ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις ως εργαλείο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης Α' Βαθμού για την σύναψη συμβάσεων αγαθών, υπηρεσιών και έργων με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Διδακτορική Διατριβή

Δημήτριος Κάρναβος

Αθήνα, 2022

HAROKOPIO UNIVERSITY

SCHOOL OF ENVIRONMENT, GEOGRAPHY AND APPLIED ECONOMICS

DEPARTMENT OF ECONOMICS AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Green Public Procurement as a tool of the First-Degree Local Government (Municipalities) for the conclusion of contracts of goods, services and works with reduced environmental impacts

Doctoral Thesis

Dimitrios Karnavos

Athens, 2022

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

ΣΧΟΛΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ & ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η Διδακτορική Διατριβή εξετάστηκε από την κάτωθι Επταμελή Επιτροπή:

Ρόιδω Μυτούλα (Επιβλέπουσα)

Καθηγήτρια, Τμήμα Οικονομίας & Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Κωνσταντίνος Αποστολόπουλος

Ομότιμος Καθηγητής, Τμήμα Οικονομίας & Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Αλεξάνδρα Τραγάκη

Καθηγήτρια, Τμήμα Γεωγραφίας, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Ελένη Σαρδιανού

Αν. Καθηγήτρια, Τμήμα Οικονομίας & Βιώσιμης Ανάπτυξης, Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

Παναγιώτης Καλδής

Καθηγητής, Τμήμα Επιστημών Οίνου, Αμπέλου και Ποτών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Πέτρος Καλαντώνης

Αν. Καθηγητής, Τμήμα Διοίκησης Τουρισμού, Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής

Όλγα-Ελένη Αστάρα

Επ. Καθηγήτρια, Τμήμα Περιφερειακής Ανάπτυξης, Ιόνιο Πανεπιστήμιο

Η έγκριση της διδακτορικής διατριβής από το Τμήμα Οικονομίας & Βιώσιμης Ανάπτυξης του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου δεν υποδηλώνει και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα.

Ο Δημήτριος Κάρναβος

δηλώνω υπεύθυνα ότι:

1) Είμαι ο κάτοχος των πνευματικών δικαιωμάτων της πρωτότυπης αυτής εργασίας και από όσο γνωρίζω η εργασία μου δε συκοφαντεί πρόσωπα, ούτε προσβάλει τα πνευματικά δικαιώματα τρίτων.

2) Αποδέχομαι ότι η ΒΚΠ μπορεί, χωρίς να αλλάξει το περιεχόμενο της εργασίας μου, να τη διαθέσει σε ηλεκτρονική μορφή μέσα από τη ψηφιακή Βιβλιοθήκη της, να την αντιγράψει σε οποιοδήποτε μέσο ή/και σε οποιοδήποτε μορφότυπο καθώς και να κρατά περισσότερα από ένα 087 αντίγραφα για λόγους συντήρησης και ασφάλειας.

3) Όπου υφίστανται δικαιώματα άλλων δημιουργών έχουν διασφαλιστεί όλες οι αναγκαίες άδειες χρήσης ενώ το αντίστοιχο υλικό είναι ευδιάκριτο στην υποβληθείσα εργασία.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ 12

2. ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (ΠΔΣ) 15

2.1 Ορισμός - Εννοιολογική προσέγγιση 15

2.2 Οφέλη των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων 16

2.3 Πολιτικό υπόβαθρο 18

2.4 Δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο 20

2.5 Εμπόδια στην υιοθέτηση των ΠΔΣ 22

3. ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ 24

4. ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ & ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ 28

4.1 Η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (Rivierenland, Ολλανδία) 29

4.1.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 29

4.1.2 Υπόβαθρο 29

4.1.3 Κριτήρια 30

4.1.4 Αποτελέσματα 30

4.1.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 30

4.1.6 Διδάγματα 31

4.2 Η αγορά προϊόντων καθαρισμού και η χρήση του Οικολογικού Σήματος (Esbjerg, Δανία) 31

4.2.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 31

4.2.2 Υπόβαθρο 31

4.2.3 Κριτήρια 32

4.2.4 Αποτελέσματα 33

4.2.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 33

4.2.6 Διδάγματα 34

4.3 Προμήθεια βιώσιμων υπηρεσιών καθαρισμού (Gooi En Vechtstreek, Ολλανδία) 34

4.3.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 34

4.3.2 Υπόβαθρο 34

4.3.3 Κριτήρια 34

4.3.4 Αποτελέσματα 35

4.3.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 35

4.3.6 Διδάγματα 35

4.4 Προμήθεια οργανικών γευμάτων σε δημόσια σχολεία (Malmö, Σουηδία) 35

4.4.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 35

4.4.2 Υπόβαθρο 36

4.4.3 Κριτήρια 36
4.4.4 Αποτελέσματα 36
4.4.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 37
4.4.6 Διδάγματα 37
4.5 «Πράσινα» Δημοτικά Σχολεία (Pembroke, Μάλτα) 37
4.5.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 37
4.5.2 Υπόβαθρο 37
4.5.3 Κριτήρια 37
4.5.4 Αποτελέσματα 38
4.5.5 Διδάγματα 38
4.6 Βιώσιμο νοσοκομείο στην Βιέννη (Vienna, Αυστρία) 39
4.6.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 39
4.6.2 Υπόβαθρο 39
4.6.3 Κριτήρια 39
4.6.4 Αποτελέσματα 40
4.6.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 40
4.7 Βιώσιμη προμήθεια προϊόντων ξυλείας (Barcelona, Ισπανία) 40
4.7.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 40
4.7.2 Υπόβαθρο 41
4.7.3 Κριτήρια 41
4.7.4 Αποτελέσματα 41
4.7.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 42
4.8 Βιώσιμη προμήθεια ενδυμάτων εργασίας (Zürich, Ελβετία) 42
4.8.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 42
4.8.2 Υπόβαθρο 42
4.8.3 Κριτήρια 43
4.8.4 Αποτελέσματα 43
4.8.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 44
4.8.6 Διδάγματα 44
4.9 Υβριδικά αυτοκίνητα (Ljubljana, Σλοβενία) 44
4.9.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 44
4.9.2 Υπόβαθρο 45
4.9.3 Κριτήρια 45
4.9.4 Αποτελέσματα 45
4.9.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 46

4.9.6 Διδάγματα 46
4.10 Πράσινες προμήθειες σε 6 σχολικά κτίρια (Badalona, Ισπανία) 46
4.10.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 46
4.10.2 Υπόβαθρο 46
4.10.3 Κριτήρια 47
4.10.4 Αποτελέσματα 47
4.10.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 48
4.10.6 Διδάγματα 48
4.11 Προμήθεια 100% ανακυκλώσιμου χαρτιού για το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Βουλγαρίας (Sofia,Βουλγαρία) 49
4.11.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 49
4.11.2 Υπόβαθρο 49
4.11.3 Κριτήρια 49
4.11.4 Αποτελέσματα 50
4.11.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 50
4.11.6 Διδάγματα 51
4.12 Προμήθεια πράσινων προϊόντων πληροφορικής (Dunkerque, Γαλλία) 51
4.12.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 51
4.12.2 Υπόβαθρο 51
4.12.3 Κριτήρια 52
4.12.4 Αποτελέσματα 53
4.12.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 53
4.12.6 Διδάγματα 54
4.13 Χρηματοδότηση πράσινων επενδύσεων (Λετονία) 54
4.13.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 54
4.13.2 Υπόβαθρο 54
4.13.3 Κριτήρια 55
4.13.4 Αποτελέσματα 56
4.13.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 56
4.13.6 Διδάγματα 57
4.14 Χτίζοντας μία πιο πράσινη Πυροσβεστική Υπηρεσία (London, Ηνωμένο Βασίλειο) 57
4.14.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 57
4.14.2 Υπόβαθρο 58
4.14.3 Κριτήρια 58
4.14.4 Αποτελέσματα 59

4.14.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 59
4.14.6 Διδάγματα 60
4.15 Προμήθεια εργατικών κατοικιών με παθητικά πρότυπα (Φινλανδία) 60
4.15.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 60
4.15.2 Υπόβαθρο 61
4.15.3 Αποτελέσματα 61
4.15.4 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 61
4.15.5 Διδάγματα 62
4.16 Προμήθεια «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας για τα δημόσια κτίρια της Βρέμης (Bremen, Γερμανία) 62
4.16.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 62
4.16.2 Υπόβαθρο 62
4.16.3 Κριτήρια 63
4.16.4 Αποτελέσματα 64
4.16.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 64
4.16.6 Διδάγματα 65
4.17 Οργάνωση ενός συστήματος «πράσινων» δημοσίων προμηθειών με τη χρήση του κοινοτικού Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS) (Μαρούσι, Ελλάδα) 65
4.17.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 65
4.17.2 Υπόβαθρο 66
4.17.3 Αποτελέσματα 67
4.17.4 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 67
4.17.5 Διδάγματα 68
4.18 Χτίζοντας ένα βιώσιμο διοικητικό κέντρο (Leuven, Βέλγιο) 68
4.18.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 68
4.18.2 Υπόβαθρο 69
4.18.3 Κριτήρια 69
4.18.4 Αποτελέσματα 70
4.18.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 70
4.19 Προμήθεια «πράσινων» ασθενοφόρων (Stockholm, Σουηδία) 71
4.19.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 71
4.19.2 Υπόβαθρο 71
4.19.3 Κριτήρια 71
4.19.4 Αποτελέσματα 72
4.19.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 73

4.19.6 Διδάγματα 73

4.20 Ανακύκλωση μοριακού πολυεστέρα χαμηλής ενέργειας (Ολλανδία) 73

4.20.1 Περιγραφή 73

4.20.2 Βασικά αποτελέσματα 74

4.21 Προμήθεια σταθμών ηλιακής φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα και παροχής καθαρής ενέργειας σε τοπικά κτίρια (Βαρκελώνη, Ισπανία) 74

4.21.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 75

4.21.2 Υπόβαθρο 75

4.21.3 Κριτήρια 76

4.21.4 Αποτελέσματα 79

4.21.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 79

4.21.6 Διδάγματα 81

4.22 Προμήθεια κτιρίων με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα χρησιμοποιώντας κριτήρια αξιολόγησης του κύκλου ζωής και βιώσιμης κατασκευής (Ελσίνκι, Φινλανδία) 81

4.22.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 81

4.22.2 Υπόβαθρο 82

4.22.3 Κριτήρια 83

4.22.4 Αποτελέσματα 85

4.22.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 86

4.22.6 Διδάγματα 86

4.23 Υπηρεσίες καθαρισμού φιλικές προς το περιβάλλον και την κοινωνία - Αρχή Περιβάλλοντος και Πόρων (Μάλτα) 87

4.23.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 87

4.23.2 Υπόβαθρο 88

4.23.3 Κριτήρια 88

4.23.4 Αποτελέσματα 91

4.23.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 91

4.23.6 Διδάγματα 92

4.24 Συνδυασμός προμηθειών για πράσινα και υγιή κτίρια (Τσεχία) 92

4.24.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 92

4.24.2 Υπόβαθρο 93

4.24.3 Κριτήρια 94

4.24.4 Αποτελέσματα 97

4.24.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 97

4.24.6 Διδάγματα 98

4.25 Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης κατά την αγορά καρεκλών γραφείου (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βέλγιο) 99
4.25.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 99
4.25.2 Υπόβαθρο 100
4.25.3 Κριτήρια 100
4.25.4 Αποτελέσματα 104
4.25.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 104
4.25.6 Διδάγματα 105
4.26 Ανακαίνιση πρόσοψης εγκαταλελειμμένης αποθήκης για δημιουργία ενός βιώσιμου Κέντρο Νεότητας (Consorci de la Ribera & Alzira, Ισπανία) 105
4.26.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 105
4.26.2 Υπόβαθρο 106
4.26.3 Κριτήρια 107
4.26.4 Αποτελέσματα 108
4.26.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 109
4.26.6 Διδάγματα 109
4.27 Προμήθεια υβριδικών ηλεκτρικών λεωφορείων (Oreada, Ρουμανια) 110
4.27.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 110
4.27.2 Υπόβαθρο 111
4.27.3 Κριτήρια 111
4.27.4 Αποτελέσματα 113
4.27.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 113
4.27.6 Διδάγματα 114
4.28 Αναβάθμιση του φωτισμού των δρόμων (Δήμος Gabrovo, Βουλγαρία) 114
4.28.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 114
4.28.2 Υπόβαθρο 116
4.28.3 Κριτήρια 116
4.28.4 Αποτελέσματα 119
4.28.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 119
4.28.6 Διδάγματα 120
4.29 Πιλοτική προμήθεια βιώσιμων σχολικών επίπλων στη Λετονία (Smiltene County, Λετονία) 121
4.29.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης 121
4.29.2 Υπόβαθρο 121
4.29.3 Κριτήρια 122
4.29.4 Αποτελέσματα 124

4.29.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις 125
4.29.6 Διδάγματα 125
5. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ126
5.1 Μεθοδολογική προσέγγιση 126
5.2 Γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 127
5.3 Δυνατότητες, μέσα και εναλλακτικοί τρόποι επίτευξης των στόχων 127
5.4 Έρευνα αγοράς 130
5.5 Γενικές οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές για την υλοποίηση ΠΔΣ σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης 135
5.6 Εθνικοί Στόχοι προώθησης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων 136
6. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ 140
6.1 Επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις 140
6.2 Επικαιροποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης 141
6.3 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών 141
6.3.1 Δημιουργία λογοτύπου 141
6.3.2 Κατασκευή και λειτουργία ιστοσελίδας 141
6.3.3 Δημοσιοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης 142
6.3.4 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών 142
7. ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ - ΔΙΑΝΟΜΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ - ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 144
7.1 Εμπειρική έρευνα - Δομή ερωτηματολογίου 144
7.2 Αποστολή του ερωτηματολογίου 147
7.3 Συμπληρωμένα ερωτηματολόγια 149
7.4 Επεξεργασία δεδομένων βάσει των συμπληρωμένων ερωτημαολογιών 152
7.5 Αποδελτίωση δεδομένων που συλλέχτηκαν με τα ερωτηματολόγια 192
8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 197
9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 207
10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ 213

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Περίπου δυόμιση χρόνια πριν, το Δεκέμβριο του 2019, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εγκαινίασε την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία, γνωστή και ως European Green Deal, ανανεώνοντας τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην αναγκαιότητα αντιμετώπισης των προκλήσεων που σχετίζονται με το περιβάλλον. Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, η Ευρωπαϊκή Ένωση απαιτείται να μετασχηματιστεί σε μία δίκαιη και ευημερούσα κοινωνία που θα διαθέτει μια οικονομία σύγχρονη, ανταγωνιστική και αποδοτική ως προς τη χρήση των πόρων. Το φυσικό κεφάλαιο θα πρέπει να προστατευθεί, να διατηρηθεί και να ενισχυθεί, ενώ η υγεία και η ευημερία των ευρωπαίων πολιτών θα πρέπει να είναι πλήρως διασφαλισμένες από τους κινδύνους και τις επιπτώσεις που σχετίζονται με το περιβάλλον. Η μετάβαση αυτή θα πρέπει να δίνει προτεραιότητα στον άνθρωπο και στο περιβάλλον και να μπορεί να απαντά σε κάθε μικρή ή μεγαλύτερη πρόκληση.

Ο σύγχρονος Χάρτης - Πορείας θα πρέπει να θέσει το περιβάλλον, την κοινωνία και την οικονομία σε μια νέα βιώσιμη πορεία. Η μέχρι σήμερα εμπειρία και γνώση θα πρέπει να αξιοποιηθούν και να αποτελέσουν μια ευκαιρία για την Ευρώπη, τις Ευρωπαϊκές Κυβερνήσεις, τις Περιφερειακές και Τοπικές Αρχές, τους Φορείς και τους Πολίτες. Η περιβαλλοντική αυτή φιλοδοξία δεν μπορεί να επιτευχθεί με μεμονωμένες δράσεις και αποσπασματικές πολιτικές. Η κλιματική αλλαγή, η ανάσχεση της απώλειας της βιοποικιλότητας, η μείωση των παραγόμενων αποβλήτων, η μείωση της κατανάλωσης των φυσικών πόρων, η προστασία των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, η διατήρηση των θαλασσών και των ωκεανών, η προστασία των οικοσυστημάτων και των οικοσυστημικών υπηρεσιών είναι μόνο λίγες από τις προκλήσεις που απαιτούν συμμαχίες, κοινή δράση και συλλογικές προσπάθειες.

Η μετάβαση όμως σε ένα σύγχρονο τρόπο ζωής έχει σημαντικά και δύσκολα προαπαιτούμενα· την επίτευξη των φιλόδοξων στόχων για το κλίμα έως το 2030 και το 2050, την παροχή καθαρής, προσιτής και ασφαλούς ενέργειας, την επίτευξη της κυκλικής οικονομίας, την αποδοτική κατανάλωση ενέργειας και φυσικών πόρων, την μηδενική ρύπανση του περιβάλλοντος από χημικές ή άλλες τοξικές ουσίες, τη μετάβαση σε ένα δίκαιο, υγιεινό και φιλικό προς το περιβάλλον σύστημα τροφίμων, τη μετάβαση τη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα, κ.ά. Για να επιτευχθούν τα προηγούμενα προαπαιτούμενα είναι απαραίτητο να αυξηθεί η «αξία» που αποδίδεται στην προστασία του περιβάλλοντος. **Περισσότερο, όμως, απαραίτητο είναι να μετασχηματιστεί η**

δύναμη και ο ρόλος των Δημοσίων Αρχών κατά τη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων για Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα. Αυτός ο μετασχηματισμός απαιτεί την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και του «πρασινίσματος» των Δημοσίων Συμβάσεων· **απαιτεί την πλήρη και οριζόντια εφαρμογή από όλες τις Δημόσιες Αρχές του εργαλείου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων (ΠΔΣ), γνωστό και ως Green Public Procurement (GPP).** Ένα εργαλείο με μια ίσως μοναδική ιδιότητα στα χρονικά της περιβαλλοντικής πολιτικής: τη δυνατότητα να ρυθμίζει, να παρεμβαίνει και να επιτυγχάνει την αποτελεσματική προστασία σε ένα ευρύ φάσμα περιβαλλοντικών θεμάτων ή άλλως και προβλημάτων, όπως η μείωση των εκπομπών που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου και στην κλιματική αλλαγή, η μείωση των χημικών ή τοξικών ουσιών στο περιβάλλον, η προώθηση των αρχών της ανακύκλωσης και της κυκλικής οικονομίας, η μείωση της κατανάλωσης των φυσικών πόρων, η βελτίωση της ποιότητας ζωής και της υγείας των κατοίκων ιδιαίτερα των μεγάλων αστικών περιοχών, η παραγωγή και κατανάλωση καθαρής και ανανεώσιμης ενέργειας, κ.ά. Οι **Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις** αποτελούν, σύμφωνα και με τον ορισμό που δόθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τη **«*διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να συνάψουν συμβάσεις για αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία και τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες*»**. Αξίζει να επισημανθεί ότι στην ΕΕ οι δημόσιες δαπάνες για Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα αντιπροσωπεύουν περίπου το 14% του ΑΕΠ της ΕΕ, ήτοι περίπου 1,8 τρισεκατομμύρια ευρώ ετησίως. Χρησιμοποιώντας αυτή την αγοραστική τους δύναμη οι ευρωπαϊκές Δημόσιες Αρχές για να προμηθευτούν Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, μπορούν να συμβάλλουν καθοριστικά στην επίτευξη των τοπικών, περιφερειακών, εθνικών και διεθνών στόχων βιωσιμότητας.

Με βάση τα παραπάνω, το βασικό κίνητρο για την σύνταξη της παρούσας διατριβής και κατ' επέκταση για την έρευνα που διενεργήθηκε υπήρξε η μεγάλη ανάγκη που διατυπώνεται - στο πλαίσιο των ενωσιακών πολιτικών και στρατηγικών για την προστασία του περιβάλλοντος - να υπάρξει ένα ευέλικτο και αποτελεσματικό εργαλείο που θα ενθαρρύνει τις Δημόσιες Αρχές στην προστασία του περιβάλλοντος, στην προώθηση της βιώσιμης κατανάλωσης των φυσικών πόρων, στο μετασχηματισμό των υφιστάμενων συμπεριφορών σε πιο βιώσιμα μοντέλα κατανάλωσης και παραγωγής και στην προώθηση της καινοτομίας προς όφελος του περιβάλλοντος, της κοινωνίας και της οικονομίας. Το εργαλείο αυτό για την παρούσα διδακτορική διατριβή είναι οι

Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και η έρευνα που διενεργήθηκε σχετίζεται με την αξιολόγηση της δυναμικής τους στην προστασία του περιβάλλοντος μέσα από την εκτενή βιβλιογραφική ανασκόπηση των εμπειρικών παραδειγμάτων και στο βαθμό εφαρμογής του σε μια βαθμίδα της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης με ίσως τη μεγαλύτερη αγοραστική δύναμη στη Χώρα μας, τους ΟΤΑ Α' Βαθμού (Δήμοι της Χώρας).

Για το δεύτερο σκέλος της έρευνας διανεμήθηκαν κατάλληλα διαμορφωμένα ερωτηματολόγια, στα οποία οι συμμετέχοντες (Δήμοι της Χώρας) κλήθηκαν να απαντήσουν σε μια σειρά ερωτήσεων που αφορούν στις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Με τη συλλογή των ερωτηματολογίων ακολούθησε αποδελτίωση και στατιστική επεξεργασία των απαντήσεων που διατυπώθηκαν από τις αρμόδιες Υπηρεσίες των παραπάνω Δημόσιων Αρχών.

Λαμβάνοντας, τέλος, υπόψη τα «επιστημονικά πεδία», όπως αυτά διατυπώνονται στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης & Ηλεκτρονικού Περιεχομένου, η παρούσα διδακτορική διατριβή εμπίπτει στο πεδίο των Φυσικών Επιστημών και ειδικότερα στις Επιστήμες Περιβάλλοντος. Η επιλογή του συγκεκριμένου πεδίου βασίστηκε κατά κύριο λόγο στο γεγονός ότι αν και το εργαλείο που αξιολογείται είναι οι «δημόσιες συμβάσεις», ήτοι ένα εργαλείο που αποτελεί απόρροια του κοινοτικού δικαίου και εμπεριέχει νομικές διαστάσεις, εντούτοις απώτερος στόχος είναι η εξέταση του βαθμού ενσωμάτωσης «πράσινων» κριτηρίων σε αυτό, ούτως ώστε να διασφαλίζεται – πρωτίστως – η προστασία του περιβάλλοντος σε όλες τις διαστάσεις του. Με το εν λόγω, δηλαδή, εργαλείο αξιολογούνται οι δυνατότητες ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης κατά τη σύναψη συμβάσεων για αγαθά, υπηρεσίες και έργα, ούτως ώστε οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις να είναι οι μικρότερες δυνατές και οι Δημόσιες Αρχές να αποτελέσουν το «διαμορφωτή» ενός βιώσιμου μέλλοντος.

2. ΠΡΑΣΙΝΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ (ΠΔΣ)

2.1 Ορισμός - Εννοιολογική προσέγγιση

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις[1] αποτελούν την διαδικασία με την οποία οι Δημόσιες Αρχές επιδιώκουν να προμηθεύονται Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους, σε σύγκριση με Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία και τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες. Με βάση, δηλαδή, το κοινοτικό θεσμικό πλαίσιο, οι Δημόσιες Υπηρεσίες προμηθειών μπορούν να χρησιμοποιούν περιβαλλοντικά κριτήρια κατά την προκήρυξη διαγωνισμών και την αξιολόγηση των προσφορών, δεδομένου ότι ταυτόχρονα ικανοποιούνται οι βασικές αρχές της διαφάνειας, της ισότιμης μεταχείρισης και της μη διάκρισης[2].

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις είναι μια έξυπνη σύναψη σύμβασης. Συνεπάγεται βελτίωση της απόδοσης της δημόσιας σύμβασης και ταυτόχρονα χρήση της δύναμης της δημόσιας αγοράς προκειμένου να επιτευχθούν πολύ σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη κυρίως σε τοπικό και δευτερευόντως σε παγκόσμιο επίπεδο[3]. Αποτελούν ένα άριστο εργαλείο για την διαμόρφωση της φυσιογνωμίας των πόλεων στη βάση βιώσιμων προτύπων, αλλά και ένα άριστο μέσο για την επίτευξη τοπικών στόχων και πρωτοβουλιών για το περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία. Στην ουσία οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις μπορούν να αποτελέσουν ένα αποτελεσματικό εργαλείο αντιμετώπισης των προβλημάτων των πόλεων στην πηγή.

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις μπορεί επίσης να σχετίζονται με στόχους τοπικής πολιτικής. Ένα από τα χαρακτηριστικά παραδείγματα που τεκμαίρει τα προαναφερόμενα αποτελεί η πόλη της Φρανκφούρτης, όπου σε ένα κεντρικό δρόμο της το 54% των εκπομπών οξειδίων του αζώτου (NO_x) προκαλούνταν από τα αστικά λεωφορεία. Η Δημοτική Αρχή προκήρυξε διαγωνισμό για την προμήθεια λεωφορείων με πολύ χαμηλές εκπομπές, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό ένα

---

[1] Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2008, Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών, «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος», COM (2008) 400 τελικό, SEC(2008) 2124, SEC(2008) 2125, SEC(2008) 2126, 16.07.2008, Βρυξέλλες.

[2] Επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής, Περιβαλλοντικά Εργαλεία και Μέσα (Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις), www.ypeka.gr.

[3] ICLEI – Local Governments for Sustainability, 2008, Εκπαιδευτικό βοήθημα για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (παρουσίαση powerpoint), Ιδιοκτήτης: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Περιβάλλοντος, Βρυξέλλες.

θετικό αντίκτυπο στη βελτίωση της ποιότητας της ατμόσφαιρας στην πόλη και κατ' επέκταση στη δημιουργία βιώσιμων αστικών προτύπων. Αναφέρεται εδώ πως σε επόμενες ενότητες της παρούσας διδακτορικής διατριβής παρουσιάζονται παρόμοιας φύσεως παραδείγματα (βλ. από την πόλη Rivierenland στην Ολλανδία στην πόλη Esbjerg της Δανίας, από την πόλη Malmö της Σουηδίας στην πόλη του Αμαρουσίου στην Ελλάδα, από την πόλη Vienna της Αυστρίας στην πόλη Badalona της Ισπανίας, κ.ά.), βάσει των οποίων τεκμαίρεται πως οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις μπορεί να αξιοποιηθούν και να αποτελέσουν ένα άριστο εργαλείο για την διαμόρφωση της φυσιογνωμίας οποιασδήποτε πόλης.

Αν ακόμη και σήμερα αποτελούν ένα προαιρετικό μέσο, εντούτοις έχουν να διαδραματίσουν ένα σημαντικό ρόλο στις προσπάθειες της ΕΕ για μια πιο αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος. Μπορεί, επίσης, να βοηθήσουν στην τόνωση μιας κρίσιμης μάζας ζήτησης για περισσότερο βιώσιμα Αγαθά και Υπηρεσίες, τα οποία διαφορετικά θα ήταν δύσκολο να υπάρξουν στην αγορά. Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις θα μπορούσε, δηλαδή, να είναι ένα ισχυρό ερέθισμα για την προώθηση οικολογικών καινοτομιών.

Σε κάθε περίπτωση, για να είναι επιτυχείς οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις είναι απαραίτητο να υπάρξουν σαφή και επαληθεύσιμα περιβαλλοντικά κριτήρια για προϊόντα και υπηρεσίες. Αρκετές ευρωπαϊκές χώρες έχουν ήδη εθνικά κριτήρια, και η πρόκληση τώρα που οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις γίνονται όλο και πιο διαδεδομένες, είναι να διασφαλιστεί ότι τα κριτήρια αυτά είναι συμβατά μεταξύ των Κρατών - Μελών. Οι ίσοι όροι στον ανταγωνισμό θα ενισχύσουν την ενιαία αγορά και θα διασφαλίσουν ότι αυτό που είναι καλό για την ΕΕ είναι επίσης καλό και για το περιβάλλον.

2.2 Οφέλη των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων

Οι Δημόσιες Αρχές στην Ευρώπη ευθύνονται κάθε χρόνο για έξοδα άνω των 2 τρισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως, ή άλλως για το 19% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι δαπάνες αυτές αφορούν προϊόντα, όπως εξοπλισμός γραφείου, κτιριακός εξοπλισμός, μεταφορικά οχήματα, κ.ά.,

υπηρεσίες, όπως συντήρηση κτιρίων, υπηρεσίες μεταφοράς, καθαρισμού και τροφοδοσίας, αλλά και έργα[4].

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις επηρεάζουν τη διαμόρφωση των τάσεων στην παραγωγή και την κατανάλωση, ενώ μια σημαντική ζήτηση εκ μέρους των δημοσίων υπηρεσιών για πιο οικολογικά (πιο πράσινα) αγαθά δημιουργεί ή/και διευρύνει τις αγορές για φιλικά προς το περιβάλλον Προϊόντα και Υπηρεσίες. Με τον τρόπο αυτό, εξάλλου, δίνονται κίνητρα στις επιχειρήσεις να αναπτύξουν νέες και πιο σύγχρονες περιβαλλοντικές τεχνολογίες[5]. Άλλα ορατά οφέλη των ΠΔΣ είναι τα εξής:

- Η επίτευξη συγκεκριμένων περιβαλλοντικών στόχων και σκοπών - για παράδειγμα, μειώσεις των εκπομπών[6] διοξειδίου του άνθρακα (CO_2), ενεργειακή απόδοση και διατήρηση των φυσικών πόρων.

- Η εξοικονόμηση[7] κόστους.

---

[4] Αξίζει να σημειωθεί ότι για τις περισσότερες δημόσιες αρχές, τα έργα κατασκευής και ανακαίνισης, καθώς και τα τρέχοντα έξοδα των κτηριακών εγκαταστάσεων αντιπροσωπεύουν σημαντικό ποσοστό των ετήσιων δαπανών, το οποίο σε ορισμένες περιπτώσεις υπερβαίνει το 50 %.

[5] Ως περιβαλλοντική τεχνολογία νοείται κάθε τεχνολογία που αποσκοπεί στην αποτροπή ή τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής των προϊόντων ή δραστηριοτήτων. Η Ευρώπη κατέχει ηγετική θέση παγκοσμίως στις οικολογικά αποτελεσματικές τεχνολογίες. Οι ευρωπαϊκές οικοβιομηχανίες, που απασχολούν πάνω από δύο εκατομμύρια εργαζομένους, αντιστοιχούν σχεδόν στο εν τρίτο της παγκόσμιας αγοράς και αναπτύσσονται με ρυθμό περίπου 5 % ετησίως. Ωστόσο, συνεχίζουν να υπάρχουν σημαντικά εμπόδια στην εκμετάλλευση αυτών των ευκαιριών, ιδίως με τη μορφή ζημιογόνων για το περιβάλλον επιδοτήσεων και απουσίας οικονομικών κινήτρων για την ανάπτυξη οικοκαινοτομιών. Η μετάβαση σε μια εποχή βιώσιμης οικονομίας μηδενικών εκπομπών που να καλύπτει το σύνολο της ηπείρου εξαρτάται από έναν συνδυασμό δράσεων που αφορούν όλα τα τμήματα της κοινωνίας: από τις κυβερνήσεις έως τους ερευνητές, τις επιχειρήσεις και τους μεμονωμένους πολίτες (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, www.eea.europa.eu).

[6] Αν όλες οι δημόσιες αρχές στην ΕΕ απαιτούσαν οικολογική ηλεκτρική ενέργεια, αυτό θα εξασφάλιζε εξοικονόμηση της τάξης των 60 εκατ. τόνων CO2, που αντιστοιχεί στο 18 % της δέσμευσης για μείωση των αερίων του φαινομένου θερμοκηπίου της ΕΕ σύμφωνα με το πρωτόκολλο του Κιότο. Σχεδόν η ίδια εξοικονόμηση θα μπορούσε να επιτευχθεί αν οι δημόσιες αρχές τάσσονταν υπέρ κτιρίων υψηλής περιβαλλοντικής ποιότητας. Αν όλες οι δημόσιες αρχές στην ΕΕ απαιτούσαν ενεργειακά αποδοτικότερους υπολογιστές, και αυτό οδηγούσε στη μετατόπιση της αγοράς προς αυτήν την κατεύθυνση, το αποτέλεσμα θα ήταν η εξοικονόμηση 830 000 τόνων CO2. Αν όλες οι ευρωπαϊκές δημόσιες αρχές τάσσονταν υπέρ των αποδοτικών τουαλετών και βρυσών στα κτίριά τους, θα μειωνόταν η κατανάλωση νερού κατά 200 εκατ. τόνους (ισοδύναμο με το 0,6 % της συνολικής οικιακής κατανάλωσης στην ΕΕ) (Πηγή: Πρόγραμμα RELIEF: Το Πρόγραμμα RELIEF παρέχει ποσοτικά στοιχεία σχετικά με τα δυνητικά περιβαλλοντικά οφέλη των πράσινων δημόσιων συμβάσεων (ΠΔΣ) στην Ευρώπη. Το Πρόγραμμα διήρκεσε από το 2001 έως 2003 και υποστηρίχθηκε από το 5ο Πρόγραμμα Πλαίσιο της Γενικής Διεύθυνσης Έρευνας (Ευρωπαϊκή Επιτροπή). Τα αποτελέσματα του έργου αναφέρθηκαν εκτεταμένα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και άλλους διεθνείς οργανισμούς.

[7] Ο χρηματικός αντίκτυπος της εφαρμογής των προτεινόμενων κριτηρίων ΔΠΣ για τις προμήθειες εκτιμήθηκε από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Τροφίμων και Αγροτικών Υποθέσεων του ΗΒ. Διαπιστώθηκε ότι η εφαρμογή των κριτηρίων από όλα τα υπουργεία και τις εκτελεστικές υπηρεσίες όλων των κεντρικών κυβερνήσεων θα οδηγούσε σε

- Η αυξημένη εμπιστοσύνη των πολιτών, επιχειρήσεων και της κοινωνίας των πολιτών στη δημόσια διοίκηση.

- Η ενθάρρυνση της καινοτομίας και υποστήριξη της ανάπτυξης ανταγωνιστικών πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών και διεύρυνση της αντίστοιχης αγοράς.

- Η δημιουργία υγιέστερων συνθηκών εργασίας για το προσωπικό.

- Η δημιουργία ικανοτήτων για δημόσιους οργανισμούς, ούτως ώστε να ανταποκριθούν στα μελλοντικά προβλήματα που θα αφορούν στο περιβάλλον και στους πόρους.

2.3 Πολιτικό υπόβαθρο

Η σημασία των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων ως μέσου άσκησης πολιτικής αναγνωρίζεται ολοένα και περισσότερο, τα τελευταία δε χρόνια αυξάνεται η πολιτική στράτευση σε εθνικό, κοινοτικό και διεθνές επίπεδο. Το 2002, ο ΟΟΣΑ δίνοντας βάση στην περιβαλλοντική διάσταση των βιώσιμων δημόσιων προμηθειών υιοθέτησε Σύσταση του Συμβουλίου για την βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης των δημόσιων προμηθειών, συστήνοντας στα κράτη να λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικές παραμέτρους κατά την αγορά των προϊόντων και των υπηρεσιών[8].

Η Σύσταση, αν και δεν ήταν νομικά δεσμευτική, λειτούργησε ως κίνητρο, καθώς τα κράτη κλήθηκαν να αναφέρουν τις δράσεις που θα αναλάμβαναν για την εφαρμογή της. Παράλληλα, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) συντόνιζε Ομάδες Εργασίας και εκπόνησε σχετικές μελέτες, από τα αποτελέσματα των οποίων είχαν προκύψει δύο δημοσιεύσεις, το «Greener Public Purchasing» (2000) και το «The Environmental Performance of Public Procurement» (2003)[9].

εξοικονόμηση 40,7 εκατ. λιρών στερλινών (47,2 εκατ. ευρώ) σε μια περίοδο έντεκα ετών. Οι οικονομίες θα μπορούσαν να αυξηθούν με τον περιορισμό των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου, από τη μεγαλύτερη χρήση ανακυκλωμένων υλικών, τις χαμηλότερες τιμές αντικατάστασης και τις μειωμένες δαπάνες διαχείρισης των αποβλήτων χάρις στην επαναχρησιμοποίηση επίπλων (Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2005, «Αγοράστε Οικολογικά! Ένα εγχειρίδιο για τις δημόσιες συμβάσεις για περιβαλλοντικά θέματα», Λουξεμβούργο).

[8] OECD, Recommendation of the Council on Improving the Environmental Performance of Public Procurement, C (2002) 3.

[9] Διαθέσιμες στην ηλεκτρονική διεύθυνση του ΟΟΣΑ, www.oecd.org.

Την ίδια χρονιά, το 2002, στην Παγκόσμια Διάσκεψη Γιοχάνεσμπουργκ[10] συγκροτήθηκε η ομάδα εργασίας του Marrakech για τις αειφόρες προμήθειες, με σκοπό τη διάδοση των αειφόρων («πράσινων») πρακτικών στη σύναψη δημόσιων συμβάσεων.

Πολιτικές με αντικείμενο τις αειφόρες δημόσιες συμβάσεις δρομολογήθηκαν επίσης και σε πολλές χώρες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) (ΗΠΑ, Ιαπωνία, Καναδάς, Αυστραλία και Νότιος Κορέα), καθώς και σε ταχέως αναπτυσσόμενες χώρες (όπως η Κίνα, η Ταϊλάνδη και οι Φιλιππίνες).

Το 2003, στην Ευρωπαϊκή Ένωση, η σημασία των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων επισημάνθηκε για πρώτη φορά σε ανακοίνωση που εξέδωσε η Επιτροπή με θέμα την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων[11], όπου διατυπώθηκε σύσταση προς τα Κράτη - Μέλη να θεσπίσουν εθνικά Σχέδια Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις μέχρι τα τέλη του 2006. Στο νεότερο νομοθετικό πλαίσιο[12] της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις διευκρινίζεται ο τρόπος με τον οποίο οι αγοραστές του δημοσίου τομέα μπορούν να ενσωματώσουν την περιβαλλοντική διάσταση στις οικείες διαδικασίες σύναψης δημοσίων συμβάσεων.

Τρία χρόνια αργότερα, το 2006, στην ανανεωμένη Στρατηγική για την Αειφόρο Ανάπτυξη (Ιούνιος, 2006), τέθηκε ως στόχος πολιτικής για το 2010 να φθάσουν οι Πράσινες Δημόσιες

---

[10] Η Παγκόσμια Διάσκεψη για την Βιώσιμη Ανάπτυξη, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ από τις 26 Αυγούστου έως τις 4 Σεπτεμβρίου 2002, αποτέλεσε τη μεγαλύτερη διάσκεψη που έχουν οργανώσει μέχρι σήμερα τα Ηνωμένα Έθνη τόσο από πλευράς αριθμού συμμετεχόντων κρατών όσο και αριθμού αρχηγών κρατών και υπουργών που συμμετείχαν. Ο συνολικός αριθμός των συνέδρων υπολογίζεται περίπου στις 40.000. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της υπήρξε η ευρεία συμμετοχή της διεθνούς κοινωνίας των πολιτών τόσο κατά την προπαρασκευή της όσο και κατά την πραγματοποίησή της. Στην τελική υιοθέτηση των αποφάσεων μετείχαν ωστόσο μόνο οι κυβερνήσεις (Πηγή: Ιατρού, Α., (2007), Περιβάλλον – Ποιότητα Ζωής, Αθήνα).

[11] Η Ευρωπαϊκή Ένωση εισήγαγε την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων (ΟΠΠ). Η χρήση του όρου «ολοκληρωμένη» δηλώνει ακριβώς ότι λαμβάνεται υπόψη ολόκληρος ο κύκλος ζωής των προϊόντων και ότι κατά τη λήψη των αποφάσεων σε κάθε συγκεκριμένο στάδιο του κύκλου ζωής δεν επιτρέπεται η μετακύληση της περιβαλλοντικής επιβάρυνσης σε επόμενο στάδιο. Επίσης, δηλώνει ότι για την επίτευξη του στόχου αυτού θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά όλοι όσοι με τις αποφάσεις τους στις διάφορες φάσεις του κύκλου ζωής επηρεάζουν σημαντικά τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων, από την βιομηχανία μέχρι τις δημόσιες αρχές και τους μεμονωμένους καταναλωτές. Γι' αυτό και η ΟΠΠ επικεντρώνεται κυρίως στον οικολογικό σχεδιασμό των προϊόντων και στην παροχή αξιόπιστων πληροφοριών και κινήτρων. Επίσης, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε το Φεβρουάριο του 2001 την Πράσινη Βίβλο σχετικά με την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων [COM (2001) 68 τελικό], με την οποία προτείνεται μια στρατηγική για την προώθηση της αγοράς οικολογικότερων προϊόντων μέσα από την ανάπτυξη τεσσάρων ειδών μηχανισμών (Πηγή: Ντατσοπούλου, Ν., (2005), Βιώσιμες Δημόσιες Προμήθειες, Αθήνα).

[12] Οδηγία 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών.

Συμβάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατά μέσον όρο το επίπεδο που επέτυχαν το 2006 τα Κράτη - Μέλη που είχαν τις καλύτερες επιδόσεις.

Το 2008 με την Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο: «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος» [COM (2008) 400 τελικό, SEC(2008) 2124, SEC(2008) 2125, SEC(2008) 2126] εντάσσεται το Σχέδιο Δράσης[13] για την Αειφόρο Κατανάλωση και Παραγωγή και την Αειφόρο Βιομηχανική Πολιτική (SCP/SIP), το οποίο διαμορφώνει το πλαίσιο για την ολοκληρωμένη εφαρμογή ενός συνδυασμού μέσων που αποβλέπουν στη βελτίωση των ενεργειακών και περιβαλλοντικών επιδόσεων των προϊόντων.

Το 2011 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εκδίδει τη δεύτερη έκδοση του εγχειριδίου «Αγοράστε Οικολογικά! Ένα εγχειρίδιο για τις δημόσιες συμβάσεις για περιβαλλοντικά θέματα», στο οποίο παρέχεται μια εικόνα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Πέντε χρόνια μετά, το 2016, η Επιτροπή εκδίδει την τρίτη έκδοση του εγχειριδίου με τίτλο: «Πράσινες αγορές! Εγχειρίδιο για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις».

2.4 Δράση σε ευρωπαϊκό επίπεδο

Η βασική αντίληψη που διαπνέει τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, παραπέμπει στην ύπαρξη σαφών και φιλόδοξων περιβαλλοντικών κριτηρίων για τα Προϊόντα και τις Υπηρεσίες. Έχουν εκπονηθεί διάφορα εθνικά κριτήρια και υιοθετηθεί ποικίλες εθνικές προσεγγίσεις για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Καθώς, όμως, η χρήση των συμβάσεων αυτών αυξάνεται, τα Κράτη - Μέλη καλούνται να εφαρμόζουν συμβατά μεταξύ τους κριτήρια, ώστε να αποτρέπεται η στρέβλωση της ενιαίας αγοράς και η μείωση του ανταγωνισμού ανά την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η θέσπιση ενιαίας δέσμης κριτηρίων θα περιόριζε σημαντικά τη διοικητική επιβάρυνση για τους οικονομικούς φορείς και τις Δημόσιες Υπηρεσίες που συνάπτουν Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Τα κοινά κριτήρια για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις θα ήταν ιδιαίτερα επωφελή, τόσο για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα του ενός Κράτη - Μέλη, όσο και για τις ΜΜΕ

[13] Commission of the European Communities, 2008, Communication from thw Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic & Social Committee & the Committee of the Regions on the Sustainable Consumption and Production and Sustainable Industrial Policy, Action Plan, COM(2008) 397 final, {SEC(2008) 2110}, {SEC(2008) 2111}, 16.07.2008, Brussels.

Διατίθεται στο http://ec.europa.eu/environment/eussd/pdf/com_2008_397.pdf.

(με περιορισμένες δυνατότητες να χειρίζονται ποικίλες διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων).

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, έχουν θεσπιστεί περιβαλλοντικά κριτήρια - επί παραδείγματι στο πλαίσιο του οικολογικού σήματος[14] της ΕΕ, του κανονισμού «Energy Star[15]» και της Οδηγίας[16] για τον οικολογικό σχεδιασμό όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια.

Επίσης, ορισμένες προτάσεις που υποβλήθηκαν πρόσφατα αποσκοπούν στον καθορισμό κριτηρίων που θα είναι χρήσιμα για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, όπως είναι η πρόταση για την αναθεώρηση του οικολογικού σχεδιασμού για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια, η οποία προβλέπει τον καθορισμό αφενός ελάχιστων απαιτήσεων και αφετέρου κριτηρίων προηγμένων επιδόσεων, η πρόταση οδηγίας σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων[17], η οποία καθορίζει εναρμονισμένη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του κόστους των ρυπογόνων εκπομπών και της κατανάλωσης καυσίμου καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του οχήματος και η πρόταση οδηγίας σχετικά με την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, η οποία περιλαμβάνει κριτήρια αειφορίας για τα βιοκαύσιμα και τα βιορευστά και στο πλαίσιο της οποίας ενδέχεται να καθοριστούν - στο μέλλον - κριτήρια αειφορίας για τη βιομάζα, συμπεριλαμβανομένης της δασικής βιομάζας.

Η κατάρτιση και ο καθορισμός αναλυτικότερων περιβαλλοντικών κριτηρίων, καθώς και η αλληλοσύνδεση και η δυνητική χρήση τους για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις αποτελούν ουσιώδη στοιχεία του Σχεδίου Δράσης για την Αειφόρο Κατανάλωση και Παραγωγή και την Αειφόρο Βιομηχανική Πολιτική. Το Σχέδιο Δράσης αποβλέπει, ειδικότερα, στη διαμόρφωση ενός δυναμικού πλαισίου για τη βελτίωση των ενεργειακών και περιβαλλοντικών επιδόσεων των

---

[14] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος, ο οποίος αποτελεί τώρα το αντικείμενο αναθεώρησης.

[15] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 106/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008, σχετικά με το κοινοτικό πρόγραμμα επισήμανσης της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού γραφείου· ενώ η επισήμανση Energy Star εφαρμόζεται σε εθελοντική βάση, ο κανονισμός επιβάλλει στα κοινοτικά όργανα και στις κεντρικές κυβερνητικές αρχές να χρησιμοποιούν υποχρεωτικά τις προδιαγραφές Energy Star στις συμβάσεις δημόσιων προμηθειών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις.

[16] Οδηγία 2005/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 6ης Ιουλίου 2005, για θέσπιση πλαισίου για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια.

[17] Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών.

προϊόντων και την προώθηση της υιοθέτησής τους από τους καταναλωτές. Αυτό περιλαμβάνει τον καθορισμό φιλόδοξων στόχων για το σύνολο της αγοράς, τη διασφάλιση της βελτίωσης των προϊόντων με την υιοθέτηση συστημικής προσέγγισης όσον αφορά τα κίνητρα και την καινοτομία, καθώς και τη διασφάλιση της στήριξης της πολιτικής αυτής στη ζήτηση.

2.5 Εμπόδια στην υιοθέτηση των ΠΔΣ

Μέχρι σήμερα, το δυναμικό των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων έχει αξιοποιηθεί μόνο εν μέρει. Στις αρχές του 2008 μόνο 14 Κράτη - Μέλη είχαν θεσπίσει Εθνικά Σχέδια Δράσης (άλλα 12 Κράτη - Μέλη καταρτίζουν τώρα σχέδιο ή στρατηγική)[18]. Μέχρι ωστόσο τον Απρίλιο του 2022 ο αριθμός των Κρατών – Μελών που θέσπισε Εθνικά Σχέδια Δράσης ανήλθε σε 23. Τα κράτη αυτά ήταν τα εξής: Αυστρία, Βέλγιο, Βουλγαρία, Κροατία, Κύπρος, Τσέχικη Δημοκρατία, Δανία, Φινλανδία, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Ιταλία, Λετονία, Λιθουανία, Μάλτα, Ολλανδία, Πολωνία, Πορτογαλία, Σλοβακία, Σλοβενία, Ισπανία και Σουηδία.

Συμπληρωματικά με τα παραπάνω αξίζει να συμπληρωθεί πως η Ελλάδα μέχρι πρότινος είχε μείνει πολύ πίσω στον σχεδιασμό και στην εφαρμογή των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Για του λόγου το αληθές, στην επίσημη ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας & Κλιματικής Αλλαγής (νυν Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας) αναφερόταν κατά το έτος 2012 χαρακτηριστικά: «Για την αποτελεσματική εφαρμογή των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων απαιτείται η εκπόνηση ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες προμηθειών του δημοσίου, την ετοιμότητα της ελληνικής αγοράς και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Η χώρα δυστυχώς βρίσκεται πολύ πίσω στον σχεδιασμό και την εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Προκειμένου να αναπληρώσουμε τον χαμένο χρόνο, να βελτιώσουμε την ποιότητα και τις περιβαλλοντικές προδιαγραφές της εγχώριας παραγωγής, ώστε να γίνει ανταγωνιστική σε ευρωπαϊκό επίπεδο, απαιτείται η συμβολή όλων των ενδιαφερόμενων μερών τόσο στην διαμόρφωση του εθνικού Σχεδίου Δράσης, στον καθορισμό στόχων και την εφαρμογή του σχεδίου, όσο και στην ενημέρωση της αγοράς».

[18] Αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με την πρόοδο και το περιεχόμενο των εθνικών σχεδίων δράσης για τις ΠΔΣ διατίθενται στην ιστοσελίδα που αφορά τις ΠΔΣ, στη δικτυακή πύλη Europa:

http://ec.europa.eu/environment/gpp/national_gpp_strategies_en.htm.

Τέλος, και όσον αφορά συνολικά στην Ευρωπαϊκή Ένωση, αναφέρεται πως τα κυριότερα εμπόδια για την υιοθέτηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων σε μεγαλύτερο βαθμό είναι τα εξής:

- Περιορισμένος αριθμός θεσπισθέντων περιβαλλοντικών κριτηρίων για προϊόντα/ υπηρεσίες - εξάλλου για τα θεσπισθέντα κριτήρια, οι μηχανισμοί δημοσιοποίησής τους, π.χ. οι βάσεις δεδομένων, είναι συχνά ανεπαρκείς.
- Ανεπαρκής πληροφόρηση για το κόστος κύκλου ζωής των προϊόντων και για το σχετικό κόστος των φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών.
- Ανεπαρκής συνειδητοποίηση του οφέλους των φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων και υπηρεσιών.
- Αβεβαιότητα όσον αφορά τις νόμιμες δυνατότητες ενσωμάτωσης περιβαλλοντικών κριτηρίων στα έγγραφα των διαγωνισμών.
- Έλλειψη πολιτικής υποστήριξης, με αποτέλεσμα τη διάθεση περιορισμένων πόρων για την σύναψη/ προώθηση ΠΔΣ (απαιτείται ιδίως βελτίωση της κατάρτισης).
- Έλλειψη συντονισμένης ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών και πληροφοριών μεταξύ των περιφερειών και των τοπικών αρχών.

3. ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Ήδη από τα πρώτα χρόνια ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας είχε γίνει αντιληπτό ότι τα κράτη χρησιμοποιούσαν τις δημόσιες προμήθειες όχι μόνο για την αγορά των αναγκαίων για τη λειτουργία τους αγαθών, αλλά και ως εργαλείο για την επίτευξη ευρύτερων στόχων οικονομικής, περιφερειακής και κοινωνικής πολιτικής. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα την υιοθέτηση μέτρων και πρακτικών που δυσχέραιναν την ολοκλήρωση της ενιαίας εσωτερικής αγοράς και καθυστερούσαν την επίτευξη συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού στις αγορές των κρατών μελών[19]. Προκειμένου, λοιπόν, να μην ευνοηθούν εκείνα μόνο τα κράτη που εξασφάλιζαν καλύτερες προμηθευτικές διαδικασίες και για να καταστεί εφικτή η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των εργαζομένων, των υπηρεσιών και των κεφαλαίων στο έδαφος της Κοινότητας[20], η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήδη από τη δεκαετία του 1970 κινήθηκε προς την κατεύθυνση συντονισμού των διαδικασιών κατάρτισης των συμβάσεων δημοσίων προμηθειών υιοθετώντας μια σειρά από Οδηγίες[21].

Η Οδηγία που άλλαξε αρχικά το τοπίο είναι η Οδηγία 93/36/ΕΟΚ του Συμβουλίου[22]. Με αυτήν θεσπίστηκαν μεταξύ άλλων κοινοί κανόνες στον τεχνικό τομέα, κοινοί κανόνες δημοσιότητας και συμμετοχής, κριτήρια ποιοτικής επιλογής για τη διαπίστωση της χρηματοπιστωτικής, οικονομικής και τεχνικής ικανότητας του υποψήφιου προμηθευτή και κριτήρια για την ανάθεση των συμβάσεων. Σε κανένα, ωστόσο, από τα στάδια της διαδικασίας δεν γινόταν ρητή αναφορά στη δυνατότητα ενσωμάτωσης περιβαλλοντικών ή άλλων κριτηρίων[23].

Η Ελλάδα συμμορφούμενη προς τις κοινοτικές υποχρεώσεις της ενσωμάτωσε την Οδηγία 93/36/ΕΟΚ με το ΠΔ 370/1995[24], στο οποίο μεταφέρθηκε σχεδόν αυτούσιο το κείμενο της Οδηγίας, με μια μικρή μόνο αναδιάταξη της ύλης βάσει των σταδίων της διαδικασίας, έτσι ώστε να

---

[19] Όπως ήταν για παράδειγμα η προνομιακή μεταχείριση των εγχώριων προϊόντων, η προστασία της επαρχιακής βιομηχανίας και το αντισταθμιστικό εμπόριο.

[20] Πρόκειται για τις τέσσερεις θεμελιώδεις ελευθερίες της κοινής αγοράς.

[21] Μ. Ζορμπαλά, 1992, Το κοινοτικό καθεστώς κατάρτισης συμβάσεων δημοσίων προμηθειών και οι επιπτώσεις του στην ελληνική νομοθεσία, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα.

[22] Περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών (ΕΕ L 199 της 9/8/1993).

[23] Απουσία αναφοράς σε τέτοια κριτήρια παρατηρείται και στις Οδηγίες 92/50/ΕΟΚ, 93/37/ΕΟΚ και 93/38/ΕΟΚ, που αφορούν τον συντονισμό των διαδικασιών κατάρτισης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών, έργων και στους εξαιρούμενους τομείς, αντίστοιχα.

[24] ΦΕΚ 199/Α/1995.

καταστεί πιο εύχρηστο για τις αναθέτουσες αρχές. Ένα σχεδόν χρόνο αργότερα εκδόθηκε ο Κανονισμός Προμηθειών του Δημοσίου[25], ο οποίος ρύθμιζε τον τρόπο διενέργειας των προμηθειών για τον σκληρό πυρήνα της διοίκησης (Κράτος και ΝΠΔΔ) και ειδικότερα των συμβάσεων εκείνων που βρισκόταν κάτω από το χρηματικό κατώφλι που ορίζει το κοινοτικό δίκαιο. Επίσης, περιελάβανε διατάξεις για την εκτέλεση των συμβάσεων, η οποία εκτέλεση ρυθμίζεται πάντοτε από τα εθνικά δίκαια.

Την ίδια χρονιά, το 1995, ο Ν. 2286/1995 «Προμήθειες του δημοσίου τομέα και ρυθμίσεις συναφών θεμάτων»[26] λειτούργησε ως Νόμος - Πλαίσιο για τις προμήθειες του ευρύτερου δημόσιου τομέα καταργώντας πλέον και ρητά[27] την προστασία της εγχώριας και επαρχιακής βιομηχανίας. Σε γενικές πάντως γραμμές μπορούσε να παρατηρηθεί ότι η ισχύουσα εθνική νομοθεσία στο σύνολό της κινούταν μέσα στο πνεύμα του κοινοτικού δικαίου που επιδίωκε την εξασφάλιση συνθηκών διαφάνειας, ανταγωνισμού και ίσων ευκαιριών στους προμηθευτές, χωρίς όμως σε κανένα σημείο να κάνει αναφορά σε όρους βιωσιμότητας των δημοσίων προμηθειών.

Το 2004, με στόχο να ικανοποιηθούν τα αιτήματα απλούστευσης και εκσυγχρονισμού[28] που διατύπωσαν οι αναθέτουσες αρχές και οι οικονομικοί φορείς στο πλαίσιο των απαντήσεών τους στην Πράσινη Βίβλο που εξέδωσε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις δημόσιες συμβάσεις[29], υιοθετήθηκαν οι Οδηγίες 2004/17/ΕΚ[30] και 2004/18/ΕΚ[31]. Οι Οδηγίες αυτές, που καταργούσαν τις προηγούμενες Οδηγίες συντονισμού στους ειδικότερους τομείς[32], θα έπρεπε να ενσωματωθούν στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών έως στις 31 Ιανουαρίου 2006. Οι Οδηγίες αυτές εισήγαγαν

---

[25] ΠΔ 394/1996 (ΦΕΚ 266/Α/1996).

[26] ΦΕΚ 19/Α/1995.

[27] Άρθρο 10 παρ. 2 του Ν. 2286/1995.

[28] Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_public_directives_en.htm.

[29] Πράσινη Βίβλος «Οι δημόσιες συμβάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση – Κατευθύνσεις και προβληματισμοί για το μέλλον» της 27/11/1996.

[30] Οδηγία 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, (OJ L134/1/30.04.2004).

[31] Οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, (OJ L134/114/30.04.2004).

[32] Δηλαδή τις Οδηγίες 93/37/ΕΟΚ για τα έργα, 93/36/ΕΟΚ για τις προμήθειες υλικών και 92/50/ΕΟΚ για τις υπηρεσίες.

στο χώρο των δημοσίων συμβάσεων μια σειρά νέων πρακτικών που φέρουν τα πλεονεκτήματα της χρήσης των νέων τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών[33], καθώς και μέτρα για την καταπολέμηση της απάτης και της δωροδοκίας. Βασιζόμενη δε στην πλούσια επί του θέματος νομολογία του ΔΕΚ προέβλεπαν τη δυνατότητα των αναθετουσών αρχών να συμπεριλάβουν περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια στη σύνταξη των τεχνικών προδιαγραφών, στις προϋποθέσεις συμμετοχής των προμηθευτών, στα κριτήρια αξιολόγησης της τεχνικής τους ικανότητας, καθώς και στους όρους εκτέλεσης της σύμβασης. Με τον τρόπο αυτό οι Οδηγίες και ειδικότερα η 2004/18/ΕΚ «διευκρίνιζε με ποιο τρόπο οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, ενώ ταυτόχρονα εγγυόταν στις αρχές τη δυνατότητα να επιτυγχάνουν για τις συμβάσεις τους την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής»[34].

Πιο λεπτομερείς διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ επέτρεπαν τα εξής:

- την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών απαιτήσεων στις τεχνικές προδιαγραφές (άρθρο 23 (3) β),
- την χρήση των οικολογικών σημάτων (άρθρο 23 (6)),
- τον καθορισμό κοινωνικών και περιβαλλοντικών συνθηκών για την εκτέλεση των συμβάσεων (άρθρο 26), και
- την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που βασίζεται στις περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά (άρθρο 53).

Επίσης, σύμφωνα με την Οδηγία 2004/18/ΕΚ απαιτούνταν οι οικονομικοί φορείς:

- να αποδείξουν ότι έχουν εκπληρώσει τις περιβαλλοντικές υποχρεώσεις τους (άρθρο 27), καθώς και
- να αποδείξουν ότι μπορούν να εκτελέσουν τη σύμβαση, σύμφωνα με μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρα 48 (2), στ και 50).

Στην Ελλάδα οι Οδηγίες 2004/17/ΕΚ & 2004/18/ΕΚ ενσωματώθηκαν στο εθνικό δίκαιο με τα κάτωθι Προεδρικά Διατάγματα:

---

[33] Όπως οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί, τα δυναμικά συστήματα αγορών και ο ανταγωνιστικός διάλογος.

[34] Βλ. σημείο 5 του προοιμίου της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

- Π.Δ. 60/2007 (ΦΕΚ 64/Α/16.03.2007) Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005.
- Π.Δ. 59/2007 (ΦΕΚ 63/Α/16.03.2007)Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε.

Πλέον οι Οδηγίες 2004/17/ΕΚ & 2004/18/ΕΚ αντικαταστάθηκαν από τις εξής Οδηγίες:

- **την Οδηγία 2014/24/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις, και**
- **την Οδηγία 2014/25/ΕΕ σχετικά με τις προμήθειες από φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υδάτων, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών.**

Στη Χώρα μας, τα ζητήματα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων αναφέρονται στον Ν. 3855/2010 «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις, ΦΕΚ 95/Α/23.06.2010, άρθρο 18 (Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις). Μόλις ένα χρόνο πριν, το 2021, εγκρίθηκε και το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΠΔΣ με την ΚΥΑ 14900/2021, ΦΕΚ 466 Β'.

Λόγω της συνάφειας που έχουν οι Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, ο Ν.3855/2010 και η ΚΥΑ 14900/2021, αλλά και λόγω της μεγάλης έκτασης των εν λόγω νομικών κειμένων, παρατίθενται αυτούσια στο Παράρτημα Ι της παρούσας διατριβής.

4. ΕΜΠΕΙΡΙΚΑ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ & ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ ΤΗΣ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΣ ΠΟΛΕΩΝ

Στις Ενότητες που ακολουθούν παρουσιάζονται συγκεκριμένα εμπειρικά παραδείγματα εφαρμογής Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, από τα οποία προκύπτει πως οι Δημόσιες Αρχές δύνανται να διαμορφώσουν εύκολα και ποικιλοτρόπως την φυσιογνωμία των πόλεων σε πιο «πράσινα» πρότυπα. Για την επιλογή των συγκεκριμένων παραδειγμάτων χρησιμοποιήθηκαν εξ αρχής τρία κριτήρια: πρώτον· να επιλεγούν τα παραδείγματα εκείνα που είναι περισσότερο αναγνωρισμένα στην διεθνή βιβλιογραφία, δεύτερον· να επιλεγούν τα παραδείγματα εκείνα που η υλοποίησή τους ήταν επιτυχής και τα συμπεράσματά τους σημαντικά, και τρίτον· να επιλεγούν τα παραδείγματα εκείνα που δύνανται να εφαρμοστούν στην ελληνική πραγματικότητα και στις τρέχουσες συνθήκες.

Από την προμήθεια, λοιπόν, ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στο Rivierenland της Ολλανδίας, στην κατασκευή «πράσινων» δημοτικών σχολείων στο Pembroke της Μάλτας και στην προμήθεια υβριδικών αυτοκινήτων στην Ljubljana της Σλοβενίας, όπως επίσης και από την προμήθεια πράσινων προϊόντων πληροφορικής στο Dunkerque της Γαλλίας, στην κατασκευή εργατικών κατοικιών με συγκεκριμένα παθητικά πρότυπα στην Φινλανδία. Όλα τα παραδείγματα καταδεικνύουν τη δυναμική του εργαλείου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στην διαμόρφωση της φυσιογνωμίας των πόλεων στην βάση βιώσιμων αστικών προτύπων.

Αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι η πλειονότητα των αγαθών, υπηρεσιών και έργων που επιλέχθηκαν να παρουσιαστούν ως προς την εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων σχετίζονται σημαντικά με τα κύρια αγαθά, υπηρεσίες και έργα που «προμηθεύονται» οι Δήμοι της Χώρας μας γενικότερα και πολύ περισσότερα τα τελευταία χρόνια. Παραδείγματος χάριν, την παρούσα χρονική στιγμή (10/2022) στη Χώρα μας υπάρχει μια έξαρση ενεργειακών επενδύσεων και ειδικότερα στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Οι δε Δήμοι της Χώρας έχουν ξεκινήσει να συμμετέχουν ενεργά στον θεσμό των «Ενεργειακών Κοινοτήτων» είτε στο πλαίσιο άσκησης κοινωνικής πολιτικής προμηθεύοντας νοικοκυριά, με συγκεκριμένα κριτήρια, με δωρεάν «πράσινη» ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια ή και προμηθεύοντας τα δημοτικά κτίρια με «πράσινη» ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια μειώνοντας το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα. Την ίδια χρονική στιγμή πολλοί Δήμοι προετοιμάζονται για την κατασκευή έργων (π.χ. κτιρίων) που έχουν ενταχθεί σε διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα (π.χ. ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ, ΕΣΠΑ, Πράσινο

Ταμείο του ΥΠΕΝ, Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κ.λπ.) και για τα οποία θα εφαρμοστούν συγκεκριμένα βιοκλιματικά κριτήρια ή και «πράσινα» κριτήρια για την μείωση του αποτυπώματός τους κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας. Το ίδιο ισχύει και στην προμήθεια συγκεκριμένων προϊόντων από ανάλογα χρηματοδοτικά εργαλεία με εκείνα που προαναφέρθηκαν (π.χ. ηλεκτρικά οχήματα, ηλεκτρικά απορριμματοφόρα, κ.λπ.). Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι πολλά από τα εμπειρικά παραδείγματα που παρουσιάζονται αναφέρονται σε προϊόντα που συνιστούν το μεγαλύτερο μέρος ή άλλως από τα μεγαλύτερα μέρη του ετήσιου προγράμματος προμηθειών ενός Δήμου (π.χ. προϊόντα καθαρισμού, χαρτί, προϊόντα πληροφορικής, προϊόντα ξυλείας, κ.λπ.).

Αναλυτικά στοιχεία και λεπτομέρειες παρουσιάζονται στις Ενότητες που ακολουθούν. Ειδικότερα:

4.1 Η αγορά ηλεκτρικής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (Rivierenland, Ολλανδία)

4.1.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το 2009, 10 Δήμοι της Ολλανδικής Περιφέρειας Rivierenland (215.000 κάτοικοι) χρειάστηκε να ανανεώσουν τα συμβόλαια προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας. Οι Δήμοι αυτοί αποφάσισαν να ενώσουν τις δυνάμεις τους για την υλοποίηση μιας ευρωπαϊκής πρόσκλησης υποβολής προσφορών, ούτως ώστε να ωφεληθούν από την οικονομία κλίμακας. Οι περισσότεροι εξ αυτών επιθυμούσαν την αγορά «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας, προερχόμενης από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας[35], για την επίτευξη των τοπικών και εθνικών στόχων που έχουν θέσει για το κλίμα.

4.1.2 Υπόβαθρο

Ως υπόβαθρο χρησιμοποιήθηκε το Ολλανδικό Πρόγραμμα Πράσινων Συμβάσεων (ΟΠΠΣ), το οποίο έχει θέσει συγκεκριμένους στόχους και κριτήρια. Σύμφωνα με αυτό οι τοπικοί Δήμοι απαιτείται να προμηθεύονται το 75% των προϊόντων και των υπηρεσιών τους σύμφωνα με τα κριτήρια του 2010 που έχει θέσει το ΟΠΠΣ. Κριτήρια έχουν επίσης τεθεί για 52 ομάδες προϊόντων.

[35] Οι μη ορυκτές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας (αιολική, ηλιακή και γεωθερμική ενέργεια, ενέργεια κυμάτων, παλιρροϊκή ενέργεια, υδραυλική ενέργεια, βιομάζα, αέρια εκλυόμενα από χώρους υγειονομικής ταφής, από εγκαταστάσεις βιολογικού καθαρισμού και βιοαέρια) (Πηγή: Οδηγία 2001/77/ΕΚ, OJ L283/27.10.2001).

4.1.3 Κριτήρια

Η Αναθέτουσα Αρχή προσδιόρισε μόνο τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις στο τεύχος των τεχνικών προδιαγραφών. Ζητήθηκε η προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας να προέρχεται από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας, όπως αυτές ορίζονται στην σχετική Οδηγία 2001/77/ΕΚ και το εθνικό ολλανδικό δίκαιο ηλεκτρικής ενέργειας (αιολική, ηλιακή, γεωθερμική ενέργεια, ενέργεια κυμάτων, παλιρροϊκή ενέργεια, υδροηλεκτρική ενέργεια, βιομάζα, αέρια χώρων υγειονομικής ταφής και επεξεργασίας λυμάτων, εγκαταστάσεις φυσικού αερίου και βιοαερίου).

4.1.4 Αποτελέσματα

Ο αριθμός των διαγωνιζομένων δεν ήταν διαφορετικός από άλλες δημόσιες προσκλήσεις (διαγωνισμούς του δημοσίου). Αποτέλεσμα του διαγωνισμού ήταν η δημιουργία μιας Σύμβασης - Πλαίσιο που επέτρεπε στους Δήμους να επιλέξουν μεταξύ της ηλεκτρικής ενέργειας που προέρχεται από την καύση ορυκτών καυσίμων ή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές (π.χ. αιολική, ηλιακή, υδροηλεκτρική, γεωθερμική, κυματική, βιομάζα, κ.ά.). Οι Δήμοι επέλεξαν την προμήθεια «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας, και συγκεκριμένα εκείνης της ενέργειας που παραγόταν από υδροηλεκτρική, αιολική και βιομάζα. Με τον τρόπο αυτό οι Δήμοι πέτυχαν το διττό τους στόχο: από την μία την υλοποίηση των τοπικών κλιματικών στόχων που έθεσαν και από την άλλη την υλοποίηση των εθνικών κλιματικών στόχων που τέθηκαν στο Ολλανδικό Πρόγραμμα Πράσινων Συμβάσεων (αγορά ηλεκτρικής ενέργειας σε ποσοστό 100% από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας).

4.1.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα έχει σοβαρές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Η παραγωγή αερίων του θερμοκηπίου[36] έχει αρνητικές επιπτώσεις στην ανθρώπινη υγεία, στη βιοποικιλότητα και στην ποιότητα των υδάτων. Η χρήση ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας έχει τεράστιες δυνατότητες και δύναται να συμβάλλει καθοριστικά στην μείωση των αερίων του θερμοκηπίου. Το Rivierenland προμηθεύεται 12,5 GWh ετησίως, γεγονός που οδήγησε στην αποφυγή έκλυσης περίπου 5.500 τόνων διοξειδίου του άνθρακα (CO_2).

[36] Τα αέρια που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου είναι: το διοξείδιο του άνθρακα (CO2), το μεθάνιο (CH_4), το πρωτοξείδιο του αζώτου (N_2O), οι υδροφθοράνθρακες (HFC), οι υπερφθοριωμένοι υδρογονάνθρακες (PFC), και το εξαφθοριούχο θείο (SF_6) (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, www.europa.eu).

4.1.6 Διδάγματα

Το Rivierenland μπορούσε να χρησιμοποιήσει τα ευρωπαϊκά κριτήρια των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων για την αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και τον καθορισμό των ελαχίστων απαιτήσεων αντί των κριτηρίων του Ολλανδικού Προγράμματος Πράσινων Συμβάσεων (ΟΠΠΣ). Θα είχε τη δυνατότητα να επιτύχει το ίδιο ακριβώς αποτέλεσμα: μια Σύμβαση - Πλαίσιο για την αγορά «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας βασισμένη στις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας. Η χρήση των κριτηρίων των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων θα έπρεπε να οδηγήσει επίσης στην εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος, ειδικά κατά τη διαδικασία σύνταξης της προκήρυξης του διαγωνισμού μιας και τα κριτήρια αυτά εύκολα μπορούν να χρησιμοποιηθούν στα κείμενα της προκήρυξης. Στην πραγματικότητα, όμως, η ομάδα προετοιμασίας του διαγωνισμού προέβη σε πολλές συζητήσεις και συναντήσεις έως ότου δημιουργήσει τις αναγκαίες προϋποθέσεις, τις ελάχιστες απαιτήσεις και τα κριτήρια επιλογής του Αναδόχου (πάροχος ηλεκτρικής ενέργειας).

4.2 Η αγορά προϊόντων καθαρισμού και η χρήση του Οικολογικού Σήματος (Esbjerg, Δανία)

4.2.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το 2005, η πόλη Esbjerg χρειάστηκε να προμηθευτεί προϊόντα καθαρισμού. Στο πλαίσιο αυτό αποφασίστηκε να υλοποιηθεί ένα πρόγραμμα που σκοπό θα είχε να ενημερώσει ή/και να ευαισθητοποιήσει τους πολίτες ότι μπορούν να χρησιμοποιούν προϊόντα καθαρισμού τόσο στις οικίες τους, όσο και στους χώρους εργασίας με τις μικρότερες δυνατές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Ο Δήμος Esbjerg ήταν πεπεισμένος για τη σημασία της χρήσης του Οικολογικού Σήματος (Ecolabel) στις δημόσιες προκηρύξεις. Ωστόσο, η χρήση του σήματος αυτού δεν ήταν εύκολη υπόθεση σύμφωνα με τις τότε ισχύουσες Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τις Δημόσιες Συμβάσεις (βλ. 2004/17/ΕΚ & 2004/18/ΕΚ).

4.2.2 Υπόβαθρο

Η Δανία υλοποίησε το πρώτο Σχέδιο Δράσης (Action Plan) για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις το 1994[37]. Τα κριτήρια που δημιουργήθηκαν για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις για 7 ομάδες

[37] Πορεία θεμελίωσης των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στην Δανία: (1991) Νόμος για την προστασία του περιβάλλοντος, (1994) Σχέδιο Δράσης (Action Plan) για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, (1995) Εγκύκλιος για περιβαλλοντικά και ενεργειακά ζητήματα σε σχέση με τις δημόσιες συμβάσεις, (1998) Εκούσια συμφωνία με τους Δήμους, (2003) Ενημέρωση επαγγελματικών καταναλωτών για το περιβάλλον, (2005) Εγκύκλιος για την ενεργειακή απόδοση στους κρατικούς φορείς, (2006) Συνεργασία με τους τρεις μεγαλύτερους Δήμους της Δανίας, (2007)

προϊόντων ήταν υποχρεωτικά για τις τοπικές και περιφερειακές αρχές. Επιπρόσθετα, η πόλη Esbjerg, η 5η κατά σειρά μεγαλύτερη πόλη της Δανίας με 115.000 κατοίκους, δεσμεύτηκε για την χρήση των κριτηρίων των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων με σκοπό να επιτευχθούν οι φιλόδοξοι στόχο που έθεσε για την προστασία του περιβάλλοντος.

4.2.3 Κριτήρια

Ο Δήμος Esbjerg πραγματοποίησε έρευνα για τα προϊόντα καθαρισμού που πληρούν τις βασικές περιβαλλοντικές προδιαγραφές και απαιτήσεις με τα αντίστοιχα που φέρουν αναγνωρισμένη οικοσήμανση. Οι τότε ισχύουσες Οδηγίες περί των Δημοσίων Συμβάσεων επέτρεπαν ρητά να χρησιμοποιηθεί το Οικολογικό Σήμα (Ecolabel), υπό ορισμένες προϋποθέσεις, ως κριτήριο στις τεχνικές προδιαγραφές των προκηρύξεων. Προϊόντα και υπηρεσίες που φέρουν το Οικολογικό Σήμα (Ecolabel) τεκμαίρεται ότι πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές που ζητούνται. Δεν επιτρέπεται, ωστόσο, να τεθούν συγκεκριμένες απαιτήσεις για τις εταιρείες να κατέχουν ή να συμμορφώνονται με κάποιο συγκεκριμένο Οικολογικό Σήμα. Εκθέσεις από αναγνωρισμένους φορείς ή τεχνικοί φάκελοι των κατασκευαστών γίνονται αποδεκτοί κατά τη διάρκεια αξιολόγησης των συμμετεχόντων στο δημόσιο διαγωνισμό. Κάθε, επίσης, αποδεικτικό στοιχείο που τεκμηριώνει τη συμμόρφωση με τις τεχνικές προδιαγραφές που έχουν τεθεί πρέπει να γίνεται αποδεκτό από την επιτροπή αξιολόγησης του διαγωνισμού. Στο πλαίσιο αυτό, ο Δήμος Esbjerg ζήτησε οι προμηθευτές να πληρούν συγκεκριμένες περιβαλλοντικές προδιαγραφές ενός από των επομένων οικολογικών σημάτων: του Οικολογικού Σήματος της ΕΕ («Το λουλούδι[38]»), του Σκανδιναβικού

Προσδιορισμός των απαιτήσεων των δημοσίων οικονομικών για την περίοδο 2008/09, (2008/09) Νέο Σχέδιο Δράσης (Action Plan) για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις από την Υπηρεσία Προστασίας Περιβάλλοντος της Δανίας (Πηγή: CSR Europe, 2009).

[38] Το ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα είναι ένα εθελοντικό πρόγραμμα, που ιδρύθηκε το 1992, προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι επιχειρήσεις να εμπορεύονται προϊόντα και υπηρεσίες που είναι φιλικές προς το περιβάλλον. Τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες φέρουν το λογότυπο του άνθους («Το λουλούδι») ώστε να μπορούν να είναι εύκολα αναγνωρίσιμα από τους δημόσιους και ιδιωτικούς αγοραστές. Σήμερα, το οικολογικό σήμα της ΕΕ περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα προϊόντων και υπηρεσιών, με περαιτέρω τις ομάδες που προστίθενται συνεχώς (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος, www. ec.europa.eu/environment/ecolabel/).

Κύκνου («Nordic SWAN[39]»), του Γερμανικού Γαλάζιου Αγγέλου («BLAUER ENGEL[40]») ή του Σουηδικού "Καλή Περιβαλλοντική Επιλογή" («BRA MILJÖVAL[41]»).

4.2.4 Αποτελέσματα

Η πλειονότητα των προσφορών που υποβλήθηκαν αφορούσαν σε προϊόντα καθαρισμού που είχαν ένα από τα Οικολογικά Σήματα που αναφέρθηκαν προηγουμένως (Nordic SWAN, BLAUER ENGEL, BRA MILJÖVAL). Μόνο λίγοι προμηθευτές επέλεξαν να αποδείξουν ότι τα προϊόντα καθαρισμού τους πληρούσαν τις ζητούμενες προδιαγραφές. Επιπλέον, κατέστη σαφές ότι τα προϊόντα καθαρισμού που έφεραν την ένδειξη του Οικολογικού Σήματος δεν ήταν ακριβότερα από τα συμβατικά προϊόντα. Τέλος, οι εμπειρίες που αποκομίστηκαν από τους προμηθευτές προϊόντων ήταν ιδιαίτερα θετικές (π.χ. ένας προμηθευτής αρνήθηκε να χρησιμοποιήσει προϊόντα που διέθεταν ένα από τα ζητούμενα Οικολογικά Σήματα – παραταύτα στην τεχνική προσφορά κατέθεσε έναν τεχνικό ντοσιέ βάσει του οποίου τεκμαίρονταν πως τα προϊόντα του ήταν απολύτως συμβατά με τις απαιτήσεις του διαγωνισμού).

4.2.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Τα προϊόντα καθαρισμού δύναται να έχουν πολύ σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον: η ρύπανση του αέρα, η ελάττωση του στρατοσφαιρικού όζοντος, η βιοσυσσώρευση επικίνδυνων ουσιών στην τροφική αλυσίδα, η υποβάθμιση της ποιότητας των υδάτων. Επιπλέον, τα προϊόντα καθαρισμού συμβάλλουν στην αύξηση του όγκου των στερεών απορριμμάτων, ενώ δεν είναι

---

[39] Το σκανδιναβικό οικολογικό σήμα είναι ένα εθελοντικό σύστημα οικολογικής σήμανσης που αξιολογεί τις επιπτώσεις ενός προϊόντος στο περιβάλλον καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής. Η ετικέτα, εγγυάται, μεταξύ άλλων, ότι οι απαιτήσεις του κλίματος λαμβάνονται υπόψη, και ότι οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (και λοιπών επιβλαβών αερίων) λαμβάνονται υπόψη και περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατό (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Σκανδιναβικού Οικολογικού Σήματος, www.nordic-ecolabel.org).

[40] Το γερμανικό οικολογικό σήμα είναι το πρώτο και παλαιότερο περιβαλλοντικό σήμα για προϊόντα και υπηρεσίες στον κόσμο. Δημιουργήθηκε το 1978 με πρωτοβουλία του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εσωτερικών και εγκρίθηκε από τους Υπουργούς Περιβάλλοντος της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης και των Ομοσπονδιακών Κρατών. Το εν λόγω οικολογικό σήμα αποσκοπεί στην ανάδειξη των θετικών περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών των προϊόντων και υπηρεσιών (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Γερμανικού Οικολογικού Σήματος, www.blauer-engel.de).

[41] Το σουηδικό οικολογικό σήμα αναφέρεται και ως «Καλή Πράσινη Αγορά» ή «Καλή Περιβαλλοντική Επιλογή». Η ετικέτα εστιάζει σε αρκετά διαδεδομένα προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν σημαντικές επιπτώσεις στο περιβάλλον. Μεταξύ των προϊόντων αυτών περιλαμβάνονται το χαρτί, ο υδράργυρος στις μπαταρίες και τα απορρυπαντικά ρούχων. Δεδομένου ότι δεν είναι μόνο τα καταναλωτικά αγαθά που επηρεάζουν το περιβάλλον το σουηδικό οικολογικό σήμα έχει επεκταθεί και στην ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από υπηρεσίες, όπως π.χ. κατανάλωση ενέργειας (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Σουηδικού Οικολογικού Σήματος, www.naturskyddsforeningen.se).

λίγα εκείνα που περιέχουν διαλύτες που έχουν ταξινομηθεί ως ιδιαίτερα επιβλαβή για την υγεία των εργαζομένων. Αυτές οι αρνητικές επιπτώσεις μπορούν να μειωθούν αποτελεσματικά αν από κοινού μειωθούν οι επικίνδυνες ουσίες που περιλαμβάνονται στα καθαριστικά και ελαχιστοποιηθεί η χρήση των χημικών προϊόντων καθαρισμού.

4.2.6 Διδάγματα

Η αγορά «πράσινων» προϊόντων καθαρισμού μπορεί να επιτευχθεί πολύ εύκολα χάρη στα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την απονομή του Οικολογικού Σήματος. Εξάλλου τα «πράσινα» προϊόντα καθαρισμού δεν είναι ακριβότερα από τα συμβατικά προϊόντα, ενώ δεν είναι λίγες και οι περιπτώσεις που το κόστος τους είναι και χαμηλότερο από εκείνο των συμβατικών. Σύμφωνα με μελέτη που διεξήχθη από την Pricewaterhouse Coopers (2009), περίπου 80% των προϊόντων καθαρισμού που αγοράστηκαν στην Δανία και ήταν πιστοποιημένα με Οικολογική Σήμανση συνέβαλαν στην μείωση των εκπομπών του διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) κατά 43% και στην εξοικονόμηση δαπανών κατά 3% (περίοδος μελέτης 2006/2007).

4.3 Προμήθεια βιώσιμων υπηρεσιών καθαρισμού (Gooi En Vechtstreek, Ολλανδία)

4.3.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το 2009, 8 Δήμοι (240.000 κάτοικοι) της περιφέρειας Gooi En Vechtstreek χρειάστηκε να ανανεώσουν τα συμβόλαια παροχής υπηρεσιών καθαρισμού στα δημοτικά κτίρια (60.000 m^2). Οι Δήμοι αποφάσισαν να συνεργαστούν για την υλοποίηση ενός ευρωπαϊκού διαγωνισμού και την ανάθεση των συγκεκριμένων υπηρεσιών. Επιθυμία όλων ήταν να χρησιμοποιηθούν κριτήρια Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στις τεχνικές προδιαγραφές της προκήρυξης.

4.3.2 Υπόβαθρο

Ως υπόβαθρο χρησιμοποιήθηκε το Ολλανδικό Πρόγραμμα Πράσινων Συμβάσεων (ΟΠΠΣ), το οποίο έχει θέσει συγκεκριμένους στόχους και κριτήρια. Σύμφωνα με αυτό οι τοπικοί Δήμοι απαιτείται να προμηθεύονται το 75% των προϊόντων και των υπηρεσιών τους σύμφωνα με τα κριτήρια του 2010 που έχει θέσει το ΟΠΠΣ. Κριτήρια έχουν επίσης τεθεί για 52 ομάδες προϊόντων.

4.3.3 Κριτήρια

Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για την παροχή υπηρεσιών καθαριότητας αφορούσαν στην αποδοτικότητα/ εφικτότητα της παροχής υπηρεσιών καθαρισμού, στα μέγιστα επίπεδα χρήσης

χημικών προϊόντων και παραγωγής απορριμμάτων, καθώς και στους τρόπους διάθεσης των απορριμμάτων που παράγονται. Ενδεικτικό παράδειγμα σε ένα διαγωνισμό παροχής υπηρεσιών καθαριότητας ήταν η αξιολόγηση της χρήσης μικροϊνών[42] στις διαδικασίες καθαριότητας, ούτως ώστε να μειωθούν κατά το δυνατόν οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και στην ανθρώπινη υγεία.

4.3.4 Αποτελέσματα

Ανάθεση τριετούς σύμβασης σε ένα περιφερειακό οργανισμό κοινωνικής απασχόλησης (Tomin Groep). Ο εν λόγω οργανισμός συνέβαλε στην απασχόληση μιας ευπαθούς ομάδας ατόμων (άνεργοι), ενημερώνοντάς τους ταυτόχρονα για τους τρόπους εργασίας με τη χρήση βιώσιμων προϊόντων και με ποιοτικές μεθόδους.

4.3.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

- Λιγότερη ρύπανση των υδάτων και της ατμόσφαιρας από τα χημικά προϊόντα.
- Μείωση των επαγγελματικών κινδύνων της υγείας των εργαζομένων.
- Λιγότερα απόβλητα.

4.3.6 Διδάγματα

Η χρήση των κριτηρίων των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στα έγγραφα του διαγωνισμού συνέβαλε ώστε η υποβολή προσφορών και η διαδικασία ανάθεσης να γίνουν με τον αποτελεσματικότερο τρόπο. Σήμερα, τα βιώσιμα προϊόντα και υπηρεσίες είναι ευρέως διαδεδομένα στην αγορά, επιτρέποντας με ευκολία την αγορά και προμήθειά τους.

4.4 Προμήθεια οργανικών γευμάτων σε δημόσια σχολεία (Malmö, Σουηδία)

4.4.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Την περίοδο 2004 - 2007 πραγματοποιήθηκε ένα πιλοτικό πρόγραμμα για την προετοιμασία και παροχή οργανικών γευμάτων στα σχολεία της πόλης Malmö. Στόχος του έργου ήταν η παροχή

[42] Οι μικροΐνες ανακαλύφθηκαν στη Σουηδία στα μέσα της δεκαετίας του ’80 και μπορεί κανείς να τις βρεις σε διάφορα προϊόντα, όπως πανιά, σφουγγαρίστρες, κλπ. Η αρχή πάνω στην οποία στηρίζεται η αποτελεσματικότητά τους είναι ότι η ωφέλιμη επιφάνεια των μικροϊνών είναι περίπου 100 φορές μεγαλύτερη από τα κοινά υφάσματα. Η μικροΐνα είναι εξαιρετικά πυκνότερη κι αυτό της επιτρέπει να συγκρατεί 7 με 8 φορές το βάρος της σε νερό. Ένας από τους βασικότερους λόγους χρήσης προϊόντων μικροϊνών είναι ότι καθαρίζουν καλύτερα από τα άλλα υλικά. Ένας δεύτερος λόγος είναι ότι αυτά μπορούν να πλυθούν και να επαναχρησιμοποιηθούν και ο τρίτος και βασικότερος λόγος για είναι ότι τα προϊόντα μικροϊνών μειώνουν δραματικά τη χρήση απορρυπαντικών με σημαντικά οικονομικά και περιβαλλοντικά οφέλη.

100% βιολογικών τροφίμων σε ένα πρότυπο σχολείο της πόλης που επελέγη, στο οποίο είχε προβλεφθεί η ανακαίνιση του χώρου εστίασης και η εξυπηρέτηση 500 γευμάτων ημερησίως.

4.4.2 Υπόβαθρο

Μακροπρόθεσμος στόχος του πιλοτικού προγράμματος ήταν η παροχή 100% βιολογικών τροφίμων από όλες τις δημόσιες υπηρεσίες catering από το 2020 και μετά. Ήδη ήταν γνωστό πως τα τελευταία 4 χρόνια δαπανήθηκαν 36 εκατομμύρια ευρώ για τους χώρους εστίασης των σχολείων. Η στροφή λοιπόν σε βιολογικά προϊόντα και ο επανασχεδιασμός των μενού θα μείωνε τις εκπομπές των αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% έως το 2020, με βάση τα επίπεδα του 2002.

4.4.3 Κριτήρια

Οι εταιρείες που υπέβαλαν προσφορά έπρεπε να αποδείξουν την οικονομική, τεχνική και επαγγελματική τους ικανότητα. Παράλληλα έπρεπε να παρέχουν πληροφορίες και διαπιστευτήρια για την περιβαλλοντική και κοινωνική πολιτική και δράση τους.

Για τα τρόφιμα: Τα κρεατικά έπρεπε να είναι απαλλαγμένα από ορμόνες και να πληρούν τους κανόνες της ταξινόμησης EUROP. Τα αλιευτικά προϊόντα έπρεπε να συμμορφώνονται με τα κριτήρια του Marine Stewardship Council. Τα δε βιολογικά προϊόντα να πληρούν τις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου.

Για την μεταφορά και παράδοση των τροφίμων: Οι παραδόσεις θα γίνονται μία φορά την εβδομάδα και όπου απαιτείται σε πιο τακτική βάση. Τα οχήματα μεταφοράς πρέπει να πληρούν τα κριτήρια των βιώσιμων μεταφορών (π.χ. τα βαρέα οχήματα να πληρούν κατ' ελάχιστο το πρότυπο Euro 5).

4.4.4 Αποτελέσματα

Μέχρι την ολοκλήρωση του πιλοτικού προγράμματος (2007) το 97% των τροφίμων που αγοράστηκε από το πιλοτικό σχολείο ήταν οργανικό. Αξίζει να αναφερθεί πως οι δαπάνες αγοράς βιολογικών τροφίμων ήταν σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητες. Όπου δε χρειάστηκε μειώθηκε η ποσότητα του κρέατος και αντικαταστάθηκε από εποχικά φρούτα και λαχανικά. Ο συμβιβασμός αυτός συνέβαλε, ωστόσο, στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και των προβλημάτων υγείας που δημιουργούσαν οι υπηρεσίες παροχής τροφίμων (catering). Μέχρι τα τέλη του 2009, το 43% των τροφίμων που σερβίρονταν στους χώρους εστίασης των σχολείων της πόλης Malmö ήταν βιολογικά.

4.4.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Το Τμήμα Περιβάλλοντος υπολόγισε και μέτρησε τη συνεισφορά των διαφόρων μενού στο παγκόσμιας κλίμακας φαινόμενο του θερμοκηπίου. Παραταύτα, ήταν δύσκολο να υπολογιστούν οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) από τη μεταφορά και παράδοση των τροφίμων. Ωστόσο, η επιλογή μείωσης της ποσότητας των κρεατικών, σε συνδυασμό με την αντικατάσταση του από εποχικά φρούτα και λαχανικά που παράγονται σε καλλιεργούμενες εκτάσεις και όχι σε θερμοκήπια, είχε σημαντικά περιβαλλοντικά οφέλη.

4.4.6 Διδάγματα

Οι έγγραφες συμφωνίες και συμβάσεις μεταξύ των εταιρειών παροχής βιολογικών τροφίμων και των προμηθευτών εγγυήθηκαν την ποσότητα και τον τύπο της τροφών που ήταν αναγκαία, συμβάλλοντας εμμέσως στην ισορροπία μεταξύ της προσφοράς και της ζήτησης.

4.5 «Πράσινα» Δημοτικά Σχολεία (Pembroke, Μάλτα)

4.5.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το Ίδρυμα για τα «Σχολεία του Αύριο» είναι ένας εθνικός φορέας της Μάλτας, υπεύθυνος για τα σχολεία. Το Δημοτικό Σχολείο στην πόλη Pembroke ήταν ένα νέο έργο που στόχος ήταν να κατασκευαστεί και να λειτουργήσει ως ένα ενεργειακά αυτόνομο κτίριο. Η ενέργεια θα παραγόταν από την χρήση του ηλιακού και αιολικού δυναμικού της περιοχής με σκοπό να καλυφθούν οι ανάγκες σε ηλεκτροδότηση και ζεστό νερό. Το σχολείο είχε σχεδιαστεί σε 2 ορόφους, πλήρους προσβάσιμους ακόμη και από μαθητές με ειδικές ανάγκες.

4.5.2 Υπόβαθρο

Η κατασκευή του «πράσινου» Δημοτικού Σχολείου ξεκίνησε τον Μάρτιο του 2008 και ολοκληρώθηκε τον Σεπτέμβριο του 2009. Μετά την ολοκλήρωση το σχολείο στέγασε 266 μαθητές. Χτίστηκε στη θέση ενός πρώην στρατοπέδου και κατέλαβε έκταση 9.000 τ.μ. Το κόστος της κατασκευής ανήλθε σε 4,6 εκατομμύρια ευρώ.

4.5.3 Κριτήρια

Το Ίδρυμα για τα «Σχολεία του Αύριο» εισήγαγε τα εξής κριτήρια στον δημόσιο διαγωνισμό που πραγματοποίησε:

- Να αποδειχθεί η τεχνική ικανότητα των εταιρειών για την εκτέλεση του έργου, με απώτερο

σκοπό να εξασφαλιστεί η μέγιστη δυνατή περιβαλλοντική επίδοση.

- Να υπάρξει αποτελεσματική προστασία της χλωρίδας και πανίδας στην περιοχή εγκατάστασης του σχολείου και στον περιβάλλοντα χώρο αυτού, ιδιαίτερα κατά την φάση της κατεδάφισης.
- Να παράγονται οι κατάλληλες ποσότητες ενέργειας, ούτως ώστε το κτίριο να είναι ενεργειακά αυτόνομο.
- Να χρησιμοποιηθούν κατάλληλα δομικά προϊόντα που να συμβάλλουν στην χαμηλή ενεργειακή κατανάλωση σε σχέση πάντα με τις συνολικές ενεργειακές ανάγκες για ψύξη, θέρμανση, ζεστό νερό, εξαερισμό, ηλεκτρική ενέργεια.

4.5.4 Αποτελέσματα

- Το ποσό της ενέργειας που κατανάλωνε το κτίριο ήταν ιδιαίτερα χαμηλό. Το περίσσευμα της ενέργειας πωλείται στο εθνικό δίκτυο ηλεκτρικής ενέργειας. Μέσα σε 10 μήνες είχαν παραχθεί 35.000 kWh από φωτοβολταϊκά και εγκαταστάσεις αξιοποίησης της αιολικής ενέργειας.
- Τα δομικά υλικά που χρησιμοποιήθηκαν ήταν ασφαλή για την υγεία των παιδιών. Πληρούσαν δε τα διεθνή όρια ασφάλειας για τις Πτητικές Οργανικές Ενώσεις (VOCs) και το εξαφθοριούχο θείο (SF_6).
- Το Σχολείο ήταν εξοπλισμένο με τις πλέον σύγχρονες εγκαταστάσεις εξοικονόμησης και θέρμανσης νερού.

4.5.5 Διδάγματα

- Η κατασκευή του «πράσινου» Δημοτικού Σχολείου έδωσε τη ευκαιρία στην Κυβέρνηση της Μάλτας να κατανοήσει περισσότερο τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των έργων και να τις ελαχιστοποιήσει στα μελλοντικά της έργα. Θέσπισε δε συγκεκριμένα περιβαλλοντικά πρότυπα που έπρεπε να πληρούνται στον σχεδιασμό και στην υλοποίηση των έργων. Αυτό διευκόλυνε επίσης την διαφάνεια στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων.
- Οι κύριες προκλήσεις που προέκυψαν κατά τη φάση σχεδιασμού του «πράσινου» Δημοτικού Σχολείου αφορούσαν στην επιλογή της ποσότητας της παραγόμενης ενέργειας, στην σωστή προσαρμογή και διαστασιολόγηση των φωτοβολταϊκών συστημάτων και των συστημάτων αξιοποίησης της αιολικής ενέργειας. Η διαδικασία σχεδιασμού ήταν ιδιαίτερα

επίπονη. Προσέφερε, ωστόσο, σημαντική τεχνογνωσία που δύναται να αξιοποιηθεί σε μελλοντικά έργα.

4.6 Βιώσιμο νοσοκομείο στην Βιέννη (Vienna, Αυστρία)

4.6.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Ο σχεδιασμός αφορούσε στην εγκατάσταση νέου νοσοκομείου βόρεια της πόλης της Βιέννης συνολικής δυναμικότητας 800 κλινών. Το έργο αυτό ήταν μια ιδέα που προέκυψε την Άνοιξη του 2006 στο πλαίσιο ενός ευρωπαϊκού διαγωνισμού για τη συνεργασία πολλών εταίρων. Το 2008, μετά από την υλοποίηση ενός αρχιτεκτονικού διαγωνισμού, το αρχιτεκτονικό γραφείο «Healthteam Albert Wimmer» επελέγη ως ανάδοχος. Η προκαταρκτική φάση του σχεδιασμού ολοκληρώθηκε και η κατασκευή είχε προβλεφθεί να ξεκινήσει 4 χρόνια αργότερα, δηλαδή το 2012.

4.6.2 Υπόβαθρο

Ο Οργανισμός Νοσοκομείων Βιέννης (ONB) - η Αναθέτουσα Αρχή - είναι ένας από τους μεγαλύτερους νοσοκομειακούς φορείς στην Ευρώπη, παρέχοντας συνολικά 12.900 κλίνες. Οι δαπάνες του ανέρχονται σε 3,2 δισεκατομμύρια ευρώ ανά έτος σε λειτουργικά κόστη και 200 εκατομμύρια ευρώ σε επενδύσεις.

4.6.3 Κριτήρια

Τα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν στον διαγωνισμό που διεξήχθη αφορούσαν στα αστικά, αρχιτεκτονικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά του έργου, καθώς και στο κόστος για την κατασκευή, λειτουργία και συντήρηση του έργου. Στο πλαίσιο αυτό προετοιμάστηκε μια Χάρτα Αειφορίας για το έργο αυτό καθ' αυτό, όπου τέθηκαν επακριβώς τα κριτήρια που πρέπει να περιλαμβάνονται σε κάθε στάδιο του σχεδιασμού και της υλοποίησης του νέου νοσοκομείου. Για τα κριτήρια αυτά λήφθηκαν υπόψη τα υφιστάμενα πράσινα οικοδομικά πρότυπα, καθώς και τα αποτελέσματα ημερίδας που πραγματοποιήθηκε από ειδικούς επιστήμονες και εμπειρογνώμονες. Τα κριτήρια αυτά αφορούσαν στα εξής:

- Θέση: Ένταξη της κτιριακής κατασκευής στο τοπίο, χρήση πόσιμου νερού από την αξιοποίηση των όμβριων υδάτων, καλή οδική σύνδεση - εξυπηρέτηση από μεταφορές, προστασία περιβάλλοντος της θέσης που θα επιλεγεί.

- Εσωτερικό κτηρίου: Θερμική άνεση, ποιότητα εσωτερικού αέρα, ευελιξία της χρήσης, φυσικός αερισμός, σκίαση και φωτισμός.
- Ενέργεια: Ελαχιστοποίηση της συνολικής ζήτησης της ενέργειας, διευκόλυνση διαχείρισης των ενεργειακών αναγκών, «πράσινη» ενέργεια (τηλεθέρμανση και ψύξη, φωτοβολταϊκά συστήματα, λοιπές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας).
- Κατασκευή: Προστασία περιβάλλοντος, Μμείωση των παραγόμενων αποβλήτων, προστασία από θόρυβο και σκόνη από τις κατασκευαστικές εργασίες που θα εκτελεστούν, χρήση υλικών εύκολα στον καθαρισμό και στην συντήρηση.

4.6.4 Αποτελέσματα

Λαμβάνοντας υπόψη από νωρίς τα κριτήρια βιωσιμότητας που τέθηκαν, κατέστη εφικτό να εξεταστούν όλες οι οικονομικές πτυχές του έργου από την αρχή. Ωστόσο, υπήρχαν και δαπάνες, όπως τα προτεινόμενα φωτοβολταϊκά συστήματα, που αποτέλεσαν επιπρόσθετα απρόβλεπτα κόστη. Όλες πάντως οι επιπρόσθετες δαπάνες λήφθηκαν υπόψη πριν την έναρξη της διαδικασίας προμήθειας, σύμφωνα με τις σχεδιαστικές παραλλαγές του έργου που έγιναν γνωστές από την ομάδα σχεδιασμού.

4.6.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η κατασκευή και η χρήση κτιρίων ευθύνονται σε πολύ μεγάλο ποσοστό στην αύξηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) και στην αλόγιστη χρήση φυσικών πόρων στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μεγάλων έργων και υποδομών, όπως το Νοσοκομείο της Βιέννης, επιβάλλει στις αναθέτουσες αρχές να λαμβάνουν υπόψη το ευρύ φάσμα των ενδεχόμενων επιπτώσεων. Στις άμεσες πάντα προτεραιότητες θα πρέπει να είναι, μεταξύ άλλων, η μείωση των ενεργειακών αναγκών για θέρμανση κατά 25% και η μείωση των ενεργειακών αναγκών για ψύξη κατά 20%.

4.7 Βιώσιμη προμήθεια προϊόντων ξυλείας (Barcelona, Ισπανία)

4.7.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Πολιτική του Δήμου ήταν να διασφαλίσει ότι η προμήθεια προϊόντων ξυλείας προέρχονται από βιώσιμες δασικές εκτάσεις. Μέχρι το 2004, ο Δήμος εξασφάλισε, σε ένα μεγάλο ποσοστό, τα προϊόντα ξύλου που προμηθεύεται (π.χ. για ξύλινα παγκάκια, για ξύλινα περίπτερα, κ.λπ.) να

προέρχονται μόνο από πιστοποιημένα δάση (βλ. σήμανση «FSC[43]»). Η βιώσιμη προμήθεια προϊόντων ξυλείας κάλυψε την περίοδο 2004 - 2008 ένα σημαντικό αριθμό των αναγκών του Δήμου, που ανέρχεται σε περίπου 4.673 m^3 ξύλου.

4.7.2 Υπόβαθρο

Από το 2001 ο Δήμος Βαρκελώνης έχει συμπεριλάβει το κριτήριο της βιωσιμότητας σε όλες τις πρακτικές του. Αυτές οι πρακτικές αποτελούν μέρος της πολιτικής και των στόχων του Προγράμματος της Τοπικής Ατζέντας 21 (Local Agenda 21[44]) του Δήμου. Τον Ιούλιο του 2004 ο Δήμος Βαρκελώνης αποφάσισε κατόπιν ψηφοφορίας να μειώσει τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο της πόλης μέσω της υιοθέτησης κριτηρίων βιωσιμότητα στην προμήθεια ξυλείας. Προς την κατεύθυνση αυτή συνέβαλαν και οι ισχυρές πιέσεις από τις δράσεις των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (ΜΚΟ) κατά της παράνομης ξυλείας.

4.7.3 Κριτήρια

Σύμφωνα με την πολιτική που ακολουθεί ο Δήμος από το 2004 στον τομέα των προμηθειών, η ξυλεία πρέπει να προέρχεται από δάση στα οποία ασκούνται δράσεις αειφόρου διαχείρισης, δράσεις διατήρησης της βιοποικιλότητας και έλεγχοι γύρω από την διάμετρο των δέντρων που υλοτομούνται. Η πολιτική αυτή είναι σύμφωνη με τα κριτήρια που χρησιμοποιεί το FSC (Forest Stewardship Council). Αξίζει να αναφερθεί πως τα κριτήρια αυτά εφαρμόζονται από το στάδιο της ανάθεσης και συμπεριλαμβάνονται στις τεχνικές προδιαγραφές της προκήρυξης. Για την αποφυγή δε προμήθειας παράνομης ξυλείας ζητούνται επιπρόσθετα πιστοποιητικά από την χώρα προέλευσης της ξυλείας.

4.7.4 Αποτελέσματα

Η πολιτική που ακολουθεί ο Δήμος Βαρκελώνης στον τομέα της ξυλείας οδήγησε στην δημιουργία μιας εσωτερικής επιτροπής αποτελούμενη από εκπροσώπους όλων των τμημάτων του

---

[43] Το «FSC (Forest Stewardship Council)» είναι ένας ανεξάρτητος, μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός οργανισμός που ιδρύθηκε για την προώθηση της υπεύθυνης διαχείρισης των δασών του κόσμου. Ιδρύθηκε το 1993 ως απάντηση στις ανησυχίες για την παγκόσμια αποδάσωση. Το FSC παρέχει υπηρεσίες διαπίστευσης σε ένα μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων, οργανισμών και κοινωνιών. Εκπροσωπείται σε περισσότερες από 50 χώρες στον κόσμο (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Forest Stewardship Council, www.fsc.org).

[44] Η Agenda 21 αποτελεί ένα Παγκόσμιο Πρόγραμμα Δράσης του ΟΗΕ που υιοθετήθηκε το 1992 (Παγκόσμια Διάσκεψη Ρίο για το Περιβάλλον & την Ανάπτυξη). Αποσκοπεί στη διάσωση του πλανήτη που κινδυνεύει από την υπερεκμετάλλευση και παραμέληση του περιβάλλοντος και που μαστίζεται από την φτώχεια και την υπανάπτυξη. Οι περισσότεροι από τους στόχους της Agenda 21 μπορούν να πραγματοποιηθούν μέσα από δράσεις σε τοπικό επίπεδο στις πόλεις (Local Agenda 21) (Πηγή: Π. Γρηγορίου κ.ά, 1993).

Δήμου. Σκοπός της επιτροπής αυτής είναι η παρακολούθηση της αγοράς ξυλείας και η εφαρμογή της πολιτικής του Δήμου στον τομέα αυτό. Τα μέλη της επιτροπής έχουν εκπαιδευτεί ανάλογα από το «Πρόγραμμα Βιωσιμότητας της πόλης Βαρκελώνης» και όπου κρίνεται απαραίτητη λαμβάνεται και η αναγκαία τεχνική υποστήριξη από τους λοιπούς δημοτικούς υπαλλήλους. Αξίζει να αναφερθεί πως δεν είναι λίγες οι φορές εκείνες που αντιμετωπίζονται σοβαρά προβλήματα κατά τη διαδικασία υποβολής προσφορών, αφού η εξεύρεση προμηθευτών που πληρούν τα κριτήρια βιωσιμότητας που έχουν τεθεί είναι πολύ δύσκολη.

4.7.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Το Δημοτικό Συμβούλιο της Βαρκελώνης καθόρισε μια συγκεκριμένη διαδικασία για τον τομέα της προμήθειας ξυλείας, από την οποία προκύπτουν στοιχεία για τον συνολικό όγκο της ξυλείας που αποκτήθηκε και πληροφορίες για τις χώρες προέλευσής του. Βάσει των πληροφοριών αυτών και λοιπών στοιχείων που έλαβε από διάφορα εμπλεκόμενα Δημοτικά Διαμερίσματα, προκύπτει πως το 76% της εξαγοράς ξυλείας την περίοδο 2004-2008 συνοδευόταν από την σήμανση «FSC», γεγονός που σήμαινε τον περιορισμό των επιπτώσεων στα δασικά οικοσυστήματα και στην βιοποικιλότητα που φιλοξενούν.

4.8 Βιώσιμη προμήθεια ενδυμάτων εργασίας (Zürich, Ελβετία)

4.8.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Η πόλη της Ζυρίχης προμηθεύεται μια μεγάλη ποικιλία υφασμάτων για να καλύψει τις ανάγκες των αστυνομικών τμημάτων της και των υπολοίπων δημοτικών υπηρεσιών. Η συνολική κατανάλωση σε βαμβάκι εκτιμάται σε 12 τόνους ή άλλως σε 60.000 τεμάχια ανά έτος. Η παραγωγή και επεξεργασία μη οργανικού βαμβακιού έχει σοβαρό αντίκτυπο στο περιβάλλον και συγκεκριμένα στην γονιμότητα του εδάφους, στην κατανάλωση νερού, στην βιοποικιλότητα και στην έκλυση εκπομπών που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου. Το 2009 αποφασίστηκε η μετάβαση στη χρήση οργανικού βαμβακιού, ειδικά για τις στολές της αστυνομικής δύναμης της Ζυρίχης.

4.8.2 Υπόβαθρο

Η Ζυρίχη, στο πλαίσιο μιας ολοκληρωμένης στρατηγικής για την αειφορία, εφαρμόζει «πράσινα» κριτήρια σε όλες τις δημόσιες συμβάσεις της. Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προμηθεύεται απαιτείται να πληρούν τις υψηλότερες περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές

προδιαγραφές. Η Ζυρίχη είναι από τα ιδρυτικά μέλη της Πρωτοβουλίας PROCURA+[45], που υποστηρίζει τις δημόσιες αρχές στην εφαρμογή Βιώσιμων Δημόσιων Προμηθειών.

4.8.3 Κριτήρια

Σε διαγωνισμό που διεξήχθη για την προμήθεια 4.000 ενδυμάτων εργασίας τα κριτήρια που τέθηκαν αφορούσαν στα εξής:

- Προμήθεια 4.000 ενδυμάτων εργασίας από 100% οργανικό βαμβάκι.
- Υφάσματα που να συμμορφώνονται με το πρότυπο «Eco-Tex Standard 100, Κατηγορία II[46]» ή άλλο ισοδύναμο. Στο εν λόγω πρότυπο τίθενται και οριακές τιμές εκπομπών δυνητικά επιβλαβών ουσιών σε όλα τα στάδια επεξεργασία του υφάσματος. Επίσης, στο συγκεκριμένο πρότυπο καθορίζονται και λοιπές προδιαγραφές γύρω από τα υφάσματα, όπως π.χ. τα χρώματά τους.

4.8.4 Αποτελέσματα

Οι στολές της αστυνομίας της Ζυρίχης, μέχρι πρότινος, κατασκευάζονταν από υφάσματα με πολυεστέρα και μη οργανικό βαμβάκι. Μετά από το διαγωνισμό που διεξήχθη και την τελική επιλογή του αναδόχου (Metzler & Co AG) οι στολές κατασκευάστηκαν από 100% οργανικό βαμβάκι. Ενώ το κόστος των πρώτων υλών για την παραγωγή των ενδυμάτων από 100% οργανικό βαμβάκι ήταν υψηλότερο, εν τέλει το συνολικό οικονομικό αποτέλεσμα δεν είχε σημαντική

---

[45] Η Πρωτοβουλία PROCURA+ σχεδιάστηκε για να βοηθήσει την υποστήριξη των δημόσιων αρχών στην εφαρμογή των πράσινων συμβάσεων - και την προώθηση των επιτευγμάτων τους. Η εκστρατεία ιδρύθηκε το 2004 από την Ένωση ICLEI (*Η Ένωση ICLEI απαριθμεί πάνω από 1.220 μέλη των τοπικών κυβερνήσεων που έχουν δεσμευτεί για την αειφόρο ανάπτυξη. Τα μέλη αυτά προέρχονται από 70 διαφορετικές χώρες και αντιπροσωπεύουν πάνω από 569.885.000 ανθρώπους), ούτως ώστε να προαχθεί η ενσωμάτωση της αειφόρου ανάπτυξης στις δημόσιες συμβάσεις. Μέσω της συμμετοχής στην εκστρατεία αυτή, οι δημόσιες αρχές μπορούν να συμβάλουν και να βοηθήσουν σημαντικά ώστε να επέλθουν πραγματικές αλλαγές στην αγορά. Αξίζει να αναφερθεί τέλος πως η Πρωτοβουλία PROCURA+ θέτει συγκεκριμένα «πράσινα» κριτήρια στις προμήθειες των δημοσίων αρχών που σχετίζονται με τον τομέα των μεταφορών, των καθαριστικών προϊόντων, της ηλεκτρικής ενέργειας, των κατασκευών, της τεχνολογίας και των τροφίμων (Πηγή: PROCURA+, 2010).

[46] Αξίζει στο σημείο αυτό να αναφερθεί η πρωτοβουλία Eco – Textile για την προώθηση του ευρωπαϊκού οικολογικού σήματος στον κλάδο της κλωστοϋφαντουργίας, που υλοποιήθηκε από το Σύνδεσμο Επιχειρήσεων Πλεκτικής και Ένδυσης Ελλάδος (ΣΕΠΕΕ), την εταιρία συμβούλων μηχανικών SIGMA Consultants, την Εταιρία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Κλωστοϋφαντουργίας Ένδυσης και Ινών (ΕΤΑΚΕΙ ΑΕ) και την Ένωση Καταναλωτών για την Ποιότητα Ζωής (ΕΚΠΟΙΖΩ). Το έργο Eco-Textile υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης LIFE – Περιβάλλον, και είχε διάρκεια 36 μηνών, από 1/10/2003 έως 30/9/2006 (Πηγή: LIFE – Περιβάλλον, LIFE03 ENV/GR/000204, 2003).

διαφοροποίηση από εκείνο των συμβατικών ενδυμάτων (πολυεστέρας/μη οργανικό βαμβάκι). Το κόστος δηλαδή ανά στολή με 100% οργανικό βαμβάκι ήταν υψηλότερο κατά 10% από τη στολή που κατασκευαζόταν με πολυεστέρα και μη οργανικό βαμβάκι. Ωστόσο, η υψηλότερη αρχική τιμή αγοράς θα πρέπει να εκτιμάται πάντα υπό το πρίσμα της βελτίωσης της ποιότητας των στολών και της αύξησης του προσδόκιμου χρόνου ζωής τους. Από το 2009 περισσότεροι από 1.000 αστυνομικοί της πόλης επωφελήθηκαν από την καλύτερη ποιότητα των ενδυμάτων.

4.8.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η παραγωγή μη οργανικού βαμβακιού είναι μια διαδικασία που απαιτεί τη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων που επηρεάζουν αρνητικά το έδαφος, τα ύδατα (επιφανειακά και υπόγεια) και τη βιοποικιλότητα. Επίσης, μέσω της διαδικασίας αυτής εκλύονται εκπομπές στην ατμόσφαιρα με επιπτώσεις όχι μόνο στην ποιότητά της αλλά και στην ανθρώπινη υγεία. Οι εκπομπές αυτές είναι πολύ μεγαλύτερες αν συνυπολογιστούν και τα υπόλοιπα στάδια επεξεργασίας και παραγωγής των ενδυμάτων. Αξίζει να αναφερθεί πως σχετική έρευνα κατέληξε στο συμπέρασμα πως για κάθε 1 kg οργανικού βαμβακιού που παράγεται οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) είναι κατά 5 kg λιγότερες συγκρινόμενες με την παραγωγή 1 kg μη οργανικού βαμβακιού.

4.8.6 Διδάγματα

Η προμήθεια ενδυμάτων εργασίας από 100% οργανικό βαμβάκι θεωρήθηκε μια επιτυχημένη δράση που υιοθετήθηκε και από λοιπές υπηρεσίες, οργανισμούς και φορείς της Ζυρίχης. Ενδεικτικά αναφέρεται πως η πλειονότητα των γηροκομείων της Ζυρίχης προμηθεύεται πλέον στολές εργασίας για το προσωπικό του που κατασκευάζονται από 100% οργανικό βαμβάκι. Αξίζει, τέλος, να αναφερθεί πως ένας στόχος που τέθηκε στην προμήθεια ενδυμάτων εργασίας ήταν η αύξηση των ποσοτήτων, ούτως ώστε να επιτευχθεί μείωση των τιμών.

4.9 Υβριδικά αυτοκίνητα (Ljubljana, Σλοβενία)

4.9.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το 2009 αποφασίστηκε η αντικατάσταση των δημοσίων αυτοκινήτων στην πόλη της Λιουμπλιάνα προκειμένου να υπάρχει εξορθολογισμός στη διαχείρισή τους. Η ιδέα ήταν να πωληθούν όλα τα αυτοκίνητα που ανήκαν στον «στόλο» και να αντικατασταθούν από 60 νέα αυτοκίνητα με 5ετή χρονομίσθωση (leasing). Στόχος ήταν το 10% των νέων οχημάτων να ήταν υβριδικά.

4.9.2 Υπόβαθρο

Η πόλη της Λουμπλιάνα συμμετέχει στο Πρόγραμμα «Elan Civitas», που αφορά στην ανάπτυξη τρόπων μεταφοράς που θα συνδυάζουν τη μέγιστη συμμετοχή των πολιτών και τις χαμηλές εκπομπές στο περιβάλλον. Ο εξορθολογισμός στη διαχείριση των δημοσίων αυτοκινήτων συνέπεσε με τις γενικότερες δράσεις προμήθειας «πράσινων» μεταφορικών μέσων, προτρέποντας με τον τρόπο αυτό και την ένταξη υβριδικών οχημάτων.

4.9.3 Κριτήρια

Αντικείμενο Σύμβασης: 5ετή χρονομίσθωση (leasing) αυτοκινήτων.

Τεχνικές προδιαγραφές: Χρονομίσθωση (leasing) από 9 διαφορετικές κατηγορίες αυτοκινήτων, εκ των οποίων τα 6 οχήματα θα φέρουν υβριδική τεχνολογία με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- Κυβισμός: 1.600 cc.
- Μέγιστη κατανάλωση: 5,5 l/100 km (εντός πόλης).
- Μέγιστες εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (CO_2): 110 g/km.
- Χιλιόμετρα: Τα 5 οχήματα θα διανύουν έως 15.000 km/ έτος και το 1 όχημα έως 30.000 km/ έτος.

Μεταχειρισμένα οχήματα: Αποδεκτά εφόσον έχουν διανύσει λιγότερο από 10.000 km.

Κριτήρια ανάθεσης: Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική πλευρά προσφορά.

4.9.4 Αποτελέσματα

Λόγω των πολύ συγκεκριμένων τεχνικών προδιαγραφών στην προκήρυξη του διαγωνισμού, μόνο 2 προμηθευτές πληρούσαν τις απαιτήσεις. Τη συγκεκριμένη δε χρονική στιγμή που διεξήχθη ο διαγωνισμός μόνο 2 οχήματα υβριδικού τύπου ήταν διαθέσιμα στην αγορά. Τελικά επελέγη η φίρμα «Toyota Prius» που πληρούσε τις προδιαγραφές και τα κριτήρια του διαγωνισμού. Στην διαγωνιστική διαδικασία Ανάδοχος ήταν η Porsche SLO d.o.o. με οικονομική προσφορά 1.242.886,80 €. Ο εν λόγω προμηθευτής αγόρασε τον παλιό στόλο για 227.714,60 €.

4.9.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Τα υβριδικά οχήματα προσφέρουν σημαντική εξοικονόμηση στην κατανάλωση καυσίμου[47] που κυμαίνεται μεταξύ 30% και 50% σε σύγκριση με τα συμβατικά οχήματα. Αυτό συμβάλλει καθοριστικά στην μείωση των όποιων επιπτώσεων προκύπτουν στο περιβάλλον και σχετίζονται με την κατανάλωση ορυκτών καυσίμων (βλ. βενζίνη). Αναφέρεται επίσης ότι, τα νεότερα υβριδικά μοντέλα φέρουν νέου τύπου μπαταρίες, οι οποίες είναι πλήρως ανακυκλώσιμες.

4.9.6 Διδάγματα

Η πιο σημαντική πτυχή της εισαγωγής των υβριδικών οχημάτων ήταν η διάδοση της γνώσης μεταξύ των οδηγών και των χρηστών για την καθαρή τεχνολογία των οχημάτων. Ζωτικής σημασίας ήταν η αλλαγή της αντίληψης των χρηστών στο «τι κάνει ένα αυτοκίνητο να είναι καλό». Τέλος, μέσω της δημόσιας αυτής σύμβασης εισήχθη η υβριδική τεχνολογία ως μια βιώσιμη εναλλακτική λύση.

4.10 Πράσινες προμήθειες σε 6 σχολικά κτίρια (Badalona, Ισπανία)

4.10.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Έξι σχολεία της πόλης επελέγησαν να συμμετάσχουν στην υλοποίηση ενός προγράμματος που ως σκοπό είχε την ανάπτυξη ενός «Οδηγού Καλών Πρακτικών» για «πράσινες» προμήθειες στις εξής 5 κατηγορίες προϊόντων ή/και υπηρεσιών: σχολική ύλη, συντήρηση κτιρίων, καθαριότητα, τρόφιμα και προϊόντα πληροφορικής.

4.10.2 Υπόβαθρο

Το Δημοτικό Συμβούλιο της Μπανταλόνα (η τρίτη μεγαλύτερη πόλη της Καταλονίας, Ισπανία) διαθέτει 10-ετή και πλέον εμπειρία στην εφαρμογή Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Το 2009,

---

[47] Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο «Σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση, 2011» αναφέρει πως οι μεταφορές – που αντιπροσωπεύουν το 32% της κατανάλωσης τελικής ενέργειας (Πηγή: Eurostat, στοιχεία 2008, στο 'Δείκτες για την ενέργεια, τις μεταφορές και το περιβάλλον, έκδοση 2010') – αποτελούν νευραλγικό τομέα για την εξοικονόμηση ενέργειας. Αποτελούν τον ταχύτερα αναπτυσσόμενο τομέα από άποψη χρήσης ενέργειας, με την εντονότερη εξάρτηση από ορυκτά καύσιμα. Η Λευκή βίβλος για τις μεταφορές καθορίζει στρατηγική βελτίωσης της απόδοσης του τομέα των μεταφορών που περιλαμβάνει την εισαγωγή προηγμένων συστημάτων διαχείρισης της κυκλοφορίας σε όλους τους τρόπους μεταφοράς, επενδύσεις στην υποδομή και τη δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού χώρου μεταφορών για την προώθηση πολυμεσικών μεταφορών, έξυπνη τιμολόγηση και πρότυπα απόδοσης για όλα τα οχήματα σε όλους τους τρόπους, σε συνδυασμό με άλλα μέτρα για την προώθηση της καινοτομίας στα οχήματα (Πηγή: COM(2011) 109 τελικό).

με την υποστήριξη του Οικολογικού Ινστιτούτου της Βαρκελώνης, ξεκίνησε ένα πρόγραμμα για την ενθάρρυνση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων σε επιλεγμένα δημόσια σχολεία με σκοπό τη διάχυση των γνώσεων και των εμπειριών και σε λοιπά σχολεία της πόλης.

4.10.3 Κριτήρια

Με τη βοήθεια ενός ερωτηματολογίου και προσωπικών συνεντεύξεων, και κατόπιν λεπτομερούς ανάλυσης και καθοδήγησης, δημιουργήθηκαν τα εξής κριτήρια ανά κατηγορία προϊόντος ή/και υπηρεσίας:

- Χαρτί

Προμήθεια 100% ανακυκλωμένου χαρτιού, χωρίς χλώριο. Πιστοποιημένο με την σήμανση «FSC». Δυνατότητα ανακύκλωσης μετά την απόρριψη.

- Προϊόντα πληροφορικής

Προμήθεια ανακυκλωμένου γραφίτη (toner). Ενεργειακά αποδοτικό εξοπλισμό με βάση τα κριτήρια του «Energy Star». Δυνατότητα ανακύκλωσης μετά την απόρριψη.

- Τρόφιμα

Τρόφιμα που προέρχονται από οργανική (βιολογική) γεωργία. Προσαρμοσμένα υγιεινά μενού (λιγότερο κρέας – περισσότερα εποχικά φρούτα και λαχανικά). Δυνατότητα αποφυγής πλαστικών σερβίτσιων. Δημιουργία ενός λαχανόκηπου για εκπαιδευτικούς σκοπούς.

- Καθαρισμός και συλλογή απορριμμάτων

Αγορά φιλικών προϊόντων καθαρισμού με βάση τα κριτήρια που θέτει η Πρωτοβουλία PROCURA+.

- Συντήρηση κτηρίων

Ενσωμάτωση περιβαλλοντικών κριτηρίων στην ανάθεση των υπηρεσιών συντήρησης των κτηρίων (π.χ. χρήση υλικών που απαιτούν λιγότερο νερό και ενέργεια).

4.10.4 Αποτελέσματα

Οι πληροφορίες και τα αποτελέσματα από την υλοποίηση του προγράμματος οδήγησαν στην διαμόρφωση 6 «Οδηγών Καλής Πρακτικής» για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Στους εν λόγω «Οδηγούς Καλής Πρακτικής» υπάρχουν αναλυτικές λεπτομέρειες και στοιχεία για τα μέτρα που

πρέπει να λάβει κάθε αρχή (Κυβέρνηση Καταλονίας ή Δημοτική Αρχή Μπαταλόνας ή Σχολείο). Τα παραδείγματα καλής εφαρμογής (best practices) συμπεριελήφθησαν στον «Οδηγό Πράσινων Σχολικών Προμηθειών» που διατίθεται δωρεάν σε όλη την Καταλονία. Μεταξύ άλλων αναπτύχθηκε και ένα Δίκτυο Πράσινων Σχολείων με σκοπό την παρακολούθηση της προόδου στον τομέα των «πράσινων» προμηθειών.

4.10.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

- Χαρτί

Σε ένα από τα έξι σχολεία εξοικονομήθηκαν 9.574 lt νερού και 2.048 kWh ενέργειας από την προμήθεια 100% ανακυκλώσιμου χαρτιού.

- Προϊόντα πληροφορικής

Μειώθηκαν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις από την επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση των δοχείων γραφίτη.

- Τρόφιμα

Μειώθηκαν οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκαλούνται από τις συμβατικές μεθόδους παραγωγής τροφίμων (βλ. συμβατική γεωργία με τη χρήση φυτοφαρμάκων και λιπασμάτων που προκαλούν ρύπανση των υδάτων, ευτροφισμό, υποβάθμιση του εδάφους και απώλεια της βιοποικιλότητας).

- Προϊόντα καθαρισμού

Η αποφυγή προϊόντων που περιέχουν επικίνδυνες χημικές ουσίες ή συστατικά θα μειώσει την βιοσυσσώρευση ή/και την ατμοσφαιρική ρύπανση.

4.10.6 Διδάγματα

Η εμπλοκή όλων των φορέων στη λήψη των αποφάσεων δημιούργησε σημαντικές δυσκολίες στα διάφορα στάδια του προγράμματος. Σε μελλοντικές πρωτοβουλίες θα πρέπει να είναι διακριτές οι αρμοδιότητες και οι ευθύνες ανά φορέα. Σε κάθε περίπτωση πάντως η συμμετοχή της σχολικής κοινότητας στη λήψη των αποφάσεων θεωρήθηκε ζωτικής σημασίας για την επιτυχία του προγράμματος.

4.11 Προμήθεια 100% ανακυκλώσιμου χαρτιού για το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Βουλγαρίας (Sofia,Βουλγαρία)

4.11.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Στις 17 Νοεμβρίου 2009, κατά τη διάρκεια του Εθνικού Συνεδρίου, που πραγματοποιήθηκε στη Σόφια, για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Υδάτων της Βουλγαρίας ανακοίνωσε την πρόθεσή του να συνάψει μια πλήρως «πράσινη» δημόσια σύμβαση. Το χαρτί επιλέχθηκε από μια ομάδα προϊόντων ως το προϊόν που είναι κατάλληλο για τον νέο οικολογικό προσανατολισμό, λόγω των σαφών επιπτώσεων του στο περιβάλλον.

4.11.2 Υπόβαθρο

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Υδάτων, το Συμβούλιο Υπουργών, το Υπουργείο Οικονομίας και Ενέργειας, καθώς και η Υπηρεσία Δημοσίων Συμβάσεων έχουν από κοινού την ευθύνη της υλοποίησης Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό ετοιμάστηκε ένα Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, το οποίο εγκρίθηκε από την εθνική κυβέρνηση. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Υδάτων προσέφερε πρακτικές οδηγίες σχετικά με τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις σε όλες τις Αναθέτουσες Αρχές της Βουλγαρίας.

4.11.3 Κριτήρια

Αντικείμενο Σύμβασης: Προμήθεια 8.000 πακέτων αντιγραφικού ανακυκλωμένου 100% χαρτιού Α4.

Κριτήρια επιλογής: Υποβολή πιστοποιητικού ISO 9001:2000 ή ισοδύναμο που να αποδεικνύει την τεχνική ικανότητα του υποψηφίου.

Τεχνικές προδιαγραφές: Το χαρτί πρέπει να:

- Παράγεται εξ ολοκλήρου από ανακυκλωμένες χάρτινες ίνες.
- Περιέχει στοιχειακό χλώριο ή καθόλου χλώριο.

- Συμμορφώνεται με τα κριτήρια των εξής Οικολογικών Σημάτων: του Σκανδιναβικού Κύκνου («Nordic SWAN[48]») ή του Γερμανικού Γαλάζιου Αγγέλου («BLAUER ENGEL[49]»).

Κριτήρια ανάθεσης: Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική πλευρά προσφορά.

4.11.4 Αποτελέσματα

Εκτός από τα περιβαλλοντικά οφέλη, η δημόσια σύμβαση που συνάφθηκε για την προμήθεια ανακυκλώσιμου χαρτιού συνεπαγόταν και οικονομικά οφέλη. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Υδάτων προέβη σε προ συμβατική ανάλυση των τιμών του ανακυκλωμένου και μη ανακυκλωμένου χαρτιού από την οποία προέκυψε ότι οι τιμές είναι σχετικά συγκρίσιμες. Σε συνέχεια, επίσης, της επιτυχούς δημόσιας σύμβασης που συνάφθηκε το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Υδάτων πρότεινε στην νεοσύστατη Κεντρική Αρχή Προμηθειών της Βουλγαρίας να προμηθεύεται πλήρως ανακυκλωμένο χαρτί. Με τη σειρά της η Κεντρική Αρχή Προμηθειών ανέλαβε την πρωτοβουλία να προωθήσει την ανάγκη σύναψης Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων με αντικείμενο την προμήθεια ανακυκλώσιμου χαρτιού για φωτοαντιγραφικά, εκτυπωτές, πολυλειτουργικές συσκευές, φαξ και άλλες συσκευές εκτύπωσης.

4.11.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η παραγωγή χαρτοπολτού συμβάλλει στην παγκόσμια συρρίκνωση των δασών με συνεπακόλουθες επιπτώσεις και στην βιοποικιλότητα καθώς ελάχιστα σε αριθμό δάση διαχειρίζονται με νόμιμο και βιώσιμο τρόπο. Συνεπώς, η αγορά 100% ανακυκλωμένου χαρτιού αντιμετωπίζει τις επιπτώσεις αυτές μειώνοντας τις ποσότητες χαρτοπολτού που απαιτούνται στην αγορά. Με το ανακυκλωμένο χαρτί επιτυγχάνεται επίσης εξοικονόμηση των ποσοτήτων νερού και ενέργειας που απαιτούνται κατά την παραγωγική διαδικασία.

---

[48] Το σκανδιναβικό οικολογικό σήμα είναι ένα εθελοντικό σύστημα οικολογικής σήμανσης που αξιολογεί τις επιπτώσεις ενός προϊόντος στο περιβάλλον καθ 'όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής. Η ετικέτα, εγγυάται, μεταξύ άλλων, ότι οι απαιτήσεις του κλίματος λαμβάνονται υπόψη, και ότι οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα (και λοιπών επιβλαβών αερίων) λαμβάνονται υπόψη και περιορίζονται στο ελάχιστο δυνατό (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Σκανδιναβικού Οικολογικού Σήματος, www.nordic-ecolabel.org).

[49] Το γερμανικό οικολογικό σήμα είναι το πρώτο και παλαιότερο περιβαλλοντικό σήμα για προϊόντα και υπηρεσίες στον κόσμο. Δημιουργήθηκε το 1978 με πρωτοβουλία του Ομοσπονδιακού Υπουργείου Εσωτερικών και εγκρίθηκε από τους Υπουργούς Περιβάλλοντος της Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης και των Ομοσπονδιακών Κρατών. Το εν λόγω οικολογικό σήμα αποσκοπεί στην ανάδειξη των θετικών περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών των προϊόντων και υπηρεσιών (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Γερμανικού Οικολογικού Σήματος, www.blauer-engel.de).

Αναφορικά με τις χλωριωμένες ενώσεις που χρησιμοποιούνται στη διαδικασία λεύκανσης του χαρτιού αξίζει να αναφερθεί πως αυτές μπορούν να αντιδράσουν με τις υπάρχουσες οργανικές ουσίες στο νερό, δημιουργώντας ενώσεις που μπορεί να είναι τοξικές και μη βιοαποικοδομήσιμες από το υδάτινο περιβάλλον. Για να αποφευχθεί η παραγωγή αυτών των ενώσεων, η διαδικασία λεύκανσης θα πρέπει να είναι πλήρως απαλλαγμένη από χλώριο (TCF) ή να περιλαμβάνει μόνο στοιχειακό χλώριο (ECF).

4.11.6 Διδάγματα

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις δεν συνεπάγονται κατ' ανάγκη την δαπάνη περισσοτέρων οικονομικών πόρων. Παραταύτα, σε συνέντευξή του ο Υπουργός Περιβάλλοντος και Υδάτων προσδιόρισε τα περαιτέρω βήματα που πρέπει να ληφθούν: «Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις πρέπει να καταστούν κοινή πρακτική για όλες τις δημόσιες αρχές. Ίσως θα ήταν χρήσιμο να προετοιμαστεί ένα εγχειρίδιο εντοπισμού πιθανών τομέων εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Αυτό θα μπορούσε, επίσης, να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις να προσανατολιστούν προς τα φιλικά για το περιβάλλον προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν ανάγκη οι Αρχές».

4.12 Προμήθεια πράσινων προϊόντων πληροφορικής (Dunkerque, Γαλλία)

4.12.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το 2008 η Αστική Κοινότητα Δουνκέρκης καθιέρωσε ένα πλαίσιο συμφωνίας για την προμήθεια προϊόντων πληροφορικής και λογισμικού. Μια από τις παρτίδες αφορούσε στην προμήθεια επιτραπέζιων (desktop) και φορητών (laptop) υπολογιστών, καθώς και διαφόρων οθονών. Για την κάλυψη των αναγκών της παρτίδας έγιναν 2 παραγγελίες εξοπλισμού, συνολικής αξίας 330.000 €.

4.12.2 Υπόβαθρο

Η Αστική Κοινότητα Δουνκέρκης βρίσκεται στο βόρειο τμήμα της Γαλλίας, περιλαμβάνει 18 Δήμους που αντιπροσωπεύονται από 220.000 κατοίκους. Εφαρμόζει τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις από το 2003 ενσωματώνοντας «πράσινα» κριτήρια, όπως π.χ. το Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα, στις προσκλήσεις υποβολής προφορών για την προμήθεια προϊόντων καθαρισμού, χαρτιού και εξοπλισμού πληροφορικής.

4.12.3 Κριτήρια

Τεχνικές προδιαγραφές: Όλος ο εξοπλισμός έπρεπε να πληροί τα κριτήρια της σήμανσης «Energy Star[50]». Οι επίπεδες οθόνες έπρεπε να πληρούν τις απαιτήσεις του προτύπου TCO99[51] 03 ή ισοδύναμου. Όλο ο εξοπλισμός έπρεπε να πληροί τις απαιτήσεις που ορίζονται στις Οδηγίες 2002/95/ΕΚ[52] και 2002/96/ΕΚ[53].

Κριτήρια επιλογής: Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Η επίδοση της προσφοράς από άποψη προστασίας του περιβάλλοντος ήταν ένα από τα ποιοτικά κριτήρια που αξιολογήθηκαν (10 βαθμοί, σε σύνολο 90).

Όροι εκτέλεσης της σύμβασης: Ο Ανάδοχος ήταν υπεύθυνος για τα εξής:

- Όλα τα προϊόντα που παρέχονται έπρεπε να είναι σύμφωνα με την Οδηγία 2002/95/ΕΚ.
- Ο σχεδιασμός των προϊόντων θα έπρεπε να έχει λάβει υπόψη το κριτήριο των ελαχίστων δυνατών επιπτώσεων στο τέλος του κύκλου ζωής.
- Ο σχεδιασμός των προϊόντων θα έπρεπε να διευκολύνει την ανακύκλωση.
- Τα προϊόντα θα έπρεπε να φέρουν κατάλληλη σήμανση σύμφωνα με την Οδηγία 2002/96/ΕΚ. Επίσης να φέρουν τη σήμανση του ευρωπαϊκού προτύπου EN50419.

---

[50] Το «Energy Star» είναι ένα κοινό πρόγραμμα της Υπηρεσίας Προστασίας Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και του αμερικανικού Υπουργείου Ενέργειας που αποσκοπεί στην εξοικονόμηση της κατανάλωσης ενέργειας μέσω της παραγωγής ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων και πρακτικών. Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα θετικά. Αμερικανοί πολίτες με την βοήθεια του «Energy Star» εξοικονόμησαν μόνο το 2010 περίπου 18 δις $ και μείωσαν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ισοδύναμες με αυτές που παράγονται από 33 εκατομμύρια αυτοκίνητα (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της Energy Star, www.energystar.gov).

[51] Η Πιστοποίηση TCO υπερβαίνει τα απλά «πράσινα» κριτήρια και προχωράει στο συνδυασμό της υψηλής απόδοσης και του εργονομικού σχεδιασμού σε ένα από τα πιο αυστηρά περιβαλλοντικά πλαίσια της αγοράς. Η Πιστοποίηση TCO καθιστά εύκολη την επιλογή εξοπλισμού που έχει σχεδιαστεί προς όφελος των χρηστών και του περιβάλλοντος (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της TCO).

[52] Οδηγία 2002/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003 σχετικά με τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (Πηγή: Οδηγία 2002/95/ΕΚ, OJ L 37/19/13.02.2003).

[53] Οδηγία 2002/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003 «Σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)» (Πηγή: Οδηγία 2002/96/ΕΚ, OJ L 37/24/13.02.2003).

4.12.4 Αποτελέσματα

Στο πλαίσιο του διαγωνισμού που διεξήχθη ελήφθησαν συνολικά 5 προσφορές. Ο προμηθευτής που επελέγη επέλεξε τη φίρμα «Dell». Μέχρι σήμερα έγινε προμήθεια 400 οθονών, 220 επιτραπέζιων υπολογιστών (desktop) και 10 φορητών υπολογιστών (laptop) με οθόνη αφής.

4.12.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η κατανάλωση ενέργειας, η χρήση επικίνδυνων ουσιών και οι ελάχιστες επιπτώσεις στο τέλος του κύκλου ζωής είναι τα κύρια ζητήματα που σχετίζονται με τα προϊόντα πληροφορικής και τις επιπτώσεις που έχουν στο περιβάλλον[54]. Η εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων στην προμήθεια προϊόντων πληροφορικής έχει συμβάλλει καθοριστικά στην εξοικονόμηση ενέργειας, μιας και τα προϊόντα πρέπει να φέρουν την ένδειξη «Energy Star[55]», όπως επίσης και στην προστασία του περιβάλλοντος γενικότερα αφού έχει μειωθεί η χρήση δυνητικά επιβλαβών ουσιών, όπως είναι ο μόλυβδος, το κάδμιο και ο υδράργυρος. Από το 2009 επίσης οι προμηθευτές έχουν συμμορφωθεί με τις απαιτήσεις της Οδηγίας WEEE[56] (Waste Electrical and Electronic Equipment, WEEE) και της Οδηγίας 2005/32/ΕΚ[57] για τον Οικολογικό Σχεδιασμό (Eco-Design) των προϊόντων, επιτρέποντας την ανακύκλωσή τους στο τέλος του κύκλου ζωής τους.

---

[54] Η ακατάλληλη επεξεργασία των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού αφορά στην ταχύτερα αυξανόμενη ροή αποβλήτων στην ΕΕ, που από 8,3-9,1 εκατομμύρια τόνους το 2005 αναμενόταν να φθάσει σε 12,3 εκατομμύρια τόνους το 2020. Από την πείρα με την οδηγία, όπως αποτυπώθηκε κατά την τριετή ανασκόπηση από τα ενδιαφερόμενα μέρη και τα κράτη μέλη, διαπιστώθηκε ότι η οδηγία δεν είναι όσο αποτελεσματική επιδιωκόταν και ότι υπάρχουν προβλήματα απόδοσης για την επίτευξη των στόχων της, ήτοι προκύπτουν ορισμένες άσκοπες δαπάνες (Πηγή: COM (2008) 810 τελικό).

[55] Το «Energy Star» είναι ένα κοινό πρόγραμμα της Υπηρεσίας Προστασίας Περιβάλλοντος των Ηνωμένων Πολιτειών Αμερικής και του αμερικανικού Υπουργείου Ενέργειας που αποσκοπεί στην εξοικονόμηση της κατανάλωσης ενέργειας μέσω της παραγωγής ενεργειακά αποδοτικών προϊόντων και πρακτικών. Τα μέχρι σήμερα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα θετικά. Αμερικανοί πολίτες με την βοήθεια του «Energy Star» εξοικονόμησαν μόνο το 20110 περίπου 18 δις $ και μείωσαν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου ισοδύναμες με αυτές που παράγονται από 33 εκατομμύρια αυτοκίνητα (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της Energy Star, www.energystar.gov).

[56] Σκοπός της Οδηγίας WEEE είναι, ως πρώτη προτεραιότητα, η πρόληψη της δημιουργίας Αποβλήτων Ηλεκτρικού και Ηλεκτρονικού Εξοπλισμού (ΑΗΗΕ), και επιπλέον η επαναχρησιμοποίηση, η ανακύκλωση και άλλες μορφές αξιοποίησης των αποβλήτων αυτών ώστε να μειωθεί η ποσότητα των αποβλήτων προς διάθεση. Παράλληλα επιδιώκεται η βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων όλων των φορέων που συμμετέχουν στον κύκλο ζωής του ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού, παραδείγματος χάριν, παραγωγών, διανομέων και καταναλωτών, και ιδίως των φορέων που σχετίζονται άμεσα με την επεξεργασία των αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (Πηγή: Οδηγία 2002/96/ΕΚ, OJ L 37/24/13.02.2003).

[57] Η Οδηγία 2005/32/ΕΚ καθορίζει ένα πλαίσιο για τη θέσπιση κοινοτικών απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού για τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια, προκειμένου να διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προϊόντων αυτών στην εσωτερική αγορά. Η εν λόγω Οδηγία προβλέπει τη θέσπιση απαιτήσεων τις οποίες πρέπει να πληρούν τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια τα οποία καλύπτονται από μέτρα εφαρμογής, προκειμένου τα εν λόγω

4.12.6 Διδάγματα

Για την εξασφάλιση της ενεργειακής αποδοτικής χρήσης του εξοπλισμού από το προσωπικό, απασχολείται πλέον ειδικός ελεγκτής στα ζητήματα της ενέργειας ο οποίος και έχει την ευθύνη παρακολούθησης της ενεργειακής απόδοσης και την ευθύνη για την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής απόδοσης. Στο μέλλον ενδέχεται να υπάρξει άμεση κατάρτιση και ενημέρωση του προσωπικού στα ζητήματα της ενεργειακά αποδοτικής χρήσης των προϊόντων πληροφορικής. Δεδομένου ότι, η μέση αναμενόμενη διάρκεια ζωής των προϊόντων πληροφορικής είναι μόνο 4 χρόνια, η Αστική Κοινότητα Δουνκέρκης θα εξετάσει μελλοντικά το ενδεχόμενο αγοράς εξοπλισμού που αναβαθμίζεται εύκολα.

4.13 Χρηματοδότηση πράσινων επενδύσεων (Λετονία)

4.13.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Λετονίας έθεσε ως στόχο την εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις όλων των έργων και υπηρεσιών που χρηματοδοτούνται από αυτό. Προκειμένου λοιπόν να διασφαλιστεί ότι τα κριτήρια αυτά εφαρμόζονται από τους εργολάβους, το Υπουργείο ανέπτυξε ένα σύστημα αξιολόγησης της συμμόρφωσης με τα «πράσινα» κριτήρια. Το σύστημα αυτό αξιολόγησης εφαρμόζεται πλέον από το στάδιο ανάθεσης ενός έργου έως και το στάδιο παράδοσής/ολοκλήρωσής του.

4.13.2 Υπόβαθρο

Το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Λετονίας παραχωρεί ~50.000.000 € ετησίως από τα έσοδα που αποκομίζει από το Διεθνές Σύστημα Εμπορίας Εκπομπών[58] στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του

προϊόντα να διατίθενται στην αγορά ή/ και να τίθενται σε λειτουργία. Συμβάλλει στην αειφόρο ανάπτυξη αυξάνοντας την ενεργειακή απόδοση και το επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος, ενώ ταυτόχρονα αυξάνει την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Η Οδηγία 2005/32/ΕΚ δεν εφαρμόζεται στα μέσα μεταφοράς προσώπων ή εμπορευμάτων. Τα μέτρα εφαρμογής που θεσπίζονται δυνάμει αυτής ισχύουν υπό την επιφύλαξη της κοινοτικής νομοθεσίας σχετικά με τη διαχείριση αποβλήτων, και της κοινοτικής νομοθεσίας περί χημικών ουσιών, συμπεριλαμβανομένης της κοινοτικής νομοθεσίας περί φθοριωμένων αερίων θερμοκηπίων (Πηγή: Οδηγία 2005/32/ΕΚ, OJ L 191/29/22.07.2005).

[58] Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει θεσπίσει σύστημα εμπορίας των δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου για να επιτευχθεί η μείωσή τους με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Με τη βοήθεια του συστήματος αυτού, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της επιδιώκουν την εκ μέρους τους τήρηση των οικείων υποχρεώσεων περιορισμού των εκπομπών αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου, τις οποίες ανέλαβαν στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Κιότο. Οι εγκαταστάσεις που δραστηριοποιούνται στους τομείς της ενέργειας, της παραγωγής και μεταποίησης των

Κιότο[59]. Τα έργα που χρηματοδοτεί αποσκοπούν στην αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των δημοτικών κτηρίων μέσω της χρήσης Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, καθώς και στην ανάπτυξη τεχνολογιών για την μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου.

4.13.3 Κριτήρια

Δέκα διαφορετικά έργα που χρηματοδοτούνται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος της Λετονίας, και συγκεκριμένα από τα έσοδα που αποκόμισε από το Διεθνές Σύστημα Εμπορίας Εκπομπών, είναι σε εξέλιξη. Ένα εξ αυτών είναι και το έργο «Σύνθετες λύσεις για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου σε δημοτικά κτίρια». Στο έργο αυτό εφαρμόστηκαν κριτήρια «Πράσινων» Δημόσιων Συμβάσεων για τα δομικά υλικά και για τις υπηρεσίες που θα χρησιμοποιηθούν κατά την φάση κατασκευής. Συγκεκριμένα:

Κριτήρια επιλογής: 1) Η εμπειρία του αρχιτέκτονα σε περιβαλλοντικές κατασκευές. 2) Η τεχνική ικανότητα της εταιρείας να εφαρμόσει στο κτίριο τα αναγκαία μέτρα περιβαλλοντικής διαχείρισης.

σιδηρούχων μεταλλευμάτων, της εξορυκτικής βιομηχανίας και της παραγωγής χαρτιού και χαρτονιού υπόκεινται υποχρεωτικά στο εν λόγω σύστημα ανταλλαγής δικαιωμάτων (Πηγή: Οδηγία 2003/87/ΕΚ, OJ L 275/32/25.10.2003).

[59] Στις 4 Φεβρουαρίου 1991, το Συμβούλιο εξουσιοδότησε την Επιτροπή να συμμετάσχει εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας στις διαπραγματεύσεις για τη Σύμβαση - Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές, η οποία εγκρίθηκε στη Νέα Υόρκη στις 9 Μαΐου 1992. Η Σύμβαση - Πλαίσιο επικυρώθηκε από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα με την απόφαση 94/69/ΕΚ της 15 Δεκεμβρίου 1993. Η εν λόγω σύμβαση τέθηκε σε ισχύ την 21η Μαρτίου 1994. Η Σύμβαση - Πλαίσιο συνέβαλε σημαντικά στη θέσπιση βασικών αρχών για τη καταπολέμηση της αλλαγής του κλίματος σε παγκόσμιο επίπεδο. Συνέβαλε επίσης στην περαιτέρω ευαισθητοποίηση του κοινού, παγκοσμίως, στα προβλήματα που συνδέονται με την αλλαγή του κλίματος. Ωστόσο, η σύμβαση δεν περιλαμβάνει ποσοτικώς εκφρασμένες και λεπτομερείς ανά χώρα δεσμεύσεις μείωσης των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου.

Τα συμβαλλόμενα κράτη στη σύμβαση αποφάσισαν στην πρώτη συνεδρίαση των μερών, που πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο τον Μάρτιο του 1995, να διαπραγματευθούν ένα Πρωτόκολλο που να περιλαμβάνει μέτρα μείωσης των εκπομπών για τη μετά το 2000 περίοδο, σε ότι αφορά τις εκβιομηχανισμένες χώρες. Κατόπιν μακροχρόνιων εργασιών, το Πρωτόκολλο του Κιότο θεσπίστηκε στις 11 Δεκεμβρίου 1997, στο Κιότο. Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα υπέγραψε το Πρωτόκολλο στις 29 Απριλίου 1998. Τον Δεκέμβριο του 2001, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Laeken επιβεβαίωσε τη βούληση της Ένωσης να θέσει σε ισχύ το Πρωτόκολλο του Κιότο πριν από την Παγκόσμια Διάσκεψη Κορυφής για την αειφόρο ανάπτυξη, του Γιοχάνεσμπουργκ (26 Αυγούστου - 4 Σεπτεμβρίου 2002). Προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο με την Απόφαση 2002/358/ΕΚ ενέκρινε το Πρωτόκολλο εξ ονόματος της Κοινότητας. Τα κράτη μέλη όφειλαν πλέον να καταθέσουν τα οικεία επικυρωτικά έγγραφα ταυτόχρονα με την Κοινότητα και, στο μέτρο του δυνατού, πριν από την 1η Ιουνίου 2002. Σε Παράρτημα της Απόφασης 2002/358/ΕΚ ορίστηκαν οι δεσμεύσεις εις ότι αφορά τον περιορισμό και τη μείωση των εκπομπών, που συμφωνήθηκαν από την Κοινότητα και τα κράτη μέλη της για την πρώτη περίοδο δεσμεύσεως (2008-2012) (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, www.europa.eu).

Προδιαγραφές / Κριτήρια ανάθεσης: 1) Η ενεργειακή απόδοση του κτηρίου. 2) Η παρακολούθηση της ενεργειακής αποδοτικότητας του κτηρίου. 3) Η ποσότητα ενέργειας που καταναλώνεται για θέρμανση (οριακή τιμή: 100 kWh/m^2 ανά έτος).

Όροι εκτέλεσης της σύμβασης: Απαραίτητη προϋπόθεση στην εκτέλεση της σύμβασης ήταν η διαχείριση των αποβλήτων κατά τη διάρκεια των κατασκευαστικών εργασιών. Ο Ανάδοχος θα έπρεπε να καταρτίσει σχετικό σχέδιο διαχείρισης των αποβλήτων και να υπογράψει σύμβαση με εταιρεία που δραστηριοποιείται στη διαχείριση των αποβλήτων.

Αξίζει να αναφερθεί πως, πλέον των παραπάνω, ο συμμετέχων στο διαγωνισμό μπορούσε να επιλέξει και λοιπά κριτήρια «Πράσινων» Δημόσιων Συμβάσεων, ούτως ώστε να λάβει επιπλέον «πόντους» στο στάδιο της αξιολόγησης των διαγωνιζομένων. Επίσης, ο Οδηγός Προώθησης Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων σε Εθνικό και Δημοτικό Επίπεδο (Guidelines to Promote GPP at National and Municipal Level) που εγκρίθηκε από την κυβέρνηση το 2008, χρησιμεύει ως ένα υποστηρικτικό εργαλείο για τον αιτούντα. Τα «πράσινα» κριτήρια που συμπεριλαμβάνονται στον Οδηγό αυτό είναι σύμφωνα με τα κριτήρια που έχει θέσει η Ευρωπαϊκή Ένωση για τις Πράσινες Δημόσιες Προμήθειες.

4.13.4 Αποτελέσματα

50% των κριτηρίων που τίθενται για την ανάθεση έργων αφορούν σε αμιγώς «πράσινα» κριτήρια. Οι επιχορηγήσεις πλέον που δίνονται αφορούν στην υλοποίηση πολύπλοκων και καινοτόμων έργων, όπως π.χ. έργα αύξησης της ενεργειακής απόδοσης δημοτικών κτηρίων και ανάπτυξης προτύπων χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης.

Αξίζει να αναφερθεί πως τα κριτήρια των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων είναι νομικά δεσμευτικά για τον τελικό δικαιούχο. Οι δε πρώτες εκθέσεις προόδου θα πρέπει να τεκμηριώνουν ότι ο δικαιούχος έχει προβεί σε σοβαρές προσπάθειες εκπλήρωσης των υποχρεώσεών του.

4.13.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Τα κτίρια αντιπροσωπεύουν ένα σημαντικό μερίδιο της ενεργειακής κατανάλωσης στην Ευρώπη και κατ' επέκταση και εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.

Η κατανάλωση ενέργειας από τη χρήση ηλεκτρικών συσκευών ή η κατανάλωση ενέργειας στη θέρμανση χώρων αποτελούν τις σημαντικότερες περιβαλλοντικές πτυχές. Ως εκ τούτου, ένα

τεράστιο δυναμικό εξοικονόμησης ενέργειας [και η συνακόλουθη μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2)] μπορεί να «χρεωθεί» σε έργα ανανέωσης του υφιστάμενου κτιριακού αποθέματος. Τέτοια έργα χρηματοδοτούνται και από το Διεθνές Σύστημα Εμπορίας Εκπομπών.

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις είναι επίσης ένα χρήσιμο εργαλείο για να εξασφαλιστεί η πραγματική εφαρμογή αυτής της προσέγγισης στην ανακαίνιση των υφιστάμενων κτιρίων.

4.13.6 Διδάγματα

Όλα τα έργα που χρηματοδοτούνται από τον προϋπολογισμό του προγράμματος του Διεθνούς Συστήματος Εμπορίας Εκπομπών έχουν μια περίοδο παρακολούθησης πέντε ετών μετά τη λήξη της σύμβασης του έργου. Σε περίπτωση που κατά την παρακολούθηση του έργου, το πρώτο και δεύτερο έτος, διαπιστωθεί μη συμμόρφωση με τις απαιτούμενες μειώσεις (βάσει της υπογραφείσας σύμβασης) των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2), ο δικαιούχος υποβάλλει ένα σχέδιο προς την αρμόδια αρχή για να διορθώσει τις ελλείψεις και εκτελεί το πρόγραμμα από ιδίους πόρους. Εάν κατά το τρίτο και τέταρτο έτος της παρακολούθησης συνεχίζεται η μη συμμόρφωση με τις απαιτούμενες μειώσεις, η αρμόδια αρχή έχει το δικαίωμα να λάβει απόφαση σχετικά με τον ορισμό των πόρων που καταβάλλονται για το έργο ως μη επιλέξιμες, και να ανακτήσει τα κεφάλαια αυτά.

4.14 Χτίζοντας μία πιο πράσινη Πυροσβεστική Υπηρεσία (London, Ηνωμένο Βασίλειο)

4.14.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το 2006, προέκυψε η ανάγκη για την κατασκευή ενός νέου Σταθμού της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας του Λονδίνου. Μετά από την επιλογή μιας συγκεκριμένης θέσης στην οποία χωροθετούνταν 3 υφιστάμενα βιομηχανικά κτίρια, ξεκίνησε ο σχεδιασμός ούτως ώστε να υπάρξει εκμετάλλευση και επαναχρησιμοποίηση των υφιστάμενων υποδομών, στο πλαίσιο των αρχών της αειφορίας. Η χαμηλότερη κατανάλωση ενέργειας και νερού, και η παραγωγή ενέργειας προερχόμενη από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας αποτέλεσαν βασικά κριτήρια του επανασχεδιασμού. Ο νέος Σταθμός εγκαινιάστηκε και ξεκίνησε την λειτουργία του τον Ιανουάριο του 2010.

4.14.2 Υπόβαθρο

Ο Δήμαρχος του Λονδίνου υιοθετώντας μια Υπεύθυνη Πολιτική[60] στον τομέα των Δημοσίων Προμηθειών κατάφερε να καλύψει τις ετήσιες δαπάνες της Μείζονος Τοπικής Αρχής του Λονδίνου που ανέρχονταν σε περίπου 3.000.000 £ (περίπου 3,6 δις €). Η Πυροσβεστική Υπηρεσία του Λονδίνου, ως συμβαλλόμενο μέρος της πολιτικής αυτής, εργάζεται για να εξασφαλίσει τις όποιες θετικές και άμεσες κοινωνικο-οικονομικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις, ενώ ταυτόχρονα προσπαθεί να επηρεάσει προς μια ευρύτερη εφαρμογή των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων.

4.14.3 Κριτήρια

Αντικείμενο της σύμβασης: Σχεδιασμός νέου Σταθμού για την Πυροσβεστική Υπηρεσία του Λονδίνου με εκμετάλλευση των υπαρχόντων υποδομών.

Κριτήρια επιλογής: Στο στάδιο προεπιλογής όλοι οι συμμετέχοντες θα έπρεπε να εφαρμόζουν μια υπεύθυνη περιβαλλοντική πολιτική. Ο Ανάδοχος θα έπρεπε να διαθέτει ISO14001 ή ισοδύναμο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης, με ιδιαίτερη έμφαση στην διάθεση και ανακύκλωση απορριμμάτων.

Τεχνικές προδιαγραφές

- Λευκές συσκευές: θα έπρεπε να διαθέτουν πιστοποιητικό ενεργειακής κλάσης Α.
- Ξυλεία: θα έπρεπε να προέρχεται από ανακυκλωμένη ξυλεία ή στην περίπτωση νέας ξυλείας να υπάρχει η πιστοποίηση FSC61 ή ισοδύναμη αυτής.
- Είδη υγιεινής: θα έπρεπε να διαθέτουν σύστημα εξοικονόμησης νερού σύμφωνα με τις

---

[60] Το όραμα του Δημάρχου του Λονδίνου είναι η δημιουργία μιας υποδειγματικής, βιώσιμης πόλης στον κόσμο. Σκοπός είναι να αναπτυχθεί βιώσιμα η πόλη, ούτως ώστε να δημιουργήσει μια καλύτερη ποιότητα ζωής για τις κοινότητες του Λονδίνου, στηριζόμενη σε τρεις βασικές αρχές: 1) ισχυρή και ποικιλόμορφη οικονομική ανάπτυξη, 2) συμμετοχή των πολιτών στα κοινά, και 3) βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης και της χρήσης πόρων. Η Ομάδα (Μείζονος Αρχή Λονδίνου, Υπηρεσία Ανάπτυξης Λονδίνου, Μεταφορές Λονδίνου, Μητροπολιτική Αστυνομία, Αρχή Αντιμετώπισης Έκτακτων Περιστατικών Λονδίνου) που δημιουργήθηκε στην Μείζονος Τοπική Αρχή Λονδίνου προωθεί τις «πράσινες» δημόσιες συμβάσεις ως μέσο επίτευξης του οράματος αυτού (Πηγή: Mayor of London, 2008).

[61] Το «FSC (Forest Stewardship Council)» είναι ένας ανεξάρτητος, μη κυβερνητικός, μη κερδοσκοπικός οργανισμός που ιδρύθηκε για την προώθηση της υπεύθυνης διαχείρισης των δασών του κόσμου. Ιδρύθηκε το 1993 ως απάντηση στις ανησυχίες για την παγκόσμια αποδάσωση. Το FSC παρέχει υπηρεσίες διαπίστευσης σε ένα μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων, οργανισμών και κοινωνιών. Εκπροσωπείται σε περισσότερες από 50 χώρες στον κόσμο (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Forest Stewardship Council, www.fsc.org).

«απαιτήσεις BREEM».

- Μόνωση: όλη η μόνωση του κτηρίου θα έπρεπε να διαθέτει βαθμολογία Α σύμφωνα με τον «Πράσινο Οδηγό BRE».

Κριτήρια ανάθεσης: Η περιβαλλοντική ευαισθησία του Αναδόχου αποτελούσε το 10% της συνολικής του βαθμολογίας στο τελικό στάδιο επιλογής.

Όροι εκτέλεσης της σύμβασης: Ο Ανάδοχος θα έπρεπε να επιδεικνύει υπευθυνότητα στους τομείς της ασφάλειας, της υγιεινής, της καλής γειτονίας και του περιβάλλοντος. Ο Ανάδοχος θα έπρεπε, επίσης, να παρακολουθεί διαρκώς τις ποσότητες των αποβλήτων που παράγονται και το ποσοστό αυτών που θα μπορούσαν να ανακυκλωθούν.

4.14.4 Αποτελέσματα

Η εφαρμογή σύγχρονων τεχνολογιών στον νέο Σταθμό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας του Λονδίνου συνέβαλε στην μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Συγκεκριμένα:

- Το νερό που χρησιμοποιείται προέρχεται από την ανακύκλωση του βρόχινου νερού.
- Η ηλεκτρική ενέργεια προέρχεται από φωτοβολταϊκά συστήματα ενσωματωμένα στο κτίριο.
- Οι λέβητες διαθέτουν συστήματα εξοικονόμησης ενέργειας.
- Αισθητήρες κίνησης και φωτός ελέγχουν την κατανάλωση ενέργειας από τον φωτισμό.
- Θερμοστατικές βαλβίδες ελέγχουν την θερμοκρασία σε κάθε θερμαντικό σώμα (καλοριφέρ).
- Ηλιακοί σωλήνες αυξάνουν τον φωτισμό στο εσωτερικό του κτηρίου.

Περίπου το 80% των υποδομών των υφιστάμενων κτηρίων χρησιμοποιήθηκαν στον νέο Σταθμό της Πυροσβεστικής Υπηρεσίας. Εκτός από την μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των έργων, αυξήθηκε ο παραγωγικός χρόνος του προσωπικού και μειώθηκαν οι οχλήσεις (π.χ. θόρυβος, σκόνη, κ.ά.) στους γείτονες. Το συνολικό κόστος του έργου ανήλθε σε 2.400.000 £ (περίπου 2.840.000 €).

4.14.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Τα κτίρια αντιπροσωπεύουν ένα μεγάλο ποσοστό της ενέργειας που καταναλώνεται και των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) που παράγονται. Τα κτίρια είναι επίσης σημαντικές πηγές αποβλήτων και λοιπών περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Οι συμμετέχοντες σε διαγωνισμούς του

δημοσίου έχουν πλέον όλο και περισσότερο επίγνωση της ανάγκης για την αντιμετώπιση αυτών των επιπτώσεων, όχι μόνο κατά τη διαδικασία υποβολής προσφορών, αλλά και στα στάδια σχεδιασμού και υλοποίησης των δημοσίων προμηθειών. Ειδικά για τον κτιριακό τομέα, η χρήση εργαλείων περιβαλλοντικής αξιολόγησης συμβάλλει στον καθορισμό στόχων και στην παρακολούθηση της συνολικής περιβαλλοντικής επίδοσης του εκάστοτε κτιρίου. Επιπλέον, η επιλογή της θέσης εγκατάστασης ενός κτιρίου, οι προδιαγραφές για τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν, η διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων και η συνολική αποδοτικότητα των πόρων θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη διαδικασία σύναψης δημοσίων συμβάσεων και να ενσωματωθούν στην τελική Σύμβαση μεταξύ Φορέα Ανάθεσης και Αναδόχου.

4.14.6 Διδάγματα

Εφαρμόζοντας την εμπειρία από την τοποθεσία Χάρολντ Χιλ που κατασκευάστηκε ο νέος Σταθμός, η Πυροσβεστική Υπηρεσία του Λονδίνου βοήθησε να αναπτυχθούν νέα συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης τα οποία αντικατοπτρίζουν τις ιδιαίτερες απαιτήσεις χρήσης και αειφορίας πυροσβεστικών σταθμών. Τα κριτήρια αυτά είναι τώρα διαθέσιμα για χρήση σε οποιαδήποτε ανάπτυξη πυροσβεστικού σταθμού (νέα κατασκευή ή ανακαίνιση) σε εθνικό επίπεδο. Καθορίζουν τις βασικές απαιτήσεις για τη διαμόρφωση ενός πυροσβεστικού σταθμού και περιλαμβάνουν τις απαιτήσεις για την ενεργειακή απόδοσή του, την επιλογή των πρώτων υλών και των περιβαλλοντικών στόχων που πρέπει να επιτευχθούν.

4.15 Προμήθεια εργατικών κατοικιών με παθητικά πρότυπα (Φινλανδία)

4.15.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Η VASO είναι μια μη κερδοσκοπική εταιρεία που προμηθεύει εργατικές κατοικίες για λογαριασμό ενός συγκεκριμένου αριθμού Δήμων στη ΝΔ Φινλανδία. Τον Ιανουάριο του 2010 μια ομάδα εμπειρογνωμόνων διορίστηκε να σχεδιάσει 31 κατοικίες στο Naantali χρησιμοποιώντας συγκεκριμένα παθητικά[62] πρότυπα. Ο Ανάδοχος για την κατασκευή των κατοικιών επιλέχθηκε και η κατασκευή είχε προγραμματιστεί να ξεκινήσει εντός του 2011.

[62] Τα τελευταία χρόνια έχει αυξηθεί σημαντικά το ενδιαφέρον για παθητικές κατοικίες σε όλη την Ευρώπη. Το «πρότυπο παθητικής κατοικίας» έχει γίνει πλέον ευρέως γνωστό σε διάφορους φορείς και στον κατασκευαστικό τομέα. Είναι γνωστό ότι, τα νέα κτήρια μπορούν να σχεδιαστούν με πολύ μικρότερη κατανάλωση σε σύγκριση με τα κτήρια που έχουν κατασκευαστεί με συμβατικές μεθόδους. Πάνω από 10.000 παθητικά σπίτια έχουν

4.15.2 Υπόβαθρο

Η VASO ιδρύθηκε το 1990, ανήκει στην πόλη Turku και σε λοιπούς Δήμους της Περιφέρειας Turku. Ως μη κερδοσκοπική εταιρεία είναι υπεύθυνη για 2.392 κατοικίες. Η Φινλανδική Υπηρεσία Χρηματοδότησης Τεχνολογίας και Καινοτομίας συνέβαλε μέσω χρηματοδότησης στη φάση του σχεδιασμού των δημοσίων προμηθειών παθητικών κατοικιών, καθώς και μέσω της υλοποίησης καινοτόμων προγραμμάτων δημοσίων προμηθειών.

4.15.3 Αποτελέσματα

Το κόστος και η συμμετοχή των χρηστών ήταν ζωτικής σημασίας για την υλοποίηση του έργου και την πετυχημένη εφαρμογή των παθητικών προτύπων. Τα αποτελέσματα μέχρι σήμερα έχουν δείξει ότι, η εφαρμογή παθητικών προτύπων σε κατοικίες οδηγεί σε μεγάλη μείωση του κόστους συντήρησής τους. Ωστόσο, στην αγορά υπάρχει ένας περιορισμένος αριθμός προμηθευτών που μπορεί να κατασκευάσει κτίρια με βάση συγκεκριμένα παθητικά πρότυπα. Στο πλαίσιο αυτό συστήθηκε μια ομάδα εμπειρογνωμόνων διαφόρων ειδικοτήτων (σύμβουλοι κατασκευών, ειδικοί σε ενεργειακά ζητήματα, σχεδιαστές και αρχιτέκτονες) επιτυγχάνοντας τον διπλό στόχο που είχε τεθεί: από την μία να τονωθεί η αγορά εργασίας και από την άλλη να συσταθεί μια ομάδα που θα είναι σε θέση να προτείνει καινοτόμες λύσεις για την κατασκευή των σπιτιών. Συνολικά είχαν υποβληθεί 25 προσφορές και από τις τρεις κατηγορίες εμπειρογνωμόνων (σύμβουλοι κατασκευών, ειδικοί σε ενεργειακά ζητήματα, σχεδιαστές/αρχιτέκτονες).

4.15.4 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Στη Φινλανδία, οι συνολικές ενεργειακές ανάγκες για νέες κατοικίες, που θα πληρούν μόνο τις ελάχιστες προδιαγραφές του κτιριοδομικού κανονισμού του 2008, μπορεί να είναι της τάξης των ≤180-260 kWh/m²/v. Τα πρότυπα παθητικής κατοικίας που εφαρμόζονται στη Φινλανδία έχουν λάβει υπόψη τις απαιτήσεις προστασίας του κλίματος, μέσω της σημαντικής μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης που επιτυγχάνεται και της συνεπακόλουθης μείωσης των εκπομπών

κατασκευαστεί σε όλη την Ευρώπη. Αυτά είναι κτίρια, των οποίων οι ενεργειακές απαιτήσεις για θέρμανση είναι περίπου το 1/10 των ενεργειακών απαιτήσεων των συμβατικών κτιρίων. Μέχρις ώρας έχουν συλλεχθεί πολλές πληροφορίες για τις παθητικές κατοικίες, οι οποίες διατίθενται στο κοινό για ενημέρωση, όπως επίσης έχουν αναπτυχθεί και πολλά προγράμματα σχεδιασμού παθητικών κατοικιών. Ωστόσο, οι πληροφορίες και τα προγράμματα δεν μπορούν να υποκαταστήσουν τους σχεδιαστές και τους αρχιτέκτονες που διαθέτουν ένα σημαντικό τεχνικό υπόβαθρο (Πηγή: Επίσημη ιστοσελίδα Certified European Passive House Designer, http:// eu.passivehousedesigner.de).

διοξειδίου του άνθρακα (CO_2). Η χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα μπορούσε να επιτρέψει την περαιτέρω μείωση του αποτυπώματος άνθρακα των κατοικιών. Το ίδιο θα μπορούσε να επιτευχθεί και στην περίπτωση ελαχιστοποίησης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκύπτουν κατά την φάση κατασκευής των κτιρίων (π.χ. παραγωγή αποβλήτων, προμήθεια και μεταφορά υλικών στον εργοταξιακό χώρο, κ.λπ.).

4.15.5 Διδάγματα

Το σύστημα παρακολούθησης (monitoring) που τέθηκε σε εφαρμογή δεν ασχολείται μόνο με την ενεργειακή απόδοση και τις εκπομπές των σπιτιών, αλλά και τις εμπειρίες των κατοίκων που ζουν εκεί. Εκφράζεται η ελπίδα ότι, οι πληροφορίες που έχουν συλλεχθεί, μαζί με τα εγχειρίδια σχεδιασμού που έχουν αναπτυχθεί ως μέρος της διαδικασίας προμηθειών, θα είναι χρήσιμα και σε λοιπές Αρχές ή/και Υπηρεσίες που δραστηριοποιούνται γύρω από τον κτιριακό τομέα με σκοπό να εφαρμόσουν παρόμοια πρότυπα σε μελλοντικά έργα τους. Η συνεργασία μεταξύ των διαφόρων Φορέων, στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων, έχει τυποποιηθεί και είναι πλήρως διαθέσιμη στο κοινό στην επίσημη ιστοσελίδα του Οργανισμού RAKLI.

4.16 Προμήθεια «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας για τα δημόσια κτίρια της Βρέμης (Bremen, Γερμανία)

4.16.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Ένας δημόσιος διαγωνισμός δημοσιεύτηκε σε ευρωπαϊκό επίπεδο από την πόλη της Βρέμης με σκοπό να καλυφθούν οι απαιτήσεις σε κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας σε δημόσια κτίρια (συμπεριλαμβανομένου και του κτιρίου που στεγάζεται το Δημαρχείο της Βρέμης). Το διάστημα προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας, σύμφωνα με την αρχική Σύμβαση, αφορούσε σε μία περίοδο 2 ετών - από τον Ιανουάριο του 2009 έως και το Δεκέμβριο του 2010. Η ποσότητα ηλεκτρικής ενέργειας προς προμήθεια είχε οριστεί σε 79.000.000 kWh (κιλοβατώρες) ετησίως, με συνολικό κόστος τα 7.500.000 € ανά έτος.

4.16.2 Υπόβαθρο

Η προμήθεια «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας από την πόλη της Βρέμης έγινε για πρώτη φορά τον Ιούλιο του 2008 σε συμφωνία με την πολιτική και την αντίληψη που παρείχε η γερμανική Ομοσπονδιακή Υπηρεσία Περιβάλλοντος. Η Βρέμη υιοθέτησε αυτή την πρακτική για να

υπάρξουν οφέλη στο περιβάλλον, όπως μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2), ενθάρρυνση της ανάπτυξης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, κ.ά. Απώτερος σκοπός βέβαια ήταν να λειτουργήσει ο δημόσιος τομέας ως «πρότυπο» και για λοιπούς αγοραστές/ προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας.

4.16.3 Κριτήρια

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, απώτερος σκοπός της πόλης της Βρέμης ήταν να λειτουργήσει ο δημόσιος τομέας ως «πρότυπο» και για λοιπούς αγοραστές/ προμηθευτές ηλεκτρικής ενέργειας. Για το λόγο αυτό έγινε χρήση συγκεκριμένων βιώσιμων κριτηρίων στην διαδικασία του διαγωνισμού. Συγκεκριμένα:

Πριν το διαγωνισμό

Πραγματοποιήθηκε έρευνα αγοράς πριν από τη δημοσίευση του διαγωνισμού. Διεξήχθησαν συζητήσεις με πιθανούς συμμετέχοντες στον διαγωνισμό και με λοιπές κυβερνητικές υπηρεσίες για την στρατηγική που ακολουθούν σε δημόσιους διαγωνισμούς, προκειμένου να καθοριστούν οι ακριβείς όροι της προσφοράς.

Τεχνικές προδιαγραφές

- 100% της ηλεκτρικής ενέργειας θα έπρεπε να παράγεται από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.
- Οι προσφορές έπρεπε να περιλαμβάνουν τον περιορισμό για μείωση κατά τουλάχιστον 30% των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) που σχετίζονται με την προμήθεια της ηλεκτρικής ενέργειας, σε σύγκριση με το μέσο εθνικό μείγμα ηλεκτρικής ενέργειας που αναφέρεται στην βάση δεδομένων GEMIS[63].
- Παραλλαγές στις προσφορές ήταν αποδεκτές.

[63] Το GEMIS (Global Emission Model for Integrated Systems) είναι από κοινού πρόγραμμα για την Ανάλυση του Κύκλου Ζωής και βάση δεδομένων για την ενέργεια, την ύλη για τα συστήματα μεταφορών. Η πρόσβασή στο GEMIS είναι ελεύθερη στο κοινό, χωρίς να απαιτείται η καταβολή κάποιου χρηματικού κόστους. Αξίζει να αναφερθεί πως η βάση δεδομένων GEMIS καλύπτει τα ακόλουθα δεδομένα για κάθε διαδικασία: α) αποδοτικότητα, ισχύς, φέρουσα ικανότητα, διάρκεια ζωής, β) αέριες εκπομπές (SO_2, NOx, αλογόνα, σωματίδια, CO, NMVOC), γ) εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου (CO_2, CH_4, N_2O, SF_6 και άλλα αέρια του Πρωτοκόλλου του Κιότο), δ) στερεά απορρίμματα, ε) υγρά απόβλητα (BOD5, COD, N, P, ανόργανα άλατα), στ) χρήση γης (Πηγή: Öko-Institut e.V. – Institut für angewandte Ökologie, 2011).

Κριτήρια ανάθεσης

- Η τιμή (ποσοστό 90% επί της συνολικής βαθμολογίας).
- Η μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) (ποσοστό 10% επί της συνολικής βαθμολογίας).

Το δεύτερο κριτήριο ανάθεσης αφορούσε στην μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) πάνω από τις καθορισμένες ελάχιστες ποσότητες. Την μέγιστη βαθμολογία έλαβε ο προμηθευτής που παρουσίασε την μεγαλύτερη μείωση των εκπομπών CO_2. Η μείωση των εκπομπών CO_2 υπολογίστηκε σύμφωνα με την βάση δεδομένων GEMIS.

4.16.4 Αποτελέσματα

Στον διαγωνισμό συμμετείχαν συνολικά 7 εταιρείες. Ωστόσο, μόνο 2 εξ αυτών παρουσίασαν προσφορές με πλήρη δικαιολογητικά και έγγραφα. Η μία από τις δύο, επίσης, εταιρείες υπέβαλε και εναλλακτική προσφορά, όπως επιτρεπόταν από τους όρους του διαγωνισμού.

Οι εταιρείες που συμμετείχαν στον διαγωνισμό προέβησαν σε πολλές έρευνες για τη συλλογή πληροφοριών σχετικά με τις τεχνικές απαιτήσεις και τα κριτήρια αξιολόγησης του διαγωνισμού. Όλες οι εταιρείες διαπίστωσαν πως οι «πράσινες» απαιτήσεις του διαγωνισμού δημιουργούσαν ένα πρόσθετο κόστος 0,1 cents/ kWh ή περίπου 69.000 € ετησίως.

Αξίζει να αναφερθεί, τέλος, πως η Βρέμη πέτυχε την εξοικονόμηση εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) σε ποσοστό περίπου 75% σε σύγκριση με μια ενδεχόμενη προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας προερχόμενης από μη-πράσινες πηγές.

4.16.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα συνδέεται άμεσα με την έκλυση σημαντικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2). Η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας είναι ένα από τα πιο αποτελεσματικά μέτρα για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί για την προστασία του κλίματος στην γη. Η ενσωμάτωση στις δημόσιες προμήθειες της απαίτησης για αγορά ηλεκτρικής ενέργειας προερχόμενης από ανανεώσιμες πηγές είναι ένα από τα ισχυρότερα εργαλεία προώθησης της παραγωγής ανανεώσιμης ηλεκτρικής ενέργειας.

4.16.6 Διδάγματα

- Η Βρέμη ήταν ικανοποιημένη με την επιλεγείσα προσέγγιση και τα αποτελέσματά της. Ωστόσο, μια τεχνική σύσταση έγινε και αφορούσε στις μελλοντικές δράσεις υποβολής προσφορών αυτού του είδους, όσον αφορά στη μέθοδο που θα χρησιμοποιείται για την εκτίμηση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα (CO_2). Η μεθοδολογία που προωθήθηκε από το γερμανικό Ομοσπονδιακό Οργανισμό Περιβάλλοντος, θεωρήθηκε ότι είναι ιδιαίτερα δύσκολη στη χρήση, τόσο από την αναθέτουσα αρχή (κατά την αξιολόγηση προσφορών) όσο και από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό.

- Η πρακτική που ακολουθήθηκε προσέφερε στη Βρέμη την ευκαιρία να προωθήσει την πρωτοβουλία της ως μια υποδειγματική περίπτωση για την προμήθεια «πράσινης» ηλεκτρικής ενέργειας στη Γερμανία και στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

4.17 Οργάνωση ενός συστήματος «πράσινων» δημοσίων προμηθειών με τη χρήση του κοινοτικού Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS) (Μαρούσι, Ελλάδα)

4.17.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το Μαρούσι ήταν ο πρώτος δήμος στην Ελλάδα που καταχωρήθηκε το 2006 στο πλαίσιο του κοινοτικού Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS). Τρία χρόνια μετά, δηλαδή το 2009, λαμβάνει το Εθνικό Βραβείο Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS) για την εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων στις πρακτικές της αγοράς. Επίσης, ήταν ο πρώτος δήμος που πιστοποιήθηκε το 2010 σύμφωνα με το πρότυπο ISO[64] 14001:2004[65].

Ο Δήμος Αμαρουσίου προέβη στην προσαρμογή των κριτηρίων των δημοσίων προμηθειών για την αγορά αγαθών και υπηρεσιών που είναι φιλικά προς το περιβάλλον. Η προσαρμογή των

---

[64] Μετά την αναθεώρησή του το EMAS προκρίνει ως απαιτούμενο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης το EN ISO 14001, ενισχύοντας με τον τρόπο αυτό την σύνδεση του με τα κριτήρια που θέτει ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τυποποίησης (ISO) (Πηγή: Ντατσοπούλου, Ν., (2015), Βιώσιμες Δημόσιες Προμήθειες, Αθήνα).

[65] Το πρότυπο ISO 14001:2004 αποτελεί ένα εργαλείο διαχείρισης που επιτρέπει: α) τον εντοπισμό και τον έλεγχο των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων, προϊόντων ή υπηρεσιών, β) την βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων, και γ) την εφαρμογή μια συστηματικής προσέγγισης για τον καθορισμό περιβαλλοντικών σκοπών και στόχων, για την επίτευξή τους και για την τεκμηρίωση της επίτευξής τους (Πηγή: Επίσημη Ιστοσελίδα της International Organization for Standardization, www.iso.org).

κριτηρίων έγινε με βάση τα αποτελέσματα τακτικών ερευνών, που διεξήχθησαν για τα «πράσινα» προϊόντα που είναι διαθέσιμα στην ελληνική αγορά. Οι πληροφορίες που συλλέχθηκαν χρησιμοποιήθηκαν στην πορεία για την ανάπτυξη τεχνικών προδιαγραφών.

4.17.2 Υπόβαθρο

Οι δραστηριότητες για την υλοποίηση «πράσινων» δημόσιων προμηθειών στο Μαρούσι προέρχονται από την Δημοτική περιβαλλοντική πολιτική, η οποία τέθηκε σε εφαρμογή μέσω του Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS) και εγκρίθηκε από το Δημοτικό Συμβούλιο. Οι «πράσινες» δημόσιες συμβάσεις είναι μία από τις βασικές παραμέτρους του Συστήματος Οικολογικής Διαχείρισης και Οικολογικού Ελέγχου (EMAS).

Ο Δήμος Αμαρουσίου, μέλος του ICLEI, ήταν ο πρώτος ελληνικός Δήμος που υλοποίησε τη Local Agenda 21 για την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης. Μεταξύ των τομέων που εξετάστηκαν στα πλαίσια του τριετούς προγράμματος, που ξεκίνησε τον Ιανουάριο του 1995, ήταν και οι προμήθειες με περιβαλλοντικά κριτήρια, για τις οποίες το 1998 εκπονήθηκε μελέτη σχετικά με τη διάθεση στην ελληνική αγορά οικολογικών προϊόντων. Παράλληλα, τον Σεπτέμβριο του 1996 ξεκίνησε το πρόγραμμα ZEUS[66], στο οποίο μετείχαν και άλλες επτά ευρωπαϊκές πόλεις, με στόχο την εισαγωγή οχημάτων καθαρής τεχνολογίας (χαμηλών και μηδενικών ρύπων). Στα πλαίσια του προγράμματος, που ολοκληρώθηκε τον Ιούνιο του 2000, ο Δήμος προμηθεύτηκε 2 λεωφορεία φυσικού αερίου[67] και 15 ηλεκτρικά επιβατηγά αυτοκίνητα μέσα από μια διαδικασία κοινής προμήθειας (joint procurement) σε ευρωπαϊκό επίπεδο[68]. Το πρόγραμμα GALA[69] (1/10/2001 – 30/9/2004), που απέβλεπε στην βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 μέσω της εφαρμογής ενός συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης σε επιλεγμένες υπηρεσίες και εγκαταστάσεις του Δήμου, οδήγησε μεταξύ άλλων στην έκδοση περιβαλλοντικών προδιαγραφών για την προμήθεια χαρτιού και χαρτικών/αναλωσίμων, με αποτέλεσμα

---

[66] «Zero and low Emission vehicles in Urban Society».

[67] Ο Δήμος Αμαρουσίου ήταν ο πρώτος που προμηθεύτηκε και εισήγαγε τέτοια οχήματα, πριν ακόμα και από τον ΟΑΣΑ.

[68] Προκειμένου να προσελκυθεί το ενδιαφέρον των κατασκευαστών και να μειωθούν οι τιμές των οχημάτων.

[69] «Green games And Local Authorities».

όλες οι νέες προμήθειες μετά το 2004 να αφορούν ανακυκλωμένο χαρτί[70]. Το πρόγραμμα ZEN[71] (Ιανουάριος 2002 – Απρίλιος 2005) για την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας συνέβαλε στην προμήθεια και εγκατάσταση δύο φωτοβολταϊκών συστημάτων, ενώ, τέλος, ο Δήμος Αμαρουσίου συμμετέχει και στο πρόγραμμα LEAP[72], στα πλαίσια του οποίου προχώρησε το Φεβρουάριο του 2006 στην προμήθεια προϊόντων καθαρισμού και οθονών υπολογιστών με περιβαλλοντικά κριτήρια.

4.17.3 Αποτελέσματα

Δεδομένου ότι, ο Δήμος Αμαρουσίου έχει πιστοποιηθεί σύμφωνα με το πρότυπο ISO 14001, όλοι οι προμηθευτές συμβαδίζουν με την περιβαλλοντική πολιτική που ακολουθεί στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες στους διαγωνισμούς του Δήμου περιλαμβάνουν πάντα περιβαλλοντικά κριτήρια στις προσφορές τους.

Ο Δήμος Αμαρουσίου συνεργαζόταν κατά το παρελθόν με περίπου 233 προμηθευτές, 57 εκ των οποίων τον προμηθεύουν με «πράσινα» προϊόντα. Ως ένας από τους πρωτοπόρους στις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις στην Ελλάδα, ο Δήμος Αμαρουσίου λειτουργεί επίσης ως σύμβουλος στον τομέα αυτό για κάθε ενδιαφερόμενο μέλος - όπως π.χ. οι άλλοι δήμοι - προκειμένου να βοηθήσει να δημιουργηθούν και να εφαρμοστούν κριτήρια «πράσινων» προμηθειών.

Αξίζει τέλος να αναφερθεί πως η πιστοποίηση του δήμου σύμφωνα με το πρότυπο ISO 9001:2008 έχει οδηγήσει σε βελτίωση των περιβαλλοντικών πρακτικών του.

4.17.4 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η χρήση «πράσινων» προϊόντων καθαρισμού έχει ελαχιστοποιήσει τις αέριες εκπομπές, έχει μειώσει τους κινδύνους για την υγεία και έχει εμποδίσει την εκδήλωση σημαντικών προβλημάτων που σχετίζονται με τα επιφανειακά και υπόγεια ύδατα, αλλά και με το έδαφος και

---

[70] Ωστόσο, δεν μπορεί να μην αναφερθεί ότι οι Ολυμπιακοί Αγώνες του 2004 ήταν μια χαμένη ευκαιρία για την προώθηση περιβαλλοντικών πρακτικών γενικά, και των πράσινων προμηθειών ειδικότερα. Παρόλο που υπήρξαν εισηγήσεις για οικολογικό εξοπλισμό του Ολυμπιακού χωριού (πχ. ζητήθηκε οικολογικό σήμα για τα χρώματα), αφ' ενός οι περικοπές που χρειάστηκε να γίνουν για να καλυφθούν οι απαιτήσεις ασφάλειας και αφ' ετέρου το θεσμικό πλαίσιο που δεν έδινε τη δυνατότητα, δεν επέτρεψαν την ευόδωση τέτοιων προτάσεων.

[71] «Zero Emission Neighbourhoods».

[72] «Local authorities Environmental Management and Procurement».

υπέδαφος. Η χρήση επίσης «πράσινων» αναλώσιμων υλικών (όπως π.χ. το ανακυκλωμένο χαρτί) και προϊόντων υγιεινής έχει οδηγήσει στην μείωση της χρήσης των φυσικών πόρων και στην βελτίωση της ποιότητας υγείας, αντίστοιχα. Η χρήση «πράσινων» λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων έχει αποτρέψει τη ρύπανση του εδάφους και των υδάτων και έχει συμβάλλει στην μείωση των επιπτώσεων που αντιμετωπίζει η βιοποικιλότητα. Τέλος, η χρήση ηλεκτρικού εξοπλισμού Ενεργειακής Κλάσης Α έχει μειώσει την κατανάλωση της ηλεκτρικής ενέργειας και κατ' επέκταση την εξάρτηση από τα ορυκτά καύσιμα.

4.17.5 Διδάγματα

Η τότε απουσία ενός Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (βλ. ενότητα «Εμπόδια στην υιοθέτηση ΠΔΣ») στην Ελλάδα είχε προκαλέσει δυσκολίες όσον αφορά στην εφαρμογή και στην εξασφάλιση πολιτικής υποστήριξης. Μια λοιπόν θεμελιώδης παράμετρος για την επιτυχή εφαρμογή «πράσινων» προμηθειών είναι η ενημέρωση και υποστήριξη από τα ανώτερα διευθυντικά στελέχη. Η πετυχημένη εμπειρία του Δ. Αμαρουσίου αναδεικνύει, επίσης, την πρακτική σημασία της απόκτησης πληροφοριών σχετικά με το δυναμικό και τις τιμές αγοράς, καθώς η πλειονότητα των «πράσινων» προϊόντων στην Ελλάδα είναι ακριβότερα από τα συμβατικά, και της χρήσης σαφώς προσδιορισμένων τεχνικών προδιαγραφών.

4.18 Χτίζοντας ένα βιώσιμο διοικητικό κέντρο (Leuven, Βέλγιο)

4.18.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Μια νέα απαίτηση για τη δημιουργία ενός διοικητικού κέντρου στην πόλη Leuven προέκυψε με σκοπό να στεγαστούν 26 γραφεία και 800 υπάλληλοι. Η Φλαμανδική Κυβέρνηση θέλοντας να επιτύχει την σύναψη μιας μεγάλης σύμβασης για τον σχεδιασμό και την κατασκευή των κτιρίων χρησιμοποίησε ένα εγχειρίδιο που είχε συνταχθεί για τα αειφόρα κτίρια. Το εν λόγω εγχειρίδιο προέβλεπε στην αξιολόγηση συγκεκριμένων κριτηρίων που είχαν τεθεί για τα κτίρια, όπως η κατανάλωση ενέργειας, η ποιότητα ζωής των χρηστών των κτιρίων, η ευημερία των χρηστών και οι συνολικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Το νέο διοικητικό κτίριο στο Leuven ήταν πλέον ένα επιτυχές παράδειγμα και ένα πρότυπο προς μίμηση. Η κατασκευή του ξεκίνησε το 2008 και το κτίριο δόθηκε σε χρήση τον Δεκέμβριο του 2010.

4.18.2 Υπόβαθρο

Η Φλαμανδική Κυβέρνηση ενέκρινε ένα Σχέδιο Δράσης για τις Αειφόρες Δημόσιες Προμήθειες στις 5 Ιουνίου 2009. Είναι το πρώτο από τα τέσσερα Σχέδια Δράσης που καλύπτουν την περίοδο μέχρι το 2020. Κεντρικός στόχος ήταν να επιτευχθούν 100% Πράσινες Δημόσιες Προμήθειες έως το 2020.

Στο Σχέδιο Δράσης έχουν ενσωματωθεί τα κριτήρια του εγχειριδίου για την κατασκευή και λειτουργία αειφόρων κτιρίων. Αξίζει να αναφερθεί πως το προαναφερόμενο εγχειρίδιο δημοσιεύτηκε για πρώτη φορά το 2008, αποτελεί τον βασικό οδηγό σχεδιασμού - ανακαίνισης - ενοικίασης κτιρίων για την Φλαμανδική Κυβέρνηση και μια πηγή αναφοράς για τα βιομηχανικά κτίρια. Μια νέα έκδοση είχε προβλεφθεί να δημοσιευτεί το 2011.

4.18.3 Κριτήρια

Η ενεργειακή κατάσταση του κτιρίου βασίστηκε σε τρεις αρχές:

- Μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης.
- Αύξηση της χρήσης των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας.
- Αποτελεσματική χρήση των ορυκτών καυσίμων για τις υπολειπόμενες ενεργειακές ανάγκες.

Αυτές οι αρχές ενσωματώθηκαν στην διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης μέσω των εξής απαιτήσεων:

- Αντικείμενο Σύμβασης: Σχεδιασμός κατασκευή και συντήρηση ενός κτιρίου χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης.
- Τεχνικές προδιαγραφές: Όπως ορίζονται στον οδηγό/ εγχειρίδιο.
- Κριτήρια ανάθεσης: Τα κύρια κριτήρια επιλογής Αναδόχου ήταν η ενεργειακή απόδοση του κτιρίου, η ποιότητα ζωής και η ευημερία των χρηστών του κτιρίου και οι συνολικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Για την βαθμολόγηση των προτάσεων θεσπίστηκαν τα «αστέρια». Οι προτάσεις που δεν πληρούσαν τα συγκεκριμένα κριτήρια δεν λάμβαναν κανένα βαθμολογικό «αστέρι», ενώ οι πιο βιώσιμες προτάσεις λάμβαναν έως και 4 βαθμολογικά «αστέρια».

4.18.4 Αποτελέσματα

Ο σχεδιασμός που επελέγη συνδυάζει την χαμηλή κατανάλωση ενέργειας του κτιρίου με την υψηλή μόνωσή του. Η εφαρμογή παθητικών συστημάτων εγγυήθηκαν την χαμηλή κατανάλωση ενέργειας:

- Το εξωτερικό κέλυφος του κτιρίου σχεδιάστηκε να έχει ένα πολύ παχύ στρώμα μόνωσης.
- Τα παράθυρα και οι άλλες εργασίες που εκτελέστηκαν είναι σύμφωνα με παθητικά πρότυπα κατασκευής κατοικιών. Τα παράθυρα διαθέτουν τριπλά τζάμια και συγκαταλέγονται στην κατηγορία των εξαιρετικών μονωτικών συστημάτων.
- Όλοι οι σωλήνες μεταφοράς νερού πληρούσαν τις απαιτούμενες προδιαγραφές για την μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης που τελείται κατά την μεταφορά.

Στο κτίριο χρησιμοποιήθηκαν και ενεργητικά συστήματα, όπως ανιχνευτές κίνησης για να αποφευχθεί ο μόνιμος φωτισμός και κατ' επέκταση η κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας, η χρήση γεωθερμικών συστημάτων για θέρμανση - ψύξη, κ.ά.

Μέσω λοιπόν της χρήσης παθητικών και ενεργητικών συστημάτων το κτίριο έχει βαθμολογηθεί στην Κ-αξία = 21 (συνολική μόνωση ενός κτιρίου) και στην Ε-αξία = 49 (συνολική απώλεια ενέργειας), γεγονός που συνεπάγεται ότι το κτίριο χρησιμοποιεί μόνο τη μισή ποσότητα ενέργειας σε σύγκριση με τα συνήθη κτίρια (γραφεία). Η κατανάλωση νερού είναι, επίσης, μειωμένη κατά 40% λόγω της χρήσης του βρόχινου νερού στις αποχετεύσεις και της τοποθέτησης χρονομετρητών στις βρύσες.

4.18.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Από μελέτη που εκπονήθηκε από μία εταιρεία συμβούλων ενέργειας και από την ομάδα κατασκευής του κτιρίου διαπιστώθηκε ότι, ο ενεργειακός σχεδιασμός του κτιρίου ήταν υπεύθυνος για την εξοικονόμηση ενέργειας κατά 30% και την μείωση των ετήσιων εκπομπών CO_2 κατά 67 τόνους, σε σύγκριση με μια συμβατική εγκατάσταση. Η ποσότητα αυτή ισοδυναμεί με το μέσο όρο εκπομπών CO_2 από 15 Φλαμανδικές οικογένειες. Αξίζει επίσης να αναφερθεί πως εκτός από τις ενεργειακές επιδόσεις του ίδιου του κτιρίου, τη στρατηγική του θέση κοντά στο σιδηρόδρομο του Leuven και στους σταθμούς λεωφορείων και τραμ, διευκολύνθηκε και η μεταφορά των 800 υπαλλήλων και των επισκεπτών που χρησιμοποιούσαν το κτίριο σε καθημερινή βάση.

4.19 Προμήθεια «πράσινων» ασθενοφόρων (Stockholm, Σουηδία)

4.19.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το 2005 το Νομαρχιακό Συμβούλιο της Στοκχόλμης έθεσε ως στόχο - όραμα την προμήθεια «πράσινων» ασθενοφόρων. Στο πλαίσιο αυτό συντάχθηκε μελέτη για την εξέταση των διαθέσιμων τεχνικών λύσεων και την εξεύρεση φιλικών προς το περιβάλλον λύσεων. Στο πρώτο ανοιχτό στάδιο του διαγωνισμού το 2007 δεν υπήρξε η απαιτούμενη ανταπόκριση λόγω των ζητημάτων που τίθενται στην εν λόγω προμήθεια (τα ασθενοφόρα υπόκεινται σε άλλα πρότυπα, κανόνες και απαιτήσεις). Στο πλαίσιο αυτό κρίθηκε απαραίτητη μια προ-διαγωνιστική διαδικασία ώστε να ξεκινήσει ένας διάλογος σχετικά με τη δυνατότητα κατασκευής ασθενοφόρων που θα τροφοδοτούνται από ανανεώσιμα καύσιμα. Το 2008 ακολούθησε μια νέα διαπραγμάτευση με την φίρμα Mercedes-Benz για την κατασκευή ενός οχήματος που θα κινείται με βιοαέριο και θα πληροί όλες τις απαιτούμενες προδιαγραφές οχημάτων.

4.19.2 Υπόβαθρο

Το Νομαρχιακό Συμβούλιο της Στοκχόλμης (ΝΣΣ) έθεσε συγκεκριμένους και εφαρμόσιμους περιβαλλοντικούς στόχους που περιγράφονται στο «Πρόγραμμα για το Περιβάλλον (2007-2011)». Αναφορικά με τον τομέα των μεταφορών το ΝΣΣ στόχευε μέχρι τέλος του 2011 το ήμισυ των επιβατών και των εμπορευμάτων να κινούνται με οχήματα που χρησιμοποιούν ανανεώσιμα καύσιμα, να μειωθούν οι εκπομπές σωματιδίων και οξειδίων του αζώτου, καθώς και οι εκπομπές από τον παραγόμενο θόρυβο.

Το 2009 η προμήθεια ενός «πράσινου» ασθενοφόρου αποτέλεσε μέρος της προσπάθειας μείωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τον τομέα των μεταφορών. Η δράση αυτή είχε και αλυσιδωτές συνέπειες και οδήγησε σε ενέργειες προμήθειας παρόμοιας φύσεως.

4.19.3 Κριτήρια

- Αντικείμενο Σύμβασης: Προμήθεια ενός «πράσινου» ασθενοφόρου.
- Τεχνικές προδιαγραφές: Όπως ορίζονται κατωτέρω:
    - Χρήση φυσικών, μη-επικίνδυνων για το περιβάλλον υλικών για την μόνωση.

- Τάπητας δαπέδου χωρίς PVC. Το Συμβούλιο της Κομητείας της Στοκχόλμης βασιζόμενο σε διάφορες μελέτες και σε Ανάλυση του Κύκλου Ζωής του PVC εξέδωσε το 1997 πολιτική απόφαση για τη σταδιακή κατάργηση του PVC δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό νέες προοπτικές για το περιβάλλον και την υγεία. Η παραγωγή του PVC περιλαμβάνει τη χρήση ουσιών που είναι επικίνδυνες για την υγεία και το περιβάλλον - όπως αλογόνα, υδράργυρο, διοξίνες, κ.ά.
- Χρήση κολλών απαλλαγμένες από διαλύτες και κυανιούχες ουσίες.
- Χρήση καλωδίων ηλεκτρικής ενέργειας αλογόνου, χωρίς PVC.
- Χρήση ελαστικών χωρίς επιβλαβείς αρωματικούς υδρογονάνθρακες.
- Χρήση συστήματος φωτισμού με LED (απαιτεί χρήση 5-10% λιγότερου καυσίμου).
- Δυνατότητα λειτουργίας με ανανεώσιμα καύσιμα.

4.19.4 Αποτελέσματα

Η συνεργασία μεταξύ της Στοκχόλμης και των προμηθευτών ήταν ζωτικής σημασίας για την επιτυχία του εγχειρήματος. Το Συμβούλιο της Στοκχόλμης καθόρισε πλέον νέες και αυστηρότερες περιβαλλοντικές απαιτήσεις για τα οχήματα που χρησιμοποιούνται ως ασθενοφόρα. Η χρήση ανανεώσιμων καυσίμων και υλικών φιλικών προς το περιβάλλον περιλαμβάνονταν στις απαιτήσεις αυτές.

Αξίζει, επίσης, να αναφερθεί πως οι προσφορές των Αναδόχων και οι προτεινόμενες τεχνικές λύσεις που έχουν επιλέξει δείχνουν πως έχουν λάβει πολύ περισσότερο υπόψη την προστασία του περιβάλλοντος.

Επιπλέον, η λειτουργία του ασθενοφόρου με βιοαέριο οδήγησε σε εξοικονόμηση που υπολογίστηκε σε:

- Σε σύγκριση με τη βενζίνη: -22 000 SEK[73] (περίπου 2.400 €) ανά έτος.
- Σε σύγκριση με το πετρέλαιο: + / - 0 SEK ανά έτος.

Ο χρόνος απόσβεσης είναι 5 έτη. Ένα ασθενοφόρο διανύει περίπου 80.000 έως 100.000 χιλιόμετρα το χρόνο και συνήθως αποσύρεται μετά από 400.000 χιλιόμετρα.

[73] Σουηδική κορώνα.

4.19.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Το βιοαέριο είναι ανανεώσιμο και δεν περιλαμβάνει την αποσύνθεση οργανικών ουσιών. Σε σύγκριση με όλα τα άλλα διαθέσιμα καύσιμα - τόσο των ορυκτών όσο και τις ανανεώσιμες πηγές - το βιοαέριο έχει πολύ χαμηλό κύκλο ζωής εκπομπών με ότι αυτό συνεπάγεται για την υγεία και το περιβάλλον. Το βιοαέριο, επίσης, που χρησιμοποιείται στο ασθενοφόρο παράγεται τόσο σε τοπικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, κυρίως από τη λάσπη των αποβλήτων και τα υπολείμματα τροφής.

Η χρήση υλικών φιλικών προς το περιβάλλον έχει επεκταθεί στην Σουηδία πέραν των ασθενοφόρων και σε πυροσβεστικά οχήματα και οχήματα της αστυνομίας.

4.19.6 Διδάγματα

Αυτή η ιδιαίτερη εμπειρία έχει δημιουργήσει ένα σημείο αναφοράς για ανάλογα εγχειρήματα στη Στοκχόλμη. Η τελευταία πρόσκληση για την υποβολή προσφορών για οχήματα - ασθενοφόρα ακολούθησε τις ίδιες απαιτήσεις/ προδιαγραφές με το πρώτο «πράσινο» ασθενοφόρο. Η μόνη εξαίρεση είναι ότι η επιλογή των κινητήρων και των καυσίμων μπορεί να διαφέρει, δεδομένου ότι εξακολουθεί να είναι προβληματική η εύκολη πρόσβαση σε σταθμούς παραγωγής βιοαερίου - υπάρχουν πολύ λίγοι στην περιοχή της Στοκχόλμης.

4.20 Ανακύκλωση μοριακού πολυεστέρα χαμηλής ενέργειας (Ολλανδία)

Η Κοινοπραξία CuRe ανακάλυψε μια έξυπνη τεχνολογία για τη δημιουργία μιας πλήρους κυκλικής αλυσίδας πολυεστέρα. Ανακυκλώνει κάθε τύπο χρησιμοποιημένου πολυεστέρα, αφαιρώντας το χρώμα και μετατρέποντάς το σε διαυγή σφαιρίδια που έχουν τις ίδιες ιδιότητες με τον παρθένο πολυεστέρα. Τον Ιούλιο του 2020 εγκαινίασε ένα πιλοτικό εργοστάσιο στο Emmen (Ολλανδία).

4.20.1 Περιγραφή

Ο πολυεστέρας είναι ένα από τα πιο συχνά χρησιμοποιούμενα πλαστικά. Χρησιμοποιείται για προϊόντα όπως μπουκάλια, χαλιά και ρούχα και έχει ατελείωτα οφέλη. Έχει όμως και ένα τεράστιο μειονέκτημα, το 91% όλων των προϊόντων πολυεστέρα δεν ανακυκλώνονται επειδή είναι

χρωματισμένα, μολυσμένα ή περιέχουν πρόσθετα. Το αποτέλεσμα: 64 δισεκατομμύρια κιλά απορριμμάτων κάθε χρόνο.

Η Κοινοπραξία CuRe εργάστηκε στην ανάπτυξη μιας πλήρως κυκλικής αλυσίδας πολυεστέρα, με μια σειρά μεθόδων για την ανακύκλωση του βασικού υλικού ανάλογα με τις ακριβείς προδιαγραφές του. Έχει τη δική του τεχνολογία, αλλά επιτρέπει επίσης τη σπονδυλωτή προσθήκη σε άλλες τεχνολογίες, δίνοντας την ευελιξία να επιλεγεί η καλύτερη διαδρομή ανάλογα με τον τύπο των απορριμμάτων πολυεστέρα. Επιπλέον, η κοινοπραξία CuRe πρόσφερε υψηλού επιπέδου τεχνογνωσία στους τομείς της κατασκευής ανακυκλωμένου πολυεστέρα, της προετοιμασίας απορριμμάτων και της επιστήμης των υλικών.

4.20.2 Βασικά αποτελέσματα

Από τον έλεγχο της αξιολόγησης του κύκλου ζωής εντοπίζεται εξοικονόμηση 75%, σε σύγκριση με τον πολυεστέρα που κατασκευάζεται από ορυκτές πηγές ή εξοικονόμηση 1,6 kg CO^2 (διοξειδίου του άνθρακα) ανά κιλό πολυεστέρα. Παγκοσμίως, παράγονται 70 δισεκατομμύρια κιλά πολυεστέρα κάθε χρόνο, εκ των οποίων μόνο το 9% ανακυκλώνεται, επομένως ο πιθανός αντίκτυπος είναι τεράστιος.

Τον Ιούλιο του 2020, ανακοινώθηκε μια στενή συνεργασία με την Coca-Cola European Partners και ελήφθη χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την ολλανδική Κυβέρνηση. Ο στόχος ήταν να φτάσει σε εμπορική κλίμακα στις αρχές του 2023. Η Κοινοπραξία CuRe αναζητά εταίρους παγκοσμίως που να δεσμεύονται να δημιουργήσουν έναν πλήρως κυκλικό κύκλο ζωής πολυεστέρα, συνεισφέροντας με τεχνογνωσία και χρηματοδότηση.

4.21 Προμήθεια σταθμών ηλιακής φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα και παροχής καθαρής ενέργειας σε τοπικά κτίρια (Βαρκελώνη, Ισπανία)

Τα υφιστάμενα δίκτυα φωτοβολταϊκών για τη στάθμευση οχημάτων που συνήθως βρίσκονται δίπλα σε δημόσια κτίρια είναι εξοπλισμένα με σημεία φόρτισης για ηλεκτρικά οχήματα. Τα δίκτυα αυτά των ηλιακών σταθμών φόρτισης θα παρέχουν καθαρή ενέργεια για τη φόρτιση ηλεκτρικών οχημάτων και, όταν δεν υπάρχουν οχήματα, μπορούν να παρέχουν καθαρή ενέργεια σε τοπικά δημόσια κτίρια. Με αυτόν τον τρόπο θα βελτιωθεί η ποιότητα του αέρα, θα αντιμετωπιστεί η κλιματική αλλαγή και θα υποστηριχτεί η μετάβαση της ενέργειας.

4.21.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Μετά από κάποιες πιλοτικές εγκαταστάσεις, η Μητροπολιτική Περιοχή της Βαρκελώνης (AMB) δημοσίευσε πρόσκληση για εννέα ηλιακούς σταθμούς φόρτισης τον Νοέμβριο του 2020, για να εγκατασταθούν σε δήμους της: Badalona, Esplugues de Llobregat, Montcada i Reixac, Sant Adrià del Besòs, Sant Cugat del Vallés, Sant Feliu de Llobregat και Viladecans. Οι περισσότεροι από τους σταθμούς φόρτισης είναι διαθέσιμοι προς το κοινό για να τους χρησιμοποιήσει. Οι πολίτες που θα εγγράφονται στο μητρώο θα λαμβάνουν μια κάρτα που θα τους επιτρέπει να χρησιμοποιούν τα σημεία φόρτισης, εκτός από τα σημεία φόρτισης V2G στα Esplugues de Llobregat και Sant Cugat del Vallés, τα οποία προορίζονται για τα ηλεκτρικά οχήματα του Δήμου.

Οι σταθμοί φόρτισης πρέπει να μπορούν να εγγυηθούν ότι θα μπορούν να προμηθεύουν την απαραίτητη ενέργεια για την πλήρη φόρτιση ενός ηλεκτρικού οχήματος (αυτοκίνητο ή μοτοσυκλέτα) σε έξι έως οκτώ ώρες, καθώς και για την παροχή μέρους της ενεργειακής κατανάλωσης για παρακείμενο δημοτικό κτίριο ή για την παροχή ενέργειας στο δίκτυο (εάν στο χώρο κοντά δεν υπάρχει κτήριο).

Η σύμβαση χωρίστηκε σε τρία μέρη. Ενώ τα δύο πρώτα μέρη αφορούσαν άμεσα την προμήθεια και εγκατάσταση ηλιακών σταθμών φόρτισης, καθώς και η συντήρησή τους κατά το πρώτο έτος λειτουργίας τους, το τρίτο μέρος αναζητούσε ειδικούς που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην τεχνική τεκμηρίωση που απαιτείται ως μέρος της πολύπλοκης εγκατάστασης και διαχείρισης των εργασιών εγκατάστασης.

4.21.2 Υπόβαθρο

Η Μητροπολιτική Περιοχή της Βαρκελώνης φιλοξενεί πάνω από 3,2 εκατομμύρια άτομα, με πληθυσμιακή πυκνότητα 5.093 κατοίκους ανά τετ. χλμ. Το 2018, το Μητροπολιτικό Συμβούλιο της AMB ενέκρινε το Σχέδιο Δράσης για το Κλίμα και την Ενέργεια για το 2030, που αφορά σε μια σειρά από ενέργειες απαραίτητες για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγή και την επίτευξη στόχων για την ενεργειακή μετάβαση. Σε αυτό περιλαμβανόταν μια ενέργεια για δημιουργία ένα δικτύου μητροπολιτικών «Fotolineras», δηλαδή θέσεων στάθμευσης αυτοκινήτων με πέργκολες με φωτοβολταϊκά, που συνήθως βρίσκονται δίπλα σε κάποιο δημόσιο κτίριο και οι οποίες είναι εξοπλισμένες με σημείο φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων.

Το δίκτυο θέσεων στάθμευσης και φόρτισης «Fotolinera» θα παρέχει καθαρή ενέργεια σε ηλεκτρικά οχήματα και, όταν δεν υπάρχουν οχήματα, θα μπορεί να προσφέρει καθαρή ενέργεια στα κοντινά δημόσια κτίρια. Με αυτόν τον τρόπο, το δίκτυο θα βελτιώσει την ποιότητα του αέρα, θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και στην υποστήριξη της ενεργειακής μετάβασης.

Επιπλέον, αποφασίστηκε η τοποθέτηση σε δύο τοποθεσιών θέσεων vehicle-to-grid (V2G), όπου ο Δήμος διαθέτει ήδη στόλο ηλεκτρικών οχημάτων. Αυτό επιτρέπει την αμφίδρομη ροή ενέργειας, που σημαίνει ότι μπορούν να χρησιμοποιηθούν και μπαταρίες αυτοκινήτου για αποθήκευση ενέργειας και αποστολή σε κοντινά δημόσια κτίρια όταν απαιτείται.

Οι μπαταρίες είναι σημαντικές για την ενεργειακή μετάβαση. Η χρήση της τεχνολογίας V2G έδωσε τη δυνατότητα στις μπαταρίες των αυτοκινήτων να παρέχουν ρεύμα στα κτίρια κατά τη διάρκεια μιας περιόδου, όπου η παραγωγή από ηλιακή ενέργεια είναι χαμηλότερη από τη ζήτηση. Οι μπαταρίες αυτοκινήτου μπορούν επίσης να είναι χρήσιμες για την αντικατάσταση της ζήτησης σε ενέργεια σε περιόδους που οι τιμές είναι υψηλές.

4.21.3 Κριτήρια

Αντικείμενο της σύμβασης: Εγκατάσταση 9 σταθμών φόρτισης με ηλιακή ενέργεια στους Δήμους Badalona (ισχύς αιχμής 14,85 (kWp), Esplugues de Llobregat (9,90 kWp και V2G), Montcada i Reixac (14,85 kWp), Sant Adrià del Besòs (9,90 kWp), Sant Cugat del Vallés (9,90 kWp και V2G), Sant Feliu de Llobregat (9,00 kWp) και Viladecans (14,85 kWp). Η σύμβαση είναι μοιρασμένη σε 3 παρτίδες. Το πρώτο μέρος είναι για την εκτέλεση των εργασιών στους δύο δήμους που απαιτούν συνδέσεις V2G. ο Το δεύτερο μέρος αφορά τις εργασίες στους άλλους πέντε δήμους. Το τρίτο μέρος αφορά τη διαχείριση των εγκαταστάσεων σταθμών φόρτισης από ηλιακή ενέργεια.

Κριτήρια επιλογής: Για τα μέρη 1 και 2, οι διαγωνιζόμενοι έπρεπε να έχουν αποδεικτικό ότι έχουν εμπειρία για τουλάχιστον τρεις ηλιακές πέργκολες ή φωτοβολταϊκά (PV) με μέγιστη ισχύ ανά πέργκολα ίση ή μεγαλύτερη από 9 kWp, τα τελευταία τρία χρόνια. Για το μέρος 3, οι διαγωνιζόμενοι έπρεπε να έχουν αποδεικτικά στοιχεία για τη διαχείριση τριών εγκαταστάσεων με φωτοβολταϊκά με συνολική ισχύ ίση ή μεγαλύτερη από 10 kWp για καθεμία από τις εγκαταστάσεις, τα τελευταία τρία χρόνια

Φωτοβολταϊκές μονάδες:

Τα απαιτούμενα τεχνικά χαρακτηριστικά των φωτοβολταϊκών πλαισίων περιλαμβάνουν:

- Ελάχιστη απόδοση μονάδας: 19,3% για όλους τους σταθμούς ηλιακής φόρτισης.
- Εύρος θερμοκρασίας λειτουργίας: -40ºC έως 85ºC.
- Θετική ανοχή: 0 / + 5%.
- Σήμανση CE.
- Ανθεκτική δομή αλουμινίου στη διάβρωση.
- Βαθμός προστασίας IP 65 ή μεγαλύτερος.
- Πιστοποιήσεις: IEC 61215, IEC 61730, IEC 62716 και IEC 61701 ή ισοδύναμα.
- Εγγύηση προϊόντος: 12 χρόνια.
- Εγγύηση απόδοσης ότι το 80% της παραγωγής με γραμμικές απώλειες θα είναι ακόμα εφικτό σε 25 χρόνια.

Σημεία φόρτισης:

Τα σημεία φόρτισης θα έπρεπε να είναι όσο το δυνατόν πιο ευέλικτα (δηλαδή να μπορούν να χρησιμοποιούνται από όλα τα ηλεκτρικά οχήματα, ανεξάρτητα από κατασκευαστή ή μοντέλο. Τα σημεία επαναφόρτισης θα αποτελούνταν από δύο μονοφασικές υποδοχές 3 Mennekes Type 2 (230V 32A, 7,36 kW) (επιτρέπει την επαναφόρτιση εντός 6-8 ωρών) και σύστημα αντιβανδαλικής κλειδαριάς.

Εγκατάσταση, πέργκολα και εξαρτήματα:

- Σύνδεση: Οι σταθμοί φόρτισης με ηλιακή ενέργεια θα έπρεπε να μπορούν να κατευθύνουν τα πλεονάσματα ηλιακής ενέργειας στο κοντινό κτίριο και να λειτουργούν ως εφεδρική παροχή. Απαιτούνταν επίσης, η παροχή και η εκτέλεση αυτής της σύνδεσης, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης των απαραίτητων αδειών.
- Δομή και φινίρισμα: η δομή της πέργκολας έπρεπε να είναι κατασκευασμένη από γαλβανισμένο χάλυβα και βαμμένη κόκκινη (με χρήση RAL 3020).

- Καλωδίωση: η εξωτερική καλωδίωση έπρεπε να είναι ανθεκτική στις ακτίνες UV και το εσωτερικό της καλωδίωσης να είναι απαλλαγμένο από αλογόνο και με διπλή μόνωση (1000V προστασίας). Η καλωδίωση της μονάδας θα πρέπει να προστατεύεται από βανδαλισμούς.
- Μετατροπέας: Η ονομαστική ισχύς του τριφασικού μετατροπέα δεν μπορούσε να είναι μικρότερη από αυτή προτείνεται στους τεχνικούς όρους εγκατάστασης:
    - Ελάχιστη 10ετη εγγύηση κατασκευαστή.
    - Ευρωπαϊκές επιδόσεις (αποτελεσματικότητα): 96% ή υψηλότερο.
    - Πιστοποιήσεις: EN 50524, IEC 62109-1, IEC 62109-2, IEC 61683 και EN 50530 ή ισοδύναμα.
    - Εάν ο μετατροπέας είναι εξωτερικός θα πρέπει να περιλαμβάνει κατάλληλη προστασία από τις καιρικές συνθήκες.

<u>Κριτήρια βράβευσης:</u> Τα μέρη 1 και 2 αξιολογούνταν με τους 100 βαθμούς. Η οικονομική προσφορά αφορούσε σε 51 βαθμούς, ενώ οι υπόλοιποι βαθμοί αφορούσαν στην ποιότητα της τεχνικής λύσης και τις εγγυήσεις.

Ποιότητα τεχνικής λύσης (40 βαθμοί):

- Τεχνική πρόταση για το φωτοβολταϊκό σύστημα (πάνελ, μετατροπέας, πέργκολα και στοιχεία για παρακολούθηση) (14 βαθμοί).
- Τεχνική πρόταση για συμβατικά σημεία φόρτισης και V2G (8 πόντοι).
- Τεχνική πρόταση για την έναρξη της σύμβασης και τη συντήρηση που περιλαμβάνεται στο αντικείμενο της σύμβασης (7 βαθμοί).
- Οργάνωση της ομάδας που θα υλοποιήσει το συμβόλαιο (5 βαθμοί).
- Τεχνική πρόταση για την εκτέλεση της σύμβασης (4 βαθμοί) .
- Τεχνική πρόταση για υπηρεσίες που προσφέρονται κατά την περίοδο δοκιμών και δοκιμαστικής περιόδου (συμπεριλαμβανομένου του αριθμού των δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν, ελεγμένα στοιχεία και διάρκεια) (2 βαθμοί).

Εγγυήσεις (9 βαθμοί):

- Εγγύηση προϊόντος για Φ/Β μονάδες: η ελάχιστη εγγύηση προϊόντος των Φ/Β μονάδων

είναι 12 χρόνια. Για κάθε χρόνο που υπερβαίνει αυτό το ελάχιστο, είναι διαθέσιμοι επιπλέον 0,5 βαθμοί (έως 6 βαθμοί το πολύ).

- Εγγύηση μετατροπέα: η ελάχιστη εγγύηση για μετατροπείς είναι 10 χρόνια. Για κάθε έτος που υπερβαίνει αυτό το ελάχιστο, είναι διαθέσιμοι επιπλέον 0,4 βαθμοί (έως 2 βαθμοί το πολύ). `
- Εγγύηση για τη δομή: η ελάχιστη εγγύηση για τη δομή είναι 10 χρόνια. Για κάθε χρόνο που υπερβαίνει αυτό ελάχιστο, βαθμοί είναι διαθέσιμοι επιπλέον 0,25 (έως 1 βαθμός το πολύ).

Για το μέρος 3, ήταν επίσης διαθέσιμοι 100 βαθμοί και η οικονομική προσφορά ήταν 51 βαθμοί. Οι υπόλοιποι βαθμοί αφορούν στην ποιότητα της τεχνικής λύσης (49 βαθμοί):

- Οργανωτική δομή της ομάδας που θα παραδώσει την εγκατάσταση των εννέα στεγάστρων (25 βαθμοί).
- Πρόταση για παρακολούθηση (12 βαθμοί).
- Μεθοδολογία αξιολόγησης της τεχνικής τεκμηρίωσης που παρέχεται από τους διαγωνιζόμενους των μερών 1 και 2 (7 βαθμοί).
- Πρόγραμμα ποιοτικού ελέγχου (5 βαθμοί)

4.21.4 Αποτελέσματα

Η σύμβαση για τα μέρη 1 και 2 θα είχε διάρκεια έως τις 30 Νοεμβρίου 2022 και το μέρος 3 θα είχε διάρκεια έως τις 30 Νοεμβρίου 2021. Το μέρος 1 έχει αξία 307.400 € περίπου, το μέρος 2 περίπου 376.255 € και το μέρος 332.529 €. Οι προσφορές που ελήφθησαν ανταποκρίθηκαν των προδιαγραφών, ωστόσο, ελήφθησαν μόνο δύο προσφορές για κάθε μέρος. Ο χαμηλός αριθμός προσφορών μπορεί να εξηγηθεί από το γεγονός ότι οι σταθμοί φόρτισης με φωτοβολταϊκά είναι ένα εξειδικευμένο προϊόν και οι πλειοδότες έπρεπε να έχουν εμπειρία και στις πέργκολες με φωτοβολταϊκά και στη φόρτιση ηλεκτρικών αυτοκινήτων.

4.21.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Επεκτείνοντας το δίκτυο των σταθμών φόρτισης, η Μητροπολιτική Περιοχή της Βαρκελώνης είναι σε θέση να διασφαλίσει ότι η ενέργεια για τη φόρτιση των αυτοκινήτων προέρχεται από

ανανεώσιμες πηγές. Επιπλέον, όταν δεν υπάρχουν αυτοκίνητα που χρειάζονται φόρτιση, η παραγόμενη ενέργεια μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως παροχή ρεύματος σε κοντινά δημόσια κτίρια.

Συνολικά εγκαταστάθηκαν 83,25 kWp ηλιακών συλλεκτών. Οι αναμενόμενες περιβαλλοντικές επιπτώσεις των σταθμών φόρτισης έχει υπολογιστεί, με βάση δεδομένα από υπάρχουσες εγκαταστάσεις και τις ακόλουθες παραδοχές:

- 0,15 kg CO_2 (διοξειδίου του άνθρακα) /kWh (δεδομένα από τη ρυθμιστική αρχή ηλεκτρικής ενέργειας της Ισπανίας).
- Κατανάλωση ενέργειας φόρτισης ηλεκτρικού αυτοκινήτου: 18,5 kWh/100 km.
- Όχημα με κατανάλωση: 120 g CO_2 (διοξειδίου του άνθρακα) /χλμ.

Αναμενόμενες επιπτώσεις, την τεχνολογία V2G

- Ενέργεια που διοχετεύεται στο κτίριο από τα ηλεκτρικά οχήματα ετησίως: 42.375 kWh.
- Παρεχόμενη ενέργεια για τη φόρτιση των ηλεκτρικών οχημάτων ετησίως: 119.674 kWh.
- Από την ενέργεια που διοχετεύεται στο κτίριο 6,35 τόνοι CO_2 (διοξειδίου του άνθρακα) θα σώζεται κάθε χρόνο.
- Από την ενέργεια που παρέχεται στα ηλεκτρικά οχήματα, 71 τόνοι CO_2 (διοξειδίου του άνθρακα) θα σώζεται κάθε χρόνο και η ποιότητα του αέρα θα βελτιωθεί.

Αναμενόμενες επιπτώσεις με ηλιακά στέγαστρα

- Συνολική παραγόμενη ενέργεια Φ/Β ανά έτος: 116.550 kWh. Περίπου το 70% αυτής της ενέργειας πηγαίνει στη φόρτιση ηλεκτρικών αυτοκινήτων και τα υπόλοιπα στο δίκτυο.
- 5,2 τόνοι CO_2 (διοξειδίου του άνθρακα) θα εξοικονομηθούν από την ενέργεια που διοχετεύεται στο δίκτυο.
- 52 τόνοι CO_2 (διοξειδίου του άνθρακα) θα εξοικονομηθεί από την ενέργεια που φορτίζεται το ηλεκτρικό αυτοκίνητο.

4.21.6 Διδάγματα

Οι σταθμοί φόρτισης με φωτοβολταϊκά είναι ένα σύνθετο προϊόν που απαιτεί τη σωστή τεχνική εξειδίκευση. Η επιλογή των κριτήριων βοήθησαν την ΑΜΒ να επιλέξει προμηθευτές που είχαν τη σωστή γνώση και εμπειρία. Καθώς οι σταθμοί φόρτισης βρίσκονται σε δημόσιους χώρους, είναι σημαντικό να είναι ανθεκτικοί και με αντοχή σε βανδαλισμούς. Είναι σημαντικό οι μελλοντικές αγορές ηλεκτρονικού στόλου να είναι συμβατές με τις τρέχουσες εγκαταστάσεις, προκειμένου να μεγιστοποιηθεί η αξία αυτού του σημαντικού νέου τμήματος υποδομών της πόλης.

4.22 Προμήθεια κτιρίων με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα χρησιμοποιώντας κριτήρια αξιολόγησης του κύκλου ζωής και βιώσιμης κατασκευής (Ελσίνκι, Φινλανδία)

Κεντρικός σκοπός αυτής της προμήθειας ήταν να ελαχιστοποιηθούν οι εκπομπές των κατασκευών και της παραγωγής υλικών. Η προμήθεια αφορούσε στο σχεδιασμό και στην κατασκευή 4 πολυκατοικιών υψηλής ποιότητας και χαμηλών εκπομπών άνθρακα, με υπόγειο χώρο στάθμευσης. Προκειμένου να μειωθεί ο αντίκτυπος στο κλίμα, ο επιλεγμένος προμηθευτής έπρεπε να έχει μία φιλόδοξη πρόταση απέναντι στην επίτευξη χαμηλών εκπομπών άνθρακα τόσο στο σχεδιασμό, όσο και στην υλοποίηση του έργου.

4.22.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Η προμήθεια είχε σκοπό να μειώσει τις κλιματικές και περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου θέτοντας ελάχιστες απαιτήσεις και κριτήρια αξιολόγησης για την καθοδήγηση του σχεδιασμού και της υλοποίησης. Κεντρικός στόχος ήταν να εντοπιστούν τι είδους αποτελέσματα θα μπορούσαν να επιτευχθούν, αξιολογώντας το αποτύπωμα άνθρακα του έργου ως μέρος της προμήθειας. Πρακτικά, αυτό σημαίνει ότι εκτός από την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ο στόχος ήταν η ελαχιστοποίηση των εκπομπών κατά τη φάση κατασκευής και παραγωγής υλικών.

Η προμήθεια επικεντρώθηκε σε ένα φιλόδοξο έργο, με σχεδιασμό και κατασκευή από τον ίδιο προμηθευτή σε πολυκατοικίες που βρίσκονται στο βόρειο τμήμα του Ελσίνκι, στη νέα περιοχή κατοικίας Kuninkaantammi. Σε αυτό το έργο η βιοποικιλότητα, η ενεργειακή απόδοση, η χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και οι βιώσιμες κατασκευές συνδυάζονται.

Στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας συμμετείχαν αρκετοί εμπειρογνώμονες: ένας υπεύθυνος σχεδιασμού για τη θέρμανση, τον εξαερισμό και τον κλιματισμό, ένας αρχιτέκτονας και ένας επιβλέπων από το Τμήμα Οικιστικής Οργάνωσης του Δήμου, ενώ υπήρχε υποστήριξη από ειδικούς του έργου CANEMURE και από ειδικούς για το κλίμα από την Υπηρεσία Περιβάλλοντος του Δήμου. Επιπλέον, ζητήθηκε η γνώμη του Φινλανδικού Ινστιτούτου Περιβάλλοντος και της Motiva για τις χαμηλές εκπομπές άνθρακα και της Bionova για τον υπολογισμό του αποτυπώματος άνθρακα.

Προκειμένου να μειωθεί ο αντίκτυπος στο κλίμα, ο επιλεγμένος προμηθευτής έπρεπε να έχει μια φιλόδοξη στάση απέναντι στην επίτευξη λύσης χαμηλών εκπομπών άνθρακα για το σχεδιασμό και την υλοποίηση του έργου Asetelmakatu. Ένας από τους στόχους του διαγωνισμού ήταν να παραχθεί όσο το δυνατόν μικρότερη ποσότητα αποτυπώματος άνθρακα. Ο χωροταξικός κανονισμός Asetelmakatu απαιτούσε ήδη τα κτίρια να είναι κατά κύριο λόγο ξύλινη κατασκευή και να εφαρμόζονται οι αρχές της κατασκευής βάσει χαμηλής ενέργειας Η τελική λύση έπρεπε να λάβει υπόψη τον κύκλο ζωής των κτιρίων (χρησιμοποιώντας το εργαλείο Bionova One Click LCA) και το εργοτάξιο έπρεπε να είναι απαλλαγμένο από ορυκτά καύσιμα.

4.22.2 Υπόβαθρο

Το Ελσίνκι είναι η πρωτεύουσα της Φινλανδίας και η μητρόπολη της περιοχής, φιλοξενεί περισσότερους από 1,5 εκατομμύριο κατοίκους. Είναι σε διαδικασία υλοποίησης το Σχέδιο Δράσης Carbon Neutral Helsinki 2035, το οποίο στοχεύει άμεσα στις βασικές πηγές αερίων που συμβάλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου: τη θέρμανση κτιρίων, την κατανάλωση ηλεκτρικής ενέργειας και την κυκλοφορία.

Οι αρχές της πόλης προσπαθούν να βρουν τρόπους για να μετριαστούν οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής μέσω των δημοσίων συμβάσεων. Στο πλαίσιο αυτό, το Ελσίνκι έχει επιλέξει (από το 2019) αρκετά πιλοτικά έργα, όπου καταγράφεται το αποτύπωμα άνθρακα και περιλαμβάνονται κριτήρια βιώσιμων προμηθειών. Ο Δήμος εργάζεται για τη βελτίωση των υπαρχόντων και την ανάπτυξη νέων κριτήριων για τις προμήθειες, που λαμβάνουν υπόψη τις επιπτώσεις του προϊόντος/υπηρεσίας στον κύκλο ζωής, την κυκλική οικονομία και το κλίμα. Στόχος είναι η υποστήριξη των προσπαθειών για την επίτευξη ουδετερότητας για τα επίπεδα του άνθρακα έως το 2035.

Αυτό το έργο σχετικά με τις χαμηλές εκπομπές άνθρακα (Asetelmakatu DB project) αντιπροσωπεύει μία από τις πιλοτικές δράσεις που συνδέονται με το EU Life που χρηματοδοτείται από το έργο CANEMURE, για δήμους και περιφέρειες με ουδέτερα επίπεδα άνθρακα.

4.22.3 Κριτήρια

Αντικείμενο της σύμβασης: Η προμήθεια αφορούσε στον σχεδιασμό και στην κατασκευή 4 πολυκατοικιών υψηλής ποιότητας και χαμηλών εκπομπών άνθρακα, με υπόγειο χώρο στάθμευσης. Σύμφωνα με την τεχνική περιγραφή του έργου, το έργο συνδέεται με την Σχέδιο Δράσης Carbon Neutral Helsinki 2035. Στόχος ήταν να σχεδιαστεί ένας χώρος όπου θα καλύπτονταν λειτουργικές, αισθητικές, τεχνικές και οικονομικές απαιτήσεις με ισορροπημένο τρόπο, λαμβάνοντας υπόψη τον παράγοντα του κλίματος.

Επιλογή των υποψηφίων: Οι υποψήφιοι έπρεπε να προσκομίσουν πληροφορίες σχετικά με το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Τεχνικές απαιτήσεις: Για τα κτίρια εφαρμόστηκαν οι ακόλουθες απαιτήσεις βιωσιμότητας:

- Η δομή των εγκαταστάσεων πρέπει να είναι κατά κύριο λόγο ξύλινη κατασκευή.
- Απαιτούνται ξύλινα υλικά τόσο στα εσωτερικά όσο και στα εξωτερικά μέρη των κτιρίων, λαμβάνοντας υπόψη τα ζητήματα ασφαλείας για πυρκαγιές.
- Οι προσόψεις πρέπει να έχουν κατά κύριο λόγο ξύλινη επίστρωση.
- Στην περιοχή απαιτείται σχεδιασμός και υλοποίηση των κτηρίων, έτσι ώστε η τιμή της ενεργειακή απόδοσης για συγκεκριμένο κτίριο να είναι μικρότερη των 75 kWh ανά τετραγωγικό μέτρο, που αντιστοιχεί στην κατηγορία ενεργειακής απόδοσης A.
- Τα κτίρια πρέπει να χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και πρέπει να είναι τουλάχιστον εξοπλισμένα με σύστημα ηλιακής ενέργειας.
- Συνιστώνται εναλλακτικές ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, όπως γεωθερμική ή/και ηλιακή θέρμανση και/ή αξιοποίηση λυμάτων για ανάκτηση θερμότητας.
- Στο χώρο στάθμευσης πρέπει να κατασκευαστεί σταθμός φόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων.
- Πρέπει να δημιουργηθεί ένα κεντρικό σύστημα εξαερισμού τροφοδοσίας και εξαγωγής αέρα εξοπλισμένο με λειτουργία ανάκτησης θερμότητας.

- Το σύστημα ελέγχου θέρμανσης πρέπει να σχετίζεται τόσο με την εξωτερική θερμοκρασία όσο και με τις μετεωρολογικές προβλέψεις.
- Ο ετήσιος βαθμός απόδοσης των συστημάτων αερισμού πρέπει να είναι τουλάχιστον 70%. Η τιμή SFP (ειδική ισχύς ανεμιστήρα) που υποδεικνύει την ηλεκτρική απόδοση του συστήματος εξαερισμού πρέπει να είναι ≤ 1,6 kW/(κ.μ./δευτ.)
- Ο σχεδιασμός πρέπει να ευνοεί βιώσιμες λύσεις και υλικά.
- Οι πολυκατοικίες και το εργοτάξιο του έργου πρέπει να υλοποιηθούν απαλλαγμένα από ορυκτά καύσιμα.

Κριτήρια βράβευσης

Οι προσφορές αξιολογήθηκαν σύμφωνα με μια μέθοδο βαθμολόγησης σύμφωνα με ποιοτικά κριτήρια (έως 50 μονάδες) και ποσοτικά κριτήρια (έως 50 μονάδες):

Ποιότητα: 50 βαθμοί συνολικά (50%), χωρίζονται ως εξής:

- Αποτύπωμα κύκλου ζωής άνθρακα (οικιστικά κτίρια, πάρκινγκ και αυλές): 14 βαθμοί.
- Ενεργειακή απόδοση (E-value) που υπερβαίνει την ελάχιστη απαίτηση: 6 βαθμοί.
- Αρχιτεκτονική και τεχνική ποιότητα: 30 βαθμοί.

Τιμή: 50 πόντοι συνολικά (50%):

Οι υποψήφιοι έπρεπε να υπολογίσουν το αποτύπωμα άνθρακα για το έργο χρησιμοποιώντας το εργαλείο Bionova One Click LCA, για το οποίο πραγματοποιήθηκαν εκπαιδευτικές συνεδρίες. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται σύμφωνα με το EN Πρότυπο 15978 και τη μέθοδο του Φινλανδικού Υπουργείου Περιβάλλοντος για τη συνολική εκτίμηση των εκπομπών άνθρακα των κτιρίων. Το τελευταίο βασίζεται σχετικά με τη αντίστοιχη μέθοδο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και το ευρωπαϊκό πρότυπο (EN 15978).

Ρήτρες εκτέλεσης της σύμβασης: Η επίτευξη των επιθυμητών επιπέδων άνθρακα που ορίζονται στην προσφορά θα παρακολουθείται κατά την κατασκευή του έργου. Κατά τη διάρκεια της σύμβασης, το αποτύπωμα άνθρακα θα υπολογιστεί δύο φορές: πρώτα κατά τη φάση σχεδιασμού και αργότερα, μετά την ολοκλήρωση της κατασκευής. Και οι δύο υπολογισμοί πρέπει να είναι ίσοι ή σε καλύτερα επίπεδα από ό,τι στο στάδιο της προσφοράς. Η επαλήθευση του υπολογισμού γίνεται με έξοδα της αναθέτουσας αρχής. Αν ο υπολογισμός γίνει μετά το τέλος της φάσης

κατασκευής και δεν έχει επιτύχει η αναμενόμενη απόδοση, η αναθέτουσα αρχή έχει το δικαίωμα να απαιτήσει πρόστιμο 50.000 ευρώ. Όσον αφορά το εργοτάξιο, απαιτείται εργοτάξιο χωρίς ορυκτά καύσιμα κατά τη φάση κατασκευής.

4.22.4 Αποτελέσματα

Τα τεύχη του διαγωνισμού συντάχθηκαν κατά τη διάρκεια Μαΐου-Ιουνίου 2019. Η πρόσκληση υποβολής προσφορών ξεκίνησε τον Αύγουστο του 2019 και παρέμεινε ανοιχτή μέχρι τον Δεκέμβριο του ίδιου έτους. Το προσύμφωνο υπογράφηκε με τον προμηθευτή τον Σεπτέμβριο του 2020. Η φάση του σχεδιασμού είναι σε εξέλιξη και η κατασκευή αναμενόταν να ξεκινήσει τον Οκτώβριο του 2021. Η αξία της προμήθειας είναι περίπου 23 εκατομμύρια ευρώ.

Δεδομένου ότι η αγορά ξύλινων κατασκευών είναι σχετικά μικρή στη Φινλανδία, ελήφθησαν μόνο δύο προσφορές. Και οι δύο προσφέροντες παρείχαν παρόμοιες τιμές, όσον αφορά το αποτύπωμα άνθρακα. Στη διαδικασία αξιολόγησης αξιολογήθηκαν και οι δύο προσφορές ότι δεν πληρούσαν όλες τις ελάχιστες απαιτήσεις της αίτησης και ακολουθήθηκε διαδικασία διαπραγμάτευσης. Σε αυτή τη φάση, αποσύρθηκε η πρόταση με τους πιο φιλόδοξους κλιματικούς στόχους (συμπεριλαμβανομένης της γεωθερμικής θέρμανσης), αλλά τελικά η συμφωνία επιτεύχθηκε με μια αρχιτεκτονικά φιλόδοξη λύση με ξύλινες κατασκευές.

Όσον αφορά το κόστος, η απαίτηση για ξύλινα υλικά αύξησε την τιμή της προμήθειας σε ένα βαθμό, ενώ τα περιβαλλοντικά κριτήρια δεν επηρεάστηκαν. Το εκτιμώμενο μέγεθος ολόκληρης της κατασκευής είναι 7.000 τετ. μέτρα. Όσον αφορά το εργαλείο LCA που χρησιμοποιήθηκε (OneClick LCA Tool) θεωρείται κατάλληλο, καθώς διαθέτει πακέτα κτιρίων και υποδομών και χρησιμοποιείται ευρέως στη Φινλανδία, αλλά απαιτεί άδεια χρήσης (δεν είναι δωρεάν).

Οι υψηλότερες τιμές στις ξύλινες πολυκατοικίες, σε σχέση με τις τσιμεντένιες, οφείλονται στις προστασία από τις καιρικές συνθήκες κατά την κατασκευή και το υψηλότερο κόστος σχεδιασμού. Από την άλλη, ο μικρότερος χρόνος κατασκευής που απαιτείται για τις ξύλινες πολυκατοικίες μειώνει την τιμή. Λόγω αυτών των παραγόντων, εκτιμάται ότι η διαφορά είναι περίπου 5-10 τοις εκατό σε σχέση με το σκυρόδεμα. Αυτή η εκτίμηση βασίζεται σε μια εκτίμηση που έγινε για ένα άλλο έργο (που βρίσκεται επίσης στο Kuninkaantammi), όπου υπήρχαν σχεδόν πανομοιότυπα κτίρια από σκυρόδεμα και ξύλο για σύγκριση. Το ίδιο ισχύει και για τις διαφορές στις εκπομπές.

4.22.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Στην περίπτωση αυτή, τα περιβαλλοντικά κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν για σύγκριση δεν λειτούργησαν ακριβώς όπως αναμενόταν. Οι ελάχιστες απαιτήσεις για τα περιβαλλοντικά κριτήρια που εφαρμόστηκαν στην προμήθεια έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των κτιρίων. Η απαίτηση ξύλινης κατασκευής του έργου, η εκτίμηση του αποτυπώματος άνθρακα και η χαμηλή ενεργειακή απόδοση, καθώς και οι απαιτήσεις για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και ένα εργοτάξιο χωρίς ορυκτά, είναι ιδιαίτερα σημαντικοί παράγοντες για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου που προκύπτουν από αυτό το συγκεκριμένο είδος προμήθειας.

Τα κτίρια θα είναι κλάσης ενεργειακής απόδοσης Α και οι τιμές ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων είναι πολύ χαμηλότερες από τις καθορισμένες τιμές. Ο εξοπλισμός με συστήματα ηλιακής ενέργειας θα αυξήσει το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και μπορεί να καλύψουν περίπου το 10% της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας του κτιρίου. Όπως επίσης μπορεί να χρησιμοποιηθεί στους σταθμούς φόρτισης ηλεκτρικών αυτοκινήτων. Η τηλεθέρμανση θα χρησιμοποιηθεί για την τροφοδοσία των κτιρίων με ενέργεια. Δεν έχουν γίνει ακριβείς υπολογισμοί των εκπομπών άνθρακα που προέρχεται από τα υλικά κατασκευής, αλλά εκτιμάται ότι οι εκπομπές που σχετίζονται με τα υλικά σε ξύλινες κατασκευές μπορεί να είναι περίπου 20% λιγότερο από ό,τι στις κατασκευές από σκυρόδεμα.

4.22.6 Διδάγματα

Ο διάλογος για την αγορά είναι απαραίτητος: Λόγω του σύντομου χρονοδιαγράμματος, δεν έγινε διάλογος με την αγορά στο στάδιο της προκαταρκτικής προμήθειας. Θα ήταν σημαντικό να ακουστεί η αγορά τουλάχιστον με τη μορφή αιτήματος πληροφοριών, για περιβαλλοντικά και κλιματικά κριτήρια που συμπεριλήφθηκαν στην προμήθεια, όπως ο υπολογισμός του αποτυπώματος άνθρακα στης φάσης υποβολής προσφορών και τα κριτήρια για το εργοτάξιο χωρίς ορυκτά καύσιμα. Η αξιοποίηση του διαλόγου θεωρείται απαραίτητη στο μέλλον, ιδίως κατά την εισαγωγή νέων κριτηρίων.

Η κατασκευή με χαμηλές εκπομπές άνθρακα είναι μονόδρομος**:** Το έργο έδωσε πολύτιμη εμπειρία με τη χρήση του αποτυπώματος άνθρακα ως κριτήριο σύγκρισης προμηθειών. Στο μέλλον, θα ερευνηθεί πώς το αποτύπωμα άνθρακα μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως κριτήριο σύγκρισης σε

άλλους διαγωνισμούς. Επιπροσθέτως, θα ήταν ενδιαφέρον να γίνει εκτίμηση του αποτυπώματος άνθρακα σε μια τοποθεσία χωρίς την προϋπόθεση ξύλινης κατασκευής. Τα κριτήρια εργοταξίου χωρίς ορυκτά καύσιμα και χαμηλών εκπομπών θα εφαρμοστούν στο μέλλον σε άλλα εργοτάξια της πόλης του Ελσίνκι.

Πρέπει να δοθεί επαρκής έμφαση στα κλιματικά κριτήρια**:** Προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα περιβαλλοντικά και τα κλιματικά κριτήρια που επιλέχθηκαν για τη βαθμολόγηση έχουν πραγματικό αντίκτυπο και οι υποψήφιοι προσβλέπουν επίσης την επένδυση σε αυτά, πρέπει να δοθεί το απαραίτητο βάρος αξιολόγησης στα κριτήρια. Με βάση τις εμπειρίες από το Asetelmakatu, το βάρος αυτών θα πρέπει να είναι τουλάχιστον 20% σε παρόμοιες διαδικασίες.

4.23 Υπηρεσίες καθαρισμού φιλικές προς το περιβάλλον και την κοινωνία - Αρχή Περιβάλλοντος και Πόρων (Μάλτα)

Ο πιο πρόσφατος διαγωνισμός της Αρχής Περιβάλλοντος και Πόρων (ERA) περιελάβανε μια σειρά περιβαλλοντικών και κοινωνικών απαιτήσεων για τη διασφάλιση καλών συνθηκών εργασίας για το προσωπικό που απασχολείται βάσει της σύμβασης για τα επόμενα τρία χρόνια. Η σύμβαση (αξίας περίπου 100.000 € ετησίως) περιλαμβάνει μόνο τη χρήση προϊόντων καθαρισμού με οικολογικό σήμα της ΕΕ – όπως καθαριστικά γενικής χρήσης, καθαριστικά υγιεινής και καθαριστικά τζαμιών. Η υποχρεωτικότητα που τέθηκε για την Ομάδα Προϊόντων Καθαρισμού στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης της Μάλτας για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις είχε ως αποτέλεσμα την έκδοση πολυάριθμων διαγωνισμών με πιο φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα καθαρισμού, γεγονός που μειώνει τις επικίνδυνες επιπτώσεις.

4.23.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Η ERA εφαρμόζει έναν συνδυασμό περιβαλλοντικών και κοινωνικών κριτηρίων για την επίτευξη των στόχων των ΠΔΣ. Ο αντίκτυπος στο περιβάλλον θα πρέπει να ελαχιστοποιηθεί και η ποιότητα ζωής των πολιτών να βελτιωθεί, και για το λόγο αυτό, οι συμβάσεις απαιτούν από τους διαγωνιζόμενους να χρησιμοποιούν προϊόντα καθαρισμού με μειωμένη χρήση τοξικών χημικών ουσιών. Ο συγκεκριμένος διαγωνισμός (από το 2019) έθεσε επίσης κριτήρια για την εξασφάλιση καλών συνθηκών εργασίας για το απασχολούμενο προσωπικό, βάσει της σύμβασης. Ο γενικός στόχος του διαγωνισμού ήταν η προμήθεια αποτελεσματικών, αξιόπιστων και φιλικών προς το περιβάλλον υπηρεσιών καθαριότητας, στα πρότυπα της ERA. Η πρόσκληση υποβολής

προσφορών έγινε με ανοικτή διαδικασία, ενώ πραγματοποιήθηκε και μια συνάντηση εργασίας για να δοθεί στους πιθανούς παρόχους υπηρεσιών η ευκαιρία να έρθουν σε επαφή με την ηλεκτρονική πλατφόρμα προμηθειών της κυβέρνησης.

4.23.2 Υπόβαθρο

Η Αρχή Περιβάλλοντος και Πόρων (ERA) στη Μάλτα δημοσίευσε έναν διαγωνισμό για υπηρεσίες πράσινης καθαριότητας το 2019. Η ERA έχει περίπου 220 εργαζομένους και είναι υπεύθυνη για την παροχή συμβουλών προς την κυβέρνηση για το περιβάλλον και τη χάραξη πολιτικής σε εθνικό επίπεδο, καθώς στις διεθνής συζητήσεις, σχετικά με το περιβάλλον. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης της Μάλτας για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις για τα έτη 2019-2025, ορίζει υποχρεωτικά ότι όλες οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να συμπεριλάβουν τα πράσινα κριτήρια για τις προμήθειες (Green Public Procurement - GPP) στους διαγωνισμούς για προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού. Από το 2012, η κυβέρνηση της Μάλτας αξιολογεί υποχρεωτικά και τα κριτήρια των ΠΔΣ, για τις υπηρεσίες καθαριότητας, τα οποία βασίζονται στα κριτήρια της ΕΕ για τις ΠΔΣ, ενώ επί του παρόντος γίνεται εκ νέου αξιολόγηση και ενημέρωσή τους, στο πλαίσιο του νέου ΕΣΔ της χώρας.

4.23.3 Κριτήρια

Αντικείμενο της σύμβασης: Να παρέχει αποτελεσματικές, αξιόπιστες και φιλικές προς το περιβάλλον υπηρεσίες καθαρισμού για περίοδο 36 μηνών. Η ERA διατηρεί την επιλογή να παρατείνει τη σύμβαση (κατά 12 μήνες ή κατά περίπτωση), διατηρώντας τιμές, όρους και προϋποθέσεις. Τα προϊόντα περιλαμβάνουν καθαριστικά γενικής χρήσης, καθαριστικά υγιεινής και καθαριστικά τζαμιών

Τεχνικές απαιτήσεις:

Πράσινα κριτήρια

- Οικολογικά σήματα (ή ισοδύναμα) ως μέσο επαλήθευσης: Οι υποψήφιοι έπρεπε να προσκομίσουν απόδειξη ότι τα χρησιμοποιούμενα προϊόντα έφεραν είτε το οικολογικό σήμα της ΕΕ ή πρόσθετες πληροφορίες, στην περίπτωση που δεν διέθεταν το οικολογικό σήμα της ΕΕ, όπως:

- Για κάθε προϊόν, κατάλογο όλων των ουσιών που περιέχονται σε ποσότητα που υπερβαίνει το 0,01% κατά βάρος του τελικού προϊόντος, μαζί με την No 3 της Υπηρεσίας Χημικής Ανάλυσης (CAS) (όπου είναι διαθέσιμο) και τυχόν κινδύνους.
- Το όνομα και τη λειτουργία όλων των βιοκτόνων. Για όλα τα βιοκτόνα που ταξινομούνται ως R50/53 ή R51/53 είναι υποχρεωτικές και επιπλέον πληροφορίες σχετικά με το Log Pow ή BCF (συντελεστής βιοσυγκέντρωσης)
- τη συνολική ποσότητα στοιχειώδους φωσφόρου.
- τη συνολική ποσότητα φωσφορικών αλάτων ανά πλύση.

- Όλα τα προϊόντα πρέπει να παραδίδονται με σαφείς οδηγίες δοσολογίας. Τα σπρέι που περιέχουν προωθητικά δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται και τα μέρη της κάθε συσκευασίας θα πρέπει να διαχωρίζονται εύκολα.
- Ο προσφέρων έπρεπε να πληροί τις απαιτήσεις που καθορίζονται στον Κανονισμό για τα Απορρυπαντικά 48/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου μέσω της υποβολής: (i) λίστας προϊόντων καθαρισμού που θα χρησιμοποιηθούν και (ii) τη συμμόρφωση των εν λόγω προϊόντων με τα κριτήρια που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με τα κριτήρια ΠΔΣ (στη Μάλτα):
  - Για όλα τα προϊόντα: δεν επιτρέπεται κανένα συστατικό (ουσία ή παρασκεύασμα) να περιλαμβάνεται στο προϊόν σε ποσότητα που υπερβαίνει το 0,01% κατά βάρος του τελικού προϊόντος που ταξινομείται με οποιονδήποτε κίνδυνο ή συνδυασμό αυτών, σύμφωνα με την οδηγία 67/548/ΕΟΚ και τις τροποποιήσεις της ή της οδηγίας 1999/45/ΕΚ και τις σχετικές τροπολογίες.
  - Τα βιοκτόνα R31 (για τα οποία η επαφή με οξέα απελευθερώνει τοξικά αέρια) απαγορεύονται ως καθαριστικά γενικής χρήσης.
  - Τα ακόλουθα βιοκτόνα απαγορεύονται για όλα τα προϊόντα: R40, 45 και 49 (καρκινογόνα), R42, 43 (ευαισθητοποιητικά) που υπερβαίνει το 0,1% κατά βάρος του τελικού προϊόντος, R46, 60, 61, 62, 63 (τοξικό για την αναπαραγωγή), R50/53, 51/53 (τοξικό για τους υδρόβιους οργανισμούς), R59 (επικίνδυνο για τη στιβάδα του όζοντος) και R68 (πιθανός κίνδυνος μη αναστρέψιμων επιπτώσεων).
  - Τα ακόλουθα συστατικά δεν πρέπει να περιλαμβάνονται στο προϊόν:

- Απαγορεύεται ο φώσφορος στα καθαριστικά γενικής χρήσης και υγιεινής (έως 0,2 g ανά λειτουργική μονάδα) και στα καθαριστικά τζαμιών.
- Τα βιοκτόνα (εκτός εάν χρησιμοποιούνται ως συντηρητικά) απαγορεύονται για όλα τα προϊόντα.
- Τα βιοκτόνα που ταξινομούνται ως R50/53 ή R51/53 σύμφωνα με την Οδηγία 67/548/ΕΕC και τις τροποποιήσεις της ή την Οδηγία 1999/45/ΕΚ και τις τροποποιήσεις της.

Κοινωνικά κριτήρια

- Οι εργαζόμενοι έχουν γραπτή σύμβαση: θα πρέπει να υπάρχει αντίγραφο της σύμβασης μεταξύ του πλειοδότη και του υπαλλήλου με τις σχετικές προϋποθέσεις και τους όρους συνεργασίας.
- Οι μισθοί θα πρέπει να καταβάλλονται με έμβασμα και να προσκομίζεται σχετική απόδειξη, π.χ. αποδεικτικό από την τράπεζα ή έγγραφη ενημέρωση. Στους εργαζομένους θα παρέχεται απόδειξη μισθοδοσίας.
- Απαιτείται να προσκομιστεί απόδειξη ότι ο προσφέρων πληροί τις νομικές προϋποθέσεις για την απασχόληση ατόμων με αναπηρία.
- Υγεία και την ασφάλεια:
  - Όσον αφορά τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας, θα πρέπει ο ανάδοχος να χρησιμοποιεί π.χ. κατάλληλη σήμανση για βρεγμένα δάπεδα και να παρέχει απαραίτητο εξοπλισμό όπως γάντια κλπ.
  - Όσον αφορά τις υπηρεσίες καθαρισμού σε ύψη και για τον καθαρισμό παραθύρων, θα πρέπει να περιλαμβάνει μέτρα για εξασφάλιση ασφάλειας, π.χ. παροχή ιμάντων, κατάλληλο εξοπλισμός που επιτρέπει την πρόσβαση στα παράθυρα που βρίσκεται σε ψηλούς ορόφους κ.λπ.

Κριτήρια βράβευσης

Η σύμβαση κατοχυρώνεται στον προσφέροντα που υπέβαλε την προσφορά με την καλύτερη σχέση τιμής/ποιότητας, όπως προσδιορίστηκε από αξιολόγηση της τεχνικής προσφοράς έναντι της τιμής, σε αναλογία 60/40. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ότι:

- είναι εργοδότης Ίσων Ευκαιριών σύμφωνα με το Σήμα Ισότητας ή με ισοδύναμο, με σχετικό

πιστοποιητικό,

- ο ανάδοχος πρέπει να παρέχει ασφαλιστική κάλυψη,
- ο ανάδοχος παρέχει ευέλικτο ωράριο,
- ο ανάδοχος παρέχει χρονοδιάγραμμα ημερομηνιών πληρωμής,
- ισχύει έγκυρη συλλογική σύμβαση, και
- τηρούνται τα συστήματα διασφάλισης ποιότητας από τον ανάδοχο για τη διασφάλιση ενός ασφαλούς εργασιακού περιβάλλοντος, π.χ. μέσω παροχής κατάλληλης σήμανσης για βρεγμένα δάπεδα, παροχή απαραίτητων εργαλείων όπως γάντια κ.λπ.

4.23.4 Αποτελέσματα

Η σύμβαση ανατέθηκε τον Απρίλιο του 2020, έχει διάρκεια τρία χρόνια και το ποσό της σύμβασης αφορά περίπου σε 100.000 € ετησίως. Ελήφθησαν επτά προσφορές, κάτι που θεωρείται φυσιολογικό αποτέλεσμα για τους διαγωνισμούς καθαριότητας, όπως είναι οι ΠΔΣ που εφαρμόζονται υποχρεωτικά από το 2012 και η αγορά έχει προσαρμοστεί σε αυτή τη διαδικασία. Η προκύπτουσα σύμβαση υπηρεσιών καθαρισμού που ισχύει επί του παρόντος (από αυτόν τον διαγωνισμό) χρησιμοποιεί μόνο καθαριστικά προϊόντα με οικολογικό σήμα ΕΕ.

4.23.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Οι κύριες περιβαλλοντικές επιπτώσεις που συνδέονται με τον καθαρισμό είναι η παραγωγή και χρήση χημικών ουσιών, η συσκευασία και τα αναλώσιμα (π.χ. προϊόντα χαρτιού) και ο τρόπος με τον οποίο γίνεται διαχείριση απορριμμάτων και ανακύκλωσης. Η κατανάλωση ενέργειας και νερού, και σε ορισμένες περιπτώσεις η χρήση ορυκτών καυσίμων, μπορεί να θεωρηθεί σημαντική, καθώς η διαχείρισή τους θα συμβάλει στη μείωση του κόστους. Η εκπαίδευση του προσωπικού μπορεί να βελτιώσει την αποτελεσματικότητα και την οικολογική απόδοση των υπηρεσιών καθαρισμού. Η χρήση συμπυκνωμένων προϊόντων μπορεί να βοηθήσει στη μείωση των συσκευασιών, ενώ παράλληλα είναι απαραίτητη και η σωστή εκπαίδευση του προσωπικού σχετικά με την αραίωσή του.

Το καθεστώς των ΠΔΣ, όπως ορίζεται από το πλαίσιο του ΕΣΔ της Μάλτας είχε ως αποτέλεσμα πολλοί διαγωνισμοί να ορίζουν τα πιο φιλικά προς το περιβάλλον προϊόντα καθαρισμού, γεγονός που μείωσε σε μεγάλο βαθμό τις επικίνδυνες επιπτώσεις τους. Επιπλέον, η ύπαρξη

υποχρεωτικών κριτηρίων βοήθησε στην εφαρμογή των ΠΔΣ για τα προϊόντα καθαρισμού, δεδομένου ότι η κυβέρνηση είναι ο μεγαλύτερος προμηθευτής στη χώρα, δαπανώντας 6.509.062 ευρώ, το 2020, για προϊόντα καθαρισμού. Το 2020, το 95% των διαγωνισμών για υπηρεσίες καθαρισμού ήταν συμβατοί με τις ΠΔΣ.

4.23.6 Διδάγματα

Από το 2022, το Γραφείο ΠΔΣ στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Κλιματικής Αλλαγής και Σχεδιασμού θα θέσει σε ισχύ το 2ο ΕΣΔ για ΠΔΣ (για τα έτη 2022-2027). Ένα νέο μέτρο που εξετάζεται είναι ένας έλεγχος μετά τη σύναψη της σύμβασης, κατά τον οποίο θα ελέγχεται εάν οι συμβάσεις πληρούν τις απαιτήσεις τους. Αυτό θα είναι εξαιρετικά χρήσιμο για την παροχή ενός καλύτερου τρόπου αξιολόγησης της εφαρμογής των ΠΔΣ. Μια άλλη πτυχή που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι η κατάρτιση σχετικά με τις ΠΔΣ για τους υπαλλήλους προμηθειών. Οι Διευθυντές και το λοιπό προσωπικό προμηθειών πρέπει να εκπαιδεύεται στην εφαρμογή της ΠΔΣ και αυτό θα έχει αποτέλεσμα σε πιο ποιοτικές διαδικασίες.

4.24 Συνδυασμός προμηθειών για πράσινα και υγιή κτίρια (Τσεχία)

Ο διαγωνισμός πραγματοποιήθηκε στη Τσεχία σε μία νέα μονάδα θεραπείας για αναπνευστικά νοσήματα. Ο προμηθευτής που κέρδισε προσέφερε μια σειρά από βιώσιμες λύσεις, συμπεριλαμβανομένων των επαναχρησιμοποιήσιμων (ή πλήρως ανακυκλώσιμων) εξαρτημάτων της υπάρχουσας κύριας κατασκευής και μία εσωτερική σχεδιαστική λύση που επιτρέπει μελλοντικές απλές προσαρμογές της διάταξης. Ο σχεδιασμός του κτιρίου προβλέπει, επίσης, τη συλλογή όμβριων υδάτων και την επακόλουθη χρήση τους για άρδευση, με το πλεόνασμα του να απορροφάται απευθείας στον χώρο της μονάδας. Επιπλέον, ο ανάδοχος δεσμεύτηκε να επιτύχει ετήσια κατανάλωση μη ανανεώσιμης πρωτογενούς ενέργειας (NPE) 93 kWh/m^2/έτος και μέσο συντελεστή θερμότητας μεταφοράς μέσω του κελύφους του κτιρίου (Uem) 0,21 W/(m^2.K) (με στόχο του Uem ≤ 0,25 W/m^{2}K).

4.24.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Η περιφερειακή κυβέρνηση προσπάθησε να χτίσει μια νέα μονάδα θεραπείας για αναπνευστικές ασθένειες κοντά στην πόλη Ostrov u Macochy. Το σημερινό κτίριο προσφέρει χώρο κυρίως για διαμονή, περιορισμένο χώρο για αποκατάσταση και άσκηση και έναν μικρό υπαίθριο χώρο παιχνιδιού. Εκτός από μεγαλύτερους και πιο άνετους χώρους για διαμονή, αποκατάσταση

(συμπεριλαμβανομένης της σάουνας ή πισίνας με θαλασσινό νερό) και των εγκαταστάσεων για την ίδια τη σπηλαιοθεραπεία, το νέο σανατόριο θα προσφέρει επίσης χώρο για φαγητό, εκπαίδευση (τάξεις δημοτικού σχολείου) και περισσότερες υπαίθριες δραστηριότητες.

Η προσέγγιση των προμηθειών δημιουργήθηκε για να δώσει στην αγορά την ευκαιρία να δείξει το καλύτερο που μπορεί να προσφέρει το κτίριο, με όσο το δυνατόν πιο αισθητικά, φιλικό προς τον χρήστη και ενεργειακά αποδοτικό. Η διαδικασία περιλάμβανε μια προκαταρκτική διαβούλευση της αγοράς, για να ελεγχθεί η σαφήνεια και η σκοπιμότητα της διαδικασίας, καθώς και μια εκδήλωση διαβούλευσης για την παροχή λεπτομερέστερης περιγραφής της προγραμματισμένης διαδικασίας προμήθειας και του απαιτούμενου περιεχομένου των προσφορών.

Ως εκ τούτου, η διαδικασία ανάθεσης συνδύαζε πολλαπλές μεθόδους. Ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε με συνδυασμό της Διαγωνιστικής Διαδικασίας με Διαπραγμάτευση και Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού (ως τελικό στάδιο του διαγωνισμού). Για πρώτη φορά, η Περιφέρεια της Νότιας Μοραβίας εφάρμοσε την προσέγγιση Σχεδιασμού και Κατασκευής και την Μοντελοποίηση Πληροφοριών Κτιρίου στις φάσεις σχεδιασμού, υλοποίησης και λειτουργίας.

Μια επιτροπή αξιολόγησης, ανεξάρτητη, προκαθορισμένη και με εμπειρία, αποτελούμενη από αρχιτέκτονες, τη διεύθυνση του σανατόριου και την πολιτική εκπροσώπηση της αναθέτουσας αρχής, πραγματοποίησε συνολική αξιολόγηση των προσφορών.

4.24.2 Υπόβαθρο

Η περιοχή της Νότιας Μοραβίας, που βρίσκεται στη νοτιοανατολική Τσεχική Δημοκρατία, έχει πάνω από ένα εκατομμύριο κατοίκους και είναι η τέταρτη μεγαλύτερη περιφέρεια της χώρας (πρωτεύουσα της είναι η πόλη του Μπρνο). Η περιοχή χαρακτηρίζεται από ονομαστές ορεινές περιοχές, όπως το Moravian Karst. Το πλήθος των σπηλαίων και των φαραγγιών παρέχει τις ιδανικές συνθήκες για την αντιμετώπιση παθήσεων του αναπνευστικού.

Για περισσότερα από 35 χρόνια, το Παιδικό Σανατόριο στο Ostrov u Macochy προσφέρει σπηλαιοθεραπεία: μια κλιματική μέθοδο θεραπείας που χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο κλίμα των σπηλαίων ως φυσικό πόρο. Είναι το μοναδικό κέντρο θεραπείας στην Τσεχία που χρησιμοποιεί αυτή τη μέθοδο. Το σανατόριο χτίστηκε τη δεκαετία του 1980 ως προσωρινό κτίριο και το βασικό τμήμα του χρησιμοποιείται ακόμα και σήμερα. Ωστόσο, η λειτουργία του δεν είναι ιδιαίτερα οικονομική, οι συνθήκες για τους πελάτες και το προσωπικό δεν ανταποκρίνεται στα

σημερινά πρότυπα και η χωρητικότητα των 42 κλινών είναι ανεπαρκής, αδυνατώντας να καλύψει την τρέχουσα ζήτηση.

Η Περιφέρεια της Νότιας Μοραβίας έχει εφαρμόσει κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια σε μια προσέγγιση με δημόσιες προμήθειες και έδωσε έμφαση στη μέγιστη σχέση ποιότητας/τιμής από το 2014. Την περίοδο 2018 - 2019, κατά τη διάρκεια της μελέτης για τη νέα εγκατάσταση θεραπείας, εφαρμόστηκαν οι δημόσιες συμβάσεις ως εσωτερική οδηγία της περιφέρειας.. Το 2020, η περιφερειακή κυβέρνηση ενέκρινε μια στρατηγική προμηθειών που περιγράφει προτεραιότητες και στόχους, ενώ η ετήσια αξιολόγηση θα συμβάλλει στη συνεχή ανάπτυξη της συγκεκριμένης στρατηγικής.

4.24.3 Κριτήρια

Προσέγγιση: Η αναθέτουσα αρχή αποφάσισε να ακολουθήσει την πιο αποτελεσματική και διαφανή προσέγγιση, για τον καθορισμό μιας σταθερής τιμής και την επιλογή του προμηθευτή μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων. Τα συνολικά κριτήρια δεν σταθμίστηκαν αλλά κατατάχθηκαν ανάλογα με τη σημασία τους, ενώ λήφθηκαν υπόψη αρχές, όπως:

- Εμπλοκή υπευθύνου του σανατόριου στην προετοιμασία και διεξαγωγή της διαδικασίας προμήθειας.
- Χρήση διαβουλεύσεων πριν από τη διάθεση στην αγορά για την παρουσίαση του έργου και των στόχων του.
- Το δικαίωμα στου πιθανούς αναδόχους σχετικά με την πρόταση καινοτόμων λύσεων, ως τη κατάλληλη προσέγγιση για την προμήθεια.
- Αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας και επαρκές επίπεδο επαγγελματικής ασφάλειας για όλα τα άτομα που θα εμπλακούν στην εκτέλεση του αντικειμένου της σύμβασης.

Αντικείμενο της σύμβασης:

Κατασκευή Παιδικού Σανατορίου με σπηλαιοθεραπεία στο Ostrov u Macochy με ολοκληρωμένη χρήση της μεθόδου Design and Build. Ο επιλεγμένος ανάδοχος είναι υπεύθυνος για το σύνολο της προετοιμασίας του έργου, από το στάδιο της αρχιτεκτονικής μελέτης έως την κατασκευή και τα τρία πρώτα χρόνια λειτουργίας του σανατόριου. Θα είναι επίσης υπεύθυνος για τη διαχείριση ενέργειας για την επίτευξη των υποσχόμενων παραμέτρων εξοικονόμησης ενέργειας του κτιρίου.

Επιλεχθέντα κριτήρια:

Οι υποψήφιοι έπρεπε να αποδείξουν ότι είχαν, μεταξύ άλλων, εμπειρία στο σχεδιασμό και την κατασκευή κτιρίων που χρησιμοποιούν ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ανάκτησης θερμότητας, τεχνικά συστήματα θέρμανσης, εξαερισμού και ψύξης που επιτυγχάνουν υψηλό βαθμό άνεσης σε εσωτερικούς χώρους και ότι η ομάδα υλοποίησης είχε επαρκή προηγούμενη εμπειρία στους σχετικούς τομείς, π.χ. Σχεδιασμός και κατασκευή, FIDIC (Διεθνής Ομοσπονδία Συμβούλων Μηχανικών) ή BIM.

Τεχνικές απαιτήσεις:

Οι τεχνικές απαιτήσεις καθορίστηκαν μέσω:

- λειτουργικού σχήματος του σανατόριου - οργάνωση και συνέχεια των μεμονωμένων λειτουργιών,
- απαιτήσεων για την έκταση και τον εξοπλισμό του κτιρίου,
- περιγραφής του ημερήσιου καθεστώτος του σανατόριου - για να δοθεί μια ιδέα της τυπικής λειτουργίας του σανατόριου, με δραστηριότητες πελατών και προσωπικού,
- βιβλίο δωματίων - περιγραφή μεμονωμένων δωματίων, σκοπός, συνδέσεις, απαιτήσεις εξοπλισμού,
- βιβλίο προτύπων - ελάχιστες παράμετροι και χαρακτηριστικά κατά τη χρήση συγκεκριμένων προϊόντων και διαδικασιών, και
- έγγραφα για την προετοιμασία του Σχέδιου Εκτέλεσης, των Απαιτούμενων Πληροφοριών Εργοδότη και του προσυμβατικού σχέδιού εκτέλεσης.

Βασικές απαιτήσεις της Αναθέτουσας Αρχής για το κτίριο:

- χωρητικότητα 78 ατόμων - παιδιά και μέλη των οικογενειών τους,
- εγκαταστάσεις για περίπου 35 εργαζόμενους,
- εγκαταστάσεις αποκατάστασης (συμπεριλαμβανομένου γυμναστηρίου, σάουνας και εσωτερικής πισίνας με θαλασσινό νερό),
- τρεις τάξεις δημοτικού σχολείου,
- εγκαταστάσεις εστίασης,
- τραπεζαρία για 80 άτομα,

- διαμέρισμα υπηρεσίας,
- υπαίθρια παιδική χαρά, κήπος, και
- 25 θέσεις πάρκινγκ.

Κριτήρια βράβευσης: Η τιμή δεν ήταν μέρος της φάσης αξιολόγησης/ανάθεσης, καθώς η αναθέτουσα αρχή την είχε καθορίσει εκ των προτέρων και γι' αυτό αξιολογήθηκε η ποιότητα του σχεδιασμού. Τα κριτήρια απονομής εμπνεύστηκαν από κριτήρια που χρησιμοποιούνται συνήθως σε αρχιτεκτονικούς διαγωνισμούς (κατά φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας):

- η συνολική πολεοδομική-αρχιτεκτονική ποιότητα του σχεδιασμού,
- η ποιότητα των ενεργειακών και τεχνολογικών λύσεων,
- η εκπλήρωση των λειτουργικών απαιτήσεων της ανάθεσης,
- η ποιότητα της ομάδας υλοποίησης του προσφέροντος (η σχετική προηγούμενη εμπειρία του),
- η προστιθέμενη αξία (επιλογές προκαθορισμένες από την αναθέτουσα αρχή).

Η ποιότητα των ενεργειακών και τεχνολογικών λύσεων αποτελούνταν από:

- ποσοτικά υποκριτήρια:
  - ο μέσος συντελεστή μεταφοράς θερμότητας του κτιρίου, για τον οποίο ισχύει Uem ≤ Uem,rec2 (δηλαδή ο συνιστώμενος συντελεστής μεταφοράς θερμότητας),
  - μη ανανεώσιμη πρωτογενής κατανάλωση ενέργειας (NPE) [kWh/έτος] μετατρέπεται σε συνολική ενέργεια της περιοχής αναφοράς (συγκεκριμένο NPE σε kWh/m^2 έτος) για την οποία NPE < 120 kWh/m^2 έτος.
- ποιοτικά υποκριτήρια συντήρησης και εξυπηρέτησης,
  - ελαχιστοποίηση του λειτουργικού κόστους ενέργειας,
  - καταλληλότητα της επιλογής συστημάτων HVAC όσον αφορά την επίτευξη άνεσης στους οικιστικούς χώρους του σανατόριου,
  - το πώς να ενσωματωθούν συστήματα HVAC και πηγές ενέργειας στο κτίριο όσον αφορά την οπτική και ακουστική άνεση,

- τη διασύνδεση συστημάτων HVAC και πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της ανάκτησης θερμότητας.

4.24.4 Αποτελέσματα

Η προετοιμασία της διαγωνιστικής διαδικασίας ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2018 και η προμήθεια ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2019 με συνολική αξία σύμβασης 5.700.000 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ). Επτά προμηθευτές υπέβαλαν αιτήματα. Αυτά αξιολογήθηκαν από ανεξάρτητη επιτροπή αξιολόγησης εμπειρογνωμόνων, η οποία συνέστησε τον αποκλεισμό ενός προμηθευτή λόγω θεμελιωδών ελαττωμάτων στην προσφορά του. Στη συνέχεια, οι υπόλοιπες προσφορές αξιολογήθηκαν σύμφωνα με τα καθορισμένα κριτήρια, ενώ βασίστηκαν επίσης στις εκθέσεις των ειδικών εξεταστών που εξέτασαν λεπτομερώς τις προσφερόμενες αξίες στην ποιότητα των κριτηρίων ενεργειακής και τεχνολογικής λύσης. Τέλος, η επιτροπή αξιολόγησης διατύπωσε συστάσεις για πιθανές βελτιώσεις στην προσφορά με την καλύτερη απόδοση.

Κάθε προμηθευτής πρόσφερε επίσης πρόσθετα βιώσιμα και καινοτόμα στοιχεία ως μέρος των προσφορών του, όπως η δημιουργία ενός δενδροκομείου (βοτανικός κήπος) φυτεύοντας τοπικά είδη φυτών ως μέρος του συγκροτήματος του σανατόριου.

Η σύμβαση ανατέθηκε στον επιλεγμένο ανάδοχο τον Απρίλιο του 2020. Έκτοτε, η προετοιμασία του έργου βρίσκεται σε εξέλιξη, με τις κατασκευαστικές εργασίες να ξεκινούν τον Ιούνιο του 2021 και να αναμένεται να ολοκληρωθούν έως το τέλος του 2022.

4.24.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η προσφορά που κέρδισε πρόσφερε μια σειρά βιώσιμων λύσεων, συμπεριλαμβανομένων επαναχρησιμοποιήσιμων (ή πλήρως ανακυκλώσιμων) εξαρτημάτων της κύριας λύσης κατασκευής και εσωτερικής διακόσμησης, επιτρέποντας απλές προσαρμογές της διάταξης στο μέλλον. Ο κτιριακός σχεδιασμός προβλέπει επίσης τη συλλογή ομβρίων υδάτων και τη μετέπειτα χρήση του για άρδευση, με το πλεόνασμα να απορροφάτε απευθείας στον χώρο του σανατόριου.

Επιπλέον, ο ανάδοχος δεσμεύτηκε να επιτύχει ετήσια κατανάλωση μη ανανεώσιμης πρωτογενούς ενέργειας (NPE) αξίας 93 kWh/m^2/έτος και μέσο συντελεστή μεταφοράς θερμότητας μέσω του κελύφους του κτιρίου (Uem) 0,21 W/(m^2.K) (με στόχο Uem ≤ 0,25 W/m^2 K).

Άλλες ιδέες που προτάθηκαν περιλάμβαναν την κομποστοποίηση οργανικών απορριμμάτων και ένα χώρο εσωτερικού πράσινο με τη μορφή παρτεριών που επιτρέπουν την καλλιέργεια βοτάνων, φρούτων και λαχανικών όλο το χρόνο και χρησιμεύει ως εκπαιδευτικό και αισθητικά εντυπωσιακό στοιχείο για τα παιδιά.

Ο υπολογισμός της μελλοντικής περιβαλλοντικής εξοικονόμησης που θα προκύψει από το νέο κτίριο, σε σύγκριση με το παλιό κτίριο, δεν έχει γίνει, καθώς τα δύο κτίρια είναι ασύγκριτα σε μέγεθος κ.λπ.

4.24.6 Διδάγματα

Οι προκαταρκτικές διαβουλεύσεις έχουν μεγάλη σημασία, ιδίως όταν η αναθέτουσα αρχή αναλαμβάνει μια νέα προσέγγιση στις προμήθειες. Είναι σκόπιμο να παρουσιαστούν οι προθέσεις και οι στόχοι των πιθανών προμηθευτών, να ληφθούν σχόλια από την αγορά ή να εντοπιστούν άλλες σχετικές πληροφορίες για την προετοιμασία του διαδικασία προμήθειας.

Αναφέρεται ότι το έργο του παιδικού σανατόριου είναι πολύ απαιτητικό όσον αφορά την ανάπτυξη των ελάχιστων απαιτήσεων και τεχνικών προτύπων, καθώς περιλαμβάνει πολλά μέρη και διαφορετικούς τύπους και τρόπους λειτουργίας. Ίσως θα ήταν πιο πρακτικό, να είχε επιλεγεί ένα έργο με πιο απλό τύπο λειτουργίας και τεχνικά πρότυπα.

Σε όλους τους φορείς και τα πρόσωπα που συμμετείχαν στην προετοιμασία και την διαδικασία αξιολόγησης της προμήθειας, καθώς και σε όλους όσους συμμετείχαν στη διαδικασία της προμήθειας, εστάλη αίτημα για αξιολόγηση της διαδικασίας. Αυτό έγινε για να εντοπιστούν τα δυνατά και τα αδύνατα σημεία αυτής της διαδικασίας για σύναψη σύμβασης, δηλαδή τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της υλοποίησης της δημόσιας σύμβασης με αυτόν τον τρόπο. Όταν έχει ήδη οριστεί μια σταθερή τιμή, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη η ευελιξία που πρέπει να δοθεί στους προμηθευτές για να επιδείξουν επιπλέον δυνατότητες (προστιθέμενη αξία της προσφοράς τους). Αυτό αποτελεί μια ποιοτική λύση από άποψη αρχιτεκτονικής, καινοτομίας, χρησιμοποιούμενων υλικών ή ενέργειας και γενικά της βιωσιμότητας. Τα σχόλια εστίασαν επίσης στον κίνδυνο της σταθερής τιμής. Με τον τρόπο αυτό, πρέπει να καθοριστεί η εκτιμώμενη αξία της προμήθειας εξαιρετικά προσεκτικά έτσι ώστε το έργο να είναι υλοποιήσιμο για το σκοπό και την ποιότητα που ζητείται. Παράλληλα, η αναθέτουσα αρχή πρέπει να προσέξει να μην πληρώσει υπερβολικά τον προμηθευτή.

Συνολικά, τα σχόλια που ελήφθησαν ήταν ευρεία και ποικίλα ανάλογα με το ποιος τα παρείχε. Οι αρχιτέκτονες τόνισαν ότι εάν είχε γίνει ξεχωριστός διαγωνισμός αρχιτεκτονικού σχεδιασμού για την προετοιμασία της τεκμηρίωσης του έργου, ενδέχεται να είχαν υποβληθεί περισσότερες προσφορές. Οι ανάδοχοι εκτίμησαν την ποιότητα των παρεχόμενων εγγράφων και σημείωσαν επίσης ότι επέτρεψε την αποτελεσματικότερη επικοινωνία μεταξύ του αρχιτέκτονα και του ανάδοχου ήδη από το στάδιο της προετοιμασίας του έργου (διαγωνισμός), καθώς και στη συνέχεια κατά την υλοποίησή του, συμπεριλαμβανομένης της συνεχιζόμενης βελτιστοποίησης του έργου, η οποία μπορεί να επεκταθεί στην επιχειρησιακή φάση. Αναφέρθηκε επίσης η έλλειψη μοριοδότησης σε ορισμένα κριτήρια απονομής. Συνολικά η διαφάνεια της προσέγγιση στην επικοινωνία - τόσο στις προκαταρκτικές διαβουλεύσεις για την αγορά, όσο και κατά τη διάρκεια της διαδικασίας του διαγωνισμού - αξιολογήθηκε θετικά.

Αυτή η διαδικασία σύναψης συμβάσεων έδειξε ότι μπορεί να είναι ενδιαφέρουσα και με θεμιτό τρόπο η υλοποίηση έργων μεγάλης κλίμακας από τις αναθέτουσες αρχές, καθώς μπορεί να φέρει υψηλότερη ποιότητας στον τομέα των δημοσίων προμηθειών και ακόμη και στην προσέλκυση νέων προμηθευτών, καθώς ενθάρρυνε την παροχή βιώσιμων προσφορών και καινοτόμων λύσεων.

4.25 Προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης κατά την αγορά καρεκλών γραφείου (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Βέλγιο)

4.25.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Οι υποχρεώσεις του αναδόχου περιλαμβάνουν μια ολοκληρωμένη υπηρεσία, που περιλαμβάνει την προμήθεια εννέα τύπων καρεκλών γραφείου που έχουν σχεδιαστεί με βιώσιμο και κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο, σύμφωνα με την τεχνική περιγραφή της Επιτροπής, την παροχή υπηρεσιών για μεταφορά, αποσυσκευασία, συναρμολόγηση, διαχείριση της συσκευασίας και ρύθμιση και τη δημιουργία μιας διαδικτυακής εφαρμογής με τον κατάλογο πληροφοριών που θα παρέχει στις αναθέτουσες αρχές όλα τα διοικητικά, νομικά και τεχνικά χαρακτηριστικά που απαιτούνται για την πραγματοποίηση παραγγελιών προμήθειας. Οι παραγγελίες αφορούν σε παράδοση σε 27 τοποθεσίες των 16 κρατών-μελών της ΕΕ.

Πριν από την έναρξη της διαγωνιστικής διαδικασίας, και προκειμένου να προσδιοριστούν με κοινωνικά και πράσινα κριτήρια για να είναι εφαρμόσιμα και εμπορεύσιμα, ήταν απαραίτητα

τα πιστοποιητικά και ετικέτες από τους προσφέροντες, και για το λόγο αυτό αναθέτουσα αρχή πραγματοποίησε προκαταρκτική έρευνα και άτυπες διαβουλεύσεις. Οι εμπειρογνώμονες αποτελούνταν από εθνικούς δημόσιους αγοραστές και ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες στον περιβαλλοντικό και κοινωνικό τομέα (π.χ. το Τεχνολογικό Ινστιτούτο FCBA με έδρα το Παρίσι και την SAW-B, την ομοσπονδία των συλλόγων κοινωνικής οικονομίας και επιχειρήσεις με έδρα τη Βαλλονία, Βέλγιο).

4.25.2 Υπόβαθρο

Το τμήμα Μεταφορών, Κινητικότητας και Υποστήριξης του Γραφείου Υποδομών και Διαχείρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες είναι υπεύθυνο για την προμήθεια, την αποστολή και τη διαχείριση αποθήκης και αποθεμάτων, καθώς και για την απογραφή των προϊόντων.

Το 2019 ξεκίνησε μια διαδικασία κοινής προμήθειας με σκοπό την υπογραφή μιας συμφωνίας για την προμήθεια καρεκλών γραφείου, σχεδιασμένες με βιώσιμο και κοινωνικά υπεύθυνο τρόπο. Η συμφωνία εφαρμόζεται σε 44 αρχές μεταξύ των θεσμικών οργάνων και φορέων σε όλη την ΕΕ. Αυτές οι αναθέτουσες αρχές δίνουν παραγγελίες απευθείας στον ανάδοχο, ενώ το Γραφείο Υποδομών και Διαχείρισης είναι υπεύθυνο για τη συνολική διαχείριση της συμφωνίας και για την αγορά των καρεκλών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στις Βρυξέλλες.

Το Γραφείο Υποδομών και Διαχείρισης έχει σημαντική εμπειρία για τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια σε διαγωνιστικές διαδικασίες. Στην αρχή λαμβάνονταν υπόψη τα πράσινα κριτήρια, ενώ πριν από έξι χρόνια άρχισαν να συμπεριλαμβάνονται και οι κοινωνικοί παράγοντες.

4.25.3 Κριτήρια

Η σύμβαση κατακυρώθηκε σε αυτόν που προσέφερε την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής από άποψη ποιότητας (50%) και τιμής (50%).

Τεχνικές προδιαγραφές: Οι τεχνικές προδιαγραφές ορίζουν 15 υποχρεωτικά κριτήρια. Οι προσφορές που δεν πληρούν αυτά τα κριτήρια αποκλειόταν από τον διαγωνισμό. Οι προδιαγραφές αυτές σχετίζεται κυρίως με υλικά (ξύλο και υλικά με βάση το ξύλο, κόλλες, υφάσματα, δέρματα και χρωστικές, τη προέλευση δερμάτων κ.α.). Οι προδιαγραφές επιπλέον απαιτούν σχεδιασμό για ανακύκλωση, ορθολογική διαχείριση ενέργειας και νερού κατά την παραγωγή και συσκευασία.

Για την αξιολόγηση καθενός από τα κριτήρια, οι προσφέροντες έπρεπε να επισυνάψουν στην προσφορά τους ως αποδεικτικό στοιχείο ένα επίσημο οικολογικό σήμα τύπου I, όπως τα NF Environnement Ameublement, Blue Angel, Nordic Swan Ecolabel, EU Ecolabel Έπιπλα, Οικολογικό σήμα ΕΕ για υφάσματα, FEMB 2017 Επίπεδο 3, πιστοποιητικό Oeko-Tex 100, euroLATEX ECO-Standard, CertiPUR, ή τα εναλλακτικά αποδεικτικά στοιχεία που καθορίζονται στο τεχνικές προδιαγραφές.

Κριτήρια βράβευσης: Τα κριτήρια του διαγωνισμού αξιολογήθηκαν με άριστα τους 100 βαθμούς, κατανεμημένους ως εξής: εννέα κριτήρια αειφόρου ανάπτυξης (40 βαθμοί), ποικιλομορφία του εύρους των καρεκλών γραφείου (15 βαθμοί) και τεχνική αξιολόγηση των δειγμάτων που παρέχονταν (45 βαθμοί, συμπεριλαμβανομένων της εργονομικής καταλληλόλητας, της ποιότητας και της αισθητικής των καρεκλών). Οι προσφέροντες έπρεπε να συγκεντρώσουν τουλάχιστον 60 βαθμούς από τους 100. Αναλυτικά:

- Υλικά (μέγιστο 28 βαθμοί): Προέλευση από ανακυκλωμένο υλικό (5 βαθμοί): Οι βαθμοί απονεμήθηκαν με βάση το ποσοστό ανακυκλωμένων υλικών σε σύγκριση με το συνολικό βάρος της καρέκλας.
- Συνθετικά υλικά (5 βαθμοί): Οι βαθμοί απονεμήθηκαν με βάση το ποσοστό συνθετικών υλικών σε σύγκριση στο συνολικό βάρος της καρέκλας, με τα χαμηλότερα ποσοστά να λαμβάνουν περισσότερους βαθμούς.
- Αποτύπωμα άνθρακα (3 βαθμοί): Ζητήθηκε από τους προσφέροντες να παράσχουν λεπτομερή υπολογισμό του αποτυπώματος άνθρακα της καρέκλα σύμφωνα με το πρότυπο ISO 14067:2018, το οποίο καθορίζει αρχές, απαιτήσεις και οδηγίες για την αναφορά του αποτυπώματος άνθρακα ενός προϊόντος, κατά τρόπο σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα σχετικά με την αξιολόγηση του κύκλου ζωής του (ISO 14040 και ISO 14044).
- Κόλλες (4 βαθμοί): Οι βαθμοί απονέμονται, εάν η περιεκτικότητα σε VOC στις κόλλες που χρησιμοποιούνται για τη συναρμολόγηση των καρεκλών δεν ξεπερνούσε το 10% του συνολικού βάρους του της ποσότητας της κόλλας.
- Κλωστοϋφαντουργία (4 βαθμοί): Οι βαθμοί απονέμονται εάν τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα (ταπετσαρία) στις καρέκλες δεν υπερέβαιναν τα 16 mg/kg ανά καρέκλα (μέγιστη περιεκτικότητα σε φορμαλδεΰδη).

- Διαχείρισης νερού (3 βαθμοί): Οι βαθμοί απονεμήθηκαν εάν το εργοστάσιο κατασκευής της καρέκλας είχε ένα ή περισσότερα προγράμματα που στοχεύουν στη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας της χρήσης του νερού, ως προς την διαχείριση παροχής νερού και της επεξεργασίας των λύματων.
- Συσκευασία (4 βαθμοί): Το ήμισυ των βαθμών απονεμήθηκαν εάν η συσκευασία που χρησιμοποιείται για την προστασία των καρεκλών αποτελείτο τουλάχιστον από 60% ανακυκλωμένα υλικά (για χαρτί ή χαρτόνι) ή 40% ανακυκλωμένα υλικά (για πλαστικό). Το σύνολο των βαθμών απονεμήθηκαν εάν η συσκευασία περιελάμβανε τουλάχιστον 90% ανακυκλωμένα υλικά (για χαρτί ή χαρτόνι) ή 60% (πλαστικό).
- Κατασκευή υφασμάτων (4 βαθμοί): Οι βαθμοί απονεμήθηκαν, εάν το εργοστάσιο κατασκευής για τις καρέκλες διαθέτει κατάλληλα συστήματα επεξεργασίας υγρών απορριμμάτων και σωστή διαχείριση για την αποθήκευση και απόρριψη των επικίνδυνων απόβλητων και για την αντιμετώπιση των εκπομπών αερίων.
- Κατασκευή δέρματος (4 βαθμοί): 2 βαθμοί απονεμήθηκαν εάν το χημικό οξυγόνο των λυμάτων από βυρσοδεψεία, όταν απορρίπτονται σε επιφανειακά ύδατα μετά την επεξεργασία, δεν ξεπερνά τα 200 χλστγρ / λίτρο. Επιπλέον, δίνονταν 2 βαθμοί, εάν το σύνολο της συγκέντρωσης χρωμίου στα απόβλητα βυρσοδεψίας μετά την επεξεργασία δεν ξεπερνά το 1,0 mg/l, σύμφωνα με την Εκτελεστική Απόφαση 2013/84/ΕΕ.
- Ενέργεια και ατμόσφαιρα (2 βαθμοί): 1 βαθμός απονεμήθηκε στους προσφέροντες που παρουσίασαν και τεκμηρίωσαν τεχνολογίες ή/και στρατηγικές στις οποίες οι μεταφορείς μπορούν να εξοικονομήσουν καύσιμα και να μειώσουν την αέρια ρύπανση κατά την παράδοση των υλικών κατασκευής. Δόθηκε 1 βαθμός στους προσφέροντες που παρουσίασαν και τεκμηρίωσαν τεχνολογίες ή/και στρατηγικές στις οποίες οι μεταφορείς μπορούν να εξοικονομήσουν καύσιμα και να μειώσουν την αέρια ρύπανση κατά την παράδοση των καρεκλών στον τελικό πελάτη.
- Χρήση καρεκλών (2 βαθμοί): Οι βαθμοί απονεμήθηκαν εάν στις πληροφορίες που συνοδεύουν την καρέκλα περιέχονται συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τη συντήρηση, την εργονομική χρήση, τις επικίνδυνες ουσίες και την διάθεση της καρέκλας στο τέλος του κύκλου ζωής της. Για την αξιολόγηση των παραπάνω κριτηρίων, οι προσφέροντες έπρεπε να επισυνάψουν στην προσφορά τους οποιοδήποτε επίσημο οικολογικό σήμα τύπου Ι ή δηλώσεις συμμόρφωσης από τον κατασκευαστή ή πιστοποιήσεις από ανεξάρτητους τρίτους φορείς,

καθώς και εκθέσεις από διαπιστευμένα εργαστήρια ISO 17025, όπως ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές.

Ρήτρες εκτέλεσης της σύμβασης: Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης καθορίζουν απαιτήσεις για την προστασία των εργαζομένων και τις συνθήκες εργασίας. Οι απαιτήσεις που επιβάλλονται στον ανάδοχο είναι αυτές που ορίζονται από τους νόμους και τους κανονισμούς για την προστασία των εργαζομένων και των συνθηκών εργασίας στις χώρες όπου απασχολούνται. Ο εργολάβος και οι προμηθευτές/υπεργολάβοι πρέπει να συμμορφώνονται επίσης με τις οκτώ θεμελιώδεις διατάξεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ):

- Freedom of Association and Protection of the Right to Organise Convention (C087, 1948).
- Right to Organise and Collective Bargaining Convention (C098, 1949).
- Forced Labour Convention (C029, 1930).
- Abolition of Forced Labour Convention (C105, 1957).
- Equal Remuneration Convention (C100, 1951).
- Discrimination (Employment and Occupation) Convention (C111, 1958).
- Minimum Age Convention (C138, 1973).
- Worst Forms of Child Labour Convention (C182, 1999).

Οι προσφέροντες έπρεπε να επισυνάψουν στις προσφορές τους αποδεικτικά ανεξάρτητης πιστοποίησης (π.χ. SA 80004), ή ετικέτα που εκδίδεται από διαπιστευμένους οργανισμούς (π.χ. Βελγικό κοινωνικό σήμα) ή απόδειξη τήρησης έναν κώδικα δεοντολογίας, όπως ο Global Reporting Initiative (GRI), Business Social Compliance Initiative (BSCI) ή το Global Compact, που πιστοποιεί τη συμμόρφωση με τις οκτώ θεμελιώδεις συμβάσεις της ΔΟΕ. Σε αντίθετη περίπτωση, ο προσφέρων έπρεπε να προσκομίσει λεπτομερής δήλωση, με την οποία δεσμεύεται ότι συμμορφώνεται και διασφαλίζει ότι οι προμηθευτές/ υπεργολάβοι συμμορφώνονται με τις οκτώ θεμελιώδεις συμβάσεις της ΔΟΕ. Ο εργολάβος πρέπει να είναι σε θέση να αποδείξει τη συμμόρφωσή του με τις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ), κατά τη διάρκεια της σύμβασης με την προσκόμιση όλων των δικαιολογητικών, που υποδεικνύουν τις εν λόγω υποχρεώσεις. Πρέπει επίσης να διευκολύνουν τυχόν ελέγχους στα εργοτάξια από εξουσιοδοτημένο αντιπρόσωπο, με σκοπό την συμμόρφωση των συμβάσεων.

4.25.4 Αποτελέσματα

Η σύμβαση υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 2020. Το ποσό αφορούσε 16.964.000 € για περίοδο 5 ετών. Η αναθέτουσα αρχή έλαβε επτά προσφορές από μεγάλες επιχειρήσεις, εκ των οποίων οι τρεις αφορούσαν στους τρεις μεγαλύτερους κατασκευαστές καρεκλών στην ΕΕ, με ετήσιο κύκλο εργασιών που κυμαίνεται από 80 εκατ. ευρώ έως 215 εκατ. ευρώ.

Η αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών βασίστηκε σε τρεις βασικούς παράγοντες: την τεχνική συμμόρφωση των δειγμάτων των καρεκλών γραφείου με τις τεχνικές προδιαγραφές, την αξιολόγηση της ποιότητας και την εργονομία. Δύο διαγωνιζόμενοι απέτυχαν σε αυτήν την τεχνική συμμόρφωση. Ο τελικός ανάδοχος ήταν η εταιρία «Interstuhl», μια Γερμανική οικογενειακή εταιρεία που ιδρύθηκε σχεδόν πριν από 60 χρόνια, και δραστηριοποιείται παγκοσμίως και έχει 850 υπαλλήλους. Στην αξιολόγηση του διαγωνισμού, η «Interstuhl» συγκέντρωσε το 92,5% των κριτήριων και ήταν ο μόνος προσφέρων με κατοχή της πιστοποίηση FEMB 2017 Επίπεδο 3. Χρειάζονται 6 μήνες για να πάρει μια εταιρεία αυτή την πιστοποίηση, η οποία ισχύει για δύο χρόνια, και είναι μια δαπανηρή διαδικασία.

4.25.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Απαιτώντας ιδιαίτερα απαιτητικά κοινωνικά και περιβαλλοντικά κριτήρια, το Γραφείο Υποδομών και Διαχείρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπή σκόπευε να υποδείξει ισχυρή πρόθεση δέσμευσής της, απέναντι στην κοινωνική και περιβαλλοντική ευθύνη, ελπίζοντας ότι μπορεί να δώσει το παράδειγμα.

Σε αυτόν τον διαγωνισμό τα 3 σημαντικότερα περιβαλλοντικά κριτήρια ήταν η διάθεση ενός υπολογισμού του αποτυπώματος άνθρακα, η μικρότερη περιεκτικότητα συνθετικών υλικών και η χρήση ανακυκλωμένων υλικών για την κατασκευή της καρέκλας. Ήταν η πρώτη φορά που συμπεριέλαβε η Επιτροπή αυτά τα κριτήρια στις διαδικασίες υποβολής προσφορών για παρόμοια προϊόντα.

Στα περιβαλλοντικά κριτήρια αναφερόταν επίσης ότι στις προμήθειες εξαρτημάτων από ύφασμα και δέρμα για τα οποία η διαχείρισή τους δεν είναι επιβλαβής στο περιβάλλον.

4.25.6 Διδάγματα

Η αναθέτουσα αρχή απαίτησε την κατοχή πολλών έγκυρων πιστοποιητικών, απαιτώντας ειδική παρακολούθηση στα περιβαλλοντικά κριτήρια, κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Εάν μια πιστοποίηση λήξει κατά τη διάρκεια της σύμβασης, μπορεί απαιτηθούν συγκεκριμένες ενέργειες από τον ανάδοχο ή να απαιτήσει την ανανέωση των πιστοποιήσεων.

Η αναθέτουσα αρχή εντόπισε, επίσης, τα ακόλουθα σημεία:

- Για μια διαδικασία παρόμοιου κόστους και πολυπλοκότητας, είναι απαραίτητο να υπάρχει αρκετός χρόνος για παρατήρηση, για να μπορούν να συγκεντρωθούν οι απαραίτητες πληροφορίες για την αξιολόγηση των κριτηρίων.
- Υπάρχουν πολλά οικολογικά σήματα σε διάφορες χώρες που προκαλούν σύγχυση στην αξιολόγηση. Η πιστοποίηση FEMB Επίπεδου 3 είναι το πιο προηγμένη πιστοποίηση. Η Επιτροπή αποφάσισε να μην απαιτήσει αυτή την πιστοποίηση από τους διαγωνιζόμενους στα κριτήρια ανάθεσης, καθώς πολύ λίγες εταιρείες την διαθέτουν.
- Τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια είναι ένα ζήτημα που εξελίσσεται, γεγονός που καθιστά σημαντική την τακτική ενημέρωση των συγκεκριμένων πληροφοριών. Είναι πάντα σκόπιμο να περιλαμβάνονται κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο ή να περιορίσουν όσο το δυνατόν τον αριθμό των κριτηρίων που χρησιμοποιούνται, με τη συμβολή εμπειρογνωμόνων.
- Χρήσιμη είναι η προηγούμενη εμπειρία με περιβαλλοντικά και κοινωνικά κριτήρια. Ωστόσο, είναι πάντα απαραίτητη η προσαρμογή των κριτηρίων, ως προς τον στόχο της σύμβασης.

4.26 Ανακαίνιση πρόσοψης εγκαταλελειμμένης αποθήκης για δημιουργία ενός βιώσιμου Κέντρο Νεότητας (Consorci de la Ribera & Alzira, Ισπανία)

4.26.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το Τμήμα Ενέργειας της Κοινοπραξίας Consorci de la Ribera ήθελε να ανακαινίσει μια εγκαταλελειμμένη αποθήκη και να τη μετατρέψει σε Κέντρο Νεότητας (“Casal Jove”). Η Κοινοπραξία αποφάσισε να χρησιμοποιήσει μια καινοτόμα προσέγγιση προμήθειας για πρώτη φορά, προκειμένου να αναζητηθούν πιο φιλικές προς λύσεις το περιβάλλον, σύμφωνα με τους γενικούς στόχους βιωσιμότητας της πόλης.

Ζητήθηκε από τους προμηθευτές να παρέχουν υπηρεσίες ανακαίνισης στην πρόσοψη (κυρίως σε παράθυρα, συμπεριλαμβανομένων υαλοπινάκων, κουφωμάτων και σκίασης) που θα μείωναν σημαντικά τη συνολική κατανάλωση ενέργειας του κτιρίου και τις σχετικές εκπομπές CO2 χωρίς να διακυβεύεται η λειτουργικότητα του κτιρίου. Αυτή η ανακαίνιση θα συμβάλει σε έναν γενικό στόχο για την επίτευξη ενός κτιρίου σχεδόν μηδενικής ενέργειας (NZEB), με τις υπόλοιπες ενεργειακές ανάγκες να καλύπτονται από ανανεώσιμες πηγές.

Η αναθέτουσα ομάδα εξέτασε πράσινα κριτήρια από την αρχή του έργου, δίνοντας έμφαση στην καινοτομία σε όλα τα κριτήρια ως μέσο για την επίτευξη των στόχων. Μετά από αξιολόγηση, οι προτεραιότητες για τα κριτήρια του διαγωνισμού ήταν: η καινοτομία στον τρόπο με τον οποίο η λύση ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του έργου, η ενεργειακή απόδοση και το κόστος κύκλου ζωής (LCC) της ανακαίνισης.

Πριν από την έναρξη του διαγωνισμού στις αρχές του 2018, η Κοινοπραξία Consorci de la Ribera διοργάνωσε μια ημέρα διαβούλευσης σε συνεργασία με το τοπικό πανεπιστήμιο και τον δήμο Alzira για τη διευκόλυνση του ανοιχτού διαλόγου και της ανταλλαγής πληροφοριών, μεταξύ της διοίκησης και των πιθανών προμηθευτών. Η προσφορά που υποβλήθηκε ήταν αποτέλεσμα αυτών των διαλόγων. Μια προσομοίωση ανάλυση ενεργειακής απόδοσης του κτιρίου με τυπικές λύσεις (που πληρούν την ελάχιστη απόδοση από τους ισχύοντες οικοδομικούς κανονισμούς) δόθηκε ως βάση και ζητήθηκε από κάθε προμηθευτή να αποδείξει το μείωση της ενέργειας που θα επιτύγχανε η προσφορά τους εισάγοντας τη λύση τους στο θεωρητικό μοντέλο, με ελάχιστη βελτίωση 5% αποδεκτή. Τον Ιούνιο του 2018, ο δήμος οργάνωσε μια ενημερωτική συνάντηση για ανάλυση των κριτηρίων, που συνοδεύονταν από μια επίσκεψη με ξενάγηση στον χώρο του έργου.

4.26.2 Υπόβαθρο

Ο Δήμος Alzira είναι η πρωτεύουσα κομητείας στην περιοχή της Βαλένθια της Ισπανίας, με πληθυσμό περίπου 44.500 κατοίκους. Ο Δήμος Alzira έχει υπογράψει το Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και Ενέργεια από το 2016. Η πόλη είναι μέρος του οργανισμού Consorci de la Ribera, μια κοινοπραξία τοπικών κυβερνήσεων που αποτελείται από 47 μικρούς δήμους σε δύο γειτονικές επαρχίες. Η Κοινοπραξία συντονίζει διάφορες περιβαλλοντικές πρωτοβουλίες σε περιφερειακό και δημοτικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένου ενός Πράσινου Γραφείου («Oficina

Verda») για την προώθηση της υπεύθυνης χρήσης ενέργειας από τους πολίτες και την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

4.26.3 Κριτήρια

Αντικείμενο της σύμβασης: Η ενεργειακά αποδοτική ανακαίνιση της εξωτερικής πρόσοψης (121,94 τετ. μ. συνολικά, 86 παραθύρων) μιας δημόσιας αποθήκης, με τον στόχο δημιουργίας ενός Κέντρου Νεότητας.

Επιλεχθέντα κριτήρια: Οι υποψήφιοι έπρεπε να αποδείξουν πρόσφατη εμπειρία στην ενεργειακή αποκατάσταση κτιρίων, σχετική επαγγελματική ικανότητα (προσόντα και εμπειρία ομάδας), πλήρη ασφαλιστική κάλυψη αστικής ευθύνης και φερεγγυότητα.

Κριτήρια βράβευσης: Η Κοινοπραξία Consorci de la Ribera παρείχε εργαλεία ενεργειακής απόδοσης και υπολογισμού του κύκλου ζωής, καθώς και το μοντέλο κτιρίου για ενεργειακές προσομοιώσεις. Χρησιμοποιώντας αυτά τα εργαλεία, ο κάθε πλειοδότης έπρεπε να επιδείξει τη βελτιωμένη ενεργειακή απόδοση της προτεινόμενης λύσης.

Το μοντέλο ενεργειακής απόδοσης έλαβε υπόψη τη ζήτηση θέρμανσης και κλιματισμού. Η ανάλυση του κύκλου ζωής περιελάβανε:

- Κόστος προμήθειας και εγκατάστασης.
- Κόστος κατανάλωσης ενέργειας κατά τη χρήση.
- Κόστος συντήρησης.
- Κόστος κατά το τέλος ζωής (διαλογή και ανακύκλωση) υλικών.

Η σύμβαση κατακυρώθηκε στον πλειοδότη που πληρούσε όλα τα απαιτούμενα κριτήρια και συγκέντρωσε την υψηλότερη βαθμολογία στην αξιολόγηση, που περιελάβανε ποιοτικά και ποσοτικά κριτήρια.

Ποιοτικά κριτήρια (45/100)

- Εφαρμογή παθητικής ψύξης, όπως σκίαση και αερισμός (10).
- Μείωση των αναγκών τεχνητού φωτισμού, μεγιστοποιώντας τη χρήση φυσικού φωτισμού (10).

- Ακουστική μόνωση: βελτίωση της ηχομόνωσης του κτιρίου τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά, λαμβάνοντας υπόψη την πιθανή χρήση του για συναυλίες και την εγγύτητά του σε κέντρο υγείας (10.)
- Βιώσιμος χαρακτήρας της λύσης (5 βαθμοί συνολικά).
    - υλικά με πιστοποίηση οικολογικού σήματος (1),
    - τα υλικά προέρχονται από ανανεώσιμες πηγές (1),
    - χαμηλή περιβαλλοντική επιβάρυνση κατά τη μεταφοράς προμηθειών (1),
    - απλή συντήρηση και μικρή ανάγκη για χημικά κατά τον καθαρισμό (1), και
    - μικρή ποσότητα αποβλήτων κατά την απομάκρυνση και μελλοντική δυνατότητα ανακύκλωσης υλικών (1).
- Καινοτομία της λύσης (10).

Ποσοτικά κριτήρια (55/100)

- Μείωση των αναγκών θέρμανσης και ψύξης, από τη θερμική απόδοση των κουφωμάτων (25).
- Εγγύηση των υλικών με τουλάχιστον 5 χρόνια, με δυνατότητα επέκτασης σε 10 χρόνια (10).
- Ο κύκλος ζωής, όπως υπολογίζεται με το παρεχόμενο υπόδειγμα (20).

4.26.4 Αποτελέσματα

Τρεις διαγωνιζόμενοι υπέβαλαν προσφορές, εκ των οποίων οι δύο κρίθηκαν ότι πληρούσαν όλα τα κριτήρια και προχώρησαν σε εκτίμηση. Η σύμβαση για ανακαίνιση 86 κουφωμάτων (συνολικά 121,94 τ.μ.), συμπεριλαμβανομένης της εγκατάστασης, είχε αξία 200.000 € και χρηματοδοτήθηκε εξ ολοκλήρου από το έργο ProminentMED. Τελικά, η σύμβαση κατακυρώθηκε στον πλειοδότη με την υψηλότερη συνολική βαθμολογία: την εταιρεία «JEMCO». Η σύμβαση ανατέθηκε τον Ιανουάριο του 2019 και η κατασκευή ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο.

Καθώς ήταν ο πρώτος διαγωνισμός τέτοιου είδους στην περιοχή, υπήρξε η πρόκληση της αγοράς ως προς την καινοτομία και την πρόσκληση σε ανάλογες διαδικασίες.

Η Κοινοπραξία Consorci de la Ribera κοινοποίησε την εμπειρία της σε αυτό το έργο, σε συνεργασία με την Red Innpulso (Ισπανικό Υπουργείο Καινοτομίας) και τον Οργανισμό Καινοτομίας της Βαλένθια (AVI). Τον Απρίλιο του 2019, το AVI δημοσίευσε έναν πρακτικό οδηγό (στα ισπανικά) για προώθηση προμηθειών στην περιοχή, οι οποίες περιελάμβαναν σημαντικές πληροφορίες από την υπόθεση Alzira. Τον Μάιο του 2019, πραγματοποιήθηκε αναπαραγωγή αυτού του πρωτοποριακού μοντέλου σε έναν άλλο μικρό δήμο στην ίδια περιοχή, το Δήμο Sueca, όπου έγινε διαδικασία προμήθειας στον τομέα της ενεργειακής απόδοσης σε δημοτικά κτίρια της Περιοχή της Βαλένθια.

4.26.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Βασικός παράγοντας στις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των κτιρίων είναι η ενεργειακή τους χρήση, η οποία μπορεί να μειωθεί είναι σε μεγάλο βαθμό μέσω κατάλληλης μόνωσης, παθητικής θέρμανσης και κλιματισμού μέσω κατάλληλων συστημάτων. Η επιλογή της Alzira να ανακαινίσει βιώσιμα ένα υπάρχον κτίριο αντί να επιδιώξει την κατασκευή ενός νέου μείωσε επίσης τα απόβλητα κατασκευής και κατεδάφισης και περαιτέρω εξόρυξη πρωτογενών υλικών. Σε αυτήν την περίπτωση, η ανακαίνιση του κελύφους του κτιρίου έλαβε επίσης υπόψη τον εσωτερικό αέρα και την ακουστική ποιότητα, τα οποία βελτιώνουν την ευημερία των ενοίκων του κτιρίου και των γειτόνων. Η προσφορά τόνιζε την ευκολία χρήσης και την χαμηλή ενεργειακή ανάγκη συντήρησης, ελαχιστοποιώντας επομένως το μελλοντικό κόστος.

Σε σύγκριση με το βασικό μοντέλο, η συμβατική λύση έδειξε μείωση της ζήτησης ενέργειας κατά 15% στη θέρμανση (από 63 σε 54,6 kWh/m2yr) και μείωση 19% στον κλιματισμό (από 34,1 σε 27,5 kWh/m2yr). Συνολικά, η ανακαίνιση της πρόσοψης έδειξε μείωση 15% των ενεργειακών αναγκών του κτιρίου. Ως αποτέλεσμα, το ετήσιο λειτουργικό κόστος μειώνεται κατά 924 €/έτος, που κατά τον υπολογισμό του κύκλου ζωής των 30 ετών ισοδυναμεί με εξοικονόμηση κόστους 27.720 €.

4.26.6 Διδάγματα

Οι ανοιχτές διαβουλεύσεις με την αγορά αποτελούν ουσιαστικό μέρος των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας (PPI). Η συνεργασία με τους εταίρους της αγοράς βοηθά τις δημόσιες διοικήσεις να παρακολουθούν τις πιο πρόσφατες καινοτομίες. Είναι επίσης χρήσιμη η συνεργασία με τεχνικούς εμπειρογνώμονες, όπως πανεπιστήμια, που μπορούν να βοηθήσουν στη διεξαγωγή

μιας προκαταρκτικής ανάλυσης μέσω τελευταίας τεχνολογίας. Η επικοινωνία με τους προμηθευτές σχετικά με το στόχο και τις σχετικές πληροφορίες του κτιρίου ήταν πολύ σημαντική για την δόμηση της πρότασης, τόσο με τη δημοσίευση λεπτομερειών σε περιφερειακές πλατφόρμες διαγωνισμών, όσο και με την πρόσκληση πιθανών προμηθευτών για διάλογο με τη δημόσια αρχή και επίσκεψη στον χώρο επέμβασης.

Σχετικά με την καινοτομία ήταν χρήσιμο ο καθορισμός εκ των προτέρων του διαθέσιμου προϋπολογισμού προς τους πιθανούς προμηθευτές. Η Κοινοπραξία ενθάρρυνε επίσης καινοτόμες προσφορές, μέσω ενός λεπτομερούς ερωτηματολογίου για προμηθευτές που ενδιαφέρονται να εμπλακούν στη διαδικασία, παρέχοντάς τους την ευκαιρία να δείξουν πώς η λύση τους θα μπορούσε να βοηθήσει στην επίλυση των αναγκών της Alzira σε σχέση με τις παραδοσιακές λύσεις.

Ένα ισχυρό σχέδιο επικοινωνίας που συνοδεύει τις καινοτόμες δημόσιες συμβάσεις μπορεί να μεγιστοποιήσει τον αντίκτυπό τους και να διευκολύνει την αναπαραγωγή τους. Αυτός ο διαγωνισμός είχε έναν ιστότοπο με όλες τις σχετικές πληροφορίες, όπως την ανάλυση αναγκών, την κατάσταση του κτιρίου, τις προβλεπόμενες λύσεις, τις απαιτήσεις ως προς τα αποτελέσματα, την συμμετοχή στη διαβούλευσης κ.λπ. Η συνεργασία με την AVI και την ProminentMED βοήθησε στην δημιουργία πλατφόρμας για τη διάδοση αυτού του διαγωνισμού και την έμπνευση για αναπαραγωγή του.

4.27 Προμήθεια υβριδικών ηλεκτρικών λεωφορείων (Oreada, Ρουμανια)

4.27.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Το 2020, η πόλη της Oradea στην Ρουμανία προσπάθησε να προμηθευτεί 15 υβριδικά λεωφορεία για αστικές μεταφορές. Η προμήθεια αυτή (η οποία ήταν μια «ανοικτή διαδικασία») είχε ως στόχο τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δημόσιων οχημάτων στις μεταφορές.

Ο Δήμος επέλεξε τα υβριδικά λεωφορεία ως μια τεχνικά ώριμη λύση που ήταν η καταλληλότερη, ως προς της απαιτήσεις συντήρησης άλλων επιλογών, όπως τα τρόλεϊ ή τα λεωφορεία που χρησιμοποιούν συμπιεσμένο φυσικό αέριο (CNG).

4.27.2 Υπόβαθρο

Η ρουμανική κυβέρνηση έχει δεσμευτεί για τη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου (GHG) κατά τουλάχιστον 40% έως το 2030 σε σύγκριση με το 1990, και την παράλληλη βελτίωση κατά 27% της ενεργειακής απόδοσης. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, το Υπουργείο Περιβάλλοντος και η Εθνική Υπηρεσία Δημοσίων Συμβάσεων έχουν δώσει κατευθυντήριες γραμμές προς τους προμηθευτές ορίζοντας μια σειρά από κριτήρια που πρέπει να εφαρμόζονται από τις δημόσιες αρχές.

Οι μεταφορές αποτελούν σημαντική πηγή εκπομπών CO_2 (διοξειδίου του άνθρακα) και άλλων ρύπων [όπως NO_x (οξείδια του αζώτου), άλλων εκπομπών αερίων θερμοκηπίου και σωματιδίων]. Για τη μείωση αυτών των ρύπων και κατ' επέκταση την μείωση των περιβαλλοντικών και κλιματικών επιπτώσεων, η Ρουμανία έχει ξεκινήσει δράσεις για τη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στις μεγάλες πόλεις. Αυτά τα μέτρα περιλαμβάνουν την ενθάρρυνση της χρήσης των μέσων μαζικής μεταφοράς και τον εκσυγχρονισμό του στόλου των μεταφορών, μέσω της προμήθειας λιγότερο ρυπογόνων οχημάτων. Η πόλη της Oradea, μια πόλη 200.000 κατοίκων στα δυτικά της Ρουμανίας, χρησιμοποίησε αυτά τα κριτήρια στην πρόσφατη προμήθεια υβριδικών λεωφορείων για τις δημόσιες συγκοινωνίες. Η οικονομική υποστήριξη για αυτήν την προμήθεια ελήφθη μέσω του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος της ΕΕ (2014-2020).

4.27.3 Κριτήρια

Αντικείμενο της σύμβασης: Η προμήθεια 15 υβριδικών λεωφορείων με ηλεκτροκίνηση και συμβατά με κινητήρα ντίζελ, στα πρότυπα εκπομπών Euro VI, για τις αστικές μεταφορές στην Oradea.

Ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις: Τα λεωφορεία έπρεπε να συμμορφώνονται με μια σειρά τεχνικών απαιτήσεις μηχανικής και σχεδιασμού. Ζητήθηκε από τους προσφέροντες να υποβάλουν λεπτομερείς τεχνικές προδιαγραφές στις προσφορές τους, συμπεριλαμβανομένων και αποδεικτικών συμμόρφωσης με τους γενικούς κανονισμούς υγείας και ασφάλειας της ΕΕ και της Ρουμανίας. Βάσει προδιαγραφών, τα λεωφορεία πρέπει να είναι μέσης χωρητικότητας (τουλάχιστον 90 επιβάτες, 26 καθήμενοι), με χαμηλωμένο δάπεδο και εξοπλισμένο με υβριδικό σύστημα που περιλαμβάνει κινητήρα ντίζελ με ελεύθερη αναρρόφηση, που πληροί τα πρότυπα

εκπομπών EURO VI και ηλεκτρικό κινητήρα. Ο πλειοδότης έπρεπε να δεσμευτεί ότι θα εκτελέσει τις απαραίτητες εργασίες συντήρησης κατά τη διάρκεια της περιόδου εγγύησης.

Κριτήρια βράβευσης: Η σύμβαση ανατέθηκε με βάση την πλέον συμφέρουσα από οικονομικής άποψης προσφορά. Οι πλειοδότες, που τηρούσαν τις ελάχιστες τεχνικές απαιτήσεις, αξιολογήθηκαν χρησιμοποιώντας ένα σύστημα που βασίζεται σε βαθμούς. Η καλύτερη προσφερόμενη τιμή θα μπορούσε να επιτύχει το πολύ 60 βαθμούς, ενώ η τεχνική πρόταση θα μπορούσε να πετύχει το πολύ 40 βαθμούς. Ο διαγωνισμός κατακυρώθηκε στον πλειοδότη που συγκέντρωσε τον μεγαλύτερο αριθμό βαθμών συνολικά.

Οι βαθμοί για περιβαλλοντικά κριτήρια στην τεχνική πρόταση κατανέμονταν, ως εξής:

- Μέση κατανάλωση καυσίμου για υβριδικά οχήματα - 4 βαθμοί για τη χαμηλότερη κατανάλωση.
- Περιβαλλοντικές επιπτώσεις, κατά τη διάρκεια λειτουργίας των 800.000 χλμ σύμφωνα με το GEO αρ.40/20.04.20112 - 3 βαθμοί για την προσφορά με τη χαμηλότερη περιβαλλοντική επίπτωση.
- Χρόνος που διατίθεται για προγραμματισμένες τεχνικές επισκευές (μέσος όρος αριθμός ανά έτος) - 4 βαθμοί για τον μικρότερο αριθμό.
- Αναλογία μεταξύ χρήσιμης μάζας και συνολικής μάζας (συντελεστής μάζας) - 4 βαθμοί για την υψηλότερη αναλογία.
- Μεταφορική ικανότητα - 3 βαθμοί για τη μέγιστη προσφερόμενη μεταφορική ικανότητα. Προσφορές άνω των 135 ατόμων δεν ήταν αποδεκτές.
- Περίοδος εγγύησης - 3 βαθμοί για την υψηλότερη προσφερόμενη περίοδο εγγύησης (τουλάχιστον 48 μήνες σύμφωνα με την τεχνική προδιαγραφές, θετική αξιολόγηση έως 96 μήνες). Κάθε έτος προϋποθέτει μέση χρήση 70.000 χλμ. ανά όχημα.
- Αναλογία ισχύος κινητήρα και κυλινδρισμού - 5 βαθμοί για την υψηλότερη αναλογία ισχύος κινητήρα (kW) και την κυλινδρική χωρητικότητα (σε λίτρα).

4.27.4 Αποτελέσματα

Ο προσφέρων έλαβε μία προσφορά (από τη Mercedes Benz Trucks and Buses Romania SRL), η οποία κάλυπτε τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις και προσέφερε μειωμένη κατανάλωση καυσίμου. Το ποσό της σύμβασης ήταν περίπου 4,7 εκατ. ευρώ.

Τα υβριδικά λεωφορεία έχουν αποδειχθεί ότι δεν έχουν μόνο περιβαλλοντικά οφέλη όσον αφορά τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου και τους ατμοσφαιρικούς ρύπους, αλλά έχουν επίσης μια συνολική υψηλότερη απόδοση καυσίμου που θα έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση κόστους για το Δήμο Oradea. Τα νέα λεωφορεία καταναλώνουν 33,25 λίτρα ανά 100 χλμ., αντί για 40 λίτρα του προηγούμενου στόλου και αυτό έχει ως αποτέλεσμα ετήσια εξοικονόμηση περίπου 62.000 €.

4.27.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις των στόλων των οδικών μεταφορών και των δημόσιων μεταφορών είναι κυρίως CO_2 (διοξείδιο του άνθρακα), εκπομπές NO_x (οξείδια του αζώτου) και PM (αιωρούμενα σωματίδια) κατά τη χρήσης τους. Ιδιαίτερα στις μεγαλύτερες πόλεις, η ατμοσφαιρική ρύπανση αποτελεί βασικό μέλημα για τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον.

Το 2017, τα τοπικά λεωφορεία Oradea Transport Local (OTL) κάλυψαν συνολικά 3.996.000 χιλιόμετρα, με το 47% του στόλου να φέρει το πρότυπο EURO 3 ρύπανσης, 33% το πρότυπο Euro 5 και 16% των λεωφορείων EURO 2. Ο μέσος αριθμός των χιλιόμετρων που διανύει ένα λεωφορείο είναι περίπου 547.000 χιλιόμετρα/έτος, που αντιστοιχεί σε συνολικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου 10.554 t CO_2 (διοξείδιο του άνθρακα) για ένα στόλο 15 λεωφορείων.

Με την αντικατάσταση παλαιών λεωφορείων με νέα υβριδικά (ηλεκτρικά ντίζελ), συγκριτικά οι συνολικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου θα ήταν 8.503 t CO_2 (διοξείδιο του άνθρακα), δηλαδή σημειώνεται μείωση κατά 19,4% στις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου.

Η μεθοδολογία υπολογισμού βασίστηκε στο Εργαλείο υπολογισμού εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου JASPERS (έκδοση 1). Χάρη στην προμήθεια υβριδικών ηλεκτρικών λεωφορείων, η πόλη της Oradea μπόρεσε να μειώσει τις εκπομπές που βλάπτουν το περιβάλλον, τη δημόσια υγεία, που συμβάλλουν στην κλιματική αλλαγή και που επηρεάζουν αρνητικά την ποιότητα του αέρα στις μεγάλες πόλεις.

4.27.6 Διδάγματα

Η πόλη της Oradea σχεδιάζει να συνεχίσει τις επενδύσεις της σε πιο πράσινες δημόσιες υπηρεσίες και υποδομές, καθώς αυτές όχι μόνο βοηθούν την πόλη να επιτύχει τους στόχους για το κλίμα και τη ενέργεια, αλλά και μειώνει το λειτουργικό κόστος. Ωστόσο, σε μελλοντικές προμήθειες, ο Δήμος θα προτιμούσε να χρησιμοποιήσει τον υπολογισμό του κόστους κύκλου ζωής ως κριτήριο ανάθεσης, για να εξασφαλίσει ελάχιστη κατανάλωση καυσίμου ενώ παράλληλα να εξασφαλίσει μακροζωία των λεωφορείων.

Λόγω της καλής εμπειρίας με τα υβριδικά και ηλεκτρικά λεωφορεία, αρκετές πόλεις της Ρουμανίας έχουν προμηθευτεί λεωφορεία για τους στόλους των δημόσιων συγκοινωνιών τους για να μειώσουν τη ρύπανση και να παρέχουν καθαρότερο αέρα στους πολίτες. Σύμφωνα με στην Εθνική Υπηρεσία Δημοσίων Συμβάσεων της Ρουμανίας, περισσότερες από 90 αναθέτουσες αρχές έχουν πραγματοποιήσει προμήθειες ηλεκτρικών ή υβριδικών λεωφορείων μέχρι στιγμής, συνολικής αξίας άνω των 190 εκατομμυρίων ευρώ.

4.28 Αναβάθμιση του φωτισμού των δρόμων (Δήμος Gabrovo, Βουλγαρία)

4.28.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Λόγω του μεγέθους της επένδυσης που απαιτείται για τον εκσυγχρονισμό ολόκληρου του δικτύου οδικού φωτισμού, ο Δήμος Gabrovo αποφάσισε να χρησιμοποιήσει ένα Μοντέλο Εταιρικής Ενεργειακής Υπηρεσίας (Energy Service Company model, ESCO). Σε αυτό το είδος σύμβασης, ο ανάδοχος καθίσταται υπεύθυνος για το σύνολο του συστήματος του οδικού φωτισμού ως μέρος μιας μακροπρόθεσμης σύμβασης (περίπου 10 ετών). Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, ο προμηθευτής (δηλαδή η ESCO εταιρεία) είναι υπεύθυνος για την επίτευξη καθορισμένων στόχων που ορίζονται στη σύμβαση. Για την επίτευξη αυτών των στόχων, η εταιρεία ESCO πρέπει να επενδύσει σε νέες, πιο αποτελεσματικές υποδομές οδικού φωτισμού. Η ιδέα βασίζεται στο ότι οι πληρωμές που γίνονται από τον ανάδοχο προς την εταιρεία ESCO είναι αρκετές για να αποπληρωθεί η αρχική επένδυση της εταιρείας. Από τις επενδύσεις θα πρέπει να επωφεληθεί και η αναθέτουσα αρχή, καθώς θα υπάρξει μείωση στους λογαριασμούς ρεύματος.

Ο Δήμος Gabrovo ξεκίνησε αυτή τη διαδικασία τον Ιούνιο του 2020 αναθέτοντας την ενεργειακή επιθεώρηση του οδικού φωτισμού της πόλης, προκειμένου να γίνει η απογραφής της τρέχουσας

υποδομής και να εντοπιστούν τα πιθανά μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας. Κατά την απογραφή εντοπίστηκε ότι:

- Ο Δήμος Gabrovo διαθέτει 6.834 φωτιστικά, συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 539,64 κιλοβάτ (kW).
- Η πλειονότητα των υπαρχόντων φωτιστικών στην πόλη είναι περίπου 20 ετών και πλησιάζουν στο τέλος της διάρκειας ζωής του, βάσει τεχνικών προδιαγραφών. Αποτέλεσμα είναι οι παραμορφώσεις στην κατανομή του φωτός και μείωση της απόδοσης.
- Η μέση διάρκεια ζωής των υπαρχόντων φωτιστικών είναι έως και 16.000 ώρες, δηλαδή η αντικατάσταση κάθε τέσσερα χρόνια είναι απαραίτητη.
- Περίπου το 15% των φωτιστικών που χρησιμοποιούνται είναι LED. Ωστόσο, ορισμένα από αυτά είναι χαμηλής ποιότητας και έχουν σύντομη διάρκεια ζωής (2 χρόνια).
- Κατά την εγκατάσταση νέων φωτιστικών ή την αντικατάσταση παλαιών, υπήρχε πρόθεση να επιλέγονται λαμπτήρες που είχαν σημαντικά υψηλότερη ισχύ από αυτή που απαιτείται από το νόμο.
- Το τρέχον σύστημα φωτισμού είναι καλά συντηρημένο και πάνω από το 98% του φωτισμού λειτουργεί.
- Το συνολικό κόστος για τη συντήρηση και λειτουργία του συστήματος οδικού φωτισμού είναι 94.872 BGN ετησίως (48.500€ περίπου).

Η ενεργειακή επιθεώρηση εντόπισε δύο βασικά μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας. Πρώτον, όλοι οι λαμπτήρες νατρίου υψηλής πίεσης πρέπει να αντικατασταθούν με φωτιστικά LED που πληρούν τις απαιτήσεις για την αντίστοιχη κατηγορία οδών (για παράδειγμα, υψηλότερη ισχύς στις κύριες αρτηρίες και χαμηλότερη ισχύς σε πλευρικούς δρόμους). Τα υπάρχοντα LED θα πρέπει επίσης να αντικατασταθούν σταδιακά με νέα, υψηλής ποιότητας, με καλύτερη διάρκεια ζωής. Συνιστάται επίσης ότι όλα τα νέα φωτιστικά LED με ισχύ άνω των 40 W να μειώνουν στο 50% της ισχύς τους μεταξύ των ωρών 23:00 και 05.00. Η δεύτερη σύσταση ήταν να εγκατασταθεί ένα νέο έξυπνο σύστημα διαχείρισης, προκειμένου να επιτρέπεται ο απομακρυσμένος, κεντρικός έλεγχος του φωτισμού. Με ένα τέτοιο σύστημα θα μπορούσαν να εξοικονομηθούν 150 ώρες φωτισμού ετησίως (έναντι του τρέχοντος μέσου χρόνου φωτισμού των 4250 ωρών). Ο Δήμος χρησιμοποίησε μια «ανοιχτή» διαδικασία διαγωνισμού.

4.28.2 Υπόβαθρο

Ο Δήμος Gabrovo βρίσκεται στην κεντρική Βουλγαρία, με πληθυσμό λίγο κάτω από 60.000 άτομα. Το 2020, ο Gabrovo αποφάσισε να αναβαθμίσει ολόκληρο το δίκτυο οδικού φωτισμού από λαμπτήρες νατρίου σε λαμπτήρες LED, για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και την εξοικονόμηση χρημάτων.

Ως αποτέλεσμα της δέσμευσής αυτής για ενεργειακή επάρκεια και εγκατάσταση καθαρής τεχνολογίας κατά την τελευταία δεκαετία, ο Δήμος τιμήθηκε με το European Green Leaf Award 2021, μαζί με τη Lappeenranta (Φινλανδία).

4.28.3 Κριτήρια

Αντικείμενο της σύμβασης: Η εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, ο εκσυγχρονισμός και επισκευή του δικτύου οδικού φωτισμού στο Δήμο.

Επιλεχθέντα κριτήρια: Οι υποψήφιοι πρέπει να διαθέτουν πιστοποίηση συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης σύμφωνα με το BDS EN ISO 14001: 2015 ή ισοδύναμο, που έχει εκδοθεί από ανεξάρτητο διαπιστευμένο φορέα πιστοποίησης, με πεδίο δραστηριότητας που σχετίζεται με τον σχεδιασμό και την εγκατάσταση εξοπλισμού οδικού φωτισμού. Οι διαγωνιζόμενοι πρέπει να έχουν ολοκληρώσει τουλάχιστον ένα αντίστοιχο έργο ή παρόμοιο με το αντικείμενο της σύμβασης, εντός της τελευταίας 5ετίας. Ο ανάδοχος θα πρέπει να έχει ορίσει διαχειριστή έργου με προσόντα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και τουλάχιστον δύο χρόνια εμπειρία στον τομέα της διαχείρισης ενέργειας.

Τεχνικές προδιαγραφές: Ο Δήμος χρησιμοποίησε προδιαγραφές, παρέχοντας στους πλειοδότες την ευελιξία να προτείνουν λύσεις που πληρούν καλύτερα τις απαιτήσεις, βάσει των αναγκών της πόλης. Για παράδειγμα, δεν είναι απαραίτητο για τους πλειοδότες να διατηρήσουν τον τρέχοντα αριθμό λαμπτήρων, εφόσον επιτυγχάνεται είτε επάρκεια στον φωτισμό, είτε επιτυγχάνεται η καθορισμένη εξοικονόμηση ενέργειας.

Ο οδικός φωτισμός πρέπει να πληροί τα ακόλουθα πρότυπα:

- Φωτισμός των δρόμων σύμφωνα με το BDS EN 12 201-3: 2005 ή ισοδύναμο.
- Ελάχιστη διάρκεια ζωής εγκατεστημένων φωτιστικών 80.000 ωρών.

- Περίοδος εγγύησης των φωτιστικών τουλάχιστον 60 μήνες.
- Θερμοκρασία χρώματος μεταξύ 4000 και 5500 Kelvin (εκτός από περιοχές με συγκεκριμένα αρχιτεκτονικά και πολιτιστικά χαρακτηριστικά).
- Ελάχιστη απόδοση φωτός μεταξύ 130 lumens/watt (lm/W) για φωτιστικά δρόμου και 105 lm/W για φωτιστικά πάρκου.
- Ελάχιστο ποσό εξοικονόμησης ενέργειας σε σύγκριση με την τρέχουσα κατανάλωση, όπως ορίστηκε κατά την αναφορά Ενεργειακής Απόδοσης, 1.558.229 κιλοβατώρες (kWh)/έτος.
- Διάρκεια πληρωμής της επένδυσης όχι μεγαλύτερη από 10 έτη.
- Η μελέτη, η κατασκευή και η τοποθέτηση να έχει ολοκληρωθεί εντός 12 μηνών από την ημερομηνία υπογραφής της σύμβασης.
- Συντήρηση του οδοφωτισμού σύμφωνα με τη σύμβαση.

Οι διαγωνιζόμενοι θα πρέπει να προτείνουν ένα έξυπνο σύστημα ελέγχου, παρακολούθησης και διαχείρισης φωτισμού δρόμων και πάρκων, συμπεριλαμβανομένων τουλάχιστον ορισμένων λειτουργιών από τις παρακάτω:

- Δυνατότητα εξ αποστάσεως ενεργοποίησης και απενεργοποίησης του φωτισμού.
- Πληροφορίες σε πραγματικό χρόνο σχετικά με την κατανάλωση ενέργειας.
- Πληροφορίες έκτακτης ανάγκης για μη προβλεπόμενες συνδέσεις με τον οδικό φωτισμό.
- Πληροφορίες για σπασμένα φώτα, υποδεικνύοντας τουλάχιστον σε ποιο κλάδο βρίσκονται και, αν είναι δυνατόν, την ακριβή τους θέση.

<u>Κριτήρια αξιολόγησης</u>

Η σύμβαση θα ανατεθεί με βάση την πιο οικονομικά συμφέρουσα προσφορά ΜΕΑΤ, που υπολογίζεται σύμφωνα με την ακόλουθη σχέση ποιότητας τιμής: ΜΕΑΤ = (P x 0,35) + (V x 0,15) + (ER x 0,4) + (NPV x 0,1), όπου:

P = τιμή για το σχεδιασμό και την εφαρμογή των μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, εκσυγχρονισμού και επισκευής του συστήματος φωτισμού. 100 βαθμοί είναι διαθέσιμοι (με σχετικό βάρος 35).

V = τιμή πρόσθετων βελτιώσεων στο δίκτυο, που δεν σχετίζονται με την εξοικονόμηση ενέργειας

(δηλαδή βελτιώσεις στην υποδομή και στην ποιότητα υφιστάμενου φωτισμού LED). Διατίθενται 100 πόντοι (με σχετικό βάρος 15).

ER = Εγγυημένη μείωση της ποσότητας εκπομπών CO2. Διατίθενται 100 πόντοι (με σχετικό βάρος 40).

NPV = Η αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας του έργου πραγματοποιείται με τον δείκτη NPV, ο οποίος είναι το μέτρο της κερδοφορίας της επένδυσης που πραγματοποίησε η εταιρεία ESCO. Ο NPV βασίζεται στην τιμή της επένδυσης, στην εξοικονόμηση ενέργειας που θα προέκυπτε, συν το προεξοφλητικό επιτόκιο (το οποίο εξαρτάται από εμπιστευτικές πληροφορίες, όπως η αξιολόγηση πιστοληπτικής ικανότητας της εταιρείας, και επομένως ορίζεται από τον πλειοδότη). Διατίθενται 100 πόντοι (με σχετικό βάρος 10).

Ρήτρες εκτέλεσης της σύμβασης

Προκειμένου να επιτευχθεί εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας, η αναθέτουσα αρχή αναθέτει στον ανάδοχο τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

- Σχεδιασμός μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, εκσυγχρονισμού και επισκευής του συστήματος φωτισμού και επίβλεψη της εφαρμογής αυτών των μέτρων.
- Λειτουργία και συντήρηση του συστήματος φωτισμού που προκύπτει από την παραπάνω επένδυση.
- Ενεργειακή διαχείριση του συστήματος φωτισμού, συμπεριλαμβανομένου του λογισμικού για την ενεργειακή διαχείριση και του ανθρώπινου δυναμικού για τη λειτουργία του συστήματος.

Κατά την υλοποίηση των παραπάνω δραστηριοτήτων, ο ανάδοχος εγγυάται ετήσια εξοικονόμηση ενέργειας για το σύνολο του οδικού φωτισμού. Η Εγγυημένη Ετήσια Εξοικονόμηση Ενέργειας (GASE) υπολογίζεται λαμβάνοντας τη διαφορά μεταξύ Κανονικοποιημένης Ετήσιας κατανάλωσης ενέργειας (NAEC) (όπως προέκυψε από τον Ενεργειακό Έλεγχο) και Εγγυημένης Ετήσιας Κατανάλωσης Ενέργειας (GAEC) (η ετήσια κατανάλωση ενέργειας που εγγυάται ο Ανάδοχος για το σύστημα φωτισμού μετά την εφαρμογή μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας).

Ο Ανάδοχος αναλαμβάνει πλήρως τον οικονομικό, εμπορικό και τεχνικό ρίσκο για την επίτευξη του GASE και κάθε χρόνο, εντός 10 ημερών από τη λήξη κάθε συμβατικού έτους, πρέπει να

αναφέρει την Επιτευχθείσα Ετήσια Εξοικονόμηση Ενέργειας (AASE) χρησιμοποιώντας την ακόλουθη εξίσωση:

Λόγος απόδοσης = AASE (kWh) / GASE (kWh).

Εάν ο λόγος απόδοσης είναι μεγαλύτερος από 1, ο Ανάδοχος δικαιούται πρόσθετη πληρωμή 40% για την επιπλέον εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται. Εάν ο δείκτης αποδοτικότητας είναι μικρότερος από 1, σημαίνει ότι η εγγυημένη εξοικονόμηση δεν επιτεύχθηκε και ο Ανάδοχος θα υπόκειται σε πρόστιμο, το οποίο θα υπολογιστεί ανάλογα με τη διαφορά μεταξύ της Εγγυημένης Ετήσιας Εξοικονόμησης Ενέργειας και της Επιτευχθείσας Ετήσιας Εξοικονόμησης Ενέργειας. Ο ανάδοχος πρέπει επίσης να παρακολουθεί την ετήσια εξοικονόμηση CO_2 που επιτυγχάνεται με τα προτεινόμενα μέτρα.

4.28.4 Αποτελέσματα

Η πρόσκληση υποβολής προσφορών δημοσιεύτηκε στις 7 Ιουλίου 2020 και η προθεσμία υποβολής προσφορών ήταν η 25η Αυγούστου 2020. Η σύμβαση κατακυρώθηκε τον Ιανουάριο του 2021 και η υλοποίηση της σύμβασης ξεκίνησε τον Απρίλιο του 2021. Η συνολική αξία της προμήθειας (χωρίς ΦΠΑ) ήταν 3.993.300 BGN (2.041.323 €). Αυτό δεν περιλαμβάνει την αξία της ενέργειας που καταναλώνεται, η οποία καταβάλλεται από την αναθέτουσα αρχή στην αντίστοιχη ενεργειακή εταιρεία. Η συνολική αξία είναι περίπου 40.000 € λιγότερο από την αρχική εκτίμηση της αξίας της σύμβασης. Ελήφθησαν δύο προσφορές από κοινοπραξίες που αποτελούνται από Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ). Η σύμβαση είχε διάρκεια 118 μήνες και τα μέτρα εξοικονόμησης ενέργειας πρέπει να εφαρμόζονται από την εταιρεία ESCO εντός των πρώτων 12 μηνών. Σε αυτό το σημείο, η εταιρεία ESCO θα μπορεί να τιμολογήσει στην αναθέτουσα αρχή και να ξεκινήσουν οι πληρωμές (εφόσον επιτευχθεί το GASE – που περιγράφεται παραπάνω στις ρήτρες εκτέλεσης της σύμβασης).

4.28.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Η ετήσια εγγυημένη εξοικονόμηση που προσφέρει η κοινοπραξία είναι 1.705.670 kWh ετησίως, η οποία αντιπροσωπεύει οικονομική εξοικονόμηση περίπου 70%. Οι σχετικές μειώσεις εκπομπών άνθρακα θα υπολογιστούν ως μέρος της ετήσιας παρακολούθησης της σύμβασης, η οποία γίνεται κάθε ημερολογιακό έτος.

Το έξυπνο σύστημα ελέγχου παρέχει πληροφορίες σχετικά με την ακριβή θέση κάθε οδικού φωτισμού, καθώς και την τεχνική κατάσταση πριν από τη σύμβαση. Αυτό εξοικονομεί πόρους, καθώς δείχνει σε πραγματικό χρόνο πού εργάζονται οι εργολάβοι, και τι είδους λαμπτήρες εγκαθιστούν. Υπάρχει επίσης ειδική ιστοσελίδα όπου οι πολίτες μπορούν να δουν την πρόοδο της εργασίας.

4.28.6 Διδάγματα

Ο Δήμος επέλεξε αρχικά μια διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου. Ο ανταγωνιστικός διάλογος επιτρέπει στους πλειοδότες να προτείνουν μια σειρά λύσεων, εφόσον ανταποκρίνονται στις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής. Αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα καινοτόμες ιδέες για την αύξηση της αποδοτικότητας και της αποτελεσματικότητας μιας λύσης. Το στάδιο της διαπραγμάτευσης επίσης διασφαλίζει την πλήρη κατανόηση των αναγκών του δήμου. Για παράδειγμα, σε αυτή την περίπτωση, ο Δήμος ήθελε να βεβαιωθεί ότι ο ανάδοχος έχει κατανοήσει την τρέχουσα κατάσταση του δικτύου οδικού φωτισμού και να βρει λύση για τη διασφάλιση της συντήρησης και της σωστής λειτουργίας του.

Έτσι, ξεκίνησε έναν ανταγωνιστικό διάλογο γιατί ήθελε να βεβαιωθεί ότι οι απαιτήσεις έδιναν αρκετή ελευθερία στους πλειοδότες να προσφέρουν τη δική τους λύση και να είναι αρκετά ελκυστικοί για να αναλάβουν τον κίνδυνο, επιτυγχάνοντας την απαιτούμενη εξοικονόμηση. Ωστόσο, κατά τη διάρκεια αυτού του διαλόγου, κατέστη σαφές ότι ορισμένα προβλήματα στο δίκτυο, συμπεριλαμβανομένων των αναβαθμίσεων της καλωδιακής υποδομής και της αντικατάστασης των υπαρχόντων LED δεν θα έχει ως αποτέλεσμα την εξοικονόμηση ενέργειας (και κατά συνέπεια την εξοικονόμηση πόρων) και ότι ο ανταγωνιστικός διάλογος δεν επρόκειτο αποδώσει καλύτερα αποτελέσματα. Χρησιμοποιώντας μια ανοιχτή διαδικασία, μπόρεσε να αντιμετωπίσει αυτά τα ζητήματα, ενώ επίσης βοήθησε στον ανταγωνισμό και στη διασφάλιση μεγαλύτερης διαφάνειας στην επιλογή αναδόχου.

4.29 Πιλοτική προμήθεια βιώσιμων σχολικών επίπλων στη Λετονία (Smiltene County, Λετονία)

4.29.1 Αντικείμενο Δημόσιας Σύμβασης

Τον Ιούλιο του 2019, διοργανώθηκε μια εκδήλωση meet-the-buyers για επισκευασμένα έπιπλα από τον δήμο. Το ενδιαφέρον από προμηθευτές ήταν χαμηλό και όσοι παρευρέθηκαν ήταν επιφυλακτικοί, διαφωνώντας ότι τα επισκευασμένα έπιπλα θα ήταν πιο ακριβά και θα χρειαζόταν περισσότερος χρόνος παράδοσης.

Η εισαγωγή κυκλικών κριτηρίων θεωρήθηκε επίσης επικίνδυνη από το τμήμα προμήθειας, και έθεσε ερωτήματα σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ο διαγωνισμός θα επηρεάσει την δουλειά του ξυλουργού που απασχολείται απευθείας με το σχολείο για τη συντήρηση των επίπλων. Ως αποτέλεσμα όλων αυτών των παραγόντων, αποφασίστηκε ότι χρειαζόταν διαφορετική προσέγγιση στα κριτήρια του δήμου. Έτσι, εντοπίστηκε μια μικρότερη προμήθεια για έπιπλα κοιτώνων, που κρίθηκε καταλληλότερη για να γίνει η πρώτη προσπάθεια του δήμου για κυκλικές προμήθειες.

Οι βασικές απαιτήσεις αυτής της σύμβασης καθορίστηκαν ως τεχνικές προδιαγραφές (χημικό περιεχόμενο, παρατεταμένος χρόνος εγγύησης, παραλαβή συσκευασίας παράδοση και νόμιμη προέλευση των πηγών ξύλου). Η προμήθεια χωρίστηκε σε τρία μέρη, με δυνατότητα για τους πλειοδότες να υποβάλλουν σε περισσότερα από ένα: έπιπλα ντουλαπιών, έπιπλα μελέτης (τραπέζια, καρέκλες κ.λπ.), και στρώματα.

4.29.2 Υπόβαθρο

Η Επαρχεία Smiltene είναι ένας μικρός δήμος στη Λετονία με μόνο 15.000 κατοίκους. Από την άποψη αυτή, εκπροσωπεί την πλειοψηφία των αναθετουσών αρχών στη Λετονία, οι περισσότερες εκ των οποίων έχουν παρόμοιο μέγεθος ή μικρότερο.

Ο Δήμαρχος του Smiltene ασχολήθηκε αρχικά με το θέμα της εγκυκλίου προμήθειας τον Σεπτέμβριο του 2018, κατά την παρακολούθηση σεμιναρίου για την εγκύκλιο προμήθειας που διοργανώθηκε από το Λετονικό Ταμείο Περιβαλλοντικών Επενδύσεων (LEIF) ως μέρος του έργου Interreg της Βαλτικής Θάλασσας Circular PP.

Μετά από αυτή την εισαγωγή στο θέμα, ο Δήμαρχος εισήγαγε μια νέα φιλοδοξία να αγοράζουν σχολικά έπιπλα με βιώσιμο και κυκλικό τρόπο. Τα έπιπλα που απαιτούνται για την κάλυψη των αναγκών του σχολείου, είναι σε ίδια ή μικρότερη τιμή σε σχέση με τα καινούργια έπιπλα και συμβάλλουν σε ένα ελκυστικό και άνετο περιβάλλον για τα παιδιά.

4.29.3 Κριτήρια

Αντικείμενο της σύμβασης: Η αγορά βιώσιμων επίπλων για το οικοτροφείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης Smiltene.

Κριτήρια επιλογής: Κατά τη διάρκεια των προηγούμενων τριών ετών, ο προσφέρων πρέπει να έχει εκτελέσει με επιτυχία τουλάχιστον μία ισοδύναμη σύμβαση για την κατασκευή, παράδοση και εγκατάσταση επίπλων ή στρωμάτων.

Τεχνικές προδιαγραφές:

Νόμιμη υλοτομημένη ξυλεία για την παραγωγή επίπλων

Όλη η ξυλεία που χρησιμοποιείται για τα έπιπλα πρέπει να έχει προέλθει με νόμιμο τρόπο, σύμφωνα με τον Κανονισμό 995/2010 («Κανονισμός ΕΕ για την ξυλεία»). Τα προϊόντα ξυλείας που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό της ΕΕ για την ξυλεία θα πρέπει έχουν λάβει άδειες Δασικής Επιβολής του Νόμου, Διακυβέρνησης και Εμπορίου (FLEGT) ή σχετικά πιστοποιητικά CITES, ή πρέπει να παρέχονται πληροφορίες σχετικά με τη χώρα συγκομιδής, το είδος, την ποσότητα, τον προμηθευτή και τη συμμόρφωση με τη σχετική εθνική νομοθεσία. Εάν εντοπιστεί η παρουσία παράνομης υλοτομημένης ξυλείας στην αλυσίδα εφοδιασμού, θα πρέπει να θεσπιστούν διαδικασίες για τον μετριασμό και τη διαχείριση αυτών.

Ο προσφέρων πρέπει να επισυνάψει δήλωση ότι η ξυλεία του προέρχεται από νόμιμη προέλευση και θα χρησιμοποιείται σε συγκεκριμένο προϊόν επίπλου. Τα πιστοποιητικά PEFC (Forest Management Schemes) και FSC (Forest Stewardship Council) θα θεωρούνται επιλέξιμα.

Χημικές ουσίες

Τα προϊόντα δεν πρέπει να περιέχουν καμία χημική ουσία που περιλαμβάνεται στον κατάλογο υποψηφίων ουσιών του REACH (δηλαδή η συγκέντρωση ουσιών στον κατάλογο υποψηφίων REACH στο προϊόν ή σε οποιοδήποτε από τα συστατικά του δεν πρέπει να υπερβαίνει το 0,1%).

Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλλει δήλωση στην οποία δηλώνει ότι το είδος, συμπεριλαμβανομένων των μερών και συστατικών του, δεν περιέχει περισσότερο από 0,1% κατά βάρος των ουσιών στον κατάλογο REACH, στην τελευταία έκδοση του καταλόγου κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων. Προϊόντα επίπλων που έχουν βραβευτεί με το Οικολογικό σήμα από την Ε.Ε για έπιπλα ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου Ι που πληρούν άμεσα τις αναφερόμενες απαιτήσεις ή χρησιμοποιούν ισοδύναμες μέθοδοι, θεωρείται επίσης ότι είναι επιλέξιμα.

Ταπετσαρία

Όταν χρησιμοποιείται αφρώδες υλικό για την επένδυση επίπλων, δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται αλογονωμένες οργανικές ενώσεις για την κατασκευή τέτοιων υλικών ταπετσαρίας, είτε ως αφριστικά είτε ως πρόσθετα αφριστικά.

Η επαλήθευση θα γίνεται με την προσκόμιση πιστοποιητικών συμμόρφωσης.

Εκπομπές φορμαλδεΰδης

Οι εκπομπές φορμαλδεΰδης στα πάνελ που χρησιμοποιούνται για ένα έπιπλο (δηλαδή ακατέργαστο, επικαλυμμένο, κολλημένο, με καπλαμά) και για την κατασκευή του οποίου χρησιμοποιούνται ρητίνες με βάση τη φορμαλδεΰδη δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις οριακές τιμές εκπομπών φορμαλδεΰδης Ε1 που ορίζονται στο πρότυπο EN 13986 στο παράρτημα Β ή ισοδύναμο.

Θα πρέπει να γίνεται δήλωση από τον προμηθευτή που να δηλώνει ότι τα παρεχόμενα πάνελ συμμορφώνονται με τις οριακές τιμές εκπομπών Ε1, όπως αποδεικνύεται από εκθέσεις δοκιμών που πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τα πρότυπα EN 717-1, EN 717-2 / EN ISO 12460-3 ή EN 120 / EN ISO 12460 -5. Προϊόντα επίπλων που έχουν βραβευτεί με το οικολογικό σήμα επίπλων της ΕΕ που θεσπίστηκε με την απόφαση (ΕΕ) 2016/1332 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα τύπου Ι ISO 14024 που αποδεικνύουν άμεσα τη συμμόρφωση με τις απαριθμούμενες απαιτήσεις ή τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων επαλήθευσης συμμόρφωση θεωρείται ότι είναι επιλέξιμα.

Ανταλλακτικά

Ο προσφέρων εγγυάται τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών ή στοιχείων με ισοδύναμη λειτουργία τουλάχιστον για τρία χρόνια.

Ο προσφέρων θα πρέπει να αναφέρει τα στοιχεία επικοινωνίας που θα χρησιμοποιηθούν για τη διευθέτηση της παράδοσης των ανταλλακτικών.

Σχέδιο

Τα έπιπλα μπορούν να αποσυναρμολογούνται και να συντίθενται εύκολα. Τα προϊόντα μπορούν να αποσυναρμολογηθούν σε ξεχωριστά μέρη, για να γίνει αντικατάσταση ή ανακαίνισή τους. Ο προσφέρων παρέχει σαφείς οδηγίες συντήρησης για τα εμπορεύματα, για να μπορούν να διατηρηθούν σε καλή κατάσταση ή να παραταθεί η ζωή τους.

Η επαλήθευση γίνεται με επισύναψη οδηγιών συντήρησης ή, εάν χρειάζεται, με σήμανση «δεν απαιτείται ιδιαίτερη προσοχή».

Υγεία και την ασφάλεια

Τα έπιπλα για σκοπούς μελέτης πρέπει να πληρούν τα εργονομικά πρότυπα. Η επαλήθευση βασίζεται σε πιστοποιητικά συμμόρφωσης με τα πρότυπα EN 1729-1 και EN 1729-2 ή ισοδύναμα πρότυπα για τα παρεχόμενα εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Κριτήρια βράβευσης: Οι προσφορές που πληρούν τις προδιαγραφές αξιολογήθηκαν με βάση την χαμηλότερη τιμή.

Ρήτρες εκτέλεσης της σύμβασης: Σχετικά με την συσκευασία, ο ανάδοχος που εγκαταστήσει τα έπιπλα, θα πρέπει να συλλέξει τις συσκευασίες και να τις διαχειριστεί σύμφωνα με τις κανονιστικές απαιτήσεις

4.29.4 Αποτελέσματα

Το μέρος του διαγωνισμού για τα έπιπλα ντουλαπιών έλαβε 12 προσφορές, το μέρος για τα έπιπλα μελέτης έλαβε μία προσφορά και το μέρος με τα στρώματα έλαβε τρεις προσφορές. Σε κάθε παρτίδα προσδιορίστηκε μια νικητήρια προσφορά. Το συνολικό ποσό και των τριών μερών ήταν λίγο πάνω από 42.000 ευρώ (χωρίς ΦΠΑ).

Η επαλήθευση των δηλώσεων και των πιστοποιητικών ήταν το πιο δύσκολο βήμα στη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών. Μερικές εταιρείες υπέβαλαν πιστοποιητικά που δεν αντιστοιχούσαν στα απαιτούμενα πρότυπα ποιότητας, για παράδειγμα, αντί για τη δήλωση σχετικά με τις ουσίες του καταλόγου REACH, σε μια προσφορά υποβλήθηκε δήλωση προϊόντος (σύμφωνα

με το ISO 14025 και το EN 15804) που δεν περιείχε πληροφορίες για το SVHC, και επομένως δεν μπορούσε να γίνει αποδεκτή ως επαρκής επαλήθευση.

Χρησιμοποιήθηκε μια σειρά από συστήματα πιστοποίησης και οικολογικά σήματα για να αποδειχθεί η συμμόρφωση με το συγκεκριμένο κριτήριο και τη συνάφεια που έπρεπε να ελέγχεται σε κάθε περίπτωση. Για παράδειγμα, το FSC-STD-40-004 (Έκδοση 3.0) EN το και FSC-STD-50-001 (Έκδοση 2.0) EN για το FSC® Chain of Custody Certification χρησιμοποιήθηκαν και τα δύο ως αποδεικτικά στοιχεία για την απόδειξη της συμμόρφωσης με την απαίτηση για νόμιμα υλοτομημένη ξυλεία. Σε άλλες περιπτώσεις, οι εταιρείες υπέβαλαν πιστοποιητικά τα οποία εκδόθηκαν για άλλη εταιρεία χωρίς διευκρίνιση π.χ. χωρίς να εξηγήσει ότι αυτή η εταιρεία παρέχει τα υλικά που χρησιμοποιούνται στο προϊόν. Αυτά τα θέματα ήταν δύσκολο να τα κρίνει ο προμηθευτής και για το λόγο αυτό συμμετείχε για υποστήριξη, εμπειρογνώμονας από το Λετονικό Ταμείο Περιβαλλοντικών Επενδύσεων.

4.29.5 Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Εκτός από τη διασφάλιση ότι το ξύλο που χρησιμοποιήθηκε για την κατασκευή επίπλων προερχόταν από νόμιμες πηγές, το έπιπλο θα παρασκευάζεται χωρίς επικίνδυνες ουσίες, κάτι που ωφελεί το περιβάλλον, την υγεία των χρηστών (στην περίπτωση αυτή, τα παιδιά) και αποφεύγει μελλοντικά εμπόδια στην ανακύκλωση.

Επιπλέον, απαιτήσεις σχετικά με τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών και την παροχή οδηγιών συντήρησης στοχεύουν στην παράταση της μακροζωίας των επίπλων που αγοράζονται. Με την επέκταση της διάρκειας ζωής των επίπλων, είναι δυνατό να επιβραδυνθεί ο κύκλος και να μειωθεί η μελλοντική εξάντληση υλικών και η δημιουργία απορριμμάτων.

4.29.6 Διδάγματα

Η συνολική αξία αυτής της σύμβασης ήταν σχετικά μικρή και αυτό λειτούργησε προς όφελος του Smiltene, δεδομένου ότι ήταν η πρώτη προσπάθεια και έγινε καλύτερη διαχείριση ρίσκου.

Η μεγαλύτερη πρόκληση ήταν η επαλήθευση της συμμόρφωσης των απαιτούμενων δηλώσεων και πιστοποιήσεων για τις επικίνδυνες ουσίες και την αποδεδειγμένη προέλευση του ξύλου, κάτι που αντιμετωπίστηκε από τη συμμετοχή ειδικούς στη διαδικασία αξιολόγησης, από το Λετονικό Ταμείο Περιβαλλοντικών Επενδύσεων.

5. ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

5.1 Μεθοδολογική προσέγγιση

Η σύνταξη του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις βασίστηκε στην μεθοδολογία που προτάθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Εγχειρίδιο «Buying green! A handbook on green public procurement») – αρχικά πραγματοποιήθηκε βαθμιαία προσέγγιση και επιλογή συγκεκριμένου αριθμού ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, όπου και λήφθηκαν υπόψη 3 βασικοί παράγοντες: α) ο δημοσιονομικός αντίκτυπος, β) οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις και γ) το δυναμικό επίδρασης στην αγορά.

Το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) και το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) ήταν οι βασικές πηγές άντλησης των απαιτούμενων στοιχείων για την εκτίμηση του δημοσιονομικού αντίκτυπου και κατά συνέπεια του δυναμικού επίδρασης στην αγορά από το αρμόδιο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Συγκεκριμένα, αξιοποιήθηκαν στοιχεία αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων, την αξία τους και το πλήθος των φορέων (αναθετουσών αρχών) για τα έτη 2015 έως 2019.

Για την επιλογή των ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, λήφθηκαν υπόψη παράγοντες όπως η διαθεσιμότητα στην αγορά των περιβαλλοντικά προτιμότερων εναλλακτικών λύσεων, η ύπαρξη καταρτισμένων κριτηρίων και η σχετική ευκολία επαλήθευσης αυτών, τα θέματα κόστους, η δυνατότητα ενίσχυσης της εγχώριας παραγωγής και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, και οι πρακτικές πτυχές, όπως αν υπάρχουν σημαντικές συμβάσεις που πρόκειται να ανανεωθούν ή αν διενεργήθηκαν στο παρελθόν διαγωνισμοί με περιβαλλοντικά κριτήρια. Επίσης, λήφθηκε υπόψη μελέτη που εκπονήθηκε από Επιτροπή για την επιλογή και την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών στα οποία θα μπορούσαν να εφαρμοστούν περιβαλλοντικά κριτήρια, όπως επίσης και η από 01/04/2019 έκθεση της Ομάδας Εργασίας, που συγκροτήθηκε στο τέως Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης για την υποβοήθηση του έργου της Επιτροπής.

Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, για την σύνταξη του Εθνικού Σχεδίου Δράσης λήφθηκαν υπόψη πολιτικές (εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς) σχετικές με το περιβάλλον. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονταν: α) οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) της Agenda 2030 των Ηνωμένων Εθνών, β) το 7^{ο} Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Πολιτικής της ΕΕ, γ) οι Στόχοι «Ευρώπη 2030», δ)

η Μακροπρόθεσμη Στρατηγική της ΕΕ για το 2050 και η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία[74], ε) το νέο Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία[75], στ) η Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική, ζ) η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις, θ) η Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία, ι) το 4ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης, και ια) το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ).

5.2 Γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Ως γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων τέθηκαν οι εξής:

- Η καθιέρωση και η εφαρμογή ενός στοιχειώδους επιπέδου υιοθέτησης πράσινων κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις προϊόντων, υπηρεσιών και έργων.
- Η σταδιακή αύξηση της προμήθειας πράσινων προϊόντων και παροχής πράσινων υπηρεσιών την επόμενη 3-ετία.
- Η ενσωμάτωση της εκτίμησης του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων στις δημόσιες συμβάσεις.
- Η διάδοση των οφελών (περιβαλλοντικών και οικονομικών) που αποφέρουν οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις.
- Η ενεργή συμμετοχή των εμπλεκομένων (π.χ. των Αναθετουσών Αρχών και των Οικονομικών Φορέων) , στη διαδικασία των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων.
- Η παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων και η επικαιροποίησή τους για τη βέλτιστη εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης.

5.3 Δυνατότητες, μέσα και εναλλακτικοί τρόποι επίτευξης των στόχων

Για την ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων υπάρχουν συγκεκριμένοι κανόνες, σύμφωνα με τους οποίους προσδιορίζονται τα κριτήρια ανάθεσης κατά τη διαδικασία επιλογής οικονομικών φορέων. Τα εν λόγω κριτήρια αποτυπώνονται υποχρεωτικά στα έγγραφα της σύμβασης.

---

[74] Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2019) 640 final «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»

[75] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9903b325-6388-11ea-b735-1aa75ed71a1.0019.02/DOC_1&format=PDF

Ειδικότερα προβλέπεται στο άρθρο 86 του Ν. 4412/2016, όπως ισχύει, με το οποίο ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο το άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ως βασικό κριτήριο ανάθεσης των δημόσιων συμβάσεων η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Για την εφαρμογή του συγκεκριμένου κριτηρίου εφαρμόζονται μια σειρά από επιμέρους κριτήρια υπό την προϋπόθεση ότι: α) είναι σχετικά με το αντικείμενο της Σύμβασης (άρθρο 86 παρ. 8), β) διασφαλίζουν τον αποτελεσματικό ανταγωνισμό (άρθρο 86 παρ. 9), γ) ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων (αιτιολογική σκέψη 90 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), και δ) λαμβάνουν υπόψη τα αναφερόμενα στην Κατευθυντήρια Οδηγία 11 της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΑΑΔΗΣΥ).

Κάθε επίσης Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να εξειδικεύει το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς: βάσει τιμής (ισχύον κριτήριο της χαμηλότερης τιμής, μειοδοσία) ή βάσει κόστους (με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής σύμφωνα με το άρθρο 87 του ν. 4412/2016) ή βάσει βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων (ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή και κοινωνικών). Τα κριτήρια ανάθεσης διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες.

Για την υποστήριξη του έργου των αναθετουσών αρχών μπορεί να εκδοθούν Εγκύκλιοι (βλ. παρ. 15 και 16 του άρθρου 86 του Ν. 4412/2016, όπως ισχύει) για τη στάθμιση των επί μέρους κριτηρίων ανάθεσης και τους συντελεστές βαρύτητάς τους, καθώς και Αποφάσεις (βλ. παρ. 4 και 5 του άρθρου 87), για τους τρόπους προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής. Η δε ενσωμάτωση «πράσινων» κριτηρίων αποτελεί ουσιαστικό μέσο εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων σε έργα, μελέτες, προμήθειες και παροχή υπηρεσιών.

Στο πλαίσιο των παραπάνω αξίζει να αναφερθεί ότι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ήδη από το 2008, έχει προχωρήσει στη σύνταξη «πράσινων κριτηρίων» για διάφορες ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών, σε συνεργασία με τα Κράτη - Μέλη. Στόχος ήταν η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των περιβαλλοντικών επιδόσεων, των εκτιμήσεων κόστους, της διαθεσιμότητας στην αγορά και της ευκολίας επαλήθευσης, ούτως ώστε οι Αναθέτουσες Αρχές να μπορούν να χρησιμοποιήσουν επιμέρους κριτήρια με περιβαλλοντικό χαρακτήρα.

Με το σκεπτικό ότι τα κριτήρια που χρησιμοποιούν τα Κράτη - Μέλη πρέπει να είναι παρόμοια, ώστε να αποφεύγεται η στρέβλωση και ο αθέμιτος ανταγωνισμός σε επίπεδο Ε.Ε., αναπτύχθηκαν περισσότερα από 20 κοινά πράσινα κριτήρια, με στόχο να διευκολυνθούν οι Αναθέτουσες Αρχές αλλά και να μειωθεί το διοικητικό φόρτο.

Οι τομείς προτεραιότητας, για την εφαρμογή των «πράσινων» κριτηρίων, επελέγησαν με ανάλυση πολλαπλών κριτηρίων (π.χ. η μείωση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, τα κόστη δημόσιων δαπανών, ο ενδεχόμενος αντίκτυπος στους προμηθευτές, η διαθεσιμότητα της αγοράς, κ.λπ.). Τα κριτήρια όπως αποτυπώνονται στη σχετική ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της ΕΕ (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm) ενημερώνονται τακτικά και αφορούν στις ομάδες που ακολουθούν, σύμφωνα με την τελευταία ενημέρωση:

1. Προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού εσωτερικών χώρων.
2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες.
3. Χαρτί φωτοαντιγραφικό και γραφής.
4. Κέντρα δεδομένων (data centers), αίθουσες διακομιστών και υπηρεσίες cloud.
5. Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ).
6. Ηλεκτρική ενέργεια.
7. Τρόφιμα, υπηρεσίες τροφοδοσίας και μηχανήματα αυτόματης πώλησης.
8. Έπιπλα.
9. Εξοπλισμός απεικόνισης, αναλώσιμα και υπηρεσίες εκτύπωσης.
10. Σχεδιασμός, κατασκευή και διαχείριση κτηρίων, γραφείων.
11. Χρώματα, βερνίκια και υλικά οριζόντιας σήμανσης οδών.
12. Συντήρηση δημοσίων χώρων.
13. Σχεδιασμός, κατασκευή και συντήρηση οδών.
14. Οδικός φωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας.
15. Οδικές μεταφορές.
16. Υφάσματα.
17. Βρύσες κουζίνας και μπάνιου.
18. Προϊόντα και υπηρεσίες κλωστοϋφαντουργίας.

19. Αποχωρητήρια και ουρητήρια με καταιονισμό νερού.
20. Υποδομές επεξεργασίας λυμάτων.
21. Υδρονικοί Θερμαντήρες.

Με βάση το άρθρο 55 του Ν. 4412/2016, όπως ισχύει, όταν οι Αναθέτουσες Αρχές σκοπεύουν να προβούν σε αγορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών με ειδικά περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά, μπορούν, στις τεχνικές προδιαγραφές, στα κριτήρια ανάθεσης ή στους όρους εκτέλεσης της σύμβασης, να απαιτούν συγκεκριμένο σήμα ως αποδεικτικό ότι τα έργα, οι υπηρεσίες ή τα αγαθά συμμορφώνονται στα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις: α) οι απαιτήσεις του σήματος αφορούν αποκλειστικά στα κριτήρια που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης, β) οι απαιτήσεις του σήματος βασίζονται σε κριτήρια επαληθεύσιμα με αντικειμενικό τρόπο, χωρίς να αφήνουν περιθώρια διακριτικής μεταχείρισης, γ) τα σήματα καθιερώνονται μέσω ανοικτής και διαφανούς διαδικασίας, με τη δυνατότητα συμμετοχής όλων των ενδιαφερομένων (συμπεριλαμβανομένων κρατικών οργανισμών καταναλωτών, κοινωνικών εταίρων, κατασκευαστών, διανομέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων), δ) τα σήματα είναι προσιτά σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, και ε) οι απαιτήσεις του σήματος καθορίζονται από τρίτον, κατά τον οποίον δεν θα υπάρχουν περιθώρια ο υποψήφιος οικονομικός φορέας να μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή.

Τέλος, η Αναθέτουσα Αρχή δεν επιτρέπεται να απαιτεί από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό να διαθέτουν συγκεκριμένη πιστοποίηση ή συγκεκριμένο σήμα στο στάδιο της ανάθεσης, χωρίς να προβλέπει και τα ισοδύναμα αυτών. Οφείλει δε να λαμβάνει υπόψη και οποιοδήποτε άλλο μέσο απόδειξης της ανταπόκρισης στα κριτήρια στα οποία βασίζονται οι προσφέροντες.

5.4 Έρευνα αγοράς

Δεδομένου ότι η υιοθέτηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων απαιτεί βαθμιαία προσέγγιση και η επιλογή ενός μικρού αριθμού ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, στις οποίες θα επικεντρωθούν αρχικά οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, είναι η μέθοδος που προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης επιλέχθηκαν 15 κατηγορίες προϊόντων, υπηρεσιών και δημοσίων έργων, 8 από τις οποίες είναι δεσμευτικής εφαρμογής.

Κατηγορίες δεσμευτικής εφαρμογής είναι οι ακόλουθες:

- Το φωτοαντιγραφικό χαρτί και το χαρτί γραφής.

- Οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές, συμπεριλαμβανομένων των οθονών.
- Ο εξοπλισμός απεικόνισης.
- Ο εσωτερικός φωτισμός και οι λαμπτήρες LED.
- Τα κλιματιστικά μηχανήματα.
- Τα αναγεννημένα και βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά.
- Τα μεταφορικά μέσα, δηλαδή τα οχήματα και οι υπηρεσίες μεταφοράς.
- Ο οδοφωτισμός και οι σηματοδότες κυκλοφορίας.

Σε προαιρετικό επίπεδο (μη δεσμευτικής εφαρμογής) συμπεριλαμβάνονται οι εξής κατηγορίες:

- Τα έπιπλα.
- Τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα.
- Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες συντήρησης των εξωτερικών δημόσιων χώρων.
- Οι υποδομές διαχείρισης λυμάτων.
- Ο ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης.
- Ο σχεδιασμός της οδοποιίας, η κατασκευή και η συντήρησή της.
- Ο σχεδιασμός των κτηρίων γραφείων, η κατασκευή και η διαχείρισή τους.

Για την επιλογή των κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών λήφθηκαν υπόψη οι 4 βασικοί παράγοντες που θέτει και η ΕΕ με το Εγχειρίδιο «Buying green! A handbook on green public procurement». Συγκεκριμένα, το δυναμικό επίδρασης στην αγορά, η ύπαρξη επαρκών κριτηρίων σε ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών σε ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο, ο δημοσιονομικός αντίκτυπος και κυρίως οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Για τον εντοπισμό των αγαθών με μεγάλο δημοσιονομικό αντίκτυπο και μεγάλη επίδραση στην αγορά χρησιμοποιήθηκαν στοιχεία από το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) [βλ. Υποσύστημα Επιτελικής Πληροφόρησης (Business Intelligence) του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), όπως αυτά καταχωρήθηκαν αρμοδίως από τις αναθέτουσες αρχές στο ΚΗΜΔΗΣ]. Συγκεκριμένα αντλήθηκαν στοιχεία αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων, την αξία και το πλήθος των φορέων (αναθετουσών αρχών) κατά τα διαθέσιμα έτη 2015, 2016, 2017, 2018 και 2019 για τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών

που η ΕΕ έχει θεσπίσει «πράσινα» κριτήρια. Μετά από επεξεργασία φαίνεται ότι η κατηγορία «προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού» κατέχει την 1η θέση σε σειρά κατάταξης αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών και το πλήθος και την αξία των συμβάσεων για τα έτη 2015-2019. Έχουν, επομένως, τον υψηλότερο δημοσιονομικό αντίκτυπο, συγκριτικά με τις υπόλοιπες ομάδες αγαθών που εξετάστηκαν. Παράλληλα, παρατηρήθηκε ότι η κατηγορία αυτή έχει μεγάλο δυναμικό επίδρασης στην αγορά, καθώς αποτελεί πάγια ανάγκη όλων των Αναθετουσών Αρχών. Επίσης, τόσο η χρήση των προϊόντων καθαρισμού όσο και ο τρόπος της παροχής των υπηρεσιών καθαρισμού έχουν ισχυρό περιβαλλοντικό αντίκτυπο και ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες στην υγεία των εργαζομένων.

Η κατηγορία «τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας» κατέχει τη 2η θέση αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών, το πλήθος και την αξία των συμβάσεων για τα έτη 2015 -2019. Ο δημόσιος τομέας προμηθεύεται μεγάλες ποσότητες τροφίμων κάθε χρόνο για γεύματα σε παιδικούς σταθμούς, νοσοκομεία, ένοπλες δυνάμεις, σωφρονιστικά ιδρύματα, κυλικεία προσωπικού ή τροφοδοσία σε συνεδριάσεις και εκδηλώσεις. Ο τομέας αυτός σχετίζεται άμεσα και με τον τομέα της γεωργίας, ο οποίος έχει αυξημένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, όπως επίσης και με τους τομείς μεταφοράς, συσκευασίας και αποθήκευσης των τροφίμων (εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, υποβάθμιση του εδάφους και του εδάφους, υποβάθμιση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, μείωση της βιοποικιλότητας ή αύξηση των πιέσεων σε αυτήν, παραγωγή σημαντικών ποσοτήτων υγρών αποβλήτων και στερεών απορριμμάτων).

Η κατηγορία «φωτοαντιγραφικό χαρτί και χαρτί γραφής» έρχεται στην 3η θέση αναφορικά με το πλήθος των Αναθετουσών Αρχών και αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων. Η συμβατική αξία συγκρινόμενη με άλλες κατηγορίες δεν εκτιμάται ότι είναι τόσο υψηλή, ωστόσο το φωτοαντιγραφικό χαρτί και το χαρτί γραφής αποτελούν πάγια ανάγκη για την πλειονότητα των Αναθετουσών Αρχών. Ο δε περιβαλλοντικός αντίκτυπος αυτής της κατηγορίας είναι τεράστικός και η ενσωμάτωση «πράσινων» κριτηρίων έχει σημαντικά οικολογικά οφέλη.

Οι κατηγορίες «ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες», «εξοπλισμός απεικόνισης», «εσωτερικός φωτισμός - λαμπτήρες LED» και «κλιματιστικά μηχανήματα» δεν εμφανίζουν υψηλή θέση κατάταξης. Αποτελούν σε κάθε περίπτωση μέρος του πάγιου εξοπλισμού των Αναθετουσών Αρχών, αλλά συνιστά εξοπλισμό που δεν χρήζει τακτικής αντικατάστασης παρά μόνο σε πολύ ειδικές περιπτώσεις, π.χ. βλάβη που δεν επιδιορθώνεται. Οι κατηγορίες αυτές όμως έχουν άμεση

συσχέτιση με την ενεργειακή κατανάλωση και την παραγωγή εκπομπών θορύβου, και ως εκ τούτου έχουν σημαντικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα.

Συμπληρωματικά με τα παραπάνω αναφέρεται ότι και η κατηγορία «μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)» συμπεριλαμβάνεται στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης, αφού έχουν ήδη τεθεί ποσοτικοί στόχοι από την ΕΕ για τη Χώρα μας μέσω της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1161 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/33/ΕΚ σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών. Η δε άμεσα σχετιζόμενη με την κατηγορία «μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)» - η κατηγορία «λιπαντικά» - περιλαμβάνει την προμήθεια λιπαντικών που παράγονται από αναγεννημένα έλαια ή βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά. Για τα αναγεννημένα λιπαντικά σύμφωνα με τα κριτήρια της ΕΕ προβλέπεται η προμήθεια αυτών κατ' ελάχιστον σε ποσοστό 25%.

Όσον αφορά στην κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων», σε αυτήν περιλαμβάνονται οι δημόσιοι χώροι, όπως λ.χ. οι οδοί, οι δρόμοι και οι λεωφόροι, οι ποδηλατόδρομοι, οι πεζόδρομοι και τα πεζοδρόμια, οι υπόγειες διαβάσεις, οι πλατείες, οι τεχνητοί κήποι και τα πάρκα - σιντριβάνια, κ.ά. Στην δε κατηγορία «προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημοσίων χώρων» περιλαμβάνεται η αγορά προϊόντων και υπηρεσιών κηπουρικής (π.χ. βελτιωτικά εδάφους, υπηρεσίες κηπουρικής, κλαδέματα, φυτεύσεις, κ.λπ.). Αξίζει να αναφερθεί εδώ ότι στις κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες κηπουρικής συμπεριλαμβάνονται η υποβάθμιση του εδάφους και υπεδάφους, η υποβάθμιση των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, η βιοσυσσώρευση και η αύξηση των τοξικών στο περιβάλλον, η υπερκατανάλωση μη ανανεώσιμων πόρων (π.χ. τύρφη), η υψηλή κατανάλωση πόσιμου νερού, η παραγωγή μεγάλων ποσοτήτων οργανικών αποβλήτων, καθώς και η παραγωγή μεγάλων ποσοτήτων απορριμμάτων συσκευασίας.

Μέρος του Εθνικού Σχεδίου Δράσης αποτελεί και η κατηγορία «Οδικός φωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας». Η κατηγορία αυτή έχει μια ιδιαίτερη σημασία, αφού την παρούσα χρονική στιγμή έχουν ολοκληρωθεί αρκετά Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας των Δήμων, ενώ πολλά ακόμη βρίσκονται σε φάση εξέλιξης. Σε σχετικά επίσης πρόσφατο δελτίο του ΚΑΠΕ[76] αναφέρεται ότι στα πλαίσια προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Ταμείου Παρακαταθηκών &

[76] http://www.cres.gr/cres/files/news_files/deltia_2018/tpd_kape.pdf

Δανείων και του ΚΑΠΕ θα παρέχεται τεχνική και οικονομική υποστήριξη στους ΟΤΑ για την βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στις εγκαταστάσεις οδοφωτισμού των ΟΤΑ Α' & Β' Βαθμού. Ο οδοφωτισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας των Δήμων και η σωστή διαχείριση είτε στα πλαίσια της συντήρησης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων είτε στα πλαίσια νέων έργων μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του λειτουργικού κόστους, σε βελτίωση των επιπέδων φωτεινότητας και της εικόνας της πόλης αλλά και σε διασφάλιση της οδικής ασφάλειας. Σημειώνεται εδώ ότι η κατηγορία του οδοφωτισμού έχει ισχυρό περιβαλλοντικό αποτύπωμα, ειδικά όταν η απαιτούμενη ενέργεια που καταναλώνεται προέρχεται από ενέργεια που έχει παραχθεί με την χρήση ρυπογόνων ορυκτών καυσίμων (π.χ. πετρέλαιο, λιγνίτης, κ.λπ.).

Όσον αφορά στις κατηγορίες «έπιπλα», «προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας», «προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών χώρων (καθαρισμός, κηπουρική)» και «ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (υγειονομικός ΗΗΕ)», αυτές αποτελούν μέρος του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, αλλά με ποσοτικούς στόχους σε προαιρετική βάση. Για τις κατηγορίες αυτές, που συμπεριλαμβάνονται στις συνήθεις πάγιες ανάγκες των Αναθετουσών Αρχών, ο δημοσιονομικός αντίκτυπος και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα είναι αξιοσημείωτα, ωστόσο οι συνθήκες της αγοράς και η ετοιμότητα των Αναθετουσών Αρχών δεν είναι αρκετά ώριμες, ώστε να τεθούν υποχρεωτικοί ποσοτικοί στόχοι για αυτά.

Σημειώνεται, τέλος, ότι στο πλαίσιο της βηματικής εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης θέτει ποσοτικούς στόχους, βαθμιαία αυξανόμενους για την επόμενη τριετία, αλλά και βαθμιαία εφαρμοζόμενους από τις Αναθέτουσες Αρχές. Υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης είναι οι Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές (για το 1^{ο} έτος), οι μη Κεντρικές Κυβερνητικές Αναθέτουσες Αρχές (για το 2^{ο} έτος) και το οι αναθέτοντες φορείς (για το 3^{ο} έτος), προκειμένου το Εθνικό Σχέδιο Δράσης να εφαρμοστεί σταδιακά από το εθνικό στο περιφερειακό επίπεδο. Το συγκεκριμένο μοντέλο της σταδιακής προσαρμογής έχει εφαρμοστεί στη Χώρα μας με επιτυχία στην περίπτωση της ηλεκτρονικοποίησης των Δημοσίων Συμβάσεων.

5.5 Γενικές οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές για την υλοποίηση ΠΔΣ σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης

Για την υλοποίηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων οι γενικές οδηγίες που διατυπώνονται από το Εθνικό Σχέδιο Δράσης προς τις Αναθέτουσες Αρχές είναι οι εξής:

- Οι Αναθέτουσες Αρχές που σχεδιάζουν και προετοιμάζουν τα έγγραφα μιας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης, είτε για την προμήθεια προϊόντων, είτε για την παροχή υπηρεσιών, είτε για δημόσια έργα, πρέπει να ενσωματώνουν κριτήρια που να καθιστούν τα προϊόντα, τις υπηρεσίες και τα έργα «πράσινα» και να αξιολογούν τα συγκεκριμένα κριτήρια με ορθούς συντελεστές βαρύτητας, ώστε να προκρίνονται «πράσινες» λύσεις.

- Οι Αναθέτουσες Αρχές που σχεδιάζουν και προετοιμάζουν τα έγγραφα μιας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης, ενθαρρύνονται να υιοθετούν, κατά κύριο λόγο, ως κριτήριο ανάθεσης την από οικονομική άποψη συμφερότερη προσφορά βάσει του κόστους με ανάλυση κόστους - αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής. Στα κριτήρια ανάθεσης μπορεί να περιληφθεί και η «βέλτιστη σχέση ποιότητας – τιμής», η οποία εκτιμάται βάσει ειδικότερων κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων περιβαλλοντικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης.

- Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης οι Αναθέτουσες Αρχές θα πρέπει να διατυπώνουν με πάσα σαφήνεια τα απαιτούμενα «πράσινα» χαρακτηριστικά, τον τρόπο βαθμολόγησής τους καθώς και κάθε αναφορά σε οικολογικά πρότυπα και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Οι ίδιες επίσης οι Αναθέτουσες Αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετούν όρους που προωθούν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας, την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των προϊόντων. Πρέπει, επίσης, να εξασφαλίζουν την εναλλακτική διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων (π.χ. συσκευασίες και απόβλητα συσκευασιών, απόβλητα ηλεκτρικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, συσσωρευτές, ελαστικά, κ.λπ.), ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που αυτή είναι υποχρεωτική βάσει των διατάξεων της κείμενης νομοθεσίας.

- Οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας τόσο ως αγοραστές κατά την προετοιμασία και τον σχεδιασμό μίας δημόσιας σύμβασης, όσο και ως καταναλωτές κατά τη διάρκεια χρήσης των προϊόντων ή παροχής της υπηρεσίας.

Στο πλαίσιο αυτό τα διοικητικά έγγραφα και κάθε άλλου τύπου έγγραφα μπορούν να διακινούνται κατά το δυνατόν περισσότερο με ηλεκτρονικά μέσα, ώστε να αποφεύγεται η εκτύπωση ή η φωτοαντιγραφή τους. Εφόσον η εκτύπωση των εγγράφων είναι απαραίτητη, εναλλακτικά μπορεί να γίνεται στις δύο όψεις και το χρησιμοποιούμενο χαρτί να ανακυκλώνεται τελικώς.

- Οι δημόσιοι φορείς δύνανται να εφαρμόσουν ανάλογες αρχές «κυκλικότητας» στις δημόσιες συμβάσεις , όπως λ.χ. είναι η χρηματοδοτική μίσθωση. Μπορούν δηλαδή να καλύπτουν τις ανάγκες σε απαιτούμενο εξοπλισμό (π.χ. εξοπλισμό μηχανοργάνωση, ιατρικό και νοσοκομειακό εξοπλισμό, οχήματα, κ.λπ.) με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και κυρίως με συμβάσεις λειτουργικής χρηματοδοτικής μίσθωσης. Στην περίπτωση των συμβάσεων λειτουργικής χρηματοδοτικής μίσθωσης, κατά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παρέχεται στα ως άνω πρόσωπα το δικαίωμα της αγοράς ή της ανανέωσης της μίσθωσης (χωρίς επιπλέον να αποκλείονται η δωρεά προϊόντων ή η αγορά μεταχειρισμένων προϊόντων).

- Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Σύμβασης σχετικής με την παροχή υπηρεσιών ηλεκτρικής ενέργειας, οι Αναθέτουσες Αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τα στοιχειώδη κριτήρια της ΕΕ γι’ αυτήν την κατηγορία, καθώς και τον τρόπο επαλήθευσής τους.

- Τέλος, οι Αναθέτουσες Αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετήσουν τα «πράσινα» κριτήρια που έχουν διατυπωθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για όλες τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm) και να καταχωρούν στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, για κάθε περίπτωση προϊόντος, υπηρεσίας και δημοσίων έργων, κατά την οποία έχουν εφαρμόσει τα κριτήρια αυτά.

5.6 Εθνικοί Στόχοι προώθησης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων

Σύμφωνα με το Εθνικό Σχέδιο Δράσης που έχει εκπονηθεί, για την τριετία 2021 έως και 2023, έχουν καταρτιστεί μια σειρά από ποσοτικοί στόχοι για τις κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων (είτε δεσμευτικής, είτε μη δεσμευτικής εφαρμογής), καθώς και οι Φορείς που είναι υπεύθυνοι για την υλοποίησή τους. Οι ποσοτικοί στόχοι αναφέρονται στο σύνολο των δημοσίων

συμβάσεων που θα προκηρύσσονται κατ' έτος ανά κατηγορία και ανά φορέα υλοποίησης, και παρουσιάζονται αναλυτικά στον ακόλουθο πίνακα.

Αξίζει να σημειωθεί πως μια διαδικασία διαγωνισμού θεωρείται «πράσινη», εφόσον είχε ως αποτέλεσμα τη σύναψη σύμβασης που πληροί κατ' ελάχιστον συγκεκριμένα κριτήρια για κάθε κατηγορία (είτε πρόκειται για αγαθά, είτε για υπηρεσίες ή δημόσια έργα). Το σύνολο των «πράσινων» κριτηρίων που έχει θεσπίσει η ΕΕ αναλύονται στη σχετική ιστοσελίδα (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών δεσμευτικής εφαρμογής	*Εθνικοί Στόχοι κατ' έτος*		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές	*Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές*	*Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες Φορείς*
Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής *1α) Χαρτί από ανακτημένες ίνες* *1β) Χαρτί από παρθένες ίνες αειφόρου συγκομιδής*	*1α) 20%* *1β) 80%*	*1α) 30%* *1β) 70%*	*1α) 40%* *1β) 60%*
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες *2α) Ηλεκτρονικοί υπολογιστές* *2β) Οθόνες*	*2α) 50%* *2β) 50%*	*2α) 50%* *2β) 50%*	*2α) 50%* *2β) 50%*
Εξοπλισμός απεικόνισης (εκτυπωτές, σαρωτές, πολυμηχανήματα φωτοαντιγραφής, εκτύπωσης και σάρωσης)	*50%*	*50%*	*50%*
Εσωτερικός φωτισμός - Λαμπτήρες LED	*50%*	*50%*	*50%*
Κλιματιστικά μηχανήματα	*50%*	*50%*	*50%*
Λιπαντικά : *1α) Αναγεννημένα* *1β) Βιοαποικοδομήσιμα*	*1α) 20%* *1β) 50%*	*1α) 20%* *1β) 50%*	*1α) 20%* *1β) 50%*

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών δεσμευτικής εφαρμογής	*Εθνικοί Στόχοι κατ' έτος*		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές	*Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές*	*Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες Φορείς*
Μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)	*Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161, όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο*	*Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161, όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο*	*Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161, όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο*
Οδοφωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας (αφορά οδούς αρμοδιότητας Δήμων και Περιφερειών)	-	*50%*	-

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών δεσμευτικής εφαρμογής	*Εθνικοί Στόχοι κατ' έτος*		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές	*Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές*	*Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες φορείς*
Έπιπλα	50%	50%	50%
Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας	50%	50%	50%
Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημοσίων χώρων (Καθαρισμός, κηπουρική)	50%	50%	50%
Υποδομές διαχείρισης λυμάτων	-	20%	20%

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών δεσμευτικής εφαρμογής	*Εθνικοί Στόχοι κατ' έτος*		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές Κυβερνητικές Αρχές	*Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη Κεντρικές Αναθέτουσες Αρχές*	*Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες φορείς*
Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ)	50%	50%	50%
Σχεδιασμός οδοποιίας, κατασκευή και συντήρηση	15%	25%	40%
Σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση	15%	25%	40%

6. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

6.1 Επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Αρμόδιο όργανο για την αξιολόγηση, παρακολούθηση της εφαρμογής και επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης ορίζεται 11-μελής Επιτροπή, σύμφωνα με τον Ν. 4342/2015 (ΦΕΚ 143/Α/9.11.2015)[77]. Η συνολική διαχείριση και ο συντονισμός του Εθνικού Σχεδίου Δράσης αναφέρονται στα εξής:

- Στην έγκριση - με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας - του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.
- Στην εισήγηση κάθε νομοθετικής ρύθμισης και τροποποίησης του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, όπου απαιτείται, καθώς και της λήψης των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή των διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και την πραγματοποίηση του σκοπού τους. Η εισήγηση πραγματοποιείται προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο Υπουργό.
- Στην έγκαιρη ενημέρωση τόσο των προμηθευτών των δημοσίων φορέων, όσο και κάθε σχετικού ενδιαφερόμενου.
- Στην αξιολόγηση, στην παρακολούθηση της εφαρμογής και στην επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.
- Στην προώθηση της εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και του έργου της Επιτροπής, της οργάνωσης ή συμμετοχής σε σεμινάρια, προγράμματα, διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και διάδοση των αρχών και εφαρμογών των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Για την προώθηση της εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων απαιτείται η ανάθεση σχετικών μελετών και προγραμμάτων, για την οποία προηγείται εισήγηση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο Υπουργό.
- Στη γνωμοδότηση προς τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό για τη συγκρότηση επιμέρους

[77] Ν. 4342/2015 (ΦΕΚ 143/Α/9.11.2015) «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 "Για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ", όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2013/12/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 "Για την προσαρμογή της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση, λόγω της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας" και άλλες διατάξεις».

ομάδων εργασίας στο Υπουργείο.

6.2 Επικαιροποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης απαιτείται να επικαιροποιείται ανά τριετία. Στην περίπτωση που στο μεσοδιάστημα απαιτούνται επιπλέον δράσεις ως απόρροια της επικαιροποίησης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας ή των εθνικών στόχων για μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, προσαρμογή και μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, επίτευξη κυκλικότητας στη οικονομία και εν γένει μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του δημοσίου, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης δύναται να επικαιροποιείται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες, ποτέ όμως πέραν της τριετίας.

6.3 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών

Στον στενό πυρήνα της επιτυχούς υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης συγκαταλέγονται οι δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών. Για τον λόγο αυτό, έχουν προβλεφθεί απτές δράσεις, η υλοποίηση των οποίων αναμένεται να συνδράμει στην κυκλική οικονομία στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Ακολούθως παρουσιάζονται συνοπτικά οι εν λόγω δράσεις, τα αναμενόμενα αποτελέσματά τους, τα ορόσημα και τα παραδοτέα.

6.3.1 Δημιουργία λογοτύπου

Το λογότυπο αποτελεί μία βασική πτυχή στην προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων. Θα είναι ένα μικρό διακριτικό σήμα που θα χρησιμοποιείται με σκοπό να επικοινωνήσει τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις στους εμπλεκομένους και να τις κάνει αναγνωρίσιμες. Πρέπει να συνδυάζει τα τυπογραφικά και γραφιστικά στοιχεία με τέτοιο τρόπο, ώστε αφενός να εκφράζει απόλυτα τη φιλοσοφία, το όραμα, τις αξίες και τους στόχους των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων και αφετέρου να προσελκύει το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Θα είναι στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα.

6.3.2 Κατασκευή και λειτουργία ιστοσελίδας

Η δημιουργία ιστοσελίδας κρίνεται εξίσου αναγκαία για την εξωστρέφεια, την επικοινωνία και την προβολή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Η ιστοσελίδα θα είναι προσβάσιμη στο ευρύ κοινό. Το περιεχόμενο της θα καταγράφεται σε δύο γλώσσες (στην ελληνική και στην αγγλική γλώσσα). Θα προσφέρει επικαιροποιημένες πληροφορίες στις Αναθέτουσες Αρχές, στις Επιχειρήσεις, σε

θεσμικούς Φορείς, σε Κοινωνικούς Φορείς και γενικότερα σε κάθε Ενδιαφερόμενο, σχετικά με δράσεις για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, την πρόοδο υλοποίησής τους και τα αποτελέσματά τους. Παράλληλα θα υπάρχουν διεπαφές με υφιστάμενες ιστοσελίδες και portal του Υ-ΠΕΝ (π.χ. LIFE IP Circular Greece) και άλλων Φορέων και Υπουργείων

6.3.3 Δημοσιοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης θα δημοσιοποιηθεί στις επίσημες ιστοσελίδες αρμόδιων Υπουργείων και Φορέων (βλ. Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Υπουργείο Εσωτερικών, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων). Παράλληλα, θα αποσταλεί στους δημοσίους φορείς, ενώ θα αναρτηθεί και στην ιστοσελίδα για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις όπως και στην ιστοσελίδα του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων PROMITHEUS(www.promitheus.gov.gr). Τέλος, προβλέπεται να αποσταλεί εντός 3 μηνών από την έναρξη υλοποίησής του, στους αρμόδιους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς για την ενημέρωσή τους.

6.3.4 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών

Για τους σκοπούς της ενημέρωσης θα διοργανωθούν σε βάθος 3-ετίας, τουλάχιστον 6 θεματικά ενημερωτικά και εκπαιδευτικά σεμινάρια, στα οποία θα προσκληθούν τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να συμμετάσχουν, να ενημερωθούν, να εκπαιδευτούν και να ευαισθητοποιηθούν για τις Πράσινες και Κυκλικές Δημόσιες Συμβάσεις. Για τις ανάγκες των σεμιναρίων θα παραχθεί σχετικό ενημερωτικό υλικό, προκειμένου να υπάρξει ορθή ενημέρωση και εκπαίδευση κάθε ενδιαφερόμενου μέρους. Το ενημερωτικό υλικό θα παραχθεί σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Στόχοι είναι:

- Η ανάπτυξη των δεξιοτήτων των Αναθετουσών Αρχών για τα οφέλη της εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων.
- Η ενημέρωση των εκπροσώπων της αγοράς και των επιχειρηματιών για την πρόθεση του δημόσιου τομέα να προχωρήσει στο «πρασίνισμα» των δημοσίων συμβάσεων, αλλά και για τα οφέλη που προκύπτουν για τους διαφόρους κλάδους από την πιστοποίηση των προϊόντων και την προώθηση της παραγωγής περιβαλλοντικά φιλικά προϊόντων καθώς και η προσαρμογή της ελληνικής αγοράς στα νέα δεδομένα.

- Η ενημέρωση του κοινού για τα περιβαλλοντικά και εν δυνάμει κοινωνικά οφέλη από την αγορά περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων.

Συμπληρωματικά στα ανωτέρω αναφέρεται πως οι υπάλληλοι των Αναθετουσών Αρχών και των Αναθετόντων Φορέων θα παρακολουθούν επιμορφωτικά σεμινάρια στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), παρακολουθώντας το πιστοποιημένο επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο «Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις: Αρχές και πλαίσιο εφαρμογής».

Σε συνεργασία επίσης με υφιστάμενες δομές του Δημοσίου θα διοργανωθούν ενημερωτικές και επιμορφωτικές εκδηλώσεις σε όλη την ελληνική Επικράτεια, καθώς και σεμινάρια κατάρτισης και θα διακινηθεί χρήσιμο υλικό, όπως ενημερωτικά φυλλάδια, οδηγοί καλών πρακτικών Πράσινων και Κυκλικών Δημοσίων Συμβάσεων, εφαρμογές ανάλυσης κύκλου ζωής προϊόντων, υπηρεσιών και έργων. Τέτοιες δομές είναι το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης, η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης και το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

Αποδέκτες των δράσεων αυτών θα είναι φορείς του δημοσίου και της αυτοδιοίκησης, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, καθώς και εμπλεκόμενοι φορείς της παραγωγής σε εφαρμογή προγράμματος που θα επεξεργαστεί η Επιτροπή.

7. ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ - ΔΙΑΝΟΜΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ - ΑΠΟΔΕΛΤΙΩΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

7.1 Εμπειρική έρευνα - Δομή ερωτηματολογίου

Με την ολοκλήρωση της βιβλιογραφικής έρευνας ακολούθησε το δεύτερο σκέλος της έρευνας κατά το οποίο δομήθηκε ερωτηματολόγιο και διανεμήθηκε σε Δήμους της Χώρας, οι οποίοι με τη σειρά τους κλήθηκαν να απαντήσουν σε μια σειρά ερωτήσεων που αφορούσαν στις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις.

Στη δομή του ερωτηματολογίου περιλαμβάνονταν συνολικά 38 ερωτήσεις, οι οποίες απευθύνονταν στο δείγμα που επιλέχθηκε. Τα ερωτήματα στην πλειονότητά τους έδιναν τη δυνατότητα επιλογής από τον εκάστοτε αριθμό συγκεκριμένων απαντήσεων κάθε φορά, ενώ μέρος αυτών απαιτούσε την σύνταξη απάντησης από τον ίδιο τον ερωτηθέντα.

Για τη σύνταξη των ερωτήσεων λήφθηκαν υπόψη τα σημαντικότερα στοιχεία που σχετίζονται με το αντικείμενο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων (Green Public Procurement). Η δε δομή τους ήταν αποτέλεσμα της συνολικής έρευνας που πραγματοποιήθηκε στην ελληνική και ξένη βιβλιογραφία, ενώ στοιχεία ταυτόχρονα αντλήθηκαν και από παρόμοιας φύσεως ερωτήματα που διατυπώνονταν κατά καιρούς στο πεδίο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Σημειώνεται στο σημείο αυτό πως ειδικά για τα θέματα της βιβλιογραφίας πραγματοποιήθηκε εκτενής ανασκόπηση καλύπτοντας τις πλέον πρόσφατες βιβλιογραφικές πηγές στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και ανατρέχοντας και στις πιο πρόσφατες διατάξεις που θεσμοθετήθηκαν για τον ίδιο τομέα (βλ. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Δημόσιες Συμβάσεις του 2021). Ένα επίσης ιδιαίτερο σημείο της βιβλιογραφικής έρευνας που διεξήχθη και αξίζει να επισημανθεί εδώ είναι η διαρκής παρακολούθηση των εξελίξεων των σχετικών με τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις σε μια πολυετή βάση. Ενδεικτικά αναφέρεται η παρακολούθηση των εξελίξεων των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή – από το 2004 (όπου η ΕΕ εξέδωσε το εγχειρίδιο «Αγοράστε Οικολογικά! Ένα εγχειρίδιο για τις δημόσιες συμβάσεις για περιβαλλοντικά θέματα»), λόγω προσωπικού γνωστικού και ερευνητικού ενδιαφέροντος, έως και σήμερα (2022) που ολοκληρώνεται η παρούσα διδακτορική διατριβή.

Στη δομή του ερωτηματολογίου συμπεριλήφθηκε επίσης ένας πολύ σύντομος πρόλογος σχετικά με την εννοιολογική προσέγγιση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Ως εκ τούτου, ο

ερωτηθέντας είχε τη δυνατότητα μέσα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα να κατανοήσει το αντικείμενο της έρευνας και να απαντήσει ο ίδιος στα ερωτήματα που ακολουθούσαν ή να διαβιβάσει το ερωτηματολόγιο στην καθ' ύλη αρμόδια Υπηρεσία του Δήμου. Ο προαναφερθέντας πρόλογος ήταν ο εξής:

"Οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις (ΠΔΣ) ορίζονται στην ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος» ως η «…διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να συνάψουν συμβάσεις για αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία, τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες»"

Κατωτέρω, παρουσιάζονται συνολικά υπό μορφή πίνακα τα 38 ερωτήματα που δομούσαν στο σύνολό τους το ερωτηματολόγιο της έρευνας. Ειδικότερα:

Α/Α	***Ερώτηση***
1	*Ποιο είδος Διοίκησης αντιπροσωπεύετε;*
2	*Επωνυμία της Διοικητικής Αρχής.*
3	*Ποια είναι η ετήσια αξία (σε €) των Δημοσίων Συμβάσεων στον Οργανισμό/ Υπηρεσία σας;*
4	*Στοιχεία υπευθύνου επικοινωνίας (α. Ονοματεπώνυμο, β. Θέση στη Διοίκηση, γ. Τηλέφωνο, Δήμος E-mail).*
5	*Ο Οργανισμός/ Υπηρεσία σας υιοθετεί μια φιλοπεριβαλλοντική πολιτική;*
6	*Ο Οργανισμός/ Υπηρεσία σας έχει θέσει συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς στόχους; Στην παρούσα ερώτηση απαντάτε μόνον στην περίπτωση που η απάντησή σας στο προηγούμενο ερώτημα είναι καταφατική.*
7	*Ο Οργανισμός/ Υπηρεσία σας έχει συγκεκριμένο τμήμα για τη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων;*
8	*Υπάρχει περιβαλλοντική πτυχή στην πολιτική προμηθειών του Οργανισμού/ Υπηρεσία σας;*
9	*Έχετε γνώση γύρω από το θεσμικό πλαίσιο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στην χώρα μας;*
10	*Γνωρίζετε αν η χώρα μας έχει Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις;*
11	*Γνωρίζετε για ποια προϊόντα η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει κριτήρια Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων;*
12	*Γνωρίζετε παραδείγματα καλών πρακτικών από Οργανισμούς/ Υπηρεσίες της χώρας μας ή/και Οργανισμούς/ Υπηρεσίες άλλων ευρωπαϊκών κρατών;*
13	*Έχετε συνάψει ποτέ Δημόσια Σύμβαση, στην οποία να έχουν τεθεί συγκεκριμένα "πράσινα" κριτήρια; Αν ναι, απαντήστε στα ερωτήματα.*
14	*Τι προμηθευτήκατε;*

Α/Α	Ερώτηση
15	Πότε υπογράψατε τη Σύμβαση; Μήνας/ Έτος.
16	Ποια ήταν η αξία (σε €) της Σύμβασης;
17	Ποια "πράσινα" κριτήρια χρησιμοποιήσατε στην εν λόγω Σύμβαση;
18	Σε ποιο στάδιο της διαδικασίας σύναψης της Σύμβασης χρησιμοποιήσατε "πράσινα" κριτήρια;
19	Πόσο συχνά συμπεριλαμβάνονται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων της Υπηρεσίες/ Οργανισμού σας "πράσινες" προϋποθέσεις (π.χ. ανώτατα όρια εκπομπών ουσιών επιβλαβών για την υγεία και το περιβάλλον, ενεργειακή απόδοση και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων, κ.λπ.).
20	Σε κλίμακα από το 1 έως το 5, πόσο δύσκολη θεωρείτε την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων σε Συμβάσεις (1 = Πολύ εύκολη, 5 = Πολύ δύσκολη).
21	Συνεργάζεται η Υπηρεσία/ Οργανισμός σας με άλλες Υπηρεσίες/ Οργανισμούς στον τομέα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων;
22	Θα σας ενδιέφερε η συνεργασία με άλλες Υπηρεσίες/ Οργανισμούς της χώρας σας ή άλλες ευρωπαϊκές/-ούς Υπηρεσίες/ Οργανισμούς, προκειμένου να υιοθετήσετε περισσότερα "πράσινα" κριτήρια στις Δημόσιες Συμβάσεις που συνάπτετε;
23	Ποια κριτήρια θεωρείτε καθοριστικά για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις;
24	Εάν η Υπηρεσία/ Οργανισμός σας δεν έχει συνάψει ποτέ Δημόσια Σύμβαση με συγκεκριμένα "πράσινα" κριτήρια, που πιστεύετε ότι οφείλεται αυτό;
25	Πιστεύετε ότι η αποσαφήνιση νομικών ζητημάτων θα διευκολύνει την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας;
26	Πιστεύετε ότι οι ιθύνοντες λήψης αποφάσεων έχουν στρατηγικό ρόλο στην ενίσχυση της πολιτικής στήριξης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων εντός μιας Υπηρεσίες/ Οργανισμού;
27	Η δημιουργία ενός Τμήματος με υπαλλήλους που να είναι υπεύθυνοι αμιγώς για την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις θα συνέβαλε επιχειρησιακά στην προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων;
28	Εκτιμάτε ότι η θέσπιση συγκεκριμένων κριτηρίων σε εθνικό επίπεδο και η υιοθέτηση μηχανισμών δημοσιοποίησής τους (π.χ. βάσεις δεδομένων) θα διευκόλυνε στην υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις από τον Οργανισμό σας;
29	Η κατάρτιση νομικών και επιχειρησιακών κατευθυντηρίων γραμμών σε εθνικό επίπεδο θα διευκόλυνε στην υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις από τον Οργανισμό σας;
30	Σε κάθε περίπτωση, υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις που να έχουν υλοποιηθεί μέχρι και σήμερα, έστω και μόνο για την ενημέρωση των υπαλλήλων του Οργανισμού σας για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις;
31	Υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις στην Υπηρεσία/ Οργανισμό σας για την συνεχή ενημέρωση/ πληροφόρηση (up to date) γύρω από τις εξελίξεις στον τομέα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων;
32	Σε κλίμακα από το 1 έως το 5, πόσο σημαντική θεωρείτε την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας; (1 = Πολύ σημαντική, 5 = Καθόλου Σημαντική).
33	Θωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει περιβαλλοντικά οφέλη;

Α/Α	Ερώτηση
34	*Αν θεωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει περιβαλλοντικά οφέλη (βλ. προηγούμενη ερώτηση), πόσο σημαντικά πιστεύετε ότι θα είναι αυτά; (1 = Πολύ σημαντικά, 5 = Καθόλου Σημαντικά).*
35	*Θεωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει οικονομικά οφέλη;*
36	*Αν θεωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει οικονομικά οφέλη (βλ. προηγούμενη ερώτηση), πόσο σημαντικά πιστεύετε ότι θα είναι αυτά; (1 = Πολύ σημαντικά, 5 = Καθόλου Σημαντικά).*
37	*Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι οικονομικές (σε €) επιπτώσεις (κατ' εκτίμηση)από την μη υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ του Οργανισμού σας;*
38	*Σε ποια προϊόντα ή υπηρεσίες κρίνετε περισσότερο επιτακτική την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων της Υπηρεσίας/ του Οργανισμού σας;*

Το σύνολο των απαντήσεων στα ως άνω ερωτήματα παρουσιάζεται σε σχετικό κεφάλαιο του παρόντος τεύχους.

7.2 Αποστολή του ερωτηματολογίου

Για λόγους διευκόλυνσης των ερωτηθέντων - και στοχεύοντας πάντα στην κατά το δυνατόν συλλογή στοιχείων από μεγαλύτερο δείγμα - αποφασίστηκε το ερωτηματολόγιο να κατασκευαστεί σε ηλεκτρονική μορφή για να συμπληρώνεται με τον ευκολότερο δυνατό τρόπο. Χρησιμοποιήθηκε λογισμικό του προγράμματος Google Drive, στο οποίο και διατυπώθηκαν τα ερωτήματα κυρίως με την μορφή ελεύθερου κειμένου ή πολλαπλών επιλογών.

Με την ολοκλήρωση του ερωτηματολογίου σε ηλεκτρονική μορφή αναζητήθηκαν τα emails των υπευθύνων των Δήμων που σχετίζονται με τον έναν ή τον άλλον τρόπο με το αντικείμενο της έρευνας (Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις). Κατόπιν αυτού ετοιμάστηκε σχετικό προωθητικό μήνυμα και στάλθηκε ηλεκτρονικά το ερωτηματολόγιο της έρευνας.

Αξίζει να αναφερθεί στο σημείο αυτό πως η συλλογή των ερωτηματολογίων αποτέλεσε μια ιδιαίτερη επίπονη διαδικασία, καθ' όσον συχνά προέκυπταν δυσκολίες συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου (ηλεκτρονικά). Επιπρόσθετα, ορισμένες Υπηρεσίες από το δείγμα που επιλέχθηκε χρειάστηκαν εσωτερικές συνεννοήσεις και συνεργασίες με διάφορα Τμήματα/ Υπηρεσίες τους προκειμένου να ανταπεξέλθουν στην συμπλήρωση του ερωτηματολογίου. Σε κάθε περίπτωση, για την διευκόλυνση των αρμοδίων καταρτίστηκε συμπληρωματικό

διαβιβαστικό σημείωμα και το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο στάλθηκε και σε έντυπη μορφή, με αλληλογραφία. Δείγμα το κειμένου του συνοδού διαβιβαστικού σημειώματος παρουσιάζεται στη συνέχεια:

Αξιότιμοι κύριοι/ Αξιότιμες κυρίες,

Στο πλαίσιο υλοποίησης της Διδακτορικής Διατριβής μου στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, με θέμα: ***«Η περιβαλλοντική παράμετρος στην λήψη αποφάσεων των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ) και οι επιπτώσεις της στη διαμόρφωση της φυσιογνωμίας μιας πόλης»,***

θα εκτιμούσα δεόντως την συμβολή σας στην έρευνα που διεξάγεται μέσω της συμπλήρωσης του συγκεκριμένου ηλεκτρονικού ερωτηματολογίου.

Το ερωτηματολόγιο απευθύνεται κατά κύριο λόγο σε Δήμους της χώρας και σκοπός του είναι να συμβάλλει στην εξαγωγή – μέσω στατιστικής επεξεργασίας και ποιοτικής αξιολόγησης και ειδικότερα της μεθόδου «Συνέντευξη σε βάθος» – εκείνων των συμπερασμάτων που θα συμβάλλουν:

- *στην αξιολόγηση του βαθμού ενημέρωσης και εφαρμογής των «Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων» στον τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων,*
- *στην κατανόηση της σημασίας υιοθέτησης «πράσινων κριτηρίων» στις δημόσιες συμβάσεις, και*
- *στην διατύπωση προτάσεων για την υιοθέτηση «πράσινων κριτηρίων» στις δημόσιες συμβάσεις με αποτέλεσμα τις μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.*

Τις προσεχείς ημέρες θα λάβετε το συγκεκριμένο ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο και σε έντυπη μορφή στην περίπτωση που επιθυμείτε να το συμπληρώσετε με αυτό τον τρόπο.

Το συμπληρωμένο έντυπο ερωτηματολόγιο μπορείτε να το αποστείλετε με δική μου χρέωση στην εξής διεύθυνση: Δημαρχείο Καλλιθέας (Γραφείο Δημάρχου – 3ος όροφος, τηλ. 2132070321) Μαντζαγριωτάκη 76, ΤΚ 17676, Καλλιθέα.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τον χρόνο σας και την συμβολή σας.

Με εκτίμηση,

Δημήτριος Κάρναβος

Δήμαρχος Καλλιθέας

Οικονομολόγος, MSc. Βιώσιμη Ανάπτυξη

Υποψήφιος Διδάκτορας Χαροκοπείου Πανεπιστημίου

Αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι οι Δημόσιες Συμβάσεις, λόγω της φύσεώς τους (π.χ. εμπεριέχουν οικονομικά στοιχεία, λοιπές πληροφορίες, κ.λπ.), αποτελούν ένα αντικείμενο αρκετά δύσκολο στην γνωστοποίησή του, ενώ το αντικείμενο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων αποτελεί ένα αρκετά νεοεισερχόμενο αντικείμενο, με ότι δυσκολίες αυτό συνεπάγεται για τους Δήμους που έχουν επιλεχθεί ως δείγμα.

7.3 Συμπληρωμένα ερωτηματολόγια

Συλλέχθηκαν 20 ερωτηματολόγια τα οποία αντίστοιχα αφορούν σε 20 Δήμους της Χώρας. Μία σύνοψη των Δήμων που απάντησαν στην έρευνα παρουσιάζεται στον κάτωθι πίνακα. Σε διπλανή στήλη του πίνακα σημειώνεται με [Ε] ή με [Η] η μορφή του ερωτηματολογίου που συλλέχθηκε [Έντυπη ή Ηλεκτρονική]. Ειδικότερα:

1	Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	[Ε]
2	Δήμος Σιντίκης	[Ε]
3	Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	[Ε]
4	Δήμος Παλαιού Φαλήρου	[Ε]
5	Δήμος Παπάγου – Χολαργού	[Ε]
6	Δήμος Αγίου Δημητρίου	[Ε]
7	Δήμος Αμαρουσίου	[Ε]
8	Δήμος Αγίας Βαρβάρας	[Ε]
9	Δήμος Αιγάλεω	[Η]
10	Δήμος Μεγαρέων	[Η]
11	Δήμος Αλίμου	[Η]
12	Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	[Η]
13	Δήμος Δάφνης – Υμηττού	[Η]
14	Δήμος Σαρωνικού	[Η]
15	Δήμος Αγίας Παρασκευής	[Η]
16	Δήμος Κυθήρων	[Η]
17	Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	[Η]
18	Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	[Η]

19	Δήμος Κηφισιάς	[Η]
20	Δήμος Καλλιθέας	[Ε]

Σημείωση: Οι Δήμοι Μοσχάτου – Ταύρου, Παλαιού Φαλήρου, Παπάγου – Χολαργού, Αγίου Δημητρίου και Αμαρουσίου συμμετείχαν στην έρευνα αποστέλλοντας συμπληρωμένο το ερωτηματολόγιο, τόσο σε έντυπη όσο και σε ηλεκτρονική μορφή.

Το σύνολο του δείγματος που είχε επιλεχθεί αρχικά για την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου της εμπειρικής έρευνας παρουσιάζεται στον κάτωθι πίνακα.

1	Δήμος Αμαρουσίου
2	Δήμος Ασπροπύργου
3	Δήμος Δάφνης - Υμηττού
4	Δήμος Μαραθώνα
5	Δήμος Νίκαιας – Αγίου Ιωάννη Ρέντη
6	Δήμος Παλαιού Φαλήρου
7	Δήμος Περιστερίου
8	Δήμος Αίγινας
9	Δήμος Αγίας Βαρβάρας
10	Δήμος Αγίας Παρασκευής
11	Δήμος Αγίου Δημητρίου
12	Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού
13	Δήμος Αθηναίων
14	Δήμος Αιγάλεω
15	Δήμος Αλίμου
16	Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης
17	Δήμος Γαλατσίου
18	Δήμος Γλυφάδας
19	Δήμος Διονύσου
20	Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης
21	Δήμος Καλλιθέας
22	Δήμος Κηφισιάς
23	Δήμος Κυθήρων
24	Δήμος Λυκόβρυσης - Πεύκης
25	Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου
26	Δήμος Νέας Σμύρνης
27	Δήμος Παπάγου - Χολαργού
28	Δήμος Πεντέλης
29	Δήμος Σαλαμίνας
30	Δήμος Σαρωνικού
31	Δήμος Ύδρας
32	Δήμος Φιλοθέης - Ψυχικού
33	Δήμος Φυλής

Στο πλαίσιο των παραπάνω αναφορών, και όπως αναφέρθηκε και στην Εισαγωγή της

παρούσας διδακτορικής διατριβής, αξίζει να σημειωθεί ότι από το σύνολο των αρχικά 33 Δήμων που είχαν επιλεχθεί να αποτελούν το δείγμα, ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν για 20 εξ αυτών, ήτοι για ποσοστό περίπου 60,6%. Το δείγμα, δηλαδή, που συμμετείχε στην έρευνα θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί σχετικά μικρό. Το στοιχείο αυτό συγκαταλέγεται παραταύτα σε ένα από τα σημαντικά *έμμεσα* ευρήματα της έρευνας που διεξήχθη με το δομημένο ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε.

Η μειωμένη ανταπόκριση, παρά τις συνεχείς και τακτικές προσπάθειες συλλογής περισσοτέρων ερωτηματολογίων, θα μπορούσε να αποδοθεί σε πολλούς λόγους: απουσία συγκεκριμένης περιβαλλοντικής πολιτικής από τους Δήμους της Χώρας με στοχοθεσία και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της, μικρός βαθμός κατάρτισης του εμπλεκόμενου προσωπικού και απουσία βασικού γνωστικού υποβάθρου στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, απουσία μια Κεντρικής Υπηρεσίας που θα υποστηρίζει τα Τμήματα Προμηθειών των Δήμων σε βασικά προβλήματα, αναγκαίες κατευθύνσεις και διευκρινήσεις, κ.ά.

Σε κάθε περίπτωση το πιο ασφαλές έμμεσο συμπέρασμα από την εξέλιξη που περιεγράφηκε παραπάνω είναι ότι πολλά μένουν ακόμη να γίνουν στο πεδίο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στους Δήμους της Χώρας. Η διαπίστωση αυτή συνδέεται με την καθυστερημένη θεσμοθέτηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στη Χώρα μας και ειδικά με την δημοσίευση σε ΦΕΚ στις 08 Φεβρουαρίου 2021 του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Στο πλαίσιο, ωστόσο, της περιβαλλοντικής πολιτικής που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει η Χώρα μας και ειδικά οι Δήμοι αυτής που συνιστούν ίσως τους μεγαλύτερους καταναλωτές αγαθών, προμηθειών και υπηρεσιών να οργανωθούν άμεσα και να αναδιαμορφώσουν τα σχετικά Τμήματα Προμηθειών τους.

Η εκπαίδευση και κατάρτιση των αρμοδίων υπαλλήλων και η παροχή τεχνική υποστήριξης και διευκρινίσεων από μια Κεντρική Υπηρεσία, π.χ. από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα είναι σημαντικός αρωγός σε αυτή την προσπάθεια που ξεκινά σε εθνικό επίπεδο. Αρωγός τέλος μπορεί να είναι και η αξιοποίηση των συμπερασμάτων της παρούσας διδακτορικής διατριβής από τα εμπλεκόμενα μέρη (Δήμοι της Χώρας), επιτυγχάνοντας άμεσα την αύξηση της γνωστικής βάσης και οργανώνοντας αποτελεσματικά τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

7.4 Επεξεργασία δεδομένων βάσει των συμπληρωμένων ερωτημαολογιών

1. Ποιο είδος Διοίκησης αντιπροσωπεύετε;

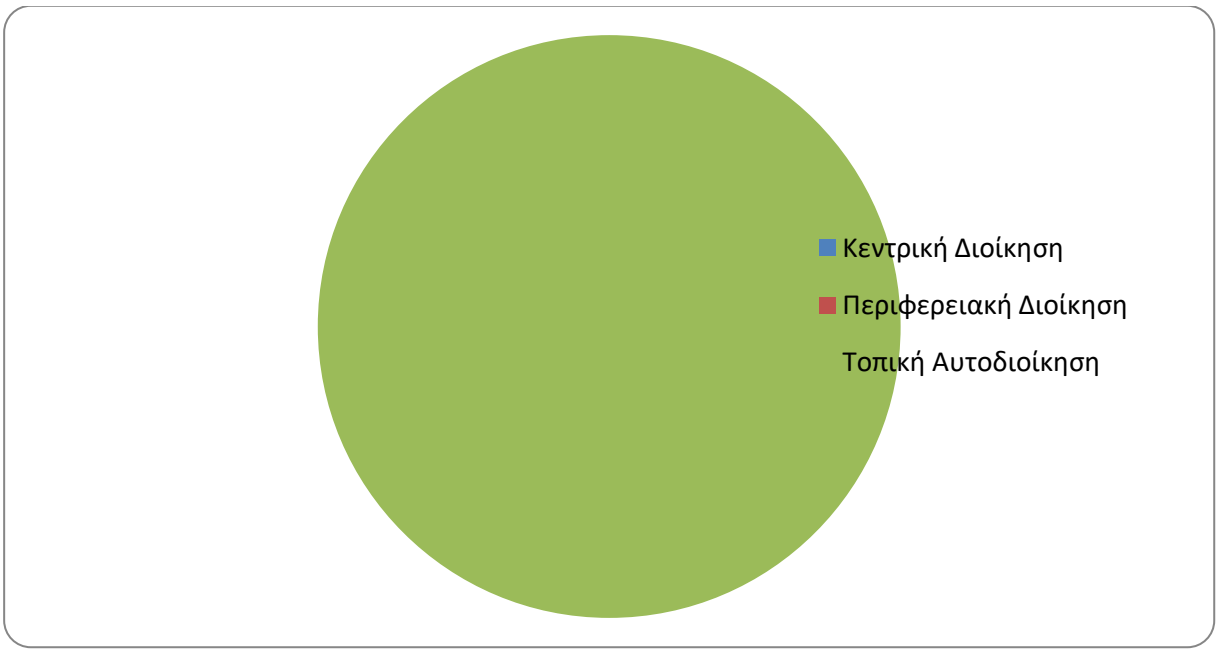

Τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης ερώτησης ήταν τα αναμενόμενα, καθ' όσον είχε προαποφασιστεί το δείγμα να αποτελείται αποκλειστικά από τους Δήμους της Χώρας, οι οποίοι συνιστούν ίσως τους μεγαλύτερους προμηθευτές αγαθών, υπηρεσιών και έργων και ως εκ τούτου η εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτουν θα παρουσίαζε ένα σημαντικό ενδιαφέρον σχετικό με την αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση πόρων. Η ερώτηση αυτή ήταν αμιγώς εισαγωγική. Αποτελούσε, δηλαδή, ένα πρόλογο για τον ερωτηθέντα που θα συμπλήρωνε το ερωτηματολόγιο.

2. Επωνυμία της Διοικητικής Αρχής.

1	Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού
2	Δήμος Σιντίκης
3	Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου
4	Δήμος Παλαιού Φαλήρου
5	Δήμος Παπάγου – Χολαργού
6	Δήμος Αγίου Δημητρίου
7	Δήμος Αμαρουσίου
8	Δήμος Αγίας Βαρβάρας
9	Δήμος Αιγάλεω
10	Δήμος Μεγαρέων
11	Δήμος Αλίμου
12	Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης
13	Δήμος Δάφνης – Υμηττού
14	Δήμος Σαρωνικού
15	Δήμος Αγίας Παρασκευής
16	Δήμος Κυθήρων

17	Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης
18	Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη
19	Δήμος Κηφισιάς

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω, από το σύνολο των αρχικά 33 Δήμων που είχαν επιλεχθεί να αποτελούν το δείγμα, ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν για 20 εξ αυτών, ήτοι για ποσοστό περίπου 60,6%. Το δείγμα, δηλαδή, που συμμετείχε στην έρευνα θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί σχετικά μικρό. Το στοιχείο αυτό συγκαταλέγεται παραταύτα σε ένα από τα σημαντικά *έμμεσα* ευρήματα της έρευνας που διεξήχθη με το δομημένο ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε.

Αξίζει, ωστόσο, να επισημανθεί στο σημείο αυτό πως το δείγμα των περισσοτέρων Δήμων που συμμετείχαν στην έρευνα καλύπτει χωρικά πολλούς τομείς της Αττικής. Παραδείγματος χάριν, στην έρευνα συμμετείχαν Δήμοι του Νότιου Τομέα (π.χ. Δήμος Καλλιθέας, Δήμος Μοσχάτου – Ταύρου, Δήμος Παλαιού Φαλήρου, Δήμος Αλίμου, κ.λπ.), Δήμοι του Βόρειου Τομέα (π.χ. Δήμος Κηφισιάς, Δήμος Παπάγου – Χολαργού, Δήμος Αγίας Παρασκευής, κ.λπ.), κ.ά. Αυτό αποτέλεσε εξ αρχής επιδίωξη της έρευνας καθ’ όσον όμοροι Δήμοι πολλές φορές λειτουργούν με παρεμφερείς συνθήκες του τομέα στον οποίο χωροθετούνται, κύρια γιατί ο τομέας παρουσιάζει κοινά χαρακτηριστικά και φυσιογνωμία, χωρίς βέβαια αυτό να αποτελεί πανάκεια για τον τρόπο λειτουργίας των εσωτερικών Υπηρεσιών του κάθε Δήμου, για την πολιτική που χαράσσει και την στοχοθεσία που θέτει. Σε κάθε περίπτωση εκτιμήθηκε ότι η χωρική διασπορά του δείγματος θα συνεισέφερε κατά κάποιο τρόπο στην διασφάλιση και στον πλουραλισμό των απαντήσεων που αναμένονταν στα ερωτήματα που δομούσαν το ερωτηματολόγιο.

3. Ποια είναι η ετήσια αξία (σε €) των Δημοσίων Συμβάσεων στον Οργανισμό/ Υπηρεσία σας;

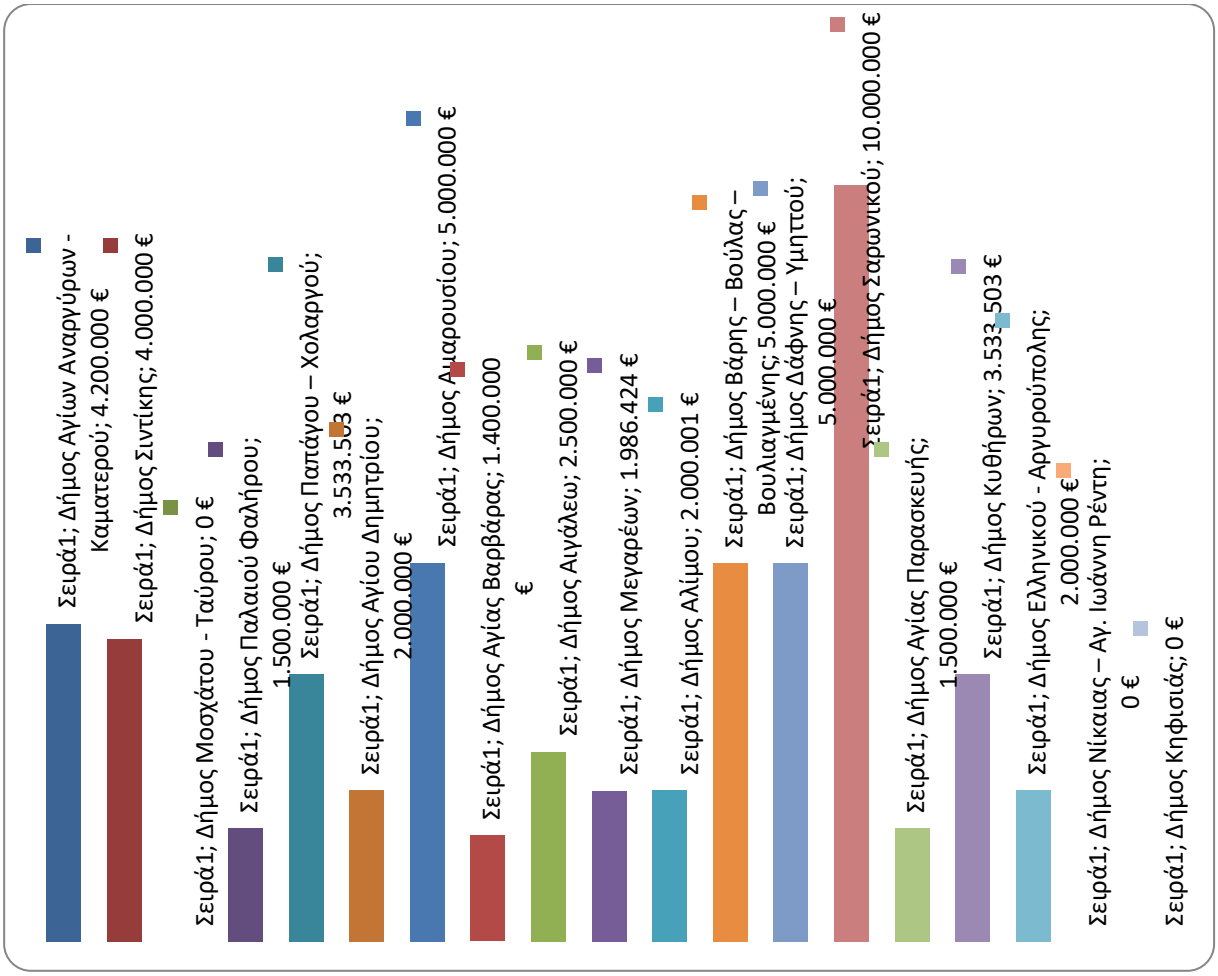

Με βάση τις απαντήσεις που διατυπώθηκαν στο συγκεκριμένο ερώτημα, τεκμαίρεται ότι οι Δήμοι αποτελούν μεγάλους προμηθευτές προϊόντων, υπηρεσιών και έργων. Συνεπώς μπορεί να είναι σημαντικοί διαμορφωτές στην πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Αξίζει να αναφερθεί ότι Δήμοι του δείγματος που συλλέχθηκαν συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις σε ετήσια βάση της τάξης των 5 εκατομμυρίων ευρώ. Πολύ περισσότερο αξίζει να επισημανθεί ότι μόνο στο δείγμα των Δήμων που συλλέχθηκε το σύνολο των δημοσίων συμβάσεων ανέρχεται σε περίπου 55, 153 εκατομμύρια ευρώ (με κάποιους Δήμους να μην έχουν απαντήσει στο συνολικό ύψος των ετησίων δημοσίων συμβάσεων). Είναι λοιπόν σαφές ότι η εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων κατά την προμήθεια προϊόντων, υπηρεσιών και έργων και για τον προαναφερθέντα προϋπολογισμό θα έπαιζε καθοριστικό ρόλο και θα είχε πολλές εκφάνσεις στην προστασία του φυσικού ή και αστικού περιβάλλοντος.

Αναφέρεται, τέλος, ότι η παραπάνω ερώτηση αποτέλεσε εμμέσως και τεκμήριο ότι οι Δήμοι της Χώρας συνιστούν μεγάλους καταναλωτές προϊόντων, υπηρεσιών και έργων και εμμέσως αποτελούν εκείνη την βαθμίδα της Διοίκησης που η εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις που συνάπτουν θα διαδραμάτιζε σημαντικό ρόλο στην ουσιαστική και

αποτελεσματική προστασία του περιβάλλοντος. Είναι αντιληπτό ότι τα παραπάνω ποσοτικά στοιχεία θα διαφοροποιούνταν ενδεχομένως σημαντικά στην περίπτωση που συλλέγονταν στοιχεία από μεγαλύτερο δείγμα. Σε κάθε περίπτωση θα ισχυροποιούσαν περαιτέρω το ήδη ασφαλές συμπέρασμα για τους Δήμους ως μεγάλους προμηθευτές προϊόντων, υπηρεσιών και έργων.

4. Στοιχεία υπευθύνου επικοινωνίας (α. Ονοματεπώνυμο, β. Θέση στη Διοίκηση, γ. Τηλέφωνο, Δήμος E-mail).

- Αμαλία Τσιώλη, Προϊσταμένη τμ. Τεχνικών Υπηρεσιών, 2132019649, amtsioli@gmail.com
- Καρίπης Μωυσής Προϊστάμενος Τμήματος Προμηθειών, 2132038091 mkaripis@maroussi.gr
- Ανδρέας Κονδύλης, Δήμαρχος, 2132008045, secretary@alimos.gr
- Βασιλική Βόγκλη, Προϊσταμένη Τμήματος Περιβάλλοντος, 2109762076, vicky.vogli@gmail.com
- Λευτέρης Μπούλιας, Γενικός Γραμματέας, 6974904880, lboulias@gmail.com
- Ιωάννης Σιδέρης, Αντιδήμαρχος Περιβάλλοντος, 2132004506, i.sideris@agiaparaskevi.gr
- Δημήτριος Τζεμπελίκος, Δρ. Μηχανολόγος Μηχανικός, Ενεργειακός Υπεύθυνος Δήμου Αιγάλεω, 6977.258663, dtzempelikos@gmail.com
- Στράτος Χαρχαλάκης, Δήμαρχος, 27360 33841
- Αντώνης Αντωνόπουλος, Γενικός Γραμματέας, 213-2018705, gg@elliniko-argyroupoli.gr
- Βασιλική Μητσοπούλου, Προϊσταμένη Διεύθυνσης Προγραμματισμού, Οργάνωσης και Πληροφορικής, vmitsopoul@gmail.com, 22960- 24527, & Αθανασία Μουρτζούκου, Υπάλληλος Τεχνικής Υπηρεσίας – Πολιτικός Μηχανικός, 22960-82732 mourtzouk@0140.syzefxis.gov.gr
- Ευάγγελος Ρίζος, Επιστημονικός Συνεργάτης, 6944555885, rizospf@gmail.com
- Μάνος Μαυρικάκης, Επιστημονικός Συνεργάτης Δημάρχου, 2132002860, emaurikakis@dpapxol.gov.gr
- Όλγα Βλάχου, Τμήμα Γραμματείας Δημάρχου
- Ιωάννης Χατζόπουλος, Προϊστάμενος Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών, Περιβάλλοντος και Πολεοδομίας Δήμου Σιντίκης, 2323350244, ix@sidiki.gr
- Μιχάλης Χρηστάκης, Γενικός Γραμματέας, 2132038312, g.grammateas@maroussi.gr
- Δημήτριος Παγουρτζής, Αντιδήμαρχος, 2132019372, pagourtzisdi@yahoo.gr
- Ιωάννα Σούκουλη, Προϊσταμένη Τμήματος Προγραμματισμού, 2102075287, tmima_programmatismou@nikaia-rentis.gov.gr

- Παναγιώτης Δημόπουλος, Προϊστάμενος Προμηθειών, 2132007185, pdimos10@gmail.com
- Κατερίνα Παπασπύρου, Τμήμα Προμηθειών Δήμου Καλλιθέας, 2132070383, apa-paspyrou@kallithea.gr

5. Ο Οργανισμός/ Υπηρεσία σας υιοθετεί μια φιλοπεριβαλλοντική πολιτική;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	ΝΑΙ
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΟΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΟΧΙ
Δήμος Κυθήρων	ΟΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΟΧΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

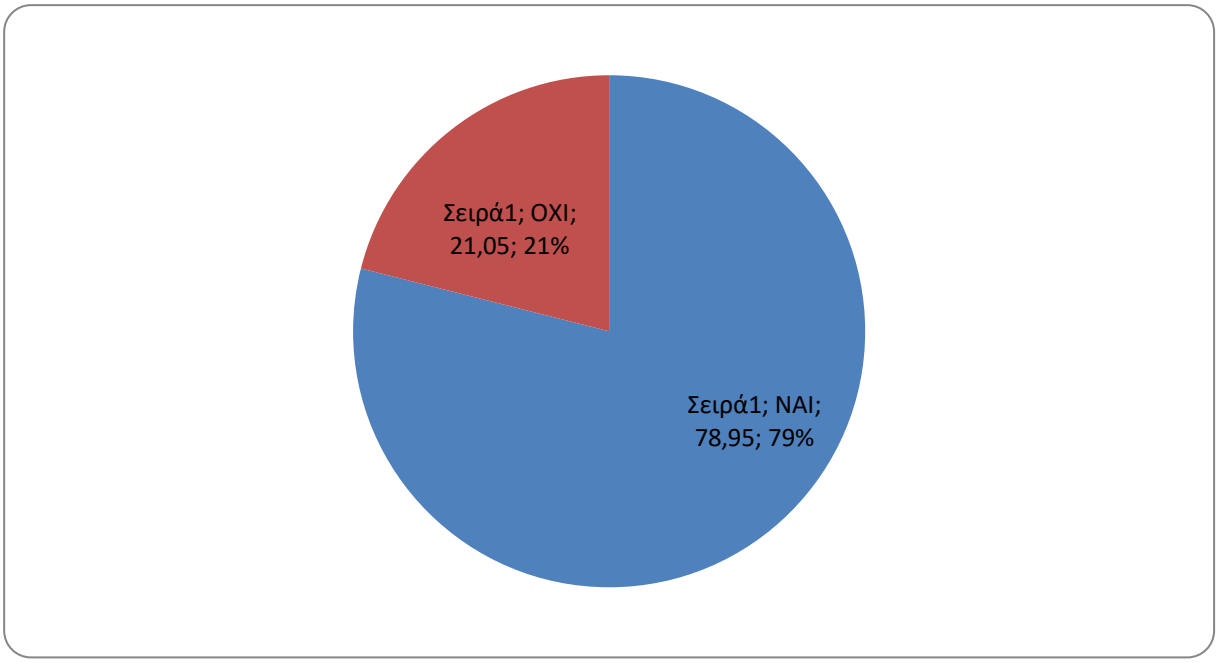
Σειρά1; ΟΧΙ;
21,05; 21%
Σειρά1; ΝΑΙ;
78,95; 79%

6. Ο Οργανισμός/ Υπηρεσία σας έχει θέσει συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς στόχους; Στην παρούσα ερώτηση απαντάτε μόνον στην περίπτωση που η απάντησή σας στο προηγούμενο ερώτημα είναι καταφατική.

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	ΌΧΙ
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	-
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	-
Δήμος Σαρωνικού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	-
Δήμος Κυθήρων	-
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	-
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

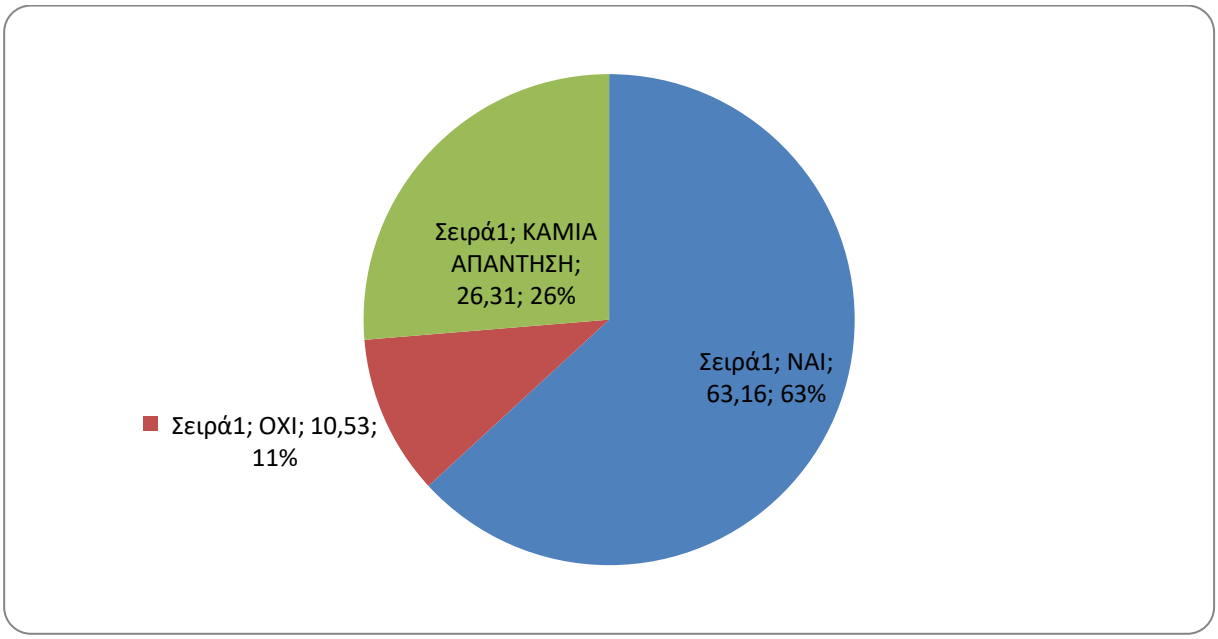

Από τα προηγούμενα ερωτήματα 5.και 6. η πλειονότητα του δείγματος των Δήμων που

συμμετείχαν στην παρούσα έρευνα δήλωσε ότι διαθέτει συγκεκριμένη περιβαλλοντική πολιτική και συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς στόχους. Εκτιμάται ότι οι απαντήσεις των ερωτηθέντων ήταν ειλικρινείς στα εν λόγω ερωτήματα, ωστόσο επίσης εκτιμάται ότι αντικατοπτρίζουν την περιβαλλοντική πολιτική σε συγκεκριμένους τομείς, όπως η διαχείριση των στερεών απορριμμάτων, η προώθηση της ανακύκλωσης και της κυκλικής οικονομίας, η αύξηση των χώρων πρασίνου, κ.λπ. Σε κάθε περίπτωση διαφαίνεται ότι Δήμοι που διαθέτει ήδη μια περιβαλλοντική πολιτική αναμένεται να δείξουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον στην προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, εντός των εσωτερικών Τμημάτων Προμηθειών τους, χωρίς ωστόσο αυτό να αποκλείει και Δήμους που δεν έχουν να δείξουν το ίδιο μεγάλο ενδιαφέρον.

7. Ο Οργανισμός/ Υπηρεσία σας έχει συγκεκριμένο τμήμα για τη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	-
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΌΧΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΌΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΝΑΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

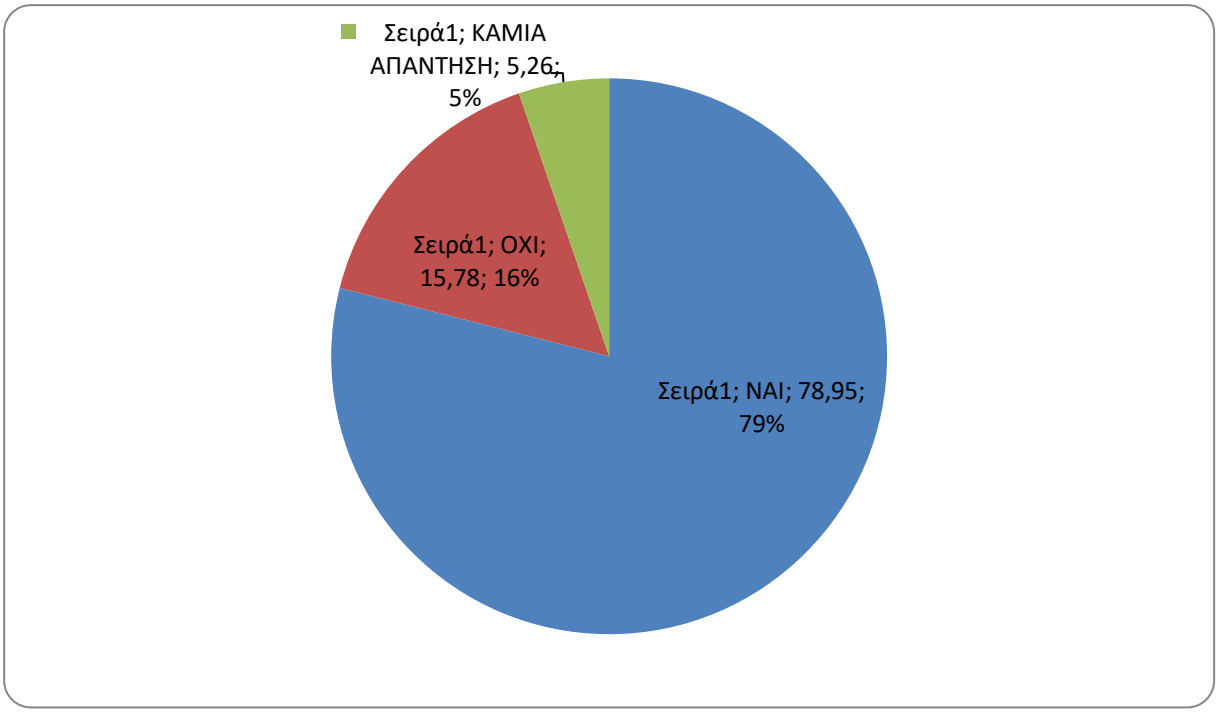

8. Υπάρχει περιβαλλοντική πτυχή στην πολιτική προμηθειών του Οργανισμού/ Υπηρεσία σας;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	-
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΌΧΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΌΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΌΧΙ
Δήμος Κυθήρων	ΌΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΌΧΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΌΧΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

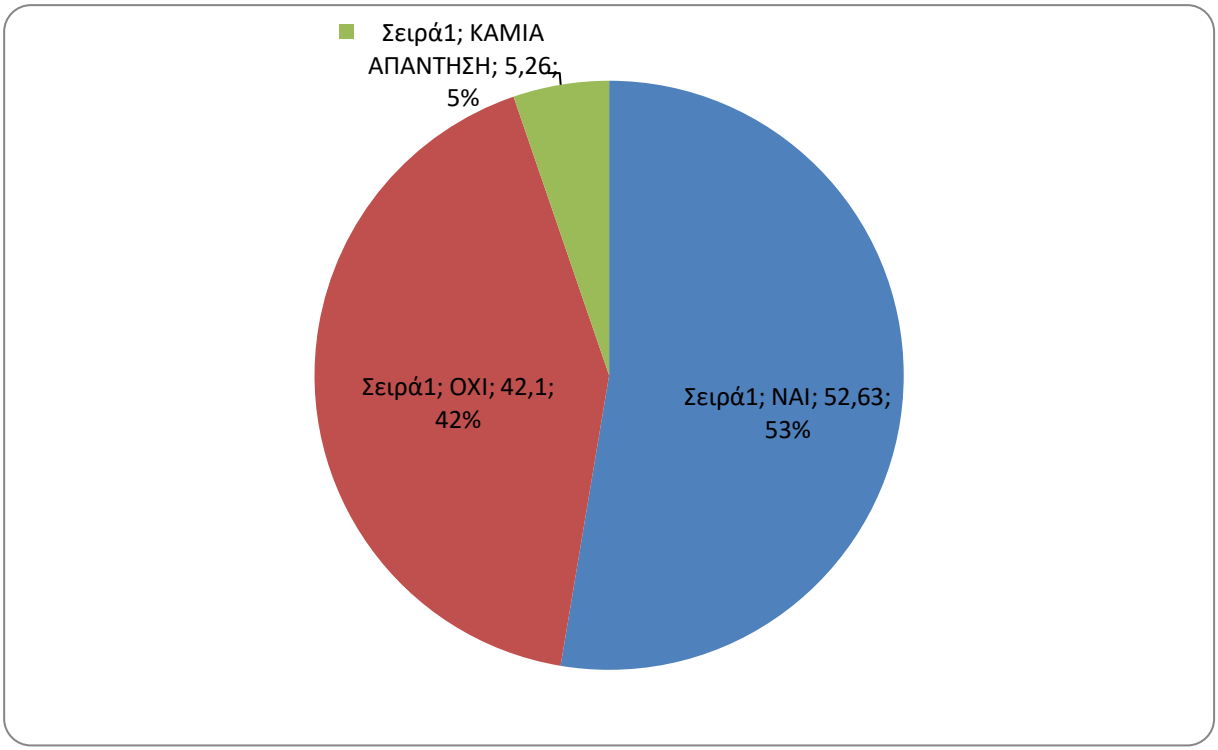

9. Έχετε γνώση γύρω από το θεσμικό πλαίσιο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στην χώρα μας;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	-
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΟΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΟΧΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΟΧΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΟΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΟΧΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΟΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΟΧΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

Το συγκεκριμένο ερώτημα αποτελούσε εξ αρχής ένα κρίσιμο ερώτημα για την έρευνα, από

τις απαντήσεις στο οποίο θα εξάγονταν ιδιαίτερα σημαντικά συμπεράσματα για την έρευνα της παρούσας διδακτορικής διατριβής. Φαίνεται ότι η πλειονότητα των ερωτηθέντων γνωρίζει το θεσμικό πλαίσιο γύρω από τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Υπάρχουν ωστόσο Δήμοι που δήλωσαν ότι δεν το γνωρίζουν. Με ενδιαφέρον επίσης αξιολογήθηκαν οι απαντήσεις των Δήμων Αμαρουσίου και Κηφισιάς, ότι δεν γνωρίζουν το θεσμικό πλαίσιο, όταν ο μεν πρώτος διαθέτει σημαντικά παραδείγματα εφαρμογής «πράσινων» κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις, ο δε δεύτερος συνιστά έναν μεγάλο Δήμο του Βόρειου Τομέα της Αττικής.

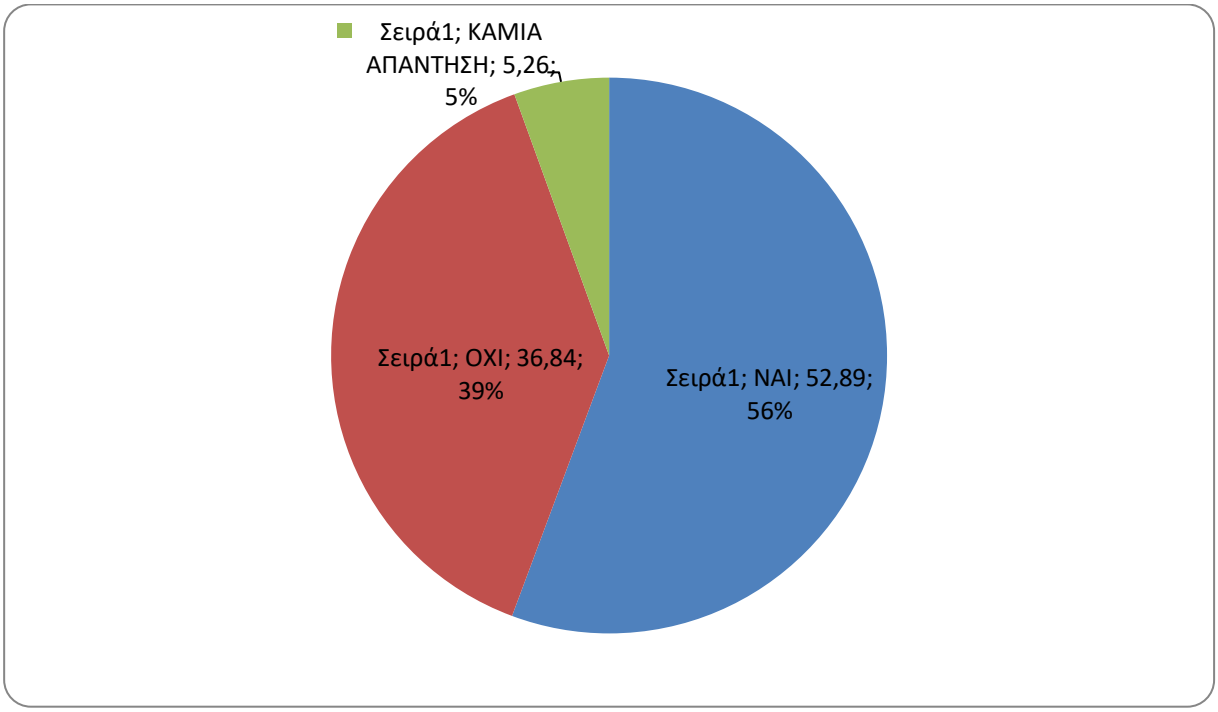

10. Γνωρίζετε αν η χώρα μας έχει Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΌΧΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΌΧΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΌΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΌΧΙ

Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΌΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΌΧΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

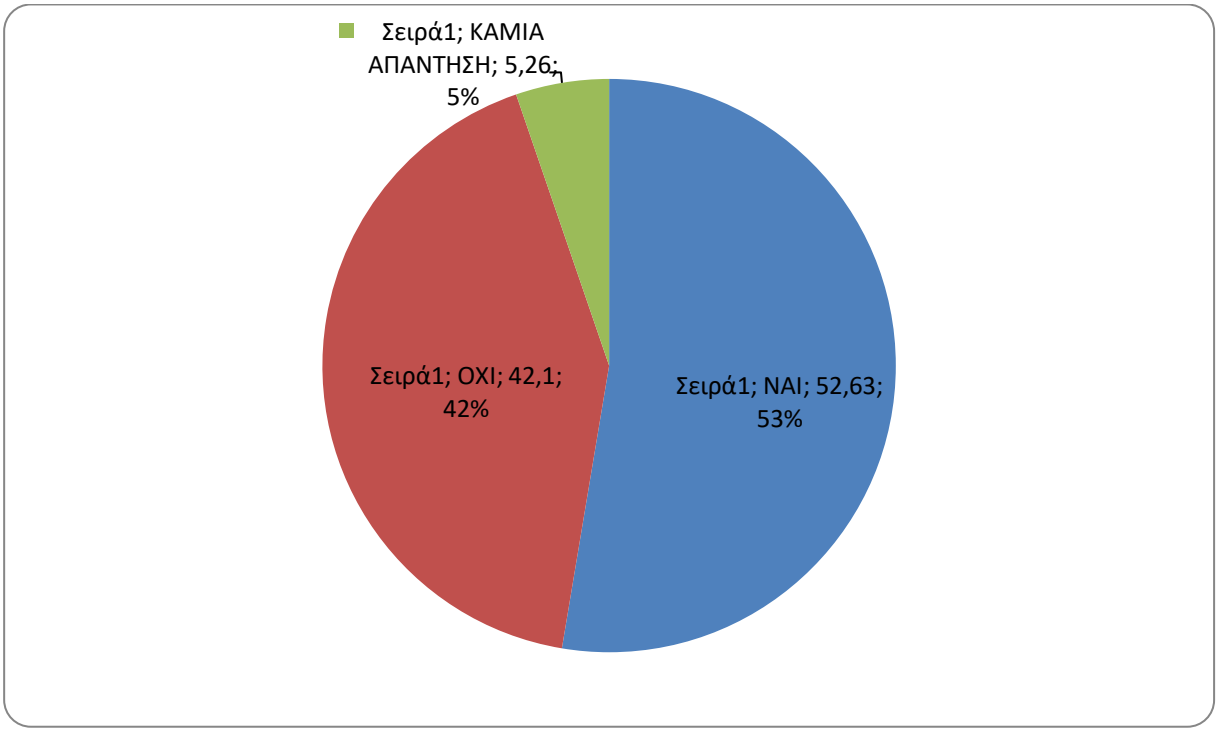

11.Γνωρίζετε για ποια προϊόντα η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει αναπτύξει κριτήρια Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΌΧΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΌΧΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΌΧΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΌΧΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΝΑΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΌΧΙ

Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΟΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΟΧΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

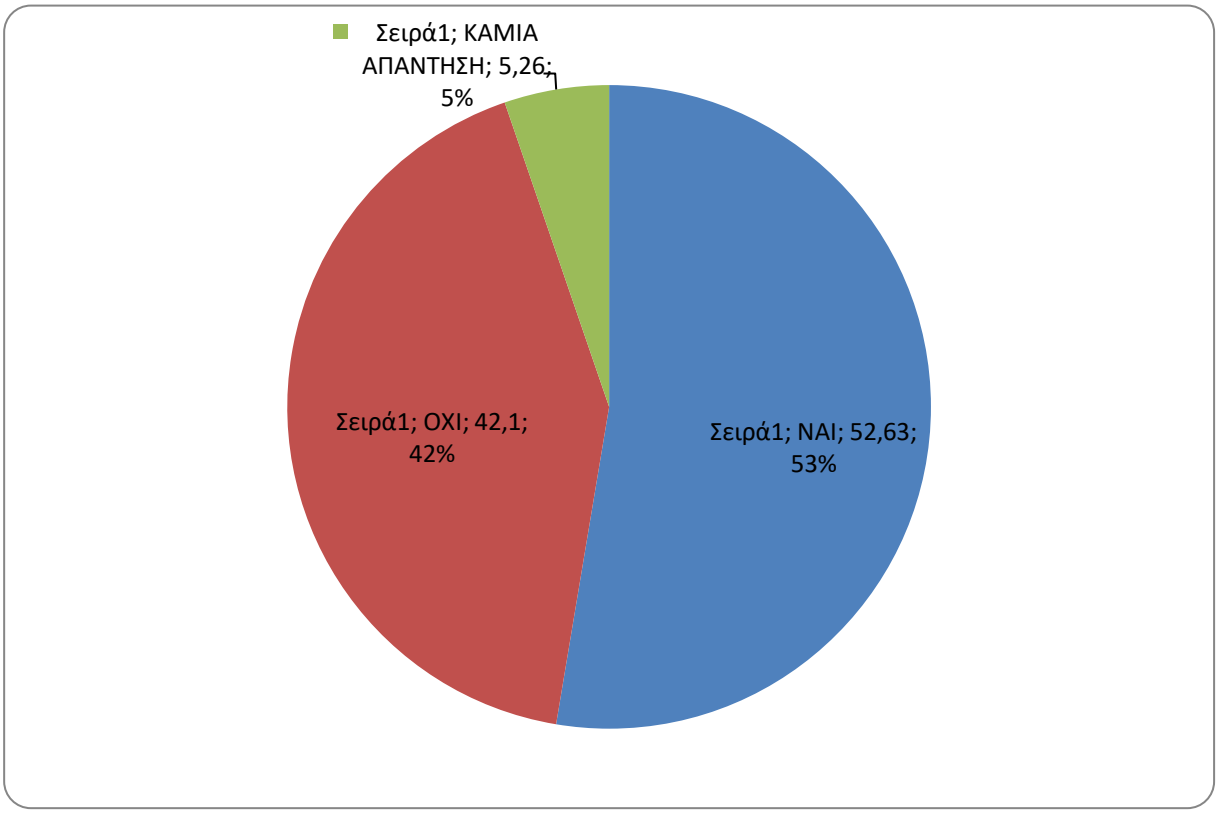

Με βάση τις απαντήσεις που διατυπώθηκαν στο συγκεκριμένο ερώτημα φαίνεται η πλειονότητα των ερωτηθέντων Δήμων να γνωρίζει σε ποια προϊόντα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναπτύξει «πράσινα» κριτήρια για την ενσωμάτωση στις Δημόσιες Συμβάσεις. Ένα πολύ μεγάλο ποσοστό, ωστόσο, φαίνεται να μην έχει αυτή την ειδική γνώση, γεγονός που τεκμαίρει ότι πολλά θα πρέπει ακόμη να γίνουν για την εφαρμογή του συγκεκριμένου εργαλείου στους Δήμους της Χώρας.

Με ενδιαφέρον επίσης ερμηνεύτηκαν και κάποιες απαντήσεις μεμονωμένων Δήμων στα ερωτήματα 10. και 11. Ενδεικτικά αναφέρεται ο Δήμος Παπάγου – Χολαργού, ο οποίος δεν έχει γνώση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, αλλά γνωρίζει σε ποια προϊόντα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει αναπτύξει «πράσινα» κριτήρια για την ενσωμάτωση στις Δημόσιες Συμβάσεις. Τούτο υποδεικνύει το γεγονός ότι η πολιτική των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων σε εθνικό επίπεδο ενδεχομένως να απαιτηθεί να «κοινωνηθεί»

καλύτερα. Μια υποχρέωση που φαίνεται να έχουν τα αρμόδια Υπουργεία: το Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων και το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας.

12.Γνωρίζετε παραδείγματα καλών πρακτικών από Οργανισμούς/ Υπηρεσίες της χώρας μας ή/και Οργανισμούς/ Υπηρεσίες άλλων ευρωπαϊκών κρατών;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	--
Δήμος Μεγαρέων	ΌΧΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΌΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΌΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΌΧΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

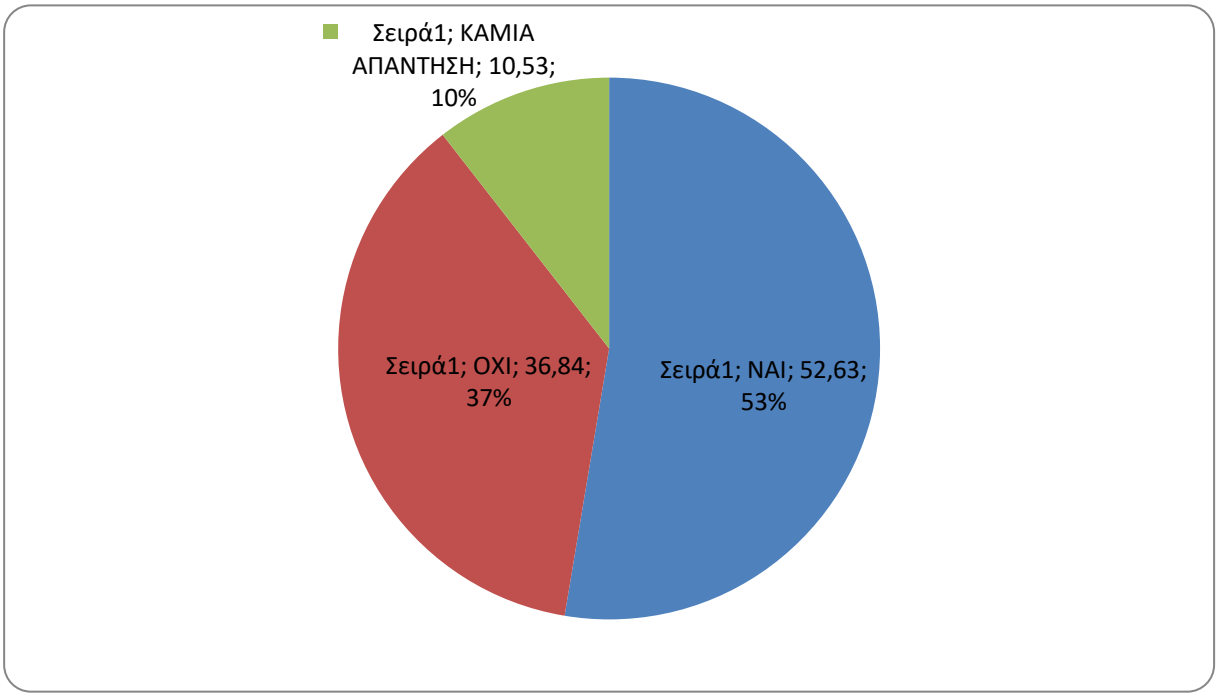

Από τις απαντήσεις στο συγκεκριμένο ερώτημα φαίνεται ότι μια αρκετά μεγάλη μερίδα ερωτηθέντων δεν γνωρίζει παραδείγματα καλών πρακτικών. Η διαπίστωση αυτή φαίνεται ότι

αποτελεί τροχοπέδη στην προώθηση της πολιτικής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, αφού η μη γνώση της συνεισφοράς των ΠΔΣ στην προστασία του περιβάλλοντος δεν αποτελεί κίνητρο για την υιοθέτηση «πράσινων» κριτηρίων. Αξίζει επίσης να αναφερθεί εδώ πως η εκτενής βιβλιογραφική ανασκόπηση σε εμπειρικά παραδείγματα στην παρούσα διατριβή μπορεί να αποτελέσει μια συνεισφορά της παρούσας έρευνας στους Δήμους της Χώρας. Ειδικότερα, στις Ενότητες που προηγήθηκαν παρουσιάζονται συγκεκριμένα εμπειρικά παραδείγματα εφαρμογής Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, από τα οποία προκύπτει πως οι Δημόσιες Αρχές δύνανται να διαμορφώσουν εύκολα και ποικιλοτρόπως την φυσιογνωμία των πόλεων σε πιο «πράσινα» πρότυπα. Για την επιλογή των συγκεκριμένων παραδειγμάτων χρησιμοποιήθηκαν εξ αρχής τρία κριτήρια: πρώτον. να επιλεγούν τα παραδείγματα εκείνα που είναι περισσότερο αναγνωρισμένα στην διεθνή βιβλιογραφία, δεύτερον. να επιλεγούν τα παραδείγματα εκείνα που η υλοποίησή τους ήταν επιτυχής και τα συμπεράσματά τους σημαντικά, και τρίτον. να επιλεγούν τα παραδείγματα εκείνα που δύνανται να εφαρμοστούν στην ελληνική πραγματικότητα και στις τρέχουσες συνθήκες.

Από την προμήθεια, λοιπόν, ηλεκτρικής ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας στο Rivierenland της Ολλανδίας, στην κατασκευή «πράσινων» δημοτικών σχολείων στο Pembroke της Μάλτας και στην προμήθεια υβριδικών αυτοκινήτων στην Ljubljana της Σλοβενίας, όπως επίσης και από την προμήθεια πράσινων προϊόντων πληροφορικής στο Dunkerque της Γαλλίας, στην κατασκευή εργατικών κατοικιών με συγκεκριμένα παθητικά πρότυπα στην Φινλανδία. Όλα τα παραδείγματα καταδεικνύουν τη δυναμική του εργαλείου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στην διαμόρφωση της φυσιογνωμίας των πόλεων στην βάση βιώσιμων αστικών προτύπων.

Αξίζει να σημειωθεί στο σημείο αυτό ότι η πλειονότητα των αγαθών, υπηρεσιών και έργων που επιλέχθηκαν να παρουσιαστούν ως προς την εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων σχετίζονται σημαντικά με τα κύρια αγαθά, υπηρεσίες και έργα που «προμηθεύονται» οι Δήμοι της Χώρας μας γενικότερα και πολύ περισσότερα τα τελευταία χρόνια. Παραδείγματος χάριν, την παρούσα χρονική στιγμή (10/2022) στη Χώρα μας υπάρχει μια έξαρση ενεργειακών επενδύσεων και ειδικότερα στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Οι δε Δήμοι της Χώρας έχουν ξεκινήσει να συμμετέχουν ενεργά στον θεσμό των «Ενεργειακών Κοινοτήτων» είτε στο πλαίσιο άσκησης κοινωνικής πολιτικής προμηθεύοντας νοικοκυριά, με συγκεκριμένα κριτήρια, με δωρεάν «πράσινη» ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια ή και προμηθεύοντας τα

δημοτικά κτίρια με «πράσινη» ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια μειώνοντας το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα. Την ίδια χρονική στιγμή πολλοί Δήμοι προετοιμάζονται για την κατασκευή έργων (π.χ. κτιρίων) που έχουν ενταχθεί σε διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα (π.χ. ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ, ΕΣΠΑ, Πράσινο Ταμείο του ΥΠΕΝ, Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κ.λπ.) και για τα οποία θα εφαρμοστούν συγκεκριμένα βιοκλιματικά κριτήρια ή και «πράσινα» κριτήρια για την μείωση του αποτυπώματός τους κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας. Το ίδιο ισχύει και στην προμήθεια συγκεκριμένων προϊόντων από ανάλογα χρηματοδοτικά εργαλεία με εκείνα που προαναφέρθηκαν (π.χ. ηλεκτρικά οχήματα, ηλεκτρικά απορριμματοφόρα, κ.λπ.). Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι πολλά από τα εμπειρικά παραδείγματα που παρουσιάζονται αναφέρονται σε προϊόντα που συνιστούν το μεγαλύτερο μέρος ή άλλως από τα μεγαλύτερα μέρη του ετήσιου προγράμματος προμηθειών ενός Δήμου (π.χ. προϊόντα καθαρισμού, χαρτί, προϊόντα πληροφορικής, προϊόντα ξυλείας, κ.λπ.).

13.Έχετε συνάψει ποτέ Δημόσια Σύμβαση, στην οποία να έχουν τεθεί συγκεκριμένα "πράσινα" κριτήρια; Αν ναι, απαντήστε στα ερωτήματα.

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΌΧΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΌΧΙ
Δήμος Αλίμου	--
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΌΧΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΌΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΌΧΙ
Δήμος Κυθήρων	ΌΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΌΧΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΌΧΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

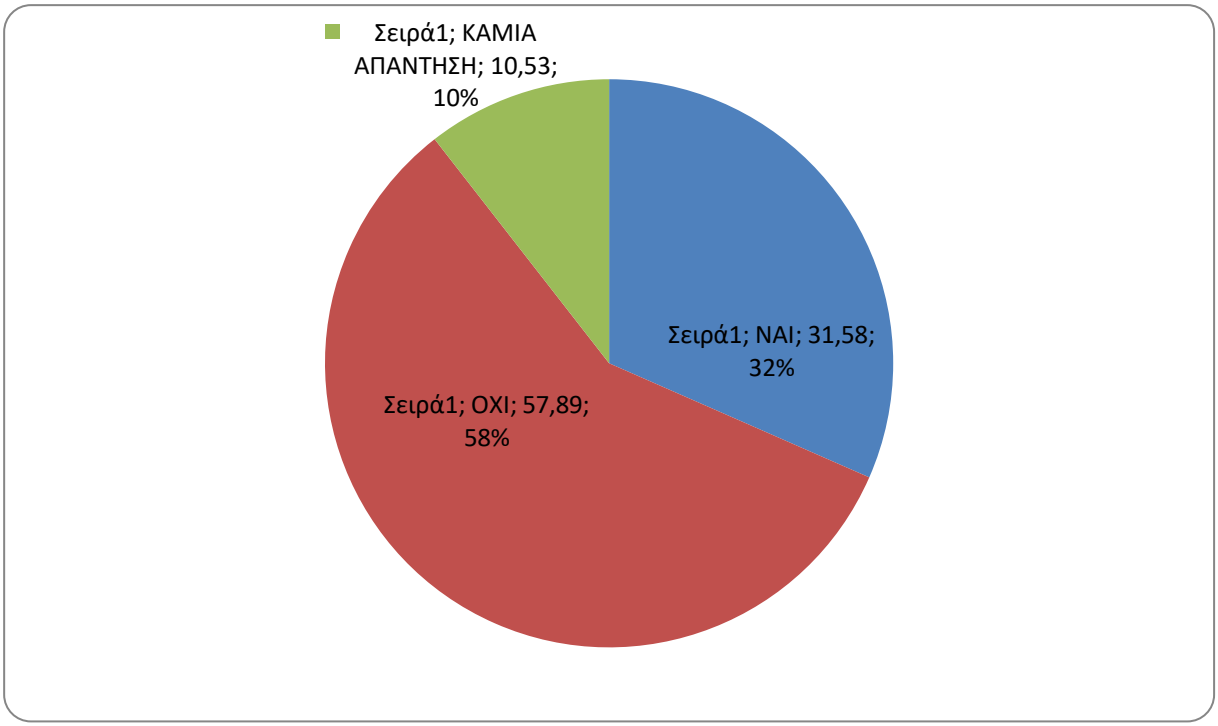

Ένα από τα πιο κρίσιμα ερωτήματα της έρευνας που διεξήχθη με τη χρήση ερωτηματολογίου ήταν το ερώτημα 13, με βάση το οποίο ρωτήθηκαν οι Δήμοι της Χώρας αν έχουν συνάψει ποτέ Δημόσια Σύμβαση, στην οποία να έχουν θέσει συγκεκριμένα "πράσινα" κριτήρια. Η πλειοψηφία των ερωτηθέντων, ποσοστό περίπου 58%, απάντησαν ότι ουδέποτε ενσωμάτωσαν «πράσινα» κριτήρια στους διαγωνισμούς που διεξήγαγαν. Το εν λόγω εύρημα αποτελεί ισχυρό τεκμήριο ότι η εφαρμογή της πολιτικής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων βρίσκεται σε πολύ αρχικό επίπεδο. Η διαπίστωση αυτή από μόνη της τεκμαίρει ότι πολλά πρέπει να γίνουν για την «διείσδυση» του εν λόγω εργαλείου στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και συγκεκριμένα στους Δήμους της Χώρας, ως μεγάλους προμηθευτές αγαθών, υπηρεσιών και έργων. Η ανάγκη αυτή καθίσταται πιο επιτακτική, αν αναλογιστεί κανείς ότι η παρόμοια βαθμίδα της Διοίκησης στην Ευρώπη (ευρωπαϊκοί Δήμοι) έχουν προηγηθεί σημαντικά στο εν λόγω πεδίο και έχουν να δείξουν σημαντικές εφαρμογές από «πράσινα» κριτήρια στις Δημόσιες Συμβάσεις που συνάπτουν.

14. Τι προμηθευτήκατε;

- Έγινε ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων, με αντικατάσταση των κουφωμάτων, και σε κάποια σχολεία τοποθέτηση θερμοπρόσοψης και φωτοβολταϊκών στοιχείων (Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας).

- (Καμία απάντηση).
- Ηλεκτρικά αυτοκίνητα, λάμπες led. (Μελέτη για απορρίμματα, για φωτισμό όλης της πόλης, Horizon 2020, CERTUS).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- Αυτόνομα Φ/Β Συστήματα Φωτισμού.
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- Εργολαβική Σύμβαση.
- Προμήθεια έξυπνου πληροφοριακού συστήματος για παρακολούθηση, διαχείριση και εξοικονόμηση ενέργειας σε Δημοτικά Κτήρια.
- (Καμία απάντηση).
- Σάκους απορριμμάτων. Έγινε ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτιρίων, με αντικατάσταση των κουφωμάτων , και σε κάποια σχολεία τοποθέτηση θερμοπρόσοψης και φωτοβολταϊκών στοιχείων (Αξιοποίηση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας.

Στα προϊόντα/ υπηρεσίες που τέθηκαν πράσινα κριτήρια συμπεριλαμβάνονται η ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτηρίων, τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, οι λάμπες led, τα αυτόνομα Φ/Β Συστήματα φωτισμού, οι σάκοι απορριμμάτων και η προμήθεια ενός έξυπνου πληροφοριακού συστήματος για παρακολούθηση, διαχείριση και εξοικονόμηση ενέργειας σε δημοτικά κτήρια.

Με βάση τις προηγούμενες αναφορές για την εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων σε συγκεκριμένα προϊόντα που προμηθεύτηκαν οι Δήμοι αξίζει να σχολιαστεί στο σημείο αυτό πως ειδικά η ενσωμάτωση των εν λόγω «πράσινων» κριτηρίων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και σε προϊόντα που σχετίζονται άμεσα με αυτόν αποκτά μια ιδιαίτερη αξία και σημασία την παρούσα χρονική περίοδο, όπου η Ευρώπη αντιμετωπίζει μια σημαντική ενεργειακή κρίση, εξαιτίας και της εμπόλεμης κατάστασης που περιήλθε μεταξύ των

Χωρών της Ρωσίας και Ουκρανίας. Η «επένδυση» σε προϊόντα και πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας ή προμήθειας ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας αποτελεί - πέραν των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κοινοτική και εθνική περιβαλλοντική πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος - και ένα δυνητικά σταθεροποιητικό παράγοντα στα βραχυπρόθεσμα προβλήματα που αναμένονται εξαιτίας τόσο στο Εθνικό Δίκτυο Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, όσο και στις τρέχουσες τιμές «αγοράς» της ηλεκτρικής ενέργειας. Για τους Δήμους, λοιπόν, που ήδη έχουν εφαρμόσει «πράσινα» κριτήρια που σχετίζονται με τον έναν ή τον άλλον τρόπο με την ηλεκτρική ενέργεια (π.χ. εγκατάσταση smart «έξυπνων» συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας, προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας από έργα ΑΠΕ όπως είναι οι Ενεργειακές Κοινότητες, εγκατάσταση έργων ΑΠΕ στην περιουσία των Δήμων, κ.λπ.) αναμένονται καλύτερα αποτελέσματα στην κάλυψη των αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια και σε κάθε περίπτωση σημαντική εξοικονόμηση οικονομικών πόρων.

15. Πότε υπογράψατε τη Σύμβαση; Μήνας/ Έτος.

- 11/2014 & 01/2015.
- (Καμία απάντηση).
- Αναμένεται.
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- 06/2015.
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- 11/2010.
- 11/2016
- (Καμία απάντηση).
- 05/2017.

16.Ποια ήταν η αξία (σε €) της Σύμβασης;

- 1.079.612 €
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- 100.000 €.
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- 1.500 €.
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- 72.808,58 €.

17. Ποια "πράσινα" κριτήρια χρησιμοποιήσατε στην εν λόγω Σύμβαση;

- Έγινε φωτοβολταϊκή εγκατάσταση, χρήση ηλεκτρονικών λαμπτήρων ενεργειακής κατηγορίας Α, τοποθέτηση καυστήρα αερίου, σύστημα αντιστάθμισης, υαλοστάσια με θερμοδιακοπή (υψηλής θερμομόνωσης), ενεργειακοί υαλοπίνακες χαμηλής εκπομπής.
- (Καμία απάντηση).
- Μεταφορές, ηλεκτρικό ρεύμα.
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).

- (Καμία απάντηση).
- Χαμηλή παραγωγή CO_2.
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- Προμήθεια υλικών, φιλικών.
- Μείωση κατανάλωσης ενέργειας, μείωση λειτουργικών εξόδων, ελαχιστοποίηση εκπομπών CO_2.
- (Καμία απάντηση).
- Έγινε πρόβλεψη στη διακήρυξη 1. Να είναι νέου τύπου φιλικοί προς το περιβάλλον. Θα είναι κατασκευασμένοι από παρθένο πολυαιθυλένιο αρίστης ποιότητας πλήρως ανακυκλώσιμο. Κατά την παραγωγή τους θα προστεθεί ειδική χημική ουσία που δεν επηρεάζει τις μηχανικές ιδιότητες τους αλλά προκαλεί την πλήρη βιο-αποικοδόμηση τους μέσω του οξυγόνου του αέρα, της θερμότητας, του φωτός και της μηχανικής καταπόνησης σε δεδομένο χρονικό διάστημα, 2.Έγινε πρόβλεψη τα υλικά που θα χρησιμοποιηθούν για την κατασκευή των σάκων θα είναι φιλικά προς το περιβάλλον, μη τοξικά και πιστοποιημένα από την Ευρωπαϊκή Ένωση. 3. Το υλικό κατασκευής τους θα πρέπει να είναι 100 % παρθένο πολυαιθυλένιο (HDPE) υψηλής πυκνότητας και 100% ανακυκλώσιμο.

18. Σε ποιο στάδιο της διαδικασίας σύναψης της Σύμβασης χρησιμοποιήσατε "πράσινα" κριτήρια;

- Αντικείμενο της Σύμβασης.
- (Καμία απάντηση).
- Τεχνικές προδιαγραφές.
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- Τεχνικές προδιαγραφές.
- (Καμία απάντηση).

- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- (Καμία απάντηση).
- Αντικείμενο της Σύμβασης.
- Αντικείμενο της Σύμβασης.
- (Καμία απάντηση).
- Τεχνικές προδιαγραφές.

19. Πόσο συχνά συμπεριλαμβάνονται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων της Υπηρεσίες/ Οργανισμού σας "πράσινες" προϋποθέσεις (π.χ. ανώτατα όρια εκπομπών ουσιών επιβλαβών για την υγεία και το περιβάλλον, ενεργειακή απόδοση και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων, κ.λπ.).

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΣΥΧΝΑ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΣΥΧΝΑ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΣΥΧΝΑ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΣΥΧΝΑ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΣΠΑΝΙΩΣ
Δήμος Αμαρουσίου	ΠΟΤΕ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΣΠΑΝΙΩΣ
Δήμος Αιγάλεω	ΣΥΧΝΑ
Δήμος Μεγαρέων	ΣΠΑΝΙΩΣ
Δήμος Αλίμου	ΣΠΑΝΙΩΣ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΣΠΑΝΙΩΣ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΣΠΑΝΙΩΣ
Δήμος Σαρωνικού	--
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΣΥΧΝΑ
Δήμος Κυθήρων	ΠΟΤΕ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΠΟΤΕ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΣΥΧΝΑ
Δήμος Κηφισιάς	ΣΥΧΝΑ
Δήμος Καλλιθέας	ΣΠΑΝΙΩΣ

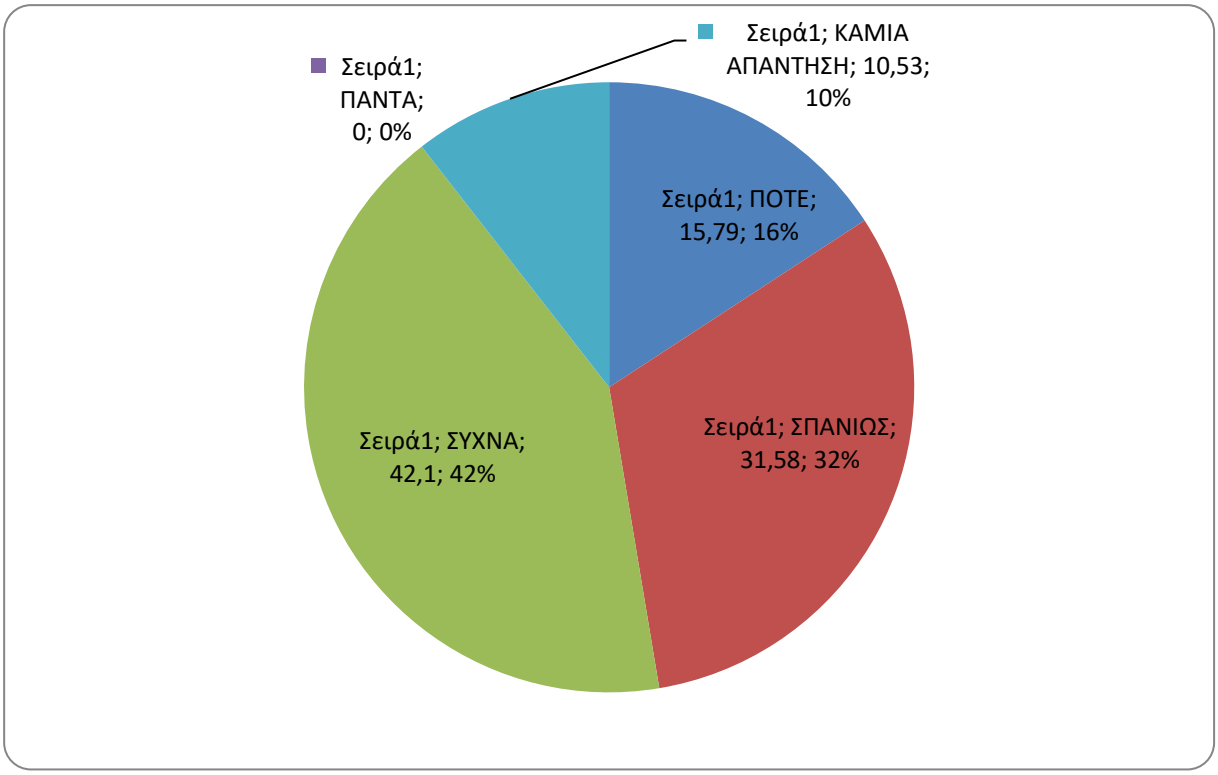

20. Σε κλίμακα από το 1 έως το 5, πόσο δύσκολη θεωρείτε την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων σε Συμβάσεις (1 = Πολύ εύκολη, 5 = Πολύ δύσκολη).

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	3
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	2
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	5
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	3
Δήμος Αγίου Δημητρίου	3
Δήμος Αμαρουσίου	4
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	3
Δήμος Αιγάλεω	3
Δήμος Μεγαρέων	5
Δήμος Αλίμου	3
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	3
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	4
Δήμος Σαρωνικού	--
Δήμος Αγίας Παρασκευής	2
Δήμος Κυθήρων	5
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	1
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	4
Δήμος Κηφισιάς	3
Δήμος Καλλιθέας	3

Από το σύνολο των απαντήσεων των ερωτηθέντων φαίνεται να προκύπτει μια πρακτική δυσκολία στην υιοθέτηση «πράσινων» κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις. Η εκπαίδευση και κατάρτιση των αρμοδίων υπαλλήλων και η παροχή τεχνική υποστήριξης και διευκρινίσεων από μια Κεντρική Υπηρεσία, π.χ. από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα είναι σημαντικός αρωγός σε αυτή την προσπάθεια που ξεκινά σε εθνικό επίπεδο. Αρωγός τέλος μπορεί να είναι και η αξιοποίηση των συμπερασμάτων της παρούσας διδακτορικής διατριβής από τα εμπλεκόμενα μέρη (Δήμοι της Χώρας), επιτυγχάνοντας άμεσα την αύξηση της γνωστικής βάσης και οργανώνοντας αποτελεσματικά τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

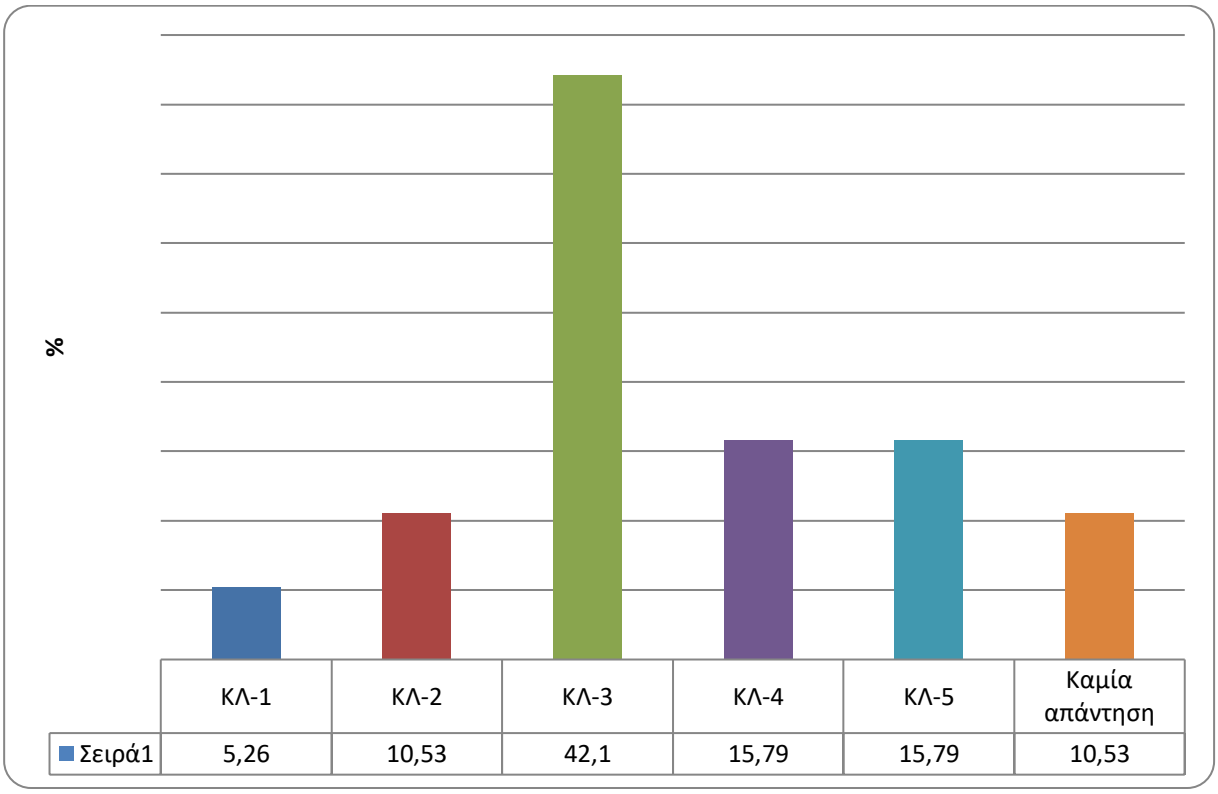

21. Συνεργάζεται η Υπηρεσία/ Οργανισμός σας με άλλες Υπηρεσίες/ Οργανισμούς στον τομέα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΌΧΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΌΧΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΌΧΙ

Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	--
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΌΧΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΌΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	--
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΌΧΙ
Δήμος Κυθήρων	ΌΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΌΧΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΌΧΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΟΧΙ

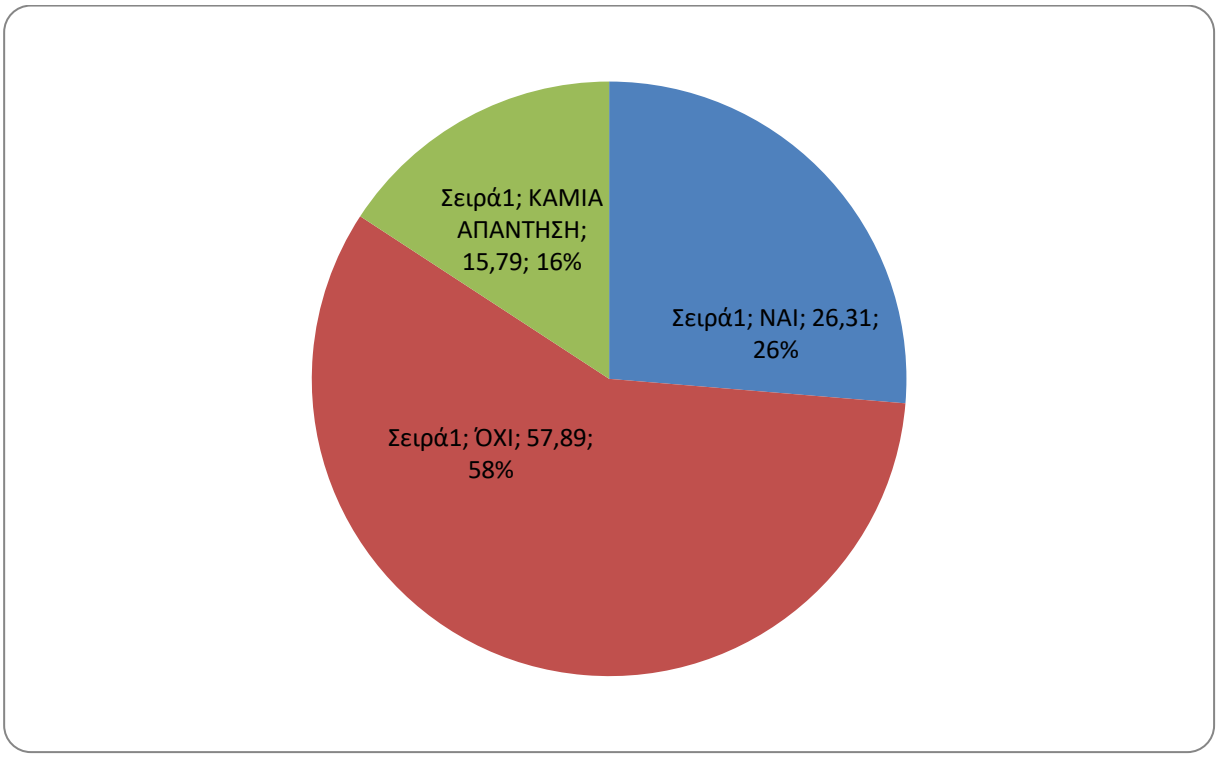

22. Θα σας ενδιέφερε η συνεργασία με άλλες Υπηρεσίες/ Οργανισμούς της χώρας σας ή άλλες ευρωπαϊκές/-ούς Υπηρεσίες/ Οργανισμούς, προκειμένου να υιοθετήσετε περισσότερα "πράσινα" κριτήρια στις Δημόσιες Συμβάσεις που συνάπτετε;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	--
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ

Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΝΑΙ
Δήμος Σαρωνικού	--
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΝΑΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

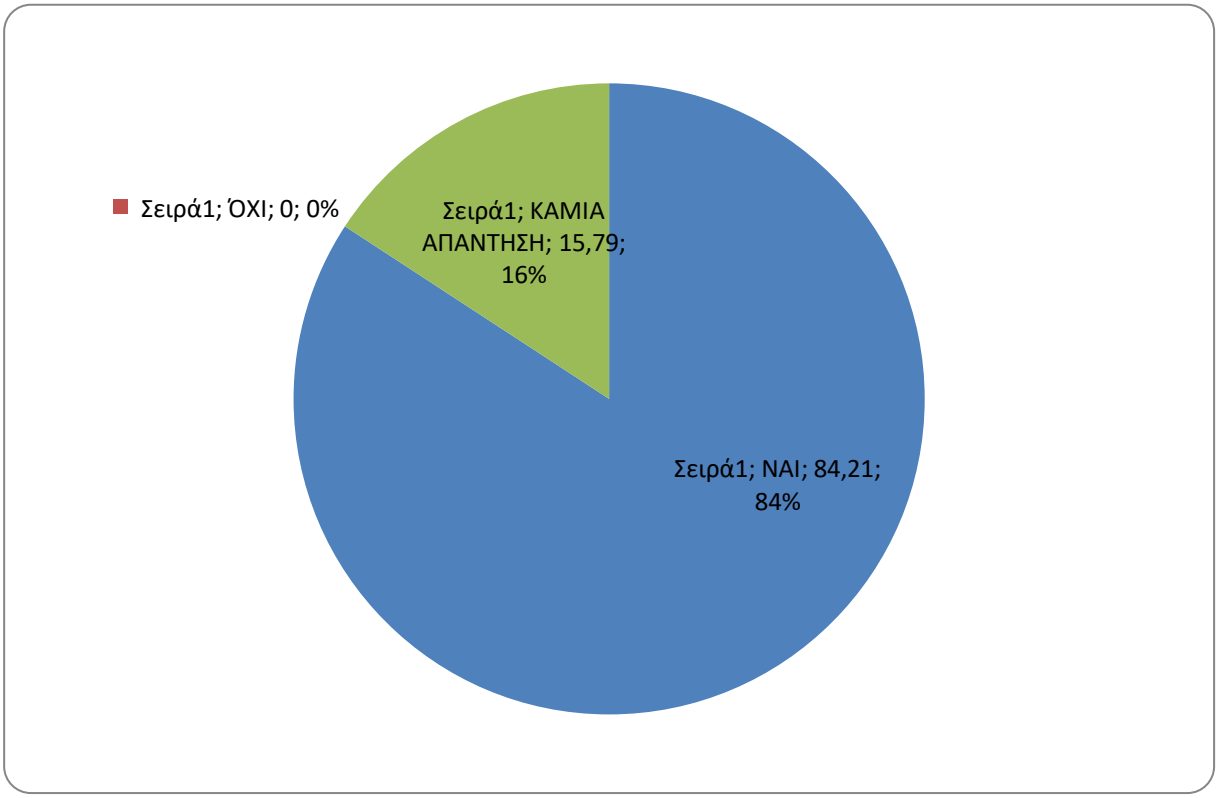

23. Ποια κριτήρια θεωρείτε καθοριστικά για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Σιντίκης	--

Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	--
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Αγίου Δημητρίου	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Αμαρουσίου	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Αιγάλεω	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Μεγαρέων	(2) Κριτήρια που θα πρέπει να πληρεί ο Υποψήφιος στον Διαγωνισμό (π.χ ISO 9001, ISO 14000, κ.λπ)
Δήμος Αλίμου	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Σαρωνικού	--
Δήμος Αγίας Παρασκευής	(2) Κριτήρια που θα πρέπει να πληρεί ο Υποψήφιος στον Διαγωνισμό (π.χ ISO 9001
Δήμος Κυθήρων	(2) Κριτήρια που θα πρέπει να πληρεί ο Υποψήφιος στον Διαγωνισμό (π.χ ISO 9001
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Κηφισιάς	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές
Δήμος Καλλιθέας	(1) Πράσινα κριτήρια που θα πρέπει να ενσωματώνονται στις Τεχνικές Προδιαγραφές

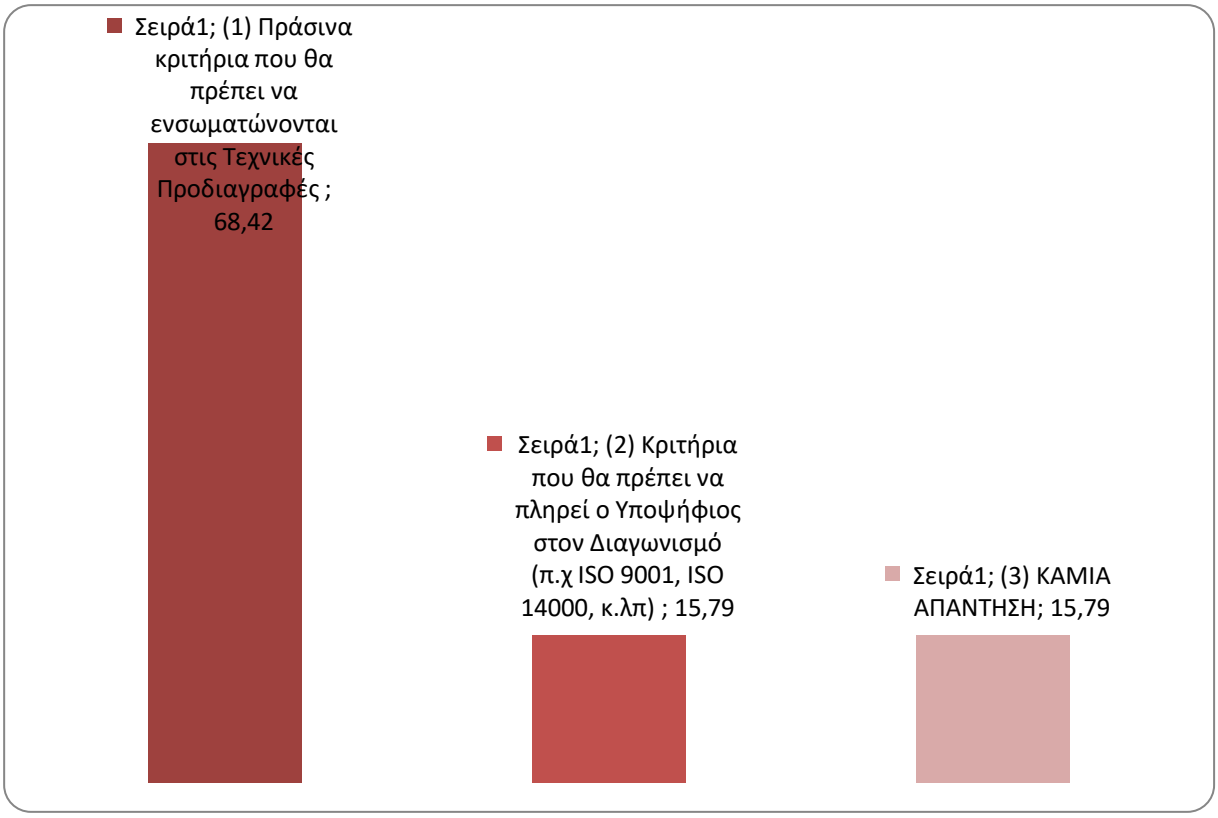

24. Εάν η Υπηρεσία/ Οργανισμός σας δεν έχει συνάψει ποτέ Δημόσια Σύμβαση με συγκεκριμένα "πράσινα" κριτήρια, που πιστεύετε ότι οφείλεται αυτό;

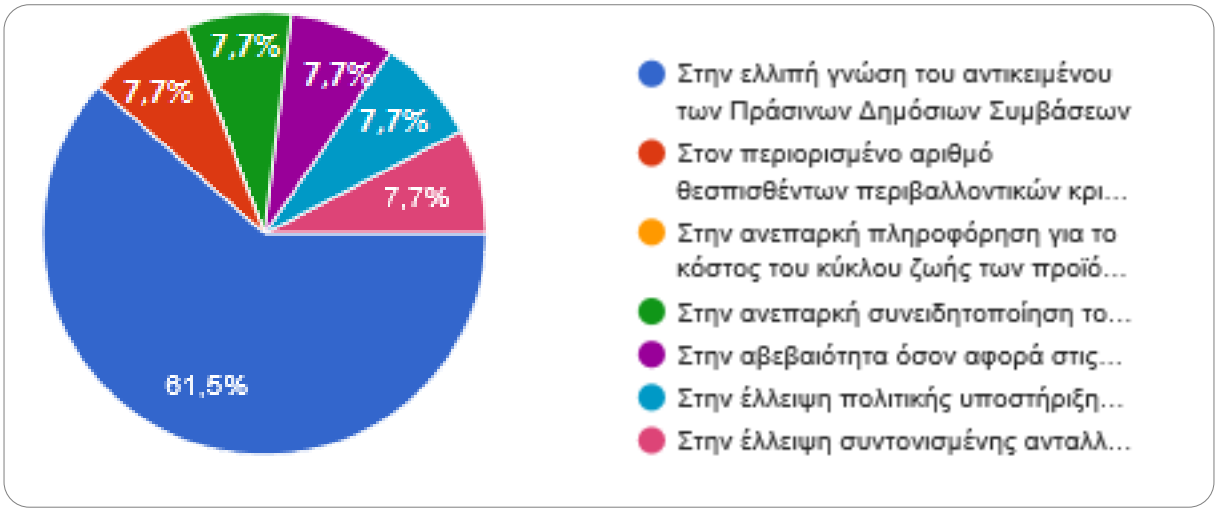

25. Πιστεύετε ότι η αποσαφήνιση νομικών ζητημάτων θα διευκολύνει την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΝΑΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΝΑΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

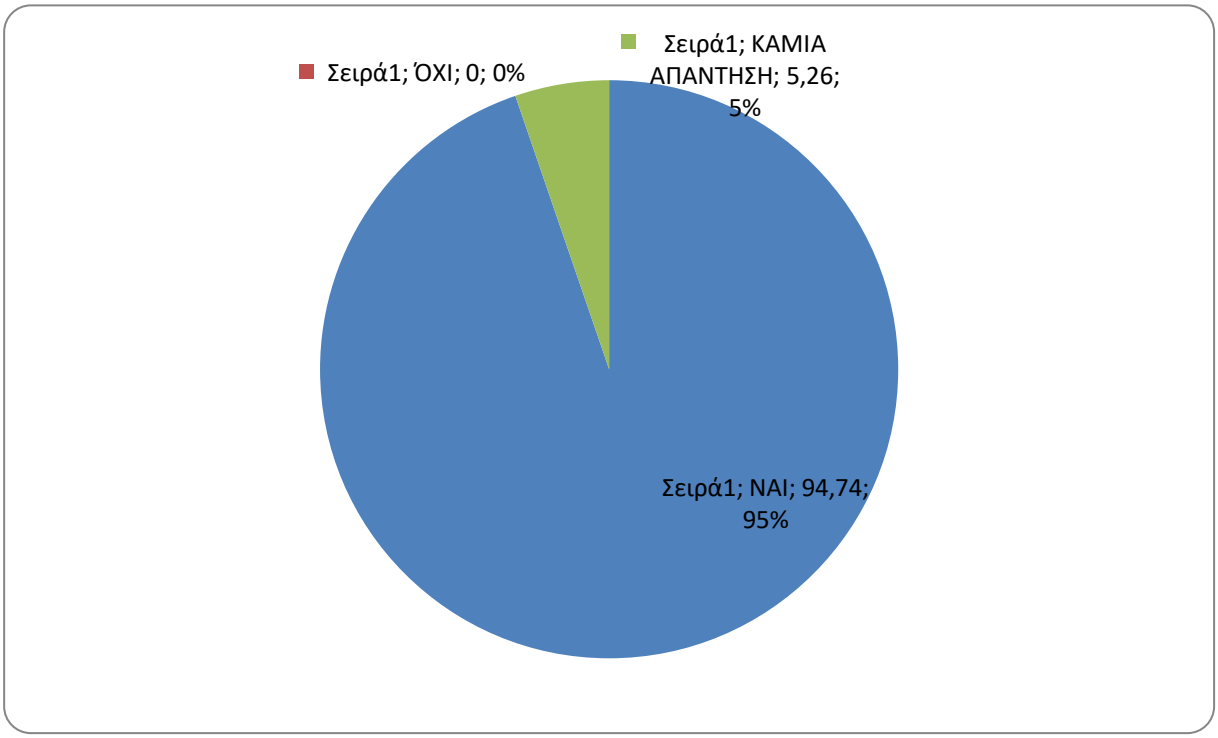

26. Πιστεύετε ότι οι ιθύνοντες λήψης αποφάσεων έχουν στρατηγικό ρόλο στην ενίσχυση της πολιτικής στήριξης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων εντός μιας Υπηρεσίες/ Οργανισμού;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΝΑΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΝΑΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

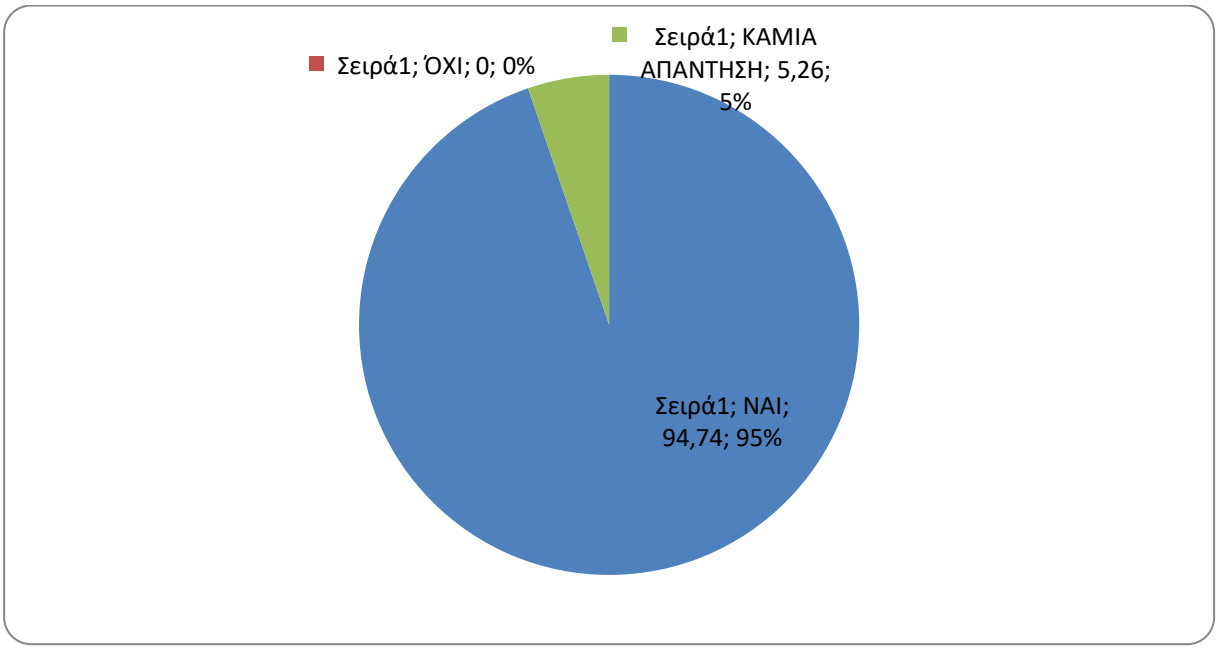

27. Η δημιουργία ενός Τμήματος με υπαλλήλους που να είναι υπεύθυνοι αμιγώς για την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις θα συνέβαλε επιχειρησιακά στην προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΟΧΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΟΧΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΟΧΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΟΧΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΝΑΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΟΧΙ
Δήμος Κυθήρων	ΝΑΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΟΧΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

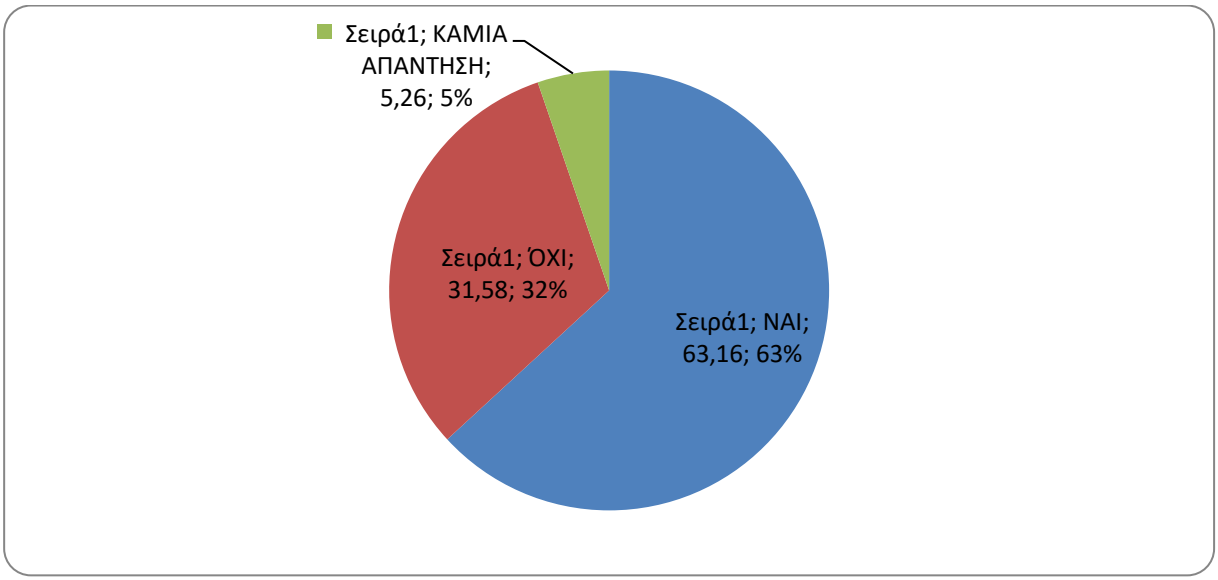

28. Εκτιμάτε ότι η θέσπιση συγκεκριμένων κριτηρίων σε εθνικό επίπεδο και η υιοθέτηση μηχανισμών δημοσιοποίησής τους (π.χ. βάσεις δεδομένων) θα διευκόλυνε στην υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις από τον Οργανισμό σας;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΝΑΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΝΑΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

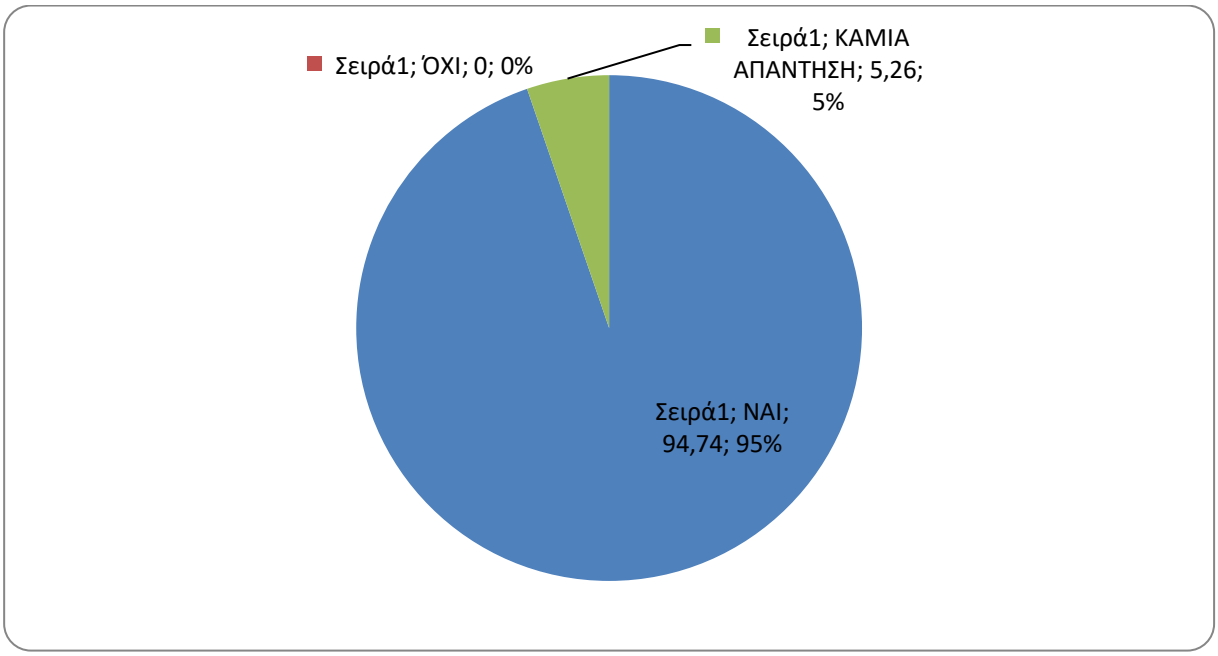

29. Η κατάρτιση νομικών και επιχειρησιακών κατευθυντηρίων γραμμών σε εθνικό επίπεδο θα διευκόλυνε στην υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις από τον Οργανισμό σας;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΝΑΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΝΑΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

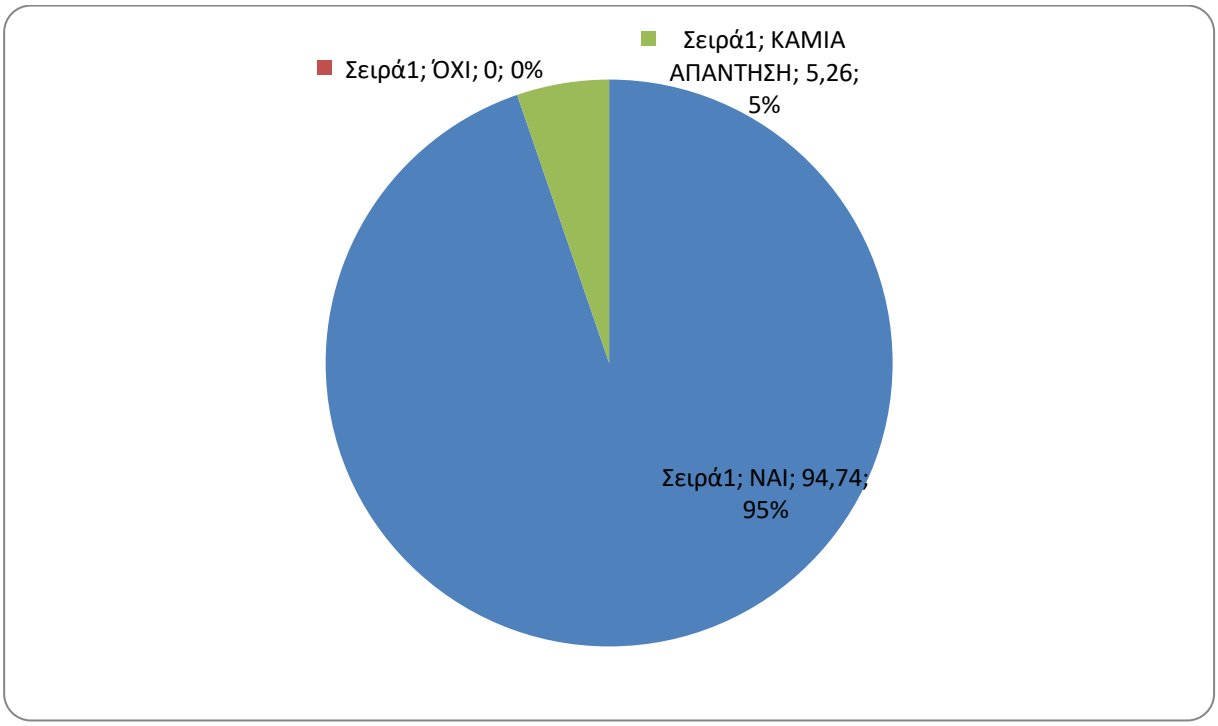

30. Σε κάθε περίπτωση, υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις που να έχουν υλοποιηθεί μέχρι και σήμερα, έστω και μόνο για την ενημέρωση των υπαλλήλων του Οργανισμού σας για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΌΧΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΌΧΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΌΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΌΧΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΌΧΙ
Δήμος Κυθήρων	ΌΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΌΧΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΌΧΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΌΧΙ

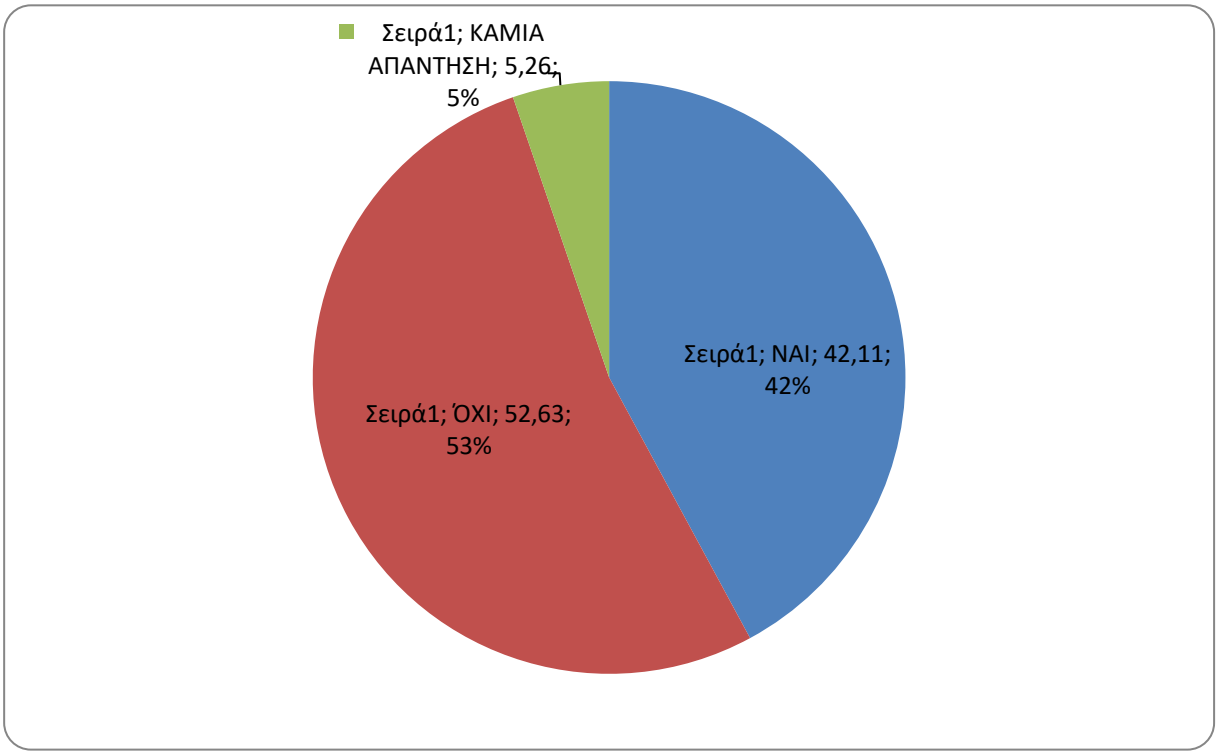

31. Υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις στην Υπηρεσία/ Οργανισμό σας για την συνεχή ενημέρωση/ πληροφόρηση (up to date) γύρω από τις εξελίξεις στον τομέα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΟΧΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΟΧΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΟΧΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΟΧΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΟΧΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΟΧΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΟΧΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΟΧΙ
Δήμος Αλίμου	ΟΧΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΟΧΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΟΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΟΧΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΟΧΙ
Δήμος Κυθήρων	ΟΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΟΧΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΟΧΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΟΧΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΟΧΙ

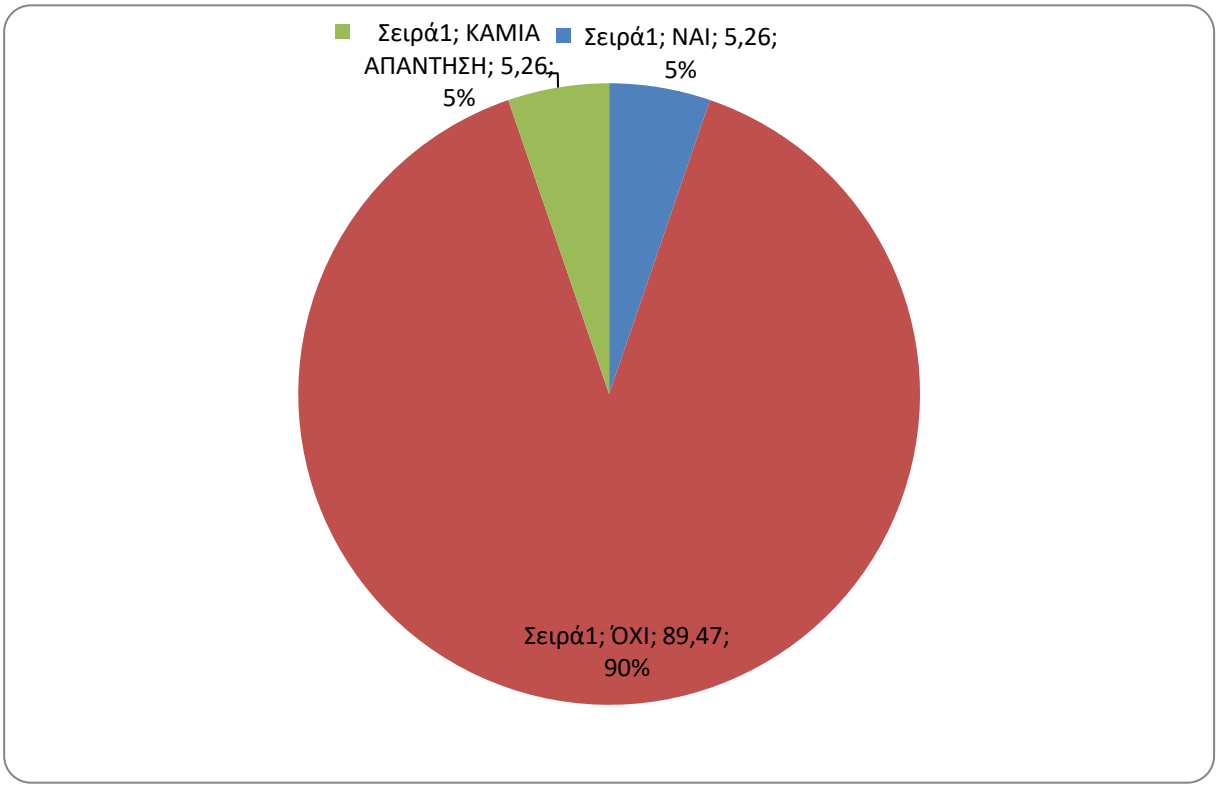

32. Σε κλίμακα από το 1 έως το 5, πόσο σημαντική θεωρείτε την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας; (1 = Πολύ σημαντική, 5 = Καθόλου Σημαντική).

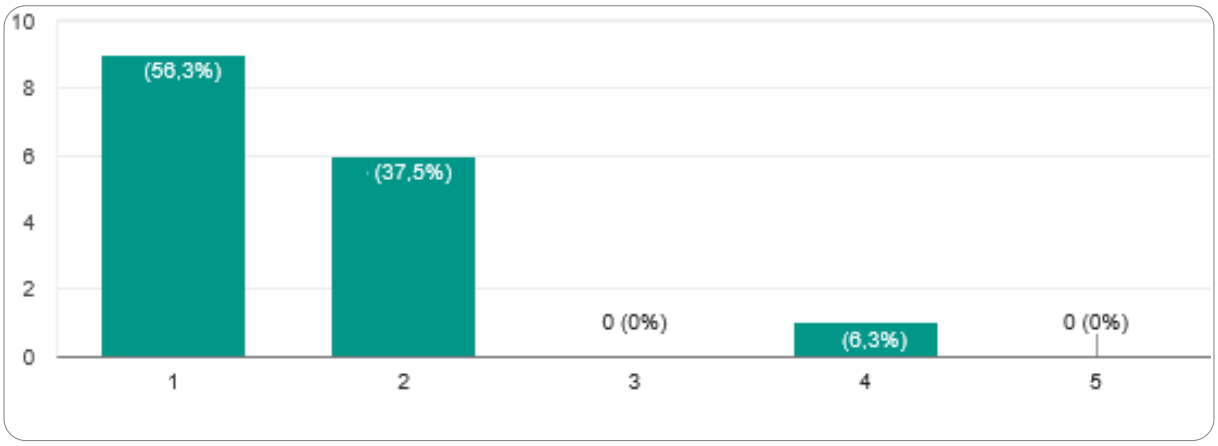

33. Θωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει περιβαλλοντικά οφέλη;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΝΑΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΝΑΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΝΑΙ
Δήμος Κυθήρων	ΟΧΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΝΑΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΝΑΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

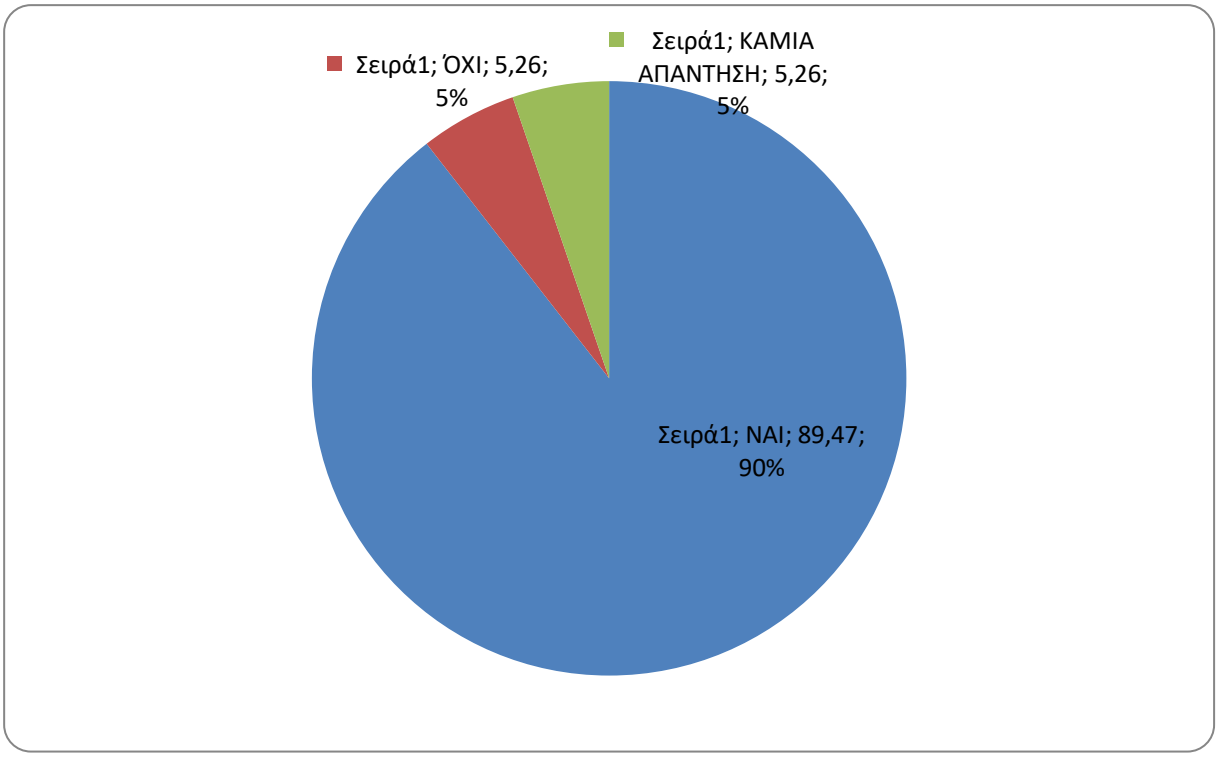

34. Αν θεωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει περιβαλλοντικά οφέλη (βλ. προηγούμενη ερώτηση), πόσο σημαντικά πιστεύετε ότι θα είναι αυτά; (1 = Πολύ σημαντικά, 5 = Καθόλου Σημαντικά).

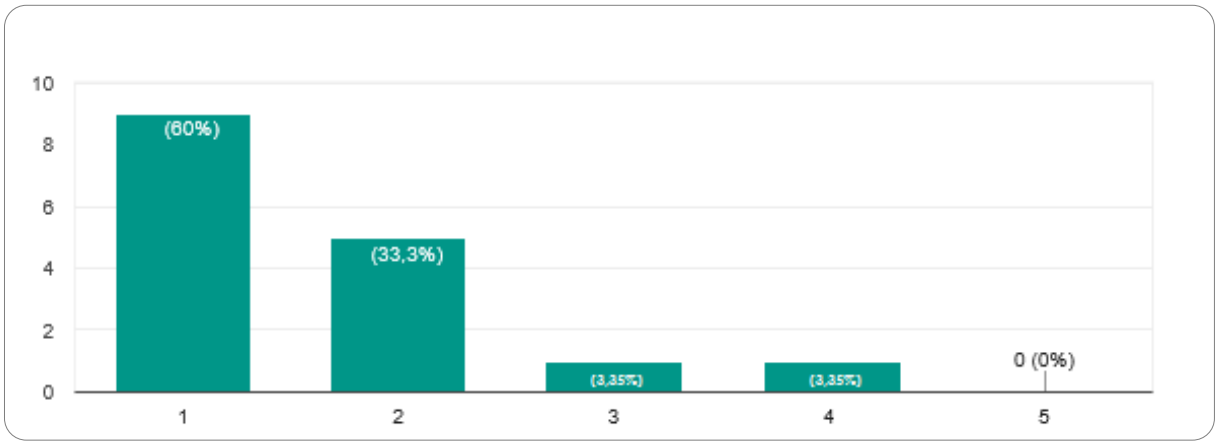

Η πλειονότητα των Δήμων της Χώρας (90%) πιστεύει ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις θα επιφέρει περιβαλλοντικά οφέλη στους ίδιους τους Δήμους. Εντούτοις, και παρά την συγκεκριμένη θέση που υπάρχει, το εργαλείο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων δεν τυγχάνει μεγάλης και ουσιαστικής εφαρμογής.

Στο αντίστοιχο ερώτημα (βλ. επόμενη ερώτηση) για το αν αναμένονται οικονομικά οφέλη, οι Δήμοι απάντησαν θετικά. Τα υψηλότερα δηλαδή ποσοστά των ερωτηθέντων Δήμων (69%) αναγνωρίζουν το εργαλείο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων ως εργαλείο με υψηλά οικονομικά οφέλη. Κατ' αντιστοιχία με τα παραπάνω, για τη μεγαλύτερη διείσδυση ωστόσο

των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στους Δήμους απαιτείται σημαντική περαιτέρω προσπάθεια.

35. Θεωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει οικονομικά οφέλη;

Δήμος Αγίων Αναργύρων - Καματερού	ΝΑΙ
Δήμος Σιντίκης	--
Δήμος Μοσχάτου - Ταύρου	ΝΑΙ
Δήμος Παλαιού Φαλήρου	ΝΑΙ
Δήμος Παπάγου – Χολαργού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίου Δημητρίου	ΝΑΙ
Δήμος Αμαρουσίου	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Βαρβάρας	ΟΧΙ
Δήμος Αιγάλεω	ΝΑΙ
Δήμος Μεγαρέων	ΝΑΙ
Δήμος Αλίμου	ΝΑΙ
Δήμος Βάρης – Βούλας – Βουλιαγμένης	ΝΑΙ
Δήμος Δάφνης – Υμηττού	ΟΧΙ
Δήμος Σαρωνικού	ΝΑΙ
Δήμος Αγίας Παρασκευής	ΟΧΙ
Δήμος Κυθήρων	ΝΑΙ
Δήμος Ελληνικού - Αργυρούπολης	ΝΑΙ
Δήμος Νίκαιας – Αγ. Ιωάννη Ρέντη	ΟΧΙ
Δήμος Κηφισιάς	ΟΧΙ
Δήμος Καλλιθέας	ΝΑΙ

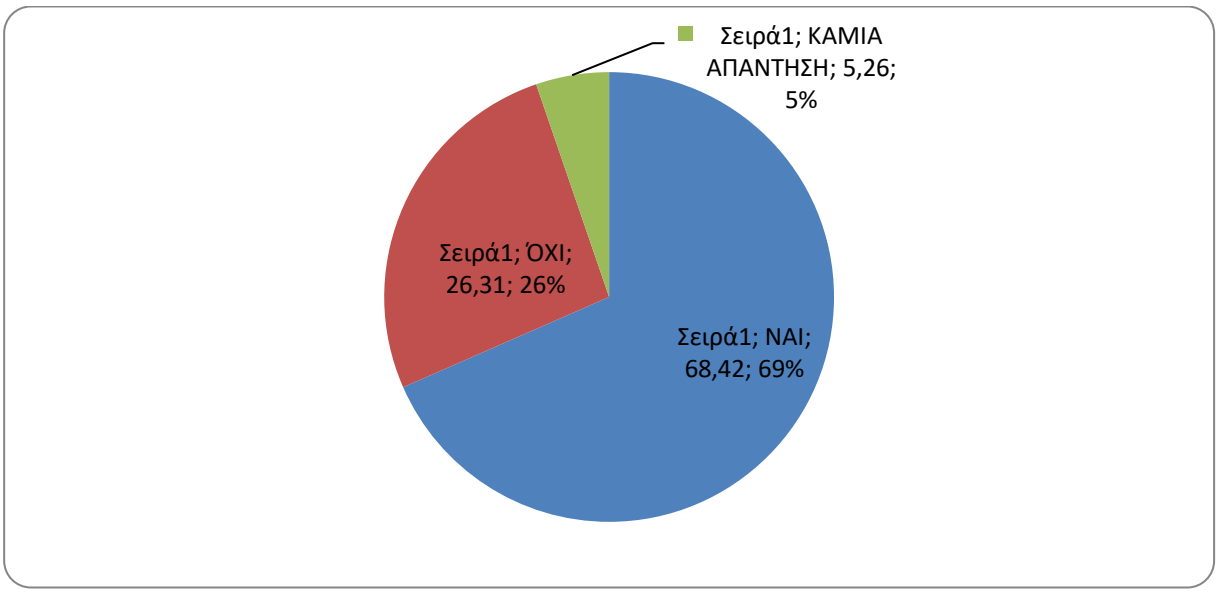

36. Αν θεωρείτε ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ Οργανισμού σας θα επιφέρει οικονομικά οφέλη (βλ. προηγούμενη ερώτηση), πόσο σημαντικά πιστεύετε ότι θα είναι αυτά; (1 = Πολύ σημαντικά, 5 = Καθόλου Σημαντικά).

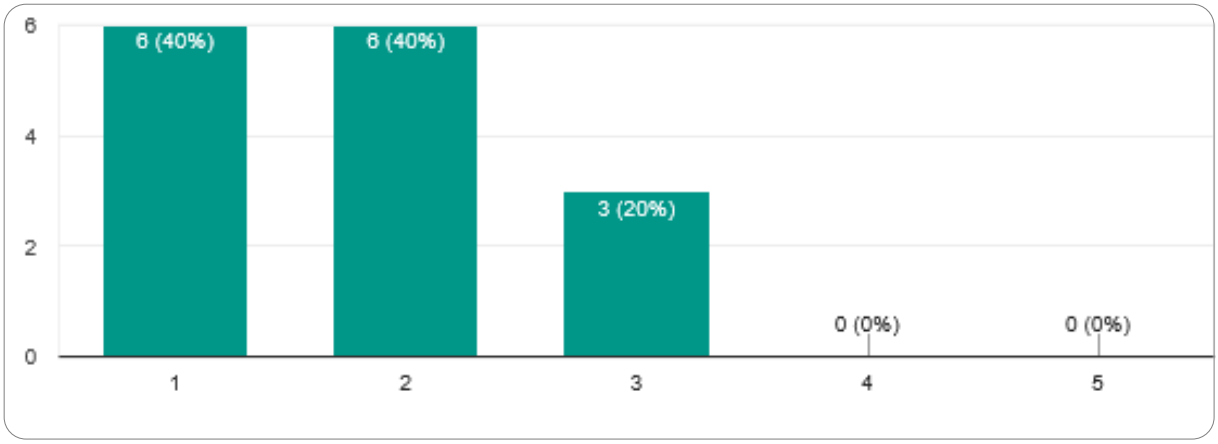

37. Ποιες πιστεύετε ότι είναι οι οικονομικές (σε €) επιπτώσεις (κατ' εκτίμηση) από την μη υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις της Υπηρεσίας/ του Οργανισμού σας;

- 120.000 €.
- Δεν μπορούν να εκτιμηθούν με επιστημονική επάρκεια και ακρίβεια.
- 250.000 €.
- Δύσκολο να εκτιμηθεί.
- Δεν είναι μετρήσιμο.
- 600.000 €.
- 500.000 €.

38. Σε ποια προϊόντα ή υπηρεσίες κρίνετε περισσότερο επιτακτική την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων της Υπηρεσίας/ του Οργανισμού σας;

- Σε έργα - προμήθειες σχετικές με τον φωτισμό (αντικατάσταση με φωτιστικά LED), στην προμήθεια - χρήση προϊόντων δομικών κατασκευών, χρωμάτων - βερνικιών, σε έργα οδοστρωσίας, έργα διαχείρισης σκουπιδιών.
- Ηλεκτρικό ρεύμα.

- Οικοδομικά, Ηλεκτρολογικά υλικά, Καύσιμα, Κηποτεχνικές διαμορφώσεις.
- Ηλεκτρονικό ρεύμα, Φωτισμός οδών, Χαρτί για γραφή και αντίγραφα.
- Δημόσιες Συμβάσεις Έργων.
- Οικοδομικά υλικά, Φωτισμός, Μηχανολογικός εξοπλισμός, κ.λπ.
- Μηχανολογικός εξοπλισμός, οικοδομικά υλικά, ενεργειακές αναβαθμίσεις κτηρίων, κ.λπ.
- κατασκευές μεταφορές προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού φωτοαντιγραφικό και εκτυπωτικό χαρτί ηλεκτρικό ρεύμα προϊόντα και υπηρεσίες κηπουρικής υπηρεσίες επισιτισμού και τροφοδοσίας.
- Κατασκευαστικές Συμβάσεις, Συμβάσεις Προμηθειών.
- Τεχνικά έργα, Κτηριακές υποδομές.
- Υπηρεσίες ενέργειας, Αναλώσιμα προϊόντα.
- Προμήθεια υλικών.
- Φωτισμός, Καθαριότητα.
- Προμήθεια υλικών Τεχνικών Συνεργείων.
- Προμήθεια ηλεκτρολογικού υλικού.
- Δημιουργία χώρων πρασίνου.
- Αποκομιδή απορριμμάτων.

7.5 Αποδελτίωση δεδομένων που συλλέχτηκαν με τα ερωτηματολόγια

Αναφορικά με τη διερεύνηση της διείσδυσης των ΠΔΣ στην ελληνική πραγματικότητα, σύμφωνα με τα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας που διεξήχθη με τη χρήση ερωτηματολογίου σε Δήμους της Χώρας, εξήχθησαν τα εξής συμπεράσματα:

Οι Δημόσιες Συμβάσεις που συνάπτουν οι Δήμοι κυμαίνονται από 1,5 εκ. € κατ' ελάχιστο έως 10 εκ. € κατά μέγιστο. Το 79% των ερωτηθέντων εκτιμά ότι υιοθετεί μια φιλοπεριβαλλοντική πολιτική, ενώ μόλις το 21% όχι. Στο ερώτημα αν ο Δήμος έχει θέσει συγκεκριμένους φιλοπεριβαλλοντικούς στόχους το 63% απάντησε καταφατικά, το 11% αρνητικά, ενώ το 26% δεν έδωσε κάποια απάντηση.

Για τη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων το 79% των Δήμων διαθέτει συγκεκριμένο Τμήμα, το 16% όχι, ενώ το 5% δεν έδωσε καμία απάντηση. Στο ερώτημα αν υπάρχει περιβαλλοντική πτυχή στην πολιτική προμηθειών του Δήμου θετικά απάντησε το 53% και αρνητικά το 42%, ενώ ένα 5% δεν έδωσε καμία απάντηση. Ως προς τη γνώση για το θεσμικό πλαίσιο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στη Χώρα μας, η πλειονότητα των Δήμων απάντησε θετικά (56%) ενώ ένα υψηλό ποσοστό αυτών δήλωσε ότι δεν το γνωρίζει (39%). Στα ίδια περίπου ποσοστά κυμάνθηκαν οι απαντήσεις στο ερώτημα αν είναι γνωστό ότι η Χώρα μας έχει Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις: 53% απάντησε θετικά, 42% ότι δεν γνωρίζει και 5% δεν έδωσε καμία απάντηση.

Στο ιδιαίτερα επίμαχο ερώτημα αν είναι γνωστό για ποια προϊόντα η ΕΕ έχει αναπτύξει πράσινα κριτήρια, οι απαντήσεις ήταν θετικές από το 53% των Δήμων, ενώ το 42% δήλωσε ότι δεν έχει καμία γνώση. Περίπου στα ίδια ποσοστά κυμάνθηκαν οι απαντήσεις στο ερώτημα αν υπάρχει γνώση παραδειγμάτων καλών πρακτικών από Υπηρεσίες της Χώρας μας ή/κι Υπηρεσίες άλλων ευρωπαϊκών κρατών: το 53% δήλωσε ότι έχει καλή γνώση, το 37% ότι δεν έχει καμία γνώση, ενώ το 10% δεν έδωσε καμία απάντηση.

Ιδιαίτερα συμπερασματικό ήταν και το αποτέλεσμα του ερωτήματος αν οποιαδήποτε στιγμή έχει συναφθεί Δημόσια Σύμβαση στην οποία να έχουν τεθεί συγκεκριμένα πράσινα κριτήρια: το 58% των ερωτηθέντων δήλωσε ότι δεν έχει θέσει ουδέποτε πράσινα κριτήρια, το 32% δήλωσε ότι έχει θέσει ενώ το 10% δεν έδωσε καμία απάντηση. Στα προϊόντα/ υπηρεσίες που τέθηκαν πράσινα κριτήρια συμπεριλαμβάνονται η ενεργειακή αναβάθμιση σχολικών κτηρίων, τα ηλεκτρικά αυτοκίνητα, οι λάμπες led, τα αυτόνομα Φ/Β Συστήματα φωτισμού, οι σάκοι απορριμμάτων και η προμήθεια ενός έξυπνου πληροφοριακού συστήματος για παρακολούθηση, διαχείριση και εξοικονόμηση ενέργειας σε δημοτικά κτήρια. Με βάση τις προηγούμενες αναφορές για την εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων σε συγκεκριμένα προϊόντα που προμηθεύτηκαν οι Δήμοι αξίζει να σχολιαστεί στο σημείο αυτό πως ειδικά η ενσωμάτωση των εν λόγω «πράσινων» κριτηρίων στον τομέα της ηλεκτρικής ενέργειας και σε προϊόντα που σχετίζονται άμεσα με αυτόν αποκτά μια ιδιαίτερη αξία και σημασία την παρούσα χρονική περίοδο, όπου η Ευρώπη αντιμετωπίζει μια σημαντική ενεργειακή κρίση, εξαιτίας και της εμπόλεμης κατάστασης που περιήλθε μεταξύ των Χωρών της Ρωσίας και Ουκρανίας. Η «επένδυση» σε προϊόντα και πολιτικές εξοικονόμησης ενέργειας ή προμήθειας ενέργειας

από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας αποτελεί - πέραν των υποχρεώσεων που απορρέουν από την κοινοτική και εθνική περιβαλλοντική πολιτική για την προστασία του περιβάλλοντος - και ένα δυνητικά σταθεροποιητικό παράγοντα στα βραχυπρόθεσμα προβλήματα που αναμένονται εξαιτίας τόσο στο Εθνικό Δίκτυο Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας, όσο και στις τρέχουσες τιμές «αγοράς» της ηλεκτρικής ενέργειας. Για τους Δήμους, λοιπόν, που ήδη έχουν εφαρμόσει «πράσινα» κριτήρια που σχετίζονται με τον έναν ή τον άλλον τρόπο με την ηλεκτρική ενέργεια (π.χ. εγκατάσταση smart «έξυπνων» συστημάτων εξοικονόμησης ενέργειας, προμήθεια ηλεκτρικής ενέργειας από έργα ΑΠΕ όπως είναι οι Ενεργειακές Κοινότητες, εγκατάσταση έργων ΑΠΕ στην περιουσία των Δήμων, κ.λπ.) αναμένονται καλύτερα αποτελέσματα στην κάλυψη των αναγκών σε ηλεκτρική ενέργεια και σε κάθε περίπτωση σημαντική εξοικονόμηση οικονομικών πόρων.

Οι προαναφερθείες Συμβάσεις υπογράφηκαν μεταξύ 11/2010 έως και 05/2017. Η αξία τους κυμαινόταν από 1.500 € έως 1.079.612 €. Τα πράσινα κριτήρια που χρησιμοποιήθηκαν περιλάμβαναν την υποχρέωση χρήσης λαμπτήρων ενεργειακής κλάσης Α, την τοποθέτηση καυστήρα αερίου, συστημάτων αντιστάθμισης, υαλοστασίων με θερμοδιακόπτη και ενεργειακών υαλοπινάκων χαμηλής εκπομπής, τη χαμηλή παραγωγή εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, την προμήθεια φιλικών προς το περιβάλλον υλικών, τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και τη χρήση υλικών φιλικών προς το περιβάλλον/μη τοξικών/πιστοποιημένων από την ΕΕ. Στο σύνολο των Δημοσίων Συμβάσεων τα πράσινα κριτήρια διατυπώθηκαν στην περιγραφή του αντικειμένου της Σύμβασης και των τεχνικών προδιαγραφών του προϊόντος/υπηρεσίας.

Στο ερώτημα πόσο συχνά συμπεριλαμβάνονται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων "πράσινες" προϋποθέσεις (π.χ ανώτατα όρια εκπομπών ουσιών επιβλαβών για την υγεία και το περιβάλλον, ενεργειακή απόδοση και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων, κ.λπ.), το 42% απάντησε συχνά, το 32% σπανίως, το 16% ποτέ και το 10% δεν έδωσε καμία απάντηση.

Στο δε ερώτημα πόσο δύσκολη θεωρούν οι Δήμοι της Χώρας την υιοθέτηση πράσινων κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις, το 15,79% απάντησε πολύ δύσκολη, το ίδιο ποσοστό απάντησε δύσκολη, το 42,1% απάντησε σχετικά δύσκολη, ενώ το υπόλοιπο 15,79% απάντησε από πολύ εύκολη έως εύκολη.

Από το σύνολο των ερωτηθέντων επίσης το 58% δήλωσε ότι δεν συνεργάζεται με άλλες Υπηρεσίες ή Οργανισμούς για το θέμα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, το 26% δήλωσε ότι συνεργάζεται ενώ το 16% δεν έδωσε καμία απάντηση. Επίσης, από το σύνολο των ερωτηθέντων το 84% θα ενδιαφερόταν να συνεργαστεί με άλλες Υπηρεσίες ή Οργανισμούς για το θέμα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Το υπολειπόμενο 16% δεν απάντησε.

Στο ερώτημα ποιοι πιστεύετε ότι είναι οι λόγοι που δεν έχουν συναφθεί Δημόσιες Συμβάσεις με πράσινα κριτήρια, το 61,5% απάντησε στην ελλιπή γνώση του αντικειμένου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, ενώ όλες οι υπόλοιπες απαντήσεις έλαβαν ισόποσα ένα ποσοστό 7,7% και κύριους λόγους τον περιορισμένο αριθμό θεσπισθέντων περιβαλλοντικών κριτηρίων, την ανεπαρκή πληροφόρηση για το κόστος του κύκλου ζωής των προϊόντων, την αβεβαιότητα, την έλλειψη πολιτικής υποστήριξης, κ.λπ. Αξίζει να αναφερθεί ότι η πλειονότητα των απαντήσεων που δόθηκαν στο συγκεκριμένο ερώτημα και αφορούν στην «ελλιπή γνώση του αντικειμένου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» θα μπορούσε να συνδεθεί αποτελεσματικά με το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό (90%) των ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι «δεν υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις για την συνεχή ενημέρωση/ πληροφόρηση (up to date) γύρω από τις εξελίξεις στον τομέα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων». Οι προτάσεις που διατυπώνονται στα συμπεράσματα της παρούσας διδακτορικής διατριβής θα μπορούσαν να βελτιώσουν σημαντικά αυτά τα κενά που διαπιστώθηκαν στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων.

Το 95% επίσης των ερωτηθέντων εκτιμά ότι η αποσαφήνιση των νομικών ζητημάτων θα συμβάλλει θετικά στην υιοθέτηση των πράσινων κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις. Το ίδιο ποσοστό (95%) πιστεύει ότι οι ιθύνοντες λήψης αποφάσεων έχουν στρατηγικό ρόλο στην ενίσχυση της πολιτικής στήριξης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων εντός μιας Υπηρεσίας. Επίσης, στο ερώτημα αν η δημιουργία ενός Τμήματος με υπαλλήλους που να είναι υπεύθυνοι αμιγώς για την υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις θα συνέβαλε επιχειρησιακά στην προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων, το 63% απάντησε θετικά, το 32% αρνητικά και το 5% δεν έδωσε καμία απάντηση. Στο ιδιαίτερα σημαντικό για την έρευνα ερώτημα αν εκτιμάται ότι η θέσπιση συγκεκριμένων κριτηρίων σε εθνικό επίπεδο και η υιοθέτηση μηχανισμών δημοσιοποίησής τους (π.χ βάσεις δεδομένων) θα διευκόλυνε στην υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις, το 95% απάντησε θετικά ενώ το

5% δεν έδωσε καμία απάντηση. Επίσης, στο εξίσου σημαντικό ερώτημα αν η κατάρτιση νομικών και επιχειρησιακών κατευθυντηρίων γραμμών σε εθνικό επίπεδο θα διευκόλυνε στην υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις από τον Οργανισμό σας, οι απαντήσεις κυμάνθηκαν στα ίδια ποσοστά: το 95% απάντησε θετικά ενώ το 5% δεν έδωσε καμία απάντηση.

Στο δε ερώτημα αν υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις για την συνεχή ενημέρωση/ πληροφόρηση (up to date) γύρω από τις εξελίξεις στον τομέα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων, το 90% απάντησε αρνητικά, το 5% θετικά, ενώ το υπόλοιπο 5% δεν έδωσε καμία απάντηση. Επίσης, στο ερώτημα αν θωρείται ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις θα επιφέρει περιβαλλοντικά οφέλη στους ίδιους τους Δήμους, το 90% απάντησε θετικά, το 5% αρνητικά, ενώ το υπόλοιπο 5% δεν έδωσε καμία απάντηση. Στο αντίστοιχο ερώτημα για το αν αναμένονται οικονομικά οφέλη, οι Δήμοι απάντησαν θετικά στο 69%, αρνητικά στο 26%, ενώ το 5% αυτών δεν έδωσε καμία απάντηση.

Τέλος, στο ερώτημα για ποια προϊόντα ή υπηρεσίες κρίνεται περισσότερο επιτακτική η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων, οι Δήμοι της Χώρας στις απαντήσεις τους συμπεριέλαβαν τα εξής: τα έργα - προμήθειες σχετικές με τον φωτισμό (αντικατάσταση με φωτιστικά LED), η προμήθεια - χρήση προϊόντων δομικών κατασκευών, χρωμάτων - βερνικιών, σε έργα οδοστρωσίας, έργα διαχείρισης σκουπιδιών, το ηλεκτρικό ρεύμα, τα οικοδομικά/ ηλεκτρολογικά υλικά, τα καύσιμα, οι κηποτεχνικές διαμορφώσεις, το χαρτί για γραφή και αντίγραφα, ο μηχανολογικός εξοπλισμός, οι ενεργειακές αναβαθμίσεις κτηρίων, τα προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού, το φωτοαντιγραφικό και εκτυπωτικό χαρτί, οι κηπουρικές υπηρεσίες, τα αναλώσιμα προϊόντα, η προμήθεια υλικών Τεχνικών Συνεργείων, η προμήθεια ηλεκτρολογικού υλικού και η αποκομιδή απορριμμάτων.

8. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στην Ευρωπαϊκή Ένωση οι δημόσιες προμήθειες υπόκεινται σε μια σειρά κοινοτικών νομοθεσιών, όπως είναι οι Οδηγίες για τις Προμήθειες (π.χ 2004/24/ΕΚ και 2004/25/ΕΚ), οι Συνθήκες (π.χ Συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ), οι Ευρωπαϊκές Στρατηγικές και Πολιτικές (π.χ ΕΥΡΩΠΗ 2020, Δημόσιες προμήθειες για ένα καλύτερο περιβάλλον, Κλείνοντας τον Κύκλο - Ένα Σχέδιο Δράσης για την Κυκλική Οικονομία, Χάρτης Πορείας για την αποτελεσματική χρήση των πόρων στην Ευρώπη, Ενέργεια 2020, Οικο-Σήμανση, κ.λπ.), η Νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και συναφείς νόμοι για τον «ανταγωνισμό» και τις «κρατικές ενισχύσεις».

Η δυναμική των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων επισημάνθηκε αρχικά το 2003 στην Ανακοίνωση της Επιτροπής για μια Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων, όπου και έγιναν συστάσεις στα Κράτη Μέλη να υιοθετήσουν εθνικά Σχέδια Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις έως τα τέλη του 2006 (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2008). Από τότε, ο όρος «Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις» εισήλθε πιο δυνατά στο πεδίο των Δημοσίων Συμβάσεων.

Στο πρόσφατο θεσμικό πλαίσιο για τις Δημόσιες Συμβάσεις προσδιορίζεται ο τρόπος με τον οποίο οι προμηθευτές του Δημοσίου μπορούν να συμπεριλάβουν περιβαλλοντικές παραμέτρους στις διαδικασίες προμηθειών. Σύμφωνα με την Ανακοίνωση της Επιτροπής, οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις χαρακτηρίζονται ως «…η διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να συνάψουν συμβάσεις για αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες» (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2008). Οι έννοιες της Ανάλυσης Κύκλου Ζωής (Life-cycle analysis - LCA) και του Κόστους Κύκλου Ζωής (Life-cycle costing - LCC) βρίσκονται στο επίκεντρο των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων, απαιτώντας αγοραστές και προμηθευτές που λαμβάνουν υπόψη όχι μόνο το αρχικό κόστος μιας δεδομένης λύσης, αλλά το συνολικό της οικονομικό και περιβαλλοντικό κόστος, από την αρχή έως το τέλος του κύκλου ζωής (Environmental Protection Agency, 2014). Λαμβάνοντας υπόψη αυτή την προσέγγιση, οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις καθίστανται ένα σημαντικό εργαλείο για την αειφόρο ανάπτυξη και για την επίτευξη ων περιβαλλοντικών στόχων σχετικών με την κλιματική αλλαγή και το φαινόμενο του θερμοκηπίου, τη χρήση των φυσικών πόρων, την

βιώσιμη παραγωγή και κατανάλωση, την προώθηση της κυκλικής οικονομίας, την αύξηση της οξύτητας στα νερά και στο έδαφος, την ελάττωση του στατοσφαιρικού όζοντος, κ.λπ. (Bjørn Bauer et al., 2009).

Οι Δημόσιες Αρχές, ως οι κυριότεροι καταναλωτές στην Ευρώπη, διατηρούν έναν σημαντικό ρόλο στην προώθηση και χρήση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων. Κάθε χρόνο δαπανούν περίπου 2 δις ευρώ, περίπου δηλαδή το 14% του ΑΕΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στην προμήθεια αγαθών (βλ. εξοπλισμό γραφείου, οχήματα, δομικά στοιχεία, κ.λπ.), και υπηρεσιών (π.χ συντηρήσεις κτιρίων, μεταφορικές υπηρεσίες, υπηρεσίες καθαρισμού, υπηρεσίες catering, κ.λπ.) (EC Public Procurement Indicators 2015). Ως εκ τούτου, οι Δημόσιες Αρχές μπορούν να συνεισφέρουν οδηγώντας την αγορά σε πιο «πράσινα» προϊόντα και υπηρεσίες, επιτυγχάνοντας με τον τρόπο αυτό μια σημαντική μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και του περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Επιπρόσθετα, οι Δημόσιες Αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις ως έναν οδηγό καινοτομίας, μετατρέποντας τις πόλεις σε «έξυπνες» και προμηθεύοντας αυτές με βιώσιμες λύσεις, για την οικονομική ανάπτυξή τους και για την μετατροπή τους σε ελκυστικά μέρη για να ζει κανείς (European Commission, 2016).

Πρόσφατα, επίσης, αναγνωρίστηκε ό,τι η χρήση της αγοραστικής δύναμης των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων από τις Δημόσιες Αρχές συμβάλλει στην εξοικονόμηση οικονομικών πόρων και ταυτόχρονα διασφαλίζει ότι οι φόροι των φορολογουμένων πολιτών χρησιμοποιούνται με αποτελεσματικό τρόπο, εξασφαλίζοντας από την μία τα μέγιστα περιβαλλοντικά οφέλη και μειώνοντας από την άλλη τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Οι Δημόσιες Αρχές δε που χρησιμοποιούν τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις είναι καλύτερα προετοιμασμένες για να ανταποκριθούν στις εξελισσόμενες περιβαλλοντικές προκλήσεις που δημιουργούνται (π.χ μείωση των αερίων του θερμοκηπίου, βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας, μείωση των αποβλήτων, μείωση των επικίνδυνων ουσιών, μετακίνηση προς μία κυκλική οικονομία, κ.λπ.).

Σήμερα, ακόμη και αν η έννοια των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων έχει αναγνωριστεί ευρέως ως ένα χρήσιμο εργαλείο, εντούτοις παραμένει ακόμη ένα «εθελοντικό» εργαλείο. Τα Κράτη Μέλη, λοιπόν, είναι αναγκαίο να ενθαρρυνθούν για να αναπτύξουν τα δικά τους εθνικά Σχέδια Δράσης για το «πρασίνισμα» των δημοσίων προμηθειών. Μεταξύ άλλων, τα

χρόνια που έρχονται θα πρέπει να είναι χρόνια πολιτικών δεσμεύσεων σε εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο.

Στη Χώρα μας οι πρώτες διατάξεις για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις εμφανίστηκαν το 2010 με τον Ν. 3855/2010, ΦΕΚ 95 Α'. Το πρώτο όμως ουσιαστικό βήμα έγινε μόλις ένα χρόνο πριν, το 2021, όπου εγκρίθηκε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΠΔΣ με την ΚΥΑ 14900/2021, ΦΕΚ 466 Β'. Οι Δημόσιες Αρχές φαίνεται να στερούνται σημαντικής εμπειρίας και γνώσεων στα ζητήματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Επ' αυτού διενεργήθηκε ειδικότερη έρευνα στους Δήμους της Χώρας μας, οι οποίοι συνιστούν ίσως τη μεγαλύτερη αγοραστική δύναμη σε Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα. Τα αποτελέσματα είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά για τη χρήση του συγκεκριμένου εργαλείου μελλοντικά ως μέσου για την προστασία του περιβάλλοντος, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων ιδιαίτερα των μεγάλων αστικών κέντρων και την εξοικονόμηση οικονομικών πόρων. Απαιτούνται όμως πολύ συντονισμένες προσπάθειες και υποστήριξη από τις Κεντρικές Υπηρεσίες και σίγουρα αναδιοργάνωση και εκπαίδευση των Στελεχών των οικείων Υπηρεσιών των Δήμων.

Συμπληρωματικά με τα παραπάνω σημειώνεται εδώ ότι για την εμβάθυνση των ζητημάτων των σχετικών με την παρούσα διδακτορική διατριβή, πριν την υλοποίηση της εμπειρικής έρευνας πεδίου με τη χρήση του εργαλείου του ερωτηματολογίων, έγινε εκτενής βιβλιογραφική ανασκόπηση των παραδειγμάτων και καλών πρακτικών από άλλους Δήμους της Ευρώπης. Η πλειονότητα των αγαθών, υπηρεσιών και έργων που επιλέχθηκαν να παρουσιαστούν ως προς την εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων σχετίζονται σημαντικά με τα κύρια αγαθά, υπηρεσίες και έργα που «προμηθεύονται» οι Δήμοι της Χώρας μας γενικότερα και πολύ περισσότερα τα τελευταία χρόνια. Παραδείγματος χάριν, την παρούσα χρονική στιγμή (10/2022) στη Χώρα μας υπάρχει μια έξαρση ενεργειακών επενδύσεων και ειδικότερα στον τομέα των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Οι δε Δήμοι της Χώρας έχουν ξεκινήσει να συμμετέχουν ενεργά στον θεσμό των «Ενεργειακών Κοινοτήτων» είτε στο πλαίσιο άσκησης κοινωνικής πολιτικής προμηθεύοντας νοικοκυριά, με συγκεκριμένα κριτήρια, με δωρεάν «πράσινη» ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια ή και προμηθεύοντας τα δημοτικά κτίρια με «πράσινη» ανανεώσιμη ηλεκτρική ενέργεια μειώνοντας το περιβαλλοντικό τους αποτύπωμα. Την ίδια χρονική στιγμή πολλοί Δήμοι προετοιμάζονται για την κατασκευή έργων (π.χ. κτιρίων) που έχουν ενταχθεί σε διάφορα χρηματοδοτικά προγράμματα (π.χ. ΑΝΤΩΝΗΣ ΤΡΙΤΣΗΣ, ΕΣΠΑ,

Πράσινο Ταμείο του ΥΠΕΝ, Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, κ.λπ.) και για τα οποία θα εφαρμοστούν συγκεκριμένα βιοκλιματικά κριτήρια ή και «πράσινα» κριτήρια για την μείωση του αποτυπώματός τους κατά τις φάσεις κατασκευής και λειτουργίας. Το ίδιο ισχύει και στην προμήθεια συγκεκριμένων προϊόντων από ανάλογα χρηματοδοτικά εργαλεία με εκείνα που προαναφέρθηκαν (π.χ. ηλεκτρικά οχήματα, ηλεκτρικά απορριμματοφόρα, κ.λπ.). Τέλος, αξίζει να επισημανθεί ότι πολλά από τα εμπειρικά παραδείγματα που παρουσιάζονται αναφέρονται σε προϊόντα που συνιστούν το μεγαλύτερο μέρος ή άλλως από τα μεγαλύτερα μέρη του ετήσιου προγράμματος προμηθειών ενός Δήμου (π.χ. προϊόντα καθαρισμού, χαρτί, προϊόντα πληροφορικής, προϊόντα ξυλείας, κ.λπ.).

Όσον αφορά στα αποτελέσματα της εμπειρικής έρευνας με τη χρήση του ερωτηματολογίου, προέκυψαν τα εξής:

Από το σύνολο των αρχικά 33 Δήμων που είχαν επιλεχθεί να αποτελούν το δείγμα, ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν για 20 εξ αυτών, ήτοι για ποσοστό περίπου 60,6%. Το δείγμα, δηλαδή, που συμμετείχε στην έρευνα θα μπορούσε να χαρακτηρισθεί σχετικά μικρό. Το στοιχείο αυτό συγκαταλέγεται παραταύτα σε ένα από τα σημαντικά έμμεσα ευρήματα της έρευνας που διεξήχθη με το δομημένο ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε. Η μειωμένη ανταπόκριση, παρά τις συνεχείς και τακτικές προσπάθειες συλλογής περισσοτέρων ερωτηματολογίων, θα μπορούσε να αποδοθεί σε πολλούς λόγους: απουσία συγκεκριμένης περιβαλλοντικής πολιτικής από τους Δήμους της Χώρας με στοχοθεσία και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της, μικρός βαθμός κατάρτισης του εμπλεκόμενου προσωπικού και απουσία βασικού γνωστικού υποβάθρου στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, απουσία μια Κεντρικής Υπηρεσίας που θα υποστηρίζει τα Τμήματα Προμηθειών των Δήμων σε βασικά προβλήματα, αναγκαίες κατευθύνσεις και διευκρινήσεις, κ.ά. Σε κάθε περίπτωση το πιο ασφαλές έμμεσο συμπέρασμα από την εξέλιξη που περιεγράφηκε παραπάνω είναι ότι πολλά μένουν ακόμη να γίνουν στο πεδίο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στους Δήμους της Χώρας. Η διαπίστωση αυτή συνδέεται με την καθυστερημένη θεσμοθέτηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στη Χώρα μας και ειδικά με την δημοσίευση σε ΦΕΚ στις 08 Φεβρουαρίου 2021 του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Στο πλαίσιο, ωστόσο, της περιβαλλοντικής πολιτικής που εφαρμόζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει η Χώρα μας και ειδικά οι Δήμοι αυτής που συνιστούν ίσως τους μεγαλύτερους

καταναλωτές αγαθών, προμηθειών και υπηρεσιών να οργανωθούν άμεσα και να αναδιαμορφώσουν τα σχετικά Τμήματα Προμηθειών τους. Η εκπαίδευση και κατάρτιση των αρμοδίων υπαλλήλων και η παροχή τεχνική υποστήριξης και διευκρινίσεων από μια Κεντρική Υπηρεσία, π.χ. από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα είναι σημαντικός αρωγός σε αυτή την προσπάθεια που ξεκινά σε εθνικό επίπεδο. Αρωγός τέλος μπορεί να είναι και η αξιοποίηση των συμπερασμάτων της παρούσας διδακτορικής διατριβής από τα εμπλεκόμενα μέρη (Δήμοι της Χώρας), επιτυγχάνοντας άμεσα την αύξηση της γνωστικής βάσης και οργανώνοντας αποτελεσματικά τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

Όσον αφορά στα πρακτικά συμπεράσματα της εμπειρικής έρευνας που διεξήχθη αρχικά διαπιστώθηκε ότι το 42% των Δήμων της Χώρας δεν έχει καμία απολύτως περιβαλλοντική πτυχή στην πολιτική προμηθειών, ενώ ένα 39% δεν γνωρίζει καν την έννοια των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, όπως επίσης και ότι ένα 42% δεν γνωρίζει για την ύπαρξη του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Στο ερώτημα δε του πόσο συχνά συμπεριλαμβάνονται στις διαδικασίες σύναψης συμβάσεων "πράσινες" προϋποθέσεις (π.χ ανώτατα όρια εκπομπών ουσιών επιβλαβών για την υγεία και το περιβάλλον, ενεργειακή απόδοση και χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, διαχείριση των παραγόμενων αποβλήτων, κ.λπ.), το 42% απάντησε συχνά, το 32% σπανίως, το 16% ποτέ και το 10% δεν έδωσε καμία απάντηση.

Το 73,68% επίσης των Δήμων θεωρούν ότι η υιοθέτηση πράσινων κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις είναι μια διαδικασία δύσκολη έως πολύ δύσκολη, ενώ το υπόλοιπο 15,79% απάντησε από πολύ εύκολη έως εύκολη.

Το 95% επίσης των ερωτηθέντων Δήμων εκτιμά ότι η αποσαφήνιση των νομικών ζητημάτων θα συμβάλλει θετικά στην υιοθέτηση των πράσινων κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις. Το ίδιο ποσοστό (95%) πιστεύει ότι οι ιθύνοντες λήψης αποφάσεων έχουν στρατηγικό ρόλο στην ενίσχυση της πολιτικής στήριξης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων εντός μιας Υπηρεσίας. Αυτό οδηγεί στο συμπέρασμα ότι τα κύρια ζητήματα που αντιμετωπίζουν οι Δήμοι στην ενσωμάτωση των «πράσινων» κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις είναι νομικής φύσεως. Σημαντικό ρόλο στην αποσαφήνιση των ζητημάτων εκτιμήθηκε ότι θα πρέπει να διαδραματίσουν οι Κεντρικές Υπηρεσίες (π.χ. Υπουργεία), αλλά και λοιπές Υπηρεσίες σχετικές με τις Δημόσιες Συμβάσεις, όπως λ.χ. το ΕΣΗΔΗΣ.

Από το σύνολο ακόμη των ερωτηθέντων Δήμων μόλις το 32% έχει συνάψει Δημόσια Σύμβαση έχοντας θέσει συγκεκριμένα «πράσινα» κριτήρια. Ένα εξαιρετικά υψηλό ποσοστό, δηλαδή, του δείγματος – 58% (το υπόλοιπο 10% δεν απάντησε στη συγκεκριμένη ερώτηση) - δεν έχει συνάψει καμία Δημόσια Σύμβαση, η οποία να αφορά σε Προμήθειες, Υπηρεσίες ή Έργα στα οποία να έχουν τεθεί «πράσινα» κριτήρια. Το εύρημα αυτό καταδεικνύει τα σημαντικά περιθώρια που υπάρχουν ακόμη για τη διείσδυση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στο σύστημα των προμηθειών των Δήμων της Χώρας. Κατ' επέκταση θα μπορούσε να γίνει η εκτίμηση ότι προς το παρόν η αγοραστική δύναμη των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και η συμβολή τους στην εξοικονόμηση οικονομικών πόρων και στην περιβαλλοντική προστασία δεν έχουν γίνει αντιληπτά στο βαθμό που απαιτείται. Συμπληρωματικά με τα παραπάνω θα μπορούσε να αναφερθεί ότι η μη αξιοποίηση του εργαλείου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων ή άλλως η μη χρήση «πράσινων» κριτηρίων καταδεικνύει – υπό την ευρύτερη έννοια – ότι οι περιβαλλοντικές πτυχές στην πολιτική που ασκείται από τους ερωτηθέντες Δήμους δεν είναι ανάλογες των αυξημένων περιβαλλοντικών απαιτήσεων της σύγχρονης εποχής που ζούμε.

Στο ερώτημα ποιοι πιστεύετε ότι είναι οι λόγοι που δεν έχουν συναφθεί Δημόσιες Συμβάσεις με πράσινα κριτήρια, το 61,5% απάντησε στην ελλιπή γνώση του αντικειμένου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, ενώ όλες οι υπόλοιπες απαντήσεις έλαβαν ισόποσα ένα ποσοστό 7,7% και κύριους λόγους τον περιορισμένο αριθμό θεσπισθέντων περιβαλλοντικών κριτηρίων, την ανεπαρκή πληροφόρηση για το κόστος του κύκλου ζωής των προϊόντων, την αβεβαιότητα, την έλλειψη πολιτικής υποστήριξης, κ.λπ. Αξίζει να αναφερθεί ότι η πλειονότητα των απαντήσεων που δόθηκαν στο συγκεκριμένο ερώτημα και αφορούν στην «ελλιπή γνώση του αντικειμένου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» θα μπορούσε να συνδεθεί αποτελεσματικά με το ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό (90%) των ερωτηθέντων που πιστεύουν ότι «δεν υπάρχουν συγκεκριμένες δράσεις για την συνεχή ενημέρωση/ πληροφόρηση (up to date) γύρω από τις εξελίξεις στον τομέα των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων». Οι προτάσεις που διατυπώνονται στις επόμενες παραγράφους θα μπορούσαν να βελτιώσουν σημαντικά αυτά τα κενά που διαπιστώθηκαν στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων.

Επίσης, στο ερώτημα αν θωρείται ότι η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στις Δημόσιες Συμβάσεις θα επιφέρει περιβαλλοντικά οφέλη στους ίδιους τους Δήμους, το 90% απάντησε

θετικά, το 5% αρνητικά, ενώ το υπόλοιπο 5% δεν έδωσε καμία απάντηση. Στο αντίστοιχο ερώτημα για το αν αναμένονται οικονομικά οφέλη, οι Δήμοι απάντησαν θετικά στο 69%, αρνητικά στο 26%, ενώ το 5% αυτών δεν έδωσε καμία απάντηση. Τα υψηλότερα δηλαδή ποσοστά των ερωτηθέντων αναγνωρίζουν το εργαλείο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων ως εργαλείο με υψηλά περιβαλλοντικά και οικονομικά οφέλη.

Τέλος, στο ερώτημα για ποια προϊόντα ή υπηρεσίες κρίνεται περισσότερο επιτακτική η υιοθέτηση "πράσινων" κριτηρίων στη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων, οι Δήμοι της Χώρας στις απαντήσεις τους συμπεριέλαβαν τα εξής: τα έργα - προμήθειες σχετικές με τον φωτισμό (αντικατάσταση με φωτιστικά LED), η προμήθεια - χρήση προϊόντων δομικών κατασκευών, χρωμάτων - βερνικιών, σε έργα οδοστρωσίας, έργα διαχείρισης σκουπιδιών, το ηλεκτρικό ρεύμα, τα οικοδομικά/ ηλεκτρολογικά υλικά, τα καύσιμα, οι κηποτεχνικές διαμορφώσεις, το χαρτί για γραφή και αντίγραφα, ο μηχανολογικός εξοπλισμός, οι ενεργειακές αναβαθμίσεις κτηρίων, τα προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού, το φωτοαντιγραφικό και εκτυπωτικό χαρτί, οι κηπουρικές υπηρεσίες, τα αναλώσιμα προϊόντα, η προμήθεια υλικών Τεχνικών Συνεργείων, η προμήθεια ηλεκτρολογικού υλικού και η αποκομιδή απορριμμάτων.

Συνολικά λοιπόν από τις αναλύσεις των προηγούμενων κεφαλαίων και τα εμπειρικά συμπεράσματα της έρευνας που διεξήχθη καθίσταται σαφές ότι το εργαλείο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων διαθέτει μοναδικά χαρακτηριστικά και ιδιότητες - η δε οριζόντια και υποχρεωτική χρήση του αναμφίβολα θα διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στη σύγχρονη περιβαλλοντική πολιτική και στις περιβαλλοντικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι αστικές περιοχές, αλλά και ολόκληρος ο Πλανήτης.

Προτείνεται σε κάθε περίπτωση η δημιουργία μια Κεντρικής Μονάδας Διαχείρισης που θα διαχειρίζεται τα ζητήματα τα σχετικά με τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, θα καθοδηγεί και θα συμβουλεύει του Δήμους της Χώρας, με απώτερο σκοπό την αύξηση του βαθμού διείσδυσης των «πράσινων» κριτηρίων κατά τη σύναψη Δημοσίων Συμβάσεων για Αγαθά, Υπηρεσίες και Έργα. Συμπληρωματικά απαιτείται η άμεση κατάρτιση των Τμημάτων Προμηθειών των Δήμων της Χώρας στα ζητήματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων. Η εκπαίδευση και κατάρτιση των αρμοδίων υπαλλήλων και η παροχή τεχνική υποστήριξης και διευκρινίσεων από μια Κεντρική Υπηρεσία, π.χ. από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων ή το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας θα είναι σημαντικός αρωγός σε αυτή την προσπάθεια που

ξεκινά σε εθνικό επίπεδο. Αρωγός τέλος μπορεί να είναι και η αξιοποίηση των συμπερασμάτων της παρούσας διδακτορικής διατριβής από τα εμπλεκόμενα μέρη (Δήμοι της Χώρας), επιτυγχάνοντας άμεσα την αύξηση της γνωστικής βάσης και οργανώνοντας αποτελεσματικά τις αρμόδιες Υπηρεσίες.

Τέλος, και δεδομένης της παράθεσης των ως άνω βασικών συμπερασμάτων της έρευνας (βιβλιογραφικής ανασκόπησης και εμπειρικής έρευνας με τη χρήση ερωτηματολογίου), αξίζει να επισημανθεί εδώ ότι η συνεισφορά και η καινοτομία της παρούσας διδακτορικής διατριβής έγκειται στα ακόλουθα:

1) Στο γεγονός ότι κατά το χρόνο έναρξης της έρευνας και συγγραφής της παρούσας διδακτορικής διατριβής επιλέχθηκε ένα εργαλείο, η εφαρμογή του οποίου ήταν «εθελοντικού» χαρακτήρα, και κατόπιν της έρευνας που πραγματοποιήθηκε και των αποτελεσμάτων της αναδείχθηκε ή άλλως τεκμηριώθηκε ο καίριος ρόλος που μπορεί να διαδραματίσει στην προστασία του περιβάλλοντος και στις προσπάθειες της Χώρας μας και της ΕΕ να καταστούν οικονομίες αποδοτικότερες, φιλικές στο περιβάλλον και στοχευμένες στη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Στην ουσία το πεδίο έρευνας προπορεύτηκε σημαντικά της θεσμοθέτησης που ακολούθησε και η οποία οφείλεται στο γεγονός ότι άρχισε να αναγνωρίζεται από τις Κεντρικές Υπηρεσίες της Χώρας ο σημαντικός ρόλος που μπορεί να διαδραματίσουν οι Δημόσιες Αρχές και ειδικά οι Δήμοι στην προστασία του περιβάλλοντος. Προς απόδειξη τούτου, μόλις λίγους μήνες πριν την παρουσίαση της παρούσας διατριβής, δημοσιεύτηκε σε ΦΕΚ (466/Β/08.02.2021) το Εθνικό Σχέδιο Δράσης που καθιστά σταδιακά υποχρεωτική την εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων σε συγκεκριμένα προϊόντα που προμηθεύονται οι Δημόσιες Αρχές.
2) Στην παρουσίαση της υφιστάμενης κατάστασης και του βαθμού διείσδυσης και εφαρμογής του εργαλείου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων σε έναν από τους μεγαλύτερους «προμηθευτές» αγαθών, υπηρεσιών και έργων της Χώρας – τους Δήμους. Εκτιμάται ότι λόγω της έλλειψης πρωθύστερης εκτενούς έρευνας και ασφαλών συμπερασμάτων στο συγκεκριμένο ερευνητικό πεδίο στη Χώρα μας, καθώς και των ελλείψεων θεσμοθέτησης σε εθνικό επίπεδο των ζητημάτων που σχετίζονται με τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (το 2010 δημοσιεύτηκε ο Ν. 3855/2010, ΦΕΚ 95 Α' με διατάξεις για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, ενώ μόλις το 2021 εγκρίθηκε το Εθνικό

Σχέδιο Δράσης για τις ΠΔΣ με την ΚΥΑ 14900/2021, ΦΕΚ 466 Β'), η παρούσα διδακτορική διατριβή θα συνεισφέρει σε μια καλύτερη κατανόηση του εργαλείου των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, στην ανάδειξη της αποτελεσματικότητάς του στην προστασία του περιβάλλοντος και την εξοικονόμηση δημόσιων οικονομικών πόρων, αλλά και στην προώθηση της εφαρμογής του από περισσότερους Δήμους της Χώρας. Τα δε πρωτότυπα ερευνητικά της αποτελέσματα μπορούν να αξιοποιηθούν για τη βελτίωση της διείσδυσης των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στο τομέα των Δημοσίων Συμβάσεων Αγαθών, Υπηρεσιών και Έργων.

3) Στα *άμεσα* συμπεράσματα αυτά καθ' αυτά (αν είναι γνωστό το αντικείμενο των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, που εφαρμόζονται «πράσινα» κριτήρια, ποια τα βασικά εμπόδια στην εφαρμογή «πράσινων» κριτηρίων, κ.λπ.) που εξήχθησαν από την συλλογή των απαντήσεων στις ερωτήσεις του διαμορφωμένου ερωτηματολογίου που συντάχθηκε και διανεμήθηκε στους Δήμους της Χώρας. Αυξήθηκε σημαντικά η γνωστική βάση πάνω στο συγκεκριμένο ερευνητικό αντικείμενο, γεγονός σημαντικό αφού έως σήμερα τα δεδομένα στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στη Χώρα μας και στους Δήμους ειδικότερα είναι σχεδόν άγνωστα. Ουδέποτε υπήρξε έως σήμερα μια γνωστική βάση και συγκεκριμένα στοιχεία επί της δεδομένης κατάστασης. Αξίζει να επισημανθεί εδώ ότι ένα από τα σημαντικότερα *έμμεσα* ευρήματα υπήρξε και το μικρό δείγμα (από το σύνολο των ερωτηθέντων Δήμων) που συμμετείχε στην έρευνα. Η μειωμένη ανταπόκριση, παρά τις συνεχείς και τακτικές προσπάθειες συλλογής περισσοτέρων ερωτηματολογίων, θα μπορούσε να αποδοθεί σε πολλούς λόγους: απουσία συγκεκριμένης περιβαλλοντικής πολιτικής από τους Δήμους της Χώρας με στοχοθεσία και παρακολούθηση των αποτελεσμάτων της, μικρός βαθμός κατάρτισης του εμπλεκόμενου προσωπικού και απουσία βασικού γνωστικού υποβάθρου στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, απουσία μια Κεντρικής Υπηρεσίας που θα υποστηρίζει τα Τμήματα Προμηθειών των Δήμων σε βασικά προβλήματα, αναγκαίες κατευθύνσεις και διευκρινήσεις, κ.ά.

Στα παραπάνω σημειώνεται επιπρόσθετα ότι - δεδομένου ότι κάθε έρευνα, όπως και η παρούσα διδακτορική διατριβή διέπεται από περιοριστικούς παράγοντες οι οποίοι δύνανται όμως να αποτελέσουν έναυσμα για περαιτέρω έρευνα - προτείνεται ότι θα παρουσίαζε ιδιαίτερο ερευνητικό ενδιαφέρον η εφαρμογή ενός Προγράμματος Monitoring συγκεκριμένων

συμβάσεων Δήμων της Χώρας στις οποίες έχουν ενσωματωθεί «πράσινα» κριτήρια (Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις) και η έρευνα γύρω από την ποσοτικοποίηση της πραγματικής συνεισφοράς των «πράσινων» κριτηρίων [π.χ. ένας Δήμος που επίλεξε να εφαρμόσει «πράσινα» κριτήρια κατά την προμήθεια οχημάτων (π.χ. προμήθεια 100% ηλεκτρικών οχημάτων, πόσους τόνους (tn) διοξειδίου του άνθρακα (CO_2) εξοικονομεί ανά έτος, πόσες χιλιάδες ευρώ (€) εξοικονομεί από την μείωση της κατανάλωσης ορυκτών καυσίμων (αμόλυβδη ή πετρέλαιο κίνησης), ποια η μείωση στις εκπομπές θορύβου (σε dBA), κ.λπ.]. Αυτό θα μπορούσε να επιτευχθεί και με τη δημιουργία ενός «Παρατηρητηρίου Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων» με τους εξής στόχους: α) την παρακολούθηση της πολιτικής και των νομικών δεσμεύσεων στον τομέα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, β) την παρακολούθηση της προόδου του βαθμού διείσδυσης των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων στο σύστημα Προμηθειών των Δήμων της Χώρας, γ) την παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων που θα τίθενται από τις αναθεωρήσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, και δ) την προβολή και δημοσιότητα των διεθνών και εγχώριων καλών πρακτικών.

9. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Bjørn Bauer, Jens Christensen, Karen Christensen, Tue Dyekjær-Hansen and Ida Bode. (2009). *Benefits of Green Public Procurement.* Nordic Council of Ministers. Copenhagen.

1. Clement, S., Defranceschi, P. & M. Hidson. (2010). *PROCURA+ Campaign – Driving sustainability through public procurement*. ICLEI European Secretariat. Germany.

2. Commission of the European Communities. (2008). *Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic & Social Committee & the Committee of the Regions on the Sustainable Consumption and Production and Sustainable Industrial Policy, Action Plan.* COM(2008) 397 final, {SEC(2008) 2110}, {SEC(2008) 2111}. 16.07.2008. Brussels.

3. Commission of the European Communities. (2008). *Public Procurement for a better environment.* Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions. COM(2008) 400 final. Brussels, Belgium.

4. CSR Europe. (2009). *Sustainable Public Procurement*. Provided by: Colleen M. Fletcher, Carien Duisterwinkel, Deirdre Reidy, Paula Tomé. www.csreurope.org. Brussels, Belgium.

5. Directorate-General for Communication. (2014). *Attitudes of European citizens towards the environment*. Special Eurobarometer 416, Fieldwork: April - May 2014. The survey has been requested by the European Commission, Directorate-General for Environment. Brussels, Belgium.

6. Directive 2014/24/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on public procurement and repealing Directive 2004/18/EC Text with EEA relevance.

7. Directive 2014/25/EU of the European Parliament and of the Council of 26 February 2014 on procurement by entities operating in the water, energy, transport and postal services sectors and repealing Directive 2004/17/EC Text with EEA relevance.

8. European Commission, (2016). *Buying Green! – A Handbook on green public procurement*. 3nd edition. Brussels, Belgium.

9. European Commission. (2016). *Public Procurement Indicators 2015.* DG GROW G4 - Innovative and e-Procurement. Brussels, Belgium.

10. European Commission. (2016). *Green Public Procurement Case Studies*. Brussels, Belgium.

11. European Commission. (2012). *Green Public Procurement - A collection of good practices*. The brochure has been compiled under Contract № ENV.G.2/SER/2009/0030 between the European Commission, BIO Intelligence Service, and ICLEI – Local Governments for Sustainability. Brussels, Belgium.

12. European Commission. (2011). *Buying green! A handbook on environmental public procurement*. 2nd edition. Brussels, Belgium.

13. ICLEI – Local Governments for Sustainability. (2008). *Green Public Procurement Training Toolkit*. Owner/ Editor: European Commission, DG Environment – G2. Bruxelles.

14. Jorge Núñez Ferrer. (2013). *Public Procurement for Smart Cities*. Contributors: Maria Galindo (City of Barcelona), George Niland (Eurocities), Jose Ignacio Hormaeche (Basque Energy Board), Joan Battle (City of Barcelona). European Commission. Brussels, Belgium.

15. Life – Environment. LIFE00 ENV/GR/000722. (2005). *Green games And Local Authorities – GALA*. Layman's Report. Municipality of Amaroussion – Municipality of Amaroussion Development Company (DEADA).

16. Life – Environment, LIFE03 ENV/GR/000204». (2003). *Eco – Textile / Εισαγωγή & Προώθηση του Eco-Label στην ελληνική κλωστοϋφαντουργική βιομηχανία*. Υλοποίηση: Σύνδεσμος Επιχειρήσεων Πλεκτικής και Ένδυσης Ελλάδος (ΣΕΠΕΕ), Εταιρία συμβούλων μηχανικών SIGMA Consultants, Εταιρία Τεχνολογικής Ανάπτυξης Κλωστοϋφαντουργίας Ένδυσης και Ινών (ΕΤΑΚΕΙ ΑΕ) και Ένωση Καταναλωτών για την Ποιότητα Ζωής (ΕΚΠΟΙΖΩ).

17. Mayor of London. (2008). *The GLA Group Responsible Procurement Policy*. March 2006; updated January 2008, London.

18. Ministry of the Environment. (2009). *Sustainable public procurement - Public sector becomes a pioneer in sustainable procurement*. Finland.

19. Pricewaterhouse Coopers, Significant and Ecofys. (2009). *Collection of statistical information on Green Public Procurement in the EU Report on data collection results*. Netherlands.

20. OECD. (2002). *Recommendation of the Council on Improving the Environmental Performance of Public Procurement*. C (2002) 3.

21. PricewaterhouseCoopers, Significant and Ecofys. (2009). *Collection of statistical information on Green Public Procurement in the EU Report on data collection results*. Netherlands.

22. Stockholm Södra Glory Reklambyrå AB. (2010). *The World's First Eco-Ambulance*. A collaboration within Stockholm County Council.

23. Απόφαση 2002/358/ΕΚ του Συμβουλίου της 25ης Απριλίου 2002 για την έγκριση, εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, του Πρωτοκόλλου του Κιότο στη Σύμβαση -Πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για τις κλιματικές μεταβολές και την από κοινού τήρηση των σχετικών δεσμεύσεων (OJ L 130/15.05.2002).

24. Γρηγορίου, Π., Σαμιώτης, Γ. & Γ. Τσάλτας. (1993). *Η Συνδιάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών (Rio de Janeiro) για το περιβάλλον και την ανάπτυξη*. Νομική και θεσμική διάσταση. Εκδόσεις Παπαζήση. Αθήνα.

25. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. (2011). *Σχέδιο για την ενεργειακή απόδοση, 2011*. Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο, στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή & στην Επιτροπή των Περιφερειών. COM (2011) 109 τελικό, SEC(2011) 280 τελικό, SEC(2011) 277 τελικό, SEC(2011) 275 τελικό, SEC(2011) 276 τελικό, SEC(2011) 278 τελικό, SEC(2011) 279 τελικό, 08.03.2011. Βρυξέλλες.

26. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. (2008). *Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος*. Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική & Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των

Περιφερειών. COM (2008) 400 τελικό, SEC(2008) 2124, SEC(2008) 2125, SEC(2008) 2126, 16.07.2008, Βρυξέλλες.

27. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. (2008). *Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής – Συνοδευτικό στην Πρόταση της Οδηγίας σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού*. COM (2008) 810 τελικό, SEC(2008) 2933. Βρυξέλλες.

28. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. (2005). *Αγοράστε Οικολογικά! Ένα εγχειρίδιο για τις δημόσιες συμβάσεις για περιβαλλοντικά θέματα*. Λουξεμβούργο.

29. Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. (2005). *Προς μία θεματική στρατηγική για την ατμοσφαιρική ρύπανση*. Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. COM (2005) 446 τελικό, 21.09.2005. Βρυξέλλες.

30. Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (1996). *Οι δημόσιες συμβάσεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Κατευθύνσεις και προβληματισμοί για το μέλλον.* Πράσινη Βίβλος. COM (96) 583 τελικό, 27.11.96.

31. Ζορμπαλά, Μ. (1992). *Το κοινοτικό καθεστώς κατάρτισης συμβάσεων δημοσίων προμηθειών και οι επιπτώσεις του στην ελληνική νομοθεσία*. Εκδόσεις Σάκκουλα. Αθήνα.

32. Ιατρού, Α. (2007). *Περιβάλλον - Ποιότητα Ζωής*. Εκδόσεις Γκιούρδας. Αθήνα.

33. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Νοεμβρίου 2009 περί της εκούσιας συμμετοχής οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 και των αποφάσεων της Επιτροπής 2001/681/ΕΚ και 2006/193/ΕΚ (OJ L 342/1/22.12.2009).

34. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 106/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008, σχετικά με το κοινοτικό πρόγραμμα επισήμανσης της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού γραφείου· ενώ η επισήμανση Energy Star εφαρμόζεται σε εθελοντική βάση, ο κανονισμός επιβάλλει στα κοινοτικά όργανα και στις κεντρικές κυβερνητικές αρχές να χρησιμοποιούν υποχρεωτικά τις προδιαγραφές Energy Star στις συμβάσεις δημόσιων προμηθειών που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις.

35. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1980/2000 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουλίου 2000, περί αναθεωρημένου κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος, ο οποίος αποτελεί τώρα το αντικείμενο αναθεώρησης.

36. Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 761/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου για την εκούσια συμμετοχή οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) (OJ L 114/1/ 24.4.2001).

37. Κανονισμός 1836/93/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την εκούσια συμμετοχή των επιχειρήσεων του βιομηχανικού τομέα σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (OJ L 168/10.07.1993).

38. ΚΥΑ 14900/2021 (ΦΕΚ 466/Β/08.02.2021) «Έγκριση Σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις».

39. Λιναρδάτος, Ε. (2008). *Πράσινες Προμήθειες στον Δήμο Αμαρουσίου.* Ενιαίο Τμήμα Προμηθειών. Ημερίδα για τις Πράσινες Δημόσιες Προμήθειες του ΚΑΠΕ στις 5 Νοεμβρίου 2008. Αθήνα.

40. Νόμος 3855/2010 (ΦΕΚ 95/Α/23.06.2010) «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις».

41. Νόμος 2286/1995 (ΦΕΚ 19/Α/01.02.1995) «Προμήθεια του Δημοσίου Τομέα και Ρυθμίσεις συναφών θεμάτων».

42. Ντατσοπούλου, Ν. (2005). *Βιώσιμες Δημόσιες Προμήθειες.* Πτυχιακή Εργασία. Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης & Αυτοδιοίκησης. Αθήνα.

43. Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών.

44. Οδηγία 2005/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 6ης Ιουλίου 2005 «Για τον καθορισμό απαιτήσεων οικολογικού σχεδιασμού όσον αφορά τα προϊόντα που καταναλώνουν ενέργεια και για τροποποίηση της οδηγίας 92/42/ΕΟΚ του Συμβουλίου και των οδηγιών 96/57/ΕΚ και 2000/55/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου» (OJ L 191/29/22.07.2005).

45. Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

46. Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Φεβρουαρίου 2014 σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ.

47. Οδηγία 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, (OJ L134/1/30.04.2004).

48. Οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31ης Μαρτίου 2004 περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών, (OJ L134/114/30.04.2004).

49. Οδηγία 2003/87/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 2003 σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου (OJ L 275/32/25.10.2003).

50. Οδηγία 2002/95/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003 σχετικά με τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε είδη ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (OJ L 37/19/13.02.2003).

51. Οδηγία 2002/96/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003 «Σχετικά με τα απόβλητα ειδών ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΑΗΗΕ)» (OJ L 37/24/13.02.2003).

52. Οδηγία 2001/77/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Σεπτεμβρίου 2001 «Για την προαγωγή της ηλεκτρικής ενέργειας που παράγεται από ανανεώσιμες πηγές στην εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας» (OJ L283/27.10.2001).

53. Οδηγία 93/36/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1993 περί του συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων προμηθειών (OJ L199/09.08.1993).

54. Οδηγία 93/37/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1993 περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (OJ L199/09.08.1993).

55. Οδηγία 92/50/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 1992 για το συντονισμό των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων υπηρεσιών (OJ L209/24.07.1992).

56. Π.Δ. 60/2007 (ΦΕΚ 64/Α/16.03.2007) Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της οδηγίας 2004/18/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία 2005/51/ΕΚ της Επιτροπής και την Οδηγία 2005/75/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Νοεμβρίου 2005.

57. Π.Δ. 59/2007 (ΦΕΚ 63/Α/16.03.2007) Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας στις διατάξεις της Οδηγίας 2004/17/ΕΚ «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών», όπως τροποποιήθηκε και συμπληρώθηκε.

58. Π.Δ. 394/1996 (ΦΕΚ 266/Α/04.12.1996) «Κανονισμός Προμηθειών Δημοσίου (Κ.Π.Δ.)».

59. Π.Δ. 370/1995 (ΦΕΚ 199/Α/14.09.1995) «Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας περί Προμηθειών του Δημοσίου προς το Κοινοτικό δίκαιο, ειδικότερα προς τις διατάξεις της Οδηγίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης 93/36/ΕΕ της 14ης Ιουνίου 1993».

ΕΠΙΣΗΜΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ

1. Barcelona’s Sustainable City Programme. Ανακτήθηκε από: www.bcn.cat.
2. Certified European Passive House Designer. Ανακτήθηκε από: http://eu.passivehousedesigner.de.
3. Energy Star. Ανακτήθηκε από: www.energystar.gov.
4. Forest Stewardship Council. www.fsc.org.
5. Greater London Authority. www.london.gov.uk.
6. ICLEI - Local Governments for Sustainability. Ανακτήθηκε από: www.iclei.org.
7. International Organization for Standardization. Ανακτήθηκε από: www.iso.org.
8. LEAP (Local Authority Environmental Management and Procurement). Ανακτήθηκε από: www.leap-gpp-toolkit.org.
9. Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD). Ανακτήθηκε από: www.oecd.org.

10. Öko-Institut e.V. – Institut für angewandte Ökologie Ανακτήθηκε από: www.oeko.de/service/gemis/.
11. Pro – EE, Public procurement boosts Energy Efficiency. Ανακτήθηκε από: www.cres.gr/pro-ee/index.htm.
12. PROCURA+. Ανακτήθηκε από: www.procuraplus.org.
13. RAKLI. Ανακτήθηκε από: www.rakli.fi.
14. TCO Certified. Ανακτήθηκε από: www.tcodevelopment.com.
15. Ευρωπαϊκή Ένωση. Ανακτήθηκε από: www.europa.eu.
16. Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις). Ανακτήθηκε από: https://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm.
17. Ευρωπαϊκό Οικολογικό Σήμα («Το λουλούδι»). Ανακτήθηκε από: www. ec.europa.eu/ environment/ ecolabel/.
18. Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος. Ανακτήθηκε από: www.eea.europa.eu.
19. Γερμανικό Οικολογικό Σήμα («BLAUER ENGEL»). Ανακτήθηκε από: www.blauer-engel.de.
20. Μονάδα Παρακολούθησης Διαγωνισμών & Συμβάσεων (ΜοΠαΔιΣ). Ανακτήθηκε από: http://mopadis.cieel.gr.
21. Σκανδιναβικό Οικολογικό Σήμα («Nordic SWAN»). Ανακτήθηκε από: www.nordic-ecolabel.org.
22. Σουηδικό Οικολογικό Σήμα («BRA MILJÖVAL»). Ανακτήθηκε από: www.naturskyddsforeningen.se.
23. Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας. Ανακτήθηκε από: www.ypen.gr.

10. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

Επισυνάπτονται κατά σειρά:

- Η Οδηγία 2014/24/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις.
- Η Οδηγία 2014/25/ΕΕ σχετικά με τις προμήθειες από φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς των υδάτων, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών.
- Ο Ν. 3855/2010 (ΦΕΚ 95/Α/23.06.2010) «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις».
- Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (συμπεριλαμβάνονται τα Κριτήρια για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης).

ΟΔΗΓΙΑ 2014/24/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 26ης Φεβρουαρίου 2014

σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 53 παράγραφος 1, το άρθρο 62 και το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ([1]),

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ([2]),

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ([3]),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Η ανάθεση δημόσιων συμβάσεων από τις αρχές των κρατών μελών ή εκ μέρους αυτών πρέπει να είναι σύμφωνη με τις αρχές της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και ιδίως με την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, την αρχή της ελευθερίας της εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, καθώς και με τις αρχές που απορρέουν από αυτές, όπως είναι η αρχή της ίσης μεταχείρισης, η αρχή της αποφυγής διακρίσεων, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή της διαφάνειας. Εντούτοις, για δημόσιες συμβάσεις που υπερβαίνουν ορισμένη αξία, είναι σκόπιμο να θεσπιστούν διατάξεις για τον συντονισμό των εθνικών διαδικασιών προμήθειας, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι οι εν λόγω αρχές εφαρμόζονται στην πράξη και ότι οι δημόσιες προμήθειες είναι ανοικτές στον ανταγωνισμό.

(2) Οι δημόσιες προμήθειες διαδραματίζουν βασικό ρόλο στη στρατηγική «Ευρώπη 2020», που εκτίθεται στην από 3ης Μαρτίου 2010 ανακοίνωση της Επιτροπής με τίτλο «Ευρώπη 2020 — Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» («Στρατηγική Ευρώπη 2020 για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη») ως ένα από τα αγορακεντρικά εργαλεία που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη έξυπνης, διατηρήσιμης και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, παράλληλα με τη διασφάλιση της πλέον αποδοτικής χρήσης των δημόσιων πόρων. Για τον σκοπό αυτόν, οι ισχύοντες κανόνες για τις δημόσιες προμήθειες που εγκρίθηκαν δυνάμει της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]) και της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]), θα πρέπει να αναθεωρηθούν και να εκσυγχρονιστούν, για να αυξηθεί η αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών, με τη διευκόλυνση ιδίως της συμμετοχής μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις δημόσιες προμήθειες, καθώς και για να μπορέσουν οι αγοραστές να αξιοποιήσουν καλύτερα τις δημόσιες προμήθειες για την επίτευξη κοινών κοινωνικών στόχων. Επίσης, είναι αναγκαίο να διευκρινιστούν βασικές έννοιες και όροι, προκειμένου να κατοχυρωθεί η ασφάλεια δικαίου και να ενσωματωθούν ορισμένες πτυχές από τη σχετική πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(3) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία ([6]), ιδίως όσον αφορά την επιλογή μέσων επικοινωνίας, τεχνικών προδιαγραφών, κριτηρίων ανάθεσης και όρων εκτελέσεων των συμβάσεων.

(4) Η αυξανόμενη ποικιλομορφία της δημόσιας δράσης έχει καταστήσει αναγκαίο τον σαφέστερο ορισμό της ίδιας της έννοιας των προμηθειών· η διευκρίνιση αυτή δεν θα πρέπει όμως να διευρύνει το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας σε σύγκριση με εκείνο της οδηγίας 2004/18/ΕΚ. Οι κανόνες της Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες δεν αποσκοπούν να καλύψουν όλες τις μορφές εκταμίευσης δημόσιου χρήματος, αλλά μόνο όσες στοχεύουν στην απόκτηση έργων, αγαθών ή υπηρεσιών μέσω δημόσιας σύμβασης. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η απόκτηση έργων, αγαθών ή υπηρεσιών θα πρέπει να υπόκειται στην παρούσα οδηγία, είτε γίνεται μέσω αγοράς ή μίσθωσης είτε μέσω άλλων συμβατικών μορφών.

Η απόκτηση θα πρέπει να γίνεται αντιληπτή υπό ευρείαν έννοια, ως απόκτηση των ωφελειών των σχετικών έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, χωρίς να απαιτείται απαραίτητα η μεταβίβαση της κυριότητας στις αναθέτουσες αρχές. Επιπλέον, η απλή χρηματοδότηση δραστηριότητας, κατά κύριο λόγο μέσω επιχορηγήσεων, που συνδέεται συχνά με την υποχρέωση επιστροφής των ποσών που ελήφθησαν εάν δεν χρησιμοποιηθούν για τους σκοπούς για τους οποίους προορίζονται, δεν εμπίπτει συνήθως στους κανόνες για τις δημόσιες προμήθειες. Ομοίως, περιπτώσεις στις οποίες όλοι οι

([1]) ΕΕ C 191 της 29.6.2012, σ. 84.
([2]) ΕΕ C 391 της 18.12.2012, σ. 49.
([3]) Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2014 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 11ης Φεβρουαρίου 2014.
([4]) Οδηγία 2004/17/ΕΚ του ΕΚ και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών προμήθειας στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 1).
([5]) Οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων έργων, αγαθών και υπηρεσιών (ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 114).
([6]) Εγκρίθηκε με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη σύναψη, από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΕΕ L 23 της 27.1.2010, σ. 35).

φορείς που πληρούν ορισμένους όρους μπορούν να ασκούν συγκεκριμένα καθήκοντα χωρίς επιλογή, όπως στα συστήματα επιλογής πελάτη και τα συστήματα επιταγών παροχής υπηρεσιών, δεν θα πρέπει να θεωρούνται ως προμήθειες αλλά ως συστήματα απλής αδειοδότησης (π.χ. άδειες για φάρμακα ή ιατρικές υπηρεσίες).

(5) Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να αναθέτουν σε εξωτερικούς φορείς την παροχή υπηρεσιών που επιθυμούν να παρέχουν τα ίδια ή να οργανώνουν με άλλα μέσα πλην των δημόσιων συμβάσεων κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας. Η παροχή υπηρεσιών που βασίζεται σε νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις ή σε συμβάσεις εργασίας δεν θα πρέπει να καλύπτεται. Σε ορισμένα κράτη μέλη αυτό μπορεί να συμβαίνει, επί παραδείγματι, με ορισμένες διοικητικές και κρατικές υπηρεσίες, όπως είναι οι εκτελεστικές και οι νομοθετικές υπηρεσίες, ή με ορισμένες υπηρεσίες υπέρ του κοινωνικού συνόλου, όπως είναι υπηρεσίες στον τομέα των εξωτερικών υποθέσεων ή της δικαιοσύνης ή οι υπηρεσίες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης.

(6) Υπενθυμίζεται επίσης ότι η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να επηρεάζει τη νομοθεσία των κρατών μελών στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης. Ομοίως, δεν θα πρέπει να αφορά την ελευθέρωση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος που ανατίθενται σε δημόσιες ή ιδιωτικές οντότητες ούτε την ιδιωτικοποίηση δημόσιων φορέων παροχής υπηρεσιών.

Θα πρέπει, επίσης, να υπενθυμιστεί ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να οργανώνουν την παροχή υποχρεωτικών κοινωνικών υπηρεσιών ή άλλων υπηρεσιών —όπως, επί παραδείγματι, των ταχυδρομικών— είτε με τη μορφή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος είτε με τη μορφή μη οικονομικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος είτε ως συνδυασμό των ανωτέρω. Τονίζεται ότι οι μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος δεν θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(7) Τέλος, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ελευθερία των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών να καθορίζουν, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, το πεδίο εφαρμογής και τα χαρακτηριστικά της υπηρεσίας που θα παρασχεθεί, συμπεριλαμβανομένων τυχόν όρων σχετικά με την ποιότητά της, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι δημόσιας πολιτικής τους. Η παρούσα οδηγία επίσης δεν θα πρέπει να θίγει την εξουσία των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών να παρέχουν, να παραγγέλλουν και να χρηματοδοτούν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, σύμφωνα με το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 26 για τις υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος που προσαρτάται στη ΣΛΕΕ και στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Επιπλέον, η παρούσα οδηγία δεν αφορά τη χρηματοδότηση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή τα συστήματα ενισχύσεων που χορηγούν τα κράτη μέλη, ιδίως στον κοινωνικό τομέα, σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες περί ανταγωνισμού.

(8) Μια σύμβαση θα πρέπει να θεωρείται δημόσια σύμβαση έργων μόνο στην περίπτωση που το αντικείμενό της καλύπτει ειδικά την εκτέλεση δραστηριοτήτων από τις απαριθμούμενες στο παράρτημα II, ακόμα κι αν η σύμβαση καλύπτει την παροχή και άλλων υπηρεσιών που είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των εν λόγω δραστηριοτήτων. Οι δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών, ιδίως στον τομέα των υπηρεσιών διαχείρισης ακινήτων, μπορούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να περιλαμβάνουν και την εκτέλεση έργων. Ωστόσο, όταν τα έργα αυτά είναι παρεμπίπτοντα ως προς το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, και αποτελούν ενδεχόμενη συνέπεια ή συμπλήρωμα αυτού του αντικειμένου, το γεγονός ότι τα εν λόγω έργα συμπεριλαμβάνονται στη σύμβαση δεν μπορεί να δικαιολογήσει τον χαρακτηρισμό της δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών ως δημόσιας σύμβασης έργων.

Εντούτοις, λόγω της ποικιλομορφίας που παρουσιάζουν οι δημόσιες συμβάσεις έργων, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν να προβλέπουν τόσο χωριστή όσο και κοινή ανάθεση των συμβάσεων για τον σχεδιασμό και την εκτέλεση των έργων. Η παρούσα οδηγία δεν αποσκοπεί να επιβάλει ούτε την κοινή ούτε τη χωριστή ανάθεση συμβάσεων.

(9) Για την υλοποίηση έργου που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή, η εν λόγω αρχή πρέπει να έχει λάβει μέτρα για τον καθορισμό του είδους του έργου ή, τουλάχιστον, να έχει ασκήσει καθοριστική επιρροή στον σχεδιασμό του. Όταν ο εργολάβος εκτελεί το σύνολο ή μέρος του έργου με δικά του μέσα ή μεριμνά για την εκτέλεση με άλλα μέσα δεν θα πρέπει να αλλάζει τον χαρακτηρισμό της σύμβασης ως σύμβασης έργων, εφόσον αναλαμβάνει άμεση ή έμμεση υποχρέωση, νομικώς εκτελεστέα, να μεριμνήσει για την εκτέλεση των έργων.

(10) Η έννοια «αναθέτουσες αρχές» και ειδικότερα ο όρος «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» έχουν εξεταστεί επανειλημμένως στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκειμένου να αποσαφηνιστεί ότι το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να παραμείνει αμετάβλητο, είναι σκόπιμο να διατηρηθούν οι ορισμοί επί των οποίων βασίστηκε το Δικαστήριο και να ενσωματωθούν ορισμένες διευκρινίσεις που προσφέρει η νομολογία για την καλύτερη κατανόηση των ορισμών αυτών, χωρίς πρόθεση τροποποίησης της σημασίας τους, ως έχει διαμορφωθεί από τη νομολογία. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι ένας οργανισμός ο οποίος λειτουργεί υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, στοχεύει στο κέρδος και υφίσταται τις ζημίες που απορρέουν από την άσκηση της δραστηριότητάς του δεν θα πρέπει να θεωρείται «οργανισμός δημοσίου δικαίου», δεδομένου ότι έχει συσταθεί για να ικανοποιήσει ή του έχει ανατεθεί το καθήκον να ικανοποιήσει ανάγκες γενικού συμφέροντος οι οποίες θεωρούνται ότι έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα.

Ομοίως, η προϋπόθεση που αφορά την προέλευση της χρηματοδότησης ενός οργανισμού έχει αποτελέσει επίσης αντικείμενο εξέτασης από τη νομολογία, η οποία έχει διευκρινίσει μεταξύ άλλων ότι χρηματοδότηση «κατά το πλείστον» σημαίνει περισσότερο από το μισό και ότι μια τέτοια χρηματοδότηση μπορεί να περιλαμβάνει πληρωμές από χρήστες οι οποίες επιβάλλονται, υπολογίζονται και εισπράττονται σύμφωνα με κανόνες δημοσίου δικαίου.

(11) Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων, οι ισχύοντες κανόνες θα πρέπει να καθορίζονται σε συνάρτηση με το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, εάν τα διάφορα τμήματα της συγκεκριμένης σύμβασης είναι αντικειμενικώς αδύνατον να διαχωριστούν. Θα πρέπει συνεπώς να διευκρινιστεί ο τρόπος με τον οποίον οι αναθέτουσες αρχές θα καθορίζουν εάν τα διάφορα μέρη είναι δυνατό να διαχωριστούν ή όχι. Η διευκρίνιση αυτή θα πρέπει να βασίζεται στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η αξιολόγηση θα γίνεται σε κατά περίπτωση βάση και οι εκπεφρασμένες ή εκτιμώμενες προθέσεις της αναθέτουσας αρχής όσον αφορά τις διάφορες πτυχές που καθιστούν μια μεικτή σύμβαση αδιαίρετη θα πρέπει να είναι επαρκείς και να υποστηρίζονται από αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία, επαρκή να τις αιτιολογήσουν και να θεμελιώσουν την ανάγκη σύναψης ενιαίας σύμβασης. Αιτιολογημένη ανάγκη σύναψης ενιαίας σύμβασης θα μπορούσε, επί παραδείγματι, να υπάρξει στην περίπτωση κατασκευής ενιαίου κτιρίου του οποίου ένα μέρος θα χρησιμοποιηθεί απευθείας από την αναθέτουσα αρχή και άλλο μέρος θα λειτουργήσει στη βάση παραχώρησης, επί παραδείγματι, ως χώρος στάθμευσης για το κοινό. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η ανάγκη σύναψης ενιαίας σύμβασης μπορεί να οφείλεται και σε τεχνικούς και σε οικονομικούς λόγους.

(12) Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων οι οποίες μπορούν να διαχωριστούν, οι αναθέτουσες αρχές παραμένουν βεβαίως ελεύθερες να αναθέτουν χωριστές συμβάσεις για τα επιμέρους τμήματα της μεικτής σύμβασης, οπότε οι διατάξεις που εφαρμόζονται σε καθένα από τα επιμέρους τμήματα θα πρέπει να προσδιορίζονται αποκλειστικώς σε συνάρτηση με τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης προμήθειας. Αντιθέτως, εάν οι αναθέτουσες αρχές επιλέγουν να συμπεριλάβουν άλλα στοιχεία στην προμήθεια, ανεξαρτήτως της αξίας τους και του νομικού καθεστώτος στο οποίο θα υπόκειντο σε διαφορετική περίπτωση, τότε ως βασική αρχή θα πρέπει ισχύει ότι, σε περίπτωση που, εάν ανετίθετο μόνη της, η σύμβαση θα έπρεπε να ανατεθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, τότε η παρούσα οδηγία θα πρέπει να εφαρμοστεί σε ολόκληρη τη μεικτή σύμβαση.

(13) Ωστόσο, θα πρέπει να προβλεφθούν ειδικές διατάξεις για τις μεικτές συμβάσεις που άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας ή περιλαμβάνουν τμήματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ΣΛΕΕ. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να είναι δυνατή η μη εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται αντικειμενικός λόγος για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης και ότι η απόφαση για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης δεν λαμβάνεται με σκοπό την εξαίρεση συμβάσεων από την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας ή της οδηγίας 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1]. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι δεν θα πρέπει να εμποδίζονται οι αναθέτουσες αρχές να επιλέγουν να εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία, αντί της οδηγίας 2009/81/ΕΚ, σε ορισμένες μεικτές συμβάσεις.

(14) Πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι η έννοια του «οικονομικού φορέα» πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά, ώστε να καλύπτει κάθε πρόσωπο και/ή οντότητα που προσφέρει την εκτέλεση εργασιών, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής υπό την οποία έχει επιλέξει να λειτουργεί. Ως εκ τούτου, η έννοια του οικονομικού φορέα περιλαμβάνει εταιρείες, υποκαταστήματα, θυγατρικές, συμπράξεις, συνεταιριστικές επιχειρήσεις, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, πανεπιστήμια, δημόσια και ιδιωτικά, και άλλες μορφές οντοτήτων πλην των φυσικών προσώπων, ασχέτως του εάν πρόκειται υπό όλες τις περιστάσεις για «νομικά πρόσωπα».

(15) Διευκρινίζεται ότι οι όμιλοι οικονομικών φορέων, ακόμη και όταν συνασπίζονται υπό μορφή προσωρινής ένωσης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης χωρίς να χρειάζεται να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή. Αν χρειάζεται, φερ' ειπείν όταν απαιτείται από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνη, ενδέχεται να χρειαστεί συγκεκριμένη μορφή, όταν ανατίθεται η σύμβαση σε αντίστοιχους ομίλους.

Τονιστέον επίσης ότι οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν να καθορίζουν ρητά τον τρόπο με τον οποίο οι όμιλοι οικονομικών φορέων πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις σχετικά με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία ή τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, που απαιτούνται όταν οι οικονομικοί φορείς συμμετέχουν μεμονωμένα.

Η εκτέλεση της σύμβασης από ομίλους οικονομικών φορέων ενδέχεται να χρειασθεί όρους που δεν επιβάλλονται σε μεμονωμένους συμμετέχοντες. Οι όροι αυτοί, οι οποίοι θα πρέπει να έχουν αντικειμενική και αναλογική βάση, θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, φερ' ειπείν, την απαίτηση να ορισθεί κοινός εκπρόσωπος ή επικεφαλής εταίρος, για τους σκοπούς της διαδικασίας προμήθειας ή την απαίτηση πληροφόρησης σχετικά με τη σύνθεσή τους.

[1] Οδηγία 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 216 της 20.8.2009, σ. 76).

(16) Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να χρησιμοποιούν όλα τα μέσα τα οποία διαθέτουν βάσει του εθνικού δικαίου, ούτως ώστε να αποτρέπουν τη στρέβλωση των διαδικασιών δημόσιων προμηθειών λόγω σύγκρουσης συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών προσδιορισμού, πρόληψης και αποκατάστασης της σύγκρουσης συμφερόντων.

(17) Η απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου ([1]), καθόσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές της, ενέκρινε συγκεκριμένα τη συμφωνία περί Δημοσίων Προμηθειών του ΠΟΕ (η «ΣΔΠ»). Στόχος της ΣΔΠ εν λόγω συμφωνίας είναι η θέσπιση ενός πολυμερούς πλαισίου ισόρροπων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων για τις δημόσιες συμβάσεις, με σκοπό την ελευθέρωση και την επέκταση του παγκόσμιου εμπορίου. Όσον αφορά τις συμβάσεις που καλύπτονται από τα παραρτήματα 1, 2, 4 και 5 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ευρωπαϊκή Ένωση Προσαρτήματος I της ΣΔΠ, καθώς και από άλλες σχετικές διεθνείς συμφωνίες που δεσμεύουν την Ένωση, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να πληρούν τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τις εν λόγω συμφωνίες, εφαρμόζοντας την παρούσα οδηγία σε οικονομικούς φορείς τρίτων χωρών που έχουν υπογράψει τις συμφωνίες αυτές.

(18) Η ΣΔΠ εφαρμόζεται σε συμβάσεις που υπερβαίνουν ορισμένα κατώτατα όρια, τα οποία καθορίζονται στη ΣΔΠ και εκφράζονται ως ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα. Τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν για να διασφαλιστεί ότι αντιστοιχούν στα κατώτατα όρια της ΣΔΠ εκφρασμένα σε ευρώ. Ενδείκνυται, επίσης, να προβλεφθεί περιοδική αναθεώρηση των εκφρασμένων σε ευρώ κατώτατων ορίων, προκειμένου να προσαρμόζονται, μέσω καθαρά μαθηματικής πράξης, ανάλογα με τις τυχόν διακυμάνσεις της αξίας του ευρώ σε σχέση με τα εν λόγω ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα. Πέραν των εν λόγω περιοδικών μαθηματικών αναπροσαρμογών, η αύξηση των κατώτατων ορίων ως ορίζονται στη ΣΔΠ θα πρέπει να εξεταστεί κατά τον επόμενο γύρο διαπραγματεύσεων.

(19) Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι, για την εκτίμηση της αξίας μιας σύμβασης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα έσοδα, είτε εισπράττονται από την αναθέτουσα αρχή είτε από τρίτους. Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι, για την εκτίμηση των κατώτατων ορίων, η έννοια των ομοιογενών αγαθών θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως αναφερόμενη σε προϊόντα τα οποία προορίζονται για πανομοιότυπες ή παρεμφερείς χρήσεις, π.χ. προμήθεια ενός φάσματος τροφίμων ή διαφόρων ειδών επίπλων γραφείου. Κατά κανόνα, ένας οικονομικός φορέας που δραστηριοποιείται στον σχετικό τομέα θα πρέπει να διαθέτει αυτού του είδους τις προμήθειες στο σύνηθες φάσμα των προϊόντων του.

(20) Όσον αφορά την εκτίμηση της αξίας μιας συγκεκριμένης προμήθειας, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η εκτίμηση της αξίας βάσει υποδιαίρεσης της προμήθειας επιτρέπεται μόνο όταν συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι. Φερ' ειπείν, θα μπορούσε να δικαιολογηθεί η εκτίμηση αξιών συμβάσεων στο επίπεδο χωριστής λειτουργικής μονάδας της αναθέτουσας αρχής, π.χ. σχολείου ή νηπιαγωγείου, εφόσον η εν λόγω μονάδα είναι ανεξάρτητα υπεύθυνη για τις προμήθειές της. Αυτό τεκμαίρεται όταν η χωριστή λειτουργική μονάδα διεξάγει ανεξάρτητα τις διαδικασίες προμήθειας και λαμβάνει τις αποφάσεις αγοράς, διαθέτει χωριστή γραμμή προϋπολογισμού για τις συγκεκριμένες προμήθειες, συνάπτει τη σύμβαση ανεξάρτητα και τη χρηματοδοτεί από προϋπολογισμό τον οποίο έχει στη διάθεσή της. Η υποδιαίρεση δεν δικαιολογείται όταν η αναθέτουσα αρχή απλώς διοργανώνει διαδικασία προμήθειας κατά τρόπο αποκεντρωμένο.

(21) Οι δημόσιες συμβάσεις που ανατίθενται από αναθέτουσες αρχές δραστηριοποιούμενες στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και εμπίπτουν στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων αυτών καλύπτονται από την οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]). Οι συμβάσεις όμως που ανατίθενται από αναθέτουσες αρχές στο πλαίσιο δραστηριοτήτων παροχής υπηρεσιών θαλάσσιων, παράκτιων ή ποτάμιων μεταφορών εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(22) Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη και, συνεπώς, δεν εφαρμόζεται σε προμήθειες που εκτελούνται από διεθνείς οργανισμούς εξ ονόματός τους και για ίδιο λογαριασμό. Πρέπει, ωστόσο, να διευκρινιστεί σε ποιο βαθμό θα πρέπει να εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία σε προμήθειες που διέπονται από ειδικούς διεθνείς κανόνες.

(23) Για την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων με αντικείμενο την παροχή ορισμένων οπτικοακουστικών και ραδιοφωνικών υπηρεσιών από παρόχους υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης θα πρέπει να επιτρέπεται η συνεκτίμηση πτυχών με πολιτιστική ή κοινωνική σημασία οι οποίες καθιστούν απρόσφορη την εφαρμογή των κανόνων περί προμηθειών. Για τους λόγους αυτούς, θα πρέπει συνεπώς να προβλεφθεί εξαίρεση για τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται από τους ίδιους τους παρόχους υπηρεσιών μέσων ενημέρωσης για την αγορά, την ανάπτυξη, την παραγωγή ή τη συμπαραγωγή προγραμμάτων έτοιμων προς χρησιμοποίηση και άλλων προπαρασκευαστικών υπηρεσιών, όπως εκείνων που αφορούν σενάρια ή καλλιτεχνικές υπηρεσίες που είναι απαραίτητες για την παραγωγή του προγράμματος. Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η εξαίρεση αυτή θα εφαρμόζεται τόσο στις υπηρεσίες ραδιοτηλεοπτικών μέσων όσο και στις κατά παραγγελία υπηρεσίες (μη γραμμικές υπηρεσίες). Ωστόσο, η εξαίρεση αυτή δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται στην προμήθεια του τεχνικού εξοπλισμού που είναι αναγκαίος για την παραγωγή, τη συμπαραγωγή και την εκπομπή αυτών των προγραμμάτων.

(24) Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού και άλλες συναφείς μορφές διευθέτησης διαφορών παρέχονται συνήθως από φορείς ή πρόσωπα που είναι αντικείμενο συμφωνίας ή επιλογής, κατά τρόπο ο οποίος δεν μπορεί να διέπεται από κανόνες περί προμηθειών. Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να ισχύει για τις συμβάσεις υπηρεσιών όσον αφορά την παροχή τους, ανεξαρτήτως του χαρακτηρισμού τους από το εθνικό δίκαιο.

([1]) Απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986-1994) (ΕΕ L 336 της 23.12.1994, σ. 1).

([2]) Οδηγία 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προμήθειες από φορείς που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (βλέπε σελίδα 243 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

(25) Ορισμένες νομικές υπηρεσίες προσφέρονται από παρόχους υπηρεσιών που ορίζονται από δικαστήριο ή δικαιοδοτικό όργανο κράτους μέλους, περιλαμβάνουν εκπροσώπηση πελατών σε δικαστικές υποθέσεις από δικηγόρους, πρέπει να παρέχονται από συμβολαιογράφους ή συνδέονται με την άσκηση επίσημης εξουσίας. Οι νομικές αυτές υπηρεσίες συνήθως παρέχονται από φορείς ή φυσικά πρόσωπα που ορίζονται ή επιλέγονται κατά τρόπο μη επιδεχόμενο ρυθμίσεως διά κανόνων περί προμηθειών, όπως η περίπτωση ορισμού εισαγγελέων σε ορισμένα κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, οι νομικές υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(26) Είναι σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι ο όρος «χρηματοπιστωτικά μέσα» χρησιμοποιείται στην παρούσα οδηγία με την έννοια που έχει και σε άλλες νομοθετικές πράξεις για την εσωτερική αγορά και, κατόπιν της πρόσφατης δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, θα πρέπει να οριστεί ότι οι συναλλαγές με το εν λόγω Ταμείο και Μηχανισμό θα πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Θα πρέπει, τέλος, να διευκρινιστεί ότι τα δάνεια, είτε συνδέονται είτε όχι με την έκδοση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων ή με άλλες σχετικές εργασίες, θα πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(27) Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το άρθρο 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1], προβλέπει ρητά ότι οι οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ εφαρμόζονται αντιστοίχως στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και στις δημόσιες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών δημόσιων επιβατικών μεταφορών με λεωφορείο ή τραμ εφαρμόζονται, ενώ στις συμβάσεις παραχώρησης δημόσιων υπηρεσιών μεταφορών με λεωφορείο ή τραμ ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007. Υπενθυμίζεται επίσης ότι ο εν λόγω κανονισμός εξακολουθεί να εφαρμόζεται σε (δημόσιες) συμβάσεις υπηρεσιών καθώς και σε συμβάσεις παραχώρησης δημόσιων επιβατικών μεταφορών με σιδηρόδρομο ή μετρό. Για να αποσαφηνιστούν οι σχέσεις μεταξύ της παρούσας οδηγίας και του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007, θα πρέπει να οριστεί ρητώς ότι οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να εφαρμόζονται σε δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών για την παροχή υπηρεσιών δημόσιων επιβατικών μεταφορών με σιδηρόδρομο ή μετρό, η ανάθεση των οποίων θα πρέπει να συνεχίσει να διέπεται από τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού. Αν ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 επιτρέπει να ορίζονται από το εθνικό δίκαιο τυχόν αποκλίσεις από τους κανόνες του, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να συνεχίσουν να προβλέπουν στην εθνική νομοθεσία ότι οι δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών για υπηρεσίες δημόσιων επιβατικών μεταφορών με σιδηρόδρομο ή μετρό πρέπει να ανατίθενται με διαδικασία ανάθεσης σύμβασης σύμφωνης προς τους γενικούς κανόνες τους περί δημοσίων προμηθειών.

(28) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε ορισμένες υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης, όταν παρέχονται από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς ή ενώσεις, εφόσον η ιδιαίτερη φύση των εν λόγω οργανισμών θα ήταν δύσκολο να διατηρηθεί σε περίπτωση που οι πάροχοι υπηρεσιών θα έπρεπε να επιλεγούν σύμφωνα με τις διαδικασίες της παρούσας οδηγίας. Ωστόσο, η εξαίρεση δεν θα πρέπει να επεκταθεί πέραν των απολύτως απαραίτητων. Θα πρέπει ως εκ τούτου να οριστεί ρητά ότι οι υπηρεσίες ασθενοφόρων για τη διακομιδή ασθενών δεν θα πρέπει να αποκλειστούν. Εν προκειμένω, θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η Ομάδα 601 του CPV «Υπηρεσίες Χερσαίων Μεταφορών» δεν καλύπτει τις υπηρεσίες ασθενοφόρων για τη διακομιδή ασθενών οι οποίες καλύπτονται από την τάξη 8514 του CPV. Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι οι υπηρεσίες του κωδικού 85143000-3 του CPV, οι οποίες συνίστανται αποκλειστικά σε υπηρεσίες ασθενοφόρων για τη διακομιδή ασθενών, θα πρέπει να υπόκεινται στο ειδικό καθεστώς για κοινωνικές και άλλες συγκεκριμένες υπηρεσίες («απλοποιημένο καθεστώς»). Συνεπώς, οι μεικτές συμβάσεις για την παροχή υπηρεσιών ασθενοφόρων γενικά θα υπόκεινται επίσης στο απλουστευμένο καθεστώς, εάν η αξία των υπηρεσιών διακομιδής ασθενών είναι υψηλότερη από την αξία άλλων υπηρεσιών ασθενοφόρων.

(29) Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνο στις αναθέτουσες αρχές των κρατών μελών. Κατά συνέπεια, τα πολιτικά κόμματα γενικά δεν θα υπόκεινται στις διατάξεις της, εφόσον δεν είναι αναθέτουσες αρχές. Ωστόσο, πολιτικά κόμματα σε ορισμένα κράτη μέρη μπορούν να καλύπτονται από την έννοια των οργανισμών δημοσίου δικαίου.

Εντούτοις, ορισμένες υπηρεσίες (όπως η παραγωγή προπαγανδιστικών ταινιών και βιντεοταινιών) συνδέονται άρρηκτα με τις πολιτικές απόψεις του παρόχου υπηρεσιών, όταν παρέχονται στο πλαίσιο εκλογικής εκστρατείας· κατά συνέπεια, οι πάροχοι υπηρεσιών επιλέγονται κανονικά κατά τρόπο που δεν μπορεί να διέπεται από τους κανόνες περί προμηθειών.

Τέλος, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι το καταστατικό και η χρηματοδότηση των ευρωπαϊκών πολιτικών κομμάτων και των ευρωπαϊκών πολιτικών ιδρυμάτων υπόκεινται σε κανόνες διαφορετικούς από αυτούς της παρούσας οδηγίας.

(30) Σε ορισμένες περιπτώσεις, μια συγκεκριμένη αναθέτουσα αρχή ή μια συγκεκριμένη ένωση αναθετουσών αρχών ενδέχεται να είναι η μοναδική πηγή για μια συγκεκριμένη υπηρεσία, για την παροχή της οποίας έχει αποκλειστικό δικαίωμα δυνάμει δημοσιευμένων νομοθετικών, κανονιστικών ή δημοσιευμένων διοικητικών διατάξεων συμβατών προς τη ΣΛΕΕ. Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι είναι δυνατή η ανάθεση δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή ή ένωση χωρίς εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

(31) Υπάρχει σοβαρή νομική ασάφεια σχετικά με τον βαθμό στον οποίο οι συμβάσεις που συνάπτονται μεταξύ φορέων του δημόσιου τομέα θα πρέπει να καλύπτονται από τους κανόνες περί δημοσίων προμηθειών. Η σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ερμηνεύεται διαφορετικά από τα διάφορα κράτη μέλη, ακόμα και από τις διάφορες αναθέτουσες αρχές. Κατά συνέπεια, κρίνεται αναγκαίο να αποσαφηνιστεί σε ποιες περιπτώσεις οι συμβάσεις που συνάπτονται εντός του δημόσιου τομέα δεν υπόκεινται στην εφαρμογή των κανόνων περί δημοσίων προμηθειών.

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και 1107/70 (ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 1).

Η εν λόγω αποσαφήνιση θα πρέπει να βασίζεται στις αρχές που έχουν διατυπωθεί στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το γεγονός ότι οι συμβαλλόμενοι σε μια συμφωνία είναι οι ίδιοι δημόσιες αρχές δεν αποκλείει από μόνο του την εφαρμογή των κανόνων περί δημοσίων προμηθειών. Εντούτοις, η εφαρμογή των κανόνων περί δημοσίων προμηθειών δεν πρέπει να παρεμποδίζει το δικαίωμα των δημόσιων αρχών να εκτελούν τα καθήκοντα παροχής δημόσιων υπηρεσιών που τους ανατίθενται χρησιμοποιώντας ίδιους πόρους, συνεργαζόμενες, ενδεχομένως, με άλλες δημόσιες αρχές.

Θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι τυχόν εξαιρούμενες συνεργασίες μεταξύ δημοσίων φορέων δεν θα προκαλούν στρέβλωση του ανταγωνισμού έναντι των ιδιωτικών οικονομικών φορέων, εφόσον θέτουν τον ιδιωτικό πάροχο υπηρεσιών σε πλεονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών.

(32) Οι δημόσιες συμβάσεις που ανατίθενται σε ελεγχόμενα νομικά πρόσωπα δεν θα πρέπει να υπόκεινται στην εφαρμογή των διαδικασιών που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, εάν η αναθέτουσα αρχή ασκεί στο εν λόγω πρόσωπο έλεγχο ανάλογο εκείνου που ασκεί επί των δικών της υπηρεσιών, υπό την προϋπόθεση ότι το ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο εκτελεί ποσοστό άνω του 80 % των δραστηριοτήτων του κατά την εκτέλεση των συμβάσεων που του ανατίθενται από την ελέγχουσα αναθέτουσα αρχή ή από άλλα νομικά πρόσωπα ελεγχόμενα από την εν λόγω αναθέτουσα αρχή, ανεξαρτήτως του ωφελούμενου από την εκτέλεση των συμβάσεων.

Η εξαίρεση δεν θα πρέπει να επεκτείνεται σε καταστάσεις όπου υπάρχει άμεση συμμετοχή ιδιωτικού οικονομικού φορέα στο κεφάλαιο του ελεγχόμενου νομικού προσώπου εφόσον, σε αυτές τις περιπτώσεις, η ανάθεση δημόσιας σύμβασης χωρίς διαγωνισμό θα παρέχει στον ιδιωτικό οικονομικό φορέα με κεφαλαιακή συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο αδικαιολόγητο πλεονέκτημα έναντι των ανταγωνιστών του. Ωστόσο, λόγω των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των δημόσιων φορέων με υποχρεωτική ιδιότητα μέλους, όπως των οργανισμών που είναι υπεύθυνοι για τη διαχείριση ή άσκηση ορισμένων δημόσιων υπηρεσιών, αυτό δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις κατά τις οποίες η συμμετοχή συγκεκριμένων ιδιωτικών οικονομικών φορέων στο κεφάλαιο του ελεγχόμενου νομικού προσώπου καθίσταται υποχρεωτική μέσω διάταξης του εθνικού δικαίου, σύμφωνο με τις Συνθήκες, υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή αυτή είναι δεν προβλέπει ελέγχους και αποκλεισμούς και δεν συνεπάγεται αποφασιστική επιρροή στις αποφάσεις του ελεγχόμενου νομικού προσώπου. Θα πρέπει να διευκρινιστεί περαιτέρω ότι το αποφασιστικό στοιχείο είναι μόνο η άμεση ιδιωτική συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο. Κατά συνέπεια, όταν υπάρχει ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή στην ελέγχουσα αναθέτουσα αρχή ή αρχές, αυτό δεν αποκλείει την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο, χωρίς την εφαρμογή των διαδικασιών της παρούσας οδηγίας, διότι οι εν λόγω συμμετοχές δεν επηρεάζουν αρνητικά τον ανταγωνισμό μεταξύ ιδιωτικών οικονομικών φορέων.

Επίσης, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι αναθέτουσες αρχές, όπως οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου, οι οποίες μπορούν να έχουν ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή, θα πρέπει να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν την εξαίρεση για την οριζόντια συνεργασία. Κατά συνέπεια, όταν πληρούνται όλες οι προϋποθέσεις όσον αφορά την οριζόντια συνεργασία, η σχετική εξαίρεση θα πρέπει να επεκταθεί στις εν λόγω αναθέτουσες αρχές, όταν η σύμβαση συνάπτεται αποκλειστικά μεταξύ αναθετουσών αρχών.

(33) Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν να επιλέξουν να παρέχουν από κοινού τις δημόσιες υπηρεσίες τους μέσω συνεργασίας, χωρίς να υποχρεούνται να χρησιμοποιούν κάποια ιδιαίτερη νομική μορφή. Η συνεργασία αυτή μπορεί να καλύπτει όλα τα είδη των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με την εκτέλεση υπηρεσιών και υποχρεώσεων παροχής υπηρεσιών που ανατίθενται στις συμμετέχουσες αρχές ή αναλαμβάνονται από αυτές, όπως υποχρεωτικά ή εθελούσια καθήκοντα τοπικών ή περιφερειακών αρχών ή υπηρεσίες που ανατίθενται σε συγκεκριμένους οργανισμούς δημοσίου δικαίου. Οι υπηρεσίες που παρέχονται από τις διάφορες συμμετέχουσες αρχές δεν είναι απαραίτητο να είναι όμοιες· μπορούν επίσης να είναι συμπληρωματικές.

Οι συμβάσεις για την από κοινού παροχή δημόσιων υπηρεσιών δεν θα πρέπει να υπόκεινται στην εφαρμογή των κανόνων που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, υπό τις προϋποθέσεις ότι αυτές συνάπτονται αποκλειστικά μεταξύ αναθετουσών αρχών, ότι η υλοποίηση της συνεργασίας αυτής εξυπηρετεί αποκλειστικά σκοπούς που αφορούν το δημόσιο συμφέρον και ότι κανένας ιδιωτικός πάροχος υπηρεσιών δεν περιέρχεται σε πλεονεκτική θέση έναντι των ανταγωνιστών του.

Για να πληροί τις προϋποθέσεις αυτές, η συνεργασία θα πρέπει να στηρίζεται σε συνεργατική αντίληψη. Αυτό δεν συνεπάγεται ότι όλες οι συμμετέχουσες αρχές αναλαμβάνουν την εκτέλεση βασικών συμβατικών υποχρεώσεων, εφόσον αναλαμβάνουν δέσμευση να συμβάλουν στη συνεργατική εκτέλεση της σχετικής δημόσιας υπηρεσίας. Επιπροσθέτως, η υλοποίηση της συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένων τυχόν χρηματοοικονομικών συναλλαγών μεταξύ συμμετεχουσών αναθετουσών αρχών, θα πρέπει να εξυπηρετεί αποκλειστικά σκοπούς που αφορούν το δημόσιο συμφέρον.

(34) Υπάρχουν περιπτώσεις όπου μια νομική οντότητα ενεργεί, δυνάμει των οικείων διατάξεων του εθνικού δικαίου, ως όργανο ή τεχνική υπηρεσία για καθορισμένες αναθέτουσες αρχές και υποχρεούται να εκτελεί εντολές που λαμβάνει από τις εν λόγω αναθέτουσες αρχές, χωρίς να έχει καμία επιρροή στην αμοιβή για τις εργασίες της. Λόγω της μη συμβατικής της φύσης, μια τέτοια αμιγώς διοικητική σχέση δεν θα πρέπει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των διαδικασιών δημόσιων προμηθειών.

(35) Η συγχρηματοδότηση προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης (Ε&Α) από πηγές του βιομηχανικού κλάδου θα πρέπει να ενθαρρύνεται. Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να διευκρινιστεί ότι η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται τέτοια συγχρηματοδότηση και όπου από τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων Ε&Α ωφελείται η οικεία αναθέτουσα αρχή. Τούτο δεν θα πρέπει να αποκλείει τη δυνατότητα του παρόχου των υπηρεσιών που διεξήγαγε τις εν λόγω δραστηριότητες να δημοσιεύει απολογισμό των δραστηριοτήτων αυτών, εφόσον η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το αποκλειστικό δικαίωμα να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα της Ε&Α κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της. Ωστόσο, δεν εμποδίζει την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας τυχόν εικονική κοινοχρησία των αποτελεσμάτων της Ε&Α ή καθαρά συμβολική συμμετοχή στην αμοιβή του παρόχου υπηρεσιών.

(36) Η απασχόληση και η εργασία συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη και αποτελούν βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν τα προστατευόμενα εργαστήρια. Το ίδιο ισχύει και για άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις κύριος σκοπός των οποίων είναι η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ή επανένταξη ατόμων με αναπηρίες και μειονεκτούντων ατόμων, όπως των ανέργων, μελών μειονεκτουσών μειονοτήτων ή άλλων κοινωνικά περιθωριοποιημένων ομάδων. Ωστόσο, τα εργαστήρια ή οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να λαμβάνουν συμβάσεις υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού. Είναι, κατά συνέπεια, σκόπιμο να προβλεφθεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα στα εργαστήρια ή τις επιχειρήσεις αυτές το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων ή σε ορισμένες παρτίδες δημόσιων συμβάσεων, ή να τους αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα την εκτέλεση συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

(37) Λόγω της ενδεδειγμένης ένταξης περιβαλλοντικών, κοινωνικών και εργασιακών απαιτήσεων στις διαδικασίες δημόσιων προμηθειών, είναι ιδιαίτερα σημαντικό τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές να λάβουν κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου οι οποίες ισχύουν στον τόπο εργασίας όπου εκτελούνται τα έργα ή παρέχονται οι εργασίες, και απορρέουν από νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και αποφάσεις, σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, καθώς και από συλλογικές συμβάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω κανόνες (και η εφαρμογή τους) συμμορφούνται με το δίκαιο της Ένωσης. Ομοίως, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες, οι οποίες έχουν επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη και περιληφθεί στο παράρτημα Χ θα πρέπει να εφαρμόζονται κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης. Ωστόσο, αυτό δεν θα πρέπει να εμποδίζει με κανένα τρόπο την εφαρμογή όρων και συνθηκών απασχόλησης πιο ευνοϊκών για τους εργαζόμενους.

Τα σχετικά μέτρα θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τις βασικές αρχές του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, με σκοπό, ιδίως, την εξασφάλιση ίσης μεταχείρισης. Τα σχετικά μέτρα θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την οδηγία 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1] και κατά τρόπο που εξασφαλίζει ίση μεταχείριση και δεν εισάγει διακρίσεις, άμεσα ή έμμεσα, κατά οικονομικών φορέων και εργαζομένων από άλλα κράτη μέλη.

(38) Οι υπηρεσίες θα πρέπει να θεωρούνται ότι παρέχονται στον τόπο εκτέλεσης των χαρακτηριστικών επιδόσεων. Όταν οι υπηρεσίες παρέχονται από απόσταση, φερ' ειπείν, από τηλεφωνικά κέντρα, οι υπηρεσίες αυτές θα πρέπει να θεωρούνται ότι παρέχονται στον τόπο εκτέλεσης των υπηρεσιών, ανεξαρτήτως των τόπων και των κρατών μελών όπου προορίζονται.

(39) Οι σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσαν να αντικατοπτρίζονται σε ρήτρες συμβάσεων. Επίσης, θα πρέπει να επιτρέπεται η προσθήκη ρητρών για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς συλλογικές συμβάσεις, βάσει του δικαίου της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Η μη συμμόρφωση προς τις σχετικές υποχρεώσεις μπορεί να θεωρηθεί σοβαρό παράπτωμα του συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, δυνάμενο να επιφέρει τον αποκλεισμό του από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

(40) Ο έλεγχος της τήρησης των εν λόγω διατάξεων του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου θα πρέπει να διενεργείται στα ενδεδειγμένα στάδια της διαδικασίας προμήθειας, δηλαδή κατά την εφαρμογή των γενικών αρχών που διέπουν την επιλογή των συμμετεχόντων και την ανάθεση των συμβάσεων, κατά την εφαρμογή των κριτηρίων αποκλεισμού και κατά την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. Η απαραίτητη επαλήθευση για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να διεξάγεται σύμφωνα με τις συναφείς διατάξεις της παρούσας οδηγίας, ιδίως, αυτές οι οποίες διέπουν τα αποδεικτικά μέσα και τις υπεύθυνες δηλώσεις.

(41) Καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να απαγορεύει την επιβολή ή την εφαρμογή μέτρων απαραίτητων για την προστασία της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, των χρηστών ηθών, της υγείας, της ζωής των ανθρώπων και των ζώων ή για τη διατήρηση των φυτών, ή και άλλων περιβαλλοντικών μέτρων, ιδίως με βασικό σκοπό την αειφόρο ανάπτυξη, υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα αυτά είναι σύμφωνα προς τη ΣΛΕΕ.

(42) Είναι επιτακτική η ανάγκη να παρασχεθεί στις αναθέτουσες αρχές μεγαλύτερη ευελιξία για την επιλογή διαδικασίας προμήθειας που να προβλέπει διαπραγματεύσεις. Εκτενέστερη χρήση των διαδικασιών αυτών είναι, εξάλλου, πιθανό να αυξήσει τις διασυνοριακές συναλλαγές, καθώς η αξιολόγηση έδειξε ότι οι συμβάσεις που ανατίθενται μέσω διαδικασίας με διαπραγμάτευση και προηγούμενη δημοσίευση, έχουν ιδιαίτερα υψηλό ποσοστό επιτυχίας διασυνοριακών προσφορών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να προβλέπουν τη χρήση της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση ή του ανταγωνιστικού διαλόγου σε διάφορες περιπτώσεις όπου οι ανοικτές ή οι κλειστές διαδικασίες χωρίς διαπραγμάτευση δεν είναι πιθανό να οδηγήσουν σε ικανοποιητικά αποτελέσματα. Υπενθυμίζεται ότι η χρήση του ανταγωνιστικού διαλόγου έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια από τη σκοπιά της αξίας των συμβάσεων. Έχει αποδειχθεί χρήσιμη σε περιπτώσεις που οι αναθέτουσες αρχές δεν είναι σε θέση να ορίσουν τα μέσα που θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους ή να εκτιμήσουν τι μπορεί να προσφέρει η αγορά ως τεχνικές, χρηματοδοτικές ή νομικές λύσεις. Η κατάσταση αυτή μπορεί να παρουσιαστεί ιδίως στις περιπτώσεις που αφορούν καινοτόμα έργα, εκτέλεση σημαντικών έργων υποδομής ολοκληρωμένων μεταφορών, μεγάλα δίκτυα

[1] Οδηγία 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Δεκεμβρίου 1996, σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (ΕΕ L 18 της 21.1.1997, σ. 1).

πληροφορικής ή έργα που απαιτούν περίπλοκη και διαρθρωμένη χρηματοδότηση. Κατά περίπτωση, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να ορίζουν επικεφαλής του σχεδίου για την εξασφάλιση καλής συνεργασίας μεταξύ των οικονομικών φορέων και της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία ανάθεσης.

(43) Για τις συμβάσεις έργων, περιπτώσεις όπως οι προαναφερθείσες περιλαμβάνουν έργα που δεν είναι συνήθη κτίρια ή που οι εργασίες αφορούν σχεδιαστικές ή καινοτόμες λύσεις. Για υπηρεσίες ή αγαθά που απαιτούν προσαρμογή ή σχεδιασμό, είναι πιθανόν να αξίζει η χρήση της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση ή του ανταγωνιστικού διαλόγου. Η προσαρμογή ή οι σχεδιαστικές αυτές προσπάθειες είναι ιδιαίτερα αναγκαίες στην περίπτωση περίπλοκων αγορών όπως εξελιγμένα προϊόντα, υπηρεσίες πνευματικής φύσεως, φερ' ειπείν, υπηρεσίες παροχής συμβουλών, υπηρεσίες αρχιτεκτονικής ή μηχανικής, ή μεγάλα έργα τεχνολογίας των πληροφοριών και των επικοινωνιών (ΤΠΕ). Στις περιπτώσεις αυτές, ενδέχεται να πρέπει να πραγματοποιηθούν διαπραγματεύσεις, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η συγκεκριμένη προμήθεια ή υπηρεσία ανταποκρίνεται στις ανάγκες της αναθέτουσας αρχής. Στην περίπτωση έτοιμων προς χρήση υπηρεσιών ή αγαθών που μπορούν να παράσχουν πολλοί φορείς της αγοράς, δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση και ο ανταγωνιστικός διάλογος.

(44) Η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση θα πρέπει επίσης να είναι δυνατή σε περιπτώσεις όπου μια ανοικτή ή μια κλειστή διαδικασία έχει αποφέρει μόνο αντικανονικές ή απαράδεκτες προσφορές. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν να διεξάγουν διαπραγματεύσεις με σκοπό τη λήψη κανονικών και αποδεκτών προσφορών.

(45) Η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση θα πρέπει να συνοδεύεται από κατάλληλες διασφαλίσεις, με τις οποίες θα εξασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας. Πιο συγκεκριμένα, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να αναφέρουν εκ των προτέρων τις ελάχιστες απαιτήσεις που χαρακτηρίζουν τη φύση της προμήθειας και δεν θα πρέπει να τροποποιηθούν κατά τις διαπραγματεύσεις. Τα κριτήρια ανάθεσης και η στάθμισή τους θα πρέπει να παραμένουν σταθερά καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας και να μην υπόκεινται σε διαπραγμάτευση, ώστε να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων. Οι διαπραγματεύσεις πρέπει να αποσκοπούν στη βελτίωση των προσφορών, ώστε να δίνεται στις αναθέτουσες αρχές η δυνατότητα να αγοράζουν έργα, αγαθά και υπηρεσίες απόλυτα προσαρμοσμένα στις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Οι διαπραγματεύσεις μπορούν να αφορούν όλα τα χαρακτηριστικά των έργων, των αγαθών και των υπηρεσιών που αγοράζονται, όπως, επί παραδείγματι, η ποιότητα, οι ποσότητες, οι εμπορικές ρήτρες, καθώς και οι κοινωνικές, περιβαλλοντικές και καινοτόμες πτυχές, υπό τον όρο ότι δεν αποτελούν ελάχιστες απαιτήσεις.

Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι ελάχιστες απαιτήσεις που θέτει η αναθέτουσα αρχή είναι οι όροι και τα χαρακτηριστικά (κυρίως φυσικά, λειτουργικά και νομικά) στα οποία πρέπει να ανταποκρίνεται ή τα οποία πρέπει να διαθέτει μια προσφορά ώστε να μπορεί η αναθέτουσα αρχή να αναθέσει τη σύμβαση σύμφωνα με τα κριτήρια ανάθεσης που έχει επιλέξει. Για τη διασφάλιση της διαφάνειας και της ιχνηλασιμότητας της διαδικασίας, όλες οι φάσεις θα πρέπει να τεκμηριώνονται δεόντως. Επιπλέον, όλες οι προσφορές καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας θα πρέπει να υποβάλλονται γραπτώς.

(46) Θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να συντομεύουν ορισμένες προθεσμίες που ισχύουν για τις ανοικτές και κλειστές διαδικασίες και για τις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, εάν οι προθεσμίες αυτές δεν θα ήταν εφικτό να τηρηθούν λόγω επείγουσας ανάγκης, η οποία πρέπει να αιτιολογείται δεόντως από τις αναθέτουσες αρχές. Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι δεν είναι απαραίτητο να πρόκειται για κατεπείγουσα ανάγκη οφειλομένη σε γεγονότα τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει και για τα οποία δεν ευθύνεται.

(47) Η έρευνα και η καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της οικολογικής και της κοινωνικής καινοτομίας, συγκαταλέγονται στους βασικούς μοχλούς της μελλοντικής ανάπτυξης και έχουν τοποθετηθεί στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Οι δημόσιες αρχές θα πρέπει να κάνουν τη βέλτιστη στρατηγική χρήση των δημόσιων προμηθειών για την ενθάρρυνση της καινοτομίας. Η αγορά καινοτόμων αγαθών, έργων και υπηρεσιών είναι βασική στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών, αντιμετωπίζοντας ταυτόχρονα σημαντικές κοινωνικές προκλήσεις. Συνεισφέρει στην επίτευξη της βέλτιστης οικονομικής απόδοσης για το δημόσιο χρήμα, και αποφέρει ευρύτερα οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη από την άποψη της δημιουργίας νέων ιδεών, της μετουσίωσής τους σε καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες, και, κατά συνέπεια, της προώθησης της αειφόρου οικονομικής ανάπτυξης.

Υπενθυμίζεται ότι στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 2007 με τίτλο «Προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις: προώθηση της καινοτομίας για την εξασφάλιση βιώσιμων και ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών στην Ευρώπη», η οποία αφορά δημόσιες προμήθειες υπηρεσιών Ε&Α που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, περιγράφεται μια σειρά υποδειγμάτων προμηθειών. Τα υποδείγματα αυτά παραμένουν διαθέσιμα μέχρι σήμερα, όμως η παρούσα οδηγία θα πρέπει να συμβάλει στη διευκόλυνση των δημόσιων προμηθειών καινοτομίας και να βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους στόχους της «Ένωσης καινοτομίας».

(48) Λόγω της σπουδαιότητας της καινοτομίας, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ενθαρρυνθούν να επιτρέπουν την υποβολή εναλλακτικών προσφορών όσο το δυνατόν συχνότερα. Κατά συνέπεια θα πρέπει να επισημανθεί στις αρχές αυτές η ανάγκη να καθορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις που θα πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, προτού να επιτρέπουν την υποβολή τους.

(49) Όταν η ανάγκη για την ανάπτυξη καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου και η επακόλουθη απόκτηση των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που προκύπτουν δεν μπορεί να καλυφθεί με λύσεις ήδη διαθέσιμες στην αγορά, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ειδική διαδικασία προμήθειας για τις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Η ειδική αυτή διαδικασία θα πρέπει να επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να συγκροτούν μια μακροπρόθεσμη σύμπραξη καινοτομίας για την ανάπτυξη και την επακόλουθη απόκτηση νέων, καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων, εφόσον τα εν λόγω καινοτόμα προϊόντα, υπηρεσίες ή έργα μπορούν να παραδοθούν στα συμφωνηθέντα επίπεδα επιδόσεων και το συμφωνηθέν κόστος, χωρίς ανάγκη χωριστής διαδικασίας προμήθειας για την αγορά. Η σύμπραξη καινοτομίας θα πρέπει να βασίζεται στους διαδικαστικούς κανόνες που εφαρμόζονται στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση και οι συμβάσεις να ανατίθενται με βάση αποκλειστικά την καλύτερη αναλογία τιμής-ποιότητας· πρόκειται για το ασφαλέστερο κριτήριο σύγκρισης προσφορών για καινοτόμες λύσεις. Είτε πρόκειται για πολύ μεγάλα έργα είτε για μικρότερα καινοτόμα έργα, η σύμπραξη καινοτομίας θα πρέπει να είναι δομημένη κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ενεργοποιήσει την απαραίτητη ζήτηση της αγοράς, παρέχοντας κίνητρα για την ανάπτυξη μιας καινοτόμου λύσης χωρίς στεγανοποίηση της αγοράς.

Ως εκ τούτου, οι αναθέτουσες αρχές δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις συμπράξεις καινοτομίας κατά τρόπο που να εμποδίζει, να περιορίζει ή να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η δημιουργία παράλληλων συμπράξεων καινοτομίας με περισσότερους από έναν εταίρους θα μπορούσε να συμβάλει στην αποφυγή τέτοιων αποτελεσμάτων.

(50) Λόγω των επιζήμιων επιπτώσεων στον ανταγωνισμό, οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης θα πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε άκρως εξαιρετικές περιπτώσεις. Η εξαίρεση αυτή θα πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις που είτε η δημοσίευση είναι αδύνατη, για λόγους κατεπείγουσας ανάγκης οφειλομένης σε γεγονότα τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει και για τα οποία δεν ευθύνεται, είτε είναι σαφές εξαρχής ότι η δημοσίευση δεν θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό ή σε καλύτερα αποτελέσματα όσον αφορά την προμήθεια, μεταξύ άλλων και γιατί αντικειμενικά υπάρχει μόνο ένας οικονομικός φορέας που μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα έργα τέχνης, όπου η ταυτότητα του καλλιτέχνη συνδέεται άρρηκτα με τον μοναδικό χαρακτήρα και την αξία του έργου τέχνης. Η αποκλειστικότητα μπορεί να οφείλεται και σε άλλους λόγους, όμως μόνο καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από την ίδια την αναθέτουσα αρχή με στόχο τη μελλοντική διαδικασία προμήθειας.

Οι αναθέτουσες αρχές που επικαλούνται αυτή την εξαίρεση θα πρέπει να αιτιολογούν γιατί δεν υπάρχουν εύλογες εναλλακτικές ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής ακόμα και εκτός του κράτους μέλους της αναθέτουσας αρχής ή να εξετάζουν παρεμφερή από άποψη λειτουργίας έργα, αγαθά και υπηρεσίες.

Στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικότητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις απαιτούμενες επιδόσεις ή την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνον ένας φορέας διαθέτει. Οι τεχνικοί λόγοι μπορεί να προέρχονται επίσης από ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η λειτουργία των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.

Τέλος, η διαδικασία προμήθειας δεν είναι χρήσιμη όταν αγοράζονται άμεσα αγαθά σε αγορά πρώτων υλών, περιλαμβανομένων των χρηματιστηρίων εμπορίας βασικών αγαθών, όπως είναι τα αγροτικά προϊόντα, πρώτων υλών και ενέργειας, όπου η πολυμερής ρυθμιζόμενη και εποπτευόμενη εμπορική δομή εγγυάται κατά τρόπο φυσικό τις τιμές της αγοράς.

(51) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι διατάξεις σχετικά με την προστασία εμπιστευτικών πληροφοριών ουδόλως εμποδίζουν την κοινοποίηση μη εμπιστευτικών τμημάτων συνημμένων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν επακόλουθων αλλαγών.

(52) Τα ηλεκτρονικά μέσα πληροφοριών και επικοινωνιών μπορούν να απλουστεύσουν σε μεγάλο βαθμό τη δημοσίευση συμβάσεων και να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια των διαδικασιών προμήθειας. Θα πρέπει να αποτελέσουν τον συνήθη τρόπο επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών στις διαδικασίες προμήθειας, δεδομένου ότι ενισχύουν τις δυνατότητες των οικονομικών φορέων να συμμετέχουν σε διαδικασίες προμήθειας σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά. Για τον σκοπό αυτόν, θα καταστούν υποχρεωτικές η διαβίβαση των γνωστοποιήσεων σε ηλεκτρονική μορφή, η ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της προμήθειας και —μετά από μεταβατική περίοδο 30 μηνών— η πλήρης ηλεκτρονική επικοινωνία, δηλαδή η επικοινωνία με ηλεκτρονικά μέσα σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας, περιλαμβανομένης της διαβίβασης αιτήσεων συμμετοχής και ειδικότερα της διαβίβασης των προσφορών (ηλεκτρονική υποβολή). Τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διατηρήσουν το δικαίωμα να προχωρήσουν ακόμη περισσότερο εφόσον το επιθυμούν. Πρέπει, επίσης, να αποσαφηνιστεί ότι η υποχρεωτική χρήση των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας σύμφωνα με την παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει, ωστόσο, να υποχρεώνει τις αναθέτουσες αρχές να επεξεργάζονται ηλεκτρονικά τις προσφορές ούτε να καθιστά υποχρεωτική την ηλεκτρονική αξιολόγηση ή την αυτόματη επεξεργασία. Επιπλέον, δυνάμει της παρούσας οδηγίας, μετά την ανάθεση της σύμβασης δεν θα πρέπει να υφίσταται η υποχρέωση να χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνιών για κανένα στοιχείο της διαδικασίας δημοσίων προμηθειών ούτε και για την εσωτερική επικοινωνία εντός της αναθέτουσας αρχής.

(53) Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει, πλην συγκεκριμένων καταστάσεων, να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, τα οποία δεν επιφέρουν διακρίσεις, είναι γενικά διαθέσιμα και διαλειτουργικά με τα γενικώς χρησιμοποιούμενα προϊόντα ΤΠΕ και δεν περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία προμήθειας. Όταν χρησιμοποιούνται, τα εν λόγω μέσα θα πρέπει επίσης να λαμβάνουν υπόψη τη δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η υποχρέωση να χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας δημόσιων προμηθειών δεν θα ήταν ενδεδειγμένη στην περίπτωση όπου η χρήση ηλεκτρονικών μέσων απαιτεί ειδικευμένα εργαλεία ή μορφοτύπους αρχείων που δεν είναι γενικώς διαθέσιμοι ή στην περίπτωση όπου οι σχετικές επικοινωνίες μπορούν να γίνουν μόνο με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού γραφείου. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει, συνεπώς, να μην υποχρεούνται να απαιτούν τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας κατά τη διαδικασία υποβολής σε ορισμένες περιπτώσεις, που θα πρέπει να προσδιορίζονται ρητά. Στην οδηγία θα πρέπει να ορίζεται ότι στις εν λόγω περιπτώσεις συγκαταλέγονται καταστάσεις κατά τις οποίες απαιτείται η χρησιμοποίηση ειδικού εξοπλισμού γραφείου τον οποίο δεν διαθέτουν συνήθως οι αναθέτουσες αρχές, όπως εκτυπωτές για εκτύπωση σε μεγάλες διαστάσεις. Σε κάποιες διαδικασίες προμήθειας, στα έγγραφα της προμήθειας μπορεί να απαιτείται η υποβολή υλικού ή υπό κλίμακα προπλάσματος το οποίο δεν μπορεί να υποβληθεί στις αναθέτουσες αρχές με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το πρόπλασμα θα πρέπει να υποβάλλεται στις αναθέτουσες αρχές ταχυδρομικώς ή άλλως.

Διευκρινίζεται ωστόσο ότι η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας θα πρέπει να περιορίζεται στα στοιχεία εκείνα του διαγωνισμού για τα οποία δεν απαιτούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας.

Είναι σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι, εφόσον απαιτείται για τεχνικούς λόγους, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να θέτουν ένα μέγιστο όριο για το μέγεθος των υποβαλλόμενων φακέλων.

(54) Ενδέχεται να υπάρχουν εξαιρετικές περιπτώσεις κατά τις οποίες θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να μη χρησιμοποιήσουν τέτοια ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, όταν αυτό είναι απαραίτητο για την προστασία του ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών. Τονιστέον ότι, όταν η χρήση ηλεκτρονικών εργαλείων τα οποία δεν είναι γενικά διαθέσιμα μπορεί να παράσχει το απαραίτητο επίπεδο προστασίας, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται αυτά τα ηλεκτρονικά εργαλεία, όπως όταν οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν τη χρήση ειδικών ασφαλών μέσων επικοινωνίας στα οποία παρέχουν πρόσβαση.

(55) Οι διαφορετικοί τεχνικοί μορφότυποι ή διαδικασίες και τα διαφορετικά πρότυπα ανταλλαγής μηνυμάτων ενδέχεται να δημιουργήσουν εμπόδια στη διαλειτουργικότητα, όχι μόνο στο εσωτερικό κάθε κράτους μέλους αλλά και κυρίως μεταξύ των κρατών μελών. Προκειμένου, επί παραδείγματι, να συμμετάσχουν σε διαδικασία προμήθειας στην οποία επιτρέπεται ή απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων, οι οποίοι αποτελούν έναν μορφότυπο για την παρουσίαση και την οργάνωση των πληροφοριών κατά τρόπο που είναι κοινός για όλους τους προσφέροντες και προσφέρεται για ηλεκτρονική επεξεργασία, οι οικονομικοί φορείς θα υποχρεούνταν, ελλείψει τυποποίησης, να προσαρμόζουν τους καταλόγους τους σε κάθε διαδικασία προμήθειας, πράγμα το οποίο θα συνεπαγόταν την παροχή παρεμφερών πληροφοριών σε διαφορετικούς μορφοτύπους, αναλόγως των προδιαγραφών της εκάστοτε αναθέτουσας αρχής. Η τυποποίηση λοιπόν των μορφοτύπων του καταλόγου θα βελτιώσει το επίπεδο της διαλειτουργικότητας, θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και θα μειώσει την απαιτούμενη από τους οικονομικούς φορείς προσπάθεια.

(56) Όταν η Επιτροπή εξετάζει κατά πόσον υφίσταται ανάγκη να διασφαλιστεί ή να ενισχυθεί η διαλειτουργικότητα μεταξύ διαφορετικών τεχνικών μορφοτύπων ή διαδικασιών και προτύπων αποστολής μηνυμάτων μέσω της επιβολής της χρήσης συγκεκριμένων προτύπων και, εφόσον διαπιστώσει ότι υφίσταται ανάγκη, διερευνά ποια πρότυπα να επιβάλει, θα πρέπει να λαμβάνει σοβαρότατα υπόψη τις γνώμες των ενδιαφερομένων μερών. Θα πρέπει επίσης να εξετάζει σε ποιο βαθμό έχει ήδη χρησιμοποιηθεί στην πράξη ένα συγκεκριμένο πρότυπο από τους οικονομικούς φορείς και τις αναθέτουσες αρχές και πόσο αποτελεσματικό υπήρξε. Πριν να καταστήσει ένα τεχνικό πρότυπο υποχρεωτικό, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να μελετά προσεκτικά το κόστος που αυτό θα επιφέρει, ιδίως σε ό,τι αφορά τις προσαρμογές υφιστάμενων λύσεων ηλεκτρονικών προμηθειών, περιλαμβανομένων των υποδομών, των διαδικασιών και του λογισμικού. Εάν τα συγκεκριμένα πρότυπα δεν τα αναπτύσσει διεθνής, ευρωπαϊκός ή εθνικός οργανισμός τυποποίησης, θα πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις για τα πρότυπα των ΤΠΕ που θεσπίζει ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1025/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1].

(57) Πριν να προσδιορίσουν το επίπεδο ασφάλειας που απαιτείται για τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνιών που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν στα διάφορα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης, τα κράτη μέλη και οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να αξιολογήσουν την αναλογικότητα μεταξύ, αφενός, των απαιτήσεων που σκοπό έχουν να διασφαλίσουν την ορθή και αξιόπιστη αναγνώριση των αποστολέων της επικοινωνίας καθώς και την πληρότητα του περιεχομένου της και, αφετέρου, του κινδύνου προβλημάτων π.χ. σε καταστάσεις όπου τα μηνύματα αποστέλλονται από αποστολέα διαφορετικό από εκείνον που αναφέρεται ως τέτοιος. Εάν όλες οι άλλες παράμετροι παραμένουν αμετάβλητες, τούτο σημαίνει ότι το επίπεδο ασφάλειας που απαιτείται, επί παραδείγματι, για ένα ηλεκτρονικό ταχυδρομείο με το οποίο ζητείται επιβεβαίωση της ακριβούς διεύθυνσης στην οποία θα πραγματοποιηθεί μια ενημερωτική συνάντηση δεν πρέπει να ορίζεται σε επίπεδο ίδιο με αυτό με την υποβολή της προσφοράς, η οποία

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1025/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με την ευρωπαϊκή τυποποίηση, την τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 89/686/ΕΟΚ και 93/15/ΕΟΚ και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 94/9/ΕΚ, 94/25/ΕΚ, 95/16/ΕΚ, 97/23/ΕΚ, 98/34/ΕΚ, 2004/22/ΕΚ, 2007/23/ΕΚ, 2009/23/ΕΚ και 2009/105/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 87/95/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης αριθ. 1673/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 316 της 14.11.2012, σ. 12).

είναι δεσμευτική για τον οικονομικό φορέα. Ομοίως, η αξιολόγηση της αναλογικότητας θα μπορούσε να οδηγήσει σε απαίτηση χαμηλότερων επιπέδων ασφάλειας για την εκ νέου υποβολή ηλεκτρονικών καταλόγων ή την υποβολή προσφορών σε ένα πλαίσιο «μίνι» διαγωνισμών εντός μιας συμφωνίας-πλαισίου ή την πρόσβαση σε έγγραφα της προμήθειας.

(58) Αν και τα βασικά στοιχεία μιας διαδικασίας προμήθειας, όπως τα έγγραφα της προμήθειας, οι αιτήσεις συμμετοχής, η επιβεβαίωση ενδιαφέροντος και οι προσφορές, θα πρέπει να διακοινώνονται πάντοτε γραπτώς, η προφορική επικοινωνία με τους οικονομικούς φορείς θα πρέπει να συνεχίσει να είναι δυνατή, υπό τον όρο ότι το περιεχόμενό της τεκμηριώνεται επαρκώς. Αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να διασφαλίζεται το δέον επίπεδο διαφάνειας που θα επιτρέπει να επαληθεύεται κατά πόσον έχει τηρηθεί η αρχή της ίσης μεταχείρισης. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι οι προφορικές επικοινωνίες με τους προσφέροντες οι οποίες ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στο περιεχόμενο και την αξιολόγηση των προσφορών να τεκμηριώνονται επαρκώς και με τα ενδεδειγμένα μέσα, όπως με γραπτές ή ηχητικές καταγραφές ή συνόψεις των βασικών στοιχείων της επικοινωνίας.

(59) Στις αγορές δημόσιων προμηθειών της Ένωσης παρατηρείται έντονη τάση συγκέντρωσης της ζήτησης από τους αγοραστές του Δημοσίου, με στόχο την επίτευξη οικονομιών κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων χαμηλότερων τιμών και κόστους συναλλαγής, καθώς και την καλύτερη και πιο επαγγελματική διαχείριση των προμηθειών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συγκέντρωσης των αγορών είτε βάσει του αριθμού των εμπλεκόμενων αναθετουσών αρχών είτε βάσει του όγκου και της αξίας των αγορών με την πάροδο του χρόνου. Ωστόσο, η συγκέντρωση και η κεντρική διαχείριση των αγορών θα πρέπει να υπόκειται σε προσεκτική παρακολούθηση, προκειμένου να αποφεύγεται η υπερβολική συγκέντρωση αγοραστικής δύναμης και οι αθέμιτες πρακτικές, και να διαφυλάσσονται η διαφάνεια και ο ανταγωνισμός καθώς και οι ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά για τις ΜΜΕ.

(60) Το μέσο των συμφωνιών-πλαισίων χρησιμοποιείται ευρέως και θεωρείται αποτελεσματική τεχνική προμηθειών σε ολόκληρη την Ευρώπη. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να διατηρηθεί σε μεγάλο βαθμό ως έχει. Εντούτοις, χρειάζεται να διευκρινιστούν ορισμένες πτυχές, και ιδίως ότι οι συμφωνίες-πλαίσια δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται από αναθέτουσες αρχές που δεν αναφέρονται σε αυτές. Για τον σκοπό αυτό, οι αναθέτουσες αρχές που είναι εξαρχής συμβαλλόμενα μέρη σε συγκεκριμένη συμφωνία-πλαίσιο θα πρέπει να αναφέρονται σαφώς, είτε με την ονομασία τους είτε με άλλον τρόπο, επί παραδείγματι με αναφορά σε συγκεκριμένη κατηγορία αναθετουσών αρχών εντός μιας σαφώς καθορισμένης περιοχής, έτσι ώστε οι καλυπτόμενες αναθέτουσες αρχές να μπορούν να αναγνωρίζονται εύκολα και με τρόπο αναμφισβήτητο. Ομοίως, δεν θα πρέπει να είναι δυνατή η είσοδος νέων οικονομικών φορέων σε μια συμφωνία-πλαίσιο μετά τη σύναψή της. Αυτό σημαίνει, επί παραδείγματι, ότι στις περιπτώσεις που μια κεντρική αρχή αγορών χρησιμοποιεί ένα συνολικό μητρώο αναθετουσών αρχών ή κατηγοριών τους, όπως οι τοπικές αρχές δεδομένης γεωγραφικής περιοχής, οι οποίες μπορούν να προσφεύγουν στις συμφωνίες-πλαίσια που συνάπτει, η κεντρική αυτή αρχή αγορών θα πρέπει να ενεργεί κατά τρόπον ώστε να έχει τη δυνατότητα να επαληθεύει όχι μόνο την ταυτότητα της συγκεκριμένης αναθέτουσας αρχής αλλά και την ημερομηνία κατά την οποία αποκτά το δικαίωμα χρήσης της συμφωνίας-πλαισίου που έχει συνάψει η κεντρική αρχή αγορών, δεδομένου ότι η ημερομηνία αυτή καθορίζει ποιες συμφωνίες-πλαίσια μπορεί να χρησιμοποιεί η συγκεκριμένη αναθέτουσα αρχή.

(61) Στις αντικειμενικές προϋποθέσεις για τον προσδιορισμό του ποιος από τους οικονομικούς φορείς που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία-πλαίσιο θα πρέπει να ασκήσει ένα συγκεκριμένο καθήκον, όπως η παροχή αγαθών ή υπηρεσιών για χρήση από φυσικά πρόσωπα, θα πρέπει να επιτραπεί, στο πλαίσιο συμφωνιών-πλαισίων όπου ορίζονται όλοι οι όροι, να περιλαμβάνονται οι ανάγκες ή η επιλογή των ενδιαφερόμενων φυσικών προσώπων.

Θα πρέπει να παρέχεται περισσότερη ευελιξία στις αναθέτουσες αρχές όταν προβαίνουν σε προμήθειες βάσει συμφωνιών-πλαισίων οι οποίες συνάπτονται με περισσότερους του ενός οικονομικού φορέα και οι οποίες καθορίζουν όλους τους όρους.

Σε τέτοιες περιπτώσεις, θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να αποκτούν συγκεκριμένα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που καλύπτονται από τη συμφωνία-πλαίσιο, είτε ζητώντας τα από έναν από τους οικονομικούς φορείς, που καθορίζονται σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια και βάσει των όρων που έχουν ήδη τεθεί, είτε αναθέτοντας συγκεκριμένη σύμβαση για τα εν λόγω έργα, αγαθά ή υπηρεσίες μετά τη διεξαγωγή «μίνι διαγωνισμών» μεταξύ των οικονομικών φορέων που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία-πλαίσιο. Για την εξασφάλιση της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης, οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν στα έγγραφα της προμήθειας για τη συμφωνία-πλαίσιο τα αντικειμενικά κριτήρια βάσει των οποίων θα γίνεται η επιλογή μεταξύ των δύο αυτών μεθόδων εκτέλεσης της συμφωνίας-πλαισίου. Τα κριτήρια αυτά θα μπορούσαν επί παραδείγματι να συνδέονται με την ποσότητα, την αξία ή τα χαρακτηριστικά των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών, περιλαμβανομένης της ανάγκης υψηλότερου επιπέδου υπηρεσιών ή ασφαλείας, ή με τις εξελίξεις των επιπέδων των τιμών σε σύγκριση με προκαθορισμένο δείκτη τιμών. Οι συμφωνίες-πλαίσιο δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούνται εσφαλμένα ή με τέτοιο τρόπο ώστε να αποκλείουν, να περιορίζουν ή να στρεβλώνουν τον υγιή ανταγωνισμό. Οι αναθέτουσες αρχές δεν θα πρέπει να είναι υποχρεωμένες σύμφωνα με την παρούσα οδηγία να προμηθεύονται έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες, οι οποίες καλύπτονται από κάποια συμφωνία-πλαίσιο, στα πλαίσια της εν λόγω συμφωνίας-πλαισίου.

(62) Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι, ενώ οι συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο πρέπει να ανατεθούν πριν από την εκπνοή της προθεσμίας της ίδιας της συμφωνίας-πλαισίου, η διάρκεια των επιμέρους συμβάσεων που βασίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο δεν απαιτείται να συμπίπτει με τη διάρκειά της εν λόγω συμφωνίας-πλαισίου, αλλά μπορεί να είναι, κατά περίπτωση, βραχύτερη ή μακρότερη. Θα πρέπει, ιδίως, να επιτρέπεται ο καθορισμός της διάρκειας των επιμέρους συμβάσεων που βασίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο, λαμβάνοντας υπόψη παράγοντες, όπως ο χρόνος που απαιτείται για την εκτέλεσή τους, όπου περιλαμβάνεται η συντήρηση εξοπλισμού με προσδόκιμο ωφέλιμης διάρκειας ζωής μεγαλύτερο των τεσσάρων ετών ή όπου απαιτείται ευρείας έκτασης εκπαίδευση του προσωπικού για την εκτέλεση της σύμβασης.

Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι μπορεί να υπάρξουν εξαιρετικές περιπτώσεις στις οποίες θα πρέπει να επιτραπεί διάρκεια μεγαλύτερη των τεσσάρων ετών για τις ίδιες τις συμφωνίες-πλαίσια. Τέτοιες περιπτώσεις, οι οποίες πρέπει να είναι δεόντως δικαιολογημένες με κριτήριο, ιδίως, το αντικείμενο της συμφωνίας-πλαισίου, μπορούν να προκύψουν, για παράδειγμα, όταν χρειάζεται να διαθέτουν οι οικονομικοί φορείς εξοπλισμό με περίοδο απόσβεσης μεγαλύτερη των τεσσάρων ετών, ο οποίος πρέπει να είναι διαθέσιμος ανά πάσα στιγμή, καθ' όλη τη διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου.

(63) Από την αποκτηθείσα πείρα προκύπτει το συμπέρασμα ότι χρειάζεται να προσαρμοστούν επίσης οι κανόνες που διέπουν τα δυναμικά συστήματα αγορών, ώστε να μπορούν στις αναθέτουσες αρχές να αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες τις οποίες προσφέρει το μέσο αυτό. Τα συστήματα χρειάζονται απλούστευση· ειδικότερα, θα πρέπει να λειτουργούν υπό τη μορφή κλειστής διαδικασίας, η οποία θα καταργήσει την ανάγκη ενδεικτικών προσφορών, οι οποίες έχουν κριθεί ως μία από τις σημαντικότερες επιβαρύνσεις που σχετίζονται με τα δυναμικά συστήματα αγορών. Έτσι, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας υποβάλλει αίτηση συμμετοχής και πληροί τα κριτήρια επιλογής θα πρέπει να επιτρέπεται να λαμβάνει μέρος στις διαδικασίες προμήθειας που διεξάγονται μέσω του δυναμικού συστήματος αγορών εντός της περιόδου ισχύος του. Αυτή η τεχνική αγορών επιτρέπει στις αναθέτουσες αρχές να έχουν στη διάθεσή τους ένα ιδιαίτερα ευρύ φάσμα προσφορών και, συνεπώς, να εξασφαλίζουν την καλύτερη δυνατή χρησιμοποίηση των δημόσιων πόρων, αυξάνοντας τον ανταγωνισμό όταν πρόκειται για συνηθισμένα ή έτοιμα προς χρήση προϊόντα, έργα ή υπηρεσίες που είναι κατά κανόνα διαθέσιμες στην αγορά.

(64) Η εξέταση των αιτήσεων συμμετοχής θα πρέπει κανονικά να γίνεται εντός 10 εργάσιμων ημερών το πολύ, δεδομένου ότι η αξιολόγηση των κριτηρίων επιλογής θα γίνεται με βάση τις απλουστευμένες απαιτήσεις τεκμηρίωσης τις οποίες καθορίζει η παρούσα οδηγία. Όταν όμως συγκροτείται για πρώτη φορά ένα δυναμικό σύστημα αγορών, οι αναθέτουσες αρχές ενδέχεται, λόγω της ανταπόκρισης στην πρώτη δημοσίευση γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης ή της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, να δεχθούν έναν τόσο μεγάλο αριθμό αιτήσεων συμμετοχής, ώστε να χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να τις εξετάσουν. Αυτό θα πρέπει να γίνεται δεκτό, υπό τον όρο ότι δεν δρομολογείται προμήθεια πριν να εξεταστούν όλες οι αιτήσεις. Οι αναθέτουσες αρχές θα είναι ελεύθερες να οργανώνουν την εξέταση των αιτήσεων συμμετοχής όπως αυτές κρίνουν, αποφασίζοντας επί παραδείγματι να τις εξετάζουν μια φορά την εβδομάδα μόνο, υπό τον όρο ότι τηρούνται οι προθεσμίες για την εξέταση κάθε αίτησης.

(65) Οποιαδήποτε στιγμή κατά την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να είναι ελεύθερες να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν νέα και επικαιροποιημένη υπεύθυνη δήλωση ότι πληρούν τα κριτήρια της ποιοτικής επιλογής, εντός εύλογης προθεσμίας. Πρέπει να υπενθυμιστεί ότι ισχύει και στο ειδικό πλαίσιο των δυναμικών συστημάτων αγορών η —προβλεπόμενη στις γενικές διατάξεις της παρούσας οδηγίας περί αποδεικτικών μέσων— δυνατότητα της αναθέτουσας αρχής να ζητεί από τους οικονομικούς φορείς να υποβάλουν δικαιολογητικά καθώς και η υποχρέωσή της να ζητεί δικαιολογητικά από τον προσφέροντα στον οποίο έχει αποφασίσει ότι θα αναθέσει τη σύμβαση.

(66) Για να αυξηθούν οι πιθανότητες των ΜΜΕ να συμμετέχουν σε ένα μεγάλης κλίμακας δυναμικό σύστημα αγορών, όπως, επί παραδείγματι, σε σύστημα το οποίο χειρίζεται μια κεντρική αρχή αγορών, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να μπορεί να οργανώνει το σύστημα βάσει αντικειμενικά καθορισμένων κατηγοριών προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών. Οι κατηγορίες αυτές θα πρέπει να ορίζονται με αναφορά σε αντικειμενικούς παράγοντες, όπως, επί παραδείγματι, το μέγιστο επιτρεπόμενο μέγεθος συγκεκριμένων συμβάσεων που πρόκειται να ανατεθούν στο πλαίσιο της εν λόγω κατηγορίας ή μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή στην οποία πρόκειται να εκτελεστούν ειδικές συμβάσεις. Στις περιπτώσεις που ένα δυναμικό σύστημα αγορών χωρίζεται σε κατηγορίες, η αναθέτουσα αρχή εφαρμόζει κριτήρια επιλογής τα οποία είναι αναλογικά προς τα χαρακτηριστικά της εκάστοτε κατηγορίας.

(67) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι κατά κανόνα οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί δεν ενδείκνυνται για ορισμένες δημόσιες συμβάσεις έργων και ορισμένες δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού όπως ο σχεδιασμός έργων, διότι μόνο τα στοιχεία που επιδέχονται αυτόματη αξιολόγηση με ηλεκτρονικά μέσα, χωρίς παρέμβαση ή εκτίμηση της αναθέτουσας αρχής, ήτοι μόνο τα στοιχεία που είναι προσδιορίσιμα ποσοτικά κατά τρόπον ώστε να εκφράζονται αριθμητικώς ή ως ποσοστά μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

Θα πρέπει, όμως, να διευκρινιστεί επίσης ότι οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί μπορούν να χρησιμοποιούνται σε διαδικασία προμήθειας για την απόκτηση συγκεκριμένου δικαιώματος πνευματικής δημιουργίας. Είναι επίσης σκόπιμο να υπενθυμιστεί ότι, αν και οι αναθέτουσες αρχές παραμένουν ελεύθερες να περιορίζουν τον αριθμό των υποψηφίων ή των προσφερόντων εφόσον δεν έχει ξεκινήσει ο πλειστηριασμός, δεν επιτρέπεται καμία περαιτέρω μείωση των προσφερόντων που συμμετέχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό μετά την έναρξη του πλειστηριασμού.

(68) Αναπτύσσονται συνεχώς νέες ηλεκτρονικές τεχνικές αγορών, όπως είναι οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι. Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι είναι ένας μορφότυπος για την παρουσίαση και την οργάνωση των πληροφοριών κατά τρόπο ο οποίος είναι κοινός για όλους τους προσφέροντες και προσφέρεται για ηλεκτρονική επεξεργασία. Ένα παράδειγμα είναι η παρουσίαση των προσφορών σε λογιστικό φύλλο. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν να απαιτούν ηλεκτρονικούς καταλόγους σε όλες τις διαθέσιμες διαδικασίες όπου απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι συμβάλλουν στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και στον εξορθολογισμό των δημόσιων προμηθειών, ιδίως εξοικονομώντας χρόνο και χρήματα. Εντούτοις, θα

πρέπει να θεσπιστούν ορισμένοι κανόνες για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση της χρήσης των νέων τεχνικών με τους κανόνες της παρούσας οδηγίας και με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας. Εν προκειμένω, η χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων για την παρουσίαση των προσφορών δεν θα πρέπει σημάνει ότι οι οικονομικοί φορείς θα μπορούν να περιορίζονται στη διαβίβαση του γενικού τους καταλόγου. Οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι υποχρεωμένοι να προσαρμόζουν τους γενικούς τους καταλόγους στην εκάστοτε διαδικασία προμήθειας. Η προσαρμογή αυτή θα διασφαλίζει ότι ο κατάλογος που διαβιβάζεται στο πλαίσιο διαδικασίας προμήθειας περιλαμβάνει μόνο τα προϊόντα, τα έργα ή τις υπηρεσίες που οι οικονομικοί φορείς κρίνουν —έπειτα από προσεκτική εξέταση— ότι ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής. Οι οικονομικοί φορείς θα έχουν συνεπώς τη δυνατότητα να αντιγράφουν πληροφορίες από τον γενικό τους κατάλογο, όχι όμως να τον υποβάλουν ολόκληρο.

Επιπλέον, εφόσον παρέχονται επαρκείς εγγυήσεις σχετικά με τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας, της ίσης μεταχείρισης και της προβλεψιμότητας, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν να προκηρύσσουν διαγωνισμούς σχετικά με ειδικές αγορές βάσει ηλεκτρονικών καταλόγων που έχουν διαβιβαστεί προηγουμένως, ιδίως εάν προκηρυχθεί νέος διαγωνισμός στο πλαίσιο συμφωνίας-πλαισίου ή εάν χρησιμοποιείται δυναμικό σύστημα αγορών.

Στις περιπτώσεις που οι αναθέτουσες αρχές προκηρύσσουν διαγωνισμούς, ο οικείος οικονομικός φορέας θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ελέγχει ότι διαγωνισμός τον οποίο προκηρύσσει η αναθέτουσα αρχή δεν περιέχει εκ παραδρομής λάθη. Εφόσον υπάρχουν τέτοια λάθη, ο οικονομικός φορέας δεν θα δεσμεύεται από τον διαγωνισμό τον οποίο έχει προκηρύξει η αναθέτουσα αρχή, εκτός εάν διορθωθεί το λάθος.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις των κανόνων σχετικά με τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να αποφεύγουν την επιβολή αδικαιολόγητων εμποδίων στην πρόσβαση των οικονομικών φορέων σε διαδικασίες προμήθειας στις οποίες οι προσφορές πρέπει να προσκομίζονται υπό τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων και οι οποίες εγγυώνται τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης.

(69) Στην πλειονότητα των κρατών μελών χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο τεχνικές συγκέντρωσης των προμηθειών. Οι κεντρικές αρχές αγορών αναλαμβάνουν την πραγματοποίηση αγορών, τη διαχείριση δυναμικών συστημάτων αγορών ή την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων / συμφωνιών-πλαισίων που προορίζονται για άλλες αναθέτουσες αρχές, είτε έναντι αμοιβής είτε όχι. Οι αναθέτουσες αρχές για τις οποίες συνάπτεται μια συμφωνία-πλαίσιο θα πρέπει να μπορούν να τη χρησιμοποιούν για μεμονωμένες ή επαναλαμβανόμενες αγορές. Λόγω του μεγάλου όγκου των αγοραζόμενων ποσοτήτων οι τεχνικές αυτές μπορούν να συμβάλουν στην αύξηση του ανταγωνισμού και θα πρέπει να ενισχύσουν την επαγγελματική διαχείριση των δημόσιων αγορών. Πρέπει συνεπώς να υπάρξει μέριμνα για έναν ενωσιακό ορισμό των κεντρικών αρχών αγορών που θα αφορά ειδικά τις αναθέτουσες αρχές και θα διευκρινίζεται ότι οι κεντρικές αρχές αγορών λειτουργούν με δύο διαφορετικούς τρόπους.

Μπορούν να λειτουργούν πρώτον ως πωλητές χονδρικής που αγοράζουν, αποθηκεύουν ή επαναπωλούν ή δεύτερον, μπορούν να λειτουργούν ως μεσάζοντες που αναθέτουν συμβάσεις, χειρίζονται δυναμικά συστήματα αγορών ή συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσια για χρήση από τις αναθέτουσες αρχές. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να αναλαμβάνουν τον ρόλο του μεσάζοντα, διεξάγοντας αυτόνομα τις σχετικές διαδικασίες ανάθεσης, χωρίς να λαμβάνουν λεπτομερείς οδηγίες από τις οικείες αναθέτουσες αρχές· σε άλλες περιπτώσεις, μπορούν να διεξάγουν τις διαδικασίες ανάθεσης βάσει οδηγιών από τις οικείες αναθέτουσες αρχές, εξ ονόματός τους και για λογαριασμό τους.

Επιπλέον, θα πρέπει να θεσπιστούν κανόνες για την ανάθεση της ευθύνης τήρησης των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία στην κεντρική αρχή αγορών και τις αναθέτουσες αρχές που πραγματοποιούν αγορές από την κεντρική αρχή αγορών ή μέσω αυτής. Σε περίπτωση που η κεντρική αρχή αγορών έχει την αποκλειστική αρμοδιότητα για τη διεξαγωγή των διαδικασιών προμήθειας, θα πρέπει επίσης να έχει την άμεση και αποκλειστική ευθύνη για τη νομιμότητα των διαδικασιών. Σε περίπτωση που μια αναθέτουσα αρχή εκτελεί ορισμένα τμήματα της διαδικασίας, επί παραδείγματι την εκ νέου διεξαγωγή διαγωνισμού στο πλαίσιο συμφωνίας-πλαισίου ή την ανάθεση μεμονωμένων συμβάσεων βάσει δυναμικού συστήματος αγορών, θα πρέπει να συνεχίσει να φέρει την ευθύνη για τα στάδια που εκτελεί.

(70) Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν να αναθέτουν δημόσια σύμβαση υπηρεσιών για την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων προμηθειών σε κεντρική αρχή αγορών χωρίς να εφαρμόζονται οι διαδικασίες της παρούσας οδηγίας· θα πρέπει επίσης να επιτρέπεται οι εν λόγω δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών να περιλαμβάνουν την παροχή επικουρικών δραστηριοτήτων προμηθειών. Οι δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών για την παροχή επικουρικών δραστηριοτήτων προμηθειών, όταν δεν πραγματοποιούνται από κεντρική αρχή αγορών στο πλαίσιο της εκ μέρους της παροχής κεντρικών δραστηριοτήτων προμηθειών προς την οικεία αναθέτουσα αρχή αλλά με άλλον τρόπο, θα πρέπει να ανατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας. Πρέπει να υπενθυμιστεί επίσης ότι η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις που παρέχονται μεν κεντρικές ή επικουρικές δραστηριότητες προμηθειών, όχι όμως με σύμβαση εξ επαχθούς αιτίας που συνιστά προμήθεια κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.

(71) Η ενίσχυση των διατάξεων που αφορούν τις κεντρικές αρχές αγορών δεν θα πρέπει σε καμία περίπτωση να αποτρέπει τις τρέχουσες πρακτικές περιστασιακών από κοινού προμηθειών, δηλαδή λιγότερο θεσμοθετημένων και συστηματικών κοινών αγορών ή την καθιερωμένη πρακτική της προσφυγής σε παρόχους υπηρεσιών που προετοιμάζουν και διαχειρίζονται διαδικασίες προμήθειας εξ ονόματος και για λογαριασμό μιας αναθέτουσας αρχής και βάσει οδηγιών της. Αντίθετα, ορισμένα χαρακτηριστικά των από κοινού προμηθειών θα πρέπει να διευκρινιστούν λόγω του σημαντικού ρόλου που μπορούν να διαδραματίζουν οι συγκεκριμένες προμήθειες, μεταξύ άλλων, και όσον αφορά τα καινοτόμα έργα.

Οι από κοινού προμήθειες μπορούν να λαμβάνουν διάφορες μορφές, από τις συντονισμένες προμήθειες μέσω της εκπόνησης κοινών τεχνικών προδιαγραφών για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που πρόκειται να προμηθευτούν διάφορες αναθέτουσες αρχές, με κάθε μία από αυτές να διεξάγει χωριστή διαδικασία προμήθειας, μέχρι περιπτώσεις όπου οι αναθέτουσες αρχές διεξάγουν από κοινού μια διαδικασία προμήθειας είτε ενεργώντας μαζί είτε αναθέτοντας σε μια αναθέτουσα αρχή τη διαχείριση της διαδικασίας προμήθειας εξ ονόματος όλων των αναθετουσών αρχών.

Στην περίπτωση που διάφορες αναθέτουσες αρχές διεξάγουν από κοινού διαδικασία προμήθειας, είναι από κοινού υπεύθυνες για την τήρηση των υποχρεώσεών τους που απορρέουν από την παρούσα οδηγία. Εντούτοις, στην περίπτωση που οι αναθέτουσες αρχές διεξάγουν μέρη μόνο της διαδικασίας προμήθειας, η κοινή ευθύνη υφίσταται μόνο για τα μέρη της διαδικασίας που διεξάγονται από κοινού. Κάθε αναθέτουσα αρχή θα είναι υπεύθυνη μόνο για τις διαδικασίες ή τα μέρη της διαδικασίας που διεξάγει μόνη, όπως η ανάθεση μιας σύμβασης, η σύναψη συμφωνίας-πλαισίου, ο χειρισμός δυναμικού συστήματος αγορών, η εκ νέου διεξαγωγή διαγωνισμού στο πλαίσιο μιας συμφωνίας-πλαισίου ή ο προσδιορισμός του ποιος από τους οικονομικούς φορείς που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη συμφωνία-πλαίσιο θα ασκήσει ένα συγκεκριμένο καθήκον.

(72) Τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας είναι προσφέρονται ιδιαίτερα για την υποστήριξη πρακτικών και εργαλείων συγκέντρωσης των προμηθειών, χάρη στη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων που προσφέρουν, καθώς και στην ελαχιστοποίηση του κόστους πληροφόρησης και συναλλαγών. Συνεπώς, σε πρώτο στάδιο, η χρήση των εν λόγω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτική για τις κεντρικές αρχές αγορών, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να διευκολυνθεί η εφαρμογή συγκλινουσών πρακτικών σε ολόκληρη την Ένωση. Στη συνέχεια, θα πρέπει να θεσπιστεί γενική υποχρέωση χρήσης των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας σε όλες τις διαδικασίες προμήθειας, μετά την πάροδο 30 μηνών.

(73) Η από κοινού ανάθεση δημόσιων συμβάσεων από αναθέτουσες αρχές διαφορετικών κρατών μελών αντιμετωπίζει επί του παρόντος συγκεκριμένες νομικές δυσκολίες λόγω της σύγκρουσης των εθνικών νομοθεσιών. Παρά το γεγονός ότι η οδηγία 2004/18/ΕΚ επέτρεψε εμμέσως τις διασυνοριακές από κοινού δημόσιες προμήθειες, οι αναθέτουσες αρχές εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικές νομικές και πρακτικές δυσκολίες όταν αγοράζουν από κεντρικές αρχές αγορών σε άλλα κράτη μέλη ή αναθέτουν από κοινού δημόσιες συμβάσεις. Προκειμένου να επιτραπεί στις αναθέτουσες αρχές να αντλήσουν τα μέγιστα οφέλη από τις δυνατότητες της εσωτερικής αγοράς από άποψη οικονομιών κλίμακας και επιμερισμού κινδύνων-οφελών, μεταξύ άλλων και για καινοτόμα έργα που εμπεριέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από αυτόν που μπορεί ευλόγως να αναλάβει μια αναθέτουσα αρχή μεμονωμένα, οι δυσκολίες αυτές θα πρέπει να αντιμετωπιστούν. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να θεσπιστούν νέοι κανόνες σχετικά με τις διασυνοριακές από κοινού προμήθειες, προκειμένου να διευκολυνθεί η συνεργασία μεταξύ των αναθετουσών αρχών και να ενισχυθούν τα οφέλη από την εσωτερική αγορά με τη δημιουργία διασυνοριακών επιχειρηματικών δυνατοτήτων για προμηθευτές και παρόχους υπηρεσιών. Οι κανόνες αυτοί θα πρέπει να καθορίζουν τους όρους για τη διασυνοριακή χρησιμοποίηση των κεντρικών αρχών αγορών και να υποδεικνύουν την εφαρμοστέα νομοθεσία περί δημοσίων προμηθειών, περιλαμβανομένου του εφαρμοστέου δικαίου για τα ένδικα μέσα, σε περιπτώσεις διασυνοριακών από κοινού διαδικασιών, συμπληρώνοντας τους σχετικούς για τη σύγκρουση νόμων κανόνες που ορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1]. Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές διαφορετικών κρατών μελών θα πρέπει να μπορούν να συγκροτούν κοινές νομικές οντότητες, οι οποίες ιδρύονται δυνάμει εθνικού ή του ενωσιακού δικαίου. Χρειάζονται ειδικοί κανόνες για την εν λόγω μορφή από κοινού προμηθειών.

Ωστόσο, οι αναθέτουσες αρχές δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούν τη δυνατότητα διασυνοριακών από κοινού προμηθειών με σκοπό να παρακάμπτουν αναγκαστικούς κανόνες του δημοσίου δικαίου, σύμφωνους με το ενωσιακό δίκαιο, στους οποίους υπόκεινται στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένες. Στους κανόνες αυτούς μπορούν να περιλαμβάνονται, επί παραδείγματι, διατάξεις σχετικά με τη διαφάνεια και την πρόσβαση στα έγγραφα ή ειδικές απαιτήσεις για την ιχνηλασιμότητα ευαίσθητων αγαθών.

(74) Οι τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζονται από τους αγοραστές του Δημοσίου πρέπει να επιτρέπουν το άνοιγμα των δημόσιων προμηθειών στον ανταγωνισμό καθώς και την επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας. Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να είναι δυνατή η υποβολή προσφορών που αντικατοπτρίζουν την ποικιλία των προτύπων για τεχνικές λύσεις και των τεχνικών προδιαγραφών στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων όσων καταρτίζονται βάσει των κριτηρίων απόδοσης βάσει του κύκλου ζωής και της βιωσιμότητας της διαδικασίας παραγωγής των έργων, αγαθών και υπηρεσιών.

Κατά συνέπεια, οι τεχνικές προδιαγραφές θα πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται ο τεχνητός περιορισμός του ανταγωνισμού μέσω απαιτήσεων που να ευνοούν έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, αντικατοπτρίζοντας βασικά χαρακτηριστικά των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που παρέχονται συνήθως από τον οικονομικό φορέα αυτό. Η κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών ως προς τις λειτουργικές απαιτήσεις και τις απαιτήσεις εκτέλεσης επιτρέπει εν γένει την επίτευξη του ανωτέρω στόχου με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι λειτουργικές απαιτήσεις και οι σχετικές με την εκτέλεση απαιτήσεις συνιστούν επίσης ενδεδειγμένα μέσα που θα ευνοήσουν την καινοτομία στις δημόσιες προμήθειες και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται όσο το δυνατόν ευρύτερα. Σε περίπτωση αναφοράς σε ευρωπαϊκό πρότυπο ή, ελλείψει αυτού, σε εθνικό πρότυπο, θα πρέπει να

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη I) (ΕΕ L 177 της 4.7.2008, σ. 6).

εξετάζονται από τις αναθέτουσες αρχές προσφορές βασιζόμενες σε άλλες ισοδύναμες λύσεις. Υπεύθυνος για την απόδειξη της ισοδυναμίας με το απαιτούμενο σήμα θα πρέπει να είναι ο οικονομικός φορέας.

Προκειμένου να αποδείξουν την εν λόγω ισοδυναμία, θα πρέπει να μπορεί να απαιτείται από τους προσφέροντες να παρέχουν στοιχεία επαληθευμένα από τρίτο μέρος· ωστόσο, θα πρέπει επίσης να επιτρέπονται τυχόν άλλα ενδεδειγμένα αποδεικτικά μέσα, όπως ο τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας είτε δεν έχει πρόσβαση στα εν λόγω πιστοποιητικά ή εκθέσεις δοκιμών είτε δεν έχει τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών, υπό την προϋπόθεση ότι ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα έργα, τα αγαθά και οι υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις και τα κριτήρια που προβλέπονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης σύμβασης.

(75) Οι αναθέτουσες αρχές που επιθυμούν να αγοράσουν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες με συγκεκριμένα περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά θα πρέπει να είναι σε θέση να αναφέρουν συγκεκριμένα σήματα, όπως το ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα, τα (πολυ)εθνικά οικολογικά σήματα ή οποιοδήποτε άλλο σήμα, υπό την προϋπόθεση ότι οι απαιτήσεις για την απόκτηση του σήματος συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως είναι η περιγραφή του προϊόντος και η παρουσίασή του, συμπεριλαμβανομένων και των απαιτήσεων σχετικά με τη συσκευασία. Επιπλέον, είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι εν λόγω απαιτήσεις να αναπτύσσονται και να υιοθετούνται βάσει αντικειμενικά επαληθεύσιμων κριτηρίων, μέσω μιας διαδικασίας στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής τα ενδιαφερόμενα μέρη, όπως οι κρατικοί οργανισμοί, οι καταναλωτές, οι κατασκευαστές, οι διανομείς ή οι περιβαλλοντικές οργανώσεις, και το σήμα να είναι προσιτό και διαθέσιμο σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Θα πρέπει να υπάρξει μέριμνα ώστε οι αναφορές στα σήματα να μην έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό της καινοτομίας. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα μπορούσαν να είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, επιχειρήσεις ή κάθε είδους μη κυβερνητικοί οργανισμοί (οι οποίοι δεν ανήκουν σε κυβέρνηση και δεν είναι συμβατικές επιχειρήσεις).

Επίσης, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι συγκεκριμένοι εθνικοί ή κυβερνητικοί φορείς ή οργανισμοί μπορούν να συμμετέχουν στην κατάρτιση απαιτήσεων σήματος που μπορούν να χρησιμοποιούνται σε σχέση με την προμήθεια από τις δημόσιες αρχές χωρίς οι φορείς και οι οργανισμοί να απολέσουν το καθεστώς τους ως τρίτων μερών.

Οι αναφορές στα σήματα δεν θα πρέπει να συνεπάγονται περιορισμό της καινοτομίας.

(76) Για όλες τις προμήθειες που προορίζονται για χρήση από πρόσωπα, είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τεχνικές προδιαγραφές, προκειμένου να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, εκτός από δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις.

(77) Κατά την κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της προστασίας δεδομένων, ιδίως όσον αφορά τον σχεδιασμό της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων (προστασία δεδομένων από τον σχεδιασμό).

(78) Οι δημόσιες προμήθειες θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ανάγκες των ΜΜΕ. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τον Κώδικα Βέλτιστων Πρακτικών που περιλαμβάνεται στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2008, με τίτλο «Ευρωπαϊκός Κώδικας Βέλτιστων Πρακτικών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις συμβάσεις δημόσιων προμηθειών», παρέχοντας κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο εφαρμογής του πλαισίου δημόσιων προμηθειών κατά τρόπο που διευκολύνει τη συμμετοχή των ΜΜΕ. Προς τούτο και για να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει ιδίως να ενθαρρύνονται να υποδιαιρούν τις μεγάλες συμβάσεις σε παρτίδες. Η υποδιαίρεση θα μπορούσε να γίνεται είτε σε ποσοτική βάση, ώστε το μέγεθος των επιμέρους συμβάσεων να αντιστοιχεί καλύτερα στις δυνατότητες των ΜΜΕ, είτε σε ποιοτική βάση, αναλόγως του είδους και των διαθέσιμων εξειδικεύσεων, ώστε να προσαρμόζεται καλύτερα το περιεχόμενο των επιμέρους συμβάσεων στους εξειδικευμένους τομείς των ΜΜΕ ή σύμφωνα με τις διαδοχικές φάσεις των σχεδίων.

Το μέγεθος και το αντικείμενο των παρτίδων θα πρέπει να καθορίζεται ελεύθερα από την αναθέτουσα αρχή η οποία, σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της προμήθειας, θα πρέπει επίσης να μπορεί να αναθέτει κάποιες από τις παρτίδες χωρίς να εφαρμόζει τις διαδικασίες της παρούσας οδηγίας. Η αναθέτουσα αρχή θα έχει καθήκον να εξετάζει την ορθότητα της υποδιαίρεσης συμβάσεων σε παρτίδες και θα είναι ελεύθερη να αποφασίζει αυτόνομα, βάσει οιουδήποτε σκεπτικού κρίνει πρόσφορο, χωρίς να υπόκειται σε διοικητική ή δικαστική εποπτεία. Εφόσον η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει ότι δεν είναι σκόπιμη η υποδιαίρεση της σύμβασης σε παρτίδες, στη χωριστή έκθεση ή στα έγγραφα της προμήθειας θα πρέπει να αναφέρονται οι κύριοι λόγοι αυτής της επιλογής. Τέτοιοι λόγοι θα ήταν, επί παραδείγματι, να αποφανθεί η αναθέτουσα αρχή ότι η υποδιαίρεση εγκυμονεί τον κίνδυνο να περιοριστεί ο ανταγωνισμός ή να γίνει η εκτέλεση της σύμβασης υπερβολικά δύσκολη από τεχνικής απόψεως ή ακριβή, ή ότι η ανάγκη να συντονιστούν οι διάφοροι εργολάβοι των παρτίδων ενδέχεται να θέσει σε σοβαρό κίνδυνο την ορθή εκτέλεση της σύμβασης.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την ελευθερία να εντείνουν τις προσπάθειές τους ώστε να διευκολύνουν τη συμμετοχή των ΜΜΕ στην αγορά δημόσιων προμηθειών, επεκτείνοντας σε μικρότερες συμβάσεις την υποχρέωση εξέτασης της υποδιαίρεσης των συμβάσεων σε παρτίδες, απαιτώντας από τις αναθέτουσες αρχές να αιτιολογούν την απόφασή τους να μην χωρίζουν τις συμβάσεις σε παρτίδες ή καθιστώντας υποχρεωτική την υποδιαίρεση σε παρτίδες υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Για τον ίδιο σκοπό, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν την ελευθερία να προβλέπουν μηχανισμούς για απευθείας πληρωμές σε υπεργολάβους.

(79) Όταν οι συμβάσεις υποδιαιρούνται σε παρτίδες, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει, προκειμένου, παραδείγματος χάρη, να διατηρήσουν τον ανταγωνισμό ή να διασφαλίσουν την αξιοπιστία του εφοδιασμού, να μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των παρτίδων για τις οποίες μπορεί να υποβάλει προσφορά ένας οικονομικός φορέας· θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να περιορίζουν τον αριθμό των παρτίδων που μπορούν να ανατεθούν σε έναν προσφέροντα.

Ωστόσο, ο στόχος της διευκόλυνσης της μεγαλύτερης πρόσβασης των ΜΜΕ στις δημόσιες προμήθειες ενδέχεται να υπονομευθεί, εάν οι αναθέτουσες αρχές υποχρεωθούν να αναθέσουν τη σύμβαση ανά παρτίδα, ακόμη και αν αυτό συνεπάγεται την αποδοχή λύσεων ουσιωδώς λιγότερο πλεονεκτικών σε σχέση με μια σύμβαση η οποία συγκεντρώνει διάφορες ή όλες τις παρτίδες. Όταν η δυνατότητα εφαρμογής της μεθόδου αυτής έχει ήδη αναφερθεί ρητά προηγουμένως, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διενεργήσουν συγκριτική αξιολόγηση των προσφορών, ούτως ώστε να καθορισθεί αν οι προσφορές συγκεκριμένου προσφέροντος για συγκεκριμένο συνδυασμό παρτίδων πληρούν, ως σύνολο, τα κριτήρια ανάθεσης σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, όσον αφορά αυτές τις παρτίδες, καλύτερα από τις προσφορές των χωριστών παρτίδων, μεμονωμένα. Εάν ναι, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να αναθέσει σύμβαση που συνδυάζει τις εν λόγω παρτίδες με το συγκεκριμένο προσφέροντα. Διευκρινίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να διενεργήσουν τη συγκριτική αξιολόγηση, πρώτον, καθορίζοντας ποιες προσφορές πληρούν βέλτιστα τα κριτήρια ανάθεσης για κάθε παρτίδα και στη συνέχεια συγκρίνοντάς τες με τις προσφορές που έχουν υποβληθεί από συγκεκριμένο προσφέροντα για συγκεκριμένο συνδυασμό παρτίδων συνολικά.

(80) Προκειμένου οι διαδικασίες να γίνουν ταχύτερες και αποτελεσματικότερες, οι προθεσμίες για τη συμμετοχή σε διαδικασίες προμήθειας θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν μικρότερες και να μη δημιουργούν περιττούς φραγμούς στην πρόσβαση οικονομικών παραγόντων προερχόμενων από την εσωτερική αγορά και ιδίως ΜΜΕ. Θα πρέπει συνεπώς να μην παραβλέπεται το γεγονός ότι οι αναθέτουσες αρχές, όταν καθορίζουν τις προθεσμίες για την παραλαβή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, θα πρέπει να συνυπολογίζουν την πολυπλοκότητα της σύμβασης και τον χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών, ακόμη κι αν αυτό συνεπάγεται τον καθορισμό προθεσμιών μεγαλύτερων από τις ελάχιστες που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία. Από την άλλη πλευρά, η χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληροφοριών και επικοινωνιών και ειδικότερα η διαθεσιμότητα όλων των εγγράφων της προμήθειας σε ηλεκτρονική μορφή σε όλους τους οικονομικούς φορείς, τους προσφέροντες και τους υποψηφίους καθώς και η ηλεκτρονική διαβίβαση των ανακοινώσεων οδηγούν σε αυξημένη διαφάνεια και εξοικονόμηση χρόνου. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να υπάρξει πρόνοια για τη μείωση των ελάχιστων προθεσμιών, σύμφωνα με τους κανόνες που θεσπίζει η συμφωνία και υπό τον όρο ότι είναι συμβατές με τον συγκεκριμένο τρόπο διαβίβασης που προβλέπεται σε επίπεδο Ένωσης. Επιπλέον, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συντομεύουν περαιτέρω τις προθεσμίες παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής και των προσφορών όταν λόγοι επείγοντος καθιστούν ανέφικτη την τήρηση των κανονικών προθεσμιών, χωρίς όμως να καθιστούν αδύνατη τη συνήθη διαδικασία με δημοσίευση. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου καταστάσεις κατεπείγουσας ανάγκης τις οποίες η οικεία αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει και για τις οποίες δεν είναι υπεύθυνη καθιστούν αδύνατη τη διεξαγωγή συνήθους διαδικασίας ακόμη και με συντόμευση της προθεσμίας, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν, στο μέτρο του απολύτως αναγκαίου, να αναθέτουν συμβάσεις κάνοντας χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση. Αυτό μπορεί να συμβεί σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, όπου απαιτείται άμεση δράση.

(81) Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν επαρκή χρόνο για την κατάρτιση κατάλληλων προσφορών μπορεί να έχει ως συνέπεια ότι η προθεσμία που ορίστηκε αρχικά θα πρέπει να παραταθεί. Η περίπτωση αυτή θα συντρέχει ιδίως όταν γίνονται σημαντικές αλλαγές στα έγγραφα της προμήθειας. Θα πρέπει επίσης, στο πλαίσιο αυτό, να διευκρινιστεί ότι ως σημαντικές αλλαγές νοούνται, ιδίως όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές, οι αλλαγές ως προς τις οποίες οι οικονομικοί φορείς χρειάζονται επιπλέον χρόνο προκειμένου να τις κατανοήσουν και να ανταποκριθούν καταλλήλως. Θα πρέπει ωστόσο να καταστεί σαφές ότι οι αλλαγές αυτές δεν θα πρέπει να είναι τόσο ουσιώδεις ώστε να σημαίνουν ότι θα είχε επιτραπεί η συμμετοχή άλλων υποψηφίων, πέραν αυτών που είχαν αρχικά επιλεγεί, ή ότι η διαδικασία προμήθειας θα είχε προσελκύσει και άλλους φορείς για να συμμετάσχουν σε αυτήν. Η περίπτωση αυτή θα συντρέχει, ιδίως, όταν οι αλλαγές καθιστούν τη σύμβαση ή τη συμφωνία-πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική ως προς τον χαρακτήρα της, σε σχέση με αυτήν που είχε αρχικά προβλεφθεί στα έγγραφα προμήθειας.

(82) Πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι πληροφορίες που αφορούν ορισμένες αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προμήθειας, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης μη ανάθεσης σύμβασης ή μη σύναψης συμφωνίας-πλαισίου, θα πρέπει να αποστέλλονται από τις αναθέτουσες αρχές χωρίς οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες να πρέπει να τις ζητούν. Πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι η οδηγία 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου [1] προβλέπει την υποχρέωση να παρέχουν οι αναθέτουσες αρχές στους ενδιαφερόμενους υποψηφίους ή προσφέροντες, χωρίς και πάλι να πρέπει αυτοί να το ζητήσουν, συνοπτική αιτιολόγηση ορισμένων από τις κεντρικές αποφάσεις που λαμβάνονται κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας προμήθειας. Διευκρινίζεται τέλος ότι οι υποψήφιοι και οι προσφέροντες θα πρέπει να μπορούν να ζητούν λεπτομερέστερες πληροφορίες όσον αφορά αυτή την αιτιολόγηση, οι δε αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να υποχρεούνται να παρέχουν τις πληροφορίες αυτές, εκτός εάν υπάρχουν σοβαροί λόγοι που συνηγορούν υπέρ του αντιθέτου. Οι λόγοι αυτοί θα πρέπει να καθοριστούν στην παρούσα οδηγία. Για να διασφαλιστεί η αναγκαία διαφάνεια στο πλαίσιο των διαδικασιών προμήθειας για τις οποίες διεξάγονται διαπραγματεύσεις και διάλογος με προσφέροντες, οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτή προσφορά θα πρέπει, εντός των ίδιων προθεσμιών, να μπορούν να ζητούν πληροφορίες για τη διεξαγωγή και την πρόοδο της διαδικασίας.

[1] Οδηγία 89/665/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 21ης Δεκεμβρίου 1989, για τον συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων περί της εφαρμογής των διαδικασιών προσφυγής στον τομέα της σύναψης συμβάσεων κρατικών προμηθειών και δημοσίων έργων (ΕΕ L 395 της 30.12.1989, σ. 33).

(83) Οι υπερβολικά αυστηρές απαιτήσεις όσον αφορά την οικονομική και χρηματοπιστωτική ικανότητα συχνά αποτελούν αδικαιολόγητο εμπόδιο στη συμμετοχή ΜΜΕ σε δημόσιες προμήθειες. Ενδεχόμενες τέτοιες απαιτήσεις θα πρέπει να είναι συναφείς και ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης. Ειδικότερα, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να έχουν έναν ελάχιστο κύκλο εργασιών ο οποίος θα είναι δυσανάλογος προς το αντικείμενο της σύμβασης· η σχετική απαίτηση δεν θα πρέπει κανονικά να υπερβαίνει κατ' ανώτατο όριο το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Ωστόσο, σε δεόντως δικαιολογημένες περιστάσεις, θα πρέπει να μπορούν να εφαρμόζονται υψηλότερες απαιτήσεις. Οι εν λόγω περιστάσεις μπορεί να σχετίζονται με τους υψηλούς κινδύνους που συνεπάγεται η εκτέλεση της σύμβασης ή με το γεγονός ότι η έγκαιρη και ορθή εκτέλεσή της είναι κρίσιμης σημασίας, παραδείγματος χάρη γιατί αποτελεί απαραίτητη προκαταρκτική προϋπόθεση για την εκτέλεση άλλων συμβάσεων.

Σε αυτές τις δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να παραμένουν ελεύθερες να αποφασίσουν αυτόνομα αν είναι σκόπιμο και κατάλληλο να προβλεφθούν υψηλότερες ελάχιστες απαιτήσεις κύκλου εργασιών χωρίς διοικητική ή δικαστική εποπτεία. Όταν πρόκειται να εφαρμοστούν υψηλότερες ελάχιστες απαιτήσεις κύκλου εργασιών, οι αναθέτουσες αρχές παραμένουν ελεύθερες να ορίσουν το επίπεδο, εφόσον είναι συναφές και ανάλογο με το αντικείμενο της σύμβασης. Όταν η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει ότι η ελάχιστη απαίτηση κύκλου εργασιών θα πρέπει να ορισθεί σε επίπεδο άνω του διπλασίου της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, οι βασικοί λόγοι της επιλογής της αναθέτουσας αρχής θα πρέπει να αναφέρονται στη χωριστή έκθεση ή τα έγγραφα της προμήθειας.

Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορούν επίσης να ζητήσουν πληροφορίες σχετικά με την αναλογία, φερ' ειπείν, ενεργητικού και παθητικού στους ετήσιους λογαριασμούς. Η θετική αναλογία από την οποία προκύπτουν επίπεδα ενεργητικού υψηλότερα από του παθητικού θα μπορούσε να παράσχει πρόσθετα αποδεικτικά στοιχεία για την οικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα.

(84) Πολλοί οικονομικοί φορείς, μεταξύ αυτών και οι ΜΜΕ, θεωρούν ότι ένα σημαντικό εμπόδιο στη συμμετοχή τους στις δημόσιες προμήθειες είναι ο διοικητικός φόρτος που απορρέει από την ανάγκη προσκόμισης σημαντικού αριθμού πιστοποιητικών ή άλλων εγγράφων που σχετίζονται με τα κριτήρια αποκλεισμού και τα κριτήρια επιλογής. Ο περιορισμός των εν λόγω απαιτήσεων, φερ' ειπείν, με χρήση του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Προμήθειας (ΕΕΕΠ) που συνίσταται σε ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση, θα μπορούσε να απλοποιήσει σημαντικά τη διαδικασία, προς όφελος τόσο των αναθετουσών αρχών όσο και των οικονομικών φορέων.

Ο προσφέρων στον οποίο έχει αποφασιστεί να ανατεθεί η σύμβαση θα πρέπει, ωστόσο, να υποχρεούται να παράσχει τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία και οι αναθέτουσες αρχές δεν θα πρέπει να συνάπτουν συμβάσεις με προσφέροντες που δεν είναι σε θέση να το πράξουν. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν ανά πάσα στιγμή όλα ή κάποια από τα δικαιολογητικά έγγραφα, εφόσον θεωρούν ότι αυτό είναι απαραίτητο για την ομαλή διεξαγωγή της διαδικασίας. Χαρακτηριστική τέτοια περίπτωση είναι οι διαδικασίες δύο φάσεων —κλειστές διαδικασίες, ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικοί διάλογοι και συμπράξεις καινοτομίας— στις οποίες οι αναθέτουσες αρχές κάνουν χρήση της δυνατότητας να περιορίζουν τον αριθμό των υποψηφίων που καλούνται να υποβάλουν προσφορές. Η απαίτηση υποβολής των συμπληρωματικών εγγράφων τη στιγμή της επιλογής των υποψηφίων που θα κληθούν μπορεί να δικαιολογηθεί με σκοπό να αποφευχθεί οι αναθέτουσες αρχές να καλέσουν υποψηφίους οι οποίοι αργότερα αποδεικνύονται ανίκανοι να υποβάλουν τα δικαιολογητικά έγγραφα στο στάδιο της ανάθεσης, εμποδίζοντας τη συμμετοχή άλλων υποψηφίων που πληρούν κατά τα λοιπά τα κριτήρια επιλογής.

Θα πρέπει να προβλέπεται ρητά ότι το ΕΕΕΠ θα πρέπει επίσης να παρέχει τις απαραίτητες πληροφορίες όσον αφορά τις οντότητες στις ικανότητες των οποίων βασίζεται ο οικονομικός φορέας, ούτως ώστε η επαλήθευση των πληροφοριών αυτών να διενεργείται μαζί και με τους ίδιους όρους με την επαλήθευση που αφορά τον κύριο οικονομικό φορέα.

(85) Είναι σημαντικό οι αποφάσεις που λαμβάνουν οι αναθέτουσες αρχές να βασίζονται σε πρόσφατη πληροφόρηση, ιδίως σε ό,τι αφορά τους λόγους αποκλεισμού, δεδομένου ότι σημαντικές αλλαγές μπορούν να επέλθουν με αρκετά ταχύ ρυθμό, για παράδειγμα, σε περίπτωση οικονομικών δυσκολιών οι οποίες καθιστούν ακατάλληλο τον οικονομικό φορέα ή, αντίστροφα, επειδή αποπληρώθηκε εν τω μεταξύ εκκρεμές χρέος που αφορούσε εισφορές κοινωνικής ασφάλισης. Είναι επομένως προτιμητέο να επαληθεύουν οι αναθέτουσες αρχές, όπου αυτό είναι δυνατόν, την πληροφόρηση αυτή χρησιμοποιώντας τις σχετικές βάσεις δεδομένων, οι οποίες ενδείκνυται να είναι εθνικές, κατά την έννοια ότι πρέπει να τις διαχειρίζονται δημόσιες αρχές. Στην παρούσα φάση εξέλιξης, ενδέχεται να υπάρχουν ακόμη περιπτώσεις όπου η ανωτέρω επαλήθευση δεν είναι προς το παρόν δυνατή για τεχνικούς λόγους. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάσει μέτρα προώθησης, τα οποία μπορούν να διευκολύνουν την ευχερή ηλεκτρονική πρόσβαση σε ενημερωμένη πληροφόρηση, όπως την ενίσχυση των εργαλείων που προσφέρουν πρόσβαση σε εικονικούς φακέλους επιχειρήσεων ή μέσα διευκόλυνσης της διαλειτουργικότητας μεταξύ βάσεων δεδομένων ή άλλα συνοδευτικά μέτρα.

Ενδείκνυται επίσης να προβλέπεται ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν θα πρέπει να ζητούν έγγραφα που είναι ακόμη ενημερωμένα, τα οποία έχουν ήδη στην κατοχή τους από προηγούμενες διαδικασίες προμήθειας. Ωστόσο, θα πρέπει επίσης να αποτρέπεται η δυσανάλογη επιβάρυνση των αναθετουσών αρχών με υποχρεώσεις αρχειοθέτησης και πρωτοκόλλησης στο πλαίσιο αυτό. Συνεπώς, η εν λόγω υποχρέωση θα πρέπει να επιβάλλεται μόνον όταν η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας είναι υποχρεωτική, καθώς η ηλεκτρονική διαχείριση εγγράφων θα καταστήσει το έργο αυτό πολύ ευκολότερο για τις αναθέτουσες αρχές.

(86) Μπορεί να επιτευχθεί περαιτέρω απλοποίηση τόσο για τους οικονομικούς φορείς όσο και για τις αναθέτουσες αρχές με τη χρήση τυποποιημένων εντύπων υπεύθυνων δηλώσεων, μέσω της οποίας θα μπορούσαν να μειωθούν τα προβλήματα που αφορούν την ακριβή σύνταξη των επίσημων δηλώσεων και των δηλώσεων συναίνεσης και να αντιμετωπιστούν τα ζητήματα γλώσσας.

(87) Η Επιτροπή παρέχει και διαχειρίζεται ένα ηλεκτρονικό σύστημα, το e-Certis, το οποίο ενημερώνεται και επαληθεύεται επί του παρόντος σε εθελοντική βάση από τις εθνικές αρχές. Σκοπός του e-Certis είναι να διευκολύνει την ανταλλαγή πιστοποιητικών και άλλων αποδεικτικών εγγράφων που απαιτούνται συχνά από τις αναθέτουσες αρχές. Η μέχρι στιγμής πείρα έχει δείξει ότι η εθελοντική ενημέρωση και επαλήθευση δεν επαρκούν για την αξιοποίηση όλων των δυνατοτήτων που προσφέρει το e-Certis για την απλούστευση και τη διευκόλυνση των ανταλλαγών εγγράφων, προς όφελος ιδίως των ΜΜΕ. Επομένως, σε πρώτο στάδιο, θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτική η διατήρησή του· σε μεταγενέστερο στάδιο, η χρήση του e-Certis θα γίνει υποχρεωτική.

(88) Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να μπορεί να απαιτούν την εφαρμογή μέτρων ή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά την εκτέλεση μιας δημόσιας σύμβασης. Τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, ανεξαρτήτως της καταγραφής τους σύμφωνα με τις πράξεις της Ένωσης, όπως ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1], μπορούν να καταδεικνύουν την τεχνική ικανότητα του οικονομικού φορέα να εκτελέσει τη σύμβαση. Αυτό περιλαμβάνει τα πιστοποιητικά οικολογικού σήματος και τα κριτήρια περιβαλλοντικής διαχείρισης. Όταν ο οικονομικός φορέας δεν έχει πρόσβαση στα εν λόγω καταγεγραμμένα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης ή δεν έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει την εν λόγω πρόσβαση εντός των σχετικών προθεσμιών, θα πρέπει να μπορεί να υποβάλει περιγραφή των εφαρμοζόμενων μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης, υπό την προϋπόθεση ότι ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα μέτρα εξασφαλίζουν το ίδιο επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος με τα μέτρα που απαιτούνται βάσει της περιβαλλοντικής διαχείρισης.

(89) Η έννοια των κριτηρίων ανάθεσης είναι κεντρική στην παρούσα οδηγία. Είναι, ως εκ τούτου, σημαντικό να εκτίθενται οι σχετικές διατάξεις με τον πλέον απλό και ομαλό τρόπο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση του όρου: «η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά» ως κυρίαρχης έννοιας, καθώς η τελική επιλογή των αναδόχων θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με την κρίση της επιμέρους αναθέτουσας αρχής περί της οικονομικά καλύτερης λύσης μεταξύ αυτών που προσφέρονται. Προς αποφυγή σύγχυσης με το κριτήριο ανάθεσης που είναι σήμερα γνωστό ως «η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά» στις οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ, θα πρέπει να γίνεται χρήση διαφορετικού όρου για την κάλυψη αυτής της έννοιας, δηλαδή της «καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας». Συνεπώς, θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομολογία που αφορά τις οδηγίες αυτές, εξαιρουμένων των περιπτώσεων όπου η παρούσα οδηγία προβλέπει λύση σαφώς διαφορετική ως προς την ουσία.

(90) Η ανάθεση της σύμβασης θα πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις αρχές της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης, με σκοπό να διασφαλίζεται αντικειμενική σύγκριση της σχετικής αξίας των προσφορών, ώστε να προσδιορίζεται, σε συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, ποια προσφορά είναι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη. Θα πρέπει να προβλέπεται ρητά ότι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα πρέπει να εκτιμάται βάσει της καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας, πράγμα το οποίο θα πρέπει να περιλαμβάνει πάντοτε στοιχείο αποτελεσματικότητας σε σχέση με την τιμή ή το κόστος. Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα μπορούσε επίσης να εκτιμηθεί μόνο βάσει της αποτελεσματικότητας σε σχέση με την τιμή ή το κόστος. Επίσης, υπενθυμίζεται ότι οι αναθέτουσες αρχές είναι ελεύθερες να ορίσουν τα κατάλληλα ποιοτικά πρότυπα μέσω τεχνικών προδιαγραφών ή μέσω των όρων εκτέλεσης της σύμβασης.

Προκειμένου οι δημόσιες προμήθειες να στραφούν περισσότερο προς την ποιότητα, θα πρέπει να επιτραπεί στα κράτη μέλη να απαγορεύουν ή να περιορίζουν τη χρήση μόνο της τιμής ή μόνο του κόστους για την αξιολόγηση της πιο συμφέρουσας προσφοράς από οικονομική άποψη, εφόσον το κρίνουν σκόπιμο.

Για να εξασφαλιστεί η συμμόρφωση προς την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την ανάθεση συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να υποχρεούνται να δημιουργούν τις απαιτούμενες συνθήκες διαφάνειας, ώστε να μπορούν όλοι οι προσφέροντες να ενημερώνονται επαρκώς για τα κριτήρια και τις ρυθμίσεις που θα ισχύσουν κατά τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση της σύμβασης. Θα πρέπει συνεπώς να υποχρεώνονται οι αναθέτουσες αρχές να αναφέρουν τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης και τη σχετική στάθμιση καθενός εξ αυτών. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει, ωστόσο, να έχουν τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από την αναφορά της στάθμισης των κριτηρίων σε πλήρως δικαιολογημένες περιπτώσεις, τις οποίες πρέπει να μπορούν να αιτιολογούν, όταν η στάθμιση αυτή δεν μπορεί να καταρτιστεί εκ των προτέρων, ιδίως λόγω της πολυπλοκότητας της σύμβασης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να αναφέρουν τα κριτήρια σε φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

(91) Δυνάμει του άρθρου 11 της ΣΛΕΕ οι απαιτήσεις της περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη. Η παρούσα οδηγία διευκρινίζει με ποιον τρόπο οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και την προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, ενώ ταυτόχρονα εγγυάται στις αρχές αυτές τη δυνατότητα να επιτυγχάνουν, για τις συμβάσεις τους, την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής.

(92) Κατά την εκτίμηση της καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να καθορίζουν τα σχετικά με το αντικείμενο της σύμβασης οικονομικά και ποιοτικά κριτήρια τα οποία θα χρησιμοποιήσουν για τον σκοπό αυτό. Τα κριτήρια αυτά θα πρέπει, συνεπώς, να επιτρέπουν τη συγκριτική αξιολόγηση του επιπέδου απόδοσης που προσφέρει κάθε προσφορά σε συνάρτηση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές. Όσον αφορά την καλύτερη αναλογία τιμής-ποιότητας, στην παρούσα οδηγία παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος πιθανών κριτηρίων ανάθεσης, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών και κοινωνικών πτυχών. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ενθαρρύνονται ώστε τα κριτήρια ανάθεσης που επιλέγουν να τους επιτρέπουν να αποκτούν έργα, αγαθά και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας που να ανταποκρίνονται κατά τον καλύτερο τρόπο στις ανάγκες τους.

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, περί της εκούσιας συμμετοχής οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 και των αποφάσεων της Επιτροπής 2001/681/ΕΚ και 2006/193/ΕΚ (ΕΕ L 342 της 22.12.2009, σ. 1).

Τα επιλεγμένα κριτήρια ανάθεσης δεν θα πρέπει να παρέχουν στην αναθέτουσα αρχή απεριόριστη ελευθερία επιλογής και θα πρέπει να διασφαλίζουν τη δυνατότητα πραγματικού και δίκαιου ανταγωνισμού και να συνοδεύονται από ρυθμίσεις που να επιτρέπουν την ουσιαστική εξακρίβωση των πληροφοριών που παρέχουν οι προσφέροντες.

Για να προσδιοριστεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, εξασφαλίζεται η καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής, η απόφαση ανάθεσης της σύμβασης δεν θα πρέπει να βασίζεται μόνο σε μη κοστολογικά κριτήρια. Τα ποιοτικά κριτήρια θα πρέπει συνεπώς να συνοδεύονται από ένα κοστολογικό κριτήριο το οποίο θα μπορούσε, ανάλογα με την επιλογή της αναθέτουσας αρχής, να είναι είτε η τιμή είτε μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους, όπως, επί παραδείγματι, η κοστολόγηση του κύκλου ζωής. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν θα πρέπει, ωστόσο, να θίγουν την εφαρμογή εθνικών διατάξεων που καθορίζουν τις αμοιβές για ορισμένες υπηρεσίες ή σταθερές τιμές για ορισμένα αγαθά.

(93) Όπου οι εθνικές διατάξεις καθορίζουν την αμοιβή για ορισμένες υπηρεσίες ή τις τιμές ορισμένων προμηθειών, θα πρέπει να διευκρινίζεται ότι εξακολουθεί να είναι δυνατή η αποτίμηση της σχέσης ποιότητας-τιμής επί τη βάσει και άλλων παραγόντων πέραν της τιμής ή της αμοιβής μόνον. Ανάλογα με τη σχετική υπηρεσία ή προϊόν, στους παράγοντες αυτούς μπορεί, για παράδειγμα, να περιλαμβάνονται οι όροι παράδοσης και πληρωμής, πτυχές της εξυπηρέτησης μετά την πώληση (π.χ. η έκταση των συμβουλευτικών υπηρεσιών και των υπηρεσιών αντικατάστασης) ή περιβαλλοντικές ή κοινωνικές πτυχές (π.χ. αν τα βιβλία τυπώθηκαν σε ανακυκλωμένο χαρτί ή χαρτί που έχει παραχθεί με αειφόρο εκμετάλλευση της ξυλείας, οι δαπάνες που οφείλονται σε περιβαλλοντικούς εξωτερικούς παράγοντες ή αν προωθείται η κοινωνική ένταξη μειονεκτούντων ατόμων ή μελών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων μεταξύ των προσώπων που συμμετέχουν στην εκτέλεση της σύμβασης). Δεδομένου ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες αποτίμησης της σχέσης ποιότητας-τιμής στη βάση ουσιαστικών κριτηρίων, θα πρέπει να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση της κλήρωσης ως μοναδικού μέσου ανάθεσης της σύμβασης.

(94) Στις περιπτώσεις όπου η ποιότητα του απασχολούμενου προσωπικού επηρεάζει το επίπεδο απόδοσης της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν ως κριτήριο ανάθεσης την οργάνωση, τα προσόντα και την πείρα του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σχετικής σύμβασης, καθώς αυτό μπορεί να επηρεάσει την ποιότητα της εκτέλεσης της σύμβασης και, κατ' επέκταση, την οικονομική αξία της προσφοράς. Ένα τέτοιο παράδειγμα θα μπορούσαν να αποτελέσουν οι συμβάσεις για υπηρεσίες διανοητικής φύσεως, όπως οι υπηρεσίες συμβούλων ή αρχιτεκτόνων. Οι αναθέτουσες αρχές που κάνουν χρήση αυτής της δυνατότητας θα πρέπει να διασφαλίζουν, με κατάλληλα συμβατικά μέσα, ότι το προσωπικό που έχει αναλάβει την εκτέλεση της σύμβασης πληροί τα καθορισθέντα ποιοτικά πρότυπα και ότι η αντικατάσταση του προσωπικού αυτού είναι δυνατή μόνο με τη συναίνεση της αναθέτουσας αρχής, η οποία ελέγχει ότι οι αντικαταστάτες παρέχουν ισοδύναμα εχέγγυα ποιότητας.

(95) Είναι εξαιρετικά σημαντικό να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των δημόσιων προμηθειών για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Εν προκειμένω, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι δημόσιες προμήθειες είναι ουσιώδεις για τη δημιουργία καινοτομίας, η οποία έχει μεγάλη σημασία για τη μελλοντική ανάπτυξη στην Ευρώπη. Εντούτοις, δεδομένων των σημαντικών διαφορών μεταξύ διαφόρων τομέων και αγορών, δεν θα ήταν σκόπιμος ο καθορισμός γενικών υποχρεωτικών απαιτήσεων για προμήθειες στον περιβαλλοντικό και τον κοινωνικό τομέα και στον τομέα της καινοτομίας.

Η νομοθεσία της Ένωσης έχει ήδη ορίσει υποχρεωτικές απαιτήσεις όσον αφορά τις προμήθειες για την επίτευξη ειδικών στόχων στους τομείς των οχημάτων οδικών μεταφορών [οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1])], και του εξοπλισμού γραφείου [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 106/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2])]. Επιπλέον, έχει προχωρήσει σημαντικά ο καθορισμός κοινών μεθοδολογιών για την κοστολόγηση κύκλου ζωής.

Κρίνεται, επομένως, σκόπιμο να διατηρηθεί αυτή η πρακτική, ήτοι να εναπόκειται στις ειδικές ανά τομέα νομοθετικές πράξεις ο ορισμός υποχρεωτικών στόχων και σκοπών σε συνάρτηση με τις ιδιαίτερες πολιτικές και συνθήκες που επικρατούν στον κάθε τομέα καθώς και η προώθηση της ανάπτυξης και της χρήσης ευρωπαϊκών προσεγγίσεων για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής ως μέσου περαιτέρω ενίσχυσης της χρήσης των δημόσιων προμηθειών προς στήριξη της διατηρήσιμης ανάπτυξης.

(96) Τα εν λόγω ειδικά ανά τομέα μέτρα θα πρέπει να συμπληρωθούν από προσαρμογή των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2001/18/ΕΚ ώστε να δοθεί στις αρμόδιες αρχές η δυνατότητα να προωθούν τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη στο πλαίσιο των στρατηγικών τους για τις προμήθειες. Θα πρέπει, συνεπώς, να καταστεί σαφές ότι, εκτός εάν η εκτίμηση βασίζεται μόνο στην τιμή, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να προσδιορίζουν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και το χαμηλότερο κόστος χρησιμοποιώντας μια προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής. Η έννοια της κοστολόγησης του κύκλου ζωής περιλαμβάνει όλες τις πτυχές του κόστος καθ' όλον τον κύκλο ζωής των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.

Περιλαμβάνει, συνεπώς, το εσωτερικό κόστος, όπως το κόστος της έρευνας που θα διεξαχθεί, της ανάπτυξη, της παραγωγή, της μεταφοράς, της χρήσης, της συντήρηση και της απόρριψης στο τέλος του κύκλου ζωής, μπορεί όμως να περιλαμβάνει και τις πτυχές του κόστους που οφείλονται σε εξωτερικές περιβαλλοντικές παρενέργειες, όπως η ρύπανση που προκαλεί η εξόρυξη των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται στο προϊόν ή προκαλούνται από αυτό ή την κατασκευή του, υπό την προϋπόθεση ότι είναι δυνατή η χρηματική αποτίμηση και η παρακολούθησή τους. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι αναθέτουσες αρχές για την εκτίμηση των πτυχών του κόστους που οφείλονται σε εξωτερικές περιβαλλοντικές παρενέργειες θα πρέπει να καθορίζονται εκ των προτέρων με αντικειμενικό τρόπο που δεν δημιουργεί διακρίσεις και να είναι προσβάσιμες από όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι μέθοδοι αυτές είναι δυνατό να καθορίζονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο· ωστόσο, για να αποφεύγονται στρεβλώσεις του ανταγωνισμού λόγω εξατομικευμένων μεθοδολογιών, θα πρέπει να παραμένουν γενικές, υπό την έννοια ότι δεν θα πρέπει να αναπτύσσονται ειδικά για μία συγκεκριμένη διαδικασία δημόσιων προμηθειών.

([1]) Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών (ΕΕ L 120 της 15.5.2009, σ. 5).

([2]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 106/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008, σχετικά με το κοινοτικό πρόγραμμα επισήμανσης της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού γραφείου (ΕΕ L 39 της 13.2.2008, σ. 1).

Θα πρέπει να αναπτυχθούν κοινές μεθοδολογίες σε επίπεδο Ένωσης για τον υπολογισμό του κόστους του κύκλου ζωής για συγκεκριμένες κατηγορίες αγαθών ή υπηρεσιών. Όταν αναπτύσσονται αυτές οι κοινές μεθοδολογίες, η χρήση τους θα πρέπει να καθίσταται υποχρεωτική.

Ακόμη, θα πρέπει να εξετάζεται η σκοπιμότητα καθιέρωσης κοινής μεθοδολογίας για την κοστολόγηση του κύκλου κοινωνικής ζωής, λαμβανομένων υπόψη υπαρχουσών μεθοδολογιών, όπως των Κατευθυντηρίων Γραμμών για την Κοινωνική Ανάλυση του Κύκλου Ζωής Προϊόντων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών.

(97) Επίσης, προκειμένου να ενταχθεί καλύτερα η κοινωνική και η περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες προμήθειας, θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών για το προϊόν έως το στάδιο της απόρριψής του, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας και των όρων εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή ειδικές διαδικασίες σε μεταγενέστερο στάδιο του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης. Κριτήρια και όροι που αναφέρονται σε τέτοιες διαδικασίες παραγωγής ή παροχής είναι, επί παραδείγματι, η μη χρήση τοξικών χημικών στην παραγωγή των αγορασθέντων προϊόντων ή η παροχή των αγοραζόμενων υπηρεσιών με τη χρήση ενεργειακώς αποδοτικών μηχανημάτων. Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και τους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Τα κριτήρια και οι προϋποθέσεις που αφορούν την εμπορία και τους όρους της μπορούν φερ' ειπείν, να αναφέρουν το γεγονός ότι το προϊόν προέρχεται από ισότιμη εμπορία, συμπεριλαμβανομένης της απαίτησης καταβολής ελάχιστης τιμής ή πριμ σε σχέση με την τιμή στους παραγωγούς. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν περιβαλλοντικές παραμέτρους είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την παράδοση, τη συσκευασία και τη διάθεση των προϊόντων και, σε ό,τι αφορά τα έργα και τις υπηρεσίες, τη μείωση των απορριμμάτων ή την αποδοτικότητα των πόρων.

Εντούτοις, ο όρος της σύνδεσης με το αντικείμενο της σύμβασης αποκλείει κριτήρια και όρους σχετιζόμενους με γενική εταιρική πολιτική, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής ή παροχής των αγοραζόμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν θα πρέπει να επιτρέπεται στις αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους προσφέροντες να διαθέτουν εταιρική πολιτική για κοινωνική ή περιβαλλοντική ευθύνη.

(98) Είναι εξαιρετικά σημαντικό η σύμβαση να περιέχει κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης της σύμβασης που να αφορούν τις κοινωνικές πτυχές της διαδικασίας παραγωγής των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών που πρόκειται να παρασχεθούν. Επίσης, τα κριτήρια και οι όροι αυτοί θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την οδηγία 96/71/ΕΚ, όπως την ερμήνευσε το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και δεν θα πρέπει να επιλέγονται ή να εφαρμόζονται κατά τρόπο που δημιουργεί άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις εις βάρος οικονομικών φορέων από άλλα κράτη μέλη ή από τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη ΣΔΠ ή σε συμφωνίες ελευθέρων συναλλαγών στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος η Ένωση. Ως εκ τούτου, οι απαιτήσεις για τους βασικούς όρους εργασίας που ρυθμίζει η οδηγία 96/71/ΕΚ, όπως τα κατώτατα όρια αποδοχών, θα πρέπει να παραμένουν στα επίπεδα που ορίζει η εθνική νομοθεσία ή οι συλλογικές συμβάσεις που ισχύουν σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο στο πλαίσιο της εν λόγω οδηγίας.

Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης μπορούν επίσης να αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της εφαρμογής μέτρων για την προαγωγή της ισότητας γυναικών και ανδρών στην εργασία, την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και το συνδυασμό εργασίας και ιδιωτικής ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος ή της καλής διαβίωσης των ζώων και την επί της ουσίας συμμόρφωση προς τις θεμελιώδεις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) και την πρόσληψη περισσότερων μειονεκτούντων ατόμων από εκείνα που απαιτούνται βάσεις της εθνικής νομοθεσίας.

(99) Αντικείμενο κριτηρίων ανάθεσης ή όρων εκτέλεσης της σύμβασης μπορούν να αποτελέσουν επίσης μέτρα που προσβλέπουν στην προστασία της υγείας του προσωπικού που συμμετέχει στη διαδικασία παραγωγής, στη διευκόλυνση της κοινωνικής ενσωμάτωσης μειονεκτούντων ατόμων ή μελών ευάλωτων ομάδων μεταξύ των ατόμων στα οποία έχει ανατεθεί η εκτέλεση της σύμβασης, ή στην κατάρτιση με αντικείμενο τις δεξιότητες που απαιτούνται για την εν λόγω σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της σύμβασης. Παραδείγματος χάρη, κριτήρια ή όροι αυτού του είδους μπορούν να αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στην απασχόληση μακροχρόνια ανέργων ή στην υλοποίηση μέτρων κατάρτισης για ανέργους ή νέους κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Στις τεχνικές προδιαγραφές οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιλαμβάνουν κοινωνικές απαιτήσεις αυτού του είδους που να χαρακτηρίζουν ευθέως το προϊόν ή την υπηρεσία, όπως η δυνατότητα πρόσβασης σε άτομα με αναπηρία ή ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες.

(100) Οι δημόσιες συμβάσεις δεν θα πρέπει να ανατίθενται σε οικονομικούς φορείς που έχουν συμμετάσχει σε εγκληματική οργάνωση ή που έχουν κριθεί ένοχοι για δωροδοκία, για απάτη εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, για τρομοκρατικά εγκλήματα, για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή για χρηματοδότηση της τρομοκρατίας. Η μη καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης θα πρέπει επίσης να τιμωρείται με υποχρεωτικό αποκλεισμό στο επίπεδο της Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, ωστόσο, να μπορούν να προβλέπουν παρέκκλιση από τους υποχρεωτικούς αυτούς αποκλεισμούς σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος καθιστούν αναγκαία την ανάθεση της σύμβασης. Μια τέτοια περίπτωση είναι, επί παραδείγματι, η επείγουσα ανάγκη για εμβόλια ή για εξοπλισμό έκτακτης ανάγκης που μπορούν να αγοραστούν μόνο από οικονομικό φορέα για τον οποίο ισχύει κατά τα λοιπά ένας από τους υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού.

(101) Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να αποκλείουν οικονομικούς φορείς οι οποίοι έχουν φανεί αναξιόπιστοι, επί παραδείγματι λόγω παραβάσεων περιβαλλοντικών ή κοινωνικών υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων και των κανόνων σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες, ή λόγω άλλων μορφών σοβαρών επαγγελματικών παραπτωμάτων, όπως είναι οι παραβιάσεις των κανόνων περί ανταγωνισμού ή περί δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι το σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την ακεραιότητα του οικονομικού φορέα και, ως εκ τούτου, να καταστήσει τον οικονομικό φορέα ακατάλληλο να λάβει την ανάθεση δημόσιας σύμβασης, ανεξαρτήτως εάν ο οικονομικός φορέας έχει άλλως την τεχνική και οικονομική ικανότητα να εκτελέσει τη σύμβαση.

Δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή φέρει την ευθύνη για τις συνέπειες πιθανής λανθασμένης της απόφασης, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει επίσης να παραμένουν ελεύθερες να αποφαίνονται ότι έχει σημειωθεί σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα όταν, πριν την έκδοση τελικής και δεσμευτικής απόφασης για την ύπαρξη λόγων υποχρεωτικού αποκλεισμού, μπορούν να αποδείξουν με ενδεδειγμένα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει παραβεί τις υποχρεώσεις του, συμπεριλαμβανομένων των υποχρεώσεων που αφορούν την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, εκτός εάν το εθνικό δίκαιο ορίζει άλλως. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να αποκλείουν υποψηφίους ή προσφέροντες των οποίων οι επιδόσεις σε παλαιότερες δημόσιες συμβάσεις παρουσίασαν σοβαρές αδυναμίες σε βασικές απαιτήσεις, όπως η αδυναμία παροχής ή εκτέλεσης, σημαντικές ελλείψεις στο παρασχεθέν προϊόν ή υπηρεσία με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό για τον οποίο προοριζόταν, ή ανάρμοστη διαγωγή που δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες για την αξιοπιστία του οικονομικού φορέα. Το εθνικό δίκαιο θα πρέπει να προβλέπει τη μέγιστη διάρκεια αυτών των αποκλεισμών.

Όταν βασίζονται σε λόγους προαιρετικού αποκλεισμού, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να δίδουν ιδιαίτερη προσοχή στην αρχή της αναλογικότητας. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις μπορούν ελάσσονες παρατυπίες να οδηγήσουν στον αποκλεισμό οικονομικού φορέα Όταν, ωστόσο, συρρέουν επαναλαμβανόμενες περιπτώσεις ελασσόνων παρατυπιών, μπορεί να γεννηθούν αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία οικονομικού φορέα, οι οποίες μπορούν ενδεχομένως να δικαιολογούν τον αποκλεισμό του.

(102) Θα πρέπει, ωστόσο, να επιτρέπεται στους οικονομικούς φορείς να υιοθετούν μέτρα συμμόρφωσης με στόχο την άρση των συνεπειών τυχόν ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων και την αποτελεσματική πρόληψη των παρανομιών. Τα εν λόγω μέτρα μπορεί να συνίστανται ιδίως σε μέτρα που αφορούν το προσωπικό και την οργάνωση, όπως είναι η διακοπή όλων των δεσμών με πρόσωπα ή οργανισμούς που εμπλέκονται στην παράνομη συμπεριφορά, κατάλληλα μέτρα αναδιοργάνωσης προσωπικού, η εφαρμογή συστημάτων υποβολής εκθέσεων και ελέγχου, η δημιουργία δομής εσωτερικού ελέγχου για την παρακολούθηση της συμμόρφωσης και η έγκριση εσωτερικών κανόνων ευθύνης και αποζημίωσης. Όταν τα εν λόγω μέτρα προσφέρουν επαρκείς εγγυήσεις, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν θα πρέπει πλέον να αποκλείεται για αυτούς τους λόγους και μόνον. Οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν να εξετάζονται τα μέτρα συμμόρφωσης που λαμβάνονται με σκοπό την πιθανή συμμετοχή τους στη διαδικασία προμήθειας. Θα πρέπει, εντούτοις, να εναπόκειται στα κράτη μέλη να καθορίζουν τους ακριβείς διαδικαστικούς και ουσιαστικούς όρους που θα ισχύσουν σε τέτοιες περιπτώσεις. Θα πρέπει ειδικότερα να έχουν την ελευθερία να αποφασίζουν αν επιθυμούν να επιτρέπουν στις επιμέρους αναθέτουσες αρχές να προβαίνουν οι ίδιες στις σχετικές αξιολογήσεις ή να αναθέτουν το καθήκον αυτό σε άλλες αρχές, σε κεντρικό ή μη επίπεδο.

(103) Οι προσφορές που φαίνονται αφύσικα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες ενδέχεται να βασίζονται σε τεχνικά, οικονομικά ή νομικά αβάσιμες παραδοχές ή πρακτικές. Σε περίπτωση που ο προσφέρων δεν μπορεί να παράσχει ικανοποιητική εξήγηση, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να δικαιούται να απορρίψει την προσφορά. Η απόρριψη θα πρέπει να είναι υποχρεωτική σε περιπτώσεις όπου η αναθέτουσα αρχή έχει διαπιστώσει ότι η ασυνήθιστα χαμηλή τιμή ή το ασυνήθιστα χαμηλό κόστος που προτείνεται είναι αποτέλεσμα της μη συμμόρφωσης με υποχρεωτική ενωσιακή νομοθεσία ή συμβατή προς αυτή εθνική νομοθεσία στους τομείς του κοινωνικού, εργατικού ή περιβαλλοντικού δικαίου, ή με διατάξεις του διεθνούς εργατικού δικαίου.

(104) Με τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης θεσπίζονται συγκεκριμένες απαιτήσεις για την εκτέλεση της σύμβασης. Αντίθετα από τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης που αποτελούν τη βάση για συγκριτική αξιολόγηση της ποιότητας των προσφορών, οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης είναι προκαθορισμένες και αντικειμενικές απαιτήσεις οι οποίες δεν επηρεάζουν την αξιολόγηση των προσφορών. Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης θα πρέπει να συνάδουν με την παρούσα οδηγία εφόσον δεν εισάγουν άμεσα ή έμμεσα διακρίσεις και σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης, το οποίο περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας. Στους εν λόγω όρους περιλαμβάνονται και εκείνοι που αφορούν τη διαδικασία εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά όχι οι απαιτήσεις που σχετίζονται με γενική εταιρική πολιτική.

Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης θα πρέπει να αναφέρονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης, στην προκαταρκτική γνωστοποίηση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού ή στα έγγραφα της προμήθειας.

(105) Είναι σημαντικό να διασφαλίζεται με κατάλληλες ενέργειες των αρμόδιων εθνικών αρχών και εντός του πεδίου ευθύνης και αρμοδιότητας αυτών, όπως, για παράδειγμα των επιθεωρήσεων εργασίας ή των οργανισμών προστασίας του περιβάλλοντος, η τήρηση από τους υπεργολάβους των ισχυουσών υποχρεώσεων που επιβάλλει η περιβαλλοντική, κοινωνική και εργατική νομοθεσία, οι οποίες προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης, στα εθνικά δίκαια, σε συλλογικές συμβάσεις ή στις διατάξεις του διεθνούς περιβαλλοντικού, κοινωνικού ή εργατικού δικαίου που απαριθμούνται στην παρούσα οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διατάξεις και η εφαρμογή τους συνάδουν προς το δίκαιο της Ένωσης.

Είναι επίσης αναγκαίο να διασφαλιστεί, σε κάποιο βαθμό, η διαφάνεια στην αλυσίδα υπεργολαβίας, καθώς αυτό θα παράσχει στις αναθέτουσες αρχές πληροφόρηση σχετικά με αυτούς που είναι παρόντες στα εργοτάξια, στα οποία εκτελούνται εργασίες για αυτές, ή σχετικά με το ποιες επιχειρήσεις παρέχουν υπηρεσίες σε κτίρια, ή εντός αυτών, και σε υποδομές ή χώρους, όπως δημαρχεία, δημοτικά σχολεία, αθλητικές εγκαταστάσεις, λιμένες ή αυτοκινητοδρόμους, για τους οποίους είναι υπεύθυνες ή επί των οποίων έχουν άμεση εποπτεία οι αναθέτουσες αρχές. Θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι η υποχρέωση παροχής των απαιτούμενων

πληροφοριών βαρύνει, εν πάση περιπτώσει, τον κύριο εργολάβο, είτε στη βάση ειδικών ρητρών, τις οποίες θα πρέπει κάθε αναθέτουσα αρχή να συμπεριλάβει σε όλες τις διαδικασίες προμήθειας, είτε στη βάση υποχρεώσεων τις οποίες θα επιβάλουν τα κράτη μέλη στους κύριους εργολάβους μέσω διατάξεων γενικής εφαρμογής.

Θα πρέπει επίσης να αποσαφηνιστεί ότι, όταν το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους προβλέπει μηχανισμό εις ολόκληρον ευθύνης των υπεργολάβων και του κύριου εργολάβου, πρέπει να εφαρμόζονται οι όροι που αφορούν την τήρηση των ισχυουσών υποχρεώσεων στους χώρους της περιβαλλοντικής, κοινωνικής και εργατικής νομοθεσίας που έχουν θεσπισθεί με διατάξεις του δικαίου της Ένωσης, ή με διατάξεις εθνικών δικαίων, συλλογικών συμβάσεων ή του διεθνούς περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου που απαριθμούνται στην παρούσα οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι η εφαρμογή τους συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης. Επιπροσθέτως, θα πρέπει να ορίζεται ρητώς ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν περαιτέρω ρυθμίσεις, επεκτείνοντας, για παράδειγμα, τις υποχρεώσεις διαφάνειας, επιτρέποντας τις πληρωμές απευθείας στους υπεργολάβους ή επιτρέποντας στις αναθέτουσες αρχές, ή υποχρεώνοντάς τις, να ελέγχουν ότι οι υπεργολάβοι δεν βρίσκονται σε κατάσταση η οποία δικαιολογεί τον αποκλεισμό οικονομικών φορέων. Όταν ισχύουν τέτοια μέτρα για τους υπεργολάβους, πρέπει να διασφαλίζεται η συνοχή του ρυθμιστικού πλαισίου με τις διατάξεις που ισχύουν για τους κύριους εργολάβους, ούτως ώστε η ύπαρξη λόγων υποχρεωτικού αποκλεισμού να συνοδεύεται από την επιβολή υποχρέωσης στον κύριο εργολάβο να αντικαταστήσει τον σχετικό υπεργολάβο. Όταν από τον έλεγχο αυτόν προκύπτει η ύπαρξη μη υποχρεωτικών λόγων αποκλεισμού, πρέπει να καθίσταται σαφές ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτήσουν την αντικατάσταση. Θα πρέπει ωστόσο να προβλέπεται επίσης ρητώς ότι είναι δυνατό να υποχρεώνονται οι αναθέτουσες αρχές να απαιτήσουν την αντικατάσταση του σχετικού υπεργολάβου, όταν ο αποκλεισμός των κύριων εργολάβων θα ήταν υποχρεωτικός σε τέτοιες περιπτώσεις.

Θα πρέπει, τέλος, να ορίζεται ρητώς ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα να θεσπίσουν πιο αυστηρούς κανόνες ευθύνης στο εθνικό τους δίκαιο ή να προβλέψουν περαιτέρω ρυθμίσεις στο εθνικό δίκαιο σχετικά με τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους.

(106) Υπενθυμίζεται ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου [1] εφαρμόζεται επί του υπολογισμού των προθεσμιών που προβλέπει η παρούσα οδηγία.

(107) Είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστούν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες, για τυχόν τροποποιήσεις μιας σύμβασης κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, απαιτείται νέα διαδικασία προμήθειας, λαμβανομένης υπόψη της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Νέα διαδικασία προμήθειας απαιτείται σε περίπτωση ουσιωδών αλλαγών της αρχικής σύμβασης, και ιδίως του εύρους και του περιεχομένου των αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Οι εν λόγω αλλαγές αποτελούν ένδειξη της πρόθεσης των συμβαλλομένων να επαναδιαπραγματευτούν ουσιώδεις όρους ή προϋποθέσεις της σύμβασης. Αυτό ισχύει, ιδίως, σε περίπτωση που οι τροποποιημένες προϋποθέσεις θα επηρέαζαν το αποτέλεσμα της διαδικασίας, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας.

Τροποποιήσεις της σύμβασης που οδηγούν σε ελάσσονος σημασίας μεταβολή της αξίας της, μέχρι κάποιου ορίου, θα πρέπει να είναι πάντα δυνατές χωρίς να απαιτείται διεξαγωγή νέας διαδικασίας προμήθειας. Προς τούτο και προκειμένου να εξασφαλιστεί νομική ασφάλεια, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προβλέπει ελάχιστα κατώτατα όρια κάτω των οποίων δεν απαιτείται νέα διαδικασία προμήθειας. Τροποποιήσεις της σύμβασης άνω των εν λόγω κατώτατων ορίων θα πρέπει να είναι δυνατές χωρίς να απαιτείται διεξαγωγή νέας διαδικασίας προμήθειας, εφόσον συμμορφούνται με τις σχετικές προϋποθέσεις της παρούσας οδηγίας.

(108) Ενδέχεται οι αναθέτουσες αρχές να αντιμετωπίσουν καταστάσεις όπου απαιτούνται πρόσθετες εργασίες, αγαθά ή υπηρεσίες· σε τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να δικαιολογείται η τροποποίηση της αρχικής σύμβασης χωρίς νέα διαδικασία ανάθεσης, ιδίως όπου οι πρόσθετες παραδόσεις αποσκοπούν είτε στη μερική αντικατάσταση είτε στην επέκταση υπηρεσιών, αγαθών ή εγκαταστάσεων που ήδη υπάρχουν, όταν η αλλαγή του προμηθευτή θα υποχρέωνε την αναθέτουσα αρχή να δεχτεί υλικό, εργασίες ή υπηρεσίες με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά, γεγονός που θα είχε ως αποτέλεσμα την ασυμβατότητα ή την έγερση δυσανάλογων τεχνικών δυσκολιών κατά τη λειτουργία και τη συντήρηση.

(109) Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να χρειαστεί να αντιμετωπίσουν εξαιρετικές περιστάσεις τις οποίες ήταν αδύνατον να προβλέψουν όταν ανέθεταν τη σύμβαση, ιδίως όταν η εκτέλεση της σύμβασης καλύπτει μεγάλο χρονικό διάστημα. Σε αυτή την περίπτωση, χρειάζεται ένας βαθμός ευελιξίας για την προσαρμογή της σύμβασης στις εν λόγω περιστάσεις, χωρίς νέα διαδικασία προμήθειας. Η έννοια των απρόβλεπτων περιστάσεων αναφέρεται σε περιστάσεις που δεν θα ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, παρά την ευλόγως επιμελή προετοιμασία της αρχικής ανάθεσης από την αναθέτουσα αρχή, λαμβανομένων υπόψη των διαθέσιμων μέσων, της φύσης και των χαρακτηριστικών του συγκεκριμένου έργου, των ορθών πρακτικών στον σχετικό τομέα και της ανάγκης διασφάλισης της κατάλληλης σχέσης μεταξύ των πόρων που δαπανώνται για την προετοιμασία της ανάθεσης και της προβλεπόμενης αξίας της. Εντούτοις, αυτό δεν ισχύει σε περιπτώσεις όπου η τροποποίηση έχει ως αποτέλεσμα την αλλοίωση της φύσης της συνολικής προμήθειας, επί παραδείγματι μέσω της αντικατάστασης των προς αγορά έργων, αγαθών και υπηρεσιών με κάτι διαφορετικό ή μέσω της ριζικής αλλαγής του είδους της προμήθειας, καθότι, σε μια τέτοια κατάσταση, μπορεί να θεωρηθεί ότι η τροποποίηση θα μπορούσε υποθετικά να επηρεάσει αποτέλεσμα.

[1] Κανονισμός (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1971, περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες (ΕΕ L 124 της 8.6.1971, σ. 1).

(110) Σύμφωνα με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ο ανάδοχος δεν θα πρέπει, επί παραδείγματι όταν η σύμβαση καταγγέλλεται λόγω πλημμελούς εκτέλεσης, να αντικαθίσταται από άλλον οικονομικό φορέα χωρίς να πραγματοποιηθεί προκήρυξη νέου διαγωνισμού. Ωστόσο, ο ανάδοχος που εκτελεί τη σύμβαση θα πρέπει να μπορεί, ιδίως εάν η σύμβαση έχει ανατεθεί σε περισσότερες από μία επιχειρήσεις, να υποστεί ορισμένες διαρθρωτικές μεταβολές κατά την εκτέλεση της σύμβασης, όπως καθαρά εσωτερική αναδιοργάνωση, εξαγορές, συγχωνεύσεις ή διαδικασία αφερεγγυότητας. Οι εν λόγω διαρθρωτικές μεταβολές δεν θα πρέπει να συνεπάγονται αυτομάτως απαίτηση έναρξης νέων διαδικασιών προμήθειας για όλες τις δημόσιες συμβάσεις τις οποίες εκτελεί ο εν λόγω προσφέρων.

(111) Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει, στις ίδιες τις συμβάσεις, να έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν τροποποιήσεις μέσω ρητρών αναθεώρησης ή προαίρεσης· εντούτοις, οι εν λόγω ρήτρες δεν θα πρέπει να τους παρέχουν απεριόριστη διακριτική ευχέρεια. Συνεπώς, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ορίζει ως ποιο βαθμό μπορούν να προβλέπονται τροποποιήσεις στην αρχική σύμβαση. Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να διευκρινιστεί ότι ρήτρες αναθεώρησης ή προαίρεσης που έχουν συνταχθεί με επαρκή σαφήνεια μπορούν να προβλέπουν, για παράδειγμα, τιμαριθμική προσαρμογή ή να διασφαλίζουν ότι για παράδειγμα, ο εξοπλισμός επικοινωνιών που πρέπει να παραδοθεί εντός ορισμένης προθεσμίας παραμένει κατάλληλος και στην περίπτωση τροποποίησης των πρωτοκόλλων επικοινωνίας ή άλλων τεχνολογικών αλλαγών. Θα πρέπει επίσης να είναι δυνατόν να προβλέπονται, με ρήτρες που θα είναι επαρκώς σαφείς, προσαρμογές της σύμβασης, οι οποίες καθίστανται αναγκαίες λόγω τεχνικών δυσκολιών που προέκυψαν κατά τη λειτουργία ή συντήρηση. Θα πρέπει επίσης να υπομνησθεί ότι οι συμβάσεις μπορούν, για παράδειγμα, να συμπεριλάβουν τόσο την τακτική συντήρηση όσο και έκτακτες παρεμβάσεις συντήρησης, οι οποίες είναι πιθανόν να απαιτηθούν για την εξασφάλιση της συνέχειας στην παροχή δημόσιας υπηρεσίας.

(112) Οι αναθέτουσες αρχές βρίσκονται ενίοτε αντιμέτωπες με καταστάσεις που απαιτούν την πρόωρη καταγγελία δημόσιων συμβάσεων προκειμένου να συμμορφωθούν προς υποχρεώσεις προκύπτουσες από το ενωσιακό δίκαιο στον τομέα των δημόσιων προμηθειών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, συνεπώς, να διασφαλίζουν τη δυνατότητα των αναθετουσών αρχών, βάσει των προϋποθέσεων που ορίζει το εθνικό δίκαιο, να καταγγείλουν μια δημόσια σύμβαση κατά τη διάρκεια της ισχύος της, εφόσον απαιτείται από το ενωσιακό δίκαιο.

(113) Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης του εγγράφου εργασίας της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 2011 με τίτλο «Έκθεση αξιολόγησης: Επιπτώσεις και αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας της Ένωσης περί δημοσίων προμηθειών» έδειξαν ότι θα πρέπει να αναθεωρηθεί η εξαίρεση ορισμένων υπηρεσιών από την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας 2004/18/ΕΚ. Ως εκ τούτου, η πλήρης εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να επεκταθεί σε ορισμένες υπηρεσίες.

(114) Ορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών εξακολουθούν, λόγω της φύσης τους, να έχουν περιορισμένη διασυνοριακή διάσταση, και συγκεκριμένα οι υπηρεσίες εκείνες που είναι γνωστές ως προσωπικές, όπως ορισμένες κοινωνικές, υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται εντός συγκεκριμένου πλαισίου, το οποίο διαφέρει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, λόγω διαφορετικών πολιτισμικών παραδόσεων. Συνεπώς, θα πρέπει να θεσπιστεί ειδικό καθεστώς για τις δημόσιες συμβάσεις που καλύπτουν αυτές τις υπηρεσίες, με ένα όριο υψηλότερο του ισχύοντος για άλλες υπηρεσίες.

Οι προσωπικές υπηρεσίες αξίας χαμηλότερης από αυτό το όριο συνήθως δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρουν για παρόχους από άλλα κράτη μέλη, εκτός εάν υπάρχουν συγκεκριμένες ενδείξεις για το αντίθετο, όπως χρηματοδότηση από την Ένωση για διασυνοριακά έργα.

Οι συμβάσεις για προσωπικές υπηρεσίες που υπερβαίνουν το κατώτατο όριο θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια σε ολόκληρη την Ένωση. Δεδομένης της σημασίας του πολιτισμικού πλαισίου και του ευαίσθητου χαρακτήρα των εν λόγω υπηρεσιών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια για τη διοργάνωση της επιλογής των παρόχων υπηρεσιών με τον τρόπο που τα ίδια κρίνουν καταλληλότερο. Οι κανόνες της παρούσας οδηγίας λαμβάνουν υπόψη αυτή την ανάγκη, επιβάλλοντας μόνο την τήρηση των βασικών αρχών διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης και διασφαλίζοντας ότι οι αναθέτουσες αρχές είναι σε θέση να εφαρμόζουν ειδικά ποιοτικά κριτήρια για την επιλογή των παρόχων υπηρεσιών, όπως τα κριτήρια που προβλέπονται στο εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, το οποίο δημοσιεύθηκε από την Επιτροπή Κοινωνικής Προστασίας. Κατά τον καθορισμό των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την ανάθεση συμβάσεων για προσωπικές υπηρεσίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν υπόψη το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 26. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη μέλη επιδιώκουν επίσης τους στόχους της απλούστευσης και μείωσης του διοικητικού φόρτου για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι ο τρόπος αυτός συνεπάγεται επίσης χρήση των κανόνων που ισχύουν για τις συμβάσεις υπηρεσιών που δεν υπόκεινται στο ειδικό καθεστώς.

Τα κράτη μέλη και οι δημόσιες αρχές διατηρούν τη δυνατότητα να παρέχουν οι ίδιες τις εν λόγω υπηρεσίες ή να οργανώνουν τις κοινωνικές υπηρεσίες κατά τρόπο που δεν απαιτεί τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, επί παραδείγματι απλώς χρηματοδοτώντας τις εν λόγω υπηρεσίες ή χορηγώντας άδειες εκμετάλλευσης ή άλλες άδειες σε όλους τους οικονομικούς φορείς που πληρούν τα κριτήρια τα οποία έχουν οριστεί εκ των προτέρων από την αναθέτουσα αρχή, χωρίς περιορισμούς ή ποσοστώσεις, εφόσον το εν λόγω σύστημα διασφαλίζει επαρκή δημοσιοποίηση και συμμορφώνεται με τις αρχές της διαφάνειας και της αποφυγής των διακρίσεων.

(115) Ομοίως, οι ξενοδοχειακές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες εστιατορίων παρέχονται συνήθως από φορείς εγκατεστημένους στον τόπο παροχής των υπηρεσιών αυτών· η διασυνοριακή τους διάσταση είναι ως εκ τούτου περιορισμένη. Θα πρέπει συνεπώς να καλύπτονται μόνο από το απλοποιημένο καθεστώς από του ορίου των 750 000 EUR. Οι μεγάλες συμβάσεις για ξενοδοχεία και εστιατόρια που υπερβαίνουν αυτό το όριο ενδέχεται να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για διαφόρους οικονομικούς φορείς, όπως ταξιδιωτικά πρακτορεία και άλλους μεσάζοντες, και σε διασυνοριακή επίσης βάση.

(116) Ομοίως, ορισμένες νομικές υπηρεσίες αφορούν ζητήματα που άπτονται αποκλειστικά του εθνικού δικαίου· ως εκ τούτου, παρέχονται κατά κανόνα μόνο από φορείς εγκατεστημένους στο οικείο κράτος μέλος και έχουν, κατά συνέπεια, περιορισμένη διασυνοριακή διάσταση. Θα πρέπει συνεπώς να καλύπτονται μόνο από το απλοποιημένο καθεστώς από του ορίου των 750 000 EUR. Οι μεγάλες συμβάσεις νομικών υπηρεσιών άνω του ορίου αυτού ενδέχεται να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για διάφορους οικονομικούς φορείς, όπως διεθνείς δικηγορικές εταιρείες, και σε διασυνοριακή επίσης βάση, ιδίως όταν αφορούν νομικά ζητήματα που προκύπτουν ή σχετίζονται με το ενωσιακό ή άλλο διεθνές δίκαιο ή αφορούν περισσότερες από μία χώρες.

(117) Η πείρα έχει δείξει ότι μια σειρά άλλων υπηρεσιών, όπως οι υπηρεσίες διάσωσης, πυρόσβεσης και φυλακών, παρουσιάζουν κατά κανόνα ορισμένο διασυνοριακό ενδιαφέρον μόνο από τη στιγμή που αποκτούν επαρκή κριτική μάζα χάρη στη σχετικά υψηλή αξία τους. Εφόσον δεν αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να καλύπτονται από το απλοποιημένο καθεστώς. Η πιθανότητα να παρουσιάσουν διασυνοριακό ενδιαφέρον ορισμένες άλλες κατηγορίες υπηρεσιών, όπως οι κρατικές υπηρεσίες ή οι υπηρεσίες προς το κοινωνικό σύνολο, στον βαθμό που η παροχή τους βασίζεται πράγματι σε συμβάσεις, είναι κατά κανόνα υπαρκτή μόνο άνω του ορίου των 750 000 EUR· οι συγκεκριμένες υπηρεσίες θα πρέπει, συνεπώς, να υπαχθούν στο απλοποιημένο καθεστώς.

(118) Προκειμένου να εξασφαλισθεί η συνέχεια των δημόσιων υπηρεσιών, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προβλέπει ότι η στις διαδικασίες προμήθειας για ορισμένες υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες θα μπορούσαν να συμμετέχουν μόνο οργανισμοί που βασίζονται στην ιδία ευθύνη ή στην ενεργό συμμετοχή των υπαλλήλων στη διακυβέρνηση και υφιστάμενοι οργανισμοί, όπως κοινοπραξίες, όσον αφορά τη συμμετοχή στην παροχή των εν λόγω υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες. Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας διάταξης περιορίζεται αποκλειστικά σε ορισμένες υγειονομικές, κοινωνικές και συναφείς υπηρεσίες, ορισμένες υπηρεσίες εκπαίδευσης και κατάρτισης, υπηρεσίες βιβλιοθηκών, αρχείων, μουσείων και άλλες πολιτιστικές υπηρεσίες, υπηρεσίες στο χώρο του αθλητισμού και υπηρεσίες για ιδιωτικά νοικοκυριά και δεν καλύπτει τις εξαιρέσεις που προβλέπει άλλως η παρούσα οδηγία. Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες υπόκεινται μόνο στο ειδικό καθεστώς που προβλέπεται για τις κοινωνικές και λοιπές υπηρεσίες («απλουστευμένο καθεστώς»).

(119) Είναι σκόπιμο ο προσδιορισμός των υπηρεσιών αυτών να γίνει με αναφορά σε συγκεκριμένες καταχωρίσεις του «Κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV)», το οποίο θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), υπό τη μορφή ιεραρχικά δομημένης ονοματολογίας, διαιρούμενης σε τμήματα, ομάδες, τάξεις κατηγορίες και υποκατηγορίες. Για την αποφυγή ανασφάλειας δικαίου, πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι η αναφορά σε τμήμα δεν συνεπάγεται σιωπηρώς αναφορά και στις υποδιαιρέσεις του. Η συνολική κάλυψη ενός τμήματος και των υποδιαιρέσεών του θα πρέπει, αντιθέτως, να επισημαίνεται ρητώς με την αναφορά όλων των σχετικών καταχωρίσεων, εφόσον ενδείκνυται, υπό τη μορφή φάσματος κωδικών.

([1]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Νοεμβρίου 2002, περί του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV) (ΕΕ L 340 της 16.12.2002, σ. 1).

(120) Οι διαγωνισμοί μελετών χρησιμοποιούνται κατά παράδοση περισσότερο στους τομείς της χωροταξίας και της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και των έργων πολιτικού μηχανικού, ή της επεξεργασίας δεδομένων. Πρέπει, ωστόσο, να υπενθυμιστεί ότι τα ευέλικτα αυτά μέσα μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν και για άλλους σκοπούς, όπως η απόκτηση σχεδίων χρηματοοικονομικής τεχνικής που θα μπορούσαν να βελτιστοποιήσουν τη στήριξη των ΜΜΕ στο πλαίσιο των κοινών ευρωπαϊκών πόρων για μικρομεσαίες επιχειρήσεις (Jeremie) ή άλλων ενωσιακών προγραμμάτων στήριξης των ΜΜΕ σε ένα δεδομένο κράτος μέλος. Ο διαγωνισμός μελέτης που χρησιμοποιείται για την απόκτηση τέτοιου είδους σχεδίων χρηματοοικονομικής τεχνικής θα μπορούσαν να προβλέπουν επίσης ότι οι επακόλουθες συμβάσεις υπηρεσιών για την υλοποίηση του σχεδίου αυτού θα ανατεθούν στον νικητή ή έναν από τους νικητές του διαγωνισμού μελέτης μέσω διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση.

(121) Η αξιολόγηση έδειξε ότι υπάρχουν ακόμα σημαντικά περιθώρια βελτίωσης σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανόνων για τις δημόσιες προμήθειες. Για την αποτελεσματικότερη και πιο συνεκτική εφαρμογή των κανόνων, είναι σημαντική η σαφής επισκόπηση των πιθανών διαρθρωτικών προβλημάτων και των γενικών τάσεων που αναπτύσσονται στις εθνικές πολιτικές για τις προμήθειες, με σκοπό την αποτελεσματικότερη καταπολέμηση των ενδεχόμενων προβλημάτων. Η επισκόπηση αυτή θα πρέπει να υλοποιείται μέσω της κατάλληλης παρακολούθησης, τα δε αποτελέσματά της θα πρέπει να δημοσιεύονται τακτικά, ώστε να είναι δυνατή η διεξαγωγή συζήτησης βάσει τεκμηρίων για ενδεχόμενες βελτιώσεις των κανόνων και των πρακτικών που εφαρμόζονται στις προμήθειες. Η απόκτηση αυτής της ενδεδειγμένης επισκόπησης θα μπορούσε επίσης να επιτρέπει τη διαμόρφωση αντίληψης σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων δημοσίων προμηθειών στο πλαίσιο της υλοποίησης σχεδίων χρηματοδότησης από την Ένωση. Τα κράτη μέλη θα έχουν το ελεύθερο να αποφασίζουν πώς και από ποιον θα διεξάγεται αυτή η παρακολούθηση στην πράξη· θα είναι επίσης ελεύθερα να αποφασίζουν κατά πόσον η παρακολούθηση θα πρέπει να βασίζεται σε δειγματοληπτικό εκ των υστέρων έλεγχο ή σε συστηματικό εκ των προτέρων έλεγχο των διαδικασιών δημόσιων προμηθειών που καλύπτει η παρούσα οδηγία. Θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα τα ενδεχόμενα προβλήματα να τίθενται υπόψη των κατάλληλων οργάνων· αυτό δεν σημαίνει απαραιτήτως ότι αναγνωρίζεται στα πρόσωπα που διεξήγαγαν την παρακολούθηση ικανότητα διαδίκου ενώπιον δικαστηρίου.

Η καλύτερη καθοδήγηση, ενημέρωση και υποστήριξη των αναθετουσών αρχών και των οικονομικών φορέων θα μπορούσε, επίσης, να συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της απόδοσης των δημόσιων προμηθειών χάρη στην καλύτερη γνώση, τη μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου και την ενίσχυση του επαγγελματικού χαρακτήρα των πρακτικών που ακολουθούνται στις προμήθειες· η καθοδήγηση αυτή θα πρέπει να είναι διαθέσιμη στις αναθέτουσες αρχές και στους οικονομικούς φορείς όποτε θεωρείται αναγκαία η βελτίωση της ορθής εφαρμογής των κανόνων. Η προσφερόμενη καθοδήγηση θα μπορούσε να καλύπτει όλα τα θέματα που άπτονται των δημόσιων προμηθειών, όπως ο σχεδιασμός των αγορών, οι διαδικασίες, η επιλογή των τεχνικών και των μέσων και οι ορθές πρακτικές κατά τη διεξαγωγή των διαδικασιών. Όσον αφορά τα νομικά θέματα, η καθοδήγηση δεν θα συνεπάγεται απαραιτήτως πλήρη νομική ανάλυση των ζητημάτων μπορεί να περιορίζεται σε γενική περιγραφή των στοιχείων που θα πρέπει να μελετηθούν για τη λεπτομερή ανάλυση των θεμάτων που θα πραγματοποιηθεί στη συνέχεια, επισημαίνοντας,

επί παραδείγματι, τη νομολογία που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί, κατευθυντήριες γραμμές ή άλλες πηγές που έχουν εξετάσει το συγκεκριμένο θέμα.

(122) Η οδηγία 89/665/ΕΟΚ προβλέπει ορισμένες διαδικασίες προσφυγής που τίθενται στη διάθεση τουλάχιστον των ατόμων που έχουν ή είχαν συμφέρον να συνάψουν συγκεκριμένη σύμβαση και τα οποία ζημιώθηκαν ή κινδυνεύουν να ζημιωθούν από εικαζόμενη παράβαση του ενωσιακού δικαίου στον τομέα των δημόσιων προμηθειών ή των εθνικών κανόνων που μεταφέρουν αυτό το νομοθέτημα στο εσωτερικό δίκαιο. Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει αυτές τις διαδικασίες προσφυγής. Εντούτοις, οι πολίτες, τα ενδιαφερόμενα μέρη, είτε οργανωμένα είτε όχι, καθώς και άλλα πρόσωπα ή φορείς που δεν έχουν πρόσβαση στις διαδικασίες προσφυγής σύμφωνα με την οδηγία 89/665/ΕΟΚ έχουν ως φορολογούμενοι έννομο συμφέρον να διεξάγονται κατά τρόπο ορθό οι διαδικασίες προμήθειας. Θα πρέπει, λοιπόν, να έχουν τη δυνατότητα, με τρόπο διαφορετικό από το σύστημα προσφυγής που προβλέπει η οδηγία 89/665/ΕΟΚ και χωρίς να απαιτείται απαραιτήτως η παρουσία τους ενώπιον δικαστηρίων, να γνωστοποιούν πιθανές παραβιάσεις της οδηγίας σε αρμόδια αρχή ή δομή. Για να αποφεύγονται οι αλληλεπικαλύψεις μεταξύ υφιστάμενων αρχών ή δομών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να προβλέπουν τη δυνατότητα προσφυγής σε γενικές αρχές ή δομές παρακολούθησης, σε τομεακά όργανα εποπτείας, σε δημοτικές αρχές εποπτείας, σε αρχές ανταγωνισμού, στον διαμεσολαβητή ή σε εθνικές αρχές ελέγχου.

(123) Προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των δημόσιων προμηθειών όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, οι προμήθειες οι σχετικές με θέματα περιβάλλοντος, κοινωνίας και καινοτομίας θα πρέπει επίσης να παίξουν τον ρόλο τους. Είναι, συνεπώς, σημαντική η επισκόπηση των εξελίξεων στον τομέα των στρατηγικών προμηθειών, προκειμένου να αποκτάται τεκμηριωμένη εικόνα των γενικών τάσεων σε συνολικό (μακρο)επίπεδο στον συγκεκριμένο τομέα. Όσες τυχόν σχετικές εκθέσεις έχουν ήδη εκπονηθεί μπορούν, βεβαίως, να χρησιμοποιηθούν και σε αυτό το πλαίσιο.

(124) Δεδομένου του δυναμικού των ΜΜΕ όσον αφορά τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, τη μεγέθυνση και την καινοτομία, είναι σημαντικό να ενθαρρύνεται η συμμετοχή τους στις δημόσιες προμήθειες, τόσο μέσω των σχετικών διατάξεων της παρούσας οδηγίας όσο και μέσω πρωτοβουλιών σε εθνικό επίπεδο. Οι νέες διατάξεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να συμβάλουν στη βελτίωση του επιπέδου επιτυχίας, του μεριδίου δηλαδή των ΜΜΕ επί της συνολικής αξίας των συμβάσεων που ανατίθενται. Δεν κρίνεται σκόπιμο να επιβληθούν υποχρεωτικά μερίδια επιτυχίας· ωστόσο, οι εθνικές πρωτοβουλίες ενίσχυσης της συμμετοχής των ΜΜΕ θα πρέπει να παρακολουθούνται εκ του σύνεγγυς δεδομένης της σημασίας τους.

(125) Έχει ήδη θεσπιστεί σειρά διαδικασιών και μεθόδων εργασίας σχετικά με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής και τις επαφές της με τα κράτη μέλη, όπως επί παραδείγματι ανακοινώσεις και επαφές σχετικά με τις διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα 258 και 260 της ΣΛΕΕ, το δίκτυο επίλυσης προβλημάτων στην εσωτερική αγορά (Solvit) και την πρωτοβουλία EU Pilot, τις οποίες δεν τροποποιεί η παρούσα οδηγία. Θα πρέπει, ωστόσο, να συμπληρωθούν με τον καθορισμό ενός και μόνο σημείου αναφοράς σε κάθε κράτος μέλος για τη συνεργασία με την Επιτροπή, το οποίο θα λειτουργεί ως μοναδικό σημείο εισόδου για θέματα που αφορούν τις δημόσιες προμήθειες στα κράτη μέλη. Τη λειτουργία αυτή μπορούν να επιτελούν πρόσωπα ή δομές που βρίσκονται ήδη τακτικά σε επαφή με την Επιτροπή για θέματα που αφορούν δημόσιες προμήθειες, όπως τα εθνικά σημεία επαφής, τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Δημόσιων Προμηθειών, τα μέλη του Δικτύου για τις Δημόσιες Προμήθειες ή εθνικά συντονιστικά όργανα.

(126) Η διαφάνεια και η ιχνηλασιμότητα στη λήψη αποφάσεων για τις διαδικασίες προμήθειας είναι βασικές παράμετροι για τη διασφάλιση ορθών διαδικασιών, μεταξύ άλλων και για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει συνεπώς να κρατούν αντίγραφα των συμβάσεων μεγάλης αξίας που συνάπτονται, ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να μπορούν να έχουν πρόσβαση σε αυτά τα έγγραφα σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες για την πρόσβαση σε έγγραφα. Επιπλέον, τα στοιχεία και οι αποφάσεις ουσιώδους σημασίας για κάθε διαδικασία προμήθειας θα πρέπει να τεκμηριώνονται σε σχετική έκθεση. Για να αποφεύγεται κατά το δυνατόν η διοικητική επιβάρυνση, θα πρέπει να επιτρέπεται η έκθεση αυτή να παραπέμπει σε πληροφορίες ευρισκόμενες ήδη στη σχετική γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης. Τα ηλεκτρονικά συστήματα για τη δημοσίευση των εν λόγω γνωστοποιήσεων, τα οποία διαχειρίζεται η Επιτροπή, θα πρέπει επίσης να βελτιωθούν, ώστε να διευκολυνθεί η εισαγωγή δεδομένων και να καταστούν ταυτοχρόνως ευκολότερες η εξαγωγή συνολικών εκθέσεων και η ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των διαφόρων συστημάτων.

(127) Με σκοπό τη διοικητική απλούστευση και προκειμένου να μειωθεί η επιβάρυνση των κρατών μελών, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάζει περιοδικά κατά πόσον η ποιότητα και η πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στις γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται σε σχέση με διαδικασίες προμήθειας είναι επαρκείς, ώστε να μπορεί η Επιτροπή να εξάγει τα στατιστικά στοιχεία τα οποία, σε διαφορετική περίπτωση, θα έπρεπε να διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη.

(128) Η αποτελεσματική διοικητική συνεργασία είναι απαραίτητη για την ανταλλαγή των πληροφοριών που χρειάζονται για τη διεξαγωγή διαδικασιών ανάθεσης σε διασυνοριακές καταστάσεις, ιδίως όσον αφορά την εξακρίβωση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής, της εφαρμογής ποιοτικών και περιβαλλοντικών προτύπων καθώς και των καταλόγων των εγκεκριμένων οικονομικών φορέων. Η ανταλλαγή πληροφοριών υπόκειται στους εθνικούς νόμους περί εχεμύθειας. Ως εκ τούτου, η παρούσα οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να ανταλλάσσουν πληροφορίες πέραν αυτών στις οποίες έχουν πρόσβαση οι εθνικές αναθέτουσες αρχές. Το Σύστημα Πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς (IMI) που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1] θα μπορούσε να αποτελέσει ένα χρήσιμο ηλεκτρονικό μέσο διευκόλυνσης και ενίσχυσης της διοικητικής συνεργασίας μέσω της διαχείρισης της ανταλλαγής πληροφοριών επί τη βάσει απλών και ενιαίων διαδικασιών που θα υπερβαίνουν τα

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του Συστήματος Πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά και για την κατάργηση της απόφασης 2008/49/ΕΚ της Επιτροπής («κανονισμός IMI») (ΕΕ L 316 της 14.11.2012, σ. 1).

γλωσσικά εμπόδια. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να δρομολογηθεί το ταχύτερο δυνατόν πιλοτικό πρόγραμμα για να δοκιμαστεί η σκοπιμότητα της επέκτασης του ΙΜΙ στην ανταλλαγή πληροφοριών δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

(129) Με στόχο την προσαρμογή στις ταχείες τεχνικές, οικονομικές και κανονιστικές εξελίξεις, είναι σκόπιμο να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της ΣΛΕΕ όσον αφορά ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία της παρούσας οδηγίας. Πράγματι, λόγω της ανάγκης συμμόρφωσης με τις διεθνείς συμφωνίες, η Επιτροπή θα πρέπει να διαθέτει την εξουσία να τροποποιεί τις τεχνικές διαδικασίες για τις μεθόδους υπολογισμού των κατώτατων ορίων, καθώς και να αναθεωρεί τακτικά τα εν λόγω κατώτατα όρια και να προσαρμόζει το παράρτημα Χ· οι κατάλογοι των κεντρικών κρατικών αρχών τροποποιούνται συχνά, λόγω διοικητικών μεταβολών σε εθνικό επίπεδο. Οι εν λόγω τροποποιήσεις κοινοποιούνται στην Επιτροπή, η οποία πρέπει να έχει την εξουσία προσαρμογής του παραρτήματος Ι· οι αναφορές στην ονοματολογία του CPV (Κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις) μπορεί να υποστούν κανονιστικές τροποποιήσεις σε επίπεδο ΕΕ, οι οποίες θα πρέπει να αποτυπώνονται στο κείμενο της παρούσας οδηγίας· οι τεχνικές λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά των συσκευών για την ηλεκτρονική παραλαβή θα πρέπει να επικαιροποιούνται ανάλογα με τις τεχνολογικές εξελίξεις · είναι επίσης αναγκαίο να διαθέτει η Επιτροπή την εξουσία να καταρτίζει υποχρεωτικά τεχνικά πρότυπα ηλεκτρονικής επικοινωνίας, ούτως ώστε να διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα των τεχνικών μορφοτύπων, των διαδικασιών και της αποστολής μηνυμάτων σε διαδικασίες προμήθειας που διεκπεραιώνονται με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις· ο κατάλογος των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης που θεσπίζουν κοινές μεθοδολογίες για τον υπολογισμό του κόστους του κύκλου ζωής θα πρέπει να προσαρμόζεται ταχέως, προκειμένου να ενσωματώνονται σε αυτόν τα μέτρα που εγκρίνονται ανά τομέα. Για την κάλυψη των ανωτέρω αναγκών, η Επιτροπή θα πρέπει να έχει την εξουσία να επικαιροποιεί τον κατάλογο των νομοθετικών πράξεων, συμπεριλαμβανομένων και των μεθοδολογιών προσδιορισμού του κόστους του κύκλου ζωής. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διεξάγει η Επιτροπή τις κατάλληλες διαβουλεύσεις —και σε επίπεδο εμπειρογνωμόνων— κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της. Η Επιτροπή, κατά την επεξεργασία και την κατάρτιση των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, θα πρέπει να διασφαλίζει την ταυτόχρονη, έγκαιρη και δέουσα διαβίβαση των σχετικών εγγράφων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

(130) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή θα πρέπει να διαβουλεύεται με τις κατάλληλες ομάδες εμπειρογνωμόνων στον τομέα της ηλεκτρονικής προμήθειας, εξασφαλίζοντας ισόρροπη σύνθεση των βασικών ομάδων ενδιαφερόμενων φορέων.

(131) Προκειμένου να διασφαλιστούν ομοιόμορφες συνθήκες για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες όσον αφορά την κατάρτιση των τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση των γνωστοποιήσεων και για τις υπεύθυνες δηλώσεις. Οι αρμοδιότητες αυτές θα πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1].

(132) Για την έκδοση των εκτελεστικών πράξεων που αφορούν τα τυποποιημένα έντυπα για τη δημοσίευση ανακοινώσεων θα πρέπει να χρησιμοποιείται η συμβουλευτική διαδικασία, καθώς δεν έχουν επιπτώσεις ούτε από δημοσιονομική άποψη ούτε στη φύση και το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία, Αντιθέτως, οι εν λόγω πράξεις έχουν καθαρά διοικητικό σκοπό και εξυπηρετούν τη διευκόλυνση της εφαρμογής των κανόνων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

(133) Για την έκδοση των τυποποιημένων εντύπων για τις υπεύθυνες δηλώσεις θα πρέπει να χρησιμοποιείται η διαδικασία εξέτασης λόγω των επιπτώσεων των δηλώσεων αυτών επί των προμηθειών και επειδή διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην απλοποίηση των απαιτήσεων υποβολής εγγράφων στα πλαίσια των διαδικασιών προμηθειών.

(134) Η Επιτροπή θα πρέπει να επανεξετάσει τις επιπτώσεις της εφαρμογής των κατώτατων ορίων στην εσωτερική αγορά και να υποβάλει σχετική έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Κατά την επανεξέταση θα πρέπει να λάβει υπόψη παράγοντες όπως το επίπεδο των διασυνοριακών προμηθειών, η συμμετοχή των ΜΜΕ, το κόστος συναλλαγών και η σχέση κόστους-οφέλους.

Σύμφωνα με το άρθρο της XXII παράγραφος 7, η ΣΔΠ θα αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω διαπραγματεύσεων τρία έτη μετά την έναρξη ισχύος της και σε τακτά διαστήματα στη συνέχεια. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να εξεταστεί η καταλληλότητα των κατώτατων ορίων, λαμβανομένου υπόψη του αντίκτυπου του πληθωρισμού σε περίπτωση μακράς περιόδου χωρίς αλλαγές των κατώτατων ορίων της ΣΔΠ· εάν πρέπει να αλλάξει το επίπεδο των κατώτατων ορίων, η Επιτροπή θα πρέπει, όπου απαιτείται, να εγκρίνει νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση των κατώτατων ορίων που τίθενται σε αυτή την οδηγία.

(135) Έχοντας υπόψη τις εν εξελίξει συζητήσεις περί των οριζόντιων διατάξεων που διέπουν τις σχέσεις με τρίτες χώρες στο πλαίσιο δημόσιας προμήθειας, η Επιτροπή θα πρέπει να παρακολουθήσει εκ του σύνεγγυς τις παγκόσμιες εμπορικές συνθήκες και να εκτιμήσει την ανταγωνιστική θέση της Ένωσης.

(136) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, δηλαδή ο συντονισμός των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που εφαρμόζονται σε ορισμένες διαδικασίες δημόσιων προμηθειών, είναι αδύνατον να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη και δύναται λόγω της κλίμακάς της και των αποτελεσμάτων της να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που διατυπώνεται στο άρθρο 5 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη του στόχου αυτού.

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

(137) Επομένως, η οδηγία 2004/18/ΕΚ θα πρέπει να καταργηθεί.

(138) Σύμφωνα με την κοινή πολιτική δήλωση των κρατών μελών και της Επιτροπής για τα επεξηγηματικά έγγραφα της 28ης Σεπτεμβρίου 2011, τα κράτη μέλη έχουν δεσμευθεί να συνοδεύεται, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, η κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό τους δίκαιο από ένα ή περισσότερα έγγραφα που επεξηγούν τη σχέση μεταξύ των συστατικών στοιχείων μιας οδηγίας και των αντίστοιχων μερών των νομικών πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Αναφορικά με την παρούσα οδηγία, ο νομοθέτης θεωρεί δικαιολογημένη τη διαβίβαση των εγγράφων αυτών,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΙΤΛΟΣ I: ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

ΤΜΗΜΑ 1: ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ

Άρθρο 1: Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 2: Ορισμοί

Άρθρο 3: Μεικτές προμήθειες

ΤΜΗΜΑ 2: ΚΑΤΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ

Άρθρο 4: Κατώτατα ποσά

Άρθρο 5: Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της προμήθειας

Άρθρο 6: Αναθεώρηση των κατώτατων ορίων και του καταλόγου των κεντρικών κρατικών αρχών

ΤΜΗΜΑ 3: ΕΞΑΙΡΕΣΕΙΣ

Άρθρο 7: Συμβάσεις στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών

Άρθρο 8: Ειδικές εξαιρέσεις στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Άρθρο 9: Δημόσιες συμβάσεις που ανατίθενται και διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται δυνάμει διεθνών κανόνων

Άρθρο 10: Ειδικές εξαιρέσεις για συμβάσεις υπηρεσιών

Άρθρο 11: Συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται βάσει αποκλειστικού δικαιώματος

Άρθρο 12: Δημόσιες συμβάσεις μεταξύ οντοτήτων του δημοσίου τομέα

ΤΜΗΜΑ 4: ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ

Ενότητα 1: Συμβάσεις με υποδιαιρέσεις και υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης

Άρθρο 13: Συμβάσεις που επιδοτούνται από αναθέτουσες αρχές

Άρθρο 14: Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης

Ενότητα 2: Προμήθειες που αφορούν την άμυνα ή την ασφάλεια

Άρθρο 15: Άμυνα και ασφάλεια

Άρθρο 16: Μεικτές προμήθειες που αφορούν την άμυνα ή την ασφάλεια

Άρθρο 17: Δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμοί μελέτης που αφορούν την άμυνα ή την ασφάλεια και ανατίθενται ή διοργανώνονται σύμφωνα με διεθνείς κανόνες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: Γενικοί κανόνες

Άρθρο 18: Αρχές εφαρμοζόμενες στις προμήθειες

Άρθρο 19: Οικονομικοί φορείς

Άρθρο 20: Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ' αποκλειστικότητα

Άρθρο 21: Εμπιστευτικότητα

Άρθρο 22: Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες

Άρθρο 23: Ονοματολογίες

Άρθρο 24: Συγκρούσεις συμφερόντων

ΤΙΤΛΟΣ II: ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: Διαδικασίες

Άρθρο 25: Προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη ΣΔΠ και άλλες διεθνείς συμφωνίες

Άρθρο 26: Επιλογή των διαδικασιών

Άρθρο 27: Ανοικτή διαδικασία

Άρθρο 28: Κλειστή διαδικασία

Άρθρο 29: Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση

Άρθρο 30: Ανταγωνιστικός διάλογος

Άρθρο 31: Σύμπραξη καινοτομίας

Άρθρο 32: Χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: Τεχνικές και εργαλεία για ηλεκτρονικές και συγκεντρωτικές προμήθειες

Άρθρο 33: Συμφωνίες-πλαίσια

Άρθρο 34: Δυναμικά συστήματα αγορών

Άρθρο 35: Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί

Άρθρο 36: Ηλεκτρονικοί κατάλογοι

Άρθρο 37: Κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών και κεντρικές αρχές αγορών

Άρθρο 38: Περιστασιακές από κοινού προμήθειες

Άρθρο 39: Προμήθειες που αφορούν αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: Διεξαγωγή της διαδικασίας

ΤΜΗΜΑ 1 ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Άρθρο 40: Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς

Άρθρο 41: Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων

Άρθρο 42: Τεχνικές προδιαγραφές

Άρθρο 43: Σήματα

Άρθρο 44: Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα

Άρθρο 45: Εναλλακτικές προσφορές

Άρθρο 46: Υποδιαίρεση συμβάσεων σε παρτίδες

Άρθρο 47: Καθορισμός προθεσμιών

ΤΜΗΜΑ 2: ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Άρθρο 48: Προκαταρκτικές γνωστοποιήσεις

Άρθρο 49: Γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης

Άρθρο 50: Γνωστοποιήσεις ανάθεσης σύμβασης

Άρθρο 51: Σύνταξη και λεπτομέρειες δημοσίευσης των γνωστοποιήσεων

Άρθρο 52: Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο

Άρθρο 53: Ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της προμήθειας

Άρθρο 54: Προσκλήσεις προς υποψηφίους

Άρθρο 55: Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων

ΤΜΗΜΑ 3: ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

Άρθρο 56: Γενικές αρχές

Ενότητα 1: Κριτήρια ποιοτικής επιλογής

Άρθρο 57: Λόγοι αποκλεισμού

Άρθρο 58: Κριτήρια επιλογής

Άρθρο 59: Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας

Άρθρο 60: Αποδεικτικά μέσα

Άρθρο 61: Επιγραμμικό αποθετήριο πιστοποιητικών (e-Certis)

Άρθρο 62: Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

Άρθρο 63: Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων

Άρθρο 64: Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων και πιστοποίηση από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου

Ενότητα 2: Περιορισμός του αριθμού των υποψηφίων, των προσφορών και των λύσεων

Άρθρο 65: Περιορισμός του αριθμού των πληρούντων τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν

Άρθρο 66: Περιορισμός του αριθμού των προσφορών και των λύσεων

Ενότητα 3: Ανάθεση της σύμβασης

Άρθρο 67: Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων

Άρθρο 68: Κοστολόγηση του κύκλου ζωής

Άρθρο 69: Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV: Εκτέλεση της σύμβασης

Άρθρο 70: Όροι εκτέλεσης της σύμβασης

Άρθρο 71: Υπεργολαβία

Άρθρο 72: Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους

Άρθρο 73: Λύση συμβάσεων

ΤΙΤΛΟΣ III: ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: Κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

Άρθρο 74: Ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

Άρθρο 75: Δημοσίευση γνωστοποιήσεων

Άρθρο 76: Αρχές της ανάθεσης συμβάσεων

Άρθρο 77: Αποκλειστικές συμβάσεις για ορισμένες υπηρεσίες

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: Κανόνες που διέπουν τους διαγωνισμούς μελετών

Άρθρο 78: Πεδίο εφαρμογής

Άρθρο 79: Γνωστοποιήσεις

Άρθρο 80: Κανόνες σχετικά με τη διοργάνωση διαγωνισμών μελετών και την επιλογή συμμετεχόντων

Άρθρο 81: Σύνθεση της κριτικής επιτροπής

Άρθρο 82: Αποφάσεις της κριτικής επιτροπής

ΤΙΤΛΟΣ IV: ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Άρθρο 83: Επιβολή

Άρθρο 84: Χωριστές εκθέσεις σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων

Άρθρο 85: Εθνικά στοιχεία εκθέσεων και στατιστικών

Άρθρο 86: Διοικητική συνεργασία

ΤΙΤΛΟΣ V: ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ, ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 87: Άσκηση της ανάθεσης εξουσιών

Άρθρο 88: Διαδικασία του επείγοντος

Άρθρο 89: Διαδικασία επιτροπής

Άρθρο 90: Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και μεταβατικές διατάξεις

Άρθρο 91: Καταργήσεις

Άρθρο 92: Επανεξέταση

Άρθρο 93: Έναρξη ισχύος

Άρθρο 94: Αποδέκτες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I: ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΗΜΕΙΟ 6 ΣΤΟΙΧΕΙΟ α)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4 ΣΤΟΙΧΕΙΟ β) ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV: ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΣΧΕΔΙΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

Μέρος Α: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΗΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΕ «ΠΡΟΦΙΛ ΑΓΟΡΑΣΤΗ»

Μέρος Β: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ (ως αναφέρεται στο άρθρο 48)

Μέρος Γ: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (ως αναφέρεται στο άρθρο 49)

Μέρος Δ: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ (ως αναφέρεται στο άρθρο 50)

Μέρος Ε: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (ως αναφέρεται στο άρθρο 79 παράγραφος 1)

Μέρος ΣΤ: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ (ως αναφέρεται στο άρθρο 79 παράγραφος 2)

Μέρος Ζ: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ (ως αναφέρεται στο άρθρο 72 παράγραφος 1)

Μέρος Η: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ως αναφέρεται στο άρθρο 75 παράγραφος 1)

Μέρος Θ: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΕΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ως αναφέρεται στο άρθρο 75 παράγραφος 1)

Μέρος Ι: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ (ως αναφέρεται στο άρθρο 75 παράγραφος 2)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 35 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII: ΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII: ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IX: ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟΝ ΔΙΑΛΟΓΟ Ή ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 54

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 18 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI: ΜΗΤΡΩΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XII: ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIII: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΕ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 68 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIV: ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 74

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XV: ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

ΤΙΤΛΟΣ I

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Πεδίο εφαρμογής και ορισμοί

Τμήμα 1

Αντικείμενο και ορισμοί

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες για τις διαδικασίες προμήθειας που πραγματοποιούνται από αναθέτουσες αρχές, τόσο για δημόσιες συμβάσεις όσο για διαγωνισμούς μελετών, των οποίων η αξία εκτιμάται ότι δεν υπολείπεται των κατώτατων ορίων που προβλέπονται στο άρθρο 4.

2. Προμήθεια κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας είναι η απόκτηση, μέσω δημόσιας σύμβασης, από μία ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές, έργων, αγαθών ή υπηρεσιών από οικονομικούς φορείς που επιλέγονται από τις εν λόγω αναθέτουσες αρχές, ανεξαρτήτως του κατά πόσον τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες προορίζονται για την εξυπηρέτηση σκοπού δημοσίου συμφέροντος.

3. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας υπόκειται στο άρθρο 346 της ΣΛΕΕ.

4. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να ορίζουν, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, ποιες υπηρεσίες θεωρούν γενικού οικονομικού συμφέροντος, πώς θα πρέπει να οργανώνονται και να χρηματοδοτούνται οι υπηρεσίες αυτές, σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, και σε ποιες ειδικές υποχρεώσεις θα πρέπει να υπόκεινται. Ομοίως, η παρούσα οδηγία δεν θίγει την απόφαση των δημόσιων αρχών αν, πώς και σε ποιο βαθμό επιθυμούν να εκτελέσουν δημόσια καθήκοντα οι ίδιες, σύμφωνα με το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 26 σχετικά με τις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος.

5. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη οργανώνουν τα συστήματά τους στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης.

6. Συμφωνίες, αποφάσεις ή άλλες νομικές πράξεις που οργανώνουν τη μεταβίβαση δικαιωμάτων και ευθυνών για την εκτέλεση δημόσιων καθηκόντων μεταξύ αναθετουσών αρχών ή ομίλων αναθετουσών αρχών και δεν προβλέπουν αμοιβή για την εκτέλεση των συμβάσεων, θεωρούνται ζήτημα εσωτερικής οργάνωσης του εκάστοτε κράτους μέλους και, κατά συνέπεια, ουδόλως επηρεάζονται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 2

Ορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι περιφερειακές ή οι τοπικές αρχές, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου ή οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου·

2) ως «κεντρικές κρατικές αρχές» νοούνται οι αναθέτουσες αρχές που περιλαμβάνονται στο παράρτημα I και, εφόσον έχουν επέλθει διορθώσεις ή τροποποιήσεις σε εθνικό επίπεδο, οι οντότητες που τις έχουν διαδεχθεί·

3) ως «μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές» νοούνται όλες οι αναθέτουσες αρχές που δεν είναι κεντρικές κρατικές αρχές,

4) ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οι οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα·

β) έχουν νομική προσωπικότητα· και

γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από τις κρατικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου· ή υπόκεινται σε διαχειριστική εποπτεία από τις αρχές ή οργανισμούς αυτούς· ή έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερο από το ήμισυ των μελών διορίζεται από τις κρατικές, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου·

5) ως «δημόσιες συμβάσεις» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων και μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών·

6) ως «δημόσιες συμβάσεις έργων» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο:

α) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα II·

β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου·

γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει αναθέτουσα αρχή που ασκεί καθοριστική επίδραση στο είδος ή τη μελέτη του έργου·

7) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας·

8) ως «δημόσιες συμβάσεις αγαθών» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς δικαίωμα αγοράς, προϊόντων. Μια δημόσια σύμβαση αγαθών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης·

9) ως «δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι δημόσιες συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών, πλην των αναφερομένων στο σημείο 6.

10) ως «οικονομικός φορέας» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή δημόσιος φορέας ή ομάδα αυτών των προσώπων και/ή φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών ενώσεων επιχειρήσεων, που προσφέρει την εκτέλεση εργασιών και/ή έργου, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά·

11) ως «προσφέρων» νοείται οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά·

12) ως «υποψήφιος» νοείται οικονομικός φορέας που έχει ζητήσει να του αποσταλεί ή έχει λάβει πρόσκληση συμμετοχής σε κλειστή διαδικασία, σε ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο ή σε σύμπραξη καινοτομίας·

13) ως «έγγραφο της προμήθειας» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο παρουσιάζει ή στο οποίο παραπέμπει η αναθέτουσα αρχή με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της προμήθειας ή της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης, της προκαταρκτικής γνωστοποίησης σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των μορφοτύπων για την παρουσίαση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών για τις γενικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων·

14) ως «κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών» νοούνται δραστηριότητες που διεξάγονται σε μόνιμη βάση με μία από τις κατωτέρω μορφές:

α) η απόκτηση αγαθών και/ή υπηρεσιών που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές,

β) η ανάθεση δημόσιων συμβάσεων ή η σύναψη συμφωνιών-πλαισίων για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτουσες αρχές·

15) ως «επικουρικές δραστηριότητες προμηθειών» νοούνται δραστηριότητες που συνίστανται στην παροχή υποστήριξης σε δραστηριότητες προμηθειών, ιδίως με τις κατωτέρω μορφές:

α) τεχνική υποδομή που παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις ή να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσια για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες·

β) συμβουλές σχετικά με τη διεξαγωγή ή τον σχεδιασμό διαδικασιών δημοσίων προμηθειών·

γ) προετοιμασία και διαχείριση διαδικασιών προμήθειας εξ ονόματος και για λογαριασμό της ενδιαφερόμενης αναθέτουσας αρχής·

16) ως «κεντρική αρχή αγορών» νοείται αναθέτουσα αρχή που παρέχει κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες προμηθειών·

17) ως «πάροχος υπηρεσιών προμηθειών» νοείται δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που προσφέρει επικουρικές δραστηριότητες προμηθειών στην αγορά·

18) με τους όρους «γραπτώς» ή «εγγράφως» νοείται κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών το οποίο μπορεί να διαβάζεται, να αναπαράγεται και στη συνέχεια να γνωστοποιείται, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που διαβιβάζονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικά μέσα·

19) ως «ηλεκτρονικό μέσο» νοείται ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός για την επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης) και την αποθήκευση δεδομένων, τα οποία διαβιβάζονται, διακινούνται ή λαμβάνονται με τη χρήση ενσύρματου, ασύρματου, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου·

20) ως «κύκλος ζωής» νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια, συμπεριλαμβανομένων της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης, καθ' όλη τη διάρκεια ύπαρξης ενός προϊόντος ή ενός έργου ή της παροχής μιας υπηρεσίας, από την αγορά των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή χρήσης·

21) ως «διαγωνισμοί μελετών» νοούνται διαδικασίες που παρέχουν τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή να αποκτά, κυρίως στους τομείς της χωροταξίας, της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και των έργων πολιτικού μηχανικού ή της επεξεργασίας δεδομένων, μια μελέτη ή ένα σχέδιο που επιλέγεται από κριτική επιτροπή έπειτα από διαγωνισμό, με ή χωρίς την απονομή βραβείων·

22) ως «καινοτομία» νοείται η υλοποίηση νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, οικοδομής ή κατασκευής, νέας μεθόδου εμπορίας ή νέας μεθόδου οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, την οργάνωση του χώρου εργασίας ή τις εξωτερικές σχέσεις, μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνιακών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη·

23) ως «σήμα» νοείται οποιοδήποτε έγγραφο, πιστοποιητικό ή βεβαίωση που επιβεβαιώνει ότι ένα συγκεκριμένο έργο, προϊόν, υπηρεσία ή διαδικασία πληροί ορισμένες απαιτήσεις·

24) ως «απαίτηση ή απαιτήσεις σήματος» νοούνται οι απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληροί ένα συγκεκριμένο έργο, προϊόν, υπηρεσία ή διαδικασία, προκειμένου να λάβει το σχετικό σήμα.

2. Για τον σκοπό του παρόντος άρθρου «περιφερειακές αρχές» είναι οι ενδεικτικώς απαριθμούμενες στο NUTS 1 και 2, ως αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1], ενώ οι «τοπικές αρχές» περιλαμβάνουν όλες τις αρχές των διοικητικών μονάδων που εμπίπτουν στο NUTS 3 και μικρότερες διοικητικές μονάδες, ως αναφέρονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003.

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1).

Άρθρο 3

Μεικτές προμήθειες

1. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται σε μεικτές συμβάσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο διαφορετικά είδη προμηθειών το σύνολο των οποίων καλύπτεται από την παρούσα οδηγία.

Οι παράγραφοι 3 έως 5 εφαρμόζονται σε μεικτές συμβάσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο προμήθειες που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία και προμήθειες που καλύπτονται από άλλα νομικά καθεστώτα.

2. Οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο δύο ή περισσότερα είδη προμηθειών (έργα, υπηρεσίες ή αγαθά) ανατίθενται σύμφωνα με τις διατάξεις που εφαρμόζονται στο είδος της προμήθειας που χαρακτηρίζει το κύριο αντικείμενο της σχετικής σύμβασης.

Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων που αποτελούνται εν μέρει από υπηρεσίες κατά την έννοια του τίτλου III κεφάλαιο I και εν μέρει από άλλες υπηρεσίες ή μεικτών συμβάσεων που αποτελούνται εν μέρει από υπηρεσίες και εν μέρει από αγαθά, το κύριο αντικείμενο προσδιορίζεται σύμφωνα με το ποια από τις εκτιμώμενες αξίες των αντίστοιχων υπηρεσιών ή αγαθών είναι η υψηλότερη.

3. Όταν τα διαφορετικά τμήματα μιας συγκεκριμένης σύμβασης μπορούν να χωριστούν αντικειμενικά, εφαρμόζεται η παράγραφος 4. Όταν τα διαφορετικά τμήματα μιας συγκεκριμένης σύμβασης δεν μπορούν να χωριστούν αντικειμενικά, εφαρμόζεται η παράγραφος 6.

Όταν τμήμα μιας συγκεκριμένης σύμβασης καλύπτεται από το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ ή την οδηγία 2009/81/ΕΚ, εφαρμόζεται το άρθρο 16 της παρούσας οδηγίας.

4. Σε περίπτωση συμβάσεων με αντικείμενο προμήθειες που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία καθώς και προμήθειες που δεν καλύπτονται από αυτήν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιλέγουν την ανάθεση χωριστών συμβάσεων για τα επιμέρους τμήματα ή την ανάθεση ενιαίας σύμβασης. Όταν οι αναθέτουσες αρχές επιλέγουν την ανάθεση χωριστών συμβάσεων για τα επιμέρους τμήματα, η απόφαση για το ποιο νομικό καθεστώς εφαρμόζεται σε καθεμιά από τις χωριστές αυτές συμβάσεις λαμβάνεται βάσει των χαρακτηριστικών εκάστου τμήματος.

Όταν οι αναθέτουσες αρχές επιλέγουν την ανάθεση ενιαίας σύμβασης, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται, εκτός εάν το άρθρο 16 προβλέπει άλλως, στην προκύπτουσα μεικτή σύμβαση, ανεξαρτήτως της αξίας των τμημάτων που διαφορετικά θα ενέπιπταν σε άλλο νομικό καθεστώς και ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος από το οποίο θα διέπονταν σε διαφορετική περίπτωση τα τμήματα αυτά.

Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων που περιέχουν στοιχεία συμβάσεων αγαθών, έργων και υπηρεσιών και συμβάσεων παραχώρησης, η μεικτή σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, υπό τον όρο ότι, υπολογιζόμενη σύμφωνα με το άρθρο 5, η εκτιμώμενη αξία του τμήματος της σύμβασης που συνιστά σύμβαση καλυπτόμενη από την παρούσα οδηγία είναι ίση ή ανώτερη από το σχετικό όριο που προβλέπεται στο άρθρο 4.

5. Σε περίπτωση συμβάσεων με αντικείμενο προμήθειες καλυπτόμενες από την παρούσα οδηγία και προμήθειες για την άσκηση δραστηριότητας που διέπεται από τις διατάξεις της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, οι εφαρμοστέοι κανόνες καθορίζονται, κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, σύμφωνα με τα άρθρα 5 και 6 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

6. Όταν τα διάφορα τμήματα συγκεκριμένης σύμβασης δεν μπορούν να χωριστούν αντικειμενικά, το ισχύον νομικό καθεστώς καθορίζεται με βάση το κύριο αντικείμενο της εν λόγω σύμβασης.

Τμήμα 2

Κατώτατα όρια

Άρθρο 4

Κατώτατα ποσά

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις προμήθειες των οποίων η εκτιμώμενη αξία εκτός φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ) είναι ίση προς ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

α) 5 186 000 EUR για τις δημόσιες συμβάσεις έργων·

β) 134 000 EUR για δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών που ανατίθενται από κεντρικές κρατικές αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές· σε περίπτωση που οι δημόσιες συμβάσεις αγαθών ανατίθενται από τις αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, το εν λόγω κατώτατο όριο ισχύει μόνο για τις συμβάσεις που αφορούν τα οριζόμενα στο παράρτημα III προϊόντα·

γ) 207 000 EUR για δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών που ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές και για διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από τις εν λόγω αρχές· το κατώτατο όριο αυτό εφαρμόζεται επίσης στις δημόσιες συμβάσεις αγαθών που ανατίθενται από κεντρικές κρατικές αρχές οι οποίες δραστηριοποιούνται στον τομέα της άμυνας, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν προϊόντα που δεν καλύπτονται από το παράρτημα III·

δ) 750 000 EUR για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο παράρτημα XIV.

Άρθρο 5

Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας της προμήθειας

1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας προμήθειας βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, χωρίς ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από την αναθέτουσα αρχή, συμπεριλαμβανομένων τυχόν δικαιωμάτων προαιρέσεως ή τυχόν παρατάσεων της σύμβασης, όπως ορίζουν ρητά τα έγγραφα της προμήθειας.

Σε περίπτωση που η αναθέτουσα αρχή προβλέπει απονομή βραβείων ή καταβολή χρηματικών ποσών για τους υποψήφιους ή προσφέροντες, λαμβάνει υπόψη της τα ποσά αυτά κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της προμήθειας.

2. Όταν αναθέτουσα αρχή αποτελείται από χωριστές επιχειρησιακές μονάδες, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία για όλες τις χωριστές επιχειρησιακές μονάδες.

Παρά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, όταν η χωριστή επιχειρησιακή μονάδα είναι ανεξαρτήτως υπεύθυνη για τις προμήθειές της ή ορισμένες κατηγορίες αυτών, οι τιμές μπορούν να υπολογίζονται στο επίπεδο της συγκεκριμένης μονάδας.

3. Η επιλογή της χρησιμοποιούμενης μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας προμήθειας δεν γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή της από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Η προμήθεια δεν υποδιαιρείται κατά τρόπο ώστε να μην εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, εκτός εάν υφίσταται αντικειμενικός λόγος.

4. Η εκτιμωμένη αξία ισχύει τη στιγμή της αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού, ή, στις περιπτώσεις όπου δεν προβλέπεται προκήρυξη διαγωνισμού, τη στιγμή που η αναθέτουσα αρχή αρχίζει τη διαδικασία προμήθειας, φερ' ειπείν ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της προμήθειας, όπου χρειάζεται.

5. Για τις συμφωνίες-πλαίσια και για τα δυναμικά συστήματα αγορών, η αξία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η μέγιστη εκτιμώμενη αξία, χωρίς ΦΠΑ, του συνόλου των συμβάσεων που προβλέπονται για τη συνολική διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου ή του δυναμικού συστήματος αγορών.

6. Στην περίπτωση συμπράξεων καινοτομίας, η αξία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η μέγιστη εκτιμώμενη αξία, χωρίς ΦΠΑ, των δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης που θα λάβουν χώρα σε όλα τα στάδια της προβλεπόμενης σύμπραξης, καθώς και των αγαθών, των υπηρεσιών ή των έργων που θα αναπτυχθούν και θα παρασχεθούν κατά τη λήξη της προβλεπόμενης σύμπραξης.

7. Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων, κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας λαμβάνονται υπόψη το κόστος των έργων καθώς και η συνολική εκτιμώμενη αξία των αγαθών και υπηρεσιών που τίθενται στη διάθεση του εργολάβου από τις αναθέτουσες αρχές, εφόσον είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των έργων.

8. Όταν προτεινόμενο έργο ή προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών παρτίδων, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των παρτίδων.

Όταν η συνολική αξία των παρτίδων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 4, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε παρτίδας.

9. Όταν ένα σχέδιο αγοράς για την απόκτηση ομοιογενών αγαθών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση συμβάσεων υπό τη μορφή χωριστών παρτίδων, λαμβάνεται υπόψη κατά την εφαρμογή του άρθρου 4 στοιχεία β) και γ) η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των παρτίδων.

Όταν η συνολική αξία των παρτίδων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 4, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε παρτίδας.

10. Παρά τα προβλεπόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένες παρτίδες χωρίς να εφαρμόζουν τις διαδικασίες που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, εφόσον η εκτιμώμενη αξία της εν λόγω παρτίδας, χωρίς ΦΠΑ, είναι μικρότερη από 80 000 EUR για αγαθά ή υπηρεσίες ή από 1 εκατ. EUR για έργα. Πάντως, η συνολική αξία των παρτίδων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, χωρίς την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, δεν υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των παρτίδων στις οποίες έχει υποδιαιρεθεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη αγορά ομοιογενών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών.

11. Όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις αγαθών ή υπηρεσιών οι οποίες έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή οι οποίες προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης βασίζεται στα εξής:

α) είτε στη συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων του ιδίου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, όταν είναι δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς τις ποσότητες ή την αξία τους κατά τους δώδεκα μήνες που έπονται της αρχικής σύμβασης·

β) είτε στην εκτιμώμενη συνολική αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνάπτονται κατά το δωδεκάμηνο που έπεται της πρώτης παράδοσης ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.

12. Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις αγαθών που έχουν ως αντικείμενο τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση προϊόντων, η αξία που πρέπει να λαμβάνεται ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης είναι η εξής:

α) στην περίπτωση δημόσιων συμβάσεων ορισμένου χρόνου, εφόσον η διάρκειά τους είναι ίση ή μικρότερη από 12 μήνες, η συνολική εκτιμώμενη αξία για τη διάρκεια της σύμβασης ή, εφόσον η διάρκεια της σύμβασης είναι μεγαλύτερη από 12 μήνες, η συνολική αξία της σύμβασης στην οποία περιλαμβάνεται η εκτιμώμενη υπολειπόμενη αξία·

β) στην περίπτωση δημόσιων συμβάσεων αορίστου χρόνου ή στην περίπτωση που η διάρκειά τους δεν μπορεί να προσδιοριστεί, η μηνιαία αξία πολλαπλασιαζόμενη επί 48.

13. Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών, η βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης είναι, ανάλογα με την περίπτωση, η εξής:

α) ασφαλιστικές υπηρεσίες: το καταβλητέο ασφάλιστρο και οι άλλοι τρόποι αμοιβής·

β) τραπεζικές και άλλες χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες: οι αμοιβές, οι καταβλητέες προμήθειες, οι τόκοι και οι άλλοι τρόποι αμοιβής·

γ) συμβάσεις μελετών: οι αμοιβές, οι καταβλητέες προμήθειες και οι άλλοι τρόποι αμοιβής.

14. Όσον αφορά τις συμβάσεις υπηρεσιών στις οποίες δεν αναφέρεται συνολική τιμή, ως βάση υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων λαμβάνεται:

α) στην περίπτωση συμβάσεων ορισμένου χρόνου και εφόσον η διάρκειά τους είναι ίση ή μικρότερη από 48 μήνες: η συνολική αξία για όλη τη διάρκεια τους·

β) στην περίπτωση συμβάσεων αορίστου χρόνου ή διάρκειας μεγαλύτερης των 48 μηνών: η μηνιαία αξία πολλαπλασιασμένη επί 48.

Άρθρο 6

Αναθεώρηση των κατώτατων ορίων και του καταλόγου των κεντρικών κρατικών αρχών

1. Ανά διετία, αρχής γενομένης από τις 30 Ιουνίου 2013, η Επιτροπή επαληθεύει αν τα κατώτατα όρια που καθορίζονται στο άρθρο 4 στοιχεία α), β) και γ) αντιστοιχούν στα κατώτατα όρια που προβλέπονται στη συμφωνία περί δημοσίων προμηθειών (ΣΔΠ) του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου και, εάν κρίνεται αναγκαίο, τα αναθεωρεί βάσει του παρόντος άρθρου.

Με τη μέθοδο υπολογισμού που καθορίζεται στη ΣΔΠ, η Επιτροπή υπολογίζει την αξία αυτών των κατώτατων ορίων με βάση τη μέση ημερήσια τιμή του ευρώ, εκφραζόμενη σε ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (ΕΤΔ), κατά την εικοσιτετράμηνη χρονική περίοδο η οποία λήγει την 31η Αυγούστου που προηγείται της αναθεώρησης, με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου. Η κατ' αυτόν τον τρόπο αναθεωρημένη αξία των κατώτατων ορίων, εάν χρειαστεί, στρογγυλοποιείται προς τα κάτω κατά προσέγγιση χιλιάδας ευρώ σε σχέση με το ποσό που προκύπτει από τον υπολογισμό αυτόν, προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση των ισχυόντων κατώτατων ορίων που προβλέπονται στη ΣΔΠ, εκφραζόμενων σε ΕΤΔ.

2. Όταν προβαίνει στην αναθεώρηση σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή αναθεωρεί επιπλέον:

α) το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 13 πρώτο εδάφιο στοιχείο α), ευθυγραμμίζοντάς το με το αναθεωρημένο κατώτατο όριο που εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις έργων·

β) το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 13 πρώτη παράγραφος στοιχείο β), ευθυγραμμίζοντάς το με το αναθεωρημένο κατώτατο όριο που εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών οι οποίες ανατίθενται από μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές.

3. Κάθε δύο έτη, αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 2014, η Επιτροπή προσδιορίζει το ύψος, στα εθνικά νομίσματα των κρατών μελών εκτός ευρωζώνης, των κατώτατων ορίων του άρθρου 4 στοιχεία α), β) και γ), αναθεωρημένων σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Ταυτόχρονα, η Επιτροπή προσδιορίζει την αξία, στα εθνικά νομίσματα των κρατών μελών εκτός ευρωζώνης, των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 4 στοιχείο δ).

Σύμφωνα με τη μέθοδο υπολογισμού που καθορίζεται στη ΣΔΠ, ο προσδιορισμός αυτών των αξιών βασίζεται στη μέση ημερήσια τιμή των νομισμάτων αυτών, που αντιστοιχεί στα ισχύοντα κατώτατα όρια, εκφραζόμενη σε ευρώ, κατά την εικοσιτετράμηνη χρονική περίοδο η οποία λήγει την τελευταία ημέρα του Αυγούστου που προηγείται της αναθεώρησης, με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου.

4. Η Επιτροπή προβαίνει στη δημοσίευση των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 αναθεωρημένων κατώτατων ορίων και την αντίστοιχη αξία τους στα εθνικά νομίσματα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 3, καθώς και η αξία που καθορίζεται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3, στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στην αρχή του μηνός Νοεμβρίου που ακολουθεί την αναθεώρησή τους.

5. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 87, με σκοπό την προσαρμογή της μεθοδολογίας που καθορίζεται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου σε οποιαδήποτε αλλαγή της μεθοδολογίας που προβλέπεται στη ΣΔΠ για την αναθεώρηση των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στο άρθρο 4 στοιχεία α), β) και γ), καθώς και για τον προσδιορισμό των αντίστοιχων τιμών στα εθνικά νομίσματα των κρατών μελών εκτός της ευρωζώνης, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 3 του παρόντος άρθρου.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 87, προκειμένου να αναθεωρεί τα κατώτατα όρια που αναφέρονται στο άρθρο 4 στοιχεία α), β) και γ) σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, και να αναθεωρεί τα κατώτατα όρια που αναφέρονται στο άρθρο 13 πρώτη παράγραφος στοιχεία α) και β), σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

6. Σε περίπτωση που είναι απαραίτητη η αναθεώρηση των κατώτατων ορίων του άρθρου 4 στοιχεία α), β) και γ) και των κατώτατων ορίων του άρθρου 13 πρώτη παράγραφος στοιχεία α) και β) αλλά, λόγω χρονικών περιορισμών, δεν είναι δυνατή η χρήση της διαδικασίας που ορίζεται στο άρθρο 87 και, συνεπώς, συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι επείγουσας ανάγκης, εφαρμόζεται στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με την παράγραφο 5 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 88.

7. Η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 87 για την τροποποίηση του παραρτήματος I, προκειμένου να ενημερώνει τον κατάλογο αναθετουσών αρχών μετά τις γνωστοποιήσεις των κρατών μελών, όταν οι τροποποιήσεις αυτές αποδεικνύονται απαραίτητες για το σωστό προσδιορισμό των αναθετουσών αρχών.

Τμήμα 3

Εξαιρέσεις

Άρθρο 7

Συμβάσεις στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμούς μελετών οι οποίοι, στο πλαίσιο της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, ανατίθενται ή διοργανώνονται από αναθέτουσες αρχές οι οποίες ασκούν μία ή περισσότερες από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 8 έως 14 της εν λόγω οδηγίας και ανατίθενται για τις δραστηριότητες αυτές, ούτε στις δημόσιες συμβάσεις που εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας δυνάμει των άρθρων 18, 23 και 34 της εν λόγω οδηγίας, ούτε, όταν ανατίθενται από αναθέτουσα αρχή που παρέχει ταχυδρομικές υπηρεσίες κατά την έννοια του άρθρου 13 παράγραφος 2 στοιχείο β) της εν λόγω οδηγίας, σε συμβάσεις που ανατίθενται για τις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας που συνδέονται με το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο και παρέχονται εξ ολοκλήρου με ηλεκτρονικά μέσα (περιλαμβανομένης της ασφαλούς διαβίβασης κωδικοποιημένων εγγράφων με ηλεκτρονικά μέσα, της διαχείρισης διευθύνσεων και της διαβίβασης συστημένου ηλεκτρονικού ταχυδρομείου)·

β) χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, όπως καλύπτονται από την ονοματολογία του CPV με τους αριθμούς αναφοράς από 66100000-1 έως 66720000-3 και στο άρθρο 21 στοιχείο δ), της οδηγίας 2014/25/ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων ιδίως των ταχυδρομικών ενταλμάτων πληρωμής και των ταχυδρομικών μεταφορών πιστώσεων·

γ) υπηρεσίες φιλοτελισμού· ή

δ) υπηρεσίες εφοδιαστικής διαχείρισης (υπηρεσίες που συνδυάζουν τη φυσική παράδοση και/ή την εναποθήκευση με άλλα μη ταχυδρομικά καθήκοντα).

Άρθρο 8

Ειδικές εξαιρέσεις στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις και στους διαγωνισμούς μελετών των οποίων κύριο αντικείμενο είναι να επιτραπεί στις αναθέτουσες αρχές η διάθεση ή η εκμετάλλευση δημόσιων δικτύων επικοινωνιών ή η παροχή στο κοινό μιας ή περισσότερων υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, οι όροι «δημόσιο δίκτυο επικοινωνιών» και «δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών» έχουν την ίδια σημασία που έχουν στην οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1].

Άρθρο 9

Δημόσιες συμβάσεις που ανατίθενται και διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται δυνάμει διεθνών κανόνων

1. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να αναθέσει ή να διοργανώσει σύμφωνα με διαδικασίες προμήθειας διαφορετικές από εκείνες της παρούσας οδηγίας και οι οποίες προβλέπονται σε οποιοδήποτε από τα εξής:

α) νομικό μέσο που δημιουργεί διεθνείς νομικές υποχρεώσεις, όπως διεθνή συμφωνία ή ρύθμιση που συνάπτεται σύμφωνα με τις Συνθήκες μεταξύ κράτους μέλους και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών ή υποδιαιρέσεών τους και καλύπτει έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για την από κοινού εκτέλεση ή εκμετάλλευση ενός σχεδίου από τα συμβαλλόμενα μέρη τους·

β) διεθνή οργανισμό.

[1] Οδηγία 2002/21/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Μαρτίου 2002, σχετικά με κοινό κανονιστικό πλαίσιο για δίκτυα και υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία-πλαίσιο) (ΕΕ L 108 της 24.4.2002, σ. 33).

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή όλα τα νομικά μέσα που προβλέπονται στο στοιχείο α) του πρώτου εδαφίου της παρούσης παραγράφου, η οποία μπορεί να ζητήσει τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Δημόσιων Προμηθειών που προβλέπεται στο άρθρο 89.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που αναθέτει ή διοργανώνει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με κανόνες περί προμηθειών που προβλέπονται από διεθνή οργανισμό ή διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, εφόσον οι δημόσιες συμβάσεις και οι σχετικοί διαγωνισμοί μελετών χρηματοδοτούνται πλήρως από τον εν λόγω οργανισμό ή ίδρυμα· στην περίπτωση δημόσιων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που συγχρηματοδοτούνται ως επί το πλείστον από διεθνή οργανισμό ή διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν επί των εφαρμοστέων διαδικασιών προμήθειας.

3. Το άρθρο 17 εφαρμόζεται στις συμβάσεις και στους διαγωνισμούς μελέτης που αφορούν θέματα άμυνας και ασφάλειας και ανατίθενται ή διοργανώνονται σύμφωνα με διεθνείς κανόνες. Οι παράγραφοι 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται επί των ανωτέρω συμβάσεων και διαγωνισμών μελέτης.

Άρθρο 10

Ειδικές εξαιρέσεις για συμβάσεις υπηρεσιών

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών για:

α) την αγορά ή μίσθωση, με οποιουσδήποτε χρηματοδοτικούς όρους, γης, υφισταμένων κτισμάτων ή άλλων ακινήτων, ή σε σχέση με δικαιώματα επ' αυτών·

β) την αγορά, την ανάπτυξη, την παραγωγή ή τη συμπαραγωγή υλικού προγραμμάτων που προορίζεται για υπηρεσίες οπτικοακουστικών ή ραδιοφωνικών μέσων τις οποίες αναθέτουν πάροχοι υπηρεσιών οπτικοακουστικών ή ραδιοφωνικών μέσων ή στις συμβάσεις για τον χρόνο μετάδοσης ή την παροχή προγραμμάτων που ανατίθενται σε παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών ή ραδιοφωνικών μέσων. Για τους σκοπούς του παρόντος σημείου, οι «υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων» και οι «πάροχοι υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων» έχουν την ίδια έννοια με εκείνη του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχεία α) και δ) της οδηγίας 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]). Το «πρόγραμμα» έχει την ίδια έννοια με εκείνη του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) της οδηγίας 2010/13/ΕΕ, αλλά περιλαμβάνει επίσης ραδιοφωνικά προγράμματα και υλικό ραδιοφωνικών προγραμμάτων. Επίσης, για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, το «υλικό προγραμμάτων» έχει την ίδια έννοια με το «πρόγραμμα»·

γ) υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού·

δ) οποιαδήποτε από τις κατωτέρω νομικές υπηρεσίες:

i) νομική εκπροσώπηση πελάτη από δικηγόρο κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 77/249/ΕΟΚ του Συμβουλίου ([2]) σε:

— διαιτησία ή συμβιβασμό που διεξάγεται σε κράτος μέλος, τρίτη χώρα ή ενώπιον διεθνούς οργάνου διαιτησίας ή συμβιβασμού, ή

— δικαστικές διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίων, δικαιοδοτικών οργάνων ή δημοσίων αρχών κράτους μέλους, τρίτης χώρας ή διεθνών δικαστηρίων, δικαιοδοτικών ή θεσμικών οργάνων,

ii) νομικές συμβουλές για την προετοιμασία οποιασδήποτε από τις διαδικασίες του σημείου i) του παρόντος στοιχείου ή εάν υπάρχει απτή ένδειξη και μεγάλη πιθανότητα το ζήτημα που αφορούν οι συμβουλές να αποτελέσει αντικείμενο τέτοιων διαδικασιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι συμβουλές παρέχονται από δικηγόρο, κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 77/249/ΕΟΚ,

iii) υπηρεσίες πιστοποίησης και εξακρίβωσης της γνησιότητας εγγράφων που πρέπει να παρέχονται από συμβολαιογράφους,

iv) νομικές υπηρεσίες που παρέχονται από εμπιστευματοδόχους (trustees) ή διορισμένους επιτρόπους ή άλλες νομικές υπηρεσίες των οποίων οι πάροχοι διορίζονται από δικαστήριο στο οικείο κράτος μέλος ή διορίζονται βάσει του δικαίου για την εκτέλεση ειδικών καθηκόντων υπό την εποπτεία τέτοιων δικαστηρίων ή δικαιοδοτικών οργάνων,

v) λοιπές νομικές υπηρεσίες, οι οποίες στο σχετικό κράτος μέλος συνδέονται, έστω και περιστασιακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας·

ε) χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες σχετικές με την έκδοση, την αγορά, την πώληση ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, κατά την έννοια της οδηγίας 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3]), υπηρεσίες κεντρικών τραπεζών και συναλλαγές με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας·

στ) δάνεια, είτε συνδέονται είτε όχι με την έκδοση, την πώληση, την αγορά ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων·

ζ) συμβάσεις απασχόλησης·

([1]) Οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων) (ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1).

([2]) Οδηγία 77/249/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1977, περί διευκολύνσεως της πραγματικής ασκήσεως της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών από δικηγόρους (ΕΕ L 78 της 26.3.1977, σ. 17).

([3]) Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 145 της 30.4.2004, σ. 1).

η) υπηρεσίες πολιτικής άμυνας, πολιτικής προστασίας και πρόληψης κινδύνων που παρέχονται από μη κερδοσκοπικές οργανώσεις ή ενώσεις και καλύπτονται από τους ακόλουθους κωδικούς του CPV: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 75222000-8, 98113100-9 και 85143000-3 πλην των υπηρεσιών ασθενοφόρων για τη διακομιδή ασθενών·

θ) δημόσιες επιβατικές μεταφορές με σιδηρόδρομο ή μετρό·

ι) υπηρεσίες πολιτικών εκστρατειών που καλύπτονται από τους κωδικούς του CPV 79341400-0, 92111230-3 και 92111240-6, όταν ανατίθενται από πολιτικό κόμμα στο πλαίσιο προεκλογικής εκστρατείας.

Άρθρο 11

Συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται βάσει αποκλειστικού δικαιώματος

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται από αναθέτουσα αρχή σε άλλη αναθέτουσα αρχή ή σε ένωση αναθετουσών αρχών βάσει αποκλειστικού δικαιώματος του οποίου απολαύουν δυνάμει νομοθετικών, κανονιστικών ή δημοσιευμένων διοικητικών διατάξεων συμφώνων προς τη ΣΛΕΕ.

Άρθρο 12

Δημόσιες συμβάσεις μεταξύ οντοτήτων του δημοσίου τομέα

1. Μια δημόσια σύμβαση που ανατίθεται από αναθέτουσα αρχή σε άλλο νομικό πρόσωπο ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, εάν πληρούνται οι κατωτέρω σωρευτικές προϋποθέσεις:

α) η αναθέτουσα αρχή ασκεί επί του εν λόγω νομικού προσώπου έλεγχο ανάλογο εκείνου που ασκεί επί των δικών της υπηρεσιών·

β) περισσότερο από το 80 % των δραστηριοτήτων του ελεγχομένου νομικού προσώπου διεξάγεται κατά την εκτέλεση καθηκόντων που της έχουν ανατεθεί από την ελέγχουσα αναθέτουσα αρχή ή άλλες νομικές οντότητες που ελέγχει η εν λόγω αναθέτουσα αρχή, και

γ) δεν υπάρχει άμεση ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο εξαιρουμένων των μη ελεγχουσών και μη αποκλειουσών μορφών ιδιωτικής κεφαλαιακής συμμετοχής που απαιτούνται από τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, σύμφωνα με τις Συνθήκες και δεν ασκούν αποφασιστική επιρροή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο.

Μια αναθέτουσα αρχή θεωρείται ότι ασκεί έλεγχο επί νομικού προσώπου ανάλογο με τον έλεγχο που ασκεί στις υπηρεσίες της κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου στοιχείο α), όταν ασκεί αποφασιστική επιρροή τόσο στους στρατηγικούς στόχους όσο και στις σημαντικές αποφάσεις του ελεγχόμενου νομικού προσώπου. Ο έλεγχος μπορεί, επίσης, να ασκείται από άλλο νομικό πρόσωπο που ελέγχεται με τον ίδιο τρόπο από την αναθέτουσα αρχή.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται επίσης σε περίπτωση που ένα ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο το οποίο είναι αναθέτουσα αρχή αναθέτει σύμβαση στην αναθέτουσα αρχή η οποία το ελέγχει ή σε άλλο νομικό πρόσωπο που τελεί υπό τον έλεγχο της ίδιας αναθέτουσας αρχής, εφόσον δεν υπάρχει άμεση ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή στο νομικό πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η δημόσια σύμβαση εξαιρουμένων των μη ελεγχουσών και μη αποκλειουσών μορφών ιδιωτικής κεφαλαιακής συμμετοχής που απαιτούνται από την εθνική νομοθεσία, σύμφωνα με τις Συνθήκες και δεν ασκούν αποφασιστική επιρροή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο.

3. Μια αναθέτουσα αρχή που δεν ασκεί έλεγχο κατά την έννοια της παραγράφου 1 σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου μπορεί, εντούτοις, να αναθέσει δημόσια σύμβαση στο εν λόγω νομικό πρόσωπο χωρίς να εφαρμόσει τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, εφόσον πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

α) η αναθέτουσα αρχή ασκεί από κοινού με άλλες αναθέτουσες αρχές έλεγχο επί του εν λόγω νομικού προσώπου ανάλογο εκείνου που ασκούν επί των δικών τους υπηρεσιών·

β) περισσότερο από το 80 % των δραστηριοτήτων του εν λόγω νομικού προσώπου διεξάγεται κατά την εκτέλεση καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί από τις ελέγχουσες αναθέτουσες αρχές ή άλλα νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από τις ίδιες αναθέτουσες αρχές· και

γ) δεν υπάρχει άμεση ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο εξαιρουμένων των μη ελεγχουσών και μη αποκλειουσών μορφών ιδιωτικής κεφαλαιακής συμμετοχής που απαιτούνται από τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, σύμφωνα με τις Συνθήκες και δεν ασκούν αποφασιστική επιρροή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο.

Για τους σκοπούς του πρώτου εδαφίου στοιχείο α), οι αναθέτουσες αρχές ασκούν από κοινού έλεγχο επί νομικού προσώπου, εφόσον πληρούνται οι κατωτέρω σωρευτικές προϋποθέσεις:

i) τα όργανα λήψης αποφάσεων του ελεγχόμενου νομικού προσώπου απαρτίζονται από αντιπροσώπους όλων των αναθετουσών αρχών που συμμετέχουν· ένας αντιπρόσωπος μπορεί να εκπροσωπεί πολλές ή όλες τις συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές·

ii) οι εν λόγω αναθέτουσες αρχές είναι σε θέση να ασκούν από κοινού αποφασιστική επιρροή στους στρατηγικούς στόχους και τις σημαντικές αποφάσεις του ελεγχόμενου νομικού προσώπου· και

iii) το ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο δεν επιδιώκει συμφέροντα αντίθετα από αυτά των αναθετουσών αρχών που το ελέγχουν.

4. Μια σύμβαση η οποία συνάπτεται αποκλειστικά μεταξύ δύο ή περισσότερων αναθετουσών αρχών δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, εφόσον πληρούνται όλες οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

α) η σύμβαση καθιερώνει ή υλοποιεί συνεργασία μεταξύ των συμμετεχουσών αναθετουσών αρχών η οποία αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες υπηρεσίες που πρέπει να εκτελούν οι εν λόγω αρχές παρέχονται για την επιδίωξη των κοινών τους στόχων·

β) η υλοποίηση της συνεργασίας αυτής εξυπηρετεί αποκλειστικά σκοπούς δημοσίου συμφέροντος· και

γ) οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές εκτελούν στην ανοικτή αγορά λιγότερο από το 20 % των δραστηριοτήτων που αφορά η συνεργασία·

5. Για τον προσδιορισμό του ποσοστού των δραστηριοτήτων που αναφέρεται στο στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1, στο στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 και στο στοιχείο γ) της παραγράφου 4, λαμβάνεται υπόψη ο μέσος συνολικός κύκλος εργασιών ή άλλο ενδεδειγμένο μέτρο βάσει δραστηριοτήτων, όπως το κόστος που βαρύνει το συγκεκριμένο νομικό πρόσωπο ή αναθέτουσα αρχή όσον αφορά τις υπηρεσίες, τα αγαθά και τα έργα κατά την τριετία που προηγείται της ανάθεσης της σύμβασης.

Αν, λόγω της ημερομηνίας κατά την οποία δημιουργήθηκε ή άρχισε τις δραστηριότητές του το συγκεκριμένο νομικό πρόσωπο ή αναθέτουσα αρχή, ή λόγω αναδιοργάνωσης των δραστηριοτήτων του, ο κύκλος εργασιών ή άλλο μέτρο βάσει δραστηριοτήτων, όπως το κόστος, δεν διατίθεται για την τελευταία τριετία ή δεν είναι πλέον κατάλληλο, αρκεί να αποδειχθεί ότι η μέτρηση της δραστηριότητας είναι αξιόπιστη, ιδίως μέσω προβολών επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Τμήμα 4

Ειδικές περιπτώσεις

Ενότητα 1

Συμβάσεις με υποδιαιρέσεις και υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης

Άρθρο 13

Συμβάσεις που επιδοτούνται από αναθέτουσες αρχές

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στην ανάθεση των κατωτέρω συμβάσεων:

α) συμβάσεων έργων που επιδοτούνται άμεσα σε ποσοστό άνω του 50 % από τις αναθέτουσες αρχές και των οποίων η εκτιμώμενη αξία, χωρίς ΦΠΑ, ισούται ή υπερβαίνει τα 5 186 000 EUR, όταν οι συμβάσεις αυτές αφορούν μια από τις ακόλουθες δραστηριότητες:

i) δραστηριότητες πολιτικού μηχανικού που αναφέρονται στο παράρτημα II,

ii) οικοδομικές εργασίες για νοσοκομεία, εγκαταστάσεις αθλητισμού, αναψυχής και ψυχαγωγίας, σχολικά και πανεπιστημιακά κτίρια και κτίρια διοικητικής χρήσης·

β) συμβάσεις υπηρεσιών που επιδοτούνται άμεσα σε ποσοστό άνω του 50 % από τις αναθέτουσες αρχές και των οποίων η εκτιμώμενη αξία, χωρίς ΦΠΑ, ισούται ή υπερβαίνει τα 207 000 EUR και οι οποίες συνδέονται με σύμβαση έργων όπως αναφέρεται στο στοιχείο α).

Οι αναθέτουσες αρχές που χορηγούν τις επιδοτήσεις που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχεία α) και β) μεριμνούν για την τήρηση της παρούσας οδηγίας, όταν δεν αναθέτουν οι ίδιες τις επιδοτούμενες συμβάσεις ή όταν αναθέτουν τη σύμβαση αυτή εξ ονόματος και για λογαριασμό άλλων φορέων.

Άρθρο 14

Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνο σε δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης καλυπτόμενες από τους κωδικούς CPV 73000000-2 έως 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 και 73430000-5, εφόσον πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) τα προϊόντα ανήκουν αποκλειστικά στην αναθέτουσα αρχή για ιδία χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της, και

β) η παροχή της υπηρεσίας αμείβεται εξ ολοκλήρου από την αναθέτουσα αρχή.

Ενότητα 2

Προμήθειες που αφορούν την άμυνα ή την ασφάλεια

Άρθρο 15

Άμυνα και ασφάλεια

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στην ανάθεση δημόσιων συμβάσεων και σε διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, εξαιρουμένων των κατωτέρω συμβάσεων:

α) συμβάσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/81/ΕΚ·

β) συμβάσεων στις οποίες δεν εφαρμόζεται η οδηγία 2009/81/ΕΚ, σύμφωνα με τα άρθρα 8, 12 και 13 της εν λόγω οδηγίας.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που δεν εξαιρούνται διαφορετικά σύμφωνα με την παράγραφο 1, στο μέτρο που η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας κράτους μέλους δεν μπορεί να διασφαλιστεί με λιγότερο δραστικά μέτρα, όπως, επιβάλλοντας απαιτήσεις για την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών που η αναθέτουσα αρχή καθιστά διαθέσιμες σε διαδικασία ανάθεσης σύμβασης, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

Επίσης, και σύμφωνα με το άρθρο 346 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ, η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις και στους διαγωνισμούς μελέτης που δεν εξαιρούνται διαφορετικά σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, στο μέτρο που η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα υποχρέωνε ένα κράτος μέλος να παράσχει πληροφορίες τη δημοσιοποίηση των οποίων θεωρεί αντίθετη με τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του.

3. Όταν η προμήθεια και η εκτέλεση της δημόσιας σύμβασης ή του διαγωνισμού μελέτης κηρύσσεται απόρρητη ή πρέπει να συνοδεύεται από ειδικά μέτρα ασφαλείας σύμφωνα με τις νομικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που ισχύουν σε ένα κράτος μέλος, η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται, υπό την προϋπόθεση ότι το κράτος μέλος κρίνει ότι τα εν λόγω ουσιώδη συμφέροντα δεν μπορούν να διασφαλιστούν με λιγότερο δραστικά μέτρα, όπως αυτά που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2.

Άρθρο 16

Μεικτές προμήθειες που αφορούν την άμυνα ή την ασφάλεια

1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις μεικτές συμβάσεις που έχουν αντικείμενο προμήθεια η οποία καλύπτεται από την παρούσα οδηγία καθώς και προμήθεια η οποία καλύπτεται από το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ ή την οδηγία 2009/81/ΕΚ.

2. Όταν τα διάφορα τμήματα μιας συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης μπορούν να χωριστούν αντικειμενικά, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιλέγουν να αναθέσουν χωριστές συμβάσεις για τα ξεχωριστά τμήματα ή να αναθέσουν ενιαία σύμβαση.

Όταν οι αναθέτουσες αρχές επιλέγουν να αναθέσουν χωριστές συμβάσεις για χωριστά τμήματα, η απόφαση για το ποιο νομικό καθεστώς εφαρμόζεται σε καθεμιά από τις χωριστές αυτές συμβάσεις λαμβάνεται βάσει των χαρακτηριστικών εκάστου τμήματος.

Όταν οι αναθέτουσες αρχές επιλέγουν να αναθέσουν ενιαία σύμβαση, ισχύουν τα ακόλουθα κριτήρια για τον καθορισμό του εφαρμοστέου νομικού καθεστώτος:

α) όταν τμήμα μιας συγκεκριμένης σύμβασης καλύπτεται από το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ, η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται χωρίς εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση ενιαίας σύμβασης βασίζεται σε αντικειμενικούς λόγους·

β) όταν τμήμα μιας συγκεκριμένης σύμβασης καλύπτεται από την οδηγία 2009/81/ΕΚ, η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/81/ΕΚ, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση ενιαίας σύμβασης βασίζεται σε αντικειμενικούς λόγους. Το παρόν εδάφιο δεν επηρεάζει τα κατώτατα όρια και τις εξαιρέσεις τις οποίες προβλέπει η οδηγία 2009/81/ΕΚ.

Η απόφαση ανάθεσης ενιαίας σύμβασης δεν μπορεί, ωστόσο, να λαμβάνεται με σκοπό την εξαίρεση των συμβάσεων από την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας ή της οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

3. Το στοιχείο α) του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 2 εφαρμόζεται στις μεικτές συμβάσεις για τις οποίες θα μπορούσαν άλλως να ισχύουν τα στοιχεία α) και β) του προαναφερθέντος εδαφίου.

4. Όταν τα διάφορα τμήματα μιας συγκεκριμένης σύμβασης δεν μπορούν να χωριστούν αντικειμενικά, η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται χωρίς να εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία, όταν περιλαμβάνει στοιχεία στα οποία εφαρμόζεται το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ· διαφορετικά, μπορεί να ανατίθεται σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

Άρθρο 17

Δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμοί μελέτης που αφορούν την άμυνα ή την ασφάλεια και ανατίθενται ή διοργανώνονται σύμφωνα με διεθνείς κανόνες

1. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που αφορούν την άμυνα και την ασφάλεια και που η αναθέτουσα αρχή υποχρεούται να αναθέσει ή να διοργανώσει σύμφωνα με διαδικασίες προμήθειας διαφορετικές από εκείνες της παρούσας οδηγίας και οι οποίες προβλέπονται σε οποιοδήποτε από τα εξής:

α) διεθνή συμφωνία ή ρύθμιση που συνάπτεται σύμφωνα με τις Συνθήκες μεταξύ κράτους μέλους και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών ή περιφερειών τους και καλύπτουν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για την από κοινού εκτέλεση ή εκμετάλλευση ενός σχεδίου από τα συμβαλλόμενα μέρη τους·

β) διεθνείς συμφωνίες ή ρυθμίσεις που έχουν συναφθεί για τη στάθμευση στρατευμάτων και αφορούν επιχειρήσεις κράτους μέλους ή τρίτης χώρας·

γ) διεθνή οργανισμό.

Όλες οι συμφωνίες ή οι ρυθμίσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α) της παρούσης παραγράφου κοινοποιούνται στην Επιτροπή, η οποία μπορεί να ζητήσει τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Δημόσιων Προμηθειών που αναφέρεται στο άρθρο 89.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δημόσιες συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που αφορούν την άμυνα ή την ασφάλεια και ανατίθενται από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με κανόνες περί προμηθειών οι οποίοι προβλέπονται από διεθνή οργανισμό ή διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, εφόσον οι σχετικές δημόσιες συμβάσεις και διαγωνισμοί μελετών χρηματοδοτούνται πλήρως από τον εν λόγω οργανισμό ή ίδρυμα. Στην περίπτωση δημόσιων συμβάσεων και διαγωνισμών μελετών που συγχρηματοδοτούνται ως επί το πλείστον από διεθνή οργανισμό ή διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν επί των εφαρμοστέων διαδικασιών προμήθειας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Γενικοί κανόνες

Άρθρο 18

Αρχές εφαρμοζόμενες στις προμήθειες

1. Οι αναθέτουσες αρχές αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφανή και αναλογικό τρόπο.

Ο σχεδιασμός των προμηθειών δεν γίνεται με σκοπό τον αποκλεισμό της από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας ή τον τεχνητό περιορισμό του διαγωνισμού. Ο διαγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν οι προμήθειες έχουν σχεδιαστεί με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι, κατά την εκτέλεση των δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις ισχύουσες υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπισθεί με το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα X.

Άρθρο 19

Οικονομικοί φορείς

1. Οι οικονομικοί φορείς οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έχουν δικαίωμα να παρέχουν τη συγκεκριμένη υπηρεσία δεν απορρίπτονται με μοναδική αιτιολογία το γεγονός ότι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο πραγματοποιείται η ανάθεση της σύμβασης, θα έπρεπε να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα.

Ωστόσο, στην περίπτωση των δημόσιων συμβάσεων υπηρεσιών και έργων, καθώς και των δημόσιων συμβάσεων αγαθών που καλύπτουν, επιπλέον, εργασίες ή υπηρεσίες τοποθέτησης και εγκατάστασης, είναι δυνατόν να απαιτείται από τα νομικά πρόσωπα να αναφέρουν, στην προσφορά ή στην αίτηση συμμετοχής τους, τα ονόματα και τα επαγγελματικά προσόντα των μελών του προσωπικού που επιφορτίζονται με την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης.

2. Στις διαδικασίες προμήθειας μπορούν να συμμετέχουν όμιλοι οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών ενώσεων. Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν από τους εν λόγω ομίλους να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή για την υποβολή προσφοράς ή την αίτηση συμμετοχής.

Όταν κρίνεται αναγκαίο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διευκρινίζουν στα έγγραφα προμηθειών τον τρόπο με τον οποίο οι όμιλοι οικονομικών φορέων θα πληρούν τις προϋποθέσεις όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια ή την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα κατά το άρθρο 58, εφόσον αυτό έχει αντικειμενική και αναλογική βάση. Τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν τυποποιημένους όρους όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι όμιλοι οικονομικών φορέων θα ικανοποιούν την απαίτηση αυτή.

Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης από τους ομίλους οικονομικών φορέων, οι οποίοι είναι διαφορετικοί από εκείνους που επιβάλλονται σε μεμονωμένους συμμετέχοντες, δικαιολογούνται επίσης από αντικειμενικούς λόγους και είναι αναλογικοί.

3. Παρά την παράγραφο 2, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτήσουν από τους ομίλους οικονομικών φορέων να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή αφού τους ανατεθεί η σύμβαση, στο μέτρο που η σχετική μεταβολή είναι αναγκαία για την ικανοποιητική εκτέλεση της σύμβασης.

Άρθρο 20

Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ' αποκλειστικότητα

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες δημόσιων προμηθειών σε προστατευόμενα εργαστήρια και οικονομικούς φορείς που έχουν ως κύριο σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη προσώπων με αναπηρία ή μειονεκτούντων προσώπων ή να προβλέπουν την εκτέλεση των συμβάσεων αυτών στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης, εφόσον περισσότεροι από τουλάχιστον 30 % των εργαζομένων στα εργαστήρια, τους οικονομικούς φορείς ή τα προγράμματα αυτά είναι εργαζόμενοι με αναπηρία ή μειονεκτούντες εργαζόμενοι.

2. Η προκήρυξη του διαγωνισμού παραπέμπει στο παρόν άρθρο.

Άρθρο 21

Εμπιστευτικότητα

1. Εκτός αν προβλέπεται άλλως στην παρούσα οδηγία ή στο εθνικό δίκαιο στο οποίο υπόκειται η αναθέτουσα αρχή, ιδίως στη νομοθεσία όσον αφορά την πρόσβαση στην ενημέρωση, και με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων σχετικά με τη δημοσιοποίηση των συναπτόμενων συμβάσεων και την ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 50 και 55, η αναθέτουσα αρχή δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που της έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές, συμπεριλαμβανομένων, ενδεικτικά, των τεχνικών ή εμπορικών απορρήτων και των εμπιστευτικών πτυχών των προσφορών.

2. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν απαιτήσεις στους οικονομικούς φορείς, με σκοπό την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών τις οποίες παρέχουν οι αναθέτουσες αρχές καθ' όλη τη διαδικασία της προμήθειας.

Άρθρο 22

Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι όλες οι επικοινωνίες καθώς και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών δυνάμει της παρούσας οδηγίας, ιδιαίτερα η ηλεκτρονική υποβολή, εκτελούνται με ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου. Τα εργαλεία και οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες με ηλεκτρονικά μέσα, καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, δεν δημιουργούν διακρίσεις, είναι γενικώς προσιτά και συμβατά με τις γενικά χρησιμοποιούμενες ΤΠΕ, και δεν περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία της προμήθειας.

Παρά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, οι αναθέτουσες αρχές δεν υποχρεούνται να απαιτούν τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας κατά τη διαδικασία υποβολής στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) λόγω του ειδικού χαρακτήρα της προμήθειας, η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα απαιτούσε συγκεκριμένα εργαλεία, συσκευές ή μορφότυπους αρχείων που δεν διατίθενται γενικά ή δεν υποστηρίζονται από γενικά διαθέσιμες εφαρμογές·

β) οι εφαρμογές που υποστηρίζουν μορφότυπους αρχείων κατάλληλους για την περιγραφή των προσφορών χρησιμοποιούν μορφότυπους αρχείων που δεν μπορούν να υποστούν επεξεργασία από οποιαδήποτε άλλη ανοιχτή ή γενικά διαθέσιμη εφαρμογή ή υπόκεινται σε σύστημα αποκλειστικών αδειών εκμετάλλευσης και δεν μπορούν να διατεθούν για μεταφόρτωση ή εξ αποστάσεως χρήση από την αναθέτουσα αρχή·

γ) η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα απαιτούσε ειδικό γραφειακό εξοπλισμό ο οποίος δεν διατίθεται γενικά στις αναθέτουσες αρχές·

δ) τα έγγραφα της προμήθειας απαιτούν την υποβολή υλικών ή υπό κλίμακα προπλασμάτων τα οποία δεν είναι δυνατόν να διαβιβασθούν με ηλεκτρονικά μέσα.

Όσον αφορά τις επικοινωνίες για τις οποίες δεν χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, η επικοινωνία γίνεται με το ταχυδρομείο ή με άλλο κατάλληλο μέσο ή με συνδυασμό ταχυδρομικών ή άλλων καταλλήλων μέσων και ηλεκτρονικών μέσων.

Παρά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι αναθέτουσες αρχές δεν υποχρεούνται να απαιτούν τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας κατά τη διαδικασία υποβολής, στο μέτρο που απαιτείται η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών, είτε λόγω παραβίασης της ασφάλειας των εν λόγω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας είτε για την προστασία του ιδιαιτέρως ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών που απαιτεί ένα τόσο υψηλό επίπεδο προστασίας το οποίο δεν μπορεί να εξασφαλισθεί κατάλληλα με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων και συσκευών που διατίθενται γενικά σε οικονομικούς φορείς ή μπορούν να διατεθούν σε αυτούς με εναλλακτικά μέσα πρόσβασης, κατά την έννοια της παραγράφου 5.

Εναπόκειται στις αναθέτουσες αρχές που απαιτούν, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρούσης παραγράφου ο, άλλα μέσα επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών για τη διαδικασία υποβολής, να αναφέρουν στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 84 τους σχετικούς λόγους. Εφόσον συντρέχει περίπτωση, οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν στη χωριστή έκθεση τους λόγους για τους οποίους κρίνεται απαραίτητη η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών κατ' εφαρμογή του τετάρτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, μπορεί να χρησιμοποιείται προφορική επικοινωνία σε σχέση με άλλες ανακοινώσεις πλην των βασικών στοιχείων της διαδικασίας της προμήθειας, υπό τον όρο ότι το περιεχόμενο της προφορικής επικοινωνίας τεκμηριώνεται επαρκώς. Προς τούτο, τα ουσιαστικά στοιχεία της διαδικασίας προμηθειών περιλαμβάνουν τα έγγραφα της προμήθειας, τις αιτήσεις συμμετοχής, τις επιβεβαιώσεις ενδιαφέροντος και τις προσφορές. Ειδικότερα, οι προφορικές επικοινωνίες με τους προσφέροντες οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο περιεχόμενο και την αξιολόγηση των προσφορών τεκμηριώνονται επαρκώς και με τα ενδεδειγμένα μέσα, όπως με γραπτές ή ηχητικές καταγραφές ή συνόψεις των βασικών στοιχείων της επικοινωνίας.

3. Σε κάθε επικοινωνία, ανταλλαγή και αποθήκευση πληροφοριών, οι αναθέτουσες αρχές μεριμνούν για τη διαφύλαξη της ακεραιότητας των δεδομένων και του απορρήτου των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. Εξετάζουν το περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής μόνο μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τους.

4. Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις έργων και τους διαγωνισμούς μελετών, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν τη χρήση συγκεκριμένων ηλεκτρονικών μέσων, όπως ηλεκτρονικών εργαλείων μοντελοποίησης κτηριοδομικών πληροφοριών ή παρόμοιων μέσων. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης, σύμφωνα με την παράγραφο 5, έως ότου τα εργαλεία αυτά να διατεθούν γενικά κατά την έννοια της δεύτερης πρότασης του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1.

5. Εάν είναι απαραίτητο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τη χρήση εργαλείων και συσκευών που δεν διατίθενται γενικώς, υπό την προϋπόθεση ότι οι προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης.

Οι αναθέτουσες αρχές θεωρείται ότι προσφέρουν κατάλληλα εναλλακτικά μέσα πρόσβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:

α) όταν προσφέρουν ελεύθερη, άμεση, πλήρη και δωρεάν πρόσβαση με ηλεκτρονικά μέσα στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές από την ημερομηνία δημοσίευσης της γνωστοποίησης σύμφωνα με το παράρτημα VIII ή από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος· το κείμενο της γνωστοποίησης ή η πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος διευκρινίζει τη διαδικτυακή διεύθυνση εκ της οποίας διατίθενται τα εργαλεία και οι συσκευές αυτές·

β) όταν διασφαλίζουν ότι οι προσφέροντες που δεν έχουν πρόσβαση στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές ή δεν έχουν τη δυνατότητα να τα αποκτήσουν εντός των σχετικών προθεσμιών, εφόσον για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ίδιος ο προσφέρων, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διαδικασία της προμήθειας χρησιμοποιώντας προσωρινά αδειοπλαίσια διαθέσιμα δωρεάν στο διαδίκτυο· ή

γ) όταν υποστηρίζουν έναν εναλλακτικό δίαυλο για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών.

6. Επιπλέον των απαιτήσεων του παραρτήματος IV, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής:

α) είναι διαθέσιμες στους ενδιαφερομένους οι πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης·

β) τα κράτη μέλη ή οι αναθέτουσες αρχές, ενεργώντας εντός του συνολικού πλαισίου που έχει θέσει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, προσδιορίζουν το επίπεδο ασφαλείας που απαιτείται για τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας στα διάφορα στάδια της συγκεκριμένης διαδικασίας προμήθειας· το επίπεδο αυτό είναι ανάλογο προς τους κινδύνους·

γ) στις περιπτώσεις όπου τα κράτη μέλη ή οι αναθέτουσες αρχές, ενεργώντας εντός του συνολικού πλαισίου που έχει θέσει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, συμπεραίνουν ότι το επίπεδο των κινδύνων, αξιολογούμενο σύμφωνα με το στοιχείο β) της παρούσης παραγράφου, είναι τέτοιο ώστε να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στην οδηγία 1999/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), οι αναθέτουσες αρχές αποδέχονται τις προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές που υποστηρίζονται από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν τα πιστοποιητικά χορηγούνται από έναν πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπεται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής ([2]), ανεξάρτητα από το αν έχουν δημιουργηθεί με ή χωρίς ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

i) οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών, βάσει των μορφοτύπων που έχουν θεσπιστεί με την απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής ([3]), και να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά τους εν λόγω μορφοτύπους· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, υπό την ευθύνη του κράτους μέλους. Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στην αναθέτουσα αρχή να επικυρώνει, με επιγραμμικά μέσα, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για μη φυσικούς ομιλητές, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, υποστηριζόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό.

Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή, η οποία διαθέτει στο κοινό διά του διαδικτύου τις πληροφορίες που έχει λάβει,

ii) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με την υποστήριξη αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης, η αναθέτουσες αρχές δεν πρέπει να εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες.

Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας προμήθειας και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένων υπογραφών σύμφωνα με το άρθρο 1 παράγραφος 2 της απόφασης 2011/130/ΕΕ. Λαμβάνει τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστεί τεχνικά τους μορφοτύπους αυτούς, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στον φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραλαμβανόμενης ηλεκτρονικής υπογραφής με επιγραμμικά μέσα, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για τους μη φυσικούς ομιλητές.

7. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 87, με σκοπό την τροποποίηση των τεχνικών λεπτομερειών και χαρακτηριστικών που καθορίζονται στο παράρτημα IV λόγω τεχνολογικών εξελίξεων.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 87, με σκοπό την τροποποίηση του καταλόγου των στοιχείων α) έως δ) του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, όταν οι τεχνολογικές εξελίξεις έχουν καταστήσει ακατάλληλες τις συνεχείς εξαιρέσεις από τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας ή, κατ' εξαίρεση, όταν πρέπει να προβλεφθούν νέες εξαιρέσεις λόγω τεχνολογικών εξελίξεων.

Προκειμένου να διασφαλίσει τη διαλειτουργικότητα των τεχνικών μορφοτύπων, καθώς και των προτύπων διαδικασιών και αποστολής μηνυμάτων, ιδίως σε διασυνοριακό πλαίσιο, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 87, για να θεσπίσει την υποχρεωτική χρήση συγκεκριμένων τεχνικών προτύπων, ιδίως όσον αφορά τη χρήση ηλεκτρονικής υποβολής, ηλεκτρονικών καταλόγων και μέσων ηλεκτρονικής πιστοποίησης, μόνον εφόσον τα τεχνικά πρότυπα έχουν εξεταστεί ενδελεχώς και έχουν αποδείξει τη χρησιμότητά τους στην πράξη. Πριν να καταστήσει υποχρεωτική τη χρήση οποιουδήποτε τεχνικού προτύπου, η Επιτροπή μελετά επίσης προσεκτικά το κόστος που αυτό θα επιφέρει, ιδίως σε ό,τι αφορά τις προσαρμογές υφιστάμενων λύσεων ηλεκτρονικών προμηθειών, περιλαμβανομένων των υποδομών, των διαδικασιών και του λογισμικού.

Άρθρο 23

Ονοματολογίες

1. Οποιεσδήποτε αναφορές σε ονοματολογίες στο πλαίσιο δημόσιων προμηθειών γίνονται με τη χρήση του «Κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV)», όπως εγκρίθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

2. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 87, με σκοπό την προσαρμογή των κωδικών CPV που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία, όποτε πρέπει να αποτυπωθούν στην παρούσα οδηγία αλλαγές στην ονοματολογία του CPV που δεν συνεπάγονται τροποποίηση του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 24

Συγκρούσεις συμφερόντων

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επανόρθωση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών προμήθειας, ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων.

([1]) Οδηγία 1999/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13 της 19.1.2000, σ. 12).

([2]) Απόφαση της Επιτροπής, της 16ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση μέτρων που διευκολύνουν τη χρήση διαδικασιών με ηλεκτρονικά μέσα μέσω των «ενιαίων κέντρων εξυπηρέτησης» βάσει της οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 274 της 20.10.2009, σ. 36).

([3]) Απόφαση της Επιτροπής, της 25ης Φεβρουαρίου 2011, περί καθιέρωσης ελάχιστων απαιτήσεων για τη διασυνοριακή επεξεργασία εγγράφων τα οποία έχουν υπογραφεί ηλεκτρονικά από αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με την οδηγία 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 53 της 26.2.2011, σ. 66).

Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής ή παρόχου υπηρεσιών προμηθειών ενεργούντος εξ ονόματος της αναθέτουσας αρχής τα οποία συμμετέχουν στη διεξαγωγή της διαδικασίας προμήθειας ή μπορούν να επηρεάσουν την έκβασή της έχουν, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον που θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους στο πλαίσιο της διαδικασίας προμήθειας.

ΤΙΤΛΟΣ II

ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Διαδικασίες

Άρθρο 25

Προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη ΣΔΠ και άλλες διεθνείς συμφωνίες

Στον βαθμό που καλύπτονται από τα παραρτήματα 1, 2, 4 και 5 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ευρωπαϊκή Ένωση προσαρτήματος I της ΣΔΠ καθώς και από τις λοιπές διεθνείς συμφωνίες από τις οποίες δεσμεύεται η Ένωση, οι αναθέτουσες αρχές επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς των χωρών που έχουν υπογράψει τις εν λόγω συμφωνίες μεταχείριση εξίσου ευνοϊκή με αυτήν που επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς της Ένωσης.

Άρθρο 26

Επιλογή των διαδικασιών

1. Κατά την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεών τους, οι αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν τις εθνικές διαδικασίες, προσαρμοσμένες κατά τρόπο ώστε να είναι σύμφωνες με την παρούσα οδηγία, εφόσον, υπό την επιφύλαξη του άρθρου 32, έχει δημοσιευθεί προκήρυξη διαγωνισμού σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

2. Τα κράτη μέλη ορίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να εφαρμόζουν ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες, όπως ρυθμίζονται στην παρούσα οδηγία.

3. Τα κράτη μέλη ορίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να εφαρμόζουν συμπράξεις καινοτομίας, όπως ρυθμίζονται στην παρούσα οδηγία.

4. Τα κράτη μέλη ορίζουν επίσης ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ή ανταγωνιστικό διάλογο στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όσον αφορά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που πληρούν ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα κριτήρια:

i) σε περίπτωση που οι ανάγκες της αναθέτουσας αρχής δεν είναι δυνατόν να ικανοποιηθούν χωρίς προσαρμογή των άμεσα διαθέσιμων λύσεων,

ii) περιλαμβάνουν σχεδιασμό ή καινοτόμες λύσεις,

iii) η σύμβαση δεν είναι δυνατόν να ανατεθεί χωρίς προηγούμενες διαπραγματεύσεις λόγω ειδικών περιστάσεων που σχετίζονται με τη φύση, την πολυπλοκότητα ή τη νομική ή χρηματοοικονομική οργάνωση ή λόγω των κινδύνων που συνδέονται με αυτά,

iv) οι τεχνικές προδιαγραφές δεν είναι δυνατόν να καθοριστούν με επαρκή ακρίβεια από την αναθέτουσα αρχή με αναφορά σε πρότυπο, ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση, κοινή τεχνική προδιαγραφή ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς κατά την έννοια των σημείων 2 έως 5 του παραρτήματος VII·

β) όσον αφορά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες για τα οποία, έπειτα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υποβάλλονται μόνο αντικανονικές ή απαράδεκτες προσφορές. Στις περιπτώσεις αυτές, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτείται να δημοσιεύουν γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης εάν στη διαδικασία περιλαμβάνουν όλους τους προσφέροντες που πληρούν τα κριτήρια των άρθρων 57 έως 64 και, κατά την προηγηθείσα ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, υπέβαλαν προσφορές σύμφωνες προς τις τυπικές απαιτήσεις της διαδικασίας προμήθειας, και μόνον αυτούς.

Συγκεκριμένα, οι προσφορές που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της προμήθειας, παρελήφθησαν καθυστερημένα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία αθέμιτης πρακτικής ή διαφθοράς ή κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή αφύσικα χαμηλές, θεωρούνται αντικανονικές. Συγκεκριμένα, οι προσφορές που υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και προσφέροντες των οποίων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν από τη δρομολόγηση της διαδικασίας προμήθειας, θεωρούνται απαράδεκτες.

5. Ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέσω γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης κατ' εφαρμογή του άρθρου 49.

Όταν η σύμβαση ανατίθεται με κλειστή διαδικασία ή ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, τα κράτη μέλη μπορούν, παρά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, να ορίζουν ότι μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές ή ειδικές κατηγορίες τους μπορούν να προκηρύσσουν διαγωνισμό μέσω προκαταρκτικής γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 2.

Όταν ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέσω προκαταρκτικής γνωστοποίησης, σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 2, οι οικονομικοί φορείς που έχουν εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους μετά τη δημοσίευση της προκαταρκτικής γνωστοποίησης προσκαλούνται στη συνέχεια να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους γραπτώς, μέσω «πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος», σύμφωνα με το άρθρο 54.

6. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 32, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να εφαρμόζουν διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση ή διαγωνισμό. Τα κράτη μέλη δεν επιτρέπουν να χρησιμοποιείται η διαδικασία αυτή σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση από εκείνες που αναφέρονται στο άρθρο 32.

Άρθρο 27

Ανοικτή διαδικασία

1. Στις ανοικτές διαδικασίες, μπορεί να υποβάλλει προσφορά στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών είναι 35 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης.

Η προσφορά συνοδεύεται από τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή.

2. Στις περιπτώσεις όπου οι αναθέτουσες αρχές έχουν δημοσιεύσει προκαταρκτική γνωστοποίηση που δεν χρησιμοποιήθηκε η ίδια ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών, όπως ορίζεται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου, μπορεί να περιορίζεται σε 15 ημέρες, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η προκαταρκτική γνωστοποίηση περιελάμβανε όλες τις πληροφορίες που οφείλει να περιλαμβάνει η γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης σύμφωνα με το παράρτημα V μέρος Β τμήμα Ι, εφόσον οι πληροφορίες αυτές ήταν διαθέσιμες κατά τη στιγμή της δημοσίευσης της προκαταρκτικής γνωστοποίησης·

β) η προκαταρκτική γνωστοποίηση απεστάλη προς δημοσίευση εντός διαστήματος 35 ημερών έως 12 μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης της σύμβασης.

3. Σε περίπτωση που επείγουσα κατάσταση, δεόντως αιτιολογημένη από τις αναθέτουσες αρχές, καθιστά αδύνατη την τήρηση της ελάχιστης προθεσμίας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ελάχιστη προθεσμία που δεν είναι μικρότερη των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης της σύμβασης.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συντομεύει κατά πέντε ημέρες την προθεσμία παραλαβής των προσφορών που ορίζεται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου όταν αποδέχεται την υποβολή προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο και παράγραφοι 5 και 6.

Άρθρο 28

Κλειστή διαδικασία

1. Στις κλειστές διαδικασίες, μπορεί να υποβάλλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού που περιλαμβάνει τις πληροφορίες που ορίζονται στο παράρτημα V μέρος Β ή Γ κατά περίπτωση οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής είναι 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης της σύμβασης ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική γνωστοποίηση, από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.

2. Προσφορά μπορούν να υποβάλλουν μόνο οι οικονομικοί φορείς που προσκαλούνται από την αναθέτουσα αρχή κατόπιν της αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό κατάλληλων υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 65.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών είναι 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

3. Στις περιπτώσεις όπου οι αναθέτουσες αρχές έχουν δημοσιεύσει προκαταρκτική γνωστοποίηση που δεν χρησιμοποιείται η ίδια ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών που ορίζεται στην παράγραφο 2 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου μπορεί να περιορίζεται σε 10 ημέρες, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η προκαταρκτική γνωστοποίηση περιελάμβανε όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται σύμφωνα με το παράρτημα V μέρος Β τμήμα Ι, εφόσον οι πληροφορίες αυτές ήταν διαθέσιμες κατά τη στιγμή της δημοσίευσης της προκαταρκτικής γνωστοποίησης·

β) η προκαταρκτική γνωστοποίηση απεστάλη προς δημοσίευση εντός διαστήματος 35 ημερών έως 12 μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης της σύμβασης.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι όλες ή ειδικές κατηγορίες μη κεντρικών αναθετουσών αρχών μπορούν να ορίζουν την προθεσμία παραλαβής των προσφορών με κοινή συμφωνία μεταξύ της αναθέτουσας αρχής και των υποψηφίων που έχουν επιλεγεί, εφόσον παρέχεται σε όλους τους επιλεγμένους υποψηφίους ίσος χρόνος για την κατάρτιση και την υποβολή των προσφορών τους. Ελλείψει συμφωνίας σχετικά με την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, η προθεσμία δεν είναι μικρότερη των 10 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

5. Η προθεσμία παραλαβής των προσφορών που ορίζεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου μπορεί να συντομεύεται κατά πέντε ημέρες όταν η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται την υποβολή προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφοι 1, 5 και 6.

6. Σε περίπτωση που μια επείγουσα κατάσταση, δεόντως αιτιολογημένη από τις αναθέτουσες αρχές, καθιστά αδύνατη την τήρηση των ελάχιστων προθεσμιών που προβλέπονται στο παρόν άρθρο, οι εν λόγω αρχές μπορούν να ορίζουν:

α) προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής η οποία δεν είναι μικρότερη των 15 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης της σύμβασης·

β) προθεσμία παραλαβής των προσφορών η οποία δεν είναι μικρότερη των 10 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

Άρθρο 29

Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση

1. Στις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, μπορεί να υποβάλλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού που περιλαμβάνει τις πληροφορίες που ορίζονται στο παράρτημα V μέρος Β και Γ οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή.

Στα έγγραφα της προμήθειας, οι αναθέτουσες αρχές καθορίζουν το αντικείμενο της προμήθειας, περιγράφοντας τις ανάγκες τους και τα χαρακτηριστικά που απαιτούνται για τα αγαθά, τα έργα ή τις υπηρεσίες της προμήθειας και προσδιορίζουν τα κριτήρια ανάθεσης σύμβασης. Επίσης, αναφέρουν ποια στοιχεία της περιγραφής ορίζουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν όλες οι προσφορές.

Οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι επαρκώς ακριβείς ώστε να μπορούν οι οικονομικοί φορείς να αναγνωρίζουν τη φύση και το αντικείμενο της προμήθειας και να αποφασίζουν αν θα ζητήσουν να συμμετάσχουν στη διαδικασία.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής είναι 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης της σύμβασης ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική γνωστοποίηση, από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αρχικών προσφορών είναι 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης. Εφαρμόζεται το άρθρο 28 παράγραφοι 3 έως 6.

2. Αρχική προσφορά, η οποία αποτελεί τη βάση των επακόλουθων διαπραγματεύσεων, μπορούν να υποβάλλουν μόνον οι οικονομικοί φορείς που προσκαλούνται από την αναθέτουσα αρχή, κατόπιν της αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό κατάλληλων υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 65.

3. Εάν δεν ορίζεται άλλως στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, οι αναθέτουσες αρχές διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες τις αρχικές και όλες τις επακόλουθες προσφορές που υποβάλλουν, εξαιρουμένης της τελικής προσφοράς κατά την έννοια της παραγράφου 7, με σκοπό τη βελτίωση του περιεχόμενου τους.

Οι ελάχιστες απαιτήσεις και τα κριτήρια ανάθεσης δεν υπόκεινται σε διαπραγματεύσεις.

4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις με βάση τις αρχικές προσφορές χωρίς διαπραγμάτευση, εφόσον έχουν αναφέρει στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ότι διατηρούν τη δυνατότητα να το πράξουν.

5. Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, οι αναθέτουσες αρχές εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση όλων των προσφερόντων. Για τον σκοπό αυτόν, δεν παρέχουν κατά τρόπο που να δημιουργεί διακρίσεις πληροφορίες που ενδέχεται να ευνοούν ορισμένους προσφέροντες έναντι των υπολοίπων. Ενημερώνουν όλους τους προσφέροντες των οποίων οι προσφορές δεν έχουν αποκλειστεί σύμφωνα με την παράγραφο 6 γραπτώς για τυχόν αλλαγές των τεχνικών προδιαγραφών ή άλλων εγγράφων της προμήθειας πέραν εκείνων που καθορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις. Μετά τις αλλαγές αυτές, οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν επαρκές χρονικό διάστημα στους προσφέροντες ώστε να τροποποιήσουν και να υποβάλουν εκ νέου τροποποιημένες προσφορές, κατά περίπτωση.

Σύμφωνα με το άρθρο 21, οι αναθέτουσες αρχές δεν αποκαλύπτουν στους λοιπούς συμμετέχοντες εμπιστευτικές πληροφορίες που έχουν διαβιβαστεί από υποψήφιο ή προσφέροντα που συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις, χωρίς τη συναίνεσή του. Η εν λόγω συναίνεση δεν λαμβάνει τη μορφή γενικής παραίτησης, αλλά παρέχεται σχετικά με την προτιθέμενη γνωστοποίηση ειδικών πληροφοριών.

6. Οι ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση μπορούν να διεξάγονται σε διαδοχικές φάσεις, ούτως ώστε να μειώνεται ο αριθμός των προς διαπραγμάτευση προσφορών με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που ορίζονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή σε άλλο έγγραφο της προμήθειας. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει αν θα κάνει χρήση της δυνατότητας αυτής στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή σε άλλο έγγραφο της προμήθειας.

7. Όταν η αναθέτουσα αρχή σκοπεύει να ολοκληρώσει τις διαπραγματεύσεις, ενημερώνει τους υπόλοιπους προσφέροντες και ορίζει κοινή προθεσμία για την υποβολή τυχόν νέων ή αναθεωρημένων προσφορών. Επαληθεύει ότι οι τελικές προσφορές πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις και τηρούν τις διατάξεις του άρθρου 56 παράγραφος 1, αξιολογεί τις τελικές προσφορές, βάσει των κριτηρίων ανάθεσης και αναθέτει τη σύμβαση σύμφωνα με τα άρθρα 66 έως 69.

Άρθρο 30

Ανταγωνιστικός διάλογος

1. Στους ανταγωνιστικούς διαλόγους, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής έπειτα από γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης, παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής είναι 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης της σύμβασης.

Στον διάλογο μπορούν να συμμετέχουν μόνον οι οικονομικοί φορείς που προσκαλούνται από την αναθέτουσα αρχή, κατόπιν αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν παρασχεθεί. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό κατάλληλων υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 65. Η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει του κριτηρίου ανάθεσης της πλέον συμφέρουσας, από πλευράς σχέσης τιμής και ποιότητος, προσφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 67 παράγραφος 2

2. Οι αναθέτουσες αρχές παρουσιάζουν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις τους στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης και προσδιορίζουν τις εν λόγω ανάγκες και απαιτήσεις στη γνωστοποίηση αυτή και/ή σε περιγραφικό έγγραφο. Ταυτοχρόνως και στα ίδια έγγραφα, επίσης παρουσιάζουν και προσδιορίζουν τα επιλεγέντα κριτήρια ανάθεσης και ορίζουν ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα.

3. Οι αναθέτουσες αρχές προβαίνουν, με τους συμμετέχοντες που επιλέγονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 56 έως 66, σε διάλογο, σκοπός του οποίου είναι η διερεύνηση και ο προσδιορισμός των μέσων που μπορούν να ικανοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες τους. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου αυτού, μπορούν να συζητούν με τους επιλεγέντες συμμετέχοντες όλες τις πτυχές της προμήθειας.

Κατά τη διάρκεια του διαλόγου, οι αναθέτουσες αρχές εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση όλων των συμμετεχόντων. Για τον σκοπό αυτό, δεν παρέχουν, κατά τρόπο που να δημιουργεί διακρίσεις, πληροφορίες που ενδέχεται να ευνοούν ορισμένους συμμετέχοντες έναντι των υπολοίπων.

Σύμφωνα με το άρθρο 21, οι αναθέτουσες αρχές δεν αποκαλύπτουν στους λοιπούς συμμετέχοντες τις προτεινόμενες λύσεις ή άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες που έχουν διαβιβαστεί από υποψήφιο ή προσφέροντα που συμμετέχει στον διάλογο χωρίς τη συναίνεσή του. Η εν λόγω συναίνεση δεν λαμβάνει τη μορφή γενικής παραίτησης, αλλά παρέχεται σχετικά με τη σκοπούμενη γνωστοποίηση ειδικών πληροφοριών.

4. Οι ανταγωνιστικοί διάλογοι μπορούν να διεξάγονται σε διαδοχικές φάσεις, ούτως ώστε να μειώνεται ο αριθμός των υπό εξέταση λύσεων κατά τη φάση του διαλόγου, με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που προσδιορίζονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης ή στο περιγραφικό έγγραφο. Στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης ή στο περιγραφικό έγγραφο, η αναθέτουσα αρχή αναφέρει αν θα κάνει χρήση της ανωτέρω επιλογής.

5. Η αναθέτουσα αρχή συνεχίζει τον διάλογο έως ότου μπορέσει να προσδιορίσει την ή τις λύσεις οι οποίες μπορούν να ανταποκριθούν στις ανάγκες της.

6. Αφού κηρύξουν τη λήξη του διαλόγου και ενημερώσουν σχετικά τους λοιπούς συμμετέχοντες, οι αναθέτουσες αρχές καλούν καθέναν να υποβάλει την τελική προσφορά του, βάσει της ή των λύσεων που υποβλήθηκαν και προσδιορίστηκαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου. Οι προσφορές αυτές περιέχουν όλα τα απαιτούμενα και αναγκαία στοιχεία για την υλοποίηση του σχεδίου.

Εφόσον το ζητεί η αναθέτουσα αρχή, οι προσφορές αυτές μπορούν να αποσαφηνίζονται, να εξειδικεύονται και να βελτιστοποιούνται. Ωστόσο, η αποσαφήνιση, η εξειδίκευση, η βελτιστοποίηση ή οι πρόσθετες πληροφορίες δεν επιτρέπεται να συνεπάγονται μεταβολές των ουσιωδών στοιχείων της προσφοράς ή της δημόσιας προμήθειας, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών και των απαιτήσεων που προσδιορίζονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης ή στο περιγραφικό έγγραφο, όταν μεταβολές των στοιχείων, των αναγκών και των απαιτήσεων αυτών ενδέχεται να προκαλέσουν στρέβλωση του ανταγωνισμού ή διακρίσεις.

7. Οι αναθέτουσες αρχές αξιολογούν τις προσφορές τις οποίες λαμβάνουν βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που ορίζονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης ή στο περιγραφικό έγγραφο.

Εφόσον το ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορούν να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις με τον προσφέροντα που έχει κριθεί ότι υπέβαλε την πλέον συμφέρουσα από άποψη τιμής/ποιότητος προσφορά σύμφωνα με το άρθρο 67 για την επιβεβαίωση των οικονομικών δεσμεύσεων ή άλλων όρων που περιέχονται στην προσφορά, οριστικοποιώντας τους όρους της σύμβασης, εφόσον αυτό δεν συνεπάγεται την ουσιώδη τροποποίηση βασικών στοιχείων της προσφοράς ή της δημόσιας προμήθειας, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών και των απαιτήσεων που προσδιορίζονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης ή στο περιγραφικό έγγραφο, και ότι δεν ενέχουν κίνδυνο στρέβλωσης του ανταγωνισμού ή εισαγωγής διακρίσεων.

8. Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να προβλέπουν απονομή βραβείων ή καταβολή χρηματικών ποσών στους συμμετέχοντες στον διάλογο.

Άρθρο 31

Σύμπραξη καινοτομίας

1. Στις συμπράξεις καινοτομίας, μπορεί να υποβάλλει αίτηση συμμετοχής έπειτα από γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από την αναθέτουσα αρχή.

Στα έγγραφα της προμήθειας, η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει την ανάγκη καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου που δεν μπορεί να ικανοποιηθεί με την αγορά προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων που διατίθενται ήδη στην αγορά. Αναφέρει ποια στοιχεία της περιγραφής ορίζουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν όλες οι προσφορές. Οι παρεχόμενες πληροφορίες είναι επαρκώς ακριβείς ώστε να μπορούν οι οικονομικοί φορείς να αντιλαμβάνονται τη φύση και το αντικείμενο της απαιτούμενης λύσης και να αποφασίζουν αν θα υποβάλουν αίτηση συμμετοχής στη διαδικασία.

Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποφασίσει να συγκροτήσει τη σύμπραξη καινοτομίας με έναν εταίρο ή με περισσότερους εταίρους που εκτελούν χωριστές δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής είναι 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης της σύμβασης. Στη διαδικασία μπορούν να συμμετάσχουν μόνον οι οικονομικοί φορείς που προσκαλούνται από την αναθέτουσα αρχή, κατόπιν της αξιολόγησης των πληροφοριών που έχουν υποβληθεί. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των κατάλληλων υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία, σύμφωνα με το άρθρο 65. Οι συμβάσεις ανατίθενται αποκλειστικά βάσει του κριτηρίου ανάθεσης της πλέον συμφέρουσας από πλευράς σχέσης τιμής-ποιότητος προσφοράς, σύμφωνα με το άρθρο 67.

2. Η σύμπραξη καινοτομίας στοχεύει στην ανάπτυξη καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου και στην επακόλουθη αγορά των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που προκύπτουν, υπό την προϋπόθεση ότι ανταποκρίνονται στα συμπεφωνημένα μεταξύ αναθετουσών αρχών και συμμετεχόντων επίπεδα επιδόσεων και μεγίστου κόστους.

Η σύμπραξη καινοτομίας είναι οργανωμένη σε διαδοχικές φάσεις σύμφωνα με τα διαδοχικά βήματα της διαδικασίας έρευνας και καινοτομίας, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει την παρασκευή προϊόντων, την παροχή των υπηρεσιών ή την ολοκλήρωση των έργων. Η σύμπραξη καινοτομίας ορίζει ενδιάμεσους στόχους προς επίτευξη από τους εταίρους και προβλέπει την καταβολή της αμοιβής σε κατάλληλες δόσεις.

Με βάση τους ανωτέρω στόχους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποφασίσει μετά από κάθε φάση να λύσει τη σύμπραξη καινοτομίας ή, σε περίπτωση σύμπραξης καινοτομίας με περισσότερους από έναν εταίρους, να περιορίσει τον αριθμό των εταίρων καταγγέλλοντας επιμέρους συμβάσεις, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει αναφέρει στα έγγραφα της προμήθειας τις δυνατότητες αυτές και τους όρους χρήσης τους.

3. Εκτός εάν το παρόν άρθρο ορίζει άλλως, οι αναθέτουσες αρχές διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες τις αρχικές και όλες τις επακόλουθες προσφορές που υποβάλλουν, εξαιρουμένης της τελικής προσφοράς με σκοπό τη βελτίωση του περιεχόμενου τους.

Οι ελάχιστες απαιτήσεις και τα κριτήρια ανάθεσης δεν υπόκεινται σε διαπραγματεύσεις.

4. Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, οι αναθέτουσες αρχές εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση όλων των προσφερόντων. Για τον σκοπό αυτόν, δεν παρέχουν κατά τρόπο που να δημιουργεί διακρίσεις πληροφορίες που ενδέχεται να ευνοούν ορισμένους προσφέροντες έναντι των υπολοίπων. Ενημερώνουν όλους τους προσφέροντες των οποίων οι προσφορές δεν έχουν αποκλειστεί σύμφωνα με την παράγραφο 5 γραπτώς για τυχόν αλλαγές των τεχνικών προδιαγραφών ή άλλων εγγράφων της προμήθειας πέραν εκείνων που καθορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις. Μετά τις αλλαγές αυτές, οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν επαρκές χρονικό διάστημα στους προσφέροντες ώστε να τροποποιήσουν και να υποβάλουν εκ νέου τροποποιημένες προσφορές, κατά περίπτωση.

Σύμφωνα με το άρθρο 21, οι αναθέτουσες αρχές δεν αποκαλύπτουν στους λοιπούς συμμετέχοντες εμπιστευτικές πληροφορίες που έχουν διαβιβαστεί από υποψήφιο ή προσφέροντα που συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις, χωρίς τη συναίνεσή του. Η εν λόγω συναίνεση δεν λαμβάνει τη μορφή γενικής παραίτησης, αλλά παρέχεται σχετικά με την προτιθέμενη γνωστοποίηση ειδικών πληροφοριών.

5. Οι διαπραγματεύσεις κατά τις διαδικασίες σύμπραξης καινοτομίας μπορούν να διεξάγονται σε διαδοχικές φάσεις, ούτως ώστε να μειώνεται ο αριθμός των προς διαπραγμάτευση προσφορών με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που ορίζονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή στα έγγραφα της προμήθειας. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει αν θα κάνει χρήση της δυνατότητας αυτής στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή στα έγγραφα της προμήθειας.

6. Κατά την επιλογή των υποψηφίων, οι αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν ιδίως τα κριτήρια που σχετίζονται με την ικανότητα των υποψηφίων στο πεδίο της έρευνας και της ανάπτυξης καθώς και την ικανότητά τους όσον αφορά την ανάπτυξη και την υλοποίηση καινοτόμων λύσεων.

Μόνον οι οικονομικοί φορείς που προσκαλούνται από την αναθέτουσα αρχή, κατόπιν της αξιολόγησης των ζητούμενων πληροφοριών, μπορούν να υποβάλλουν έργα έρευνας και καινοτομίας για την κάλυψη των αναγκών που έχουν προσδιοριστεί από την αναθέτουσα αρχή και δεν μπορούν να καλυφθούν από τις υφιστάμενες λύσεις.

Στα έγγραφα της προμήθειας, η αναθέτουσα αρχή ορίζει τις ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Σε περίπτωση σύμπραξης καινοτομίας με περισσότερους του ενός εταίρους, η αναθέτουσα αρχή, σύμφωνα με το άρθρο 21, δεν αποκαλύπτει στους λοιπούς εταίρους λύσεις που προτείνονται από εταίρο ή άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες που διαβιβάζονται από αυτόν στο πλαίσιο της σύμπραξης χωρίς τη συναίνεσή του. Η εν λόγω συναίνεση δεν λαμβάνει τη μορφή γενικής παραίτησης, αλλά παρέχεται σχετικά με τη σκοπούμενη γνωστοποίηση ειδικών πληροφοριών.

7. Η αναθέτουσα αρχή εξασφαλίζει ότι η δομή της σύμπραξης και ιδίως η διάρκεια και η αξία των διαφόρων φάσεων ανταποκρίνονται στον βαθμό καινοτομίας της προτεινόμενης λύσης και τη σειρά των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας που απαιτούνται για την ανάπτυξη μιας καινοτόμου λύσης που δεν διατίθεται ακόμη στην αγορά. Η εκτιμώμενη αξία των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων δεν είναι δυσανάλογη σε σχέση με την επένδυση που απαιτείται για την ανάπτυξή τους.

Άρθρο 32

Χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση

1. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που προβλέπονται στις παραγράφους 2 έως 5, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν δημόσιες συμβάσεις χρησιμοποιώντας τη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση.

2. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις έργων, δημόσιες συμβάσεις αγαθών και δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών σε οποιαδήποτε από τις κατωτέρω περιπτώσεις:

α) εάν, ύστερα από ανοικτή ή κλειστή διαδικασία, είτε δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή αίτηση συμμετοχής είτε οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής που υποβλήθηκαν δεν είναι κατάλληλες, υπό την προϋπόθεση ότι δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης και ότι διαβιβάζεται σχετική έκθεση στην Επιτροπή εάν το ζητήσει·

Δεν θεωρείται κατάλληλη μια προσφορά άσχετη με τη σύμβαση και προδήλως ανίκανη, χωρίς ουσιαστικές αλλαγές, να ικανοποιήσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της προμήθειας. Μια αίτηση συμμετοχής δεν θεωρείται κατάλληλη εάν ο σχετικός οικονομικός φορέας πρόκειται ή μπορεί να αποκλειστεί σύμφωνα με το άρθρο 57 ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που ορίζει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με το άρθρο 58·

β) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

i) ο στόχος της προμήθειας είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης,

ii) δεν υφίσταται ανταγωνισμός για τεχνικούς λόγους,

iii) προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται των περιπτώσεων ii) και iii) εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προμήθειας·

γ) στο μέτρο που είναι απολύτως αναγκαίο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα τα οποία η αναθέτουσα αρχή δεν θα μπορούσε να προβλέψει, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές, κλειστές ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση· οι περιστάσεις τις οποίες επικαλούνται οι αναθέτουσες αρχές για τη δικαιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης σε καμία περίπτωση δεν απορρέουν από δική τους ευθύνη.

3. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις αγαθών:

α) όταν τα σχετικά προϊόντα κατασκευάζονται αποκλειστικά για σκοπούς έρευνας, πειραματισμού, μελέτης ή ανάπτυξης· ωστόσο, οι συμβάσεις που ανατίθενται δυνάμει του παρόντος σημείου δεν περιλαμβάνουν την παραγωγή ποσοτήτων ικανών να εξασφαλίζουν την εμπορική βιωσιμότητα του προϊόντος ή την απόσβεση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης·

β) για συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική ανανέωση προμηθειών αγαθών ή εγκαταστάσεων είτε για επέκταση υφιστάμενων προμηθειών αγαθών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε την αναθέτουσα αρχή να προμηθεύεται αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία θα προκαλούσαν ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες στη χρήση και τη συντήρηση· η διάρκεια αυτών των συμβάσεων, καθώς και των ανανεώσιμων συμβάσεων, δεν υπερβαίνει κατά κανόνα τα τρία έτη·

γ) εάν πρόκειται για αγαθά που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων·

δ) για την αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από προμηθευτή που παύει οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες είτε από τον εκκαθαριστή διαδικασίας αφερεγγυότητας, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται στις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις.

4. Η διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών όταν η σχετική σύμβαση έπεται διαγωνισμού μελετών που έχει διοργανωθεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και πρέπει, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στον διαγωνισμό μελετών, να ανατεθεί στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του διαγωνισμού μελετών· στη δεύτερη περίπτωση, στις διαπραγματεύσεις πρέπει να προσκληθούν να συμμετάσχουν όλοι οι νικητές του διαγωνισμού.

5. Η διαδικασία με διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη δημοσίευση μπορεί να χρησιμοποιείται για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρόμοιων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν από τον οικονομικό φορέα με τον οποίο συνήψαν την αρχική σύμβαση οι ίδιες αναθέτουσες αρχές, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω έργα ή υπηρεσίες είναι σύμφωνα με βασικό σχέδιο για το οποίο ανατέθηκε η αρχική σύμβαση σύμφωνα με διαδικασία προβλεπόμενη στο άρθρο 26 παράγραφος 1. Στο βασικό σχέδιο επισημαίνεται η έκταση πιθανών συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα ανατεθούν.

Η ενδεχόμενη χρήση της εν λόγω διαδικασίας επισημαίνεται ήδη κατά την προκήρυξη του πρώτου διαγωνισμού και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό των επακόλουθων εργασιών ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από τις αναθέτουσες αρχές κατά την εφαρμογή του άρθρου 4.

Χρήση της διαδικασίας αυτής μπορεί να γίνει μόνο εντός τριετίας από τη σύναψη της αρχικής σύμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Τεχνικές και εργαλεία για ηλεκτρονικές και συγκεντρωτικές προμήθειες

Άρθρο 33

Συμφωνίες-πλαίσια

1. Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσια, εφόσον εφαρμόζουν τις διατάξεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Ως συμφωνία-πλαίσιο νοείται συμφωνία μεταξύ μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και ενός ή περισσότερων οικονομικών φορέων η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που θα διέπουν τις συμβάσεις που πρόκειται να συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, ενδεχομένως, τις προβλεπόμενες ποσότητες.

Η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαισίου δεν υπερβαίνει τα τέσσερα έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων, δεόντως δικαιολογημένων, ιδίως λόγω του αντικειμένου της συμφωνίας-πλαισίου.

2. Οι συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο ανατίθενται σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο, καθώς και στις παραγράφους 3 και 4.

Οι διαδικασίες αυτές μπορούν να εφαρμόζονται μόνο μεταξύ των αναθετουσών αρχών που έχουν οριστεί σαφώς για τον σκοπό αυτόν στην προκήρυξη διαγωνισμού ή την πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος και των οικονομικών φορέων που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας-πλαισίου που έχει συναφθεί.

Οι συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο δεν μπορούν σε καμία περίπτωση να επιφέρουν ουσιώδεις τροποποιήσεις στους όρους της συμφωνίας-πλαισίου, ιδίως στην περίπτωση που αναφέρεται στην παράγραφο 3.

3. Όταν συνάπτεται συμφωνία-πλαίσιο με έναν μόνο οικονομικό φορέα, οι συμβάσεις που βασίζονται στην εν λόγω συμφωνία-πλαίσιο ανατίθενται βάσει των όρων που τίθενται στη συμφωνία-πλαίσιο.

Για την ανάθεση των συμβάσεων αυτών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διαβουλεύονται γραπτώς με τον οικονομικό φορέα που είναι συμβαλλόμενο μέρος στη συμφωνία-πλαίσιο, ζητώντας του, εάν χρειάζεται, να συμπληρώσει την προσφορά του.

4. Όταν συνάπτεται συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους του ενός οικονομικούς φορείς, η εν λόγω συμφωνία-πλαίσιο εκτελείται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:

α) σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις της συμφωνίας-πλαισίου, χωρίς προκήρυξη νέου διαγωνισμού, εφόσον αναφέρονται όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή των σχετικών έργων, υπηρεσιών και αγαθών και οι αντικειμενικές προϋποθέσεις για τον προσδιορισμό του συμβαλλόμενου στη συμφωνία-πλαίσιο οικονομικού φορέα που θα τις εκτελέσει· οι εν λόγω προϋποθέσεις αναφέρονται στα έγγραφα προμήθειας για τη συμφωνία-πλαίσιο·

β) όταν στη συμφωνία-πλαίσιο αναφέρονται όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή των σχετικών έργων, υπηρεσιών και αγαθών, εν μέρει χωρίς προκήρυξη νέου διαγωνισμού σύμφωνα με το στοιχείο α) και εν μέρει με την προκήρυξη νέου διαγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας σύμφωνα με το στοιχείο γ), εφόσον προβλέπεται τέτοια δυνατότητα από τις αναθέτουσες αρχές στα έγγραφα της προμήθειας για τη συμφωνία-πλαίσιο. Η επιλογή του κατά πόσον συγκεκριμένα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες αποκτώνται κατόπιν προκήρυξης νέου διαγωνισμού ή άμεσα, σύμφωνα με τους όρους που ορίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο, γίνεται σύμφωνα με αντικειμενικά κριτήρια, τα οποία ορίζονται στα έγγραφα της προμήθειας για τη συμφωνία-πλαίσιο. Τα εν λόγω έγγραφα της προμήθειας προσδιορίζουν επίσης ποιοι όροι μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο νέου διαγωνισμού.

Οι δυνατότητες που προβλέπονται στην πρώτη παράγραφο του παρόντος σημείου εφαρμόζονται επίσης σε οποιαδήποτε παρτίδα μιας συμφωνίας-πλαισίου για την οποία έχουν προβλεφθεί όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή των σχετικών έργων, υπηρεσιών και αγαθών, ανεξαρτήτως του αν έχουν προβλεφθεί όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή των σχετικών έργων, υπηρεσιών και αγαθών για τις λοιπές παρτίδες·

γ) σε περίπτωση που στη συμφωνία-πλαίσιο δεν προβλέπονται όλοι οι όροι που διέπουν την παροχή έργων, υπηρεσιών και αγαθών, με έναρξη νέου διαγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας-πλαισίου.

5. Οι διαγωνισμοί που αναφέρονται στην παράγραφο 4 στοιχεία β) και γ) βασίζονται στους ιδίους όρους με αυτούς που ίσχυαν για την ανάθεση της συμφωνίας-πλαισίου, και, εφόσον χρειαστεί, σε ακριβέστερα διατυπωμένους όρους και, ενδεχομένως, σε άλλους όρους που επισημαίνονται στα έγγραφα της προμήθειας για τη συμφωνία-πλαίσιο, σύμφωνα με την ακόλουθη διαδικασία:

α) για κάθε σύμβαση που πρόκειται να συναφθεί, οι αναθέτουσες αρχές διαβουλεύονται γραπτώς με τους οικονομικούς φορείς που είναι ικανοί να εκτελέσουν τη σύμβαση·

β) οι αναθέτουσες αρχές ορίζουν επαρκή προθεσμία για την υποβολή προσφορών για κάθε συγκεκριμένη σύμβαση, λαμβανομένων υπόψη παραμέτρων όπως η πολυπλοκότητα του αντικειμένου της σύμβασης και ο απαραίτητος χρόνος για την αποστολή των προσφορών·

γ) οι προσφορές υποβάλλονται γραπτώς και το περιεχόμενό τους παραμένει σφραγισμένο έως τη λήξη της προβλεπόμενης προθεσμίας απάντησης·

δ) οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν κάθε σύμβαση στον προσφέροντα που υπέβαλε την καλύτερη προσφορά, βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που έχουν καθοριστεί στα έγγραφα της προμήθειας για τη συμφωνία-πλαίσιο.

Άρθρο 34

Δυναμικά συστήματα αγορών

1. Για αγορές τρέχουσας χρήσης των οποίων τα χαρακτηριστικά, όπως είναι γενικώς διαθέσιμα στην αγορά, ικανοποιούν τις απαιτήσεις των αναθετουσών αρχών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν δυναμικό σύστημα αγορών. Το δυναμικό σύστημα αγορών λειτουργεί ως μια εξ ολοκλήρου ηλεκτρονική διαδικασία και είναι ανοικτό καθ' όλη περίοδο ισχύος του συστήματος αγορών σε κάθε οικονομικό φορέα που πληροί τα κριτήρια επιλογής. Μπορεί να χωριστεί σε κατηγορίες προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών που ορίζονται αντικειμενικά με βάση τα χαρακτηριστικά της προμήθειας που πρέπει να εκτελεστεί στο πλαίσιο της εκάστοτε κατηγορίας. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν αναφορά στο μέγιστο επιτρεπόμενο μέγεθος των επακόλουθων ειδικών συμβάσεων ή σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή στην οποία θα εκτελεστούν επακόλουθες ειδικές συμβάσεις.

2. Για την πραγματοποίηση προμήθειας στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτουσες αρχές ακολουθούν τους κανόνες της κλειστής διαδικασίας. Όλοι οι υποψήφιοι που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής γίνονται δεκτοί στο σύστημα και ο αριθμός των υποψηφίων που γίνονται δεκτοί στο σύστημα δεν περιορίζεται σύμφωνα με το άρθρο 65. Όταν οι αναθέτουσες αρχές χωρίζουν το σύστημα σε κατηγορίες προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, καθορίζουν τα εφαρμοστέα κριτήρια επιλογής για κάθε κατηγορία.

Παρά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 28, εφαρμόζονται οι ακόλουθες προθεσμίες:

α) η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής είναι 30 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται η προκαταρκτική γνωστοποίηση, από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Άπαξ και αποσταλεί η πρόσκληση υποβολής προσφορών για την πρώτη ειδική προμήθεια στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, δεν εφαρμόζονται άλλες προθεσμίες για την παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής·

β) η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών είναι τουλάχιστον 10 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Κατά περίπτωση, εφαρμόζεται το άρθρο 28 παράγραφος 4· το άρθρο 28 παράγραφοι 3 και 5 δεν εφαρμόζεται.

3. Όλες τις επικοινωνίες στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών πραγματοποιούνται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφοι 1, 3, 5 και 6.

4. Για τους σκοπούς της ανάθεσης συμβάσεων βάσει ενός δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτουσες αρχές:

α) δημοσιεύουν προκήρυξη διαγωνισμού, όπου καθίσταται σαφές ότι πρόκειται για δυναμικό σύστημα αγορών·

β) διευκρινίζουν στα έγγραφα της προμήθειας τουλάχιστον τη φύση και την εκτιμώμενη ποσότητα των προβλεπόμενων αγορών, καθώς και όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν το δυναμικό σύστημα αγορών, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου λειτουργίας του, τον χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό εξοπλισμό και τις τεχνικές ρυθμίσεις και προδιαγραφές της σύνδεσης·

γ) αναφέρουν κάθε διαίρεση σε κατηγορίες προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών και τα χαρακτηριστικά τους·

δ) για όσο διάστημα είναι σε ισχύ το σύστημα, προσφέρουν ελεύθερη, άμεση και πλήρη πρόσβαση στα έγγραφα της προμήθειας, σύμφωνα με το άρθρο 53.

5. Οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν, καθ' όλη την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών, τη δυνατότητα σε κάθε οικονομικό φορέα να ζητήσει να συμμετάσχει στο σύστημα, βάσει των όρων που αναφέρονται στην παράγραφο 2. Οι αναθέτουσες αρχές ολοκληρώνουν την αξιολόγηση των εν λόγω αιτήσεων, σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής, εντός 10 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή τους. Η προθεσμία αυτή μπορεί να παραταθεί σε 15 εργάσιμες ημέρες σε μεμονωμένες περιπτώσεις, όταν αυτό δικαιολογείται, ιδίως λόγω της ανάγκης να εξεταστούν συμπληρωματικά έγγραφα ή να επαληθευθεί διαφορετικά αν πληρούνται τα κριτήρια επιλογής.

Κατά παρέκκλιση από το πρώτο εδάφιο και εφόσον δεν έχει αποσταλεί η πρόσκληση υποβολής προσφορών για την πρώτη ειδική προμήθεια στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να παρατείνουν την περίοδο αξιολόγησης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν δημοσιεύεται πρόσκληση υποβολής προσφορών κατά την παραταθείσα περίοδο αξιολόγησης. Η διάρκεια της παράτασης που προτίθενται να εφαρμόσουν οι αναθέτουσες αρχές επισημαίνεται στα έγγραφα της προμήθειας.

Η αναθέτουσα αρχή ενημερώνει το ταχύτερο δυνατόν τον σχετικό οικονομικό φορέα αν έχει επιλεγεί να συμμετάσχει στο δυναμικό σύστημα αγορών ή όχι.

6. Οι αναθέτουσες αρχές προσκαλούν όλους τους επιλεγμένους συμμετέχοντες να υποβάλουν προσφορά για κάθε ειδική προμήθεια στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, σύμφωνα με το άρθρο 54. Όταν το δυναμικό σύστημα αγορών χωρίζεται σε κατηγορίες έργων, προϊόντων ή υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές καλούν όλους τους συμμετέχοντες οι οποίοι έχουν επιλεγεί για την κατηγορία που αντιστοιχεί στη σχετική ειδική προμήθεια να υποβάλουν προσφορά.

Αναθέτουν τη σύμβαση στον προσφέροντα που υποβάλλει την καλύτερη προσφορά, βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που ορίζονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης για το δυναμικό σύστημα αγορών, ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού έχει χρησιμοποιηθεί προκαταρκτική γνωστοποίηση, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Τα κριτήρια αυτά μπορούν, κατά περίπτωση, να προσδιορίζονται με μεγαλύτερη ακρίβεια στην πρόσκληση υποβολής προσφορών.

7. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της περιόδου ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών, να απαιτούν από τους επιλεγμένους συμμετέχοντες να υποβάλουν ανανεωμένη και επικαιροποιημένη υπεύθυνη δήλωση, όπως προβλέπεται στο άρθρο 59 παράγραφος 1, εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία διαβίβασης του αιτήματος.

Το άρθρο 59 παράγραφοι 4 έως 6 εφαρμόζεται καθ' όλη την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών.

8. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών στην προκήρυξη του διαγωνισμού. Ενημερώνουν την Επιτροπή για οποιαδήποτε μεταβολή της περιόδου ισχύος, μέσω των κατωτέρω τυποποιημένων εντύπων:

α) εάν η περίοδος ισχύος μεταβάλλεται χωρίς να παύει η λειτουργία του συστήματος, μέσω του εντύπου που χρησιμοποιείται αρχικά για την προκήρυξη διαγωνισμού για το δυναμικό σύστημα αγορών·

β) εάν παύει η λειτουργία του συστήματος, μέσω της γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης που αναφέρεται στο άρθρο 50.

9. Στους οικονομικούς παράγοντες που ενδιαφέρονται ή συμμετέχουν στο δυναμικό σύστημα αγορών δεν επιβάλλεται καμία χρέωση πριν ή κατά την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών.

Άρθρο 35

Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους παρουσιάζονται νέες, μειωμένες τιμές και/ή νέες αξίες όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών.

Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές διοργανώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναληπτικής ηλεκτρονικής διαδικασίας, διεξαγόμενης έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, η οποία επιτρέπει την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης.

Δεδομένου ότι ορισμένες δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών και δημόσιες συμβάσεις έργων που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, δεν μπορούν να ταξινομηθούν με βάση αυτόματη μέθοδο αξιολόγησης, οι συμβάσεις αυτές δεν αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

2. Στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν την ανάθεση δημόσιας σύμβασης κατόπιν ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, όταν τα έγγραφα της προμήθειας και ιδίως οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν να διατυπωθούν με ακρίβεια.

Υπό τους ιδίους όρους, ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί και κατά τη διεξαγωγή νέου διαγωνισμού μεταξύ των συμβαλλομένων μερών συμφωνίας-πλαισίου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 33 παράγραφος 4 στοιχείο β) ή γ), καθώς και κατά τη διεξαγωγή διαγωνισμού για την ανάθεση συμβάσεων στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 34.

3. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός βασίζεται σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών:

α) μόνο στις τιμές όταν η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής·

β) στις τιμές και/ή τις νέες αξίες των χαρακτηριστικών των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της προμήθειας, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται βάσει της καλύτερης αναλογίας τιμής/ποιότητας ή βάσει της προσφοράς με το χαμηλότερο κόστος σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους.

4. Οι αναθέτουσες αρχές που αποφασίζουν να κάνουν χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού το επισημαίνουν στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Τα έγγραφα της προμήθειας περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα VI.

5. Προτού να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, οι αναθέτουσες αρχές διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, σύμφωνα με το ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχει καθοριστεί.

Η προσφορά θεωρείται παραδεκτή όταν έχει υποβληθεί από προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί σύμφωνα με το άρθρο 57 και πληροί τα κριτήρια επιλογής και του οποίου η προσφορά είναι σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές, χωρίς να είναι αντικανονική ή απαράδεκτη.

Συγκεκριμένα, οι προσφορές που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της προμήθειας, παρελήφθησαν καθυστερημένα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία αθέμιτης πρακτικής ή διαφθοράς ή κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή αφύσικα χαμηλές, θεωρούνται αντικανονικές. Συγκεκριμένα, οι προσφορές που υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και προσφέροντες των οποίων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν από τη δρομολόγηση της διαδικασίας προμήθειας, θεωρούνται απαράδεκτες.

Δεν θεωρείται κατάλληλη μια προσφορά άσχετη με τη σύμβαση και προδήλως ανίκανη, χωρίς ουσιαστικές αλλαγές, να ικανοποιήσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της αναθέτουσας αρχής, όπως προσδιορίζονται στα έγγραφα της προμήθειας. Μια αίτηση συμμετοχής δεν θεωρείται κατάλληλη εάν ο σχετικός οικονομικός φορέας πρόκειται ή μπορεί να αποκλειστεί σύμφωνα με το άρθρο 57 ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που ορίζει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με το άρθρο 58.

Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα και με ηλεκτρονικά μέσα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προσδιορισμένη ημερομηνία και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν αρχίζει προτού παρέλθουν δύο εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων.

6. Η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης του οικείου προσφέροντα, η οποία γίνεται σύμφωνα με τη στάθμιση που προβλέπεται στο άρθρο 67 παράγραφος 5 πρώτο εδάφιο.

Στην πρόσκληση αναφέρεται επίσης ο μαθηματικός τύπος που πρόκειται να χρησιμοποιηθεί κατά την ηλεκτρονική δημοπρασία για την αυτόματη ανακατάταξη των προσφορών βάσει των νέων τιμών και/ή των νέων αξιών που υποβάλλονται. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η οικονομικώς πιο συμφέρουσα προσφορά βρίσκεται με βάση μόνο την τιμή, ο μαθηματικός αυτός τύπος περιλαμβάνει τους συντελεστές στάθμισης όλων των κριτηρίων που έχουν οριστεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού ή σε άλλα έγγραφα της προμήθειας. Προς τούτο, όμως, τυχόν περιθώρια διακύμανσης περιορίζονται εκ των προτέρων σε συγκεκριμένη τιμή.

Σε περίπτωση που επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε εναλλακτική προσφορά.

7. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τις πληροφορίες εκείνες τουλάχιστον που τους δίνουν τη δυνατότητα να γνωρίζουν ανά πάσα στιγμή την αντίστοιχη κατάταξή τους. Δύνανται, εάν έχει επισημανθεί εκ των προτέρων, να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται. Δύνανται επίσης να ανακοινώνουν τον αριθμό των συμμετεχόντων σε οποιαδήποτε συγκεκριμένη φάση του πλειστηριασμού. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

8. Οι αναθέτουσες αρχές περατώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:

α) κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία και ώρα·

β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να πληρούν τις απαιτήσεις όσον αφορά τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις, εφόσον έχουν ορίσει προηγουμένως το διάστημα που θα επιτρέψουν να παρέλθει από την παραλαβή της τελευταίας υποβολής πριν να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό· ή

γ) αφού ολοκληρωθεί ο προκαθορισμένος αριθμός φάσεων του πλειστηριασμού.

Εάν οι αναθέτουσες αρχές προτίθενται να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό σύμφωνα με το στοιχείο γ) του πρώτου εδαφίου, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στο στοιχείο β) αυτού, η πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό αναφέρει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης του πλειστηριασμού.

9. Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τη σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 67, με βάση τα αποτελέσματα του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

Άρθρο 36

Ηλεκτρονικοί κατάλογοι

1. Όταν απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ότι οι προσφορές πρέπει να υποβάλλονται υπό τη μορφή ηλεκτρονικού καταλόγου ή να περιλαμβάνουν ηλεκτρονικό κατάλογο.

Τα κράτη μέλη μπορούν να καταστήσουν υποχρεωτική τη χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων για ορισμένα είδη προμηθειών.

Οι προσφορές που παρουσιάζονται υπό μορφή ηλεκτρονικού καταλόγου μπορούν να συνοδεύονται από άλλα έγγραφα, που συμπληρώνουν την προσφορά.

2. Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι καταρτίζονται από τους υποψηφίους ή τους προσφέροντες, με σκοπό τη συμμετοχή τους σε μια συγκεκριμένη διαδικασία προμήθειας σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές και τον μορφότυπο που έχει καθοριστεί από την αναθέτουσα αρχή.

Επιπλέον, οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις για τα εργαλεία ηλεκτρονικής επικοινωνίας, όπως και με τυχόν επιπρόσθετες απαιτήσεις που καθορίζονται από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με το άρθρο 22.

3. Εάν η παρουσίαση προσφορών υπό τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων είναι αποδεκτή ή υποχρεωτική, οι αναθέτουσες αρχές:

α) το αναφέρουν στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού έχει χρησιμοποιηθεί προκαταρκτική γνωστοποίηση·

β) επισημαίνουν στα έγγραφα της προμήθειας όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 22 παράγραφος 6 όσον αφορά τον μορφότυπο, τον χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό εξοπλισμό και τις τεχνικές ρυθμίσεις και προδιαγραφές της σύνδεσης για τον κατάλογο.

4. Εάν έχει συναφθεί συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους του ενός οικονομικούς φορείς έπειτα από την υποβολή προσφορών υπό τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ότι η προκήρυξη νέου διαγωνισμού για συγκεκριμένες συμβάσεις λαμβάνει χώρα βάσει ενημερωμένων καταλόγων. Στην περίπτωση αυτή, οι αναθέτουσες αρχές χρησιμοποιούν μία από τις ακόλουθες μεθόδους:

α) καλούν τους προσφέροντες να υποβάλουν εκ νέου τους ηλεκτρονικούς καταλόγους τους, προσαρμοσμένους στις απαιτήσεις της εν λόγω σύμβασης· ή

β) ενημερώνουν τους προσφέροντες ότι σκοπεύουν να συλλέξουν από τους ηλεκτρονικούς καταλόγους που έχουν ήδη υποβληθεί τις πληροφορίες που απαιτούνται ώστε να καταρτίσουν προσφορές προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση της εν λόγω μεθόδου έχει επισημανθεί στα έγγραφα της προμήθειας για τη συμφωνία-πλαίσιο.

5. Εάν οι αναθέτουσες αρχές προκηρύσσουν νέο διαγωνισμό για συγκεκριμένες συμβάσεις σύμφωνα με την παράγραφο 4 στοιχείο β), ενημερώνουν τους προσφέροντες για την ημερομηνία και την ώρα κατά την οποία σκοπεύουν να συλλέξουν τις πληροφορίες που απαιτούνται ούτως ώστε να καταρτίσουν προσφορές προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις της εν λόγω συγκεκριμένης σύμβασης και παρέχουν στους προσφέροντες τη δυνατότητα να αρνηθούν την εν λόγω συλλογή πληροφοριών.

Οι αναθέτουσες αρχές προβλέπουν επαρκές χρονικό διάστημα μεταξύ της κοινοποίησης και της συλλογής των πληροφοριών.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές παρουσιάζουν τις συλλεγείσες πληροφορίες στον ενδιαφερόμενο προσφέροντα, δίνοντάς του την ευκαιρία να αμφισβητήσει ή να επιβεβαιώσει ότι η προσφορά που προέκυψε με αυτόν τον τρόπο δεν περιέχει ουσιώδη σφάλματα.

6. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις βάσει δυναμικού συστήματος αγορών απαιτώντας οι προσφορές για μια συγκεκριμένη σύμβαση να υποβάλλονται υπό τη μορφή ηλεκτρονικού καταλόγου.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν επίσης να αναθέτουν συμβάσεις βάσει δυναμικού συστήματος αγορών σύμφωνα με το στοιχείο β) της παραγράφου 4 και την παράγραφο 5, υπό την προϋπόθεση ότι η αίτηση συμμετοχής στο δυναμικό σύστημα αγορών συνοδεύεται από ηλεκτρονικό κατάλογο σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές και τον μορφότυπο που ορίζεται από την αναθέτουσα αρχή. Στη συνέχεια, ο εν λόγω κατάλογος συμπληρώνεται από τους υποψηφίους, αφού ενημερωθούν για την πρόθεση της αναθέτουσας αρχής να καταρτίσει προσφορές μέσω της διαδικασίας του στοιχείου β) της παραγράφου 4.

Άρθρο 37

Κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών και κεντρικές αρχές αγορών

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκτούν αγαθά και/ή υπηρεσίες από κεντρική αρχή αγορών που προσφέρει την κεντρική δραστηριότητα προμηθειών που αναφέρεται στο στοιχείο α) του σημείου 14 του άρθρου 2 παράγραφος 1.

Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκτούν έργα, αγαθά και υπηρεσίες χρησιμοποιώντας συμβάσεις που ανατίθενται από κεντρική αρχή αγορών, χρησιμοποιώντας δυναμικά συστήματα αγορών που διαχειρίζεται κεντρική αρχή αγορών, ή, στον βαθμό που καθορίζεται στο άρθρο 33 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο, χρησιμοποιώντας συμφωνία-πλαίσιο που συνάπτεται από κεντρική αρχή αγορών προσφέρουσα την κεντρική δραστηριότητα προμηθειών που αναφέρεται στο στοιχείο β) του σημείου 14 του άρθρου 2 παράγραφος 1. Όταν ένα δυναμικό σύστημα αγορών το οποίο χειρίζεται μια κεντρική αρχή αγορών μπορεί να χρησιμοποιείται από λοιπές αναθέτουσες αρχές, αυτό αναφέρεται στην προκήρυξη διαγωνισμού με την οποία συγκροτείται το σύστημα.

Σε σχέση με το πρώτο και δεύτερο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι ορισμένες προμήθειες πραγματοποιούνται με προσφυγή σε κεντρικές αρχές αγορών ή σε μία ή περισσότερες συγκεκριμένες κεντρικές αρχές αγορών.

2. Μια αναθέτουσα αρχή εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει της παρούσας οδηγίας όταν αγοράζει αγαθά ή υπηρεσίες από κεντρική αρχή αγορών που προσφέρει την κεντρική δραστηριότητα προμηθειών που αναφέρεται στο στοιχείο α) του σημείου 14 του άρθρου 2 παράγραφος 1.

Επιπλέον, μια αναθέτουσα αρχή εκπληρώνει, επίσης, τις υποχρεώσεις της δυνάμει της παρούσας οδηγίας όταν αποκτά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες χρησιμοποιώντας συμβάσεις που ανατίθενται από την κεντρική αρχή αγορών, χρησιμοποιώντας δυναμικά συστήματα αγορών που διαχειρίζεται η κεντρική αρχή αγορών, ή, στον βαθμό που καθορίζεται στο άρθρο 33 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο, χρησιμοποιώντας συμφωνία-πλαίσιο που συνάπτεται από την κεντρική αρχή αγορών που αναφέρεται στο στοιχείο β) του σημείου 14 του άρθρου 2 παράγραφος 1.

Ωστόσο, η σχετική αναθέτουσα αρχή είναι υπεύθυνη για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων δυνάμει της παρούσας οδηγίας για τα μέρη που διεξάγονται από την ίδια, όπως:

α) η ανάθεση σύμβασης στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών το οποίο διαχειρίζεται κεντρική αρχή αγορών·

β) η διεξαγωγή νέου διαγωνισμού βάσει της συμφωνίας-πλαισίου που έχει συναφθεί από κεντρική αρχή αγορών·

γ) κατ' εφαρμογή του άρθρου 33 παράγραφος 4 στοιχείο α) ή β), ο προσδιορισμός του συμβαλλόμενου στη συμφωνία-πλαίσιο οικονομικού φορέα που θα εκτελέσει ένα συγκεκριμένο καθήκον στο πλαίσιο συμφωνίας-πλαισίου που έχει συναφθεί από κεντρική αρχή αγορών.

3. Όλες οι διαδικασίες προμήθειας που διεξάγονται από κεντρική αρχή αγορών εκτελούνται μέσω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο άρθρο 22.

4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, χωρίς να εφαρμόζουν τις διαδικασίες της παρούσας οδηγίας, να αναθέτουν δημόσια σύμβαση υπηρεσιών για την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων προμηθειών σε κεντρική αρχή αγορών.

Αυτές οι δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν την παροχή επικουρικών δραστηριοτήτων προμηθειών.

Άρθρο 38

Περιστασιακές από κοινού προμήθειες

1. Δύο ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές μπορούν να συμφωνούν να εκτελούν ορισμένες ειδικές προμήθειες από κοινού.

2. Στις περιπτώσεις όπου μια διαδικασία προμήθειας εκτελείται εξ ολοκλήρου από κοινού εξ ονόματος και για λογαριασμό όλων των αναθετουσών αρχών, οι αναθέτουσες αρχές αυτές είναι υπεύθυνες από κοινού για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την παρούσα οδηγία. Τούτο ισχύει και σε περιπτώσεις όπου τη διαδικασία διαχειρίζεται μία αναθέτουσα αρχή, ενεργώντας τόσο για δικό της λογαριασμό όσο και για λογαριασμό των λοιπών αναθετουσών αρχών.

Εάν η διεξαγωγή των διαδικασιών προμήθειας δεν πραγματοποιείται στο σύνολό της εξ ονόματος και για λογαριασμό των ενδιαφερόμενων αναθετουσών αρχών, οι αρχές έχουν από κοινού ευθύνη μόνο για τα μέρη εκείνα που εκτελούνται από κοινού. Κάθε αναθέτουσα αρχή φέρει την αποκλειστική ευθύνη για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών της σύμφωνα με την παρούσα οδηγία για τα μέρη που αναλαμβάνει ιδίω ονόματι και για δικό της λογαριασμό.

Άρθρο 39

Προμήθειες που αφορούν αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 12, μπορούν να ενεργούν από κοινού για την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη, χρησιμοποιώντας έναν από τους τρόπους που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Οι αναθέτουσες αρχές δεν χρησιμοποιούν τα μέσα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής αναγκαστικών διατάξεων του δημοσίου δικαίου σύμφωνων με το ενωσιακό δίκαιο στις οποίες υπόκεινται στο οικείο κράτος μέλος.

2. Κανένα κράτος μέλος δεν απαγορεύει στις αναθέτουσες αρχές του να χρησιμοποιούν κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών προσφερόμενες από κεντρική αρχή αγορών εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος.

Όσον αφορά κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών που προσφέρονται από κεντρικές αρχές αγορών εγκατεστημένες σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της αναθέτουσας αρχής, τα κράτη μέλη μπορούν, ωστόσο, να επιλέγουν να προσδιορίζουν ότι οι δικές τους αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν μόνο τις κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών κατά τα οριζόμενα είτε στο στοιχείο α) είτε στο στοιχείο β) του σημείου 14 του άρθρου 2 παράγραφος 1.

3. Η παροχή των κεντρικών προμηθειών από κεντρική αρχή αγορών εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος πραγματοποιείται σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η κεντρική αρχή αγορών.

Οι εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η κεντρική αρχή αγορών εφαρμόζονται επίσης στα ακόλουθα:

α) στην ανάθεση σύμβασης στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών·

β) στη διεξαγωγή νέου διαγωνισμού στο πλαίσιο συμφωνίας-πλαισίου·

γ) στον προσδιορισμό, σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 4 στοιχείο α) ή β), του συμβαλλόμενου στη συμφωνία-πλαίσιο φορέα οικονομικού φορέα που θα εκτελέσει ένα συγκεκριμένο καθήκον.

4. Αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν από κοινού να αναθέτουν δημόσια σύμβαση, να συνάπτουν συμφωνία-πλαίσιο ή να λειτουργούν δυναμικό σύστημα αγορών. Μπορούν επίσης, στον βαθμό που καθορίζεται στο άρθρο 33 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο, να αναθέτουν συμβάσεις βάσει της συμφωνίας-πλαισίου ή του δυναμικού συστήματος αγορών. Εκτός αν τα αναγκαία στοιχεία ρυθμίζονται από διεθνή συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές συνάπτουν συμφωνία όπου προσδιορίζονται τα εξής:

α) οι ευθύνες των μερών και οι σχετικές εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις·

β) η εσωτερική οργάνωση της διαδικασίας προμήθειας, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της διαδικασίας, της κατανομής των έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πρόκειται να αποκτηθούν και της σύναψης των συμβάσεων.

Μια συμμετέχουσα αναθέτουσα αρχή εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει της παρούσας οδηγίας όταν αγοράζει έργα, αγαθά ή υπηρεσίες από την αναθέτουσα αρχή που είναι υπεύθυνη για τη διαδικασία προμήθειας. Για τον προσδιορισμό των ευθυνών και του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου σύμφωνα με το στοιχείο α), οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν να αναθέτουν τις ευθύνες σε μια ή περισσότερες από τις συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές και να επιλέγουν τις σχετικές εφαρμοστέες διατάξεις οποιουδήποτε κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένη τουλάχιστον μία από τις συμμετέχουσες αρχές. Η ανάθεση ευθυνών και το σχετικό εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο αναφέρονται στα έγγραφα της προμήθειας για τις από κοινού ανατιθέμενες δημόσιες συμβάσεις.

5. Σε περίπτωση που αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη έχουν συστήσει κοινή νομική οντότητα, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών ομίλων εδαφικής συνεργασίας δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1] ή άλλων οντοτήτων που ιδρύονται δυνάμει της νομοθεσίας της Ένωσης, οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές συμφωνούν, μέσω απόφασης του αρμόδιου οργάνου της κοινής νομικής οντότητας, επί των εφαρμοστέων εθνικών κανόνων περί προμηθειών ενός από τα ακόλουθα κράτη μέλη:

α) οι εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου έχει την έδρα της η κοινή νομική οντότητα·

β) οι εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου διεξάγει τις δραστηριότητές της η κοινή νομική οντότητα.

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) (ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 19).

Η συμφωνία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο μπορεί είτε να εφαρμόζεται για αόριστο χρονικό διάστημα, όταν καθορίζεται στη συστατική πράξη της κοινής νομικής οντότητας, είτε να περιορίζεται σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, σε ορισμένα είδη συμβάσεων ή σε μία ή περισσότερες μεμονωμένες αναθέσεις συμβάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Διεξαγωγή της διαδικασίας

Τμήμα 1

Προετοιμασία

Άρθρο 40

Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς

Πριν δρομολογήσουν διαδικασία προμήθειας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να προετοιμάζουν την προμήθεια και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους όσον αφορά τις προμήθειες.

Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, επί παραδείγματι, να ζητούν ή να δέχονται τις συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή αρχών ή συμμετεχόντων της αγοράς. Οι εν λόγω συμβουλές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διαδικασίας προμήθειας, εφόσον οι εν λόγω συμβουλές δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας.

Άρθρο 41

Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων

Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στην αναθέτουσα αρχή, είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 40, ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας, η αναθέτουσα αρχή λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα.

Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν τη γνωστοποίηση στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες σχετικών πληροφοριών που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας και τον προσδιορισμό επαρκών προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών. Ο ενδιαφερόμενος υποψήφιος ή προσφέρων αποκλείεται από τη διαδικασία μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Πριν από οποιονδήποτε τέτοιον αποκλεισμό, παρέχεται η ευκαιρία στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού. Τα μέτρα που λαμβάνονται τεκμηριώνονται στη χωριστή έκθεση που απαιτείται δυνάμει του άρθρου 84.

Άρθρο 42

Τεχνικές προδιαγραφές

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στο παράρτημα VII σημείο 1 παρατίθενται στα έγγραφα της προμήθειας και καθορίζουν τα χαρακτηριστικά που απαιτείται να έχουν τα έργα, οι υπηρεσίες ή τα αγαθά.

Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορεί επίσης να αναφέρονται στην ειδική διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και βρίσκονται σε αναλογία με την αξία και τους στόχους της.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να προσδιορίζουν αν θα απαιτηθεί μεταβίβαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Για όλες τις προμήθειες που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα, είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτουσας αρχής, οι εν λόγω τεχνικές προδιαγραφές καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες.

Εάν έχουν εγκριθεί υποχρεωτικά πρότυπα προσβασιμότητας βάσει νομοθετικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στα εν λόγω πρότυπα.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία προμήθειας και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων προμηθειών στον ανταγωνισμό.

3. Υπό την επιφύλαξη των υποχρεωτικών εθνικών τεχνικών κανόνων, εφόσον συμβιβάζονται με το δίκαιο της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:

α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς ακριβείς ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση·

β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που μεταφέρουν ευρωπαϊκά πρότυπα, ευρωπαϊκές τεχνικές αξιολογήσεις, κοινές τεχνικές προδιαγραφές, διεθνή πρότυπα, άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς φορείς τυποποίησης ή —όταν αυτά δεν υπάρχουν— σε εθνικά πρότυπα, εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών· κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο»·

γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στο στοιχείο α), με παραπομπή, ως τεκμήριο συμμόρφωσης προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο β)·

δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο β) για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α) για άλλα χαρακτηριστικά.

4. Εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, οι τεχνικές προδιαγραφές δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπου ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει αρκούντως ακριβής και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τους όρους «ή ισοδύναμο».

5. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο β), δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες για τις οποίες υποβάλλεται προσφορά δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 44, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές.

6. Όταν η αναθέτουσα αρχή χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην παράγραφο 3 στοιχείο α) για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, κοινή τεχνική προδιαγραφή, διεθνές πρότυπο ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει καταρτιστεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει.

Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 44, ότι το έργο, το αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει η αναθέτουσα αρχή.

Άρθρο 43

Σήματα

1. Όταν οι αναθέτουσες αρχές σκοπεύουν να προβούν σε αγορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών με ειδικά περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά, μπορούν, στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τις προϋποθέσεις εκτέλεσης της σύμβασης, να απαιτούν συγκεκριμένο σήμα ως αποδεικτικό της συμμόρφωσης των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών προς τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) οι απαιτήσεις σήματος αφορούν αποκλειστικά τα κριτήρια που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης και που είναι κατάλληλα για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης·

β) οι απαιτήσεις σήματος βασίζονται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις·

γ) τα σήματα καθιερώνονται μέσω ανοικτής και διαφανούς διαδικασίας, στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλοι οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών οργανισμών, των καταναλωτών, των κοινωνικών εταίρων, των κατασκευαστών, των διανομέων και των μη κυβερνητικών οργανώσεων·

δ) τα σήματα είναι προσιτά για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·

ε) οι απαιτήσεις σήματος καθορίζονται από τρίτο μέρος επί του οποίου ο οικονομικός φορέας που υποβάλλει αίτηση για το σήμα δεν μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή.

Όταν οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν τα έργα, τα αγαθά και οι υπηρεσίες να πληρούν όλες τις απαιτήσεις σήματος, αναφέρουν περί ποίων απαιτήσεων σήματος πρόκειται.

Οι αναθέτουσες αρχές που απαιτούν συγκεκριμένο σήμα αποδέχονται όλα τα σήματα που επιβεβαιώνουν ότι τα έργα, τα αγαθά και οι υπηρεσίες πληρούν τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις.

Όταν ένας οικονομικός φορέας δεν είχε τεκμηριωμένα τη δυνατότητα να αποκτήσει το ειδικό σήμα που έχει υποδείξει η αναθέτουσα αρχή ή ισοδύναμο σήμα εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, όπως, ενδεχομένως τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή, υπό την προϋπόθεση ότι ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προς παροχή έργα, αγαθά και υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις του ειδικού σήματος ή τις ειδικές απαιτήσεις που έχει υποδείξει η αναθέτουσα αρχή.

2. Εάν ένα σήμα πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 στοιχεία β), γ), δ) και ε), αλλά ορίζει επιπλέον απαιτήσεις που δεν σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν το καθαυτό σήμα αλλά μπορούν να ορίζουν την τεχνική προδιαγραφή με παραπομπή στις λεπτομερείς προδιαγραφές του εν λόγω σήματος ή, εάν είναι αναγκαίο, σε τμήματα των σχετικών προδιαγραφών που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι κατάλληλα για τον ορισμό των χαρακτηριστικών του εν λόγω αντικειμένου.

Άρθρο 44

Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να προσκομίζουν έκθεση δοκιμών από οργανισμό αξιολόγησης της πιστότητας ή πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από τέτοιον οργανισμό ως αποδεικτικό μέσο συμμόρφωσης με απαιτήσεις ή κριτήρια που αναφέρονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τις προϋποθέσεις εκτέλεσης της σύμβασης.

Σε περίπτωση που οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν την υποβολή πιστοποιητικών εκδιδόμενων από ειδικό οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης οφείλουν να δέχονται επίσης πιστοποιητικά από άλλους ισοδύναμους οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης είναι ο οργανισμός ο οποίος πραγματοποιεί δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων βαθμονομήσεων, δοκιμών, πιστοποίησης και επιθεώρησης, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]).

2. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται και άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, εκτός από αυτά που αναφέρονται στην παράγραφο 1, όπως τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε πρόσβαση στα πιστοποιητικά ή στις εκθέσεις δοκιμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ή δεν είχε τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών, υπό τους όρους ότι για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας και ότι ο ίδιος αποδεικνύει ότι τα προς παροχή έργα, αγαθά και υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις ή τα κριτήρια που ορίζονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τις προϋποθέσεις εκτέλεσης σύμβασης.

3. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών οποιεσδήποτε πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία και τα έγγραφα που υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 42 παράγραφος 6, το άρθρο 43 και τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου. Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους εγκατάστασης του οικονομικού φορέα κοινοποιούν τις σχετικές πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 86.

Άρθρο 45

Εναλλακτικές προσφορές

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιτρέπουν ή να απαιτούν από τους προσφέροντες να υποβάλλουν εναλλακτικές προσφορές. Αναφέρουν στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης ή, εάν ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται προκαταρκτική γνωστοποίηση, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, αν επιτρέπουν ή αν απαιτούν ή όχι την υποβολή εναλλακτικών προσφορών. Οι εναλλακτικές προσφορές δεν επιτρέπονται εάν δεν υπάρχει σχετική αναφορά. Οι εναλλακτικές προσφορές συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης.

([1]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουλίου 2008, για τον καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 339/93 του Συμβουλίου (ΕΕ L 218 της 13.8.2008, σ. 30).

2. Οι αναθέτουσες αρχές που επιτρέπουν ή απαιτούν εναλλακτικές προσφορές αναφέρουν στα έγγραφα της προμήθειας τις ελάχιστες προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, καθώς και τον τρόπο υποβολής αυτών των προσφορών, ειδικότερα αν οι εναλλακτικές προσφορές αυτές μπορούν να υποβάλλονται μόνον στις περιπτώσεις που έχει επίσης υποβληθεί προσφορά που δεν συνιστά εναλλακτική προσφορά. Επίσης, διασφαλίζουν ότι τα επιλεγμένα κριτήρια ανάθεσης μπορούν να εφαρμοστούν σε εναλλακτικές προσφορές που πληρούν τις εν λόγω ελάχιστες προϋποθέσεις, καθώς και σε συμμορφούμενες προσφορές που δεν είναι εναλλακτικές.

3. Οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη τους μόνο τις εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις τις οποίες έχουν ορίσει.

Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων αγαθών ή υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές που έχουν επιτρέψει ή απαιτήσει εναλλακτικές προσφορές δεν απορρίπτουν μια εναλλακτική προσφορά για τον μόνο λόγο ότι, εάν επιλεγεί, θα οδηγήσει, αντίστοιχα, είτε στη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών αντί δημόσιας σύμβασης αγαθών είτε στη σύναψη σύμβασης αγαθών αντί δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών.

Άρθρο 46

Υποδιαίρεση συμβάσεων σε παρτίδες

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν να αναθέτουν μια σύμβαση υπό τη μορφή χωριστών παρτίδων και μπορούν να προσδιορίζουν το μέγεθος και το αντικείμενο των παρτίδων αυτών.

Εξαιρουμένων των συμβάσεων οι οποίες έχουν υποδιαιρεθεί υποχρεωτικά, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τους βασικούς λόγους της απόφασής τους για μη υποδιαίρεση σε παρτίδες, στοιχείο που περιλαμβάνεται στα έγγραφα της προμήθειας ή στη χωριστή έκθεση κατ' άρθρο 84.

2. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν, στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, αν οι προσφορές υποβάλλονται για μία, περισσότερες ή για όλες τις παρτίδες.

Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται, ακόμη και εάν οι προσφορές είναι δυνατόν να υποβάλλονται για πολλές ή για όλες τις παρτίδες, να περιορίζουν τον αριθμό των παρτίδων που μπορούν να ανατεθούν σε έναν προσφέροντα, υπό την προϋπόθεση ότι ο μέγιστος αριθμός των παρτίδων ανά προσφέροντα ορίζεται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν στα έγγραφα της προμήθειας τα αντικειμενικά και χωρίς διακρίσεις κριτήρια ή τους κανόνες που προτίθενται να εφαρμόσουν για τον προσδιορισμό των παρτίδων που ανατίθενται, στην περίπτωση που η εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης θα είχε ως αποτέλεσμα την ανάθεση σε έναν προσφέροντα παρτίδων που υπερβαίνουν τον μέγιστο αριθμό.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, σε περίπτωση που είναι δυνατή η ανάθεση περισσότερων της μιας παρτίδων στον ίδιο προσφέροντα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις συνδυάζοντας πολλές ή όλες τις παρτίδες, εφόσον έχουν αναφέρει στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης ή στην πρόσκληση για επιβεβαίωση ενδιαφέροντος ότι διατηρούν το δικαίωμα να το πράξουν και αναφέρουν τον τρόπο συνδυασμού των παρτίδων ή ομάδων παρτίδων.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν την παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο καθιστώντας υποχρεωτική την ανάθεση συμβάσεων με τη μορφή χωριστών παρτίδων, υπό προϋποθέσεις καθοριζόμενες σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο και τηρουμένου του ενωσιακού δικαίου. Στην περίπτωση αυτή, εφαρμόζονται επίσης η παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο και, κατά περίπτωση, η παράγραφος 3.

Άρθρο 47

Καθορισμός προθεσμιών

1. Κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν υπόψη την πολυπλοκότητα της σύμβασης και τον χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών, υπό την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών που καθορίζονται στα άρθρα 27 έως 31.

2. Εάν οι προσφορές μπορούν να συνταχθούν μόνον έπειτα από επιτόπια επίσκεψη ή από επιτόπια εξέταση εγγράφων προσαρτημένων στα έγγραφα της προμήθειας, οι προθεσμίες παραλαβής των προσφορών, οι οποίες είναι μεγαλύτερες από τις ελάχιστες προθεσμίες που προβλέπονται στα άρθρα 27 έως 31, ορίζονται κατά τρόπο ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για τη διατύπωση των προσφορών.

3. Οι αναθέτουσες αρχές παρατείνουν την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν, για οποιονδήποτε λόγο, οι πρόσθετες πληροφορίες, αν και ζητήθηκαν από τον οικονομικό φορέα σε εύθετο χρόνο, δεν παρέχονται το αργότερο έξι ημέρες πριν από την προθεσμία που ορίζεται για την παραλαβή των προσφορών. Σε περίπτωση επισπευσμένης διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 27 παράγραφος 3 και το άρθρο 28 παράγραφος 6, η προθεσμία ορίζεται σε τέσσερις ημέρες·

β) όταν τα έγγραφα προμήθειας υφίστανται σημαντικές αλλαγές.

Η διάρκεια της παράτασης είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα των πληροφοριών ή των αλλαγών.

Όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν έχουν ζητηθεί σε εύθετο χρόνο ή δεν έχουν σημασία για την προετοιμασία κατάλληλων προσφορών, δεν απαιτείται από τις αναθέτουσες αρχές να παρατείνουν τις προθεσμίες.

Τμήμα 2

Δημοσιότητα και διαφάνεια

Άρθρο 48

Προκαταρκτικές γνωστοποιήσεις

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να δημοσιοποιούν τις προθέσεις τους για τις σχεδιαζόμενες προμήθειες δημοσιεύοντας προκαταρκτική γνωστοποίηση. Οι εν λόγω γνωστοποιήσεις περιέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα V μέρος Β τμήμα Ι. Δημοσιεύονται είτε από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε από τις αναθέτουσες αρχές στο «προφίλ αγοραστή» τους, σύμφωνα με το σημείο 2 στοιχείο β) του παραρτήματος VIII. Όταν η προκαταρκτική γνωστοποίηση δημοσιεύεται από τις αναθέτουσες αρχές στο «προφίλ αγοραστή» τους, οι αναθέτουσες αρχές αποστέλλουν στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης γνωστοποίηση δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή» τους, σύμφωνα με παράρτημα VIII. Οι εν λόγω γνωστοποιήσεις περιέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα V μέρος Α.

2. Για κλειστές διαδικασίες και ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές μπορούν να χρησιμοποιούν την προκαταρκτική γνωστοποίηση ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, σύμφωνα με το άρθρο 26 παράγραφος 5, υπό την προϋπόθεση ότι η γνωστοποίηση πληροί όλες τις κατωτέρω προϋποθέσεις:

α) αναφέρεται κατά τρόπο συγκεκριμένο στα αγαθά, τα έργα ή τις υπηρεσίες που θα αποτελέσουν το αντικείμενο της σύμβασης που πρόκειται να συναφθεί·

β) επισημαίνει ότι η σύμβαση θα ανατεθεί μέσω κλειστής διαδικασίας ή ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς μεταγενέστερη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, και καλεί τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους·

γ) περιέχει, εκτός από τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα V μέρος Β τμήμα Ι, και τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα V μέρος Β τμήμα ΙΙ·

δ) έχει αποσταλεί προς δημοσίευση μεταξύ 35 ημερών και 12 μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης που αναφέρεται στο άρθρο 54 παράγραφος 1.

Οι ανωτέρω γνωστοποιήσεις δεν δημοσιεύονται σε «προφίλ αγοραστή». Ωστόσο, η τυχόν πρόσθετη δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα με το άρθρο 52 μπορεί να πραγματοποιηθεί σε «προφίλ αγοραστή».

Η περίοδος που καλύπτεται από την προκαταρκτική γνωστοποίηση διαρκεί κατ' ανώτατο όριο 12 μήνες από την ημερομηνία αποστολής της προς δημοσίευση. Ωστόσο, στην περίπτωση δημόσιων συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, η προκαταρκτική γνωστοποίηση που αναφέρεται στο άρθρο 75 παράγραφος 1 στοιχείο β) μπορεί να καλύπτει περίοδο μεγαλύτερη των 12 μηνών.

Άρθρο 49

Γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης

Οι γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού για όλες τις διαδικασίες, με την επιφύλαξη του άρθρου 26 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο και του άρθρου 32. Οι γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης περιέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα V μέρος Γ και δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 51.

Άρθρο 50

Γνωστοποιήσεις ανάθεσης σύμβασης

1. Το αργότερο 30 ημέρες από τη σύναψη σύμβασης ή συμφωνίας-πλαισίου, μετά τη λήψη απόφασης για την ανάθεση ή τη σύναψή της, οι αναθέτουσες αρχές αποστέλλουν γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας προμήθειας.

Οι εν λόγω γνωστοποιήσεις περιέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα V μέρος Δ και δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 51.

2. Εάν η προκήρυξη διαγωνισμού για τη σχετική σύμβαση είχε γίνει υπό τη μορφή προκαταρκτικής γνωστοποίησης και η αναθέτουσα αρχή αποφασίσει να μην αναθέσει περαιτέρω συμβάσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από την προκαταρκτική γνωστοποίηση, η γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης περιέχει σχετική επισήμανση.

Στην περίπτωση συμφωνιών-πλαισίων που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 33, οι αναθέτουσες αρχές απαλλάσσονται από την υποχρέωση αποστολής γνωστοποίησης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας προμήθειας για κάθε σύμβαση που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές συγκεντρώνουν σε τριμηνιαία βάση τις γνωστοποιήσεις των αποτελεσμάτων των διαδικασιών προμήθειας για συμβάσεις που βασίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο. Στην περίπτωση αυτή, οι αναθέτουσες αρχές αποστέλλουν τις συγκεντρωμένες γνωστοποιήσεις το αργότερο 30 ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου.

3. Οι αναθέτουσες αρχές αποστέλλουν γνωστοποίηση με τα αποτελέσματα της ανάθεσης συμβάσεων που βασίζονται σε δυναμικό σύστημα αγορών το αργότερο 30 ημέρες μετά την ανάθεση κάθε σύμβασης. Μπορούν, ωστόσο, να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις αυτές σε τριμηνιαία βάση. Στην περίπτωση αυτή, αποστέλλουν τις συγκεντρωμένες γνωστοποιήσεις το αργότερο 30 ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου.

4. Ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου μπορούν να μη δημοσιεύονται, όταν η γνωστοποίησή τους μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη, καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο, προς το δημόσιο συμφέρον ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα συγκεκριμένων δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων ή να βλάψει τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ των οικονομικών φορέων.

Άρθρο 51

Σύνταξη και λεπτομέρειες δημοσίευσης των γνωστοποιήσεων

1. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 48, 49 και 50 περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα V υπό τη μορφή τυποποιημένων εντύπων, συμπεριλαμβανομένων και των τυποποιημένων εντύπων για τα διορθωτικά.

Η Επιτροπή καταρτίζει τα τυποποιημένα έντυπα αυτά μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 89 παράγραφος 2.

2. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 48, 49 και 50 συντάσσονται, διαβιβάζονται με ηλεκτρονικά μέσα στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δημοσιεύονται σύμφωνα με το παράρτημα VIII. Οι γνωστοποιήσεις δημοσιεύονται το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους. Τα έξοδα δημοσίευσης των γνωστοποιήσεων από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης βαρύνουν την Ένωση.

3. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 48, 49 και 50 δημοσιεύονται εξ ολοκλήρου στην επίσημη γλώσσα(-ες) των θεσμικών οργάνων της Ένωσης που επιλέγεται από την αναθέτουσα αρχή. Αυθεντικό θεωρείται μόνο το (τα) κείμενο(-α) που δημοσιεύεται(-ονται) στην εν λόγω γλώσσα ή γλώσσες. Περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων κάθε γνωστοποίησης δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

4. Η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης διασφαλίζει ότι εξακολουθεί να δημοσιεύεται το πλήρες κείμενο και η περίληψη των προκαταρκτικών γνωστοποιήσεων όπως αναφέρεται στο άρθρο 48 παράγραφος 2, καθώς και οι προκηρύξεις διαγωνισμών για τη δημιουργία δυναμικού συστήματος αγορών όπως αναφέρεται στο άρθρο 34 παράγραφος 4 στοιχείο α):

α) σε περίπτωση που πρόκειται για προκαταρκτικές γνωστοποιήσεις, για 12 μήνες ή μέχρι την παραλαβή γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 50, στην οποία αναφέρεται ότι δεν θα ανατεθούν περαιτέρω συμβάσεις κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου που καλύπτεται από την προκήρυξη του διαγωνισμού. Ωστόσο, στην περίπτωση δημόσιων συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, η προκαταρκτική γνωστοποίηση που αναφέρεται στο άρθρο 75 παράγραφος 1 στοιχείο β) εξακολουθεί να δημοσιεύεται μέχρι τα τέλη της αρχικά αναφερθείσας περιόδου ισχύος ή μέχρι την παραλαβή γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 50, στην οποία αναφέρεται ότι δεν θα ανατεθούν περαιτέρω συμβάσεις κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου που καλύπτεται από την προκήρυξη του διαγωνισμού·

β) σε περίπτωση που πρόκειται για προκηρύξεις διαγωνισμών για τη δημιουργία δυναμικού συστήματος αγορών, κατά την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών.

5. Οι αναθέτουσες αρχές είναι σε θέση να αποδεικνύουν την ημερομηνία αποστολής των γνωστοποιήσεων.

Η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης χορηγεί στην αναθέτουσα αρχή βεβαίωση της παραλαβής της γνωστοποίησης και της δημοσίευσης των πληροφοριών που της διαβίβασε, επισημαίνοντας την ημερομηνία της εν λόγω δημοσίευσης. Η βεβαίωση αυτή συνιστά απόδειξη της δημοσίευσης.

6. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να δημοσιεύουν γνωστοποιήσεις για δημόσιες συμβάσεις που δεν υπόκεινται στην προβλεπόμενη από την παρούσα οδηγία υποχρέωση δημοσίευσης, εφόσον οι εν λόγω γνωστοποιήσεις αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ηλεκτρονικά μέσα, με τον μορφότυπο και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο παράρτημα VIII.

Άρθρο 52

Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο

1. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 48, 49 και 50 καθώς και οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτές δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης σύμφωνα με το άρθρο 51. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτουσες αρχές δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από την επιβεβαίωση της παραλαβής της γνωστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 51.

2. Οι γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις γνωστοποιήσεις που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή», αλλά αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης που εστάλη στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή».

3. Οι προκαταρκτικές γνωστοποιήσεις δεν δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την αποστολή στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της γνωστοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσιευσή τους υπό τη μορφή αυτή. Αναφέρουν την ημερομηνία αυτής της αποστολής

Άρθρο 53

Ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της προμήθειας

1. Οι αναθέτουσες αρχές προσφέρουν ελεύθερη, άμεση, πλήρη και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της προμήθειας από την ημερομηνία δημοσίευσης της γνωστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 51 ή την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Το κείμενο της γνωστοποίησης ή της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος διευκρινίζει τη διεύθυνση διαδικτύου απ' όπου μπορεί να ληφθούν τα έγγραφα της προμήθειας.

Όταν δεν μπορεί να προσφερθεί ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα προμηθειών για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 22 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της παρούσας οδηγίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αναφέρουν στη γνωστοποίηση ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ότι τα σχετικά έγγραφα της προμήθειας θα διαβιβαστούν με μέσα άλλα πλην των ηλεκτρονικών, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία υποβολής προσφορών παρατείνεται κατά πέντε ημέρες, εκτός από περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένης επείγουσας ανάγκης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 27 παράγραφος 3, στο άρθρο 28 παράγραφος 6 και στο άρθρο 29 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο.

Όταν δεν μπορεί να προσφερθεί ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα προμηθειών διότι οι αναθέτουσες αρχές έχουν σκοπό να εφαρμόσουν το άρθρο 21 παράγραφος 2 της παρούσας οδηγίας, αναφέρουν στη γνωστοποίηση ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος τα μέτρα προστασίας του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών τα οποία απαιτούν και τον τρόπο με τον οποίο είναι δυνατή η πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία υποβολής προσφορών παρατείνεται κατά πέντε ημέρες, εκτός από περιπτώσεις δεόντως αιτιολογημένης επείγουσας ανάγκης, όπως αναφέρεται στο άρθρο 27 παράγραφος 3, στο άρθρο 28 παράγραφος 6 και στο άρθρο 29 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο.

2. Εφόσον ζητούνται εγκαίρως, οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία προμήθειας συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές και τυχόν δικαιολογητικά έγγραφα, το αργότερο έξι ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει οριστεί για την παραλαβή των προσφορών. Σε περίπτωση διαδικασίας επείγοντος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 27 παράγραφος 3 και στο άρθρο 28 παράγραφος 6, η προθεσμία αυτή ανέρχεται σε τέσσερις ημέρες.

Άρθρο 54

Προσκλήσεις προς υποψηφίους

1. Στις κλειστές διαδικασίες, τις διαδικασίες ανταγωνιστικού διαλόγου, τις συμπράξεις καινοτομίας και τις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, οι αναθέτουσες αρχές προσκαλούν ταυτοχρόνως και γραπτώς τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλουν τις προσφορές τους ή, στην περίπτωση ανταγωνιστικού διαλόγου, να συμμετάσχουν στον διάλογο.

Εάν ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού χρησιμοποιείται προκαταρκτική γνωστοποίηση, σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 2, οι αναθέτουσες αρχές προσκαλούν ταυτοχρόνως και γραπτώς τους οικονομικούς φορείς που έχουν εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους να επιβεβαιώσουν ότι εξακολουθούν να ενδιαφέρονται.

2. Οι προσκλήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν παραπομπή στην ηλεκτρονική διεύθυνση στην οποία διατίθενται απευθείας με ηλεκτρονικά μέσα τα έγγραφα της προμήθειας. Οι προσκλήσεις συνοδεύονται από τα έγγραφα της προμήθειας, εφόσον τα έγγραφα αυτά δεν καθίστανται αντικείμενο ελεύθερης, άμεσης, πλήρους και δωρεάν πρόσβασης για τους λόγους που εκτίθενται στο άρθρο 53 παράγραφος 1 δεύτερο ή τρίτο εδάφιο και δεν διατίθενται ήδη με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Επιπλέον, οι προσκλήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που ορίζονται στο παράρτημα IX.

Άρθρο 55

Ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων

1. Οι αναθέτουσες αρχές ενημερώνουν, το συντομότερο δυνατόν, όλους τους υποψηφίους και τους προσφέροντες για τις αποφάσεις που λαμβάνονται σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας-πλαισίου, την ανάθεση σύμβασης ή την αποδοχή σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αποφάσισαν να μη συνάψουν συμφωνία-πλαίσιο, να μην αναθέσουν σύμβαση για την οποία προκηρύχθηκε διαγωνισμός, να αρχίσουν νέα διαδικασία ή να μην θέσουν σε εφαρμογή δυναμικό σύστημα αγορών.

2. Κατόπιν αιτήσεως των ενδιαφερομένων υποψηφίων ή προσφερόντων, οι αναθέτουσες αρχές γνωστοποιούν το συντομότερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός 15 ημερών από την παραλαβή γραπτής αίτησης:

α) σε τυχόν απορριφθέντες υποψηφίους, τους λόγους για την απόρριψη της αίτησης συμμετοχής τους·

β) σε τυχόν απορριφθέντες προσφέροντες, τους λόγους για την απόρριψη της προσφοράς τους· στις δε περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 42 παράγραφοι 5 και 6, αιτιολογούν επίσης την απόφασή τους περί μη ισοδυναμίας ή περί μη εκπλήρωσης των απαιτήσεων επίδοσης ή λειτουργίας από τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες·

γ) σε προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς, καθώς και την επωνυμία του αναδόχου ή των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας-πλαισίου·

δ) σε προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τη διεξαγωγή και την πρόοδο των διαπραγματεύσεων και του διαλόγου με τους προσφέροντες.

3. Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να αποφασίζουν να μη γνωστοποιήσουν ορισμένες πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 σχετικά με την ανάθεση των συμβάσεων, τη σύναψη συμφωνιών-πλαισίων ή την αποδοχή σε ένα σύστημα δυναμικών αγορών εάν η γνωστοποίηση των εν λόγω πληροφοριών μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη, καθ' οιονδήποτε άλλο τρόπο, προς το δημόσιο συμφέρον ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα ενός συγκεκριμένου οικονομικού φορέα δημόσιου ή ιδιωτικού ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ οικονομικών φορέων.

Τμήμα 3

Επιλογή των συμμετεχόντων και ανάθεση των συμβάσεων

Άρθρο 56

Γενικές αρχές

1. Οι συμβάσεις ανατίθενται βάσει των κριτηρίων που καθορίζονται σύμφωνα με τα άρθρα 67 έως 69, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει επαληθεύσει, σύμφωνα με τα άρθρα 59 έως 61, ότι πληρούνται όλες οι κατωτέρω σωρευτικές προϋποθέσεις:

α) η προσφορά συνάδει με τις απαιτήσεις, τις προϋποθέσεις και τα κριτήρια που προβλέπονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος και στα έγγραφα της προμήθειας, λαμβανομένου υπόψη, κατά περίπτωση, του άρθρου 45·

β) η προσφορά προέρχεται από προσφέροντα ο οποίος δεν αποκλείεται από τη συμμετοχή δυνάμει του άρθρου 57 και πληροί τα κριτήρια επιλογής που καθορίζονται από την αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με το άρθρο 58, και, κατά περίπτωση, τους κανόνες και τα κριτήρια αμεροληψίας που αναφέρονται στο άρθρο 65.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν να μην αναθέσουν σύμβαση στον προσφέροντα ο οποίος υποβάλλει την οικονομικώς περισσότερο συμφέρουσα προσφορά, όταν διαπιστώνουν ότι η προσφορά δεν τηρεί τις ισχύουσες υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 18 παράγραφος 2.

2. Στις ανοικτές διαδικασίες, οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να αποφασίζουν να εξετάσουν τις προσφορές πριν από την επαλήθευση της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής, σύμφωνα με τα άρθρα 57 έως 64. Όταν κάνουν χρήση της δυνατότητας αυτής, εξασφαλίζουν ότι η επαλήθευση απουσίας των λόγων αποκλεισμού και πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής πραγματοποιείται κατά τρόπο αμερόληπτο και διαφανή ώστε να μην έχει ανατεθεί σύμβαση σε προσφέροντα που θα έπρεπε να είχε αποκλειστεί σύμφωνα με το άρθρο 57 ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που έχει καθορίσει η αναθέτουσα αρχή.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αποκλείουν τη χρήση της διαδικασίας του πρώτου εδαφίου ή να την περιορίζουν σε ορισμένα είδη προμηθειών ή σε ειδικές περιπτώσεις.

3. Όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες ή όταν λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν —εφόσον δεν ορίζεται άλλως από την εθνική νομοθεσία με την οποία εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία— να ζητούν από τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση εντός εύλογης προθεσμίας υπό την προϋπόθεση ότι τα σχετικά αιτήματα υποβάλλονται τηρουμένων απολύτως των αρχών της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 87 για την τροποποίηση του καταλόγου του παραρτήματος X, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, με σκοπό την προσθήκη νέων διεθνών συμφωνιών που έχουν επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη ή σε περίπτωση που οι αναφερόμενες υφιστάμενες διεθνείς συμφωνίες δεν απολαύουν πλέον της επικύρωσης του συνόλου των κρατών μελών ή έχουν υποστεί άλλες τροποποιήσεις, επί παραδείγματι όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, το περιεχόμενο ή την ονομασία τους.

Ενότητα 1

Κριτήρια ποιοτικής επιλογής

Άρθρο 57

Λόγοι αποκλεισμού

1. Οι αναθέτουσες αρχές αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας έναν οικονομικό φορέα όταν αποδεικνύουν, με την επαλήθευση που προβλέπεται στα άρθρα 59, 60 και 61, ή προκύπτει άλλως ότι υπάρχει τελεσίδικη απόφαση εις βάρος του για έναν από τους ακόλουθους λόγους:

α) συμμετοχή σε εγκληματική οργάνωση, όπως αυτή ορίζεται στο άρθρο 2 της απόφασης-πλαισίου 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου [1]·

β) διαφθορά, όπως ορίζεται στο άρθρο 3 της σύμβασης περί της καταπολέμησης της δωροδοκίας στην οποία ενέχονται υπάλληλοι των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων ή των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης [2] και στο άρθρο 2 παράγραφος 1 της απόφασης-πλαισίου 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου [3], καθώς και όπως ορίζεται στο εθνικό δίκαιο της αναθέτουσας αρχής ή του οικονομικού φορέα·

γ) απάτη, κατά την έννοια του άρθρου 1 της σύμβασης σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων [4]·

δ) τρομοκρατικά εγκλήματα ή εγκλήματα συνδεόμενα με τρομοκρατικές δραστηριότητες, όπως ορίζονται, αντιστοίχως, στα άρθρα 1 και 3 της απόφασης-πλαισίου 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου [5], ή ηθική αυτουργία, συνέργεια ή απόπειρα διάπραξης εγκλήματος, όπως ορίζονται στο άρθρο 4 αυτής·

ε) νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότηση της τρομοκρατίας, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 1 της οδηγίας 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [6]·

στ) παιδική εργασία και άλλες μορφές εμπορίας ανθρώπων, σύμφωνα με το άρθρο 2 της οδηγίας 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [7].

Η υποχρέωση αποκλεισμού οικονομικού φορέα εφαρμόζεται επίσης όταν το πρόσωπο εις βάρος του οποίου εκδόθηκε τελεσίδικη καταδικαστική απόφαση είναι μέλος του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου του εν λόγω οικονομικού φορέα ή έχει εξουσία εκπροσώπησης, λήψης αποφάσεων ή ελέγχου σε αυτό.

2. Αποκλείεται από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας, εάν η αναθέτουσα αρχή γνωρίζει ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και αυτό έχει διαπιστωθεί από δικαστική ή διοικητική απόφαση με τελεσίδικη και δεσμευτική ισχύ σύμφωνα με τις νομικές διατάξεις της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ή με τις νομικές διατάξεις του κράτους μέλους της αναθέτουσας αρχής.

Επιπλέον, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποκλείει ή να υποχρεώνεται από τα κράτη μέλη να αποκλείει οποιονδήποτε οικονομικό φορέα από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας, εάν μπορεί να αποδείξει με τα κατάλληλα μέσα ότι ο οικονομικός φορέας έχει αθετήσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης.

[1] Απόφαση-πλαίσιο 2008/841/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 2008, για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος (ΕΕ L 300 της 11.11.2008, σ. 42).

[2] ΕΕ C 195 της 25.6.1997, σ. 1.

[3] Απόφαση-πλαίσιο 2003/568/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 22ας Ιουλίου 2003, για την καταπολέμηση της δωροδοκίας στον ιδιωτικό τομέα (ΕΕ L 192 της 31.7.2003, σ. 54).

[4] ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48.

[5] Απόφαση-πλαίσιο 2002/475/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2002, για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 164 της 22.6.2002, σ. 3).

[6] Οδηγία 2005/60/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Οκτωβρίου 2005, σχετικά με την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τη χρηματοδότηση της τρομοκρατίας (ΕΕ L 309 της 25.11.2005, σ. 15).

[7] Οδηγία 2011/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2011, για την πρόληψη και την καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων και για την προστασία των θυμάτων της, καθώς και για την αντικατάσταση της απόφασης-πλαίσιο 2002/629/ΔΕΥ του Συμβουλίου (ΕΕ L 101 της 15.4.2011, σ. 1).

Η παρούσα παράγραφος παύει να εφαρμόζεται όταν ο οικονομικός φορέας εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του, είτε καταβάλλοντας τους φόρους ή τις εισφορές κοινωνικής ασφάλισης που οφείλει, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των δεδουλευμένων τόκων ή των προστίμων, είτε υπαγόμενος σε δεσμευτικό διακανονισμό για την καταβολή τους.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στις παραγράφους 1 και 2 κατ' εξαίρεση, για επιτακτικούς λόγους δημόσιου συμφέροντος, όπως δημόσιας υγείας ή προστασίας του περιβάλλοντος.

Τα κράτη μέλη μπορούν, επίσης, να προβλέπουν παρέκκλιση από τον υποχρεωτικό αποκλεισμό που προβλέπεται στην παράγραφο 2, όταν ο αποκλεισμός θα ήταν σαφώς δυσανάλογος, ιδίως όταν μόνο μικρά ποσά των φόρων ή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης δεν έχουν καταβληθεί ή όταν ο οικονομικός φορέας ενημερώθηκε σχετικά με το ακριβές ποσό που οφείλεται λόγω αθέτησης των υποχρεώσεών του όσον αφορά την καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σε χρόνο κατά τον οποίο δεν είχε τη δυνατότητα να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την παράγραφο 2 τρίτο εδάφιο, πριν από την εκπνοή της προθεσμίας αίτησης συμμετοχής ή, σε ανοικτές διαδικασίες, της προθεσμίας υποβολής προσφοράς.

4. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν ή μπορούν να υποχρεώνονται από τα κράτη μέλη να αποκλείουν από τη συμμετοχή σε διαδικασία προμήθειας οποιονδήποτε οικονομικό φορέα σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες καταστάσεις:

α) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει με κατάλληλη μέσα αθέτηση των ισχυουσών υποχρεώσεων που προβλέπονται στο άρθρο 18 παράγραφος 2·

β) εάν ο οικονομικός φορέας κηρύσσει χρεοκοπία ή υπόκειται σε διαδικασία αφερεγγυότητας ή παύσης δραστηριοτήτων, εάν τελεί υπό αναγκαστική διαχείριση από εκκαθαριστή ή από το δικαστήριο, εάν έχει υπαχθεί σε πτωχευτικό συμβιβασμό, εάν έχουν ανασταλεί οι επιχειρηματικές δραστηριότητές του ή εάν βρίσκεται σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση προκύπτουσα από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη σε εθνικές νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις·

γ) εάν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να αποδείξει, με κατάλληλα μέσα, ότι ο οικονομικός φορέας έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα, το οποίο θέτει εν αμφιβόλω την ακεραιότητά του·

δ) εάν η αναθέτουσα αρχή διαθέτει επαρκώς εύλογες ενδείξεις που οδηγούν στο συμπέρασμα ότι ο οικονομικός φορέας συνήψε συμφωνίες με άλλους οικονομικού φορείς με στόχο τη στρέβλωση του ανταγωνισμού·

ε) εάν η σύγκρουση συμφερόντων κατά την έννοια του άρθρου 54 δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα·

στ) εάν η στρέβλωση του ανταγωνισμού από την πρότερη συμμετοχή των οικονομικών φορέων κατά την προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 41, δεν μπορεί να επανορθωθεί με άλλα, λιγότερο παρεμβατικά, μέσα·

ζ) εάν ο οικονομικός φορέας έχει επιδείξει σοβαρή ή επαναλαμβανόμενη πλημμέλεια κατά την εκτέλεση ουσιώδους απαίτησης στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας σύμβασης, προηγούμενης σύμβασης με αναθέτουσα αρχή ή προηγούμενης σύμβασης παραχώρησης που είχε ως αποτέλεσμα την πρόωρη καταγγελία της προηγούμενης σύμβασης, αποζημιώσεις ή άλλες παρόμοιες κυρώσεις·

η) εάν ο οικονομικός φορέας έχει κριθεί ένοχος σοβαρών ψευδών δηλώσεων κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται για την εξακρίβωση της απουσίας των λόγων αποκλεισμού ή την πλήρωση των κριτηρίων επιλογής, έχει αποκρύψει τις πληροφορίες αυτές ή δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που απαιτούνται κατ' εφαρμογή του άρθρου 59, ή

θ) εάν ο οικονομικός φορέας επιχειρεί να επηρεάσει με αθέμιτο τρόπο τη διαδικασία λήψης αποφάσεων της αναθέτουσας αρχής, να αποκτήσει εμπιστευτικές πληροφορίες που ενδέχεται να του αποφέρουν αθέμιτο πλεονέκτημα στη διαδικασία προμήθειας ή να παράσχει εξ αμελείας παραπλανητικές πληροφορίες που ενδέχεται να επηρεάσουν ουσιωδώς τις αποφάσεις που αφορούν τον αποκλεισμό, την επιλογή ή την ανάθεση.

Παρά το στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου, τα κράτη μέλη δύνανται να απαιτήσουν, ή να προβλέψουν τη δυνατότητα να μην αποκλείεται από την αναθέτουσα αρχή ένας οικονομικός φορέας ευρισκόμενος σε μια των καταστάσεων του προαναφερθέντος σημείου, όταν η αναθέτουσα αρχή έχει αποδείξει ότι ο εν λόγω φορέας δύναται να εκτελέσει τη σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψιν την εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία και μέτρα σχετικά με τη συνέχιση της επιχειρηματικής του λειτουργίας στις καταστάσεις του στοιχείου β).

5. Ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείσουν έναν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι αυτός βρίσκεται, λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού, είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μια από τις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2.

Ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποκλείουν ή να υποχρεώνονται από τα κράτη μέλη να αποκλείουν οικονομικό φορέα, όταν αποδεικνύεται ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας βρίσκεται, λόγω πράξεων ή παραλείψεων αυτού, είτε πριν είτε κατά τη διαδικασία, σε μια από τις περιπτώσεις της παραγράφου 4.

6. Οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας αντιμετωπίζει μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 4 μπορεί να προσκομίζει στοιχεία από τα οποία να τεκμαίρεται ότι τα μέτρα που έλαβε επαρκούν για να αποδείξουν την αξιοπιστία του, παρότι συντρέχει ο σχετικός λόγος αποκλεισμού. Εάν τα στοιχεία κριθούν επαρκή, ο εν λόγω οικονομικός φορέας δεν αποκλείεται από τη διαδικασία προμήθειας.

Για τον σκοπό αυτόν, ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι έχει καταβάλει ή δεσμευθεί να καταβάλει αποζημίωση για τυχόν ζημίες που προκλήθηκαν από το ποινικό αδίκημα ή το παράπτωμα, ότι έχει διευκρινίσει τα γεγονότα και τις περιστάσεις με ολοκληρωμένο τρόπο, μέσω ενεργού συνεργασίας με τις ερευνητικές αρχές, και έχει λάβει συγκεκριμένα τεχνικά και οργανωτικά μέτρα καθώς και μέτρα σε επίπεδο προσωπικού κατάλληλα για την αποφυγή περαιτέρω ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων.

Τα μέτρα που λαμβάνονται από τους οικονομικούς φορείς αξιολογούνται σε συνάρτηση με τη σοβαρότητα και τις ιδιαίτερες περιστάσεις του ποινικού αδικήματος ή του παραπτώματος. Σε περίπτωση που τα μέτρα κριθούν ανεπαρκή, γνωστοποιείται στον οικονομικό φορέα το σκεπτικό της απόφασης αυτής.

Οικονομικός φορέας που έχει αποκλειστεί, με τελεσίδικη απόφαση, από τη συμμετοχή σε διαδικασίες προμήθειας ή ανάθεσης παραχώρησης δεν μπορεί να κάνει χρήση της δυνατότητας που παρέχεται βάσει της παρούσας παραγράφου κατά την περίοδο του αποκλεισμού που ορίζεται στην εν λόγω απόφαση στο κράτος μέλος στο οποίο ισχύει η απόφαση.

7. Τα κράτη μέλη καθορίζουν τους όρους εφαρμογής του παρόντος άρθρου, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων και τηρουμένου του ενωσιακού δικαίου. Καθορίζουν, ιδίως, τη μέγιστη περίοδο αποκλεισμού σε περίπτωση που ο οικονομικός φορέας δεν λάβει μέτρα για να αποδείξει την αξιοπιστία του, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 6. Εάν η περίοδος αποκλεισμού δεν έχει καθοριστεί από τελεσίδικη απόφαση, η περίοδος αυτή δεν υπερβαίνει τα πέντε έτη από την ημερομηνία της καταδίκης με τελεσίδικη απόφαση στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην πρώτη παράγραφο και τρία έτη από την ημερομηνία του σχετικού γεγονότος στις περιπτώσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 4.

Άρθρο 58

Κριτήρια επιλογής

1. Τα κριτήρια επιλογής μπορεί να αφορούν:

α) την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας·

β) την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια·

γ) την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς ως απαιτήσεις συμμετοχής μόνο τα κριτήρια που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4. Οι αναθέτουσες αρχές περιορίζουν τις όποιες προϋποθέσεις συμμετοχής σε εκείνες που είναι απαραίτητες ώστε να εξασφαλίζεται ότι ένας υποψήφιος ή προσφέρων διαθέτει τις νομικές και χρηματοοικονομικές δυνατότητες και την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα για την εκτέλεση της προς ανάθεση σύμβασης. Όλες οι απαιτήσεις σχετίζονται και είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης.

2. Όσον αφορά την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να είναι εγγεγραμμένοι σε ένα από τα επαγγελματικά ή εμπορικά μητρώα που τηρούνται στο κράτος μέλος εγκατάστασής τους, όπως περιγράφεται στο παράρτημα XI ή να ικανοποιούν οποιαδήποτε άλλη απαίτηση ορίζεται στο παράρτημα αυτό.

Στις διαδικασίες προμήθειας υπηρεσιών, εφόσον οι οικονομικοί φορείς πρέπει να διαθέτουν ειδική έγκριση ή να είναι μέλη συγκεκριμένου οργανισμού για να μπορούν να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα καταγωγής τους, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να τους ζητεί να αποδείξουν ότι διαθέτουν την έγκριση αυτή ή ότι είναι μέλη του εν λόγω οργανισμού.

3. Όσον αφορά την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν υποχρεώσεις που να διασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν την αναγκαία οικονομική και χρηματοδοτική ικανότητα για την εκτέλεση της σύμβασης. Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν, ειδικότερα, από τους οικονομικούς φορείς να έχουν έναν ορισμένο ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών, συμπεριλαμβανομένου ορισμένου ελάχιστου κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που καλύπτεται από τη σύμβαση. Επίσης, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς, παρουσιάζοντας την αναλογία, φερ' ειπείν, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού. Μπορούν επίσης να απαιτούν κατάλληλο επίπεδο ασφαλιστικής κάλυψης έναντι επαγγελματικών κινδύνων.

Ο ελάχιστος ετήσιος κύκλος εργασιών που απαιτείται να έχουν οι οικονομικοί φορείς δεν υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, όπως σχετικά με τους ειδικούς κινδύνους που αφορούν τη φύση των έργων, των υπηρεσιών ή των αγαθών. Η αναθέτουσα αρχή αναφέρει τους βασικούς λόγους για την απαίτηση αυτή στα έγγραφα της προμήθειας ή στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 84.

Η αναλογία, φερ' ειπείν, στοιχείων ενεργητικού και παθητικού μπορεί να λαμβάνεται υπόψη όταν η αναθέτουσα αρχή προσδιορίζει τις μεθόδους και τα κριτήρια της συνεκτίμησης αυτής στα έγγραφα προμήθειας. Οι μέθοδοι και τα κριτήρια αυτά χαρακτηρίζονται από διαφάνεια, αντικειμενικότητα και αποφυγή διακρίσεων.

Όταν μια σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, το παρόν άρθρο εφαρμόζεται σε σχέση με κάθε επιμέρους παρτίδα. Εντούτοις, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καθορίζει τον ελάχιστο ετήσιο κύκλο εργασιών που πρέπει να έχουν οικονομικοί φορείς ανά ομάδες παρτίδων, σε περίπτωση που θα ανατεθούν στον ανάδοχο περισσότερες παρτίδες που πρέπει να εκτελεστούν ταυτοχρόνως.

Εάν οι συμβάσεις βάσει συμφωνίας-πλαισίου πρόκειται να ανατεθούν μετά από προκήρυξη νέου διαγωνισμού, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου υπολογίζεται βάσει του αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των συγκεκριμένων συμβάσεων που θα εκτελεστούν ταυτοχρόνως, ή, εάν αυτό δεν είναι γνωστό, βάσει της εκτιμώμενης αξίας της συμφωνίας-πλαισίου. Στην περίπτωση δυναμικού συστήματος αγορών, η μέγιστη απαίτηση ετήσιου κύκλου εργασιών που αναφέρεται στο δεύτερο εδάφιο υπολογίζεται βάσει του αναμενόμενου μέγιστου μεγέθους των συγκεκριμένων συμβάσεων που πρόκειται να ανατεθούν στο πλαίσιο του εν λόγω συστήματος.

4. Όσον αφορά την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν υποχρεώσεις που να εξασφαλίζουν ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν τους αναγκαίους ανθρώπινους και τεχνικούς πόρους και την πείρα για την εκτέλεση της σύμβασης σε κατάλληλο επίπεδο ποιότητας.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορεί να απαιτούν, ειδικότερα, από τους οικονομικούς φορείς να διαθέτουν ικανοποιητικό επίπεδο εμπειριών, αποδεικνυόμενο με κατάλληλες συστάσεις από συμβάσεις που έχουν εκτελεστεί κατά το παρελθόν. Μια αναθέτουσα αρχή μπορεί να θεωρεί ότι ένας οικονομικός φορέας δεν διαθέτει την αναγκαία επαγγελματική ικανότητα εάν διαπιστώσει ότι ο οικονομικός φορέας έχει συγκρουόμενα συμφέροντα που ενδέχεται να επηρεάσουν αρνητικά την εκτέλεση της σύμβασης.

Στο πλαίσιο διαδικασιών προμήθειας αγαθών για τα οποία απαιτούνται εργασίες τοποθέτησης ή εγκατάστασης, παροχή υπηρεσιών ή εκτέλεση έργων, η ικανότητα των οικονομικών φορέων να παράσχουν αυτή την υπηρεσία ή να εκτελέσουν την εγκατάσταση ή τα έργα μπορεί να αξιολογείται βάσει της τεχνογνωσίας τους, της αποτελεσματικότητας, της πείρας και της αξιοπιστίας τους.

5. Οι αναθέτουσες αρχές αναφέρουν τα απαιτούμενα κριτήρια συμμετοχής που μπορεί να εκφράζονται ως ελάχιστα επίπεδα ικανότητας, καθώς και τα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.

Άρθρο 59

Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας

1. Κατά την υποβολή αιτήσεων συμμετοχής ή υποβολής προσφοράς, οι αναθέτουσες αρχές δέχονται το Ευρωπαϊκό Ενιαίο Έγγραφο Προμήθειας (ΕΕΕΠ), το οποίο αποτελείται από ενημερωμένη υπεύθυνη δήλωση ως προκαταρκτική απόδειξη προς αντικατάσταση των πιστοποιητικών που εκδίδουν δημόσιες αρχές ή τρίτα μέρη επιβεβαιώνοντας ότι ο εν λόγω οικονομικός φορέας πληροί οποιαδήποτε από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) δεν βρίσκεται σε μια από τις καταστάσεις του άρθρου 57 λόγω της οποίας οι οικονομικοί φορείς αποκλείονται ή μπορούν να αποκλεισθούν·

β) πληροί τα σχετικά κριτήρια επιλογής τα οποία έχουν καθοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 58·

γ) κατά περίπτωση, τηρεί τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με το άρθρο 65.

Όταν ο οικονομικός φορέας εξαρτάται από τις ικανότητες άλλων φορέων σύμφωνα με το άρθρο 63, το ΕΕΕΠ περιέχει επίσης τις πληροφορίες του πρώτου εδαφίου της παρούσης παραγράφου όσον αφορά τις οντότητες αυτές.

Το ΕΕΕΠ αποτελείται από τυπική δήλωση του οικονομικού φορέα ότι ο σχετικός λόγος για τον αποκλεισμό δεν ισχύει και/ή ότι πληρούται το σχετικό κριτήριο επιλογής και παρέχει τις κατάλληλες πληροφορίες, όπως απαιτείται από την αναθέτουσα αρχή. Το ΕΕΕΠ προσδιορίζει τη δημόσια αρχή ή το τρίτο μέρος που είναι υπεύθυνο για τη θέσπιση του δικαιολογητικού και περιλαμβάνει τυπική δήλωση ότι ο οικονομικός φορέας θα είναι σε θέση, κατόπιν αιτήσεως και χωρίς καθυστέρηση, να προσκομίσει το εν λόγω δικαιολογητικό.

Όταν η αναθέτουσα αρχή μπορεί να λάβει τα δικαιολογητικά απευθείας με πρόσβαση σε βάση δεδομένων σύμφωνα με την παράγραφο 5, το ΕΕΕΠ περιέχει επίσης τις πληροφορίες που απαιτούνται για τον συγκεκριμένο σκοπό, όπως την ηλεκτρονική διεύθυνση της βάσης δεδομένων, τυχόν δεδομένα αναγνώρισης και, κατά περίπτωση, την απαραίτητη δήλωση συναίνεσης.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να χρησιμοποιήσουν εκ νέου ΕΕΕΠ το οποίο έχει ήδη χρησιμοποιηθεί σε προηγούμενη διαδικασία προμήθειας, εφόσον επιβεβαιώνουν ότι οι πληροφορίες του εγγράφου εξακολουθούν να είναι αληθείς.

2. Το ΕΕΕΠ καταρτίζεται βάσει τυποποιημένου εντύπου. Η Επιτροπή θεσπίζει το εν λόγω τυποποιημένο έντυπο, μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη διαδικασία εξέτασης του άρθρου 89 παράγραφος 3.

Το ΕΕΕΠ παρέχεται αποκλειστικά σε ηλεκτρονική μορφή.

3. Παρά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 92, η Επιτροπή επισκοπεί την πρακτική χρήση του ΕΕΕΠ, λαμβάνοντας υπόψη την τεχνική εξέλιξη των βάσεων δεδομένων στα κράτη μέλη και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έως τις 18 Απριλίου 2017.

Κατά περίπτωση, η Επιτροπή υποβάλλει προτάσεις λύσεων για τη βελτιστοποίηση της διασυνοριακής πρόσβασης σε αυτή τη βάση δεδομένων και της χρήσης πιστοποιητικών και βεβαιώσεων στην εσωτερική αγορά.

4. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί από προσφέροντες και υποψήφιους ανά πάσα στιγμή κατά τη διάρκεια της διαδικασίας να υποβάλλουν όλα ή ορισμένα δικαιολογητικά, όταν αυτό απαιτείται για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, η αναθέτουσα αρχή, εξαιρουμένων των συμβάσεων βάσει συμφωνιών-πλαισίων, όταν οι συμβάσεις αυτές συνάπτονται δυνάμει του άρθρου 33 παράγραφος 3 ή του άρθρου 33 παράγραφος 4 στοιχείο α), απαιτεί από τον προσφέροντα στον οποίο αποφάσισε να αναθέσει τη σύμβαση να υποβάλει ενημερωμένα δικαιολογητικά, σύμφωνα με το άρθρο 59 και, κατά περίπτωση, το άρθρο 60. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να καλέσει τους οικονομικούς φορείς να συμπληρώσουν ή να διευκρινίσουν τα πιστοποιητικά που έχουν παραληφθεί σύμφωνα με τα άρθρα 60 και 62.

5. Παρά τα προβλεπόμενα στην παράγραφο 4, οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλλουν δικαιολογητικά ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία, εφόσον και καθόσον η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να λαμβάνει τα πιστοποιητικά ή τις συναφείς πληροφορίες απευθείας μέσω πρόσβασης σε εθνική βάση δεδομένων σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η οποία διατίθεται δωρεάν, όπως εθνικό μητρώο προμήθειας, εικονικός φάκελος επιχείρησης ή ηλεκτρονικό σύστημα αποθήκευσης εγγράφων ή σύστημα προεπιλογής.

Παρά την παράγραφο 4 οι οικονομικοί φορείς δεν υποχρεούνται να υποβάλουν δικαιολογητικά όταν η αναθέτουσα αρχή που ανέθεσε τη σύμβαση ή υπέγραφε τη συμφωνία-πλαίσιο έχει ήδη τα δικαιολογητικά αυτά.

Για τον σκοπό του πρώτου εδαφίου, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι βάσεις δεδομένων, οι οποίες περιέχουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές, μπορούν επίσης να χρησιμοποιούνται υπό τις ίδιους όρους από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών μελών.

6. Τα κράτη μέλη διαθέτουν και ενημερώνουν στο e-Certis πλήρη κατάλογο των βάσεων δεδομένων οι οποίες περιλαμβάνουν σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τους οικονομικούς φορείς και μπορούν να χρησιμοποιούνται από τις αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών μελών. Κατόπιν αιτήσεως τα κράτη μέλη κοινοποιούν στα λοιπά κράτη μέλη κάθε πληροφορία που αφορά τις βάσεις δεδομένων, σύμφωνα με το παρόν άρθρο.

Άρθρο 60

Αποδεικτικά μέσα

1. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα πιστοποιητικά, τις βεβαιώσεις και τα λοιπά αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στις παραγράφους 2, 3 και 4 του παρόντος άρθρου και στο παράρτημα XII ως απόδειξη της μη ύπαρξης λόγων αποκλεισμού, όπως αναφέρονται στο άρθρο 57 και της πλήρωσης των κριτηρίων επιλογής σύμφωνα με το άρθρο 58.

Οι αναθέτουσες αρχές δεν απαιτούν αποδεικτικά μέσα πλην εκείνων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο και στο άρθρο 62. Επιπλέον, όσον αφορά το άρθρο 63, οι οικονομικοί φορείς μπορούν να βασίζονται σε οποιαδήποτε κατάλληλα μέσα για να αποδεικνύουν στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχουν τους αναγκαίους πόρους στη διάθεσή τους.

2. Οι αναθέτουσες αρχές δέχονται ως επαρκή απόδειξη του ότι ο οικονομικός φορέας δεν εμπίπτει στις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 57 τα εξής στοιχεία:

α) για την παράγραφο 1 του εν λόγω άρθρου, την προσκόμιση αποσπάσματος του σχετικού μητρώου, όπως του ποινικού μητρώου ή, ελλείψει αυτού, ισοδύναμου εγγράφου που εκδίδεται από αρμόδια δικαστική ή διοικητική αρχή του κράτους μέλους ή της χώρας καταγωγής όπου είναι εγκατεστημένος ο εν λόγω οικονομικός φορέας, από το οποίο προκύπτει ότι πληρούνται αυτές οι προϋποθέσεις·

β) για την παράγραφο 2 και την παράγραφο 4 στοιχείο β) του εν λόγω άρθρου, πιστοποιητικό που εκδίδεται από την αρμόδια αρχή του οικείου κράτους μέλους ή χώρας·

Αν η οικεία χώρα ή κράτος μέλος δεν εκδίδει τέτοιου είδους έγγραφο ή πιστοποιητικό ή όπου το έγγραφο ή το πιστοποιητικό αυτό δεν καλύπτει όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 και στην παράγραφο 4 στοιχείο β) του εν λόγω άρθρου 57, το έγγραφο ή το πιστοποιητικό μπορεί να αντικαθίσταται από ένορκη δήλωση ή, στα κράτη μέλη ή χώρες όπου δεν προβλέπεται ένορκη δήλωση, από υπεύθυνη δήλωση του ενδιαφερομένου ενώπιον αρμόδιας δικαστικής ή διοικητικής αρχής, συμβολαιογράφου ή αρμόδιου επαγγελματικού ή εμπορικού οργανισμού της χώρας καταγωγής ή του κράτους μέλους ή χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας.

Τα κράτη μέλη, παρέχουν, όπου κρίνεται αναγκαίο, επίσημη δήλωση όπου αναφέρεται ότι δεν εκδίδονται τα έγγραφα ή τα πιστοποιητικά που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο ή ότι τα έγγραφα αυτά δεν καλύπτουν όλες τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 57 παράγραφοι 1 και 2 και παράγραφος 4 στοιχείο β). Οι επίσημες δηλώσεις αυτές καθίστανται διαθέσιμες μέσω του επιγραμμικού αποθετηρίου πιστοποιητικών (e-Certis) που αναφέρονται στο άρθρο 61.

3. Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα μπορεί, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα δικαιολογητικά που αναφέρονται στο παράρτημα XII μέρος I.

Εάν ο οικονομικός φορέας, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η αναθέτουσα αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο κρίνεται κατάλληλο από την αναθέτουσα αρχή.

4. Η τεχνική ικανότητα των οικονομικών φορέων μπορεί να αποδεικνύεται με έναν ή περισσότερους από τους τρόπους που αναφέρονται στο παράρτημα XII μέρος II, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.

5. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών κάθε πληροφορία σχετικά με τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 57, την καταλληλότητα για την άσκηση της επαγγελματικής δραστηριότητας και τις χρηματοοικονομικές και τεχνικές ικανότητες των προσφερόντων που αναφέρονται στο άρθρο 58, καθώς και κάθε πληροφορία σχετικά με τα αποδεικτικά μέσα που αναφέρονται στο παρόν άρθρο.

Άρθρο 61

Επιγραμμικό αποθετήριο πιστοποιητικών (e-Certis)

1. Με σκοπό τη διευκόλυνση της διασυνοριακής υποβολής προσφορών, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν τη διαρκή επικαιροποίηση των πληροφοριών για τα πιστοποιητικά και τις λοιπές μορφές αποδεικτικών εγγράφων που εισάγονται στο σύστημα e-Certis της Επιτροπής.

2. Οι αναθέτουσες αρχές προσφεύγουν στο e-Certis και απαιτούν κατά κύριο λόγο είδη πιστοποιητικών ή μορφές αποδεικτικών εγγράφων που καλύπτονται από το e-Certis.

3. Η Επιτροπή διαθέτει το ΕΕΕΠ σε όλες τις γλώσσες στο e-Certis.

Άρθρο 62

Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

1. Οι αναθέτουσες αρχές, εάν απαιτούν την προσκόμιση πιστοποιητικών εκδιδόμενων από ανεξάρτητους οργανισμούς που βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με ορισμένα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας για άτομα με ειδικές ανάγκες, παραπέμπουν σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας βασιζόμενα στη σχετική σειρά ευρωπαϊκών προτύπων που έχουν πιστοποιηθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς εδρεύοντες σε άλλα κράτη μέλη. Επίσης, κάνουν δεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την προϋπόθεση ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας.

2. Εάν οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν την υποβολή πιστοποιητικών εκδιδομένων από ανεξάρτητους οργανισμούς που να βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με συγκεκριμένα συστήματα ή πρότυπα όσον αφορά την περιβαλλοντική διαχείριση, παραπέμπουν στο σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου (EMAS) της Ένωσης ή σε άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης που έχουν αναγνωριστεί σύμφωνα με το άρθρο 45 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 ή σε άλλα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης βασιζόμενα σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα που έχουν εκδοθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς εδρεύοντες σε άλλα κράτη μέλη.

Όταν ο οικονομικός φορέας τεκμηριωμένα δεν έχει πρόσβαση στα εν λόγω πιστοποιητικά ή δεν έχει τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, η αναθέτουσα αρχή αποδέχεται επίσης άλλα αποδεικτικά μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης, υπό την προϋπόθεση ότι ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα συγκεκριμένα μέτρα είναι ισοδύναμα με εκείνα που απαιτούνται βάσει του εφαρμοστέου συστήματος ή προτύπου περιβαλλοντικής διαχείρισης.

3. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 86, κάθε πληροφορία σχετικά με τα έγγραφα που προσκομίζονται ως στοιχεία αποδεικτικά της συμμόρφωσης με ποιοτικά και περιβαλλοντικά πρότυπα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

Άρθρο 63

Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων

1. Όσον αφορά τα κριτήρια της οικονομικής και χρηματοοικονομικής επάρκειας που προβλέπονται στο άρθρο 58 παράγραφος 3 και τα κριτήρια σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα που προβλέπονται στο άρθρο 58 παράγραφος 4, ένας οικονομικός φορέας μπορεί, εφόσον συντρέχει περίπτωση και για συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων οντοτήτων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με αυτούς. Όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με τους τίτλους σπουδών και τα επαγγελματικά προσόντα που ορίζονται στο παράρτημα XII μέρος II στοιχείο στ) ή με τη σχετική επαγγελματική πείρα, οι οικονομικοί φορείς μπορούν, ωστόσο, να βασίζονται στις ικανότητες άλλων φορέων μόνο εάν αυτές θα εκτελέσουν τις εργασίες ή τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι συγκεκριμένες ικανότητες. Σε περίπτωση που οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηριχθεί στις ικανότητες άλλων φορέων, αποδεικνύει στην αναθέτουσα αρχή ότι θα έχει στη διάθεσή του τους αναγκαίους πόρους, παραδείγματος χάριν, με την προσκόμιση της σχετικής δέσμευσης των φορέων αυτών για τον σκοπό αυτό.

Η αναθέτουσα αρχή ελέγχει, σύμφωνα με τα άρθρα 59, 60 και 61, αν πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής οι φορείς στις ικανότητες των οποίων ο οικονομικός φορέας προτίθεται να στηριχθεί και αν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού σύμφωνα με το άρθρο 57. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει ένα φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή για την οποία συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα, ή δύναται να υποχρεωθεί σχετικώς από το κράτος μέλος, να αντικαταστήσει φορέα έναντι του οποίου δεν συντρέχουν μη υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού.

Όταν οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητά από τον οικονομικό φορέα και τους φορείς αυτούς να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.

Υπό τους ιδίους όρους, ένας όμιλος οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 19 παράγραφος 2, μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στον όμιλο ή άλλων φορέων.

2. Στην περίπτωση συμβάσεων έργων, συμβάσεων υπηρεσιών και εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης αγαθών, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα ή, σε περίπτωση που η προσφορά υποβάλλεται από όμιλο οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 19 παράγραφος 2, από έναν από τους συμμετέχοντες στον όμιλο αυτό.

Άρθρο 64

Επίσημοι κατάλογοι εγκεκριμένων οικονομικών φορέων και πιστοποίηση από οργανισμούς δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να καταρτίζουν ή να διατηρούν είτε επίσημους καταλόγους εγκεκριμένων εργοληπτών, προμηθευτών ή παρόχων υπηρεσιών, είτε να προβλέπουν πιστοποίηση από οργανισμούς πιστοποίησης που τηρούν τα ευρωπαϊκά πρότυπα πιστοποίησης, κατά την έννοια του παραρτήματος VII.

Ανακοινώνουν στην Επιτροπή και στα λοιπά κράτη μέλη τη διεύθυνση του οργανισμού πιστοποίησης ή του οργανισμού που είναι υπεύθυνος για τους επίσημους καταλόγους, στον οποίο αποστέλλονται οι αιτήσεις.

2. Τα κράτη μέλη προσαρμόζουν στις διατάξεις της παρούσας ενότητας τις προϋποθέσεις εγγραφής στους επίσημους καταλόγους που αναφέρονται στην παράγραφο 1, καθώς και τις προϋποθέσεις που αφορούν την έκδοση πιστοποιητικών από τους οργανισμούς πιστοποίησης.

Τα κράτη μέλη προσαρμόζουν επίσης τις εν λόγω προϋποθέσεις στο άρθρο 63 όσον αφορά τις αιτήσεις εγγραφής που υποβάλλονται από οικονομικούς φορείς οι οποίοι ανήκουν σε όμιλο και επικαλούνται πόρους που τους διαθέσουν άλλες εταιρείες του ομίλου. Σε αυτές τις περιπτώσεις, οι εν λόγω οικονομικοί φορείς αποδεικνύουν στην αρχή που συντάσσει τον επίσημο κατάλογο ότι θα έχουν στη διάθεσή τους αυτούς τους πόρους καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του πιστοποιητικού που πιστοποιεί την εγγραφή τους στον επίσημο κατάλογο και ότι οι εν λόγω εταιρείες συνεχίζουν να πληρούν, κατά το ίδιο διάστημα, τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό που επικαλούνται οι φορείς αυτοί για την εγγραφή τους.

3. Οι οικονομικοί φορείς που είναι εγγεγραμμένοι σε επίσημους καταλόγους ή διαθέτουν πιστοποιητικό μπορούν, για την εκάστοτε σύμβαση, να προσκομίζουν στις αναθέτουσες αρχές πιστοποιητικό εγγραφής εκδιδόμενο από την αρμόδια αρχή ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον αρμόδιο οργανισμό πιστοποίησης.

Στα πιστοποιητικά αυτά αναφέρονται τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων έγινε η εγγραφή των εν λόγω οικονομικών φορέων στον επίσημο κατάλογο ή η πιστοποίηση και η κατάταξη στον εν λόγω κατάλογο.

4. Η πιστοποιούμενη εγγραφή στους επίσημους καταλόγους από τους αρμόδιους οργανισμούς ή το πιστοποιητικό που εκδίδεται από τον οργανισμό πιστοποίησης συνιστά τεκμήριο καταλληλότητας όσον αφορά τις απαιτήσεις ποιοτικής επιλογής τις οποίες καλύπτει ο επίσημος κατάλογος ή το πιστοποιητικό.

5. Οι πληροφορίες που μπορούν να συναχθούν από την εγγραφή σε επίσημους καταλόγους ή από την πιστοποίηση δεν τίθενται υπό αμφισβήτηση χωρίς αιτιολόγηση. Όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των φόρων, μπορεί να ζητείται πρόσθετο πιστοποιητικό από κάθε εγγεγραμμένο οικονομικό φορέα, όποτε πρόκειται να ανατεθεί μια σύμβαση.

Οι αναθέτουσες αρχές άλλων κρατών μελών εφαρμόζουν την παράγραφο 3 και το πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου μόνον προς όφελος των οικονομικών φορέων που είναι εγκατεστημένοι στο κράτος μέλος το οποίο έχει καταρτίσει τον επίσημο κατάλογο.

6. Οι απαιτήσεις προσκόμισης αποδείξεων για τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καλύπτονται από τον επίσημο κατάλογο ή το πιστοποιητικό είναι σύμφωνες με το άρθρο 60, και, ανάλογα με την περίπτωση, με το άρθρο 62. Για την εγγραφή των οικονομικών φορέων άλλων κρατών μελών σε επίσημο κατάλογο ή για την πιστοποίησή τους δεν απαιτούνται άλλες αποδείξεις ή δηλώσεις πλην εκείνων που ζητούνται από τους οικονομικούς φορείς του οικείου κράτους μέλους.

Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να ζητούν, ανά πάσα στιγμή, την εγγραφή τους σε επίσημο κατάλογο ή την έκδοση πιστοποιητικού. Ενημερώνονται, σε ευλόγως σύντομο χρονικό διάστημα, για την απόφαση της αρχής που καταρτίζει τον επίσημο κατάλογο ή του αρμόδιου οργανισμού πιστοποίησης.

7. Η εν λόγω εγγραφή ή πιστοποίηση δεν επιβάλλεται στους οικονομικούς φορείς άλλων κρατών μελών προκειμένου να συμμετάσχουν σε δημόσια σύμβαση. Οι αναθέτουσες αρχές αναγνωρίζουν τα ισοδύναμα πιστοποιητικά που εκδίδονται από οργανισμούς εγκατεστημένους σε άλλα κράτη μέλη. Αποδέχονται επίσης και άλλα ισοδύναμα αποδεικτικά μέσα.

8. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών κάθε πληροφορία σχετικά με τα έγγραφα που προσκομίζονται ως απόδειξη ότι οι οικονομικοί φορείς πληρούν τις απαιτήσεις εγγραφής στον επίσημο κατάλογο εγκεκριμένων οικονομικών φορέων ή ως απόδειξη ότι οι οικονομικοί φορείς από άλλο κράτος μέλος διαθέτουν ισοδύναμη πιστοποίηση.

Ενότητα 2

Περιορισμός του αριθμού των υποψηφίων, των προσφορών και των λύσεων

Άρθρο 65

Περιορισμός του αριθμού των πληρούντων τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν

1. Στις κλειστές διαδικασίες, στις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, στις διαδικασίες ανταγωνιστικού διαλόγου και στις συμπράξεις καινοτομίας, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των πληρούντων τα κριτήρια επιλογής υποψηφίων οι οποίοι θα προσκληθούν να υποβάλουν προσφορά ή να συμμετάσχουν στον διάλογο, υπό τον όρο ότι υπάρχει ο ελάχιστος αριθμός, σύμφωνα με την παράγραφο 2, υποψηφίων που πληρούν τα κριτήρια.

2. Οι αναθέτουσες αρχές προσδιορίζουν, στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης ή στην πρόκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, αντικειμενικά και χωρίς διακρίσεις κανόνες ή κριτήρια τα οποία προτίθενται να χρησιμοποιήσουν, τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων που σκοπεύουν να καλέσουν και, ενδεχομένως, τον μέγιστο αριθμό.

Στην κλειστή διαδικασία, ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων είναι πέντε. Στην ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση, στη διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου και στη σύμπραξη καινοτομίας, ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων είναι τρεις. Εν πάση περιπτώσει, ο αριθμός υποψηφίων που καλούνται είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίζεται πραγματικός ανταγωνισμός.

Οι αναθέτουσες αρχές καλούν αριθμό υποψηφίων τουλάχιστον ίσο προς τον ελάχιστο αριθμό υποψηφίων. Στην περίπτωση όμως όπου ο αριθμός των υποψηφίων που πληρούν τα κριτήρια επιλογής και τα ελάχιστα επίπεδα ικανότητας που αναφέρονται στο άρθρο 58 παράγραφος 5 είναι μικρότερος από τον ελάχιστο αριθμό, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να συνεχίζει τη διαδικασία, καλώντας τους υποψηφίους που διαθέτουν τις απαιτούμενες ικανότητες. Στο πλαίσιο της ιδίας διαδικασίας, η αναθέτουσα αρχή δεν περιλαμβάνει άλλους οικονομικούς φορείς που δεν υπέβαλαν αίτηση συμμετοχής ή υποψηφίους που δεν πληρούν τις απαιτούμενες ικανότητες.

Άρθρο 66

Περιορισμός του αριθμού των προσφορών και των λύσεων

Όταν οι αναθέτουσες αρχές κάνουν χρήση της δυνατότητας περιορισμού του αριθμού των προς διαπραγμάτευση προσφορών κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 29 παράγραφος 6 ή των προς συζήτηση λύσεων, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 30 παράγραφος 4 πραγματοποιούν αυτόν τον περιορισμό με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στα έγγραφα της προμήθειας. Στην τελική φάση, ο αριθμός αυτός επιτρέπει τη διασφάλιση συνθηκών πραγματικού ανταγωνισμού, εφόσον υπάρχει επαρκής αριθμός προσφερόντων, λύσεων ή προεπιλεγμένων υποψηφίων.

Ενότητα 3

Ανάθεση της σύμβασης

Άρθρο 67

Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων

1. Με την επιφύλαξη των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτουσες αρχές βασίζουν την ανάθεση των δημόσιων συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά σύμφωνα με τη γνώμη της αναθέτουσας αρχής προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 68 και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητας, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών και/ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, φερ' ειπείν:

α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά και η εμπορία και οι σχετικοί όροι·

β) η οργάνωση, τα προσόντα και η πείρα του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, αν η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο απόδοσης της σύμβασης, ή

γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική βοήθεια, οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία και η περίοδος παράδοσης, ή η περίοδος εκτέλεσης.

Το στοιχείο του κόστους δύναται επίσης να λαμβάνει τη μορφή σταθερής τιμής ή κόστους βάσει του οποίου οι οικονομικοί φορείς θα ανταγωνίζονται αποκλειστικά και μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης ή να περιορίζουν τη χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων.

3. Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης εφόσον συνδέονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται:

α) στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή

β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της,

έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της.

4. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτουσες αρχές επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξεων τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες.

5. Η αναθέτουσα αρχή διευκρινίζει στα έγγραφα της προμήθειας τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής.

Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος.

Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, η αναθέτουσα αρχή επισημαίνει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Άρθρο 68

Κοστολόγηση του κύκλου ζωής

1. Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής καλύπτει, στον βαθμό που αρμόζει, ένα μέρος ή το σύνολο των ακόλουθων ειδών κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή ενός έργου:

α) κόστος που βαρύνει την αναθέτουσα αρχή ή άλλους χρήστες, όπως:

i) το κόστος που σχετίζονται με την απόκτηση,

ii) το κόστος χρήσης, όπως για την κατανάλωση ενέργειας και άλλων πόρων,

iii) το κόστος συντήρησης,

iv) το κόστος που αφορά το τέλος του κύκλου ζωής, όπως το κόστος της συλλογής και της ανακύκλωσης·

β) το κόστος που οφείλεται σε περιβαλλοντικές εξωτερικές παρενέργειες που συνδέονται με το προϊόν, την υπηρεσία ή τις εργασίες στη διάρκεια του κύκλου ζωής, εφόσον η χρηματική αξία του μπορεί να προσδιοριστεί και να επαληθευτεί· στο κόστος αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται το κόστος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων εκπομπών ρύπων, καθώς και το κόστος για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.

2. Όταν μια αναθέτουσα αρχή αξιολογεί το κόστος χρησιμοποιώντας προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής, αναφέρει στα έγγραφα της προμήθειας τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιήσει για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής βάσει των εν λόγω δεδομένων.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κόστους που οφείλεται σε περιβαλλοντικές εξωτερικές παρενέργειες οφείλει να πληροί το σύνολο των ακόλουθων προϋποθέσεων:

α) βασίζεται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις. Συγκεκριμένα, όταν δεν έχει εκπονηθεί για επαναλαμβανόμενη ή συνεχή εφαρμογή, δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων·

β) είναι προσιτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·

γ) τα απαιτούμενα δεδομένα μπορούν να παρασχεθούν με εύλογες προσπάθειες από φυσιολογικά επιμελείς οικονομικούς φορείς, περιλαμβανομένων των φορέων τρίτων χωρών που είναι μέρη της ΣΠΔ ή άλλων διεθνών συμφωνιών από τις οποίες δεσμεύεται η Ένωση.

3. Στις περιπτώσεις όπου με νομοθετική πράξη της Ένωσης έχει καταστεί υποχρεωτική μια κοινή μέθοδος υπολογισμού του κόστους του κύκλου ζωής, η εν λόγω κοινή μέθοδος εφαρμόζεται για την αξιολόγηση του κόστους κύκλου ζωής.

Κατάλογος των εν λόγω νομοθετικών και, κατά περίπτωση, των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων με τις οποίες συμπληρώνονται περιλαμβάνεται στο παράρτημα XIII. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 87 σχετικά με την επικαιροποίηση του εν λόγω καταλόγου, όταν απαιτείται ενημέρωση του καταλόγου λόγω είτε της θέσπισης νέας νομοθεσίας που καθιστά υποχρεωτική μια κοινή μέθοδο είτε της κατάργησης ή τροποποίησης της ισχύουσας νομοθεσίας.

Άρθρο 69

Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά.

2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να αφορούν ιδίως:

α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, της διαδικασίας παρασκευής ή των παρεχόμενων υπηρεσιών·

β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων για την παροχή των προϊόντων ή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου·

γ) την πρωτοτυπία του έργου, των αγαθών ή των υπηρεσιών που προτείνονται από τον προσφέροντα·

δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2·

ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 71·

στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες, σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2.

4. Εάν η αναθέτουσα αρχή διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει η αναθέτουσα αρχή, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 της ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση όπου η αναθέτουσα αρχή απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή.

5. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που έχουν στη διάθεσή τους —όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα— σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Εκτέλεση της σύμβασης

Άρθρο 70

Όροι εκτέλεσης της σύμβασης

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιβάλλουν ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης κατά την έννοια του άρθρου 67 παράγραφος 3 και επισημαίνονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στα έγγραφα της προμήθειας. Οι εν λόγω όροι μπορούν να περιλαμβάνουν οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές παραμέτρους ή παραμέτρους που αφορούν την καινοτομία και την απασχόληση.

Άρθρο 71

Υπεργολαβία

1. Η τήρηση των υποχρεώσεων του άρθρου 18 παράγραφος 2 από υπεργολάβους εξασφαλίζεται μέσω ενδεδειγμένης δράσης των αρμόδιων εθνικών αρχών που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους.

2. Στα έγγραφα της προμήθειας, η αναθέτουσα αρχή μπορεί να ζητεί ή μπορεί να υποχρεώνεται από ένα κράτος μέλος να ζητεί από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν κατόπιν αιτήσεως του υπεργολάβου και όταν το επιτρέπει η φύση της σύμβασης, ότι η αναθέτουσα αρχή μεταφέρει τις οφειλόμενες πληρωμές απευθείας στον υπεργολάβο για τις υπηρεσίες, τις προμήθειες ή τα έργα που παρείχε στον οικονομικό φορέα στον οποίο ανατέθηκε η δημόσια σύμβαση (κύριο εργολάβο). Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν κατάλληλους μηχανισμούς που επιτρέπουν στον κύριο εργολάβο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές. Οι ρυθμίσεις που αφορούν αυτόν τον τρόπο πληρωμής ορίζονται στα έγγραφα της σύμβασης.

4. Οι παράγραφοι 1 έως 3 δεν αίρουν την ευθύνη του κύριου εργολάβου.

5. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων έργων και όσον αφορά τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν σε εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής, μετά την ανάθεση της σύμβασης και το αργότερο κατά την έναρξη της εκτέλεσής της, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον κύριο εργολάβο να της αναφέρει την επωνυμία, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νομικούς εκπροσώπους των υπεργολάβων του, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες, εφόσον είναι γνωστά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον κύριο εργολάβο να της κοινοποιεί οποιαδήποτε αλλαγή των πληροφοριών αυτών, κατά τη διάρκεια της σύμβασης καθώς και τις υποχρεωτικές πληροφορίες σχετικά με τυχόν νέους υπεργολάβους τους οποίους ο κύριος εργολάβος χρησιμοποιεί εν συνεχεία στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες.

Παρά το πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν την υποχρέωση ενημέρωσης απευθείας στον κύριο εργολάβο.

Όταν απαιτείται για τους σκοπούς της παραγράφου 6 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου, οι απαιτούμενες πληροφορίες συνοδεύονται από τις υπεύθυνες δηλώσεις των υπεργολάβων, σύμφωνα με το άρθρο 59. Τα εκτελεστικά μέτρα βάσει της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου μπορούν να προβλέπουν ότι οι υπεργολάβοι οι οποίοι παρουσιάζονται μετά την ανάθεση της σύμβασης προσκομίζουν τα πιστοποιητικά και λοιπά δικαιολογητικά αντί της υπεύθυνης δήλωσης.

Το πρώτο εδάφιο δεν ισχύει για τους προμηθευτές.

Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επεκτείνουν ή να υποχρεωθούν από τα κράτη μέλη να επεκτείνουν τις υποχρεώσεις του πρώτου εδαφίου, φερ' ειπείν:

α) στις συμβάσεις αγαθών, στις συμβάσεις υπηρεσιών, πλην όσων αφορούν υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν στις εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία της αναθέτουσας αρχής ή στους προμηθευτές που συμμετέχουν σε συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών·

β) στους υπεργολάβους των υπεργολάβων του κύριου εργολάβου και ούτω καθ' εξής στην αλυσίδα υπεργολαβίας.

6. Προκειμένου να μην αθετούνται οι υποχρεώσεις του άρθρου 18 παράγραφος 2, μπορούν να λαμβάνονται ενδεδειγμένα μέτρα, όπως:

α) Όταν το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους προβλέπει μηχανισμό από κοινού ευθύνης μεταξύ υπεργολάβων και του κύριου εργολάβου, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μεριμνά ώστε να εφαρμόζονται οι συναφείς κανόνες σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 18 παράγραφος 2.

β) Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, σύμφωνα με τα άρθρα 59, 60 και 61, να επαληθεύσουν ή να υποχρεωθούν από το κράτος μέλος να επαληθεύσουν αν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού υπεργολάβων, σύμφωνα με το άρθρο 57. Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού του. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει ή να υποχρεωθεί από το κράτος μέλος να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν μη υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού του.

7. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν αυστηρότερους κανόνες περί ευθύνης ή περαιτέρω ρυθμίσεις στο εθνικό δίκαιο σχετικά με τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους, χωρίς αυτοί να υποχρεούνται να το ζητούν.

8. Τα κράτη μέλη τα οποία έχουν επιλέξει να προβλέπουν μέτρα σύμφωνα με τις παραγράφους 3, 5 ή 6 καθορίζουν, με νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις και τηρώντας το δίκαιο της Ένωσης, τους εκτελεστικούς όρους για τα εν λόγω μέτρα. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν τη δυνατότητα εφαρμογής, παραδείγματος χάριν, όσον αφορά ορισμένα είδη συμβάσεων, ορισμένες κατηγορίες αναθετουσών αρχών ή οικονομικών φορέων ή ορισμένα ποσά.

Άρθρο 72

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους

1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσια μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία προμήθειας, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται στα έγγραφα της αρχικής προμήθειας με τη μορφή σαφών, ακριβών και ρητών ρητρών αναθεώρησης, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, ρητρών αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεων. Οι εν λόγω ρήτρες ορίζουν το πεδίο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που θα μπορούσαν να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου·

β) για πρόσθετα έργα, υπηρεσίες ή αγαθά του αρχικού εργολάβου τα οποία έχουν καταστεί απαραίτητα και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική προμήθεια, όταν η αλλαγή εργολάβου:

i) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, π.χ. απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον εξοπλισμό, τις υπηρεσίες ή τις εγκαταστάσεις που αποκτήθηκαν με την αρχική προμήθεια, και

ii) θα συνεπαγόταν σημαντική αναστάτωση ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών για την αναθέτουσα αρχή.

Ωστόσο, η όποια αύξηση της τιμής δεν μπορεί να υπερβαίνει το 50 % της αξίας της αρχικής σύμβασης. Όταν επέρχονται διαδοχικές τροποποιήσεις, ο περιορισμός αυτός ισχύει για την αξία κάθε τροποποίησης. Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν στην αποφυγή της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας·

γ) όταν πληρούνται οι ακόλουθες σωρευτικές προϋποθέσεις:

i) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από μια επιμελή αναθέτουσα αρχή,

ii) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης,

iii) η όποια αύξηση της τιμής δεν υπερβαίνει το 50 % της αξίας της αρχικής σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου. Όταν επέρχονται διαδοχικές τροποποιήσεις, ο περιορισμός αυτός ισχύει για την αξία κάθε τροποποίησης. Οι επακόλουθες τροποποιήσεις δεν αποσκοπούν στην αποφυγή της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας·

δ) όταν νέος εργολάβος αντικαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από την αναθέτουσα αρχή, συνεπεία:

i) ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης, σύμφωνα με το στοιχείο α),

ii) μερικής ή ολικής διαδοχής του αρχικού εργολάβου, κατόπιν εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της συγχώνευσης και της αφερεγγυότητας, από άλλο οικονομικό φορέα ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, εφόσον η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν έχει στόχο την αποφυγή της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, ή

iii) όταν η ίδια η αναθέτουσα αρχή αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου εργολάβου έναντι των υπεργολάβων του και η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο εθνικό δίκαιο, σύμφωνα με το άρθρο 71·

ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παραγράφου 4.

Οι αναθέτουσες αρχές που τροποποιούν σύμβαση στις περιπτώσεις των στοιχείων β) και γ) της παρούσης παραγράφου δημοσιεύουν σχετική ανακοίνωση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Οι εν λόγω ανακοινώσεις περιέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα V μέρος Ζ και δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 51.

2. Επίσης, και χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των στοιχείων α) έως δ) της παραγράφου 4, οι συμβάσεις μπορούν να τροποποιούνται επίσης χωρίς νέα διαδικασία προμήθειας, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, όταν η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών:

i) των κατώτατων ορίων του άρθρου 4, και

ii) του 10 % της αξίας της αρχικής σύμβασης όσον αφορά τις συμβάσεις υπηρεσιών και αγαθών και του 15 % της αξίας της αρχικής σύμβασης όσον αφορά τις συμβάσεις έργων.

Ωστόσο, η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου. Όταν επέρχονται διαδοχικές τροποποιήσεις, η αξία τους εκτιμάται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

3. Για τον υπολογισμό της τιμής που προβλέπεται στην παράγραφο 2 και στα στοιχεία β) και γ) της παραγράφου 1, η προσαρμοσμένη τιμή είναι η τιμή αναφοράς όταν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής.

4. Η τροποποίηση σύμβασης ή απόφασης-πλαισίου κατά τη διάρκειά της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια του στοιχείου ε) της παραγράφου 1, όταν καθιστά τη σύμβαση ή τη συμφωνία-πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική, ως προς τον χαρακτήρα, από εκείνη η οποία συνήφθη αρχικώς. Εν πάση περιπτώσει, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, η τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης όταν πληρούται μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας προμήθειας, θα είχαν οδηγήσει στη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν και άλλους συμμετέχοντες στη διαδικασία προμήθειας·

β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου υπέρ του εργολάβου κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο·

γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου·

δ) όταν νέος εργολάβος αντικαθιστά εκείνον στον οποίο είχε ανατεθεί αρχικώς η σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στο στοιχείο δ) της παραγράφου 1.

5. Απαιτείται νέα διαδικασία προμήθειας σύμφωνα με την παρούσα οδηγία για τροποποιήσεις των διατάξεων δημόσιας σύμβασης ή συμφωνίας-πλαισίου κατά τη διάρκειά της διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 1 και 2.

Άρθρο 73

Λύση συμβάσεων

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές έχουν τη δυνατότητα, τουλάχιστον στις ακόλουθες περιστάσεις και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, να καταγγέλλουν μια δημόσια σύμβαση κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, εφόσον:

α) η σύμβαση έχει υποστεί ουσιώδη τροποποίηση, που θα απαιτούσε νέα διαδικασία προμηθείας δυνάμει του άρθρου 72·

β) ο εργολάβος, τη στιγμή της ανάθεσης της σύμβασης, αντιμετώπιζε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 57 παράγραφος 1 και, ως τούτου, θα έπρεπε να έχει αποκλειστεί από τη διαδικασία της προμήθειας·

γ) η σύμβαση δεν έπρεπε να ανατεθεί στον εργολάβο λόγω σοβαρής αθέτησης των υποχρεώσεων από τις Συνθήκες και την παρούσα οδηγία, σύμφωνα με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 258 της ΣΛΕΕ.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

Άρθρο 74

Ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

Οι δημόσιες συμβάσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστίασης ή ορισμένες νομικές, σωστικές ή διοικητικές υπηρεσίες, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα XIV ανατίθενται σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο εφόσον η αξία των συμβάσεων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 4 στοιχείο δ).

Άρθρο 75

Δημοσίευση γνωστοποιήσεων

1. Οι αναθέτουσες αρχές που προτίθενται να αναθέσουν δημόσια σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 74 γνωστοποιούν την πρόθεσή τους αυτή με οποιονδήποτε από τους ακόλουθους τρόπους:

α) μέσω γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης, η οποία περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα V μέρος Η, σύμφωνα με τα τυποποιημένα έντυπα που αναφέρονται στο άρθρο 51, ή

β) μέσω προκαταρκτικής γνωστοποίησης, η οποία παραμένει δημοσιευμένη σε διαρκή βάση και περιλαμβάνει τις πληροφορίες του παραρτήματος V μέρος Ι. Η προκαταρκτική γνωστοποίηση αναφέρει ρητώς τα είδη των υπηρεσιών που θα αποτελέσουν το αντικείμενο των προς ανάθεση συμβάσεων. Αναφέρει ότι οι συμβάσεις θα ανατεθούν χωρίς περαιτέρω δημοσίευση και καλεί τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να εκδηλώσουν γραπτώς το ενδιαφέρον τους.

Τα πρώτο εδάφιο, ωστόσο, δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί διαδικασία με διαπραγμάτευση, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 32, χωρίς προκαταρκτική δημοσίευση για την ανάθεση δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών.

2. Οι αναθέτουσες αρχές που ανέθεσαν δημόσια σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 74 γνωστοποιούν τα αποτελέσματα της διαδικασίας προμήθειας με γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης, η οποία περιέχει τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα V μέρος Η, σύμφωνα με τα τυποποιημένα έντυπα που αναφέρονται στο άρθρο 51. Μπορούν, ωστόσο, να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις αυτές σε τριμηνιαία βάση. Στην περίπτωση αυτή, αποστέλλουν τις συγκεντρωμένες γνωστοποιήσεις το αργότερο 30 ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου.

3. Η Επιτροπή θεσπίζει τα τυποποιημένα έντυπα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 89 παράγραφος 2.

4. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο παρόν άρθρο δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 51.

Άρθρο 76

Αρχές της ανάθεσης συμβάσεων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικούς κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αναθέτουσες αρχές τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες, υπό το όρο ότι οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των σχετικών υπηρεσιών.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη διασφάλισης της ποιότητας, της συνέχειας, της δυνατότητας πρόσβασης, του οικονομικά προσιτού χαρακτήρα, της διαθεσιμότητας και της πληρότητας των υπηρεσιών, τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτουσών και των ευάλωτων ομάδων, τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση των χρηστών και την καινοτομία. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται βάσει της προσφοράς που παρουσιάζει τον καλύτερο λόγο τιμής/ποιότητος, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Άρθρο 77

Αποκλειστικές συμβάσεις για ορισμένες υπηρεσίες

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές δύνανται να παραχωρούν το δικαίωμα των οργανισμών να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων αποκλειστικά και μόνο στις αναφερόμενες στο άρθρο 74 υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες που καλύπτονται από τους κωδικούς CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, από 85000000-9 έως 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. Ο προβλεπόμενος στην παράγραφο 1 οργανισμός πρέπει να πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) έχει ως στόχο την εκτέλεση αποστολής δημόσιας υπηρεσίας που συνδέεται με την αναφερόμενη στην παράγραφο 1 παροχή υπηρεσιών·

β) τα κέρδη επενδύονται εκ νέου ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του οργανισμού. Η διανομή ή αναδιανομή κερδών θα πρέπει να γίνεται σε συμμετοχική βάση·

γ) οι δομές διαχείρισης ή ευθύνης του οργανισμού που εκτελεί τη σύμβαση βασίζονται στην ιδία ευθύνη των υπαλλήλων ή σε συμμετοχικές αρχές ή απαιτούν την ενεργή συμμετοχή υπαλλήλων, χρηστών ή φορέων, και

δ) δεν έχει ανατεθεί στον οργανισμό από τη συγκεκριμένη αναθέτουσα αρχή σύμβαση για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες σύμφωνα με το παρόν άρθρο κατά την τελευταία τριετία.

3. Η μέγιστη διάρκεια της σύμβασης δεν υπερβαίνει τα τρία έτη.

4. Η προκήρυξη διαγωνισμού παραπέμπει στο παρόν άρθρο.

5. Παρά τις διατάξεις του άρθρου 92, η Επιτροπή αξιολογεί τον αντίκτυπο του παρόντος άρθρου και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο το αργότερο στις 18 Απριλίου 2019.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Κανόνες που διέπουν τους διαγωνισμούς μελετών

Άρθρο 78

Πεδίο εφαρμογής

Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται:

α) στους διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται στο πλαίσιο διαδικασίας που οδηγεί στην ανάθεση δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών·

β) στους διαγωνισμούς μελετών με απονομή βραβείων ή καταβολή χρηματικών ποσών στους συμμετέχοντες.

Στις περιπτώσεις του στοιχείου α) του πρώτου εδαφίου του παρόντος άρθρου, το κατώτατο όριο που αναφέρεται στο άρθρο 4 υπολογίζεται με βάση την εκτιμώμενη αξία, χωρίς ΦΠΑ, της δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένων των ενδεχόμενων απονεμόμενων βραβείων ή καταβαλλόμενων χρηματικών ποσών για τους συμμετέχοντες.

Στις περιπτώσεις του στοιχείου β) του πρώτου εδαφίου του παρόντος άρθρου, ως κατώτατο όριο νοείται το συνολικό ύψος των εν λόγω απονεμόμενων βραβείων και καταβαλλόμενων χρηματικών ποσών, συμπεριλαμβανομένης της εκτιμώμενης αξίας, χωρίς ΦΠΑ, της δημόσιας σύμβασης υπηρεσιών που θα μπορούσε να ανατεθεί αργότερα δυνάμει του άρθρου 32 παράγραφος 4, εφόσον η αναθέτουσα αρχή έχει εξαγγείλει στη γνωστοποίηση προκήρυξης διαγωνισμού μελετών την πρόθεσή της να προβεί σε ανάθεση τέτοιους είδους σύμβασης.

Άρθρο 79

Γνωστοποιήσεις

1. Οι αναθέτουσες αρχές που σκοπεύουν να διοργανώσουν διαγωνισμό μελετών εξαγγέλλουν την πρόθεσή τους αυτή μέσω γνωστοποίησης προκήρυξης διαγωνισμού.

Εάν σκοπεύουν να αναθέσουν επακόλουθη σύμβαση υπηρεσιών δυνάμει του άρθρου 32 παράγραφος 4, εξαγγέλλουν την πρόθεσή τους αυτή στη γνωστοποίηση προκήρυξης διαγωνισμού.

2. Οι αναθέτουσες αρχές που έχουν διοργανώσει διαγωνισμό μελετών αποστέλλουν γνωστοποίηση με τα αποτελέσματα του διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 51 και είναι σε θέση να αποδεικνύουν την ημερομηνία αποστολής.

Εάν η γνωστοποίηση αυτή μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή του νόμου, να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον ή να βλάψει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα συγκεκριμένης δημόσιας ή ιδιωτικής επιχείρησης ή τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των παρόχων υπηρεσιών, επιτρέπεται να μη δημοσιεύονται πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα του διαγωνισμού μελετών.

3. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 51 παράγραφοι 2 έως 6 και το άρθρο 52. Περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα V μέρη Ε και ΣΤ αντιστοίχως, υπό τη μορφή τυποποιημένων εντύπων.

Η Επιτροπή καταρτίζει τα τυποποιημένα έντυπα μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 89 παράγραφος 2.

Άρθρο 80

Κανόνες σχετικά με τη διοργάνωση διαγωνισμών μελετών και την επιλογή συμμετεχόντων

1. Για τη διοργάνωση των διαγωνισμών, οι αναθέτουσες αρχές εφαρμόζουν διαδικασίες προσαρμοσμένες στις διατάξεις του τίτλου I και του παρόντος κεφαλαίου.

2. Το δικαίωμα συμμετοχής στους διαγωνισμούς μελετών δεν περιορίζεται:

α) με αναφορά στην επικράτεια ή σε τμήμα της επικράτειας κράτους μέλους·

β) από το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες θα έπρεπε να είναι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους όπου διοργανώνεται ο διαγωνισμός μελετών, είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα.

3. Εάν για έναν διαγωνισμό μελετών προβλέπεται περιορισμός του αριθμού των συμμετεχόντων, οι αναθέτουσες αρχές θεσπίζουν σαφή και χωρίς διακρίσεις κριτήρια επιλογής. Εν πάση περιπτώσει, ο αριθμός υποψηφίων που καλούνται να συμμετάσχουν είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίζεται πραγματικός ανταγωνισμός.

Άρθρο 81

Σύνθεση της κριτικής επιτροπής

Η κριτική επιτροπή απαρτίζεται αποκλειστικά από φυσικά πρόσωπα ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό μελετών. Όταν απαιτείται από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό να διαθέτουν συγκεκριμένο επαγγελματικό προσόν, τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών της κριτικής επιτροπής διαθέτει το προσόν αυτό ή άλλο ισοδύναμο προσόν.

Άρθρο 82

Αποφάσεις της κριτικής επιτροπής

1. Η κριτική επιτροπή είναι αδέσμευτη κατά τη λήψη των αποφάσεών της ή κατά τις γνωμοδοτήσεις της.

2. Η κριτική επιτροπή εξετάζει τις μελέτες και τα σχέδια που υποβάλλονται από τους υποψηφίους με τρόπο ανώνυμο και βασιζόμενη αποκλειστικά στα κριτήρια που επισημαίνονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης του διαγωνισμού.

3. Η κριτική επιτροπή καταχωρίζει σε πρακτικό που υπογράφεται από τα μέλη της την κατάταξη των μελετών στην οποία καταλήγει σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά κάθε έργου, καθώς και τις παρατηρήσεις της και κάθε σημείο που μπορεί να χρειάζεται αποσαφήνιση.

4. Τηρείται ανωνυμία μέχρι τη γνωμοδότηση ή τη λήψη απόφασης από την κριτική επιτροπή.

5. Οι υποψήφιοι μπορούν να καλούνται, εάν χρειάζεται, να απαντήσουν σε ερωτήσεις που έχει καταχωρίσει στο πρακτικό της η κριτική επιτροπή, προς διευκρίνιση οποιουδήποτε στοιχείου των έργων.

6. Συντάσσονται πλήρη πρακτικά του διαλόγου μεταξύ των μελών της κριτικής επιτροπής και των υποψηφίων.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Άρθρο 83

Επιβολή

1. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τουλάχιστον τα καθήκοντα που περιγράφονται στο παρόν άρθρο να εκτελούνται από μία ή περισσότερες αρχές, οργανισμούς ή δομές. Κοινοποιούν στην Επιτροπή όλους τους σχετικούς φορείς, αρχές ή δομές που είναι επιφορτισμένοι με τα συγκεκριμένα καθήκοντα.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι παρακολουθείται η εφαρμογή των κανόνων περί δημοσίων προμηθειών.

Όταν οι αρχές ή οι δομές παρακολούθησης εντοπίζουν, ιδία πρωτοβουλία ή κατόπιν λήψης πληροφοριών, συγκεκριμένες παραβιάσεις ή συστημικά προβλήματα, έχουν την εξουσία να υποδεικνύουν τα προβλήματα αυτά στις αρχές λογιστικού ελέγχου των κρατών, στα δικαστήρια ή σε άλλες αρμόδιες αρχές ή δομές, όπως είναι ο διαμεσολαβητής, τα κοινοβούλια των κρατών ή οι επιτροπές τους.

3. Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων παρακολούθησης σύμφωνα με την παράγραφο 2 τίθενται στη διάθεση του κοινού με τα κατάλληλα μέσα πληροφόρησης. Τα αποτελέσματα τίθενται επίσης στη διάθεση της Επιτροπής. Φερ' ειπείν, μπορούν να ενσωματώνονται στις εκθέσεις παρακολούθησης που προβλέπονται στο δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή μέχρι τις 18 Απριλίου 2017 και στη συνέχεια ανά τριετία έκθεση παρακολούθησης η οποία περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, πληροφορίες σχετικά με τις συχνότερες αιτίες πλημμελούς εφαρμογής ή έλλειψης ασφάλειας δικαίου, περιλαμβανομένων ενδεχόμενων διαρθρωτικών ή επαναλαμβανόμενων προβλημάτων στην εφαρμογή των κανόνων, το επίπεδο της συμμετοχής ΜΜΕ στις δημόσιες προμήθειες, καθώς και την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη δέουσα αναφορά περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και άλλων ανάλογων σοβαρών παρατυπιών στον τομέα των προμηθειών.

Η Επιτροπή μπορεί, το συχνότερο ανά τριετία, να ζητεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των εθνικών πολιτικών τους για τις στρατηγικές προμήθειες.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου και της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζεται ο ορισμός των ΜΜΕ που περιλαμβάνεται στη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής ([1]).

Βάσει των δεδομένων που λαμβάνονται βάσει της παρούσας παραγράφου, η Επιτροπή εκδίδει σε τακτική βάση έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και τις βέλτιστες πρακτικές των εθνικών πολιτικών προμήθειας στην εσωτερική αγορά.

4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για:

α) τη δωρεάν παροχή ενημέρωσης και καθοδήγησης σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες, ώστε να βοηθούνται οι αναθέτουσες αρχές και οι οικονομικοί φορείς, ιδίως οι ΜΜΕ, στην ορθή εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων προμηθειών, και

β) την παροχή στήριξης στις αναθέτουσες αρχές όσον αφορά τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή των διαδικασιών προμήθειας.

5. Με την επιφύλαξη των γενικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας που έχει θεσπίσει η Επιτροπή για την επικοινωνία και τις επαφές της με τα κράτη μέλη, τα κράτη μέλη ορίζουν ένα σημείο αναφοράς για τη συνεργασία τους με την Επιτροπή όσον αφορά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί δημοσίων προμηθειών.

6. Τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές διατηρούν αντίγραφα όλων των συμβάσεων που συνάπτονται και των οποίων η αξία ισούται ή είναι μεγαλύτερη από:

([1]) Σύσταση της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

α) 1 000 000 EUR, όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις αγαθών ή δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών·

β) 10 000 000 EUR, όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις έργων.

Οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν πρόσβαση στις εν λόγω συμβάσεις· ωστόσο, μπορούν να αρνούνται την πρόσβαση σε συγκεκριμένα έγγραφα ή στοιχεία, στον βαθμό και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στους εφαρμοστέους ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες σχετικά με την πρόσβαση σε έγγραφα και την προστασία των δεδομένων.

Άρθρο 84

Χωριστές εκθέσεις σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων

1. Για κάθε σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία και κάθε συγκρότηση δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτουσες αρχές συντάσσουν γραπτή έκθεση η οποία περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α) την επωνυμία και τη διεύθυνση της αναθέτουσας αρχής, το αντικείμενο και την αξία της σύμβασης, της συμφωνίας-πλαισίου ή του δυναμικού συστήματος αγορών·

β) κατά περίπτωση, τα αποτελέσματα της ποιοτικής επιλογής και/ή τον περιορισμό του αριθμού σύμφωνα με τα άρθρα 65 και 66, και συγκεκριμένα:

i) το όνομα των επιλεγέντων υποψηφίων ή προσφερόντων και την αιτιολόγηση της επιλογής τους,

ii) το όνομα των απορριφθέντων υποψηφίων ή προσφερόντων και τους λόγους της απόρριψής τους·

γ) τους λόγους της απόρριψης των προσφορών που κρίθηκαν ασυνήθιστα χαμηλές·

δ) την επωνυμία του αναδόχου και την αιτιολόγηση της επιλογής της προσφοράς και, όταν είναι γνωστό, το τμήμα της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου το οποίο ο ανάδοχος προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους και όταν είναι γνωστές κατά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, τις επωνυμίες των υπεργολάβων του κύριου εργολάβου, εάν συντρέχει περίπτωση·

ε) όσον αφορά τις ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγματεύσεις και τους ανταγωνιστικούς διαλόγους, τις περιστάσεις που ορίζονται στο άρθρο 26 και δικαιολογούν τη χρήση των διαδικασιών αυτών·

στ) όσον αφορά τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, τις περιστάσεις που ορίζονται στο άρθρο 32 και δικαιολογούν τη χρήση της διαδικασίας αυτής·

ζ) κατά περίπτωση, τους λόγους για τους οποίους η αναθέτουσα αρχή αποφάσισε να μην αναθέσει σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο ή να συγκροτήσει δυναμικό σύστημα αγορών·

η) κατά περίπτωση, τους λόγους για τους οποίους χρησιμοποιήθηκαν για την υποβολή προσφοράς άλλα μέσα επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών·

θ) κατά περίπτωση, τις συγκρούσεις συμφερόντων που εντοπίστηκαν και τα επακόλουθα μέτρα που ελήφθησαν.

Η έκθεση αυτή δεν απαιτείται για συμβάσεις βασιζόμενες σε συμφωνίες-πλαίσια, εφόσον συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 33 παράγραφος 3 ή το άρθρο 33 παράγραφος 4 στοιχείο α).

Εφόσον η γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης που συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 50 ή το άρθρο 75 παράγραφος 2 περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται στην παρούσα παράγραφο, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να παραπέμπουν στη γνωστοποίηση αυτή.

2. Οι αναθέτουσες αρχές τεκμηριώνουν την πρόοδο της διεξαγωγής όλων των διαδικασιών προμήθειας, είτε πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι. Προς τον σκοπό αυτό, μεριμνούν για τη διατήρηση επαρκούς τεκμηρίωσης ώστε να μπορούν να αιτιολογούν τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας προμήθειας, όπως, επί παραδείγματι, τεκμηρίωσης για τις επικοινωνίες με οικονομικούς φορείς και τις εσωτερικές συζητήσεις, την προετοιμασία των εγγράφων προμήθειας, τον διάλογο ή τη διαπραγμάτευση (εφόσον διεξήχθη), την επιλογή και την ανάθεση της σύμβασης. Η τεκμηρίωση διατηρείται τουλάχιστον για περίοδο τριών ετών από την ημερομηνία ανάθεσης της σύμβασης.

3. Η έκθεση ή τα κύρια στοιχεία της γνωστοποιούνται στην Επιτροπή ή τους αρμόδιους φορείς, αρχές ή δομές που αναφέρονται στο άρθρο 83 κατόπιν αιτήσεώς τους.

Άρθρο 85

Εθνικά στοιχεία εκθέσεων και στατιστικών

1. Η Επιτροπή επανεξετάζει την ποιότητα και την πληρότητα των στοιχείων που μπορούν να εξαχθούν από τις αναφερόμενες στα άρθρα 48, 49, 50, 75 και 79 γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται σύμφωνα προς το παράρτημα VIII.

Σε περίπτωση που η ποιότητα και η πληρότητα των στοιχείων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσης παραγράφου δεν είναι σύμφωνες με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 48 παράγραφος 1, το άρθρο 49, το άρθρο 50 παράγραφος 1, το άρθρο 75 παράγραφος 2 και το άρθρο 79 παράγραφος 3, η Επιτροπή ζητεί συμπληρωματικές πληροφορίες από τα σχετικά κράτη μέλη. Εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, τα σχετικά κράτη μέλη παρέχουν τα ελλείποντα στατιστικά στοιχεία που ζητεί η Επιτροπή.

2. Μέχρι τις 18 Απριλίου 2017 και στη συνέχεια ανά τριετία τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή στατιστική έκθεση σχετικά με τις προμήθειες που θα καλύπτονταν από την παρούσα οδηγία εάν η αξία τους υπερέβαινε το σχετικό κατώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 4, μαζί με εκτίμηση της συγκεντρωτικής συνολικής αξίας των εν λόγω προμηθειών εντός της καλυπτόμενης περιόδου. Η εκτίμηση αυτή μπορεί ιδίως να στηρίζεται στα δεδομένα που διατίθενται σύμφωνα με τις εθνικές απαιτήσεις περί δημοσίευσης ή σε εκτιμήσεις που βασίζονται σε δειγματοληψίες.

Η έκθεση αυτή μπορεί να περιλαμβάνεται στην έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 83 παράγραφος 3.

3. Τα κράτη μέλη διαθέτουν στην Επιτροπή πληροφορίες σχετικά με τη θεσμική τους οργάνωση όσον αφορά την εφαρμογή, την παρακολούθηση και την επιβολή της παρούσας οδηγίας, καθώς και σχετικά με τις εθνικές πρωτοβουλίες για την παροχή καθοδήγησης ή για την υποστήριξη της εφαρμογής των κανόνων της Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις ή για την ανταπόκριση στις προκλήσεις που προκύπτουν κατά την εφαρμογή των εν λόγω κανόνων.

Οι πληροφορίες αυτές μπορούν να περιλαμβάνονται στην έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 83 παράγραφος 3.

Άρθρο 86

Διοικητική συνεργασία

1. Τα κράτη μέλη προσφέρουν αμοιβαία υποστήριξη μεταξύ τους και λαμβάνουν μέτρα για την αποτελεσματική συνεργασία τους, προκειμένου να διασφαλίσουν την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ζητήματα που αναφέρονται στα άρθρα 42, 43, 44, 57, 59, 60, 62, 64 και 69. Οι εν λόγω αρχές διασφαλίζουν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών που ανταλλάσσουν.

2. Οι αρμόδιες αρχές όλων των ενδιαφερόμενων κρατών μελών ανταλλάσσουν πληροφορίες σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπεται στην οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) και στην οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]).

3. Προκειμένου να δοκιμασθεί η καταλληλότητα της χρήσης του Συστήματος Πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (ΣΠΕΑ), το οποίο θεσπίσθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2012, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών που καλύπτει η παρούσα οδηγία, θα δρομολογηθεί πιλοτικό πρόγραμμα, το αργότερο στις 18 Απριλίου 2015.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΠΡΑΞΕΩΝ, ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 87

Άσκηση της εξουσιοδότησης

1. Η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή σύμφωνα με τους όρους του παρόντος άρθρου.

2. Η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που αναφέρεται στα άρθρα 6, 22, 23, 56 και 68 ανατίθεται στην Επιτροπή για αόριστο χρονικό διάστημα από τις 17 Απριλίου 2014.

3. Η εξουσία που αναφέρεται στα άρθρα 6, 22, 23, 56 και 68 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης τερματίζει την εξουσία που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Η ανάκληση αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που καθορίζεται στην απόφαση. Δεν επηρεάζει την ισχύ των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων που έχουν ήδη τεθεί σε ισχύ.

4. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτόχρονα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

5. Μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη που θεσπίζεται δυνάμει των άρθρων 6, 22, 23, 56 και 68 τίθεται σε ισχύ μόνον εφόσον δεν διατυπωθούν ενστάσεις ούτε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ούτε από το Συμβούλιο εντός προθεσμίας δύο μηνών από την κοινοποίηση της εν λόγω πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή εάν, πριν από τη λήξη της εν λόγω προθεσμίας, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν πρόκειται να διατυπώσουν ενστάσεις. Η ανωτέρω προθεσμία παρατείνεται κατά δύο μήνες με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 88

Διαδικασία του επείγοντος

1. Οι κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που εκδίδονται σύμφωνα με το παρόν άρθρο τίθενται σε ισχύ αμέσως και εφαρμόζονται εφόσον δεν έχει διατυπωθεί ένσταση σύμφωνα με την παράγραφο 2. Στην κοινοποίηση κατ' εξουσιοδότηση πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο εκτίθενται οι λόγοι για τους οποίους γίνεται χρήση της διαδικασίας του επείγοντος.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο μπορούν να διατυπώσουν ενστάσεις σχετικά με κατ' εξουσιοδότηση πράξη σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 87 παράγραφος 5. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή καταργεί την πράξη χωρίς καθυστέρηση μετά την κοινοποίηση της απόφασης για τη διατύπωση ενστάσεων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο.

Άρθρο 89

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Δημόσιων Προμηθειών, η οποία έχει συσταθεί με την απόφαση 71/306/ΕΟΚ του Συμβουλίου ([3]). Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά τη έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

3. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 90

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και μεταβατικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία μέχρι τις 18 Απριλίου 2016 Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

([1]) Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 1995 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31).

([2]) Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37).

([3]) Απόφαση 71/306/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1971, περί συστάσεως συμβουλευτικής επιτροπής για τις Συμβάσεις Δημοσίων Έργων (ΕΕ L 185 της 16.8.1971, σ. 15).

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλουν την εφαρμογή του άρθρου 22 παράγραφος 1 μέχρι τις 18 Οκτωβρίου 2018, εκτός από τις περιπτώσεις όπου είναι υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών μέσων, σύμφωνα με τα άρθρα 34, 35 ή 36, το άρθρο 37 παράγραφος 3, το άρθρο 51 παράγραφος 2 ή το άρθρο 53.

Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλλουν την εφαρμογή του άρθρου 22 παράγραφος 1 για τις κεντρικές αρχές αγορών μέχρι τις 18 Απριλίου 2017.

Εάν ένα κράτος μέλος επιλέξει να αναβάλει την εφαρμογή του άρθρου 22 παράγραφος 1, το εν λόγω κράτος μέλος προβλέπει ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να επιλέξουν μεταξύ των ακόλουθων μέσων επικοινωνίας για κάθε επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών:

α) ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το άρθρο 22·

β) ταχυδρομείο, ή άλλο κατάλληλο μέσο·

γ) φαξ·

δ) συνδυασμό αυτών των μέσων.

3. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη δύνανται να αναβάλουν την εφαρμογή του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 59 παράγραφος 2 έως τις 18 Απριλίου 2018.

4. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη δύνανται να αναβάλουν την εφαρμογή του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 59 παράγραφος 5 έως τις 18 Οκτωβρίου 2018.

5. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη δύνανται να αναβάλουν την εφαρμογή του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 61 παράγραφος 2 έως τις 18 Οκτωβρίου 2018.

6. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 έως 5, αυτά περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

7. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 91

Καταργήσεις

Η οδηγία 2004/18/ΕΚ καταργείται στις 18 Απριλίου 2016.

Οι αναφορές στην καταργούμενη οδηγία θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας που παρατίθεται στο παράρτημα XV.

Άρθρο 92

Επανεξέταση

Η Επιτροπή επανεξετάζει τις οικονομικές επιπτώσεις που έχει στην εσωτερική αγορά η εφαρμογή των κατώτατων ορίων που προβλέπονται στο άρθρο 4, ιδίως σε σχέση με παράγοντες όπως η διασυνοριακή ανάθεση συμβάσεων και το κόστος των συναλλαγών, και υποβάλλει σχετική έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο μέχρι τις 18 Απριλίου 2019.

Η Επιτροπή, εφόσον είναι εφικτό και σκόπιμο, θα εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει αύξηση των κατώτατων ποσών που ισχύουν βάσει της ΣΔΠ κατά τον επόμενο γύρο διαπραγματεύσεων. Σε περίπτωση οποιασδήποτε μεταβολής των εφαρμοστέων κατώτατων ορίων δυνάμει της ΣΔΠ, η έκθεση συνοδεύεται, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, από νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση των κατώτατων ορίων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 93

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 94

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 26 Φεβρουαρίου 2014.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Ο Πρόεδρος	*Ο Πρόεδρος*
M. SCHULZ	Δ. ΚΟΥΡΚΟΥΛΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΒΕΛΓΙΟ

1. Services publics fédéraux (Υπουργεία):	1. Federale Overheidsdiensten (Υπουργεία):
SPF Chancellerie du Premier Ministre	FOD Kanselarij van de Eerste Minister
SPF Personnel et Organisation	FOD Kanselarij Personeel en Organisatie
SPF Budget et Contrôle de la Gestion	FOD Budget en Beheerscontrole
SPF Technologie de l'Information et de la Communication (Fedict)	FOD Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict)
SPF Affaires étrangères, Commerce extérieur et Coopération au Développement	FOD Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking
SPF Intérieur	FOD Binnenlandse Zaken
SPF Finances	FOD Financiën
SPF Mobilité et Transports	FOD Mobiliteit en Vervoer
SPF Emploi, Travail et Concertation sociale	FOD Werkgelegenheid, Arbeid en sociaal overleg
SPF Sécurité Sociale et Institutions publiques de Sécurité Sociale	FOD Sociale Zekerheid en Openbare Instellingen van sociale Zekerheid
SPF Santé publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement	FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu
SPF Justice	FOD Justitie
SPF Economie, PME, Classes moyennes et Energie	FOD Economie, KMO, Middenstand en Energie
Ministère de la Défense	Ministerie van Landsverdediging
Service public de programmation Intégration sociale, Lutte contre la pauvreté et Economie sociale	Programmatorische Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie, Armoedsbestrijding en sociale Economie
Service public fédéral de Programmation Développement durable	Programmatorische federale Overheidsdienst Duurzame Ontwikkeling
Service public fédéral de Programmation Politique scientifique	Programmatorische federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid
2. Régie des Bâtiments	2. Regie der Gebouwen
Office national de Sécurité sociale	Rijksdienst voor sociale Zekerheid
Institut national d'Assurance sociales pour travailleurs indépendants	Rijksinstituut voor de sociale Verzekeringen der Zelfstandigen
Institut national d'Assurance Maladie-Invalidité	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
Office national des Pensions	Rijksdienst voor Pensioenen
Caisse auxiliaire d'Assurance Maladie-Invalidité	Hulpkas voor Ziekte-en Invaliditeitsverzekering
Fond des Maladies professionnelles	Fonds voor Beroepsziekten
Office national de l'Emploi	Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Администрация на Народното събрание

Администрация на Президента

Администрация на Министерския съвет

Конституционен съд

Българска народна банка

Министерство на външните работи

Министерство на вътрешните работи

Министерство на държавната администрация и административната реформа

Министерство на извънредните ситуации

Министерство на земеделието и храните

Министерство на здравеопазването

Министерство на икономиката и енергетиката

Министерство на културата

Министерство на образованието и науката

Министерство на околната среда и водите

Министерство на отбраната

Министерство на правосъдието

Министерство на регионалното развитие и благоустройството

Министерство на транспорта

Министерство на труда и социалната политика

Министерство на финансите

Κρατικές υπηρεσίες, κρατικές επιτροπές, εκτελεστικοί οργανισμοί και άλλες κρατικές αρχές οι οποίες δημιουργούνται διά νόμου ή με υπουργικό διάταγμα και αναλαμβάνουν την άσκηση της εκτελεστικής εξουσίας:

Агенция за ядрено регулиране

Висшата атестационна комисия

Държавна комисия за енергийно и водно регулиране

Държавна комисия по сигурността на информацията

Комисия за защита на конкуренцията

Комисия за защита на личните данни

Комисия за защита от дискриминация

Комисия за регулиране на съобщенията

Комисия за финансов надзор

Патентно ведомство на Република България

Сметна палата на Република България

Агенция за приватизация

Агенция за следприватизационен контрол

Български институт по метрология

Държавна агенция «Архиви»

Държавна агенция «Държавен резерв и военновременни запаси»

Държавна агенция «Национална сигурност»

Държавна агенция за бежанците

Държавна агенция за българите в чужбина

Държавна агенция за закрила на детето

Държавна агенция за информационни технологии и съобщения

Държавна агенция за метрологичен и технически надзор

Държавна агенция за младежта и спорта

Държавна агенция по горите

Държавна агенция по туризма

Държавна комисия по стоковите борси и тържища

Институт по публична администрация и европейска интеграция

Национален статистически институт

Национална агенция за оценяване и акредитация

Националната агенция за професионално образование и обучение

Национална комисия за борба с трафика на хора

Агенция «Митници»

Агенция за държавна и финансова инспекция

Агенция за държавни вземания

Агенция за социално подпомагане

Агенция за хората с увреждания

Агенция по вписванията

Агенция по геодезия, картография и кадастър

Агенция по енергийна ефективност

Агенция по заетостта

Агенция по обществени поръчки

Българска агенция за инвестиции

Главна дирекция «Гражданска въздухоплавателна администрация»

Дирекция «Материално-техническо осигуряване и социално обслужване» на Министерство на вътрешните работи

Дирекция «Оперативно издирване» на Министерство на вътрешните работи

Дирекция «Финансово-ресурсно осигуряване» на Министерство на вътрешните работи

Дирекция за национален строителен контрол

Държавна комисия по хазарта

Изпълнителна агенция «Автомобилна администрация»

Изпълнителна агенция «Борба с градушките»

Изпълнителна агенция «Българска служба за акредитация»

Изпълнителна агенция «Военни клубове и информация»

Изпълнителна агенция «Главна инспекция по труда»

Изпълнителна агенция «Държавна собственост на Министерството на отбраната»

Изпълнителна агенция «Железопътна администрация»

Изпълнителна агенция «Изпитвания и контролни измервания на въоръжение, техника и имущества»

Изпълнителна агенция «Морска администрация»

Изпълнителна агенция «Национален филмов център»

Изпълнителна агенция «Пристанищна администрация»

Изпълнителна агенция «Проучване и поддържане на река Дунав»

Изпълнителна агенция «Социални дейности на Министерството на отбраната»

Изпълнителна агенция за икономически анализи и прогнози

Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средни предприятия

Изпълнителна агенция по лекарствата

Изпълнителна агенция по лозата и виното

Изпълнителна агенция по околна среда

Изпълнителна агенция по почвените ресурси

Изпълнителна агенция по рибарство и аквакултури

Изпълнителна агенция по селекция и репродукция в животновъдството

Изпълнителна агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол

Изпълнителна агенция по трансплантация

Изпълнителна агенция по хидромелиорации

Комисията за защита на потребителите

Контролно-техническата инспекция

Национален център за информация и документация

Национален център по радиобиология и радиационна защита

Национална агенция за приходите

Национална ветеринарномедицинска служба

Национална служба «Полиция»

Национална служба «Пожарна безопасност и защита на населението»

Национална служба за растителна защита

Национална служба за съвети в земеделието

Национална служба по зърното и фуражите

Служба «Военна информация»

Служба «Военна полиция»

Фонд «Републиканска пътна инфраструктура»

Авиоотряд 28

ΤΣΕΧΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Ministerstvo dopravy

Ministerstvo financí

Ministerstvo kultury

Ministerstvo obrany

Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo práce a sociálních věcí

Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Ministerstvo vnitra

Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo zdravotnictví

Ministerstvo zemědělství

Ministerstvo životního prostředí

Poslanecká sněmovna PČR

Senát PČR

Kancelář prezidenta

Český statistický úřad

Český úřad zeměměřičský a katastrální

Úřad průmyslového vlastnictví

Úřad pro ochranu osobních údajů

Bezpečnostní informační služba

Národní bezpečnostní úřad

Česká akademie věd

Vězeňská služba

Český báňský úřad

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže

Správa státních hmotných rezerv

Státní úřad pro jadernou bezpečnost

Česká národní banka

Energetický regulační úřad

Úřad vlády České republiky

Ústavní soud

Nejvyšší soud

Nejvyšší správní soud

Nejvyšší státní zastupitelství

Nejvyšší kontrolní úřad

Kancelář Veřejného ochránce práv

Grantová agentura České republiky

Státní úřad inspekce práce

Český telekomunikační úřad

ΔΑΝΙΑ

Folketinget

Rigsrevisionen

Statsministeriet

Udenrigsministeriet

Beskæftigelsesministeriet

5 styrelser og institutioner (πέντε υπηρεσίες και οργανισμοί)

Domstolsstyrelsen

Finansministeriet

5 styrelser og institutioner (πέντε υπηρεσίες και οργανισμοί)

Forsvarsministeriet

5 styrelser og institutioner (πέντε υπηρεσίες και οργανισμοί)

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse

Adskillige styrelser og institutioner, herunder Statens Serum Institut (ορισμένες υπηρεσίες και οργανισμοί, μεταξύ των οποίων το Statens Serum Institut)

Justitsministeriet

Rigspolitichefen, anklagemyndigheden samt 1 direktorat og et antal styrelser (Εθνικό Αρχηγείο Αστυνομίας, η εισαγγελία, μία διεύθυνση και διάφορες υπηρεσίες)

Kirkeministeriet

10 stiftsøvrigheder (δέκα επισκοπικές αρχές)

Kulturministeriet — Υπουργείο Πολιτισμού

4 styrelser samt et antal statsinstitutioner (τέσσερα τμήματα και ορισμένοι οργανισμοί)

Miljøministeriet

5 styrelser (πέντε υπηρεσίες)

Ministeriet for Flygtninge, Invandrere og Integration

1 styrelse (μία υπηρεσία)

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

4 direktoraterog institutioner (τέσσερις διευθύνσεις και οργανισμοί)

Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

Adskillige styrelser og institutioner, Forskningscenter Risø og Statens uddannelsesbygninger (ορισμένες υπηρεσίες και οργανισμοί, μεταξύ των οποίων το Εθνικό Εργαστήριο του Risoe και τα Εθνικά Ιδρύματα Έρευνας και Κατάρτισης)

Skatteministeriet

1 styrelse og institutioner (μία υπηρεσία και ορισμένοι οργανισμοί)

Velfærdsministeriet

3 styrelser og institutioner (τρεις υπηρεσίες και ορισμένοι οργανισμοί)

Transportministeriet

7 styrelser og institutioner, herunder Øresundsbrokonsortiet (επτά υπηρεσίες και οργανισμοί, μεταξύ των οποίων το Øresundsbrokonsortiet)

Undervisningsministeriet

3 styrelser, 4 undervisningsinstitutioner og 5 andre institutioner (τρεις υπηρεσίες, τέσσερα εκπαιδευτικά ιδρύματα και πέντε άλλοι οργανισμοί)

Økonomi- og Erhvervsministeriet

Adskilligestyrelser og institutioner (ορισμένες υπηρεσίες και οργανισμοί)

Klima- og Energiministeriet

3 styrelse og institutioner (τρεις υπηρεσίες και οργανισμοί)

ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Auswärtiges Amt

Bundeskanzleramt

Bundesministerium für Arbeit und Soziales

Bundesministerium für Bildung und Forschung

Bundesministerium für Ernährung, Landwirtschaft und Verbraucherschutz

Bundesministerium der Finanzen

Bundesministerium des Innern (μόνον αγαθά προοριζόμενα για πολιτική χρήση)

Bundesministerium für Gesundheit

Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend

Bundesministerium der Justiz

Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung

Bundesministerium für Wirtschaft und Technologie

Bundesministerium für wirtschaftliche Zusammenarbeit und Entwicklung

Bundesministerium der Verteidigung (μη στρατιωτικά αγαθά)

Bundesministerium für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit

ΕΣΘΟΝΙΑ

Vabariigi Presidendi Kantselei

Eesti Vabariigi Riigikogu

Eesti Vabariigi Riigikohus

Riigikontroll

Õiguskantsler

Riigikantselei

Rahvusarhiiv

Haridus- ja Teadusministeerium

Justiitsministeerium

Kaitseministeerium

Keskkonnaministeerium

Kultuuriministeerium

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium

Põllumajandusministeerium

Rahandusministeerium

Siseministeerium

Sotsiaalministeerium

Välisministeerium

Keeleinspektsioon

Riigiprokuratuur

Teabeamet

Maa-amet

Keskkonnainspektsioon

Metsakaitse- ja Metsauuenduskeskus

Muinsuskaitseamet

Patendiamet

Tarbijakaitseamet

Riigihangete Amet

Taimetoodangu Inspektsioon

Põllumajanduse Registrite ja Informatsiooni Amet

Veterinaar- ja Toiduamet

Konkurentsiamet

Maksu –ja Tolliamet

Statistikaamet

Kaitsepolitseiamet

Kodakondsus- ja Migratsiooniamet

Piirivalveamet

Politseiamet

Eesti Kohtuekspertiisi Instituut

Keskkriminaalpolitsei

Päästeamet

Andmekaitse Inspektsioon

Ravimiamet

Sotsiaalkindlustusamet

Tööturuamet

Tervishoiuamet

Tervisekaitseinspektsioon

Tööinspektsioon

Lennuamet

Maanteeamet

Veeteede Amet

Julgestuspolitsei

Kaitseressursside Amet

Kaitseväe Logistikakeskus

Tehnilise Järelevalve Amet.

ΙΡΛΑΝΔΙΑ

President's Establishment

Houses of the Oireachtas — [Κοινοβούλιο]

Department of the Taoiseach — [πρωθυπουργός]

Central Statistics Office

Department of Finance

Office of the Comptroller and Auditor General

Office of the Revenue Commissioners

Office of Public Works

State Laboratory

Office of the Attorney General

Office of the Director of Public Prosecutions

Valuation Office

Office of the Commission for Public Service Appointments

Public Appointments Service

Office of the Ombudsman

Chief State Solicitor's Office

Department of Justice, Equality and Law Reform

Courts Service

Prisons Service

Office of the Commissioners of Charitable Donations and Bequests

Department of the Environment, Heritage and Local Government

Department of Education and Science

Department of Communications, Energy and Natural Resources

Department of Agriculture, Fisheries and Food

Department of Transport

Department of Health and Children

Department of Enterprise, Trade and Employment

Department of Arts, Sports and Tourism

Department of Defence

Department of Foreign Affairs

Department of Social and Family Affairs

Department of Community, Rural and Gaeltacht — [ιρλανδόφωνες περιοχές] Affairs

Arts Council

National Gallery.

ΕΛΛΑΔΑ

Υπουργείο Εσωτερικών

Υπουργείο Εξωτερικών

Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

Υπουργείο Ανάπτυξης

Υπουργείο Δικαιοσύνης

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Υπουργείο Πολιτισμού

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων

Υπουργείο Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας

Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας, Αιγαίου και Νησιωτικής Πολιτικής

Υπουργείο Μακεδονίας-Θράκης

Γενική Γραμματεία Επικοινωνίας

Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης

Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς

Γενική Γραμματεία Ισότητας

Γενική Γραμματεία Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού

Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας

Γενική Γραμματεία Έρευνας και Τεχνολογίας

Γενική Γραμματεία Αθλητισμού

Γενική Γραμματεία Δημοσίων Έργων

Γενική Γραμματεία Εθνικής Στατιστικής Υπηρεσίας Ελλάδος

Εθνικό Συμβούλιο Κοινωνικής Φροντίδας

Οργανισμός Εργατικής Κατοικίας

Εθνικό Τυπογραφείο

Γενικό Χημείο του Κράτους

Ταμείο Εθνικής Οδοποιίας

Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών

Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης

Πανεπιστήμιο Αιγαίου

Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων

Πανεπιστήμιο Πατρών

Πανεπιστήμιο Μακεδονίας

Πολυτεχνείο Κρήτης

Σιβιτανίδειος Δημόσια Σχολή Τεχνών και Επαγγελμάτων

Αιγινήτειο Νοσοκομείο

Αρεταίειο Νοσοκομείο

Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης

Οργανισμός Διαχείρισης Δημοσίου Υλικού

Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων

Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων

Γενικό Επιτελείο Στρατού

Γενικό Επιτελείο Ναυτικού

Γενικό Επιτελείο Αεροπορίας

Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας

Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Γενική Γραμματεία Εμπορίου.

ΙΣΠΑΝΙΑ

Presidencia de Gobierno

Ministerio de Asuntos Exteriores y de Cooperación

Ministerio de Justicia

Ministerio de Defensa

Ministerio de Economía y Hacienda

Ministerio del Interior

Ministerio de Fomento

Ministerio de Educación, Política Social y Deportes

Ministerio de Industria, Turismo y Comercio

Ministerio de Trabajo e Inmigración

Ministerio de la Presidencia

Ministerio de Administraciones Públicas

Ministerio de Cultura

Ministerio de Sanidad y Consumo

Ministerio de Medio Ambiente y Medio Rural y Marino

Ministerio de Vivienda

Ministerio de Ciencia e Innovación

Ministerio de Igualdad

ΓΑΛΛΙΑ

1. Υπουργεία

Services du Premier ministre

Ministère chargé de la santé, de la jeunesse et des sports

Ministère chargé de l'intérieur, de l'outre-mer et des collectivités territoriales

Ministère chargé de la justice

Ministère chargé de la défense

Ministère chargé des affaires étrangères et européennes

Ministère chargé de l'éducation nationale

Ministère chargé de l'économie, des finances et de l'emploi

Secrétariat d'Etat aux transports

Secrétariat d'Etat aux entreprises et au commerce extérieur

Ministère chargé du travail, des relations sociales et de la solidarité

Ministère chargé de la culture et de la communication

Ministère chargé du budget, des comptes publics et de la fonction publique

Ministère chargé de l'agriculture et de la pêche

Ministère chargé de l'enseignement supérieur et de la recherche

Ministère chargé de l'écologie, du développement et de l'aménagement durables

Secrétariat d'Etat à la fonction publique

Ministère chargé du logement et de la ville

Secrétariat d'Etat à la coopération et à la francophonie

Secrétariat d'Etat à l'outre-mer

Secrétariat d'Etat à la jeunesse, des sports et de la vie associative

Secrétariat d'Etat aux anciens combattants

Ministère chargé de l'immigration, de l'intégration, de l'identité nationale et du co-développement

Secrétariat d'Etat en charge de la prospective et de l'évaluation des politiques publiques

Secrétariat d'Etat aux affaires européennes,

Secrétariat d'Etat aux affaires étrangères et aux droits de l'homme

Secrétariat d'Etat à la consommation et au tourisme

Secrétariat d'Etat à la politique de la ville

Secrétariat d'Etat à la solidarité

Secrétariat d'Etat en charge de l'industrie et de la consommation

Secrétariat d'Etat en charge de l'emploi

Secrétariat d'Etat en charge du commerce, de l'artisanat, des PME, du tourisme et des services

Secrétariat d'Etat en charge de l'écologie

Secrétariat d'Etat en charge du développement de la région-capitale

Secrétariat d'Etat en charge de l'aménagement du territoire

2. Οργανισμοί, ανεξάρτητες αρχές και δικαστήρια

Présidence de la République

Assemblée Nationale

Sénat

Conseil constitutionnel

Conseil économique et social

Conseil supérieur de la magistrature

Agence française contre le dopage

Autorité de contrôle des assurances et des mutuelles

Autorité de contrôle des nuisances sonores aéroportuaires

Autorité de régulation des communications électroniques et des postes

Autorité de sûreté nucléaire

Autorité indépendante des marchés financiers

Comité national d'évaluation des établissements publics à caractère scientifique, culturel et professionnel

Commission d'accès aux documents administratifs

Commission consultative du secret de la défense nationale

Commission nationale des comptes de campagne et des financements politiques

Commission nationale de contrôle des interceptions de sécurité

Commission nationale de déontologie de la sécurité

Commission nationale du débat public

Commission nationale de l'informatique et des libertés

Commission des participations et des transferts

Commission de régulation de l'énergie

Commission de la sécurité des consommateurs

Commission des sondages

Commission de la transparence financière de la vie politique

Conseil de la concurrence

Conseil des ventes volontaires de meubles aux enchères publiques

Conseil supérieur de l'audiovisuel

Défenseur des enfants

Haute autorité de lutte contre les discriminations et pour l'égalité

Haute autorité de santé

Médiateur de la République

Cour de justice de la République

Tribunal des Conflits

Conseil d'Etat

Cours administratives d'appel

Tribunaux administratifs

Cour des Comptes

Chambres régionales des Comptes

Cours et tribunaux de l'ordre judiciaire (Cour de Cassation, Cours d'Appel, Tribunaux d'instance et Tribunaux de grande instance)

3. Εθνικοί δημόσιοι οργανισμοί

Académie de France à Rome

Académie de marine

Académie des sciences d'outre-mer

Académie des technologies

Agence centrale des organismes de sécurité sociale (ACOSS)

Agence de biomédicine

Agence pour l'enseignement du français à l'étranger

Agence française de sécurité sanitaire des aliments

Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail

Agence Nationale pour la cohésion sociale et l'égalité des chances

Agence nationale pour la garantie des droits des mineurs

Agences de l'eau

Agence Nationale de l'Accueil des Etrangers et des migrations

Agence nationale pour l'amélioration des conditions de travail (ANACT

Agence nationale pour l'amélioration de l'habitat (ANAH)

Agence Nationale pour la Cohésion Sociale et l'Egalité des Chances

Agence nationale pour l'indemnisation des français d'outre-mer (ANIFOM)

Assemblée permanente des chambres d'agriculture (APCA)

Bibliothèque publique d'information

Bibliothèque nationale de France

Bibliothèque nationale et universitaire de Strasbourg

Caisse des Dépôts et Consignations

Caisse nationale des autoroutes (CNA)

Caisse nationale militaire de sécurité sociale (CNMSS)

Caisse de garantie du logement locatif social

Casa de Velasquez

Centre d'enseignement zootechnique

Centre d'études de l'emploi

Centre d'études supérieures de la sécurité sociale

Centres de formation professionnelle et de promotion agricole

Centre hospitalier des Quinze-Vingts

Centre international d'études supérieures en sciences agronomiques (Montpellier Sup Agro)

Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale

Centre des Monuments Nationaux

Centre national d'art et de culture Georges Pompidou

Centre national des arts plastiques

Centre national de la cinématographie

Centre National d'Etudes et d'expérimentation du machinisme agricole, du génie rural, des eaux et des forêts (CEMAGREF)

Centre national du livre

Centre national de documentation pédagogique

Centre national des œuvres universitaires et scolaires (CNOUS)

Centre national professionnel de la propriété forestière

Centre National de la Recherche Scientifique (C.N.R.S)

Centres d'éducation populaire et de sport (CREPS)

Centres régionaux des œuvres universitaires (CROUS)

Collège de France

Conservatoire de l'espace littoral et des rivages lacustres

Conservatoire National des Arts et Métiers

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Paris

Conservatoire national supérieur de musique et de danse de Lyon

Conservatoire national supérieur d'art dramatique

Ecole centrale de Lille

Ecole centrale de Lyon

École centrale des arts et manufactures

École française d'archéologie d'Athènes

École française d'Extrême-Orient

École française de Rome

École des hautes études en sciences sociales

Ecole du Louvre

École nationale d'administration

École nationale de l'aviation civile (ENAC)

École nationale des Chartes

École nationale d'équitation

Ecole Nationale du Génie de l'Eau et de l'environnement de Strasbourg

Écoles nationales d'ingénieurs

Ecole nationale d'ingénieurs des industries des techniques agricoles et alimentaires de Nantes

Écoles nationales d'ingénieurs des travaux agricoles

École nationale de la magistrature

Écoles nationales de la marine marchande

École nationale de la santé publique (ENSP)

École nationale de ski et d'alpinisme

École nationale supérieure des arts décoratifs

École nationale supérieure des arts et techniques du théâtre

École nationale supérieure des arts et industries textiles Roubaix

Écoles nationales supérieures d'arts et métiers

École nationale supérieure des beaux-arts

École nationale supérieure de céramique industrielle

École nationale supérieure de l'électronique et de ses applications (ENSEA)

Ecole nationale supérieure du paysage de Versailles

Ecole Nationale Supérieure des Sciences de l'information et des bibliothécaires

Ecole nationale supérieure de la sécurité sociale

Écoles nationales vétérinaires

École nationale de voile

Écoles normales supérieures

École polytechnique

École technique professionnelle agricole et forestière de Meymac (Corrèze)

École de sylviculture Crogny (Aube)

École de viticulture et d'œnologie de la Tour- Blanche (Gironde)

École de viticulture — Avize (Marne)

Etablissement national d'enseignement agronomique de Dijon

Établissement national des invalides de la marine (ENIM)

Établissement national de bienfaisance Koenigswarter

Établissement public du musée et du domaine national de Versailles

Fondation Carnegie

Fondation Singer-Polignac

Haras nationaux

Hôpital national de Saint-Maurice

Institut des hautes études pour la science et la technologie

Institut français d'archéologie orientale du Caire

Institut géographique national

Institut National de l'origine et de la qualité

Institut national des hautes études de sécurité

Institut de veille sanitaire

Institut National d'enseignement supérieur et de recherche agronomique et agroalimentaire de Rennes

Institut National d'Etudes Démographiques (I.N.E.D)

Institut National d'Horticulture

Institut National de la jeunesse et de l'éducation populaire

Institut national des jeunes aveugles — Paris

Institut national des jeunes sourds — Bordeaux

Institut national des jeunes sourds — Chambéry

Institut national des jeunes sourds — Metz

Institut national des jeunes sourds — Paris

Institut national de physique nucléaire et de physique des particules (I.N.P.N.P.P)

Institut national de la propriété industrielle

Institut National de la Recherche Agronomique (I.N.R.A)

Institut National de la Recherche Pédagogique (I.N.R.P)

Institut National de la Santé et de la Recherche Médicale (I.N.S.E.R.M)

Institut national d'histoire de l'art (I.N.H.A.)

Institut national de recherches archéologiques préventives

Institut National des Sciences de l'Univers

Institut National des Sports et de l'Education Physique

Institut national supérieur de formation et de recherche pour l'éducation des jeunes handicapés et les enseignements inadaptés

Instituts nationaux polytechniques

Instituts nationaux des sciences appliquées

Institut national de recherche en informatique et en automatique (INRIA)

Institut national de recherche sur les transports et leur sécurité (INRETS)

Institut de Recherche pour le Développement

Instituts régionaux d'administration

Institut des Sciences et des Industries du vivant et de l'environnement (Agro Paris Tech)

Institut supérieur de mécanique de Paris

Institut Universitaires de Formation des Maîtres

Musée de l'armée

Musée Gustave-Moreau

Musée national de la marine

Musée national J.-J.-Henner

Musée du Louvre

Musée du Quai Branly

Muséum National d'Histoire Naturelle

Musée Auguste-Rodin

Observatoire de Paris

Office français de protection des réfugiés et apatrides

Office National des Anciens Combattants et des Victimes de Guerre (ONAC)

Office national de la chasse et de la faune sauvage

Office National de l'eau et des milieux aquatiques

Office national d'information sur les enseignements et les professions (ONISEP)

Office universitaire et culturel français pour l'Algérie

Ordre national de la Légion d'honneur

Palais de la découverte

Parcs nationaux

Universités

4. Άλλοι εθνικοί δημόσιοι φορείς

Union des groupements d'achats publics (UGAP)

Agence Nationale pour l'emploi (A.N.P.E)

Caisse Nationale des Allocations Familiales (CNAF)

Caisse Nationale d'Assurance Maladie des Travailleurs Salariés (CNAMS)

Caisse Nationale d'Assurance-Vieillesse des Travailleurs Salariés (CNAVTS)

ΚΡΟΑΤΙΑ

Hrvatski sabor

Predsjednik Republike Hrvatske

Ured predsjednika Republike Hrvatske

Ured predsjednika Republike Hrvatske po prestanku obnašanja dužnosti

Vlada Republike Hrvatske

uredi Vlade Republike Hrvatske

Ministarstvo gospodarstva

Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije

Ministarstvo financija

Ministarstvo obrane

Ministarstvo vanjskih i europskih poslova

Ministarstvo unutarnjih poslova

Ministarstvo pravosuđa

Ministarstvo uprave

Ministarstvo poduzetništva i obrta

Ministarstvo rada i mirovinskog sustava

Ministarstvo pomorstva, prometa i infrastrukture

Ministarstvo poljoprivrede

Ministarstvo turizma

Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja

Ministarstvo branitelja

Ministarstvo socijalne politike i mladih

Ministarstvo zdravlja

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta

Ministarstvo kulture

državne upravne organizacije

uredi državne uprave u županijama

Ustavni sud Republike Hrvatske

Vrhovni sud Republike Hrvatske

sudovi

Državno sudbeno vijeće

državna odvjetništva

Državnoodvjetničko vijeće

pravobraniteljstva

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave

Hrvatska narodna banka

državne agencije i uredi

Državni ured za reviziju

ΙΤΑΛΙΑ

Αρχές αγορών

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Ministero degli Affari Esteri

Ministero dell'Interno

Ministero della Giustizia e Uffici giudiziari (esclusi i giudici di pace)

Ministero della Difesa

Ministero dell'Economia e delle Finanze

Ministero dello Sviluppo Economico

Ministero delle Politiche Agricole, Alimentari e Forestali

Ministero dell'Ambiente, Tutela del Territorio e del Mare

Ministero delle Infrastrutture e dei Trasporti

Ministero del Lavoro, della Salute e delle Politiche Sociali

Ministero dell'Istruzione, Università e Ricerca

Ministero per i Beni e le Attività culturali, comprensivo delle sue articolazioni periferiche

Άλλοι εθνικοί δημόσιοι φορείς:

CONSIP (Concessionaria Servizi Informatici Pubblici)

ΚΥΠΡΟΣ

Προεδρία και Προεδρικό Μέγαρο

Γραφείο Συντονιστή Εναρμόνισης

Υπουργικό Συμβούλιο

Βουλή των Αντιπροσώπων

Δικαστική Υπηρεσία

Νομική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

Ελεγκτική Υπηρεσία της Δημοκρατίας

Επιτροπή Δημόσιας Υπηρεσίας

Επιτροπή Εκπαιδευτικής Υπηρεσίας

Γραφείο Επιτρόπου Διοικήσεως

Επιτροπή Προστασίας Ανταγωνισμού

Υπηρεσία Εσωτερικού Ελέγχου

Γραφείο Προγραμματισμού

Γενικό Λογιστήριο της Δημοκρατίας

Γραφείο Επιτρόπου Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα

Γραφείο Εφόρου Δημοσίων Ενισχύσεων

Αναθεωρητική Αρχή Προσφορών

Υπηρεσία Εποπτείας και Ανάπτυξης Συνεργατικών Εταιρειών

Αναθεωρητική Αρχή Προσφύγων

Υπουργείο Άμυνας

Υπουργείο Γεωργίας, Φυσικών Πόρων και Περιβάλλοντος

Τμήμα Γεωργίας

Κτηνιατρικές Υπηρεσίες

Τμήμα Δασών

Τμήμα Αναπτύξεως Υδάτων

Τμήμα Γεωλογικής Επισκόπησης

Μετεωρολογική Υπηρεσία

Τμήμα Αναδασμού

Υπηρεσία Μεταλλείων

Ινστιτούτο Γεωργικών Ερευνών

Τμήμα Αλιείας και Θαλάσσιων Ερευνών

Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημοσίας Τάξεως

Αστυνομία

Πυροσβεστική Υπηρεσία Κύπρου

Τμήμα Φυλακών

Υπουργείο Εμπορίου, Βιομηχανίας και Τουρισμού

Τμήμα Εφόρου Εταιρειών και Επίσημου Παραλήπτη

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Τμήμα Εργασίας

Τμήμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων

Τμήμα Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας

Κέντρο Παραγωγικότητας Κύπρου

Ανώτερο Ξενοδοχειακό Ινστιτούτο Κύπρου

Ανώτερο Τεχνολογικό Ινστιτούτο

Τμήμα Επιθεώρησης Εργασίας

Τμήμα Εργασιακών Σχέσεων

Υπουργείο Εσωτερικών

Επαρχιακές Διοικήσεις

Τμήμα Πολεοδομίας και Οικήσεως

Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μεταναστεύσεως

Τμήμα Κτηματολογίου και Χωρομετρίας

Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών

Πολιτική Άμυνα

Υπηρεσία Μέριμνας και Αποκαταστάσεων Εκτοπισθέντων

Υπηρεσία Ασύλου

Υπουργείο Εξωτερικών

Υπουργείο Οικονομικών

Τελωνεία

Τμήμα Εσωτερικών Προσόδων

Στατιστική Υπηρεσία

Τμήμα Κρατικών Αγορών και Προμηθειών

Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης και Προσωπικού

Κυβερνητικό Τυπογραφείο

Τμήμα Υπηρεσιών Πληροφορικής

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού

Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων

Τμήμα Δημοσίων Έργων

Τμήμα Αρχαιοτήτων

Τμήμα Πολιτικής Αεροπορίας

Τμήμα Εμπορικής Ναυτιλίας

Τμήμα Οδικών Μεταφορών

Τμήμα Ηλεκτρομηχανολογικών Υπηρεσιών

Τμήμα Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών

Υπουργείο Υγείας

Φαρμακευτικές Υπηρεσίες

Γενικό Χημείο

Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας

Οδοντιατρικές Υπηρεσίες

Υπηρεσίες Ψυχικής Υγείας

ΛΕΤΟΝΙΑ

Υπουργεία, γραμματείες υπουργών με ειδικά καθήκοντα και τα υπαγόμενα σε αυτά όργανα

Aizsardzības ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Ārlietu ministrija un tas padotībā esošās iestādes

Bērnu un ģimenes lietu ministrija un tās padotībā esošas iestādes

Ekonomikas ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Finanšu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Izglītības un zinātnes ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Kultūras ministrija un tas padotībā esošās iestādes

Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Reģionālās attīstības un pašvaldības lietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Satiksmes ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Tieslietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Vides ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Zemkopības ministrija un tās padotībā esošās iestādes

Īpašu uzdevumu ministra sekretariāti un to padotībā esošās iestādes

Satversmes aizsardzības birojs

Άλλα κρατικά όργανα

Augstākā tiesa

Centrālā vēlēšanu komisija

Finanšu un kapitāla tirgus komisija

Latvijas Banka

Prokuratūra un tās pārraudzībā esošās iestādes

Saeimas kanceleja un tās padotībā esošās iestādes

Satversmes tiesa

Valsts kanceleja un tās padotībā esošās iestādes

Valsts kontrole

Valsts prezidenta kanceleja

Tiesībsarga birojs

Nacionālā radio un televīzijas padome

Citas valsts iestādes, kuras nav ministriju padotībā (Άλλα κρατικά όργανα μη υπαγόμενα σε υπουργεία)

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

Prezidentūros kanceliarija

Seimo kanceliarija

Institutions accountable to the Seimas [Κοινοβούλιο]: Lietuvos mokslo taryba

Seimo kontrolierių įstaiga

Valstybės kontrolė

Specialiųjų tyrimų tarnyba

Valstybės saugumo departamentas

Konkurencijos taryba

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras

Vertybinių popierių komisija

Ryšių reguliavimo tarnyba

Nacionalinė sveikatos taryba

Etninės kultūros globos taryba

Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba

Valstybinė kultūros paveldo komisija

Vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija

Valstybinė lietuvių kalbos komisija

Vyriausioji rinkimų komisija

Vyriausioji tarnybinės etikos komisija

Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba

Vyriausybės kanceliarija

Institutions accountable to the Vyriausybės [κυβέρνηση]:

Ginklų fondas

Informacinės visuomenės plėtros komitetas

Kūno kultūros ir sporto departamentas

Lietuvos archyvų departamentas

Mokestinių ginčų komisija

Statistikos departamentas

Tautinių mažumų ir išeivijos departamentas

Valstybinė tabako ir alkoholio kontrolės tarnyba

Viešųjų pirkimų tarnyba

Narkotikų kontrolės departamentas

Valstybinė atominės energetikos saugos inspekcija

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija

Valstybinė lošimų priežiūros komisija

Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

Vyriausioji administracinių ginčų komisija

Draudimo priežiūros komisija

Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas

Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras.

Konstitucinis Teismas

Lietuvos bankas

Aplinkos ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Aplinkos ministerija [Υπουργείο Περιβάλλοντος]:

Generalinė miškų urėdija

Lietuvos geologijos tarnyba

Lietuvos hidrometeorologijos tarnyba

Lietuvos standartizacijos departamentas

Nacionalinis akreditacijos biuras

Valstybinė metrologijos tarnyba

Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba

Valstybinė teritorijų planavimo ir statybos inspekcija

Finansų ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Finansų ministerija [Υπουργείο Οικονομικών]:

Muitinės departamentas

Valstybės dokumentų technologinės apsaugos tarnyba

Valstybinė mokesčių inspekcija

Finansų ministerijos mokymo centras

Krašto apsaugos ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Krašto apsaugos ministerija [Υπουργείο Εθνικής Άμυνας]:

Antrasis operatyvinių tarnybų departamentas

Centralizuota finansų ir turto tarnyba

Karo prievolės administravimo tarnyba

Krašto apsaugos archyvas

Krizių valdymo centras

Mobilizacijos departamentas

Ryšių ir informacinių sistemų tarnyba

Infrastruktūros plėtros departamentas

Valstybinis pilietinio pasipriešinimo rengimo centras

Lietuvos kariuomenė

Krašto apsaugos sistemos kariniai vienetai ir tarnybos

Kultūros ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Kultūros ministerija [Υπουργείο Πολιτισμού]:

Kultūros paveldo departamentas

Valstybinė kalbos inspekcija.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Socialinės apsaugos ir darbo ministerija [Υπουργείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Εργασίας]:

Garantinio fondo administracija

Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba

Lietuvos darbo birža

Lietuvos darbo rinkos mokymo tarnyba

Trišalės tarybos sekretoriatas

Socialinių paslaugų priežiūros departamentas

Darbo inspekcija

Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba

Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba

Ginčų komisija

Techninės pagalbos neįgaliesiems centras

Neįgaliųjų reikalų departamentas

Susisiekimo ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Susisiekimo ministerija [Υπουργείο Μεταφορών και Επικοινωνιών]:

Lietuvos automobilių kelių direkcija

Valstybinė geležinkelio inspekcija

Valstybinė kelių transporto inspekcija

Pasienio kontrolės punktų direkcija

Sveikatos apsaugos ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Sveikatos apsaugos ministerija [Υπουργείο Υγείας]:

Valstybinė akreditavimo sveikatos priežiūros veiklai tarnyba

Valstybinė ligonių kasa

Valstybinė medicininio audito inspekcija

Valstybinė vaistų kontrolės tarnyba

Valstybinė teismo psichiatrijos ir narkologijos tarnyba

Valstybinė visuomenės sveikatos priežiūros tarnyba

Farmacijos departamentas

Sveikatos apsaugos ministerijos Ekstremalių sveikatai situacijų centras

Lietuvos bioetikos komitetas

Radiacinės saugos centras

Švietimo ir mokslo ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Švietimo ir mokslo ministerija [Υπουργείο Παιδείας και Επιστημών]:

Nacionalinis egzaminų centras

Studijų kokybės vertinimo centras

Teisingumo ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Teisingumo ministerija [Υπουργείο Δικαιοσύνης]:

Kalėjimų departamentas

Nacionalinė vartotojų teisių apsaugos taryba

Europos teisės departamentas

Ūkio ministerija

Υπηρεσίες υπαγόμενες στο Ūkio ministerija [Υπουργείο Οικονομίας]:

Įmonių bankroto valdymo departamentas

Valstybinė energetikos inspekcija

Valstybinė ne maisto produktų inspekcija

Valstybinis turizmo departamentas.

Užsienio reikalų ministerija

Diplomatinės atstovybės ir konsulinės įstaigos užsienyje bei atstovybės prie tarptautinių organizacijų

Vidaus reikalų ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Vidaus reikalų ministerija [Υπουργείο Εσωτερικών]:

Asmens dokumentų išrašymo centras

Finansinių nusikaltimų tyrimo tarnyba

Gyventojų registro tarnyba

Policijos departamentas

Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamentas

Turto valdymo ir ūkio departamentas

Vadovybės apsaugos departamentas

Valstybės sienos apsaugos tarnyba

Valstybės tarnybos departamentas

Informatikos ir ryšių departamentas

Migracijos departamentas

Sveikatos priežiūros tarnyba

Bendrasis pagalbos centras

Žemės ūkio ministerija

Όργανα που υπάγονται στο Žemės ūkio ministerija [Υπουργείο Γεωργίας]:

Nacionalinė mokėjimo agentūra

Nacionalinė žemės tarnyba

Valstybinė augalų apsaugos tarnyba

Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba

Valstybinė sėklų ir grūdų tarnyba

Žuvininkystės departamentas

Teismai [Δικαστήρια]:

Lietuvos Aukščiausiasis Teismas

Lietuvos apeliacinis teismas

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas

apygardų teismai

apygardų administraciniai teismai

apylinkių teismai

Nacionalinė teismų administracija

Generalinė prokuratūra

Άλλοι οργανισμοί της κεντρικής δημόσιας διοίκησης (institucijos [όργανα], įstaigos [οργανισμοί], tarnybos [υπηρεσίες])

Aplinkos apsaugos agentūra

Valstybinė aplinkos apsaugos inspekcija

Aplinkos projektų valdymo agentūra

Miško genetinių išteklių, sėklų ir sodmenų tarnyba

Miško sanitarinės apsaugos tarnyba

Valstybinė miškotvarkos tarnyba

Nacionalinis visuomenės sveikatos tyrimų centras

Lietuvos AIDS centras

Nacionalinis organų transplantacijos biuras

Valstybinis patologijos centras

Valstybinis psichikos sveikatos centras

Lietuvos sveikatos informacijos centras

Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centras

Valstybinis aplinkos sveikatos centras

Respublikinis mitybos centras

Užkrečiamųjų ligų profilaktikos ir kontrolės centras

Trakų visuomenės sveikatos priežiūros ir specialistų tobulinimosi centras

Visuomenės sveikatos ugdymo centras

Muitinės kriminalinė tarnyba

Muitinės informacinių sistemų centras

Muitinės laboratorija

Muitinės mokymo centras

Valstybinis patentų biuras

Lietuvos teismo ekspertizės centras

Centrinė hipotekos įstaiga

Lietuvos metrologijos inspekcija

Civilinės aviacijos administracija

Lietuvos saugios laivybos administracija

Transporto investicijų direkcija

Valstybinė vidaus vandenų laivybos inspekcija

Pabėgėlių priėmimo centras

ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ

Ministère d'Etat

Ministère des Affaires Etrangères et de l'Immigration

Ministère de l'Agriculture, de la Viticulture et du Développement Rural

Ministère des Classes moyennes, du Tourisme et du Logement

Ministère de la Culture, de l'Enseignement Supérieur et de la Recherche

Ministère de l'Economie et du Commerce extérieur

Ministère de l'Education nationale et de la Formation professionnelle

Ministère de l'Egalité des chances

Ministère de l'Environnement

Ministère de la Famille et de l'Intégration

Ministère des Finances

Ministère de la Fonction publique et de la Réforme administrative

Ministère de l'Intérieur et de l'Aménagement du territoire

Ministère de la Justice

Ministère de la Santé

Ministère de la Sécurité sociale

Ministère des Transports

Ministère du Travail et de l'Emploi

Ministère des Travaux publics

ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Egészségügyi Minisztérium

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium

Gazdasági és Közlekedési Minisztérium

Honvédelmi Minisztérium

Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium

Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium

Külügyminisztérium

Miniszterelnöki Hivatal

Oktatási és Kulturális Minisztérium

Önkormányzati és Területfejlesztési Minisztérium

Pénzügyminisztérium

Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Központi Szolgáltatási Főigazgatóság

ΜΑΛΤΑ

Uffiċċju tal-Prim Ministru (Γραφείο του πρωθυπουργού)

Ministeru għall-Familja u Solidarjeta' Soċjali (Υπουργείο Οικογένειας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης)

Ministeru ta' l-Edukazzjoni Żgħażagħ u Impjieg (Υπουργείο Παιδείας, Νεολαίας και Απασχόλησης)

Ministeru tal-Finanzi (Υπουργείο Οικονομικών)

Ministeru tar-Riżorsi u l-Infrastruttura (Υπουργείο Πόρων και Υποδομών)

Ministeru tat-Turiżmu u Kultura (Υπουργείο Τουρισμού και Πολιτισμού)

Ministeru tal-Ġustizzja u l-Intern (Υπουργείο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων)

Ministeru għall-Affarijiet Rurali u l-Ambjent (Υπουργείο Αγροτικών Υποθέσεων και Περιβάλλοντος)

Ministeru għal Għawdex (Υπουργείο για το Gozo)

Ministeru tas-Saħħa, l-Anzjani u Kura fil-Kommunita' (Υπουργείο Υγείας, Ηλικιωμένων και Κοινοτικής Φροντίδας)

Ministeru ta' l-Affarijiet Barranin (Υπουργείο Εξωτερικών)

Ministeru għall-Investimenti, Industrija u Teknologija ta' Informazzjoni (Υπουργείο Επενδύσεων, Βιομηχανίας και Τεχνολογίας των Πληροφοριών)

Ministeru għall-Kompetittività u Komunikazzjoni (Υπουργείο Ανταγωνιστικότητας και Επικοινωνιών)

Ministeru għall-Iżvilupp Urban u Toroq (Υπουργείο Πολεοδομίας και Οδικού Δικτύου)

ΚΑΤΩ ΧΩΡΕΣ

Ministerie van Algemene Zaken

Bestuursdepartement

Bureau van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid

Rijksvoorlichtingsdienst

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Bestuursdepartement

Centrale Archiefselectiedienst (CAS)

Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD)

Agentschap Basisadministratie Persoonsgegevens en Reisdocumenten (BPR)

Agentschap Korps Landelijke Politiediensten

Ministerie van Buitenlandse Zaken

Directoraat-generaal Regiobeleid en Consulaire Zaken (DGRC)

Directoraat-generaal Politieke Zaken (DGPZ)

Directoraat-generaal Internationale Samenwerking (DGIS)

Directoraat-generaal Europese Samenwerking (DGES)

Centrum tot Bevordering van de Import uit Ontwikkelingslanden (CBI)

Centrale diensten ressorterend onder S/PlvS (οι υπηρεσίες στήριξης που υπάγονται στον γενικό γραμματέα και στον βοηθό γενικό γραμματέα)

Buitenlandse Posten (ieder afzonderlijk)

Ministerie van Defensie — (Υπουργείο Άμυνας)

Bestuursdepartement

Commando Diensten Centra (CDC)

Defensie Telematica Organisatie (DTO)

Centrale directie van de Defensie Vastgoed Dienst

De afzonderlijke regionale directies van de Defensie Vastgoed Dienst

Defensie Materieel Organisatie (DMO)

Landelijk Bevoorradingsbedrijf van de Defensie Materieel Organisatie

Logistiek Centrum van de Defensie Materieel Organisatie

Marinebedrijf van de Defensie Materieel Organisatie

Defensie Pijpleiding Organisatie (DPO)

Ministerie van Economische Zaken

Bestuursdepartement

Centraal Planbureau (CPB)

SenterNovem

Staatstoezicht op de Mijnen (SodM)

Nederlandse Mededingingsautoriteit (NMa)

Economische Voorlichtingsdienst (EVD)

Agentschap Telecom

Kenniscentrum Professioneel & Innovatief Aanbesteden, Netwerk voor Overheidsopdrachtgevers (PIANOo)

Regiebureau Inkoop Rijksoverheid

Octrooicentrum Nederland

Consumentenautoriteit

Ministerie van Financiën

Bestuursdepartement

Belastingdienst Automatiseringscentrum

Belastingdienst

de afzonderlijke Directies der Rijksbelastingen (τα διάφορα τμήματα της διοίκησης πόρων και τελωνείων σε όλη τη χώρα)

Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (μεταξύ άλλων, Economische Controle dienst (ECD))

Belastingdienst Opleidingen

Dienst der Domeinen

Ministerie van Justitie

Bestuursdepartement

Dienst Justitiële Inrichtingen

Raad voor de Kinderbescherming

Centraal Justitie Incasso Bureau

Openbaar Ministerie

Immigratie en Naturalisatiedienst

Nederlands Forensisch Instituut

Dienst Terugkeer & Vertrek

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

Bestuursdepartement

Dienst Regelingen (DR)

Agentschap Plantenziektenkundige Dienst (PD)

Algemene Inspectiedienst (AID)

Dienst Landelijk Gebied (DLG)

Voedsel en Waren Autoriteit (VWA)

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Bestuursdepartement

Inspectie van het Onderwijs

Erfgoedinspectie

Centrale Financiën Instellingen

Nationaal Archief

Adviesraad voor Wetenschaps- en Technologiebeleid

Onderwijsraad

Raad voor Cultuur

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Bestuursdepartement

Inspectie Werk en Inkomen

Agentschap SZW

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Bestuursdepartement

Directoraat-Generaal Transport en Luchtvaart

Directoraat-generaal Personenvervoer

Directoraat-generaal Water

Centrale diensten (Central Services)

Shared services Organisatie Verkeer en Watersaat

Koninklijke Nederlandse Meteorologisch Instituut KNMI

Rijkswaterstaat, Bestuur

De afzonderlijke regionale Diensten van Rijkswaterstaat (Κάθε επιμέρους περιφερειακή υπηρεσία της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιων Έργων και Υδάτινων Πόρων)

De afzonderlijke specialistische diensten van Rijkswaterstaat (Κάθε επιμέρους εξειδικευμένη υπηρεσία της Γενικής Διεύθυνσης Δημόσιων Έργων και Υδάτινων Πόρων)

Adviesdienst Geo-Informatie en ICT

Adviesdienst Verkeer en Vervoer (AVV)

Bouwdienst

Corporate Dienst

Data ICT Dienst

Dienst Verkeer en Scheepvaart

Dienst Weg- en Waterbouwkunde (DWW)

Rijksinstituut voor Kunst en Zee (RIKZ)

Rijksinstituut voor Integraal Zoetwaterbeheer en Afvalwaterbehandeling (RIZA)

Waterdienst

Inspectie Verkeer en Waterstaat, Hoofddirectie

Port state Control

Directie Toezichtontwikkeling Communicatie en Onderzoek (TCO)

Toezichthouder Beheer Eenheid Lucht

Toezichthouder Beheer Eenheid Water

Toezichthouder Beheer Eenheid Land

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer

Bestuursdepartement

Directoraat-generaal Wonen, Wijken en Integratie

Directoraat-generaal Ruimte

Directoraat-general Milieubeheer

Rijksgebouwendienst

VROM Inspectie

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Bestuursdepartement

Inspectie Gezondheidsbescherming, Waren en Veterinaire Zaken

Inspectie Gezondheidszorg

Inspectie Jeugdhulpverlening en Jeugdbescherming

Rijksinstituut voor de Volksgezondheid en Milieu (RIVM)

Sociaal en Cultureel Planbureau

Agentschap t.b.v. het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen

Tweede Kamer der Staten-Generaal

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Raad van State

Algemene Rekenkamer

Nationale Ombudsman

Kanselarij der Nederlandse Orden

Kabinet der Koningin

Raad voor de rechtspraak en de Rechtbanken

ΑΥΣΤΡΙΑ

Bundeskanzleramt

Bundesministerium für europäische und internationale Angelegenheiten

Bundesministerium für Finanzen

Bundesministerium für Gesundheit, Familie und Jugend

Bundesministerium für Inneres

Bundesministerium für Justiz

Bundesministerium für Landesverteidigung

Bundesministerium für Land- und Forstwirtschaft, Umwelt und Wasserwirtschaft

Bundesministerium für Soziales und Konsumentenschutz

Bundesministerium für Unterricht, Kunst und Kultur

Bundesministerium für Verkehr, Innovation und Technologie

Bundesministerium für Wirtschaft und Arbeit

Bundesministerium für Wissenschaft und Forschung

Österreichische Forschungs- und Prüfzentrum Arsenal Gesellschaft m.b.H

Bundesbeschaffung G.m.b.H

Bundesrechenzentrum G.m.b.H

ΠΟΛΩΝΙΑ

Kancelaria Prezydenta RP

Kancelaria Sejmu RP

Kancelaria Senatu RP

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Sąd Najwyższy

Naczelny Sąd Administracyjny

Wojewódzkie sądy administracyjne

Sądy powszechne — rejonowe, okręgowe i apelacyjne

Trybunał Konstytucyjny

Najwyższa Izba Kontroli

Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich

Biuro Rzecznika Praw Dziecka

Biuro Ochrony Rządu

Biuro Bezpieczeństwa Narodowego

Centralne Biuro Antykorupcyjne

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej

Ministerstwo Finansów

Ministerstwo Gospodarki

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Ministerstwo Obrony Narodowej

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Ministerstwo Skarbu Państwa

Ministerstwo Sprawiedliwości

Ministerstwo Infrastruktury

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Ministerstwo Środowiska

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

Ministerstwo Spraw Zagranicznych

Ministerstwo Zdrowia

Ministerstwo Sportu i Turystyki

Urząd Komitetu Integracji Europejskiej

Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej

Urząd Regulacji Energetyki

Urząd do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych

Urząd Transportu Kolejowego

Urząd Dozoru Technicznego

Urząd Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych

Urząd do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców

Urząd Zamówień Publicznych

Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Urząd Lotnictwa Cywilnego

Urząd Komunikacji Elektronicznej

Wyższy Urząd Górniczy

Główny Urząd Miar

Główny Urząd Geodezji i Kartografii

Główny Urząd Nadzoru Budowlanego

Główny Urząd Statystyczny

Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji

Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych

Państwowa Komisja Wyborcza

Państwowa Inspekcja Pracy

Rządowe Centrum Legislacji

Narodowy Fundusz Zdrowia

Polska Akademia Nauk

Polskie Centrum Akredytacji

Polskie Centrum Badań i Certyfikacji

Polska Organizacja Turystyczna

Polski Komitet Normalizacyjny

Zakład Ubezpieczeń Społecznych

Komisja Nadzoru Finansowego

Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych

Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa

Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej

Komenda Główna Policji

Komenda Główna Straży Granicznej

Inspekcja Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Główny Inspektorat Transportu Drogowego

Główny Inspektorat Farmaceutyczny

Główny Inspektorat Sanitarny

Główny Inspektorat Weterynarii

Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego

Agencja Wywiadu

Agencja Mienia Wojskowego

Wojskowa Agencja Mieszkaniowa

Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa

Agencja Rynku Rolnego

Agencja Nieruchomości Rolnych

Państwowa Agencja Atomistyki

Polska Agencja Żeglugi Powietrznej

Polska Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Agencja Rezerw Materiałowych

Narodowy Bank Polski

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

Instytut Pamięci Narodowej — Komisja Ścigania Zbrodni Przeciwko Narodowi Polskiemu

Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa

Służba Celna Rzeczypospolitej Polskiej

Państwowe Gospodarstwo Leśne «Lasy Państwowe»

Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

Urzędy wojewódzkie

Samodzielne Publiczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, jeśli ich organem założycielskim jest minister, centralny organ administracji rządowej lub wojewoda

ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ

Presidência do Conselho de Ministros

Ministério das Finanças e da Administração Pública

Ministério da Defesa Nacional

Ministério dos Negócios Estrangeiros

Ministério da Administração Interna

Ministério da Justiça

Ministério da Economia e da Inovação

Ministério da Agricultura, Desenvolvimento Rural e Pescas

Ministério da Educação

Ministério da Ciência, Tecnologia e do Ensino Superior

Ministério da Cultura

Ministério da Saúde

Ministério do Trabalho e da Solidariedade Social

Ministério das Obras Públicas, Transportes e Comunicações

Ministério do Ambiente, do Ordenamento do Território e do Desenvolvimento Regional

Presidença da Republica

Tribunal Constitucional

Tribunal de Contas

Provedoria de Justiça

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Administrația Prezidențială

Senatul României

Camera Deputaților

Inalta Curte de Casație și Justiție

Curtea Constituțională

Consiliul Legislativ

Curtea de Conturi

Consiliul Superior al Magistraturii

Parchetul de pe lângă Inalta Curte de Casație și Justiție

Secretariatul General al Guvernului

Cancelaria primului ministru

Ministerul Afacerilor Externe

Ministerul Economiei și Finanțelor

Ministerul Justiției

Ministerul Apărării

Ministerul Internelor și Reformei Administrative

Ministerul Muncii, Familiei și Egalității de Șanse

Ministerul pentru Intreprinderi Mici și Mijlocii, Comerț, Turism și Profesii Liberale

Ministerul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

Ministerul Transporturilor

Ministerul Dezvoltării, Lucrărilor Publice și Locuinței

Ministerul Educației Cercetării și Tineretului

Ministerul Sănătății Publice

Ministerul Culturii și Cultelor

Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informației

Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile

Serviciul Român de Informații

Serviciul de Informații Externe

Serviciul de Protecție și Pază

Serviciul de Telecomunicații Speciale

Consiliul Național al Audiovizualului

Consiliul Concurenței (CC)

Direcția Națională Anticorupție

Inspectoratul General de Poliție

Autoritatea Națională pentru Reglementarea și Monitorizarea Achizițiilor Publice

Consiliul Național de Soluționare a Contestațiilor

Autoritatea Națională de Reglementare pentru Serviciile Comunitare de Utilități Publice (ANRSC)

Autoritatea Națională Sanitară Veterinară și pentru Siguranța Alimentelor

Autoritatea Națională pentru Protecția Consumatorilor

Autoritatea Navală Română

Autoritatea Feroviară Română

Autoritatea Rutieră Română

Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Copilului

Autoritatea Națională pentru Persoanele cu Handicap

Autoritatea Națională pentru Turism

Autoritatea Națională pentru Restituirea Proprietăților

Autoritatea Națională pentru Tineret

Autoritatea Națională pentru Cercetare Științifică

Autoritatea Națională pentru Reglementare în Comunicații și Tehnologia Informației

Autoritatea Națională pentru Serviciile Societății Informaționale

Autoritatea Electorală Permanente

Agenția pentru Strategii Guvernamentale

Agenția Națională a Medicamentului

Agenția Națională pentru Sport

Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă

Agenția Națională de Reglementare în Domeniul Energiei

Agenția Română pentru Conservarea Energiei

Agenția Națională pentru Resurse Minerale

Agenția Română pentru Investiții Străine

Agenția Națională pentru Întreprinderi Mici și Mijlocii și Cooperație

Agenția Națională a Funcționarilor Publici

Agenția Națională de Administrare Fiscală

Agenția de Compensare pentru Achiziții de Tehnică Specială

Agenția Națională Anti-doping

Agenția Nucleară

Agenția Națională pentru Protecția Familiei

Agenția Națională pentru Egalitatea de Șanse între Bărbați și Femei

Agenția Națională pentru Protecția Mediului

Agenția națională Antidrog

ΣΛΟΒΕΝΙΑ

Predsednik Republike Slovenije

Državni zbor Republike Slovenije

Državni svet Republike Slovenije

Varuh človekovih pravic

Ustavno sodišče Republike Slovenije

Računsko sodišče Republike Slovenije

Državna revizijska komisja za revizijo postopkov oddaje javnih naročil

Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Vladne službe

Ministrstvo za finance

Ministrstvo za notranje zadeve

Ministrstvo za zunanje zadeve

Ministrstvo za obrambo

Ministrstvo za pravosodje

Ministrstvo za gospodarstvo

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Ministrstvo za promet

Ministrstvo za okolje in prostor

Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve

Ministrstvo za zdravje

Ministrstvo za javno upravo

Ministrstvo za šolstvo in šport

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo

Ministrstvo za kulturo

Vrhovno sodišče Republike Slovenije

višja sodišča

okrožna sodišča

okrajna sodišča

Vrhovno državno tožilstvo Republike Slovenije

Okrožna državna tožilstva

Državno pravobranilstvo

Upravno sodišče Republike Slovenije

Višje delovno in socialno sodišče

delovna sodišča

Davčna uprava Republike Slovenije

Carinska uprava Republike Slovenije

Urad Republike Slovenije za preprečevanje pranja denarja

Urad Republike Slovenije za nadzor prirejanja iger na srečo

Uprava Republike Slovenije za javna plačila

Urad Republike Slovenije za nadzor proračuna

Policija

Inšpektorat Republike Slovenije za notranje zadeve

Generalštab Slovenske vojske

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje

Inšpektorat Republike Slovenije za obrambo

Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami

Uprava Republike Slovenije za izvrševanje kazenskih sankcij

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence

Urad Republike Slovenije za varstvo potrošnikov

Tržni inšpektorat Republike Slovenije

Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino

Inšpektorat Republike Slovenije za elektronske komunikacije, elektronsko podpisovanje in pošto

Inšpektorat za energetiko in rudarstvo

Agencija Republike Slovenije za kmetijske trge in razvoj podeželja

Inšpektorat Republike Slovenije za kmetijstvo, gozdarstvo in hrano

Fitosanitarna uprava Republike Slovenije

Veterinarska uprava Republike Slovenije

Uprava Republike Slovenije za pomorstvo

Direkcija Republike Slovenije za caste

Prometni inšpektorat Republike Slovenije

Direkcija za vodenje investicij v javno železniško infrastrukturo

Agencija Republike Slovenije za okolje

Geodetska uprava Republike Slovenije

Uprava Republike Slovenije za jedrsko varstvo

Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor

Inšpektorat Republike Slovenije za delo

Zdravstveni inšpektorat

Urad Republike Slovenije za kemikalije

Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji

Urad Republike Slovenije za meroslovje

Urad za visoko šolstvo

Urad Republike Slovenije za mladino

Inšpektorat Republike Slovenije za šolstvo in šport

Arhiv Republike Slovenije

Inšpektorat Republike Slovenije za kulturo in medije

Kabinet predsednika Vlade Republike Slovenije

Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije

Služba vlade za zakonodajo

Služba vlade za evropske zadeve

Služba vlade za lokalno samoupravo in regionalno politiko

Urad vlade za komuniciranje

Urad za enake možnosti

Urad za verske skupnosti

Urad za narodnosti

Urad za makroekonomske analize in razvoj

Statistični urad Republike Slovenije

Slovenska obveščevalno-varnostna agencija

Protokol Republike Slovenije

Urad za varovanje tajnih podatkov

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu

Služba Vlade Republike Slovenije za razvoj

Informacijski pooblaščenec

Državna volilna komisija

ΣΛΟΒΑΚΙΑ

Υπουργεία και άλλες κεντρικές κρατικές αρχές που αναφέρονται στον νόμο αριθ. 575/2001 Coll. περί της διάρθρωσης των δραστηριοτήτων της κυβέρνησης και των αρχών της κεντρικής κρατικής διοίκησης σύμφωνα με μεταγενέστερες ρυθμίσεις:

Kancelária Prezidenta Slovenskej republiky

Národná rada Slovenskej republiky

Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky

Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky

Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky

Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky

Ministerstvo obrany Slovenskej republiky

Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

Ministerstvo zahraničných vecí Slovenskej republiky

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Ministerstvo školstva Slovenskej republiky

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

Úrad vlády Slovenskej republiky

Protimonopolný úrad Slovenskej republiky

Štatistický úrad Slovenskej republiky

Úrad geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky

Úrad jadrového dozoru Slovenskej republiky

Úrad pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky

Úrad pre verejné obstarávanie

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

Správa štátnych hmotných rezerv Slovenskej republiky

Národný bezpečnostný úrad

Ústavný súd Slovenskej republiky

Najvyšši súd Slovenskej republiky

Generálna prokuratura Slovenskej republiky

Najvyšši kontrolný úrad Slovenskej republiky

Telekomunikačný úrad Slovenskej republiky

Úrad priemyselného vlastníctva Slovenskej republiky

Úrad pre finančný trh

Úrad na ochranu osobn ý ch udajov

Kancelária verejneho ochranu prav

ΦΙΝΛΑΝΔΙΑ

Oikeuskanslerinvirasto — Justitiekanslersämbetet

Liikenne- ja viestintäministeriö — Kommunikationsministeriet

Ajoneuvohallintokeskus AKE — Fordonsförvaltningscentralen AKE

Ilmailuhallinto — Luftfartsförvaltningen

Ilmatieteen laitos — Meteorologiska institutet

Merenkulkulaitos — Sjöfartsverket

Merentutkimuslaitos — Havsforskningsinstitutet

Ratahallintokeskus RHK — Banförvaltningscentralen RHK

Rautatievirasto — Järnvägsverket

Tiehallinto — Vägförvaltningen

Viestintävirasto — Kommunikationsverket

Maa- ja metsätalousministeriö — Jord- och skogsbruksministeriet

Elintarviketurvallisuusvirasto — Livsmedelssäkerhetsverket

Maanmittauslaitos — Lantmäteriverket

Maaseutuvirasto — Landsbygdsverket

Oikeusministeriö — Justitieministeriet

Tietosuojavaltuutetun toimisto — Dataombudsmannens byrå

Tuomioistuimet — Domstolar

Korkein oikeus — Högsta domstolen

Korkein hallinto-oikeus — Högsta förvaltningsdomstolen

Hovioikeudet — Hovrätter

Käräjäoikeudet — Tingsrätter

Hallinto-oikeudet –Förvaltningsdomstolar

Markkinaoikeus — Marknadsdomstolen

Työtuomioistuin — Arbetsdomstolen

Vakuutusoikeus — Försäkringsdomstolen

Kuluttajariitalautakunta — Konsumenttvistenämnden

Vankeinhoitolaitos — Fångvårdsväsendet

HEUNI — Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti — HEUNI — Europeiska institutet för kriminalpolitik, verksamt i anslutning till Förenta nationerna

Konkurssiasiamiehen toimisto — Konkursombudsmannens byrå

Kuluttajariitalautakunta — Konsumenttvistenämnden

Oikeushallinnon palvelukeskus — Justitieförvaltningens servicecentral

Oikeushallinnon tietotekniikkakeskus — Justitieförvaltningens datateknikcentral

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos (Optula) — Rättspolitiska forskningsinstitutet

Oikeusrekisterikeskus — Rättsregistercentralen

Onnettomuustutkintakeskus — Centralen för undersökning av olyckor

Rikosseuraamusvirasto — Brottspåföljdsverket

Rikosseuraamusalan koulutuskeskus — Brottspåföljdsområdets utbildningscentral

Rikoksentorjuntaneuvosto — Rådet för brottsförebyggande

Saamelaiskäräjät — Sametinget

Valtakunnansyyttäjänvirasto — Riksåklagarämbetet

Vankeinhoitolaitos — Fångvårdsväsendet

Opetusministeriö — Undervisningsministeriet

Opetushallitus — Utbildningsstyrelsen

Valtion elokuvatarkastamo — Statens filmgranskningsbyrå

Puolustusministeriö — Försvarsministeriet

Puolustusvoimat — Försvarsmakten

Sisäasiainministeriö — Inrikesministeriet

Väestörekisterikeskus — Befolkningsregistercentralen

Keskusrikospoliisi — Centralkriminalpolisen

Liikkuva poliisi — Rörliga polisen

Rajavartiolaitos — Gränsbevakningsväsendet

Lääninhallitukset — Länstyrelserna

Suojelupoliisi — Skyddspolisen

Poliisiammattikorkeakoulu — Polisyrkeshögskolan

Poliisin tekniikkakeskus — Polisens teknikcentral

Poliisin tietohallintokeskus — Polisens datacentral

Helsingin kihlakunnan poliisilaitos — Polisinrättningen i Helsingfors

Pelastusopisto — Räddningsverket

Hätäkeskuslaitos — Nödcentralsverket

Maahanmuuttovirasto — Migrationsverket

Sisäasiainhallinnon palvelukeskus — Inrikesförvaltningens servicecentral

Sosiaali- ja terveysministeriö — Social- och hälsovårdsministeriet

Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunta — Besvärsnämnden för utkomstskyddsärenden

Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunta — Besvärsnämnden för social trygghet

Lääkelaitos — Läkemedelsverket

Terveydenhuollon oikeusturvakeskus — Rättsskyddscentralen för hälsovården

Säteilyturvakeskus — Strålsäkerhetscentralen

Kansanterveyslaitos — Folkhälsoinstitutet

Lääkehoidon kehittämiskeskus ROHTO — Utvecklingscentralen för läkemedelsbe-handling

Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotevalvontakeskus — Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral

Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus Stakes — Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården Stakes

Vakuutusvalvontavirasto — Försäkringsinspektionen

Työ- ja elinkeinoministeriö — Arbets- och näringsministeriet

Kuluttajavirasto — Konsumentverket

Kilpailuvirasto — Konkurrensverket

Patentti- ja rekisterihallitus — Patent- och registerstyrelsen

Valtakunnansovittelijain toimisto — Riksförlikningsmännens byrå

Valtion turvapaikanhakijoiden vastaanottokeskukset – Statliga förläggningar för asylsökande

Energiamarkkinavirasto - Energimarknadsverket

Geologian tutkimuskeskus — Geologiska forskningscentralen

Huoltovarmuuskeskus — Försörjningsberedskapscentralen

Kuluttajatutkimuskeskus — Konsumentforskningscentralen

Matkailun edistämiskeskus (MEK) — Centralen för turistfrämjande

Mittatekniikan keskus (MIKES) — Mätteknikcentralen

Tekes — teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus - Tekes — utvecklingscentralen för teknologi och innovationer

Turvatekniikan keskus (TUKES) — Säkerhetsteknikcentralen

Valtion teknillinen tutkimuskeskus (VTT) — Statens tekniska forskningscentral

Syrjintälautakunta — Nationella diskrimineringsnämnden

Työneuvosto — Arbetsrådet

Vähemmistövaltuutetun toimisto — Minoritetsombudsmannens byrå

Ulkoasiainministeriö — Utrikesministeriet

Valtioneuvoston kanslia — Statsrådets kansli

Valtiovarainministeriö — Finansministeriet

Valtiokonttori — Statskontoret

Verohallinto — Skatteförvaltningen

Tullilaitos — Tullverket

Tilastokeskus — Statistikcentralen

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus — Statens ekonomiska forskningscentral

Ympäristöministeriö — Miljöministeriet

Suomen ympäristökeskus — Finlands miljöcentral

Asumisen rahoitus- ja kehityskeskus — Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet

Valtiontalouden tarkastusvirasto — Statens revisionsverk

ΣΟΥΗΔΙΑ

A

Affärsverket svenska kraftnät

Akademien för de fria konsterna

Alkohol- och läkemedelssortiments-nämnden

Allmänna pensionsfonden

Allmänna reklamationsnämnden

Ambassader

Ansvarsnämnd, statens

Arbetsdomstolen

Arbetsförmedlingen

Arbetsgivarverk, statens

Arbetslivsinstitutet

Arbetsmiljöverket

Arkitekturmuseet

Arrendenämnder

Arvsfondsdelegationen

Arvsfondsdelegationen

B

Banverket

Barnombudsmannen

Beredning för utvärdering av medicinsk metodik, statens

Bergsstaten

Biografbyrå, statens

Biografiskt lexikon, svenskt

Birgittaskolan

Blekinge tekniska högskola

Bokföringsnämnden

Bolagsverket

Bostadsnämnd, statens

Bostadskreditnämnd, statens

Boverket

Brottsförebyggande rådet

Brottsoffermyndigheten

C

Centrala studiestödsnämnden

D

Danshögskolan

Datainspektionen

Departementen

Domstolsverket

Dramatiska institutet

E

Ekeskolan

Ekobrottsmyndigheten

Ekonomistyrningsverket

Ekonomiska rådet

Elsäkerhetsverket

Energimarknadsinspektionen

Energimyndighet, statens

EU/FoU-rådet

Exportkreditnämnden

Exportråd, Sveriges

F

Fastighetsmäklarnämnden

Fastighetsverk, statens

Fideikommissnämnden

Finansinspektionen

Finanspolitiska rådet

Finsk-svenska gränsälvskommissionen

Fiskeriverket

Flygmedicincentrum

Folkhälsoinstitut, statens

Fonden för fukt- och mögelskador

Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Formas

Folke Bernadotte Akademin

Forskarskattenämnden

Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap

Fortifikationsverket

Forum för levande historia

Försvarets materielverk

Försvarets radioanstalt

Försvarets underrättelsenämnd

Försvarshistoriska museer, statens

Försvarshögskolan

Försvarsmakten

Försäkringskassan

G

Gentekniknämnden

Geologiska undersökning

Geotekniska institut, statens

Giftinformationscentralen

Glesbygdsverket

Grafiska institutet och institutet för högre kommunikation- och reklamutbildning

Granskningsnämnden för radio och TV

Granskningsnämnden för försvarsuppfinningar

Gymnastik- och Idrottshögskolan

Göteborgs universitet

H

Handelsflottans kultur- och fritidsråd

Handelsflottans pensionsanstalt

Handelssekreterare

Handelskamrar, auktoriserade

Handikappombudsmannen

Handikappråd, statens

Harpsundsnämnden

Haverikommission, statens

Historiska museer, statens

Hjälpmedelsinstitutet

Hovrätterna

Hyresnämnder

Häktena

Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd

Högskolan Dalarna

Högskolan i Borås

Högskolan i Gävle

Högskolan i Halmstad

Högskolan i Kalmar

Högskolan i Karlskrona/Ronneby

Högskolan i Kristianstad

Högskolan i Skövde

Högskolan i Trollhättan/Uddevalla

Högskolan på Gotland

Högskolans avskiljandenämnd

Högskoleverket

Högsta domstolen

I

ILO kommittén

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen

Inspektionen för strategiska produkter

Institut för kommunikationsanalys, statens

Institut för psykosocial medicin, statens

Institut för särskilt utbildningsstöd, statens

Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering

Institutet för rymdfysik

Institutet för tillväxtpolitiska studier

Institutionsstyrelse, statens

Insättningsgarantinämnden

Integrationsverket

Internationella programkontoret för utbildningsområdet

J

Jordbruksverk, statens

Justitiekanslern

Jämställdhetsombudsmannen

Jämställdhetsnämnden

Järnvägar, statens

Järnvägsstyrelsen

K

Kammarkollegiet

Kammarrätterna

Karlstads universitet

Karolinska Institutet

Kemikalieinspektionen

Kommerskollegium

Konjunkturinstitutet

Konkurrensverket

Konstfack

Konsthögskolan

Konstnärsnämnden

Konstråd, statens

Konsulat

Konsumentverket

Krigsvetenskapsakademin

Krigsförsäkringsnämnden

Kriminaltekniska laboratorium, statens

Kriminalvården

Krisberedskapsmyndigheten

Kristinaskolan

Kronofogdemyndigheten

Kulturråd, statens

Kungl. Biblioteket

Kungl. Konsthögskolan

Kungl. Musikhögskolan i Stockholm

Kungl. Tekniska högskolan

Kungl. Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien

Kungl Vetenskapsakademin

Kustbevakningen

Kvalitets- och kompetensråd, statens

Kärnavfallsfondens styrelse

L

Lagrådet

Lantbruksuniversitet, Sveriges

Lantmäteriverket

Linköpings universitet

Livrustkammaren, Skoklosters slott och Hallwylska museet

Livsmedelsverk, statens

Livsmedelsekonomiska institutet

Ljud- och bildarkiv, statens

Lokala säkerhetsnämnderna vid kärnkraftverk

Lotteriinspektionen

Luftfartsverket

Luftfartsstyrelsen

Luleå tekniska universitet

Lunds universitet

Läkemedelsverket

Läkemedelsförmånsnämnden

Länsrätterna

Länsstyrelserna

Lärarhögskolan i Stockholm

M

Malmö högskola

Manillaskolan

Maritima muséer, statens

Marknadsdomstolen

Medlingsinstitutet

Meteorologiska och hydrologiska institut, Sveriges

Migrationsverket

Militärhögskolor

Mittuniversitetet

Moderna museet

Museer för världskultur, statens

Musikaliska Akademien

Musiksamlingar, statens

Myndigheten för handikappolitisk samordning

Myndigheten för internationella adoptionsfrågor

Myndigheten för skolutveckling

Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning

Myndigheten för nätverk och samarbete inom högre utbildning

Myndigheten för Sveriges nätuniversitet

Myndigheten för utländska investeringar i Sverige

Mälardalens högskola

N

Nationalmuseum

Nationellt centrum för flexibelt lärande

Naturhistoriska riksmuseet

Naturvårdsverket

Nordiska Afrikainstitutet

Notarienämnden

Nämnd för arbetstagares uppfinningar, statens

Nämnden för statligt stöd till trossamfund

Nämnden för styrelserepresentationsfrågor

Nämnden mot diskriminering

Nämnden för elektronisk förvaltning

Nämnden för RH anpassad utbildning

Nämnden för hemslöjdsfrågor

O

Oljekrisnämnden

Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning

Ombudsmannen mot etnisk diskriminering

Operahögskolan i Stockholm

P

Patent- och registreringsverket

Patentbesvärsrätten

Pensionsverk, statens

Personregisternämnd statens, SPAR-nämnden

Pliktverk, Totalförsvarets

Polarforskningssekretariatet

Post- och telestyrelsen

Premiepensionsmyndigheten

Presstödsnämnden

R

Radio- och TV–verket

Rederinämnden

Regeringskansliet

Regeringsrätten

Resegarantinämnden

Registernämnden

Revisorsnämnden

Riksantikvarieämbetet

Riksarkivet

Riksbanken

Riksdagsförvaltningen

Riksdagens ombudsmän

Riksdagens revisorer

Riksgäldskontoret

Rikshemvärnsrådet

Rikspolisstyrelsen

Riksrevisionen

Rikstrafiken

Riksutställningar, Stiftelsen

Riksvärderingsnämnden

Rymdstyrelsen

Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige

Räddningsverk, statens

Rättshjälpsmyndigheten

Rättshjälpsnämnden

Rättsmedicinalverket

S

Samarbetsnämnden för statsbidrag till trossamfund

Sameskolstyrelsen och sameskolor

Sametinget

SIS, Standardiseringen i Sverige

Sjöfartsverket

Skatterättsnämnden

Skatteverket

Skaderegleringsnämnd, statens

Skiljenämnden i vissa trygghetsfrågor

Skogsstyrelsen

Skogsvårdsstyrelserna

Skogs och lantbruksakademien

Skolverk, statens

Skolväsendets överklagandenämnd

Smittskyddsinstitutet

Socialstyrelsen

Specialpedagogiska institutet

Specialskolemyndigheten

Språk- och folkminnesinstitutet

Sprängämnesinspektionen

Statistiska centralbyrån

Statskontoret

Stockholms universitet

Stockholms internationella miljöinstitut

Strålsäkerhetsmyndigheten

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll

Styrelsen för internationellt utvecklingssamarbete, SIDA

Styrelsen för Samefonden

Styrelsen för psykologiskt försvar

Stängselnämnden

Svenska institutet

Svenska institutet för europapolitiska studier

Svenska ESF rådet

Svenska Unescorådet

Svenska FAO kommittén

Svenska Språknämnden

Svenska Skeppshypotekskassan

Svenska institutet i Alexandria

Sveriges författarfond

Säkerhetspolisen

Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden

Södertörns högskola

T

Taltidningsnämnden

Talboks- och punktskriftsbiblioteket

Teaterhögskolan i Stockholm

Tingsrätterna

Tjänstepensions och grupplivnämnd, statens

Tjänsteförslagsnämnden för domstolsväsendet

Totalförsvarets forskningsinstitut

Totalförsvarets pliktverk

Tullverket

Turistdelegationen

U

Umeå universitet

Ungdomsstyrelsen

Uppsala universitet

Utlandslönenämnd, statens

Utlänningsnämnden

Utrikesförvaltningens antagningsnämnd

Utrikesnämnden

Utsädeskontroll, statens

V

Valideringsdelegationen

Valmyndigheten

Vatten- och avloppsnämnd, statens

Vattenöverdomstolen

Verket för förvaltningsutveckling

Verket för högskoleservice

Verket för innovationssystem (VINNOVA)

Verket för näringslivsutveckling (NUTEK)

Vetenskapsrådet

Veterinärmedicinska anstalt, statens

Veterinära ansvarsnämnden

Väg- och transportforskningsinstitut, statens

Vägverket

Vänerskolan

Växjö universitet

Växtsortnämnd, statens

Å

Åklagarmyndigheten

Åsbackaskolan

Ö

Örebro universitet

Örlogsmannasällskapet

Östervångsskolan

Överbefälhavaren

Överklagandenämnden för högskolan

Överklagandenämnden för nämndemanna-uppdrag

Överklagandenämnden för studiestöd

Överklagandenämnden för totalförsvaret

ΗΝΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟ

Cabinet Office

Office of the Parliamentary Counsel

Central Office of Information

Charity Commission

Crown Estate Commissioners (Vote Expenditure Only)

Crown Prosecution Service

Department for Business, Enterprise and Regulatory Reform

Competition Commission

Gas and Electricity Consumers' Council

Office of Manpower Economics

Department for Children, Schools and Families

Department of Communities and Local Government

Rent Assessment Panels

Department for Culture, Media and Sport

British Library

British Museum

Commission for Architecture and the Built Environment

The Gambling Commission

Historic Buildings and Monuments Commission for England (English Heritage)

Imperial War Museum

Museums, Libraries and Archives Council

National Gallery

National Maritime Museum

National Portrait Gallery

Natural History Museum

Science Museum

Tate Gallery

Victoria and Albert Museum

Wallace Collection

Department for Environment, Food and Rural Affairs

Agricultural Dwelling House Advisory Committees

Agricultural Land Tribunals

Agricultural Wages Board and Committees

Cattle Breeding Centre

Countryside Agency

Plant Variety Rights Office

Royal Botanic Gardens, Kew

Royal Commission on Environmental Pollution

Department of Health

Dental Practice Board

National Health Service Strategic Health Authorities

NHS Trusts

Prescription Pricing Authority

Department for Innovation, Universities and Skills

Higher Education Funding Council for England

National Weights and Measures Laboratory

Patent Office

Department for International Development

Department of the Procurator General and Treasury Solicitor

Legal Secretariat to the Law Officers

Department for Transport

Maritime and Coastguard Agency

Department for Work and Pensions

Disability Living Allowance Advisory Board

Independent Tribunal Service

Medical Boards and Examining Medical Officers (War Pensions)

Occupational Pensions Regulatory Authority

Regional Medical Service

Social Security Advisory Committee

Export Credits Guarantee Department

Foreign and Commonwealth Office

Wilton Park Conference Centre

Government Actuary's Department

Government Communications Headquarters

Home Office

- HM Inspectorate of Constabulary

House of Commons

House of Lords

Ministry of Defence

- Defence Equipment & Support
- Meteorological Office

Ministry of Justice

- Boundary Commission for England
- Combined Tax Tribunal
- Council on Tribunals
- Court of Appeal — Criminal
- Employment Appeals Tribunal
- Employment Tribunals
- HMCS Regions, Crown, County and Combined Courts (England and Wales)
- Immigration Appellate Authorities
- Immigration Adjudicators
- Immigration Appeals Tribunal
- Lands Tribunal
- Law Commission
- Legal Aid Fund (England and Wales)
- Office of the Social Security Commissioners
- Parole Board and Local Review Committees
- Pensions Appeal Tribunals
- Public Trust Office
- Supreme Court Group (England and Wales)
- Transport Tribunal

The National Archives

National Audit Office

National Savings and Investments

National School of Government

Northern Ireland Assembly Commission

Northern Ireland Court Service

- Coroners Courts
- County Courts
- Court of Appeal and High Court of Justice in Northern Ireland
- Crown Court
- Enforcement of Judgements Office

Legal Aid Fund

Magistrates' Courts

Pensions Appeals Tribunals

Northern Ireland, Department for Employment and Learning

Northern Ireland, Department for Regional Development

Northern Ireland, Department for Social Development

Northern Ireland, Department of Agriculture and Rural Development

Northern Ireland, Department of Culture, Arts and Leisure

Northern Ireland, Department of Education

Northern Ireland, Department of Enterprise, Trade and Investment

Northern Ireland, Department of the Environment

Northern Ireland, Department of Finance and Personnel

Northern Ireland, Department of Health, Social Services and Public Safety

Northern Ireland, Office of the First Minister and Deputy First Minister

Northern Ireland Office

Crown Solicitor's Office

Department of the Director of Public Prosecutions for Northern Ireland

Forensic Science Laboratory of Northern Ireland

Office of the Chief Electoral Officer for Northern Ireland

Police Service of Northern Ireland

Probation Board for Northern Ireland

State Pathologist Service

Office of Fair Trading

Office for National Statistics

National Health Service Central Register

Office of the Parliamentary Commissioner for Administration and Health Service Commissioners

Paymaster General's Office

Postal Business of the Post Office

Privy Council Office

Public Record Office

HM Revenue and Customs

The Revenue and Customs Prosecutions Office

Royal Hospital, Chelsea

Royal Mint

Rural Payments Agency

Scotland, Auditor-General

Scotland, Crown Office and Procurator Fiscal Service

Scotland, General Register Office

Scotland, Queen's and Lord Treasurer's Remembrancer

Scotland, Registers of Scotland

The Scotland Office

The Scottish Ministers

- Architecture and Design Scotland
- Crofters Commission
- Deer Commission for Scotland
- Lands Tribunal for Scotland
- National Galleries of Scotland
- National Library of Scotland
- National Museums of Scotland
- Royal Botanic Garden, Edinburgh
- Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Scotland
- Scottish Further and Higher Education Funding Council
- Scottish Law Commission
- Community Health Partnerships
- Special Health Boards
- Health Boards
- The Office of the Accountant of Court
- High Court of Justiciary
- Court of Session
- HM Inspectorate of Constabulary
- Parole Board for Scotland
- Pensions Appeal Tribunals
- Scottish Land Court
- Sheriff Courts
- Scottish Police Services Authority
- Office of the Social Security Commissioners
- The Private Rented Housing Panel and Private Rented Housing Committees
- Keeper of the Records of Scotland

The Scottish Parliamentary Body Corporate

HM Treasury

- Office of Government Commerce
- United Kingdom Debt Management Office

The Wales Office (Office of the Secretary of State for Wales)

The Welsh Ministers

- Higher Education Funding Council for Wales
- Local Government Boundary Commission for Wales
- The Royal Commission on the Ancient and Historical Monuments of Wales
- Valuation Tribunals (Wales)
- Welsh National Health Service Trusts and Local Health Boards
- Welsh Rent Assessment Panels

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 1 ΣΗΜΕΙΟ 6) ΣΤΟΙΧΕΙΟ α)

Σε περίπτωση διιστάμενων ερμηνειών μεταξύ CPV και NACE, εφαρμόζεται η ονοματολογία του CPV.

NACE αναθ. 1 [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
45			Κατασκευές	Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει: — νέες κατασκευές, αποκατάσταση και συνήθεις επισκευές.	45000000
	45.1		Προετοιμασία εργοταξίου		45100000
		45.11	Κατεδάφιση κτιρίων εκτέλεση χωματουργι-κών εργασιών	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατεδάφιση κτιρίων και άλλων κατασκευών, — εκκαθάριση εργοταξίων, — χωματουργικά έργα: εκσκαφές, επιχωματώσεις, επιπέδωση και ισοπέδωση εργοταξίων, εκσκαφή τάφρων, αφαίρεση βράχων, ανατινάξεις κ.λπ. — προπαρασκευή εργοταξίων ορυχείων: — αφαίρεση υπερφορτίσεων και λοιπές εργασίες διαμόρφωσης και προετοιμασίας γηπέδων και χώρων εκμετάλλευσης ορυχείων. Η τάξη αυτή περιλαμβάνει επίσης: — αποστράγγιση εργοταξίων, — αποστράγγιση αγροτικών ή δασικών εκτάσεων.	45110000
		45.12	Δοκιμαστικές γεωτρήσεις	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — δοκιμαστικές διατρήσεις και γεωτρήσεις καθώς και πυρηνοληψία για κατασκευαστικούς, γεωφυσικούς, γεωλογικούς ή συναφείς σκοπούς. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — γεώτρηση φρεατίων άντλησης πετρελαίου ή φυσικού αερίου, βλέπε 11.20, — γεώτρηση φρεατίων ύδατος, βλέπε 45.25, — διάνοιξη φρεατίων, βλέπε 45.25, — αναζήτηση κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, γεωφυσική, γεωλογική και σεισμική έρευνα, βλέπε 74.20.	45120000
	45.2		Κατασκευή πλήρων κτιρίων και τεχνικών έργων ή μερών τους· έργα πολιτικού μηχανικού		45200000

NACE αναθ. 1 [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
		45.21	Κατασκευή κτιρίων και τεχνικών έργων πολιτικού μηχανικού	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευή κάθε τύπου κτιρίων κατασκευή τεχνικών έργων πολιτικού μηχανικού, — γεφυρών (περιλαμβανομένων και των γεφυρών για υπερυψωμένους αυτοκινητόδρομους), κοιλαδογεφυρών, σηράγγων και υπογείων διαβάσεων, — αγωγών και γραμμών επικοινωνιών και παροχής ηλεκτρικού ρεύματος για μεγάλες αποστάσεις, — αγωγών και γραμμών επικοινωνιών και παροχής ηλεκτρικού ρεύματος για αστικά κέντρα, — βοηθητικά αστικά έργα, — συναρμολόγηση και ανέγερση προκατασκευασμένων κατασκευών στο εργοτάξιο. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — υπηρεσίες συναφείς με την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου, βλέπε 11.20, — ανέγερση πλήρων προκατασκευασμένων κατασκευών από τμήματα ιδίας κατασκευής που δεν είναι από σκυρόδεμα, βλέπε τμήματα 20, 26 και 28, — κατασκευαστικά έργα (εκτός από κτίρια) σταδίων, κολυμβητηρίων, γυμναστηρίων, γηπέδων τένις, γηπέδων γκολφ και λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων, βλέπε 45.23, — εγκαταστάσεις παροχών σε κτίρια, βλέπε 45.3, — αποπεράτωση κτιρίων, βλέπε 45.4, — δραστηριότητες αρχιτέκτονος και πολιτικού μηχανικού, βλέπε 74.20, — διαχείριση κατασκευαστικών έργων, βλέπε 74.20.	45210000 εκτός από: – 45213316 45220000 45231000 45232000
		45.22	Κατασκευή στεγών και δομικών σκελετών κτιρίων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευή στεγών, — τοποθέτηση επικαλύψεων, — στεγανοποίηση στεγών.	45261000
		45.23	Κατασκευή αυτοκινητοδρόμων, οδών, αεροδρομίων και αθλητικών εγκαταστάσεων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευή αυτοκινητοδρόμων, οδών αστικού και υπεραστικού δικτύου, άλλων αμαξιτών οδών και πεζοδρόμων, — κατασκευή σιδηροδρομικών έργων, — κατασκευή διαδρόμων αεροδρομίων, — κατασκευαστικά έργα (εκτός από κτίρια) σταδίων, κολυμβητηρίων, γυμναστηρίων, γηπέδων τένις, γηπέδων γκολφ και λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων, — διαγράμμιση οδικών επιφανειών και χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — προκαταρκτικά χωματουργικά έργα, βλέπε 45.11.	45212212 και DA03 45230000 εκτός από: – 45231000 – 45232000 – 45234115

NACE αναθ. 1 [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
		45.24	Κατασκευή υδραυλικών και λιμενικών έργων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευή: — υδάτινων οδών, λιμενικών και ποτάμιων έργων, λιμένων σκαφών αναψυχής (μαρίνες), κλεισιάδων κ.λπ. — φραγμάτων και αναχωμάτων, — βυθοκορήσεις, — υποβρύχια έργα.	45240000
		45.25	Εκτέλεση λοιπών κατασκευαστικών εργασιών ειδικής φύσης	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευαστικές δραστηριότητες που εξειδικεύονται σε τομέα κοινό σε διάφορα είδη κατασκευών και απαιτούν ειδικευμένο προσωπικό ή εξοπλισμό, — κατασκευή θεμελιώσεων, περιλαμβανομένης και της έμπηξης πασσάλων, — γεώτρηση και κατασκευή φρεατίων ύδατος, εκσκαφή φρεάτων, — ανέγερση μη ιδιοκατασκευασμένων χαλύβδινων στοιχείων, — κάμψη χάλυβα, — οπτοπλινθοδομή και λιθοδομή, — ανέγερση και αποξήλωση ικριωμάτων και εξεδρών εργασίας, περιλαμβανομένης της εκμίσθωσης ικριωμάτων και εξεδρών εργασίας, — ανέγερση καπνοδόχων και βιομηχανικών κλιβάνων. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — εκμίσθωση ικριωμάτων χωρίς την ανέγερση και την αποξήλωσή τους, βλέπε 71.32	45250000 45262000
	45.3		Εγκαταστά-σεις παροχών σε κτίρια		45300000

NACE αναθ. 1 [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
		45.31	Καλωδιώσεις και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: εγκατάσταση σε κτίρια και άλλες κατασκευές: — ηλεκτρικών καλωδιώσεων και εξαρτημάτων, — συστημάτων τηλεπικοινωνίας, — ηλεκτρικών εγκαταστάσεων θέρμανσης, — οικιακών κεραιών και σηματοληπτών, — συστημάτων συναγερμού πυρκαγιάς, — συστημάτων αντιδιαρρηκτικού συναγερμού, — ανελκυστήρων και κυλιομένων, — κλιμάκων αλεξικέραυνων κ.λπ.	45213316 45310000 εκτός από: – 45316000
		45.32	Μονώσεις	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εργασίες θερμομόνωσης, ηχομόνωσης ή μόνωσης κατά των δονήσεων σε κτίρια ή άλλα κατασκευαστικά έργα. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — στεγανοποίηση, βλέπε 45.22.	45320000
		45.33	Υδραυλικές εγκαταστάσεις	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εγκατάσταση σε κτίρια και άλλες κατασκευές: — υδραυλικού εξοπλισμού και ειδών υγιεινής, — εγκαταστάσεων φυσικού αερίου, — εξοπλισμού και αγωγών θέρμανσης, εξαερισμού, ψύξης ή κλιματισμού, — συστημάτων καταιονισμού (σπρίνκλερ). Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — εγκατάσταση και επισκευή ηλεκτρικών εγκαταστάσεων θέρμανσης, βλέπε 45.31.	45330000
		45.34	Λοιπές εγκαταστάσεις παροχών σε κτίρια	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εγκατάσταση συστημάτων φωτισμού και σηματοδότησης οδών, σιδηροδρόμων, αεροδρομίων και λιμένων, — εγκατάσταση σε κτίρια ή άλλες κατασκευές εξαρτημάτων και μόνιμων προσαρτημάτων που δεν κατατάσσονται αλλού.	45234115 45316000 45340000
	45.4		Αποπεράτωση κτιρίων		45400000

NACE αναθ. 1 [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
		45.41	Επιχρίσεις κονιαμάτων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — επίχριση σε κτίρια ή άλλες κατασκευές εσωτερικών και εξωτερικών γυψοκονιαμάτων ή γυψομαρμαροκονιαμάτων (στόκου), περιλαμβανομένων και των λεπτών πήχεων που χρησιμοποιούνται ως βάση για το κονίαμα.	45410000
		45.42	Λεπτοξυλουργικές εργασίες	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — τοποθέτηση μη ιδιοκατασκευασμένων θυρών, παραθύρων, πλαισίων για θύρες και παράθυρα, εξοπλισμένων κουζινών, κλιμακοστασίων, εξοπλισμού καταστημάτων και συναφών ειδών, από ξύλο ή άλλα υλικά, — εσωτερικά τελειώματα όπως οροφές, ξύλινες επενδύσεις τοίχων, κινητά χωρίσματα κ.λπ. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — διάστρωση παρκέτων και άλλων ξύλινων επενδύσεων δαπέδων, βλέπε 45.43.	45420000
		45.43	Επενδύσεις δαπέδων και τοίχων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — διάστρωση, πλακόστρωση, ανάρτηση ή τοποθέτηση σε κτίρια και άλλες κατασκευές: — επενδύσεις τοίχων ή τοποθέτηση κεραμικών, τσιμεντένιων ή λιθολαξευτών πλακιδίων τοίχου ή δαπέδου, — παρκέτων και άλλων ξύλινων επενδύσεων δαπέδων, ταπήτων και επενδύσεων δαπέδων από λινοτάπητες, — περιλαμβανομένων αυτών από ελαστικό ή πλαστικές ύλες, — επενδύσεων δαπέδων ή τοίχων από μωσαϊκό, μάρμαρο, γρανίτη ή σχιστόλιθο, — χάρτινων ταπετσαριών τοίχου.	45430000
		45.44	Χρωματισμοί και τοποθέτηση υαλοπινάκων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εσωτερικούς και εξωτερικούς χρωματισμούς κτιρίων, — χρωματισμούς έργων πολιτικού μηχανικού, — τοποθέτηση υαλοπινάκων, καθρεπτών κ.λπ. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — τοποθέτηση παραθύρων, βλέπε 45.42.	45440000

NACE αναθ. 1 [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
		45.45	Λοιπές εργασίες αποπεράτωσης κτιρίων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εγκατάσταση ιδιωτικών κολυμβητηρίων, — ατμοκαθαρισμό, καθαρισμό με αμμορριπή και συναφείς δραστηριότητες για τις εξωτερικές επιφάνειες κτιρίων, — λοιπές εργασίες αποπεράτωσης κτιρίων και τελειωμάτων π.δ.κ.α. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — εσωτερικό καθαρισμό κτιρίων και λοιπών κατασκευών, βλέπε 74.70.	45212212 και DA04 45450000
	45.5		Εκμίσθωση εξοπλισμού κατασκευών ή κατεδαφίσεων μαζί με τον χειριστή		45500000
		45.50	Εκμίσθωση εξοπλισμού κατασκευών ή κατεδαφίσεων, μαζί με τον χειριστή	Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού κατασκευών και κατεδαφίσεων χωρίς χειριστή, βλέπε 71.32.	45500000

[1] Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 1990, για τη στατιστική ονοματολογία των οικονομικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΕ L 293 της 24.10.1990, σ. 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4 ΣΤΟΙΧΕΙΟ β) ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΠΤΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ

Το μόνο αυθεντικό κείμενο όσον αφορά τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας είναι το περιεχόμενο στο παράρτημα I σημείο 3 της ΣΔΠ στο οποίο βασίζεται ο ακόλουθος ενδεικτικός κατάλογος προϊόντων:

Κεφάλαιο 25:	Αλάτι, θείο, γαίες και πέτρες, γύψος, ασβέστης και τσιμέντα
Κεφάλαιο 26:	Μεταλλεύματα, σκουριές και τέφρες μετάλλων
Κεφάλαιο 27:	Ορυκτά καύσιμα, ορυκτά λάδια και προϊόντα της απόσταξης αυτών· ασφαλτούχες ουσίες, ορυκτά κεριά εκτός από: ex 27.10: ειδικά καύσιμα κινητήρων
Κεφάλαιο 28:	Ανόργανα χημικά προϊόντα, ενώσεις ανόργανες ή οργανικές των πολύτιμων μετάλλων, των ραδιενεργών στοιχείων, των μετάλλων των σπανίων γαιών και των ισοτόπων εκτός από: ex 28.09: εκρηκτικά ex 28.13: εκρηκτικά ex 28.14: δακρυγόνα ex 28.28: εκρηκτικά ex 28.32: εκρηκτικά ex 28.39: εκρηκτικά ex 28.50: τοξικά προϊόντα ex 28.51: τοξικά προϊόντα ex 28.54: εκρηκτικά
Κεφάλαιο 29:	Οργανικά χημικά προϊόντα εκτός από: ex 29.03: εκρηκτικά ex 29.04: εκρηκτικά ex 29.07: εκρηκτικά ex 29.08: εκρηκτικά ex 29.11: εκρηκτικά ex 29.12: εκρηκτικά ex 29.13: τοξικά προϊόντα ex 29.14: τοξικά προϊόντα ex 29.15: τοξικά προϊόντα ex 29.21: τοξικά προϊόντα ex 29.22: τοξικά προϊόντα ex 29.23: τοξικά προϊόντα ex 29.26: εκρηκτικά ex 29.27: τοξικά προϊόντα ex 29.29: εκρηκτικά

Κεφάλαιο 30:	Φαρμακευτικά προϊόντα
Κεφάλαιο 31:	Λιπάσματα
Κεφάλαιο 32:	Δεψικά και βαφικά εκχυλίσματα, ταννίνες και τα παράγωγά τους, χρωστικά και άλλες χρωστικές ύλες, χρώματα επίχρισης και βερνίκια, μαστίχες (στόκοι), μελάνια
Κεφάλαιο 33:	Αιθέρια έλαια και ρητινοειδή, προϊόντα αρωματοποιίας ή καλλωπισμού παρασκευασμένα και καλλυντικά παρασκευάσματα
Κεφάλαιο 34:	Σαπούνια, οργανικές ουσίες επιφανειακής δράσης, παρασκευάσματα για πλύσιμο (αλισίβα), παρασκευάσματα λιπαντικά, κεριά τεχνητά, κεριά παρασκευασμένα, προϊόντα συντήρησης, κεριά και παρόμοια είδη, πάστες προπλασμάτων και «κεριά οδοντοτεχνικής»
Κεφάλαιο 35:	Λευκωματώδεις ύλες, κόλλες, ένζυμα
Κεφάλαιο 37:	Φωτογραφικά και κινηματογραφικά προϊόντα
Κεφάλαιο 38:	Διάφορα προϊόντα των χημικών βιομηχανιών εκτός από: ex 38.19: τοξικά προϊόντα
Κεφάλαιο 39:	Τεχνητές πλαστικές ύλες, αιθέρες και εστέρες της κυτταρίνης, τεχνητές ρητίνες και τεχνουργήματα από τις ύλες αυτές εκτός από: ex 39.03: εκρηκτικά
Κεφάλαιο 40:	Καουτσούκ φυσικό ή συνθετικό, τεχνητό καουτσούκ και τεχνουργήματα από καουτσούκ εκτός από: ex 40.11: επίσωτρα αλεξίσφαιρα
Κεφάλαιο 41:	Δέρματα (άλλα από τα γουνοδέρματα)
Κεφάλαιο 42:	Τεχνουργήματα από δέρμα, είδη σελοποιίας και λοιπού εξοπλισμού για όλα τα ζώα, είδη ταξιδιού, σακίδια χεριού και παρόμοια. Τεχνουργήματα από έντερα (άλλα από τα έντερα μεταξοσκώληκα)
Κεφάλαιο 43:	Γουνοδέρματα και γουναρικά, γουνοδέρματα τεχνητά
Κεφάλαιο 44:	Ξυλεία και είδη από ξύλο· ξυλάνθρακας
Κεφάλαιο 45:	Φελλός και είδη από φελλό
Κεφάλαιο 46:	Τεχνουργήματα σπαρτοπλεκτικής και καλαθοποιίας
Κεφάλαιο 47:	Ύλες που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή του χαρτιού
Κεφάλαιο 48:	Χαρτί και χαρτόνια, τεχνουργήματα από κυτταρίνη, χαρτί ή χαρτόνι
Κεφάλαιο 49:	Προϊόντα των εκδοτικών οίκων, του τύπου ή άλλων βιομηχανιών που ασχολούνται με τις γραφικές τέχνες. Κείμενα χειρόγραφα ή δακτυλογραφημένα και σχέδια
Κεφάλαιο 65:	Καλύμματα κεφαλής και μέρη αυτών

Κεφάλαιο 66:	Ομπρέλες για τη βροχή και τον ήλιο, ράβδοι (μπαστούνια), μαστίγια κάθε είδους και τα μέρη τους
Κεφάλαιο 67:	Φτερά και πούπουλα κατεργασμένα και είδη από φτερά ή από πούπουλα. Τεχνητά άνθη, τεχνουργήματα από τρίχες κεφαλής ανθρώπου
Κεφάλαιο 68:	Τεχνουργήματα από πέτρες, γύψο, τσιμέντο, αμίαντο, μαρμαρυγία ή ανάλογες ύλες
Κεφάλαιο 69:	Προϊόντα κεραμευτικής
Κεφάλαιο 70:	Γυαλί και τεχνουργήματα από γυαλί
Κεφάλαιο 71:	Μαργαριτάρια φυσικά ή από καλλιέργεια, πολύτιμες και ημιπολύτιμες πέτρες, πολύτιμα μέταλλα, μέταλλα επιστρωμένα με πολύτιμα μέταλλα και τεχνουργήματα από τις ύλες αυτές· απομιμήσεις κοσμημάτων
Κεφάλαιο 73:	Τεχνουργήματα από χυτοσίδηρο, σίδηρο ή χάλυβα
Κεφάλαιο 74:	Χαλκός και τεχνουργήματα από χαλκό
Κεφάλαιο 75:	Νικέλιο και τεχνουργήματα από νικέλιο
Κεφάλαιο 76:	Αργίλιο και τεχνουργήματα από αργίλιο
Κεφάλαιο 77:	Μαγνήσιο και βηρύλλιο και τεχνουργήματα από μαγνήσιο και βηρύλλιο
Κεφάλαιο 78:	Μόλυβδος και τεχνουργήματα από μόλυβδο
Κεφάλαιο 79:	Ψευδάργυρος και τεχνουργήματα από ψευδάργυρο
Κεφάλαιο 80:	Κασσίτερος και τεχνουργήματα από κασσίτερο
Κεφάλαιο 81:	Άλλα κοινά μέταλλα που χρησιμοποιούνται στη μεταλλουργία και τεχνουργήματα από τα μέταλλα αυτά
Κεφάλαιο 82:	Εργαλεία, είδη μαχαιροποιίας, κουτάλια και πιρούνια, από κοινά μέταλλα και μέρη των ειδών αυτών εκτός από: ex 82.05: εργαλεία ex 82.07: εργαλεία, ανταλλακτικά
Κεφάλαιο 83:	Διάφορα τεχνουργήματα από κοινά μέταλλα
Κεφάλαιο 84:	Λέβητες, μηχανές, συσκευές και μηχανικές επινοήσεις και τα μέρη τους εκτός από: ex 84.06: κινητήρες ex 84.08: άλλοι κινητήρες ex 84.45: μηχανές ex 84.53: αυτόματες μηχανές επεξεργασίας πληροφοριών ex 84.55: μέρη μηχανών της κλάσης 84.53 ex 84.59: πυρηνικοί αντιδραστήρες

Κεφάλαιο 85:	Μηχανές και ηλεκτρικές συσκευές και αντικείμενα ηλεκτροτεχνικών χρήσεων εκτός από: ex 85.13: εξοπλισμός τηλεπικοινωνιών ex 85.15: συσκευές διαβίβασης
Κεφάλαιο 86:	Οχήματα και υλικό για σιδηροδρομικές γραμμές, μη ηλεκτρικές συσκευές σηματοδότησης για τις γραμμές συγκοινωνιών εκτός από: ex 86.02: ηλεκτράμαξες σιδηροδρόμων τεθωρακισμένες ex 86.03: λοιπές σιδηροδρομικές άμαξες τεθωρακισμένες ex 86.05: τεθωρακισμένα βαγόνια ex 86.06: βαγόνια συνεργεία επισκευής ex 86.07: βαγόνια
Κεφάλαιο 87:	Αυτοκίνητα οχήματα, εκτός του τροχαίου υλικού για σιδηροδρόμους και τραμ, τα μέρη και εξαρτήματά τους εκτός από: ex 87.08: άρματα μάχης και αυτοκίνητα τεθωρακισμένα ex 87.01: ελκυστήρες ex 87.02: στρατιωτικά οχήματα ex 87.03: οχήματα επισκευών ex 87.09: μοτοσικλέτες ex 87.14: ρυμουλκούμενα
Κεφάλαιο 89:	Θαλάσσια και ποτάμια ναυσιπλοΐα εκτός από: ex 89.01A: πολεμικά πλοία
Κεφάλαιο 90:	Όργανα και συσκευές οπτικής, φωτογραφίας και κινηματογραφίας, μέτρησης, ελέγχου, ακριβείας, όργανα και συσκευές ιατροχειρουργικής, μέρη και εξαρτήματα αυτών των οργάνων και συσκευών εκτός από: ex 90.05: διόπτρες ex 90.13: διάφορα όργανα, λέιζερ ex 90.14: τηλέμετρα ex 90.28: ηλεκτρικά ή ηλεκτρονικά όργανα μέτρησης ex 90.11: μικροσκόπια ex 90.17: ιατρικά όργανα ex 90.18: συσκευές μηχανοθεραπείας ex 90.19: συσκευές ορθοπεδικής ex 90.20: συσκευές ακτίνων X
Κεφάλαιο 91:	Κατασκευή ρολογιών

Κεφάλαιο 92:	Μουσικά όργανα, συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής του ήχου, συσκευές εγγραφής ή αναπαραγωγής των εικόνων και του ήχου για την τηλεόραση, και μέρη και εξαρτήματα των συσκευών αυτών
Κεφάλαιο 94:	Έπιπλα, έπιπλα ιατροχειρουργικά και μέρη αυτών. Είδη κλινοστρωμνής και παρόμοια εκτός από: ex 94.01A: καθίσματα αεροσκαφών
Κεφάλαιο 95:	Είδη και τεχνουργήματα από ύλες που μπορούν να λαξευτούν ή να χυτευτούν
Κεφάλαιο 96:	Σκούπες και ψήκτρες, είδη για το πουδράρισμα (πομπόν) και κόσκινα
Κεφάλαιο 98:	Τεχνουργήματα διάφορα

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ ΣΧΕΔΙΩΝ

Τα εργαλεία και τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής προσφορών, αιτήσεων συμμετοχής, καθώς και σχεδίων και μελετών πρέπει κατ' ελάχιστο όριο να διασφαλίζουν, με τεχνικά μέσα και κατάλληλες διαδικασίες, ότι:

α) μπορεί να καθοριστεί με ακρίβεια η ώρα και η ημερομηνία παραλαβής των προσφορών, των αιτήσεων συμμετοχής και των σχεδίων και μελετών·

β) μπορεί να εξασφαλίζεται ευλόγως ότι κανείς δεν θα έχει πρόσβαση πριν από τις καθορισμένες ημερομηνίες στις πληροφορίες που διαβιβάζονται δυνάμει των ως άνω απαιτήσεων·

γ) μόνον τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα μπορούν να καθορίζουν ή να τροποποιούν τις ημερομηνίες αποσφράγισης των παραληφθεισών πληροφοριών·

δ) η πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των υποβαλλόμενων πληροφοριών, κατά τα διάφορα στάδια της διαδικασίας προμήθειας ή του διαγωνισμού μελετών, είναι δυνατή μόνον για εξουσιοδοτημένα πρόσωπα·

ε) η παροχή πρόσβασης στις διαβιβαζόμενες πληροφορίες είναι δυνατή μόνο από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα και μόνον μετά την προκαθορισμένη ημερομηνία·

στ) στις πληροφορίες που παρελήφθησαν και αποσφραγίσθηκαν κατ' εφαρμογή των προαναφερόμενων απαιτήσεων έχουν πρόσβαση μόνον δεόντως εξουσιοδοτημένα πρόσωπα·

ζ) σε περίπτωση παραβίασης ή απόπειρας παραβίασης των απαγορεύσεων ή των όρων πρόσβασης που αναφέρονται στα στοιχεία β), γ), δ), ε) και στ), μπορεί να εξασφαλίζεται ευλόγως ότι οι παραβιάσεις ή οι απόπειρες παραβίασης είναι σαφώς ανιχνεύσιμες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Α

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις δημοσίευσης προκαταρκτικής γνωστοποίησης σε «προφίλ αγοραστή»

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Τύπος αναθέτουσας αρχής και κύρια δραστηριότητα που ασκεί.

3. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι η αναθέτουσα αρχή είναι κεντρική αρχή αγορών ή ότι πρόκειται ή μπορεί να πρόκειται για άλλη μορφή από κοινού προμήθειας.

4. Κωδικοί CVP.

5. Διεύθυνση του «προφίλ αγοραστή» στο διαδίκτυο (URL).

6. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης δημοσίευσης προκαταρκτικής γνωστοποίησης στο «προφίλ αγοραστή».

ΜΕΡΟΣ Β

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις προκαταρκτικές γνωστοποιήσεις

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 48)

I. **Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται σε όλες τις περιπτώσεις**

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Ηλεκτρονική διεύθυνση ή διεύθυνση διαδικτύου στην οποία θα υπάρχει ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση στα έγγραφα της προμήθειας.

   Όταν δεν διατίθεται ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση για τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 53 παράγραφος 1 δεύτερο και τρίτο εδάφιο, παρατίθενται στοιχεία για τον τρόπο αξιολόγησης των εγγράφων της προμήθειας.

3. Τύπος αναθέτουσας αρχής και κύρια δραστηριότητα που ασκεί.

4. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι η αναθέτουσα αρχή είναι κεντρική αρχή αγορών ή ότι πρόκειται ή μπορεί να πρόκειται για άλλη μορφή από κοινού προμήθειας.

5. Κωδικοί CPV· εάν η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται για κάθε παρτίδα.

6. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση συμβάσεων έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση συμβάσεων αγαθών και υπηρεσιών. εάν η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται για κάθε παρτίδα.

7. Σύντομη περιγραφή της προμήθειας: φύση και έκταση των έργων, φύση και ποσότητα ή αξία των αγαθών, φύση και έκταση των υπηρεσιών.

8. Σε περίπτωση που η γνωστοποίηση αυτή δεν χρησιμοποιείται για την προκήρυξη διαγωνισμού, την ή τις εκτιμώμενες ημερομηνίες δημοσίευσης γνωστοποίησης ή γνωστοποιήσεων διαγωνισμού για τη σύμβαση ή τις συμβάσεις που αναφέρονται στην προκαταρκτική γνωστοποίηση.

9. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης.

10. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

11. Διευκρίνιση του αν η σύμβαση καλύπτεται ή όχι από τη ΣΔΠ.

II. **Πρόσθετες πληροφορίες που παρέχονται εάν η γνωστοποίηση χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού (άρθρο 48 παράγραφος 2)**

1. Μνεία του γεγονότος ότι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς πρέπει να εκδηλώνουν στην αναθέτουσα αρχή το ενδιαφέρον τους για την ή τις συμβάσεις.

2. Είδος της διαδικασίας ανάθεσης (κλειστές διαδικασίες, με χρήση ή μη δυναμικού συστήματος αγορών, ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση).

3. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση αν:

   α) πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο·

   β) πρόκειται για δυναμικό σύστημα αγορών.

4. Στον βαθμό που είναι ήδη γνωστό, το χρονοδιάγραμμα παράδοσης ή παροχής προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών και η διάρκεια της σύμβασης.

5. Στον βαθμό που είναι ήδη γνωστές, οι προϋποθέσεις συμμετοχής, στις οποίες περιλαμβάνεται:

   α) εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι πρόκειται για δημόσια σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεστεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας·

   β) εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση του κατά πόσον η παροχή της υπηρεσίας αφορά αποκλειστικά, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία·

   γ) σύντομη περιγραφή των κριτηρίων επιλογής.

6. Σύντομη περιγραφή των κριτηρίων που θα χρησιμοποιηθούν για την ανάθεση της σύμβασης, στον βαθμό που τα κριτήρια είναι ήδη γνωστά.

7. Στον βαθμό που είναι ήδη γνωστό, το εκτιμώμενο συνολικό μέγεθος της σύμβασης ή των συμβάσεων· όταν η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι πληροφορίες αυτές παρέχονται για κάθε παρτίδα.

8. Τελική ημερομηνία παραλαβής εκδηλώσεων ενδιαφέροντος.

9. Διεύθυνση στην οποία διαβιβάζονται οι εκδηλώσεις ενδιαφέροντος.

10. Γλώσσα ή γλώσσες στις οποίες πρέπει να συντάσσονται οι υποψηφιότητες ή προσφορές.

11. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση αν:

   α) απαιτείται/γίνεται δεκτή η ηλεκτρονική υποβολή προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής·

   β) θα χρησιμοποιηθούν ηλεκτρονικές παραγγελίες·

   γ) θα χρησιμοποιηθεί ηλεκτρονική τιμολόγηση·

   δ) θα γίνουν δεκτές ηλεκτρονικές πληρωμές.

12. Πληροφορίες σχετικά με το αν η σύμβαση σχετίζεται με έργο και/ή πρόγραμμα που χρηματοδοτείται με πόρους της Ένωσης.

13. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Ακριβής πληροφορίες όσον αφορά τις προθεσμίες των διαδικασιών προσφυγής ή, εν ανάγκη, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία είναι δυνατόν να λαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές.

ΜΕΡΟΣ Γ

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 49)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Ηλεκτρονική διεύθυνση ή διεύθυνση διαδικτύου στην οποία θα υπάρχει ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση στα έγγραφα της προμήθειας.

   Όταν δεν διατίθεται ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση για τους λόγους που εκτίθενται στο άρθρο 53 παράγραφος 1 δεύτερο και τρίτο εδάφιο, παρατίθενται στοιχεία για τον τρόπο αξιολόγησης των εγγράφων της προμήθειας.

3. Τύπος αναθέτουσας αρχής και κύρια δραστηριότητα που ασκεί.

4. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι η αναθέτουσα αρχή είναι κεντρική αρχή αγορών ή ότι πρόκειται για άλλη μορφή από κοινού προμηθειών.

5. Κωδικοί CPV· εάν η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται για κάθε παρτίδα.

6. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση συμβάσεων έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση συμβάσεων αγαθών και υπηρεσιών. Εάν η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται για κάθε παρτίδα.

7. Περιγραφή της προμήθειας: φύση και έκταση των έργων, φύση και ποσότητα ή αξία των αγαθών, φύση και έκταση των υπηρεσιών. Εάν η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται για κάθε παρτίδα. Εάν συντρέχει περίπτωση, περιγραφή τυχόν επιλογών.

8. Εκτιμώμενη συνολική τάξη μεγέθους: της σύμβασης ή των συμβάσεων· όταν η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται για κάθε παρτίδα.

9. Αποδοχή ή απαγόρευση υποβολής εναλλακτικών προσφορών.

10. Το χρονοδιάγραμμα παράδοσης ή παροχής αγαθών, έργων ή υπηρεσιών και, στο μέτρο του δυνατού, η διάρκεια της σύμβασης.

    α) Σε περίπτωση συμφωνίας-πλαισίου, αναφορά της σχεδιαζόμενης διάρκειας της συμφωνίας-πλαισίου, συνοδευόμενη, ενδεχομένως, από τους λόγους για τους οποίους η διάρκεια υπερβαίνει τα τέσσερα έτη· στο μέτρο του δυνατού, αναφορά της αξίας ή της τάξης μεγέθους και της συχνότητας των συμβάσεων που πρόκειται να ανατεθούν, του αριθμού και, εάν συντρέχει περίπτωση, του προτεινόμενου μέγιστου αριθμού των οικονομικών φορέων που θα συμμετάσχουν.

    β) Σε περίπτωση δυναμικού συστήματος αγορών, αναφορά της σχεδιαζόμενης διάρκειας του συστήματος αυτού στο μέτρο του δυνατού, αναφορά της αξίας ή της τάξης μεγέθους και της συχνότητας των συμβάσεων που πρόκειται να ανατεθούν.

11. Οι προϋποθέσεις συμμετοχής, στις οποίες περιλαμβάνονται:

    α) εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι πρόκειται για δημόσια σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεστεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας·

    β) εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση του κατά πόσον η παροχή της υπηρεσίας αφορά αποκλειστικά, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία· παραπομπή στη σχετική νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη·

    γ) ένας κατάλογος και μια σύντομη περιγραφή των κριτηρίων που αφορούν την προσωπική κατάσταση των οικονομικών φορέων τα οποία ενδέχεται να επιφέρουν τον αποκλεισμό τους και των κριτηρίων επιλογής· τα ελάχιστα επίπεδα των προτύπων που ενδέχεται να απαιτούνται· διευκρίνιση των απαιτούμενων πληροφοριών (υπεύθυνες δηλώσεις, τεκμηρίωση).

12. Είδος διαδικασίας ανάθεσης· εάν συντρέχει περίπτωση, αιτιολόγηση της προσφυγής στη διαδικασία του επείγοντος (στην περίπτωση των ανοιχτών, των κλειστών διαδικασιών και των ανταγωνιστικών διαδικασιών με διαπραγμάτευση).

13. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση αν:

α) πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο·

β) πρόκειται για δυναμικό σύστημα αγορών·

γ) πρόκειται για ηλεκτρονικό πλειστηριασμό (στην περίπτωση των ανοικτών, των κλειστών διαδικασιών ή των ανταγωνιστικών διαδικασιών με διαπραγμάτευση).

14. Σε περίπτωση που η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, αναφορά της δυνατότητας υποβολής προσφορών για μια, περισσότερες ή όλες τις παρτίδες· αναφορά της πιθανότητας περιορισμού του αριθμού των παρτίδων που μπορούν να ανατεθούν σε έναν προσφέροντα. Όταν η σύμβαση δεν υποδιαιρείται σε παρτίδες, εξήγηση των σχετικών λόγων, εκτός εάν οι πληροφορίες αυτές παρέχονται στη χωριστή έκθεση.

15. Σε περίπτωση κλειστής διαδικασίας, ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, εάν γίνεται χρήση της δυνατότητας περιορισμού του αριθμού των υποψηφίων που θα κληθούν να υποβάλουν προσφορά, να συμμετάσχουν στον διάλογο ή να διαπραγματευτούν: αναφέρονται ο ελάχιστος αριθμός και, κατά περίπτωση, ο μέγιστος αριθμός υποψηφίων που προβλέπεται και τα αντικειμενικά κριτήρια επιλογής αυτών των υποψηφίων.

16. Σε περίπτωση ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση, ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, αναφέρεται, ενδεχομένως, η χρησιμοποίηση διαδικασίας με διαδοχικές φάσεις, προκειμένου να μειώνεται προοδευτικά ο αριθμός των προς συζήτηση λύσεων ή των προς διαπραγμάτευση προσφορών.

17. Κατά περίπτωση, ειδικοί όροι στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση της σύμβασης ή των συμβάσεων.

18. Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την ανάθεση της σύμβασης ή των συμβάσεων. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βρίσκεται μόνο με κριτήριο την τιμή, τα κριτήρια που συνιστούν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά καθώς και η στάθμιση των κριτηρίων αυτών αναφέρονται εφόσον δεν περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές ή, στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου, στο περιγραφικό έγγραφο.

19. Η προθεσμία παραλαβής των προσφορών (ανοιχτή διαδικασία) ή των αιτήσεων συμμετοχής (κλειστές διαδικασίες, ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση, δυναμικά συστήματα αγορών, ανταγωνιστικοί διάλογοι, συμπράξεις καινοτομίας).

20. Διεύθυνση στην οποία διαβιβάζονται οι προσφορές ή οι αιτήσεις συμμετοχής.

21. Στην περίπτωση των ανοικτών διαδικασιών:

α) χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο προσφέρων δεσμεύεται από την προσφορά του·

β) ημερομηνία, ώρα και τόπος αποσφράγισης των προσφορών·

γ) πρόσωπα τα οποία επιτρέπεται να παρίστανται στην αποσφράγιση.

22. Η γλώσσα ή οι γλώσσες στις οποίες μπορούν να συνταχθούν οι προτάσεις ή οι αιτήσεις συμμετοχής.

23. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση αν:

α) γίνεται δεκτή η ηλεκτρονική υποβολή προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής·

β) θα χρησιμοποιηθούν ηλεκτρονικές παραγγελίες·

γ) θα γίνει δεκτή η ηλεκτρονική τιμολόγηση·

δ) θα χρησιμοποιηθούν ηλεκτρονικές πληρωμές.

24. Πληροφορίες σχετικά με το αν η σύμβαση σχετίζεται με έργο και/ή πρόγραμμα που χρηματοδοτείται με πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

25. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Ακριβείς πληροφορίες όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, ενδεχομένως, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας καθώς και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται αυτές οι πληροφορίες.

26. Ημερομηνία ή ημερομηνίες και παραπομπές σε προηγούμενες δημοσιεύσεις στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* που αφορούν τη σύμβαση ή τις συμβάσεις της σχετικής γνωστοποίησης.

27. Σε περίπτωση ανανεώσιμων προμηθειών, δημοσιεύεται το εκτιμώμενο χρονοδιάγραμμα της δημοσίευσης των επόμενων γνωστοποιήσεων.

28. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης.

29. Διευκρίνιση του αν η σύμβαση καλύπτεται ή όχι από τη ΣΔΠ.

30. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

ΜΕΡΟΣ Δ

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις ανάθεσης σύμβασης

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 50)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Τύπος αναθέτουσας αρχής και κύρια δραστηριότητα που ασκεί.

3. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι η αναθέτουσα αρχή είναι κεντρική αρχή αγορών ή ότι πρόκειται για άλλη μορφή από κοινού προμηθειών.

4. Κωδικοί CVP.

5. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση συμβάσεων έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση συμβάσεων αγαθών και υπηρεσιών.

6. Περιγραφή της προμήθειας: φύση και έκταση των έργων, φύση και ποσότητα ή αξία των αγαθών, φύση και έκταση των υπηρεσιών. Εάν η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται για κάθε παρτίδα. Εάν συντρέχει περίπτωση, περιγραφή τυχόν επιλογών.

7. Είδος διαδικασίας ανάθεσης· σε περίπτωση διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση, αιτιολόγηση της επιλογής αυτής.

8. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση του αν:

   α) πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο·

   β) πρόκειται για δυναμικό σύστημα αγορών.

9. Κριτήρια προβλεπόμενα στο άρθρο 66 τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την ανάθεση της σύμβασης ή των συμβάσεων. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση σχετικά με το αν πρόκειται για ηλεκτρονικό πλειστηριασμό (στην περίπτωση των ανοικτών ή των κλειστών διαδικασιών ή των ανταγωνιστικών διαδικασιών με διαπραγμάτευση).

10. Ημερομηνία της σύναψης της σύμβασης ή των συμβάσεων ή της συμφωνίας ή συμφωνιών πλαισίου κατόπιν αποφάσεως για την ανάθεση ή τη σύναψή της.

11. Αριθμός των προσφορών που ελήφθησαν για κάθε ανάθεση, στον οποίο περιλαμβάνεται:

   α) ο αριθμός των προσφορών που ελήφθησαν από οικονομικούς φορείς που είναι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις·

   β) ο αριθμός των προσφορών που ελήφθησαν από άλλο κράτος μέλος ή από τρίτη χώρα·

   γ) ο αριθμός των προσφορών που ελήφθησαν ηλεκτρονικά.

12. Για κάθε ανάθεση, επωνυμία, διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναδόχου ή των αναδόχων, συμπεριλαμβανομένων:

α) πληροφοριών σχετικά με το αν ο ανάδοχος είναι μικρομεσαία επιχείρηση·

β) πληροφοριών σχετικά με το αν η σύμβαση ανατέθηκε σε όμιλο οικονομικών φορέων (κοινή επιχείρηση, κοινοπραξία ή άλλο).

13. Αξία της (των) επιλεγείσας(-ών) προσφοράς(-ών) ή υψηλότερη και χαμηλότερη προσφορά που ελήφθησαν υπόψη για την ανάθεση της σύμβασης ή των συμβάσεων.

14. Κατά περίπτωση, για κάθε ανάθεση, αξία και τμήμα της σύμβασης που ενδέχεται να ανατεθεί με υπεργολαβία σε τρίτους.

15. Πληροφορίες σχετικά με το αν η σύμβαση σχετίζεται με έργο και/ή πρόγραμμα που χρηματοδοτείται με πόρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

16. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Ακριβείς πληροφορίες όσον αφορά την προθεσμία υποβολής των προσφυγών ή, ενδεχομένως, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας καθώς και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται αυτές οι πληροφορίες.

17. Ημερομηνία ή ημερομηνίες και παραπομπές σε προηγούμενες δημοσιεύσεις στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* που αφορούν τη σύμβαση ή τις συμβάσεις της σχετικής γνωστοποίησης.

18. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης.

19. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

ΜΕΡΟΣ Ε

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις προκήρυξης διαγωνισμών μελετών

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 79 παράγραφος 1)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Ηλεκτρονική διεύθυνση ή διεύθυνση διαδικτύου στην οποία θα υπάρχει ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση στα έγγραφα της προμήθειας.

Όταν δεν διατίθεται ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση για τους λόγους που εκτίθενται στο άρθρο 53 παράγραφος 1 δεύτερο και τρίτο εδάφιο, παρατίθενται στοιχεία για τον τρόπο αξιολόγησης των εγγράφων της προμήθειας.

3. Τύπος αναθέτουσας αρχής και κύρια δραστηριότητα που ασκεί.

4. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι η αναθέτουσα αρχή είναι κεντρική αρχή αγορών ή ότι πρόκειται για άλλη μορφή από κοινού προμηθειών.

5. Κωδικοί CPV· εάν η σύμβαση υποδιαιρείται σε παρτίδες, οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται για κάθε παρτίδα.

6. Περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών του έργου.

7. Ενδεχομένως, αριθμός και ύψος των προς απονομή βραβείων.

8. Είδος διαγωνισμού σχεδίου (ανοιχτός ή κλειστός).

9. Σε περίπτωση ανοιχτού διαγωνισμού σχεδίου, προθεσμία υποβολής των έργων.

10. Σε περίπτωση κλειστού διαγωνισμού σχεδίου:

α) προβλεπόμενος αριθμός συμμετεχόντων·

β) ενδεχομένως, επωνυμία των ήδη επιλεγέντων συμμετεχόντων·

γ) κριτήρια επιλογής των συμμετεχόντων·

δ) καταληκτική ημερομηνία για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής.

11. Διευκρίνιση, ενδεχομένως, εάν το δικαίωμα συμμετοχής περιορίζεται σε μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία.

12. Κριτήρια που εφαρμόζονται κατά την αξιολόγηση των μελετών.

13. Διευκρίνιση του αν η απόφαση της κριτικής επιτροπής είναι δεσμευτική για την αναθέτουσα αρχή.

14. Αναφορά ενδεχόμενων χρηματικών ποσών που θα καταβληθούν σε όλους τους συμμετέχοντες.

15. Διευκρίνιση του αν οι συμβάσεις που θα ακολουθήσουν μετά τον διαγωνισμό σχεδίου θα ανατεθούν ή δεν θα ανατεθούν στον βραβευόμενο ή στους βραβευόμενους του διαγωνισμού σχεδίου.

16. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης.

17. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

ΜΕΡΟΣ ΣΤ

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις αποτελεσμάτων διαγωνισμών

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 79 παράγραφος 2)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Τύπος αναθέτουσας αρχής και κύρια δραστηριότητα που ασκεί.

3. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι η αναθέτουσα αρχή είναι κεντρική αρχή αγορών ή ότι πρόκειται για άλλη μορφή από κοινού προμηθειών.

4. Κωδικοί CVP.

5. Περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών του έργου.

6. Η αξία των βραβείων.

7. Είδος διαγωνισμού σχεδίου (ανοιχτός ή κλειστός).

8. Κριτήρια που εφαρμόστηκαν κατά την αξιολόγηση των έργων.

9. Ημερομηνία έκδοσης της απόφασης της κριτικής επιτροπής.

10. Αριθμός συμμετεχόντων.

    α) Αριθμός συμμετεχόντων που είναι ΜΜΕ.

    β) Αριθμός συμμετεχόντων από το εξωτερικό.

11. Επωνυμία, διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του νικητή ή των νικητών του διαγωνισμού και διευκρίνιση του αν ο νικητής ή οι νικητές είναι μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

12. Πληροφορίες σχετικά με το αν ο διαγωνισμός μελετών σχετίζεται με έργο ή πρόγραμμα που χρηματοδοτείται με πόρους της Ένωσης.

13. Ημερομηνία ή ημερομηνίες και παραπομπές σε προηγούμενες δημοσιεύσεις στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* που αφορούν το έργο ή τα έργα της σχετικής γνωστοποίησης.

14. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης.

15. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

ΜΕΡΟΣ Ζ

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις τροποποίησης σύμβασης κατά τη διάρκειά της

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 72 παράγραφος 1)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κωδικοί CPV.

3. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση συμβάσεων έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση συμβάσεων αγαθών και υπηρεσιών.

4. Περιγραφή της προμήθειας πριν και μετά την τροποποίηση: φύση και έκταση των έργων, φύση και ποσότητα ή αξία των αγαθών, φύση και έκταση των υπηρεσιών.

5. Εάν συντρέχει περίπτωση, αύξηση της τιμής που προκλήθηκε από την τροποποίηση.

6. Περιγραφή των περιστάσεων που κατέστησαν αναγκαία την τροποποίηση.

7. Ημερομηνία της απόφασης ανάθεσης της σύμβασης.

8. Εάν συντρέχει περίπτωση, επωνυμία, διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του νέου οικονομικού φορέα ή των νέων οικονομικών φορέων.

9. Πληροφορίες σχετικά με το αν η σύμβαση σχετίζεται με έργο και/ή πρόγραμμα που χρηματοδοτείται με πόρους της Ένωσης.

10. Επωνυμία και διεύθυνση του οργάνου εποπτείας και του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Ακριβείς πληροφορίες όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, ενδεχομένως, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας καθώς και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται αυτές οι πληροφορίες.

11. Ημερομηνία ή ημερομηνίες και παραπομπές σε προηγούμενες δημοσιεύσεις στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* που αφορούν τη σύμβαση ή τις συμβάσεις της σχετικής γνωστοποίησης.

12. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης.

13. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

ΜΕΡΟΣ Η

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης που αφορούν συμβάσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

(που αναφέρονται στο άρθρο 75 παράγραφος 1)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής.

2. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση αγαθών και υπηρεσιών.

3. Σύντομη περιγραφή της σχετικής σύμβασης περιλαμβανομένων των κωδικών CPV.

4. Οι προϋποθέσεις συμμετοχής, στις οποίες περιλαμβάνονται

   — εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεστεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας,

   — εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι η ανάθεση της παροχής των υπηρεσιών επιφυλάσσεται, με νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις, σε μια συγκεκριμένη επαγγελματική τάξη.

5. Προθεσμία επικοινωνίας με την αναθέτουσα αρχή σχετικά με τη συμμετοχή.

6. Σύντομη περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών της διαδικασίας ανάθεσης.

ΜΕΡΟΣ Θ

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις προκαταρκτικές γνωστοποιήσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

(που αναφέρονται στο άρθρο 75 παράγραφος 1)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής.

2. Σύντομη περιγραφή της σχετικής σύμβασης περιλαμβανομένης και της εκτιμώμενης συνολικής αξίας της σύμβασης και του κωδικού CPV.

3. Στον βαθμό που είναι ήδη γνωστοί:

   α) ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση αγαθών και υπηρεσιών·

   β) το χρονοδιάγραμμα παράδοσης ή παροχής αγαθών, έργων ή υπηρεσιών και η διάρκεια της σύμβασης·

   γ) οι προϋποθέσεις συμμετοχής, στις οποίες περιλαμβάνονται:

      — εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι πρόκειται για δημόσια σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεστεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας,

      — εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση του κατά πόσον η παροχή της υπηρεσίας αφορά αποκλειστικά, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία·

   δ) σύντομη περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών της διαδικασίας ανάθεσης.

4. Μνεία του γεγονότος ότι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς πρέπει να εκδηλώνουν στην αναθέτουσα αρχή το ενδιαφέρον τους για την ή τις συμβάσεις και της τελικής ημερομηνίας παραλαβής εκδηλώσεων ενδιαφέροντος και διεύθυνση στην οποία διαβιβάζονται οι εκδηλώσεις ενδιαφέροντος.

ΜΕΡΟΣ Ι

Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις ανάθεσης σύμβασης που αφορούν συμβάσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

(που αναφέρονται στο άρθρο 75 παράγραφος 2)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου της αναθέτουσας αρχής.

2. Σύντομη περιγραφή της σχετικής σύμβασης περιλαμβανομένου των κωδικών CPV.

3. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση αγαθών και υπηρεσιών.

4. Αριθμός προσφορών που ελήφθησαν.

5. Τιμή ή φάσμα των τιμών (ελάχιστη/μέγιστη) που καταβλήθηκαν.

6. Για κάθε ανάθεση, επωνυμία, διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του οικονομικού φορέα ή των οικονομικών φορέων.

7. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥΣ

(άρθρο 35 παράγραφος 4)

Εάν οι αναθέτουσες αρχές έχουν αποφασίσει να διεξαγάγουν ηλεκτρονικό πλειστηριασμό περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής στοιχεία στα έγγραφα της προμήθειας:

α) τα στοιχεία των οποίων οι αξίες αποτελούν αντικείμενο της ηλεκτρονικής δημοπρασίας, εφόσον τα εν λόγω στοιχεία είναι προσδιορίσιμα ποσοτικώς και μπορούν να εκφράζονται αριθμητικώς ή ποσοστιαίως·

β) τα ενδεχόμενα όρια των αξιών που μπορούν να υποβάλλονται, όπως αυτά προκύπτουν από τις προδιαγραφές του αντικειμένου της σύμβασης·

γ) τις πληροφορίες που τίθενται στη διάθεση των προσφερόντων στη διάρκεια του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού και, ενδεχομένως, τη χρονική στιγμή που τίθενται στη διάθεσή τους·

δ) τις κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού·

ε) τους όρους υπό τους οποίους οι προσφέροντες μπορούν να υποβάλουν τις προσφορές τους, ιδίως τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις οι οποίες, ενδεχομένως, απαιτούνται για την υποβολή προσφορών·

στ) τις κατάλληλες πληροφορίες για το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα και για τον τρόπο και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύνδεσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας νοούνται ως:

1. «τεχνική προδιαγραφή»: ένα από τα ακόλουθα

   α) όταν πρόκειται για συμβάσεις δημοσίων έργων: όλες οι τεχνικές απαιτήσεις που περιέχονται ιδίως στα έγγραφα της προμήθειας και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά υλικού, προϊόντος ή αγαθού, ώστε να ανταποκρίνονται στη χρήση για την οποία προορίζονται από την αναθέτουσα αρχή· τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν τα επίπεδα περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, τον σχεδιασμό για όλες τις απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης των ατόμων με αναπηρία) και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, την επίδοση, την ασφάλεια ή τις διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες χρήσης καθώς και τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής των έργων· τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν επίσης τους κανόνες μελέτης και υπολογισμού των έργων, τους όρους δοκιμής, ελέγχου και παραλαβής των έργων καθώς και τις κατασκευαστικές τεχνικές ή μεθόδους και κάθε άλλο όρο τεχνικού χαρακτήρα που η αναθέτουσα αρχή είναι σε θέση να καθορίσει, μέσω γενικών ή ειδικών κανονιστικών διατάξεων, σχετικά με τα ολοκληρωμένα έργα καθώς και με τα υλικά ή τα στοιχεία που συνιστούν τα έργα αυτά·

   β) όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις αγαθών ή υπηρεσιών: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο το οποίο προσδιορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, όπως τα επίπεδα ποιότητας, τα επίπεδα της περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, ο σχεδιασμός για όλες τις απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρία), και η αξιολόγηση της συμμόρφωσης, της καταλληλότητας, της χρήσης του προϊόντος, της ασφάλειας ή των διαστάσεών του, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες για τους χρήστες, τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής του αγαθού ή της υπηρεσίας, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης·

2. «πρότυπο»: η τεχνική προδιαγραφή που έχει εγκριθεί από αναγνωρισμένο οργανισμό με δραστηριότητα τυποποίησης, για επαναλαμβανόμενη ή διαρκή εφαρμογή, της οποίας όμως η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική και εμπίπτει σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

   α) «διεθνές πρότυπο»: πρότυπο που έχει εγκριθεί από διεθνή οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

   β) «ευρωπαϊκό πρότυπο»: πρότυπο εγκεκριμένο από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης που έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

   γ) «εθνικό πρότυπο»: πρότυπο που έχει εκδοθεί από εθνικό οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

3. «ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση»: η τεκμηριωμένη αξιολόγηση των επιδόσεων ενός δομικού προϊόντος, σε συνάρτηση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του, σύμφωνα προς το αντίστοιχο έγγραφο ευρωπαϊκής αξιολόγησης, όπως ορίζεται στο άρθρο 2 σημείο 12 στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1]·

4. «κοινή τεχνική προδιαγραφή»: η τεχνική προδιαγραφή στον τομέα ΤΠΕ που έχει εκπονηθεί σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1025/2012·

5. «τεχνικό πλαίσιο αναφοράς»: κάθε παραδοτέο το οποίο εκπονείται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης, πλην των ευρωπαϊκών προτύπων, σύμφωνα με διαδικασίες προσαρμοσμένες στην εξέλιξη των αναγκών της αγοράς.

---

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2011, για τη θέσπιση εναρμονισμένων όρων εμπορίας προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών και για την κατάργηση της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88 της 4.4.2011, σ. 5).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

1. **Δημοσίευση γνωστοποιήσεων**

Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 48, 49, 50, 75 και 79 αποστέλλονται από τις αναθέτουσες αρχές στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δημοσιεύονται σύμφωνα με τους ακόλουθους κανόνες:

Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 48, 49, 50, 75 και 79 δημοσιεύονται από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από τις αναθέτουσες αρχές στην περίπτωση προκαταρκτικής γνωστοποίησης που δημοσιεύεται στο «προφίλ αγοραστή» σύμφωνα με το άρθρο 48 παράγραφος 1.

Οι αναθέτουσες αρχές δύνανται, επιπλέον, να δημοσιεύουν τις πληροφορίες αυτές μέσω του διαδικτύου στο «προφίλ αγοραστή», όπως προβλέπεται στο σημείο 2 στοιχείο β).

Η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης χορηγεί στην αναθέτουσα αρχή τη βεβαίωση της δημοσίευσης των πληροφοριών που αναφέρεται στο άρθρο 51 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο.

2. **Δημοσίευση συμπληρωματικών ή πρόσθετων πληροφοριών**

α) Εκτός και εάν προβλέπεται διαφορετικά στο άρθρο 53 παράγραφος 1 δεύτερο και τρίτο εδάφιο, οι αναθέτουσες αρχές δημοσιεύουν στο διαδίκτυο το πλήρες κείμενο των εγγράφων της προμήθειας.

β) Το «προφίλ αγοραστή» μπορεί να περιλαμβάνει τις προκαταρκτικές γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 48 παράγραφος 1, πληροφορίες για τις τρέχουσες προσκλήσεις προς υποβολή προσφορών, τις προγραμματιζόμενες αγορές, τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί, τις διαδικασίες που έχουν ακυρωθεί, καθώς και κάθε άλλη χρήσιμη γενική πληροφορία, όπως έναν αρμόδιο επικοινωνίας, έναν αριθμό τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, μια ταχυδρομική διεύθυνση και μια ηλεκτρονική διεύθυνση. Το «προφίλ αγοραστή» μπορεί επίσης να περιλαμβάνει προκαταρκτικές γνωστοποιήσεις που χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού και δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δυνάμει του άρθρου 52.

3. **Μορφή και λεπτομέρειες σχετικά με την ηλεκτρονική διαβίβαση των γνωστοποιήσεων**

Η μορφή και οι λεπτομέρειες διαβίβασης των γνωστοποιήσεων με ηλεκτρονικά μέσα που έχουν θεσπιστεί από την Επιτροπή είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση διαδικτύου «http://simap.europa.eu».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IX

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΤΟΝ ΔΙΑΛΟΓΟ Ή ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 54

1. Η πρόσκληση υποβολής προσφορών ή συμμετοχής σε διάλογο δυνάμει του άρθρου 54 πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α) παραπομπή στη δημοσιευθείσα προκήρυξη διαγωνισμού·

β) την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών, τη διεύθυνση στην οποία πρέπει να διαβιβάζονται και τη γλώσσα ή τις γλώσσες στις οποίες πρέπει να συντάσσονται·

γ) στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου, την ημερομηνία που έχει καθοριστεί και τη διεύθυνση για την έναρξη της φάσης των διαβουλεύσεων, καθώς και τη γλώσσα ή τις γλώσσες που θα χρησιμοποιηθούν·

δ) ένδειξη των εγγράφων που πρέπει ενδεχομένως να επισυνάπτονται, είτε για την τεκμηρίωση δηλώσεων που πρέπει να είναι επαληθεύσιμες και στις οποίες ο υποψήφιος προβαίνει σύμφωνα με τα άρθρα 59 και 60 και, κατά περίπτωση, με το άρθρο 62, είτε για τη συμπλήρωση των πληροφοριών που προβλέπονται στα εν λόγω άρθρα, υπό τους ίδιους όρους με τους προβλεπόμενους στα άρθρα 59, 60 και 62·

ε) τη σχετική στάθμιση των κριτηρίων ανάθεσης της σύμβασης ή, εφόσον συντρέχει λόγος, τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας αυτών των κριτηρίων, εάν δεν περιλαμβάνονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, στις τεχνικές προδιαγραφές ή στο περιγραφικό έγγραφο.

Ωστόσο, στην περίπτωση συμβάσεων που ανατίθενται μέσω ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, οι πληροφορίες που προβλέπονται στο στοιχείο β) δεν περιλαμβάνονται στην πρόσκληση συμμετοχής στον διάλογο ή στην πρόσκληση διαπραγμάτευσης αλλά επισημαίνονται στην πρόσκληση υποβολής προσφορών.

2. Όταν η προκήρυξη διαγωνισμού πραγματοποιείται με προκαταρκτική γνωστοποίηση, οι αναθέτουσες αρχές καλούν εκ των υστέρων όλους τους υποψηφίους να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους βάσει λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με την εν λόγω σύμβαση, πριν να αρχίσει η επιλογή των προσφερόντων ή των συμμετεχόντων σε διαπραγμάτευση.

Η πρόσκληση αυτή περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) φύση και ποσότητα, συμπεριλαμβανομένων όλων των δικαιωμάτων προαιρέσεως για συμπληρωματικές συμβάσεις και, ει δυνατόν, την εκτιμώμενη προθεσμία η οποία ορίζεται για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων προαιρέσεως· εάν πρόκειται για ανανεώσιμες συμβάσεις, φύση και ποσότητα, και, ει δυνατόν, την κατά προσέγγιση προθεσμία δημοσίευσης μεταγενέστερων γνωστοποιήσεων διαγωνισμών για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προκηρύσσονται·

β) είδος της διαδικασίας: κλειστή διαδικασία ή ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση·

γ) ενδεχομένως, ημερομηνία έναρξης ή ολοκλήρωσης της παράδοσης των αγαθών, της εκτέλεσης των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών·

δ) σε περίπτωση που δεν μπορεί να προσφερθεί ηλεκτρονική πρόσβαση, διεύθυνση και ημερομηνία λήξης της προθεσμίας για την κατάθεση των αιτήσεων των ενδιαφερομένων να λάβουν τα έγγραφα της προμήθειας καθώς και γλώσσα ή γλώσσες στις οποίες πρέπει να συντάσσονται·

ε) διεύθυνση της αναθέτουσας αρχής που θα αναθέσει τη σύμβαση·

στ) όροι οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα, χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και πληροφορίες που απαιτούνται από τους οικονομικούς φορείς·

ζ) είδος της σύμβασης που αποτελεί αντικείμενο της πρόσκλησης υποβολής προσφορών: αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση ή συνδυασμός των ανωτέρω συμβάσεων και

η) κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης και στάθμιση αυτών ή, ενδεχομένως, σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων αυτών, σε περίπτωση που οι πληροφορίες αυτές δεν περιλαμβάνονται στην προκαταρκτική γνωστοποίηση ή στις τεχνικές προδιαγραφές ή στην πρόσκληση προς υποβολή προσφορών ή προς διαπραγμάτευση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 18 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

— Σύμβαση 87 της ΔΟΕ περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος

— Σύμβαση 98 της ΔΟΕ περί συνδικαλιστικού δικαιώματος και συλλογικών διαπραγματεύσεων

— Σύμβαση 29 της ΔΟΕ σχετικά με την αναγκαστική εργασία

— Σύμβαση 105 της ΔΟΕ σχετικά με την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας

— Σύμβαση 138 της ΔΟΕ για την ελάχιστη ηλικία απασχόλησης

— Σύμβαση 111 της ΔΟΕ για την εισαγωγή διακρίσεων (εργασία και απασχόληση)

— Σύμβαση 100 της ΔΟΕ σχετικά με την ίση αμοιβή

— Σύμβαση 182 της ΔΟΕ σχετικά με τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας

— Σύμβαση της Βιέννης για την προστασία της στιβάδας του όζοντος και πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος

— Σύμβαση της Βασιλείας για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και της διάθεσής τους (σύμβαση της Βασιλείας)

— Σύμβαση της Στοκχόλμης για τους έμμονους οργανικούς ρύπους (σύμβαση της Στοκχόλμης για τους ΕΟΡ)

— Σύμβαση σχετικά με τη διαδικασία συναίνεσης μετά από ενημέρωση όσον αφορά ορισμένα επικίνδυνα χημικά προϊόντα και φυτοφάρμακα στο διεθνές εμπόριο (UNEP/FAO) (σύμβαση ΣΜΕ), Ρότερνταμ, 10 Σεπτεμβρίου 1998 και τα τρία σχετικά περιφερειακά πρωτόκολλα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI

ΜΗΤΡΩΑ [1]

Τα σχετικά επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα καθώς και οι δηλώσεις και τα πιστοποιητικά που αντιστοιχούν σε κάθε κράτος μέλος είναι:

— στο Βέλγιο, το «Registre du commerce»/»Handelsregister» και, στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, το «Ordres professionnels/Beroepsorden»,

— στη Βουλγαρία, το «Търговски регистър»,

— στην Τσεχική Δημοκρατία, το «obchodní rejstřík»,

— στη Δανία, το «Erhvervsstyrelsen»,

— στη Γερμανία, το «Handelsregister», το «Handwerksrolle», και, στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, το «Vereinsregister», το «Partnerschaftsregister» και τα «Mitgliedsverzeichnisse der Berufskammern der Länder»,

— στην Εσθονία, το «Registrite ja Infosüsteemide Keskus»,

— στην Ιρλανδία, ο οικονομικός φορέας μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό εκδοθέν από το «Registrar of Companies» ή το «Registrar of Friendly Societies» ή, ελλείψει αυτού, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένο, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία,

— στην Ελλάδα, το «Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων — ΜΕΕΠ» του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε) στην περίπτωση των δημόσιων συμβάσεων έργων· το «Βιοτεχνικό ή Εμπορικό ή Βιομηχανικό Επιμελητήριο» και το «Μητρώο Κατασκευαστών Αμυντικού Υλικού» στην περίπτωση των συμβάσεων αγαθών· στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να κληθεί να προβεί σε ένορκη δήλωση ενώπιον συμβολαιογράφου σχετικά με την άσκηση του συγκεκριμένου επαγγέλματος· στις περιπτώσεις που προβλέπει η ισχύουσα εθνική νομοθεσία, για την παροχή υπηρεσιών μελετών που αναφέρεται στο παράρτημα I, τα επαγγελματικά μητρώα είναι το «Μητρώο Μελετητών» και το «Μητρώο Γραφείων Μελετών»,

— στην Ισπανία, το «Registro Oficial de Licitadores y Empresas Clasificadas del Estado» στην περίπτωση των συμβάσεων έργων και των συμβάσεων υπηρεσιών, και, στην περίπτωση των συμβάσεων αγαθών, το «Registro Mercantil» ή, στην περίπτωση μη καταχωρημένων σε μητρώο ατόμων, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το οικείο πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα,

— στη Γαλλία, το «Registre du commerce et des sociétés» και το «Répertoire des métiers»,

— στην Κροατία, το «Sudski registar» και το «Obrtni registrar» ή, στην περίπτωση ορισμένων δραστηριοτήτων, ένα πιστοποιητικό που αναφέρει ότι ο ενδιαφερόμενος επιτρέπεται να εκτελεί την οικεία εμπορική δραστηριότητα ή επάγγελμα,

— στην Ιταλία, το «Registro della Camera di commercio, industria, agricoltura e artigianato»· επίσης, την περίπτωση συμβάσεων αγαθών και συμβάσεων υπηρεσιών, το «Registro delle commissioni provinciali per l'artigianato», ή, επιπλέον των προαναφερθέντων μητρώων, το «Consiglio nazionale degli ordini professionali» για τις συμβάσεις υπηρεσιών· όσον αφορά τις συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών, το «Albo nazionale dei gestori ambientali», επιπλέον των προαναφερθέντων μητρώων,

— στην Κύπρο, ο εργολάβος μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό του «Council for the Registration and Audit of Civil Engineering and Building Contractors (Συμβούλιο Εγγραφής και Ελέγχου Εργοληπτών Οικοδομικών και Τεχνικών Έργων)» σύμφωνα με τον νόμο περί εγγραφής και ελέγχου εργοληπτών οικοδομικών και τεχνικών έργων όσον αφορά τις συμβάσεις έργων· στην περίπτωση των συμβάσεων αγαθώνκαι υπηρεσιών, ο προμηθευτής ή ο πάροχος υπηρεσιών μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από τον «Registrar of Companies and Official Receiver» (Έφορος Εταιρειών και Επίσημος Παραλήπτης) ή, διαφορετικά, βεβαίωση στην οποία να διευκρινίζεται ότι ο ενδιαφερόμενος δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα στη χώρα όπου είναι εγκατεστημένος, σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία,

— στη Λετονία, το «Uzņēmumu reģistrs»,

— στη Λιθουανία, το «Juridinių asmenų registras»,

— στο Λουξεμβούργο, το «Registre aux firmes» και το «Rôle de la chambre des métiers»,

[1] Για τους σκοπούς του άρθρου 58 παράγραφος 2, ως «επαγγελματικά και εμπορικά μητρώα» νοούνται τα περιλαμβανόμενα στο παράρτημα Α και, σε περίπτωση που έχουν επέλθει τροποποιήσεις σε εθνικό επίπεδο, τα μητρώα που τα αντικατέστησαν.

— στην Ουγγαρία, το «Cégnyilvántartás», το «egyéni vállalkozók jegyzői nyilvántartása», και, στην περίπτωση των συμβάσεων υπηρεσιών, ορισμένα «szakmai kamarák nyilvántartása» ή, στις περιπτώσεις ορισμένων δραστηριοτήτων, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι επιτρέπεται στο εν λόγω πρόσωπο να ασκεί τη συγκεκριμένη εμπορική ή επαγγελματική δραστηριότητα,

— στη Μάλτα, ο οικονομικός φορέας παρέχει το σχετικό «numru ta' registrazzjoni tat-Taxxa tal-Valur Miżjud (VAT) u n-numru tal-licenzja ta' kummerc», ή, εφόσον πρόκειται για σύμπραξη ή εταιρεία, τον σχετικό αριθμό καταχώρισης που έχει εκδοθεί από τη μαλτέζικη αρχή για τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες,

— στις Κάτω Χώρες, το «Handelsregister»,

— στην Αυστρία, το «Firmenbuch», το «Gewerberegister» και το «Mitgliederverzeichnisse der Landeskammern»,

— στην Πολωνία, το «Krajowy Rejestr Sądowy»,

— στην Πορτογαλία, το «Instituto da Construção e do Imobiliário» (INCI) στην περίπτωση των συμβάσεων έργων, το «Registro Nacional das Pessoas Colectivas» στην περίπτωση των συμβάσεων αγαθών και υπηρεσιών,

— στη Ρουμανία, το «Registrul Comerțului»,

— στη Σλοβενία, το «sodni register» και το «obrtni register»,

— στη Σλοβακία, το «Obchodný register»,

— στη Φινλανδία, το «Kaupparekisteri»/»Handelsregistret»,

— στη Σουηδία, το «aktiebolags-, handels- eller föreningsregistren»,

— στο Ηνωμένο Βασίλειο, ο οικονομικός φορέας μπορεί να κληθεί να προσκομίσει πιστοποιητικό από το «Registrar of Companies», το οποίο βεβαιώνει ότι έχει συστήσει εταιρεία ή ότι είναι εγγεγραμμένος σε μητρώο ή, εάν τούτο δεν είναι δυνατόν, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δήλωσε ενόρκως ότι ασκεί το εν λόγω επάγγελμα σε συγκεκριμένο τόπο και υπό καθορισμένη εμπορική επωνυμία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XII

ΑΠΟΔΕΙΚΤΙΚΑ ΜΕΣΑ ΓΙΑ ΤΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

Μέρος I: Οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια

Η οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια του οικονομικού φορέα είναι δυνατόν, κατά κανόνα, να αποδεικνύεται με ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα δικαιολογητικά:

α) κατάλληλες τραπεζικές βεβαιώσεις ή, ενδεχομένως, πιστοποιητικό ασφαλιστικής κάλυψης επαγγελματικών κινδύνων·

β) ισολογισμούς ή αποσπάσματα ισολογισμών, στην περίπτωση που η δημοσίευση των ισολογισμών απαιτείται από τη νομοθεσία της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο οικονομικός φορέας·

γ) δήλωση περί του ολικού ύψους του κύκλου εργασιών και, ενδεχομένως, του κύκλου εργασιών στον τομέα δραστηριοτήτων που αποτελεί το αντικείμενο της σύμβασης, για τις τρεις τελευταίες οικονομικές χρήσεις κατ' ανώτατο όριο, συναρτήσει της ημερομηνίας δημιουργίας του οικονομικού φορέα ή έναρξης των δραστηριοτήτων του, εφόσον είναι διαθέσιμες οι πληροφορίες για τον εν λόγω κύκλο εργασιών.

Μέρος II: Τεχνική ικανότητα

Αποδεικτικά στοιχεία των τεχνικών ικανοτήτων του οικονομικού φορέα, που αναφέρονται στο άρθρο 58:

α) οι ακόλουθοι κατάλογοι:

i) κατάλογος των εργασιών που εκτελέσθηκαν την τελευταία πενταετία, κατά μέγιστο όριο, συνοδευόμενος από πιστοποιητικά ορθής εκτέλεσης και ολοκλήρωσης των σημαντικότερων εργασιών εάν είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου ανταγωνισμού, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ότι θα λαμβάνονται υπόψη στοιχεία σχετικών εργασιών που εκτελέσθηκαν πριν από την τελευταία πενταετία,

ii) κατάλογος των κυριότερων παραδόσεων ή των κυριότερων υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν την τελευταία τριετία, κατά μέγιστο όριο, με αναφορά του αντίστοιχου ποσού, της ημερομηνίας και του δημόσιου ή ιδιωτικού παραλήπτη. Εάν είναι απαραίτητο για τη διασφάλιση ικανοποιητικού επιπέδου ανταγωνισμού, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ορίζουν ότι θα λαμβάνονται υπόψη στοιχεία σχετικών αγαθών ή υπηρεσιών που παραδόθηκαν ή εκτελέσθηκαν πριν από την τελευταία τριετία·

β) αναφορά του τεχνικού προσωπικού ή των τεχνικών υπηρεσιών, είτε ανήκουν απευθείας στην επιχείρηση του οικονομικού φορέα είτε όχι, ιδίως των υπευθύνων για τον έλεγχο της ποιότητας και, όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις έργων, εκείνων που θα έχει στη διάθεσή του ο εργολάβος για την εκτέλεση του έργου·

γ) περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού και των μέτρων που λαμβάνει ο οικονομικός φορέας για την εξασφάλιση της ποιότητας και των μέσων μελέτης και έρευνας της επιχείρησής του·

δ) αναφορά του τρόπου διαχείρισης της αλυσίδας εφοδιασμού και των συστημάτων ανίχνευσης που θα είναι σε θέση να εφαρμόζει ο οικονομικός φορέας κατά την εκτέλεση της σύμβασης·

ε) εάν τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που παρέχονται είναι σύνθετα ή, κατ' εξαίρεση, πρέπει να ανταποκρίνονται σε κάποιον ιδιαίτερο σκοπό, έλεγχος διενεργούμενος από την αναθέτουσα αρχή ή, εξ ονόματός της, από αρμόδιο επίσημο οργανισμό της χώρας όπου είναι εγκατεστημένος ο προμηθευτής ή ο πάροχος υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της συναίνεσης του οργανισμού αυτού· ο έλεγχος αυτός αφορά το παραγωγικό δυναμικό του προμηθευτή ή τις τεχνικές ικανότητες του παρόχου υπηρεσιών και, εφόσον κρίνεται αναγκαίο, τα μέσα μελέτης και έρευνας που αυτός διαθέτει καθώς και τα μέτρα που λαμβάνει για τον έλεγχο της ποιότητας·

στ) αναφορά τίτλων σπουδών και επαγγελματικών προσόντων του παρόχου υπηρεσιών ή του εργολάβου ή των διευθυντικών στελεχών της επιχείρησης, υπό την προϋπόθεση ότι δεν αξιολογούνται ως κριτήριο ανάθεσης·

ζ) αναφορά των μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης που μπορεί να εφαρμόζει ο οικονομικός φορέας κατά την εκτέλεση της σύμβασης·

η) δήλωση στην οποία αναφέρονται το μέσο ετήσιο εργατοϋπαλληλικό δυναμικό του παρόχου υπηρεσιών ή του εργολάβου και ο αριθμός των στελεχών της επιχείρησής του κατά τα τελευταία τρία χρόνια·

θ) δήλωση σχετικά με τα μηχανήματα, τις εγκαταστάσεις και τον τεχνικό εξοπλισμό που διαθέτει ο πάροχος υπηρεσιών ή ο εργολάβος για την εκτέλεση της σύμβασης·

ι) αναφορά του τμήματος της σύμβασης το οποίο ο οικονομικός φορέας προτίθεται, ενδεχομένως, να αναθέσει σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας·

ια) όσον αφορά τα προϊόντα που παρέχονται:

i) δείγματα, περιγραφή ή φωτογραφίες, η αυθεντικότητα των οποίων πρέπει να μπορεί να βεβαιώνεται κατόπιν αιτήσεως της αναθέτουσας αρχής,

ii) πιστοποιητικά εκδιδόμενα από επίσημα ινστιτούτα ή επίσημες υπηρεσίες ελέγχου της ποιότητας, αναγνωρισμένων ικανοτήτων, με τα οποία βεβαιώνεται η καταλληλότητα των προϊόντων, επαληθευόμενη με παραπομπές σε ορισμένες τεχνικές προδιαγραφές ή πρότυπα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIII

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 68 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3

Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIV

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΕΣ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 74

Κωδικός CPV	Περιγραφή
75200000-8· 75231200-6· 75231240-8· 79611000-0· 79622000-0 [Υπηρεσίες διάθεσης προσωπικού οικιακών βοηθών]· 79624000-4 [Υπηρεσίες διάθεσης νοσηλευτικού προσωπικού] και 79625000-1 [Υπηρεσίες διάθεσης ιατρικού προσωπικού] από 85000000-9 έως 85323000-9· 98133100-5, 98133000-4· 98200000-5· 98500000-8 [Νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό βοηθητικό προσωπικό] και 98513000-2 έως 98514000-9 [Υπηρεσίες ανθρώπινου δυναμικού για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες πρακτορείων διάθεσης εργατικού δυναμικού για οικιακές εργασίες, υπηρεσίες υπαλληλικού προσωπικού γραφείων για οικιακές εργασίες, Προσωρινό προσωπικό για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες οικιακής βοήθειας και Οικιακές υπηρεσίες]	Υπηρεσίες υγείας, κοινωνικές υπηρεσίες και συναφείς προς αυτές υπηρεσίες
85321000-5 και 85322000-2, 75000000-6 [Υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης, άμυνας και κοινωνικής ασφάλισης], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1· από 79995000-5 έως 79995200-7· από 80000000-4 Υπηρεσίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης έως 80660000-8· από 92000000-1 έως 92700000-8 79950000-8 [Υπηρεσίες διοργάνωσης εκθέσεων και συνεδρίων], 79951000-5 [Υπηρεσίες οργάνωσης σεμιναρίων], 79952000-2 [Υπηρεσίες εκδηλώσεων], 79952100-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων], 79953000-9 [Υπηρεσίες οργάνωσης φεστιβάλ], 79954000-6 [Υπηρεσίες οργάνωσης πάρτι], 79955000-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης επιδείξεων μόδας], 79956000-0 [Υπηρεσίες οργάνωσης εμπορικών εκθέσεων και εκθέσεων]	Διοικητικές κοινωνικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές και πολιτιστικές υπηρεσίες
75300000-9	Υπηρεσίες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης ([1])
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Υπηρεσίες παροχής επιδομάτων
98000000-3· 98120000-0· 98132000-7· 98133110 -8 και 98130000 -3	Λοιπές κοινοτικές, κοινωνικές και ατομικές υπηρεσίες, περιλαμβανομένων υπηρεσιών παρεχόμενων από συνδικαλιστικές οργανώσεις, πολιτικές οργανώσεις, ενώσεις νέων και λοιπές υπηρεσίες συλλογικών οργανώσεων
98131000-0	Θρησκευτικές υπηρεσίες
55100000-1 έως 55410000-7· 55521000-8 έως 55521200-0 [55521000-8 Υπηρεσίες τροφοδοσίας ιδιωτικών οικιών με έτοιμα φαγητά, 55521100-9 Υπηρεσίες παροχής γευμάτων κατ' οίκον από την κοινωνική πρόνοια, 55521200-0 Υπηρεσίες παράδοσης γευμάτων] 55520000-1 Υπηρεσίες τροφοδοσίας, 55522000-5 Υπηρεσίες τροφοδοσίας εταιρειών μεταφορών με έτοιμα γεύματα, 55523000-2 Υπηρεσίες τροφοδοσίας άλλων επιχειρήσεων ή ιδρυμάτων με έτοιμα γεύματα, 55524000-9 Υπηρεσίες τροφοδοσίας σχολείων με έτοιμα γεύματα 55510000-8 Υπηρεσίες καντίνας, 55511000-5 Υπηρεσίες καντίνας και άλλες υπηρεσίες καφετέριας περιορισμένης πελατείας, 55512000-2 Υπηρεσίες διαχείρισης καντίνας, 55523100-3 Υπηρεσίες σχολικών γευμάτων	Υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστιατορίων
79100000-5 έως 79140000-7· 75231100-5·	Νομικές υπηρεσίες στον βαθμό που δεν αποκλείονται βάσει του άρθρου 10 στοιχείο δ)
75100000-7 έως 75120000-3· 75123000-4· 75125000-8 έως 75131000-3	Λοιπές διοικητικές και κρατικές υπηρεσίες
75200000-8 έως 75231000-4	Παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο

Κωδικός CPV	Περιγραφή
75231210-9 έως 75231230-5· 75240000-0 έως 75252000-7· 794300000-7· 98113100-9	Υπηρεσίες φυλακών, δημόσιας ασφάλειας και διάσωσης, στο βαθμό που δεν αποκλείονται, βάσει του άρθρου 10 στοιχείο η)
79700000-1 έως 79721000-4 [Υπηρεσίες ερευνών και ασφάλειας, Υπηρεσίες ασφάλειας, Υπηρεσίες παρακολούθησης συστημάτων συναγερμού, Υπηρεσίες φύλαξης, Υπηρεσίες επιτήρησης, Υπηρεσίες συστήματος ανίχνευσης, Υπηρεσίες ανεύρεσης φυγόδικων, Υπηρεσίες περιπόλου, Υπηρεσίες παράδοσης υπηρεσιακού διακριτικού σήματος, Ανακριτικές υπηρεσίες και Υπηρεσίες γραφείου ιδιωτικής αστυνομίας] 79722000-1 [Υπηρεσίες γραφολογίας], 79723000-8 [Υπηρεσίες ανάλυσης απορριμμάτων]	Υπηρεσίες ερευνών και ασφαλείας
98900000-2 [Παροχή υπηρεσιών από οργανισμούς και φορείς εκτός επικράτειας] και 98910000-5 [Παροχή ειδικών υπηρεσιών προς διεθνείς οργανισμούς και φορείς]	Διεθνείς υπηρεσίες
64000000-6 [Υπηρεσίες ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών], 64100000-7 [Υπηρεσίες κρατικών και ιδιωτικών ταχυδρομείων], 64110000-0 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες], 64111000-7 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν εφημερίδες και περιοδικά], 64112000-4 Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν επιστολές], 64113000-1 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν δέματα], 64114000-8 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες συναλλαγής με το κοινό], 64115000-5 [Υπηρεσίες ενοικίασης ταχυδρομικών θυρίδων], 64116000-2 [Υπηρεσίες ποστ ρεστάντ], 64122000-7 [Υπηρεσίες ενδοϋπηρεσιακής αλληλογραφίας και ταχυδρόμησης]	Ταχυδρομικές υπηρεσίες
50116510-9 [Υπηρεσίες αναγόμωσης ελαστικών], 71550000-8 [Υπηρεσίες σιδηρουργού]	Διάφορες υπηρεσίες

(1) Οι υπηρεσίες αυτές δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία εάν παρέχονται ως μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να οργανώνουν την παροχή υποχρεωτικών κοινωνικών υπηρεσιών ή άλλων υπηρεσιών είτε ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος είτε ως μη οικονομικών υπηρεσιών γενικού ενδιαφέροντος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XV

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 1 παράγραφοι 1, 2, 4, 5 και 6	—
Άρθρο 1 παράγραφος 3	Άρθρο 10
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 1)	Άρθρο 1 παράγραφος 9 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 2)	Άρθρο 7 στοιχείο α)
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 3)	—
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 4) στοιχείο α)	Άρθρο 1 παράγραφος 9 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α)
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 4) στοιχείο β)	Άρθρο 1 παράγραφος 9 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β)
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 4) στοιχείο γ)	Άρθρο 1 παράγραφος 9 δεύτερο εδάφιο στοιχείο γ)
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 5)	Άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο α)
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 6)	Άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο β) πρώτη πρόταση
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 7)	Άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο β) δεύτερη πρόταση
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 8)	Άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο γ)
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 9)	Άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο δ)
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 10)	Άρθρο 1 παράγραφος 8 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 11)	Άρθρο 1 παράγραφος 8 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 12)	Άρθρο 1 παράγραφος 8 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 13)	Άρθρο 23 παράγραφος 1
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 14)	Άρθρο 1 παράγραφος 10
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 15)	—
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 16)	Άρθρο 1 παράγραφος 10
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 17)	—
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 18)	Άρθρο 1 παράγραφος 12
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 19)	Άρθρο 1 παράγραφος 13
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 20)	—
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 21)	Άρθρο 1 παράγραφος 11 στοιχείο ε)
Άρθρο 2 παράγραφος 1 σημείο 22)	—

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 2, παράγραφος 1 σημείο 23)	—
Άρθρο 2, παράγραφος 1 σημείο 24)	—
Άρθρο 2 παράγραφος 2	—
Άρθρο 3 παράγραφος 1	—
Άρθρο 3 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο	—
Άρθρο 3 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 22, άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο δ)
Άρθρο 3 παράγραφος 3	—
Άρθρο 3 παράγραφος 4	—
Άρθρο 3 παράγραφος 5	—
Άρθρο 3 παράγραφος 6	—
Άρθρο 4	Άρθρα 7, 67
Άρθρο 5 παράγραφος 1	Άρθρο 9 παράγραφος 1
Άρθρο 5 παράγραφος 2	—
Άρθρο 5 παράγραφος 3	Άρθρο 9 παράγραφος 3, άρθρο 9 παράγραφος 7 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 5 παράγραφος 4	Άρθρο 9 παράγραφος 2
Άρθρο 5 παράγραφος 5	Άρθρο 9 παράγραφος 9
Άρθρο 5 παράγραφος 6	—
Άρθρο 5 παράγραφος 7	Άρθρο 9 παράγραφος 4
Άρθρο 5 παράγραφος 8	Άρθρο 9 παράγραφος 5 στοιχείο α) πρώτο εδάφιο
Άρθρο 5 παράγραφος 9	Άρθρο 9 παράγραφος 5 στοιχείο β) πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 5 παράγραφος 10	Άρθρο 9 παράγραφος 5 στοιχείο α) τρίτο εδάφιο Άρθρο 9 παράγραφος 5 στοιχείο β) τρίτο εδάφιο
Άρθρο 5 παράγραφος 11	Άρθρο 9 παράγραφος 7
Άρθρο 5 παράγραφος 12	Άρθρο 9 παράγραφος 6
Άρθρο 5 παράγραφος 13	Άρθρο 9 παράγραφος 8 στοιχείο α)
Άρθρο 5 παράγραφος 14	Άρθρο 9 παράγραφος 8 στοιχείο β)
Άρθρο 6 παράγραφοι 1 έως 6	Άρθρο 78, άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο α)
Άρθρο 6 παράγραφος 7	Άρθρο 79 σημείο 2) στοιχείο δ)

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 7	Άρθρο 12, άρθρο 68 στοιχείο α)
Άρθρο 8 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 13, άρθρο 68 στοιχείο β)
Άρθρο 8 δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 1 παράγραφος 15
Άρθρο 9	Άρθρο 15, άρθρο 68 στοιχείο β)
Άρθρο 10 στοιχείο α)	Άρθρο 16 στοιχείο α)
Άρθρο 10 στοιχείο β)	Άρθρο 16 στοιχείο β)
Άρθρο 10 στοιχείο γ)	Άρθρο 16 στοιχείο γ)
Άρθρο 10 στοιχείο δ)	—
Άρθρο 10 στοιχείο ε)	Άρθρο 16 στοιχείο δ)
Άρθρο 10 στοιχείο στ)	—
Άρθρο 10 στοιχείο ζ)	Άρθρο 16 στοιχείο ε)
Άρθρο 10 στοιχείο η)	—
Άρθρο 10 στοιχείο θ)	—
Άρθρο 10 στοιχείο ι)	—
Άρθρο 11	Άρθρο 18
Άρθρο 12	—
Άρθρο 13 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 8 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 13 δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 8 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 14 παράγραφος 1	Άρθρο 16 στοιχείο στ)
Άρθρο 15 παράγραφος 1 και 2	Άρθρο 10, άρθρο 14, άρθρο 68 στοιχείο β)
Άρθρο 15 παράγραφος 3	Άρθρο 14, άρθρο 68 στοιχείο β)
Άρθρο 16	—
Άρθρο 17 παράγραφος 1	Άρθρο 10 δεύτερο εδάφιο, άρθρο 12 της οδηγίας 2009/81/ΕΚ
Άρθρο 17 παράγραφος 2	—
Άρθρο 18 παράγραφος 1	Άρθρο 2
Άρθρο 18 παράγραφος 2	—
Άρθρο 19 παράγραφος 1	Άρθρο 4 παράγραφος 1
Άρθρο 19 παράγραφοι 2 - 3	Άρθρο 4 παράγραφος 2
Άρθρο 20 παράγραφος 1	Άρθρο 19

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 20 παράγραφος 2	Άρθρο 19 2ο εδάφιο
Άρθρο 21 παράγραφος 1	Άρθρο 6
Άρθρο 21 παράγραφος 2	—
Άρθρο 22 παράγραφος 1	Άρθρο 42 παράγραφοι 1, 2 και 4, άρθρο 71 παράγραφος 1
Άρθρο 22 παράγραφος 2	—
Άρθρο 22 παράγραφος 3	Άρθρο 42 παράγραφος 3, άρθρο 71 παράγραφος 2
Άρθρο 22 παράγραφος 4	—
Άρθρο 22 παράγραφος 5	—
Άρθρο 22 παράγραφος 6	Άρθρο 42 παράγραφοι 5 και 6, άρθρο 71 παράγραφος 3
Άρθρο 22 παράγραφος 7 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχείο ζ)
Άρθρο 22 παράγραφος 7 δεύτερο και τρίτο εδάφιο	—
Άρθρο 23 παράγραφος 1	Άρθρο 1 παράγραφος 14 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 23 παράγραφος 2	Άρθρο 79 παράγραφος 2 στοιχεία ε) και στ)
Άρθρο 24	—
Άρθρο 25	Άρθρο 5
Άρθρο 26 παράγραφος 1	Άρθρο 28 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 26 παράγραφος 2	Άρθρο 28 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 26 παράγραφος 3	—
Άρθρο 26 παράγραφος 4	Άρθρο 28 δεύτερο εδάφιο, άρθρο 30 παράγραφος 1
Άρθρο 26 παράγραφος 5 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 35 παράγραφος 2
Άρθρο 26 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο	—
Άρθρο 26 παράγραφος 6	Άρθρο 28 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 27 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 1 παράγραφος 11 στοιχείο α)
Άρθρο 27 παράγραφος 1 δεύτερο και τρίτο εδάφιο	Άρθρο 38 παράγραφος 2
Άρθρο 27 παράγραφος 2	Άρθρο 38 παράγραφος 4
Άρθρο 27 παράγραφος 3	—
Άρθρο 27 παράγραφος 4	—
Άρθρο 28 παράγραφος 1	Άρθρο 38 παράγραφος 3 στοιχείο α), άρθρο 1 παράγραφος 11 στοιχείο β)

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 28 παράγραφος 2	Άρθρο 1 παράγραφος 11 στοιχείο β), άρθρο 38 παράγραφος 3 στοιχείο β), άρθρο 44 παράγραφος 3 πρώτη περίοδος
Άρθρο 28 παράγραφος 3	Άρθρο 38 παράγραφος 4
Άρθρο 28 παράγραφος 4	—
Άρθρο 28 παράγραφος 5	—
Άρθρο 28 παράγραφος 6	Άρθρο 38 παράγραφος 8
Άρθρο 29 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 1 παράγραφος 11 στοιχείο δ)
Άρθρο 29 παράγραφος 1 δεύτερο και τρίτο εδάφιο	—
Άρθρο 29 παράγραφος 1 τέταρτο εδάφιο	Άρθρο 38 παράγραφος 3 στοιχεία α) και β)
Άρθρο 29 παράγραφος 2	Άρθρο 1 παράγραφος 11 στοιχείο δ), άρθρο 44 παράγραφος 3 πρώτη περίοδος
Άρθρο 29 παράγραφος 3	Άρθρο 30 παράγραφος 2
Άρθρο 29 παράγραφος 4	—
Άρθρο 29 παράγραφος 5	Άρθρο 30 παράγραφος 3
Άρθρο 29 παράγραφος 6	Άρθρο 30 παράγραφος 4
Άρθρο 29 παράγραφος 7	Άρθρο 30 παράγραφος 2
Άρθρο 30 παράγραφος 1	Άρθρο 1 παράγραφος 11 στοιχείο γ), άρθρο 38 παράγραφος 3, άρθρο 44 παράγραφος 3 πρώτη περίοδος
Άρθρο 30 παράγραφος 2	Άρθρο 29 παράγραφος 2 παράγραφος 7
Άρθρο 30 παράγραφος 3	Άρθρο 29 παράγραφος 3
Άρθρο 30 παράγραφος 4	Άρθρο 29 παράγραφος 4
Άρθρο 30 παράγραφος 5	Άρθρο 29 παράγραφος 5
Άρθρο 30 παράγραφος 6	Άρθρο 29 παράγραφος 6
Άρθρο 30 παράγραφος 7	Άρθρο 29 παράγραφος 7
Άρθρο 30 παράγραφος 8	Άρθρο 29 παράγραφος 8
Άρθρο 31	—
Άρθρο 32 παράγραφος 1	Άρθρο 31 πρώτη πρόταση
Άρθρο 32 παράγραφος 2 στοιχείο α)	Άρθρο 31 σημείο 1) στοιχείο α)
Άρθρο 32 παράγραφος 2 στοιχείο β)	Άρθρο 31 σημείο 1) στοιχείο β)
Άρθρο 32 παράγραφος 2 στοιχείο γ)	Άρθρο 31 σημείο 1) στοιχείο γ)
Άρθρο 32 παράγραφος 3 στοιχείο α)	Άρθρο 31 σημείο 2) στοιχείο α)

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 32 παράγραφος 3 στοιχείο β)	Άρθρο 31 σημείο 2) στοιχείο β)
Άρθρο 32 παράγραφος 3 στοιχείο γ)	Άρθρο 31 σημείο 2) στοιχείο γ)
Άρθρο 32 παράγραφος 3 στοιχείο δ)	Άρθρο 31 σημείο 2) στοιχείο δ)
Άρθρο 32 παράγραφος 4	Άρθρο 31 σημείο 3)
Άρθρο 32 παράγραφος 5	Άρθρο 31 σημείο 4) στοιχείο β)
Άρθρο 33 παράγραφος 1	Άρθρο 32 παράγραφος 1, άρθρο 1 παράγραφος 5, άρθρο 32 παράγραφος 2 πρώτο και τέταρτο εδάφιο
Άρθρο 33 παράγραφος 2	Άρθρο 32 παράγραφος 2 δεύτερο και τρίτο εδάφιο
Άρθρο 33 παράγραφος 3	Άρθρο 32 παράγραφος 3
Άρθρο 33 παράγραφος 4	Άρθρο 32 παράγραφος 4
Άρθρο 33 παράγραφος 5	Άρθρο 32 παράγραφος 4
Άρθρο 34 παράγραφος 1	Άρθρο 33 παράγραφος 1, άρθρο 1 παράγραφος 6
Άρθρο 34 παράγραφος 2	Άρθρο 33 παράγραφος 2
Άρθρο 34 παράγραφος 3	Άρθρο 33 παράγραφος 2 μέχρι τέλους
Άρθρο 34 παράγραφος 4	Άρθρο 33 παράγραφος 3
Άρθρο 34 παράγραφος 5	Άρθρο 33 παράγραφος 4
Άρθρο 34 παράγραφος 6	Άρθρο 33 παράγραφος 6
Άρθρο 34 παράγραφος 7	—
Άρθρο 34 παράγραφος 8	—
Άρθρο 34 παράγραφος 9	Άρθρο 33 παράγραφος 7 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 35 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 54 παράγραφος 1
Άρθρο 35 παράγραφος 1 δεύτερο και τρίτο εδάφιο	Άρθρο 1 παράγραφος 7
Άρθρο 35 παράγραφος 2	Άρθρο 54 παράγραφος 2 πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 35 παράγραφος 3	Άρθρο 54 παράγραφος 2 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 35 παράγραφος 4	Άρθρο 54 παράγραφος 3
Άρθρο 35 παράγραφος 5	Άρθρο 54 παράγραφος 4
Άρθρο 35 παράγραφος 6	Άρθρο 54 παράγραφος 5
Άρθρο 35 παράγραφος 7	Άρθρο 54 παράγραφος 6
Άρθρο 35 παράγραφος 8	Άρθρο 54 παράγραφος 7

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 35 παράγραφος 9	Άρθρο 54 παράγραφος 8 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 36	—
Άρθρο 37 παράγραφος 1	Άρθρο 11 παράγραφος 1
Άρθρο 37 παράγραφος 2	Άρθρο 11 παράγραφος 2
Άρθρο 37 παράγραφος 3	—
Άρθρο 37 παράγραφος 4	Άρθρο 11 παράγραφος 2
Άρθρο 38	—
Άρθρο 39	—
Άρθρο 40	Αιτιολογική σκέψη 8
Άρθρο 41	—
Άρθρο 42 παράγραφος 1	Άρθρο 23 παράγραφος 1
Άρθρο 42 παράγραφος 2	Άρθρο 23 παράγραφος 2
Άρθρο 42 παράγραφος 3	Άρθρο 23 παράγραφος 3
Άρθρο 42 παράγραφος 4	Άρθρο 23 παράγραφος 8
Άρθρο 42 παράγραφος 5	Άρθρο 23 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 42 παράγραφος 6	Άρθρο 23 παράγραφος 5 πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 43 παράγραφος 1	Άρθρο 23 παράγραφος 6
Άρθρο 43 παράγραφος 2	Άρθρο 23 παράγραφος 6 πρώτη περίπτωση
Άρθρο 44 παράγραφος 1	Άρθρο 23 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο, παράγραφος 5 δεύτερο και τρίτο εδάφιο, παράγραφος 6 δεύτερο εδάφιο, παράγραφος 7
Άρθρο 44 παράγραφος 2	Άρθρο 23 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο, παράγραφος 5 πρώτο εδάφιο, παράγραφος 6 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 44 παράγραφος 4	—
Άρθρο 45 παράγραφος 1	Άρθρο 24 παράγραφος 1 και 2
Άρθρο 45 παράγραφος 2	Άρθρο 24 παράγραφος 3
Άρθρο 45 παράγραφος 3	Άρθρο 24 παράγραφος 4
Άρθρο 46	—
Άρθρο 47 παράγραφος 1	Άρθρο 38 παράγραφος 1
Άρθρο 47 παράγραφος 2	Άρθρο 38 παράγραφος 7
Άρθρο 47 παράγραφος 3	Άρθρο 38 παράγραφος 7

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 48 παράγραφος 1	Άρθρο 35 παράγραφος 1, άρθρο 36 παράγραφος 1
Άρθρο 48 παράγραφος 2	—
Άρθρο 49	Άρθρο 35 παράγραφος 2, άρθρο 36 παράγραφος 1
Άρθρο 50 παράγραφοι 1-3	Άρθρο 35 παράγραφος 4 πρώτο έως τρίτο εδάφιο, άρθρο 36 παράγραφος 1
Άρθρο 50 παράγραφος 4	Άρθρο 35 παράγραφος 4 πέμπτο εδάφιο
Άρθρο 51 παράγραφος 1	Άρθρο 36 παράγραφος 1, άρθρο 79 παράγραφος 1 στοιχείο α)
Άρθρο 51 παράγραφος 2	Άρθρο 36 παράγραφος 2
Άρθρο 51 παράγραφος 2	Άρθρο 36 παράγραφος 3 και παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 51 παράγραφος 3	Άρθρο 36 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 51 παράγραφος 4	—
Άρθρο 51 παράγραφος 5 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 36 παράγραφος 7
Άρθρο 51 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 36 παράγραφος 8
Άρθρο 51 παράγραφος 6	Άρθρο 37
Άρθρο 52 παράγραφος 1	Άρθρο 36 παράγραφος 5 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 52 παράγραφος 2 και 3	Άρθρο 36 παράγραφος 5 δεύτερο και τρίτο εδάφιο
Άρθρο 53 παράγραφος 1	Άρθρο 38 παράγραφος 6
Άρθρο 53 παράγραφος 2	Άρθρο 39 παράγραφος 2
Άρθρο 54 παράγραφος 1	Άρθρο 40 παράγραφος 1
Άρθρο 54 παράγραφος 2	Άρθρο 40 παράγραφος 2
Άρθρο 55 παράγραφος 1	Άρθρο 41 παράγραφος 1
Άρθρο 55 παράγραφος 2	Άρθρο 41 παράγραφος 2
Άρθρο 55 παράγραφος 3	Άρθρο 41 παράγραφος 3
Άρθρο 56 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 44 παράγραφος 1
Άρθρο 56 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο	—
Άρθρο 56 παράγραφος 3	—
Άρθρο 56 παράγραφος 4	—
Άρθρο 56 παράγραφος 5	—
Άρθρο 57 παράγραφος 1	Άρθρο 45 παράγραφος 1
Άρθρο 57 παράγραφος 2	Άρθρο 45 παράγραφος 2 στοιχεία ε) και στ)
Άρθρο 57 παράγραφος 3	Άρθρο 45 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 57 παράγραφος 4	Άρθρο 45 παράγραφος 2
Άρθρο 57 παράγραφος 5	—
Άρθρο 57 παράγραφος 6	—
Άρθρο 57 παράγραφος 7	Άρθρο 45 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο και παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 58 παράγραφος 1	Άρθρο 44 παράγραφος 1 παράγραφος 2 πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 58 παράγραφος 2	Άρθρο 46
Άρθρο 58 παράγραφος 3	Άρθρο 47
Άρθρο 58 παράγραφος 4	Άρθρο 48
Άρθρο 58 παράγραφος 5	Άρθρο 44 παράγραφος 2
Άρθρο 59	—
Άρθρο 60 παράγραφος 1	Άρθρο 47 παράγραφοι 4 έως 5, άρθρο 48 παράγραφος 6
Άρθρο 60 παράγραφος 2	Άρθρο 45 παράγραφος 3
Άρθρο 60 παράγραφος 3 και 4	Άρθρο 47 παράγραφοι 1 και 5, άρθρο 48 παράγραφος 2
Άρθρο 60 παράγραφος 5	—
Άρθρο 61	—
Άρθρο 62 παράγραφος 1	Άρθρο 49
Άρθρο 62 παράγραφος 2	Άρθρο 50
Άρθρο 62 παράγραφος 3	—
Άρθρο 63 παράγραφος 1	Άρθρο 47 παράγραφοι 2 και 3, άρθρο 48 παράγραφος 3 και 4
Άρθρο 63 παράγραφος 2	—
Άρθρο 63 παράγραφος 1	Άρθρο 52 παράγραφος 1, άρθρο 52 παράγραφος 7
Άρθρο 64 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 52 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 64 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 52 παράγραφος 1 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 64 παράγραφος 3	Άρθρο 52 παράγραφος 2
Άρθρο 64 παράγραφος 4	Άρθρο 52 παράγραφος 3
Άρθρο 64 παράγραφος 5 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 52 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 64 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 52 παράγραφος 4 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 64 παράγραφος 6 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 52 παράγραφος 5 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 64 παράγραφος 6 δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 52 παράγραφος 6

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 64 παράγραφος 7	Άρθρο 52 παράγραφος 5 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 64 παράγραφος 8	—
Άρθρο 65	Άρθρο 44 παράγραφος 3
Άρθρο 66	Άρθρο 44 παράγραφος 4
Άρθρο 67 παράγραφος 1	Άρθρο 53 παράγραφος 1
Άρθρο 67 παράγραφος 2	Άρθρο 53 παράγραφος 1
Άρθρο 67 παράγραφος 2α	—
Άρθρο 67 παράγραφος 4	Αιτιολογική σκέψη 1, αιτιολογική σκέψη 46 τρίτο εδάφιο
Άρθρο 67 παράγραφος 5	Άρθρο 53 παράγραφος 2
Άρθρο 68	—
Άρθρο 69 παράγραφος 1	Άρθρο 55 παράγραφος 1
Άρθρο 69 παράγραφος 2 στοιχείο α)	Άρθρο 55 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο στοιχείο α)
Άρθρο 69 παράγραφος 2 στοιχείο β)	Άρθρο 55 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β)
Άρθρο 69 παράγραφος 2 στοιχείο γ)	Άρθρο 55 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο στοιχείο γ)
Άρθρο 69 παράγραφος 2 στοιχείο δ)	Άρθρο 55 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο στοιχείο δ)
Άρθρο 69 παράγραφος 2 στοιχείο ε)	—
Άρθρο 69 παράγραφος 2 στοιχείο στ)	Άρθρο 55 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο στοιχείο ε)
Άρθρο 69 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο	Άρθρο 55 παράγραφος 2
Άρθρο 69 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο	—
Άρθρο 69 παράγραφος 4	Άρθρο 55 παράγραφος 3
Άρθρο 69 παράγραφος 5	—
Άρθρο 70	Άρθρο 26
Άρθρο 71 παράγραφος 1	—
Άρθρο 71 παράγραφος 2	Άρθρο 25 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 71 παράγραφος 3	—
Άρθρο 71 παράγραφος 4	Άρθρο 25 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 71 παράγραφοι 5 - 8	—
Άρθρο 72	—
Άρθρο 73	—

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Άρθρο 74	—
Άρθρο 75	—
Άρθρο 76	—
Άρθρο 77	—
Άρθρο 78	Άρθρο 67 παράγραφος 2
Άρθρο 79 παράγραφοι 1 - 2	Άρθρο 69 παράγραφοι 1 - 2
Άρθρο 79 παράγραφος 3	Άρθρο 70 παράγραφος 1, άρθρο 79 παράγραφος 1 στοιχείο α)
Άρθρο 80 παράγραφος 1	—
Άρθρο 80 παράγραφος 2	Άρθρο 66 παράγραφος 2
Άρθρο 80 παράγραφος 3	Άρθρο 72
Άρθρο 81	Άρθρο 73
Άρθρο 82	Άρθρο 74
Άρθρο 83 παράγραφος 1	Άρθρο 81 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 83 παράγραφοι 2 - 6	—
Άρθρο 84	Άρθρο 43
Άρθρο 85	—
Άρθρο 86	—
Άρθρο 87	Άρθρο 77 παράγραφοι 3 και 4
Άρθρο 88	Άρθρο 77 παράγραφος 5
Άρθρο 89 παράγραφοι 1 και 2	Άρθρο 77 παράγραφοι 1, 2
Άρθρο 89 παράγραφος 3	—
Άρθρο 90 παράγραφος 1	Άρθρο 80 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο
Άρθρο 90 παράγραφοι 2 - 5	—
Άρθρο 90 παράγραφος 6	Άρθρο 80 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 91	Άρθρο 82
Άρθρο 92	—
Άρθρο 93	Άρθρο 83
Άρθρο 94	Άρθρο 84
Παράρτημα I	Παράρτημα IV

Παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/18/ΕΚ
Παράρτημα II	Παράρτημα I
Παράρτημα III	Παράρτημα V
—	Παράρτημα III
Παράρτημα IV στοιχεία α) - στ)	Παράρτημα X στοιχεία β) - η)
Παράρτημα IV στοιχείο ζ)	—
Παράρτημα V – Μέρος Α	Παράρτημα VII – Μέρος Α
Παράρτημα V – Μέρος Β – I	Παράρτημα VII – Μέρος Α
Παράρτημα V – Μέρος Β – II	—
Παράρτημα V – Μέρος Γ	Παράρτημα VII – Μέρος Α
Παράρτημα V – Μέρος Δ	Παράρτημα VII – Μέρος Α
Παράρτημα V – Μέρος Ε	Παράρτημα VII – Μέρος Δ
Παράρτημα V – Μέρος ΣΤ	Παράρτημα VII – Μέρος Δ
Παράρτημα V – Μέρος Ζ	—
Παράρτημα V – Μέρος Η	—
Παράρτημα V – Μέρος Θ	—
Παράρτημα V – Μέρος Ι	—
Παράρτημα VI	Άρθρο 54 παράγραφος 3 στοιχεία α) - στ)
Παράρτημα VII	Παράρτημα VI
Παράρτημα VIII	Παράρτημα VIII
Παράρτημα IX, 1	Άρθρο 40 παράγραφος 5
Παράρτημα IX, 2	—
Παράρτημα X	—
Παράρτημα XI	Παράρτημα IX, Μέρη Α, Β, Γ
Παράρτημα XII, Μέρος I	Άρθρο 47 παράγραφος 1
Παράρτημα XII, Μέρος II	Άρθρο 48 παράγραφος 2
Παράρτημα XIII	—
Παράρτημα XIV	Παράρτημα II
Παράρτημα XV	Παράρτημα XII

ΟΔΗΓΙΑ 2014/25/ΕΕ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 26ης Φεβρουαρίου 2014

σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 53 παράγραφος 1, το άρθρο 62 και το άρθρο 114,

Έχοντας υπόψη την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Κατόπιν διαβίβασης του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ([1]),

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Επιτροπής των Περιφερειών ([2]),

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία ([3]),

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

(1) Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης του εγγράφου εργασίας της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 2011 με τίτλο «Έκθεση αξιολόγησης: Επιπτώσεις και αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας της Ένωσης περί δημοσίων προμηθειών», κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθούν κανόνες για τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, καθώς οι εθνικές αρχές εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα να επηρεάσουν τη συμπεριφορά των εν λόγω φορέων, συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στο κεφάλαιό τους και της εκπροσώπησής τους στα όργανα διοίκησης, διαχείρισης ή εποπτείας των φορέων. Ένας άλλος λόγος να συνεχιστεί η ρύθμιση των προμηθειών στους εν λόγω τομείς είναι ο κλειστός χαρακτήρας των αγορών στις οποίες δραστηριοποιούνται οι φορείς, λόγω της ύπαρξης ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων που έχουν χορηγηθεί από τα κράτη μέλη όσον αφορά την τροφοδότηση, τη διάθεση ή τη λειτουργία των δικτύων για την παροχή της συγκεκριμένης υπηρεσίας.

(2) Για να διασφαλιστεί το άνοιγμα στον ανταγωνισμό των προμηθειών φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, είναι σκόπιμο να θεσπισθούν διατάξεις για τον συντονισμό των διαδικασιών όσον αφορά συμβάσεις που υπερβαίνουν μια συγκεκριμένη αξία. Ο συντονισμός είναι απαραίτητος για να εξασφαλιστεί η εφαρμογή των αρχών της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), ιδίως της αρχής της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, της ελευθερίας εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, καθώς και των αρχών που απορρέουν από αυτές, όπως η αρχή της ίσης μεταχείρισης, η αρχή της αποφυγής των διακρίσεων, η αρχή της αμοιβαίας αναγνώρισης, η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή της διαφάνειας. Λόγω της φύσεως των τομέων που καλύπτει, ο συντονισμός των διαδικασιών για τις προμήθειες σε επίπεδο Ένωσης θα πρέπει, διασφαλίζοντας την εφαρμογή των εν λόγω αρχών, να θέσει ένα πλαίσιο θεμιτών εμπορικών πρακτικών και να επιτρέπει τη μέγιστη δυνατή ευελιξία.

(3) Για προμήθειες των οποίων η αξία είναι χαμηλότερη από την αξία που ενεργοποιεί την εφαρμογή των διατάξεων ενωσιακού συντονισμού, είναι σκόπιμο να υπενθυμιστεί η νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την ορθή εφαρμογή των κανόνων και των αρχών της ΣΛΕΕ.

(4) Οι δημόσιες προμήθειες διαδραματίζουν ρόλο ζωτικής σημασίας στη στρατηγική «Ευρώπη 2020» που περιλαμβάνεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 3ης Μαρτίου 2010 με τίτλο «Ευρώπη 2020, μια στρατηγική για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» («στρατηγική Ευρώπη 2020 για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη»), ως ένα από τα αγορακεντρικά εργαλεία που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την επίτευξη έξυπνης, αειφόρου και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξης, διασφαλίζοντας παράλληλα την πλέον αποδοτική χρήση των δημόσιων πόρων. Για τον σκοπό αυτό, οι ισχύοντες κανόνες σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες που εγκρίθηκαν δυνάμει της οδηγίας 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]), και της οδηγίας 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]), θα πρέπει να αναθεωρηθούν και να εκσυγχρονιστούν με σκοπό να αυξηθεί η αποδοτικότητα των δημόσιων δαπανών, διευκολύνοντας ιδιαίτερα τη συμμετοχή μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) στις δημόσιες προμήθειες, καθώς και να επιτραπεί στους αγοραστές να αξιοποιήσουν καλύτερα τις δημόσιες προμήθειες για την υποστήριξη κοινών κοινωνικών στόχων. Επίσης, πρέπει να διευκρινιστούν βασικές έννοιες και νοήματα προκειμένου να διασφαλιστεί μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου και να ενσωματωθούν ορισμένες πτυχές από τη σχετική πάγια νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

([1]) ΕΕ C 191 της 29.6.2012, σ. 84.
([2]) ΕΕ C 391 της 18.12.2012, σ. 49.
([3]) Θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 15ης Ιανουαρίου 2014 (δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα) και απόφαση του Συμβουλίου της 11ης Φεβρουαρίου 2014.
([4]) Οδηγία 2004/17/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών ανάθεσης συμβάσεων στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών (ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 1).
([5]) Οδηγία 2004/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 31ης Μαρτίου 2004, περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών (ΕΕ L 134 της 30.4.2004, σ. 114).

(5) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία [1], ιδίως όσον αφορά την επιλογή των μέσων επικοινωνίας, των τεχνικών προδιαγραφών, των κριτηρίων ανάθεσης και των όρων εκτέλεσης των συμβάσεων

(6) Είναι σκόπιμο η έννοια των προμηθειών στην παρούσα οδηγία να προσεγγίζει κατά το δυνατόν την αντίστοιχη της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [2], λαμβάνοντας δεόντως υπόψη τις ιδιαιτερότητες των τομέων που καλύπτει η παρούσα οδηγία.

(7) Υπενθυμίζεται ότι καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να αναθέσουν σε τρίτους ή σε εξωτερικούς φορείς την παροχή υπηρεσιών τις οποίες επιθυμούν να παρέχουν τα ίδια ή τις οποίες επιθυμούν να οργανώσουν με τρόπο διαφορετικό από τη διαδικασία των προμηθειών κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας. Η παροχή υπηρεσιών που βασίζεται σε νομοθετικές, κανονιστικές διατάξεις ή σε συμβάσεις εργασίας εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Σε ορισμένα κράτη μέλη αυτό μπορεί να αφορά για παράδειγμα την παροχή συγκεκριμένων υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο, όπως παροχή πόσιμου ύδατος.

(8) Είναι επίσης σκόπιμο να υπενθυμιστεί ότι η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να επηρεάζει τη νομοθεσία των κρατών μελών στον τομέα της κοινωνικής ασφάλισης ούτε θα πρέπει να αφορά την ελευθέρωση των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος που ανατίθενται αποκλειστικά σε δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς ούτε την ιδιωτικοποίηση δημόσιων φορέων παροχής υπηρεσιών.

Θα πρέπει, επίσης, να υπενθυμιστεί ότι τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να οργανώνουν την παροχή υποχρεωτικών κοινωνικών υπηρεσιών ή άλλων υπηρεσιών, όπως οι ταχυδρομικές υπηρεσίες, είτε με τη μορφή υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος είτε με τη μορφή μη οικονομικών υπηρεσιών γενικού συμφέροντος είτε ως συνδυασμό των ανωτέρω. Τονίζεται ότι οι μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος δεν θα πρέπει να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(9) Τέλος, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι η παρούσα οδηγία δεν θίγει την ελευθερία των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών να καθορίζουν, σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης, τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, το πεδίο εφαρμογής τους και τα χαρακτηριστικά της προς παροχή υπηρεσίας, συμπεριλαμβανομένων ενδεχόμενων προδιαγραφών όσον αφορά την ποιότητα, προκειμένου να επιτευχθούν οι στόχοι δημόσιας πολιτικής τους. Η παρούσα οδηγία επίσης δεν θα πρέπει να θίγει την εξουσία των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών να παρέχουν, να παραγγέλλουν και να χρηματοδοτούν υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος, σύμφωνα με το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 26 για τις υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος που προσαρτάται στη ΣΛΕΕ και στη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ). Επιπλέον, η παρούσα οδηγία δεν αφορά τη χρηματοδότηση υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος ή τα συστήματα ενισχύσεων που χορηγούν τα κράτη μέλη, ιδίως στον κοινωνικό τομέα, σύμφωνα με τους ενωσιακούς κανόνες περί ανταγωνισμού.

(10) Μια σύμβαση θα πρέπει να θεωρείται σύμβαση έργου μόνο αν το αντικείμενό της καλύπτει ειδικά την εκτέλεση δραστηριοτήτων που απαριθμούνται στο παράρτημα I, ακόμα κι αν η σύμβαση καλύπτει την παροχή και άλλων υπηρεσιών αναγκαίων για την εκτέλεση των εν λόγω δραστηριοτήτων. Οι συμβάσεις υπηρεσιών, ιδίως στον τομέα των υπηρεσιών διαχείρισης ακινήτων, μπορούν, σε ορισμένες περιπτώσεις, να περιλαμβάνουν και την εκτέλεση έργων. Ωστόσο, όταν τα έργα αυτά είναι παρεμπίπτοντα ως προς το κύριο αντικείμενο της σύμβασης και αποτελούν πιθανή συνέπεια ή συμπλήρωμα αυτού του αντικειμένου, το γεγονός ότι τα εν λόγω έργα περιλαμβάνονται στη σύμβαση δεν δικαιολογεί τον χαρακτηρισμό της σύμβασης υπηρεσιών ως σύμβασης έργου.

Ωστόσο, λόγω της πολυμορφίας των συμβάσεων έργων, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να μπορούν να προβλέπουν τόσο τη χωριστή όσο και την από κοινού ανάθεση των συμβάσεων μελέτης και εκτέλεσης έργου. Η παρούσα οδηγία δεν αποσκοπεί να επιβάλει τη χωριστή ή την από κοινού ανάθεση της σύμβασης.

(11) Για την υλοποίηση έργου που να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις που ορίζει η αναθέτουσα αρχή, η εν λόγω αρχή πρέπει να έχει λάβει μέτρα για τον καθορισμό του είδους του έργου ή, τουλάχιστον, να έχει ασκήσει καθοριστική επιρροή στον σχεδιασμό του. Το εάν ο εργολάβος εκτελεί το σύνολο ή μέρος του έργου με δικά του μέσα ή εάν μεριμνά για την εκτέλεση του έργου με άλλα μέσα, δεν πρέπει να επηρεάζει τον χαρακτηρισμό της σύμβασης ως σύμβασης έργου, εφόσον ο εργολάβος αναλαμβάνει άμεση ή έμμεση, νομικώς εκτελεστέα, υποχρέωση να μεριμνήσει για την εκτέλεση των έργων.

(12) Η έννοια «αναθέτουσες αρχές» και ειδικότερα ο όρος «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» έχουν εξεταστεί επανειλημμένως στη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκειμένου να αποσαφηνιστεί ότι το προσωπικό πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας πρέπει να παραμείνει αμετάβλητο, είναι σκόπιμο να διατηρηθούν οι ορισμοί επί των οποίων βασίστηκε το Δικαστήριο και να ενσωματωθούν ορισμένες διευκρινίσεις που προσφέρει αυτή η νομολογία για την καλύτερη κατανόηση των ορισμών, χωρίς πρόθεση τροποποίησης της σημασίας τους, ως έχει διαμορφωθεί από τη νομολογία.

[1] Εγκρίθηκε με την απόφαση 2010/48/ΕΚ του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2009, σχετικά με τη σύναψη, από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (ΕΕ L 23 της 27.1.2010, σ. 35).

[2] Οδηγία 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, για τις δημόσιες προμήθειες (βλέπε σελίδα 65 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι ένας οργανισμός ο οποίος λειτουργεί υπό κανονικές συνθήκες αγοράς, στοχεύει στο κέρδος και υφίσταται τις ζημίες που απορρέουν από την άσκηση της δραστηριότητάς του δεν θα πρέπει να θεωρείται «οργανισμός δημοσίου δικαίου», δεδομένου ότι έχει συσταθεί για να ικανοποιήσει ή του έχει ανατεθεί το καθήκον να ικανοποιήσει ανάγκες γενικού συμφέροντος οι οποίες θεωρούνται ότι έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα. Ομοίως, η προϋπόθεση σχετικά με την προέλευση της χρηματοδότησης του υπό εξέταση οργανισμού μελετήθηκε επίσης από τη νομολογία, η οποία διευκρίνισε μεταξύ άλλων ότι χρηματοδότηση «κατά το πλείστον» σημαίνει άνω του μισού και ότι η εν λόγω χρηματοδότηση μπορεί να περιλαμβάνει πληρωμές από χρήστες οι οποίες επιβάλλονται, υπολογίζονται και εισπράττονται σύμφωνα με τους κανόνες του δημόσιου δικαίου.

(13) Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων, οι ισχύοντες κανόνες θα πρέπει να καθορίζονται όσον αφορά το κύριο αντικείμενο της σύμβασης, εάν τα διάφορα τμήματα της συγκεκριμένης σύμβασης είναι αντικειμενικώς αδύνατον να διαχωριστούν. Θα πρέπει συνεπώς να αποσαφηνιστεί με ποιον τρόπο οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να καθορίζουν κατά πόσον τα διάφορα μέρη μπορούν να διαχωριστούν ή όχι. Η αποσαφήνιση αυτή θα πρέπει να βασίζεται στη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο καθορισμός θα πρέπει να πραγματοποιείται κατά περίπτωση, χωρίς να επαρκεί η δεδηλωμένη ή εκτιμώμενη πρόθεση του αναθέτοντος φορέα να θεωρήσει αδιαίρετες τις διάφορες πτυχές που συνθέτουν μια μεικτή σύμβαση· η πρόθεση αυτή πρέπει να υποστηρίζεται από αντικειμενικά αποδεικτικά στοιχεία που είναι ικανά να την αιτιολογήσουν και να δικαιολογήσουν την ανάγκη να συναφθεί ενιαία σύμβαση. Μια τέτοια δικαιολογημένη ανάγκη να συναφθεί ενιαία σύμβαση μπορεί να υφίσταται, για παράδειγμα, στην περίπτωση κατασκευής ενός κτιρίου, μέρος του οποίου πρόκειται να χρησιμοποιηθεί απευθείας από τον σχετικό αναθέτοντα φορέα ενώ άλλο μέρος του πρόκειται να λειτουργήσει βάσει παραχώρησης, φέρ' ειπείν ως χώρος στάθμευσης για το κοινό. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η ανάγκη σύναψης ενιαίας σύμβασης μπορεί να οφείλεται και σε τεχνικούς και σε οικονομικούς λόγους.

(14) Σε περίπτωση μεικτών συμβάσεων που μπορούν να διαχωριστούν, οι αναθέτοντες φορείς είναι πάντοτε ελεύθεροι να αναθέσουν χωριστές συμβάσεις για τα διάφορα τμήματα της μεικτής σύμβασης, οπότε οι διατάξεις που ισχύουν για κάθε τμήμα πρέπει να καθορίζονται αποκλειστικά όσον αφορά τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης σύμβασης. Αντιθέτως, εάν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν να συμπεριλάβουν στις προμήθειες και άλλα στοιχεία, ανεξαρτήτως της αξίας τους και του νομικού καθεστώτος στο οποίο θα υπέκειντο τα στοιχεία αυτά σε διαφορετική περίπτωση, τότε ως βασική αρχή θα πρέπει να ισχύει ότι, σε περίπτωση που, εάν η σύμβαση ανετίθετο μόνη της, θα έπρεπε να ανατεθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, τότε η παρούσα οδηγία θα πρέπει να συνεχίσει να ισχύει για ολόκληρη τη μεικτή σύμβαση.

(15) Ωστόσο, θα πρέπει να προβλεφθούν ειδικές διατάξεις για τις μεικτές συμβάσεις που άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας ή περιλαμβάνουν τμήματα που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της ΣΛΕΕ. Στις περιπτώσεις αυτές, θα πρέπει να είναι δυνατή η μη εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι υφίσταται αντικειμενικός λόγος για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης και ότι η απόφαση για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης δεν λαμβάνεται με σκοπό την εξαίρεση συμβάσεων από την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας ή της οδηγίας 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]). Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι δεν θα πρέπει να εμποδίζονται οι αναθέτουσες αρχές να επιλέγουν να εφαρμόζουν την παρούσα οδηγία, αντί της οδηγίας 2009/81/ΕΚ, σε ορισμένες μεικτές συμβάσεις.

(16) Επιπλέον είναι δυνατόν να ανατίθενται συμβάσεις με σκοπό την ικανοποίηση των απαιτήσεων πολλαπλών δραστηριοτήτων, που υπόκεινται πιθανώς σε διαφορετικά νομικά καθεστώτα. Πρέπει να διευκρινιστεί ότι το νομικό καθεστώς που ισχύει για μια ενιαία σύμβαση η οποία προορίζεται να καλύψει πολλαπλές δραστηριότητες πρέπει να υπόκειται στους κανόνες που ισχύουν για την κύρια δραστηριότητα για την οποία προορίζεται. Ο προσδιορισμός της κύριας δραστηριότητας για την οποία προορίζεται η σύμβαση μπορεί να βασίζεται σε ανάλυση των απαιτήσεων τις οποίες πρέπει να πληροί η συγκεκριμένη σύμβαση, η οποία διενεργείται από τον αναθέτοντα φορέα με σκοπό να εκτιμηθεί η αξία της σύμβασης και να συνταχθούν τα έγγραφα προμηθειών. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως στην αγορά ενός μόνον εξοπλισμού για την εκτέλεση διαφόρων δραστηριοτήτων για τις οποίες δεν είναι διαθέσιμες πληροφορίες που να επιτρέπουν την εκτίμηση του αντίστοιχου βαθμού χρήσης, ίσως είναι αντικειμενικά αδύνατο να προσδιοριστεί η κύρια δραστηριότητα για την οποία προορίζεται η σύμβαση. Θα πρέπει να επισημαίνεται ποιοι κανόνες εφαρμόζονται σε τέτοιες περιπτώσεις.

(17) Θα πρέπει να αποσαφηνιστεί ότι η έννοια του «οικονομικού φορέα» θα πρέπει να ερμηνεύεται διασταλτικά, ώστε να καλύπτει κάθε πρόσωπο και/ή οντότητα που προσφέρει την εκτέλεση εργασιών, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά, ανεξαρτήτως της νομικής μορφής υπό την οποία έχει επιλέξει να λειτουργεί. Ως εκ τούτου, η έννοια του οικονομικού φορέα περιλαμβάνει εταιρείες, υποκαταστήματα, θυγατρικές, συμπράξεις, συνεταιριστικές επιχειρήσεις, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, πανεπιστήμια, δημόσια και ιδιωτικά, και άλλες μορφές οντοτήτων πλην των φυσικών προσώπων, ασχέτως του εάν πρόκειται πάντοτε για «νομικά πρόσωπα».

([1]) Οδηγία 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 216 της 20.8.2009, σ. 76).

(18) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι όμιλοι οικονομικών φορέων, ακόμη και όταν συνασπίζονται υπό μορφή προσωρινής ένωσης, μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης χωρίς να χρειάζεται να λάβουν συγκεκριμένη νομική μορφή. Στο βαθμό που αυτό είναι απαραίτητο, όταν για παράδειγμα απαιτείται από κοινού και εις ολόκληρον ευθύνη, μπορεί να απαιτηθεί από τους ομίλους οικονομικών φορέων να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή, όταν τους ανατεθεί η σύμβαση.

Θα πρέπει να διευκρινιστεί επίσης ότι οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να μπορούν να καθορίζουν ρητά τον τρόπο με τον οποίο οι όμιλοι οικονομικών φορέων πρέπει να πληρούν τα κριτήρια και τις απαιτήσεις σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, που απαιτούνται όταν οι οικονομικοί φορείς συμμετέχουν μεμονωμένα.

Η εκτέλεση της σύμβασης από ομίλους οικονομικών φορέων ενδέχεται να απαιτεί τον καθορισμό όρων που δεν επιβάλλονται σε μεμονωμένους συμμετέχοντες. Οι όροι αυτοί, οι οποίοι θα πρέπει να έχουν αντικειμενική και αναλογική βάση, θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, φερ' ειπείν, την απαίτηση να ορισθεί κοινός εκπρόσωπος ή επικεφαλής εταίρος, για τους σκοπούς της διαδικασίας των προμηθειών ή την απαίτηση λήψης πληροφοριών σχετικά με τη σύνθεσή τους.

(19) Προκειμένου να διασφαλίζεται πραγματικό άνοιγμα της αγοράς και ισόρροπη εφαρμογή των κανόνων περί προμηθειών στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών, είναι απαραίτητο οι καλυπτόμενοι φορείς να προσδιορίζονται σε βάση διαφορετική από το νομικό καθεστώς τους. Επομένως, πρέπει να διασφαλίζεται ότι δεν θίγεται η ίση μεταχείριση των αναθετόντων φορέων που δραστηριοποιούνται στον δημόσιο τομέα και εκείνων που δραστηριοποιούνται στον ιδιωτικό τομέα. Επίσης, είναι απαραίτητο να διασφαλίζεται, σύμφωνα με το άρθρο 345 της ΣΛΕΕ, ότι δεν θίγονται οι κανόνες που διέπουν το σύστημα ιδιοκτησιακού καθεστώτος στα κράτη μέλη.

(20) Η έννοια των ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων αποτελεί κεντρικό στοιχείο στον ορισμό του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, καθώς οι φορείς που δεν είναι ούτε αναθέτουσες αρχές ούτε δημόσιες επιχειρήσεις κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας υπόκεινται στις διατάξεις της μόνο στον βαθμό που ασκούν μία από τις δραστηριότητες που καλύπτονται βάσει τέτοιου είδους δικαιωμάτων. Είναι συνεπώς σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι δικαιώματα που έχουν εκχωρηθεί μέσω διαδικασίας που βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια, ιδίως σύμφωνα με τη νομοθεσία της Ένωσης, και για την οποία έχει διασφαλιστεί επαρκής δημοσιότητα, δεν συνιστούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας.

Στην εν λόγω νομοθεσία θα πρέπει να περιλαμβάνονται η οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), η οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]), η οδηγία 97/67/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([3]), ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([4]), και ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([5]).

Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι ο ανωτέρω κατάλογος νομοθεσίας δεν είναι εξαντλητικός και ότι δικαιώματα οιασδήποτε μορφής που παρέχονται, μεταξύ άλλων με πράξεις εκχώρησης, μέσω διαδικασίας που βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια και για την οποία έχει διασφαλιστεί επαρκής δημοσιότητα,, δεν συνιστούν ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα για τους σκοπούς του καθορισμού του προσωπικού πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Η έννοια των αποκλειστικών δικαιωμάτων πρέπει επίσης να χρησιμοποιείται προκειμένου να καθορίζεται εάν δικαιολογείται η χρήση διαδικασίας διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού λόγω του ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα λόγω της προστασίας ορισμένων αποκλειστικών δικαιωμάτων.

Ωστόσο, έχοντας κατά νου το διαφορετικό ratio legis στο οποίο βασίζονται οι εν λόγω διατάξεις, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η έννοια των αποκλειστικών δικαιωμάτων δεν είναι απαραίτητο να έχει το ίδιο περιεχόμενο και στα δύο πλαίσια. Θα πρέπει συνεπώς να διευκρινιστεί ότι ένας φορέας που έχει κερδίσει το αποκλειστικό δικαίωμα να παρέχει συγκεκριμένη υπηρεσία σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή ύστερα από διαδικασία που βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια για την οποία έχει εξασφαλιστεί επαρκής διαφάνεια, δεν θα αποτελούσε, εάν επρόκειτο για ιδιωτικό οργανισμό, αναθέτοντα φορέα αλλά ωστόσο θα ήταν ο μόνος φορέας που θα μπορούσε να παράσχει τη δεδομένη υπηρεσία στην εν λόγω περιοχή.

([1]) Οδηγία 2009/73/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου και την κατάργηση της οδηγίας 2003/55/ΕΚ (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 94).

([2]) Οδηγία 2009/72/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής ενέργειας και για την κατάργηση της οδηγίας 2003/54/ΕΚ (ΕΕ L 211 της 14.8.2009, σ. 55).

([3]) Οδηγία 97/67/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών (ΕΕ L 15 της 21.1.1998, σ. 14).

([4]) Οδηγία 94/22/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1994, για τους όρους χορήγησης και χρήσης των αδειών αναζήτησης, εξερεύνησης και παραγωγής υδρογονανθράκων (ΕΕ L 164 της 30.6.1994, σ. 3).

([5]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70 (ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 1).

(21) Ορισμένοι φορείς δραστηριοποιούνται στους τομείς της παραγωγής, της μετάδοσης ή της διανομής θερμότητας και ψύξης Ενδέχεται να υπάρχει κάποια αβεβαιότητα ως προς το ποιοι κανόνες ισχύουν για τις δραστηριότητες σχετικά με τη θέρμανση και την ψύξη αντίστοιχα. Πρέπει λοιπόν να διευκρινισθεί ότι αναθέτουσες αρχές, δημόσιες επιχειρήσεις και ιδιωτικές εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον τομέα της θέρμανσης υπόκεινται στην παρούσα οδηγία, ωστόσο, στην περίπτωση των ιδιωτικών εταιρειών, υπό την επιπλέον προϋπόθεση ότι λειτουργούν βάσει ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων. Αντιθέτως, οι αναθέτουσες αρχές που δραστηριοποιούνται στον τομέα της ψύξης υπόκεινται στις διατάξεις της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ενώ οι δημόσιες επιχειρήσεις και οι ιδιωτικές εταιρείες —ανεξαρτήτως του εάν αυτές οι τελευταίες λειτουργούν βάσει ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων— δεν υπόκεινται στους κανόνες περί προμηθειών. Τέλος, πρέπει να διευκρινιστεί ότι συμβάσεις που ανατίθενται για την εκτέλεση τόσο δραστηριοτήτων θέρμανσης όσο και δραστηριοτήτων ψύξης θα πρέπει να εξετάζονται με βάση τις διατάξεις που διέπουν τις συμβάσεις πολλαπλών δραστηριοτήτων προκειμένου να καθοριστεί ποιοι κανόνες περί προμηθειών διέπουν, ενδεχομένως, την ανάθεσή τους.

(22) Προτού εξετασθεί οιαδήποτε αλλαγή του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας και της οδηγίας 2014/24/ΕΕ για τον τομέα της ψύξης, πρέπει να εξετασθεί η κατάσταση του εν λόγω τομέα προκειμένου να συγκεντρωθούν επαρκείς πληροφορίες, ιδίως όσον αφορά την κατάσταση του ανταγωνισμού, τον όγκο των διασυνοριακών προμηθειών και τις απόψεις των ενδιαφερομένων. Δεδομένου ότι η εφαρμογή της οδηγίας 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]) σε αυτόν τον τομέα μπορεί να έχει σημαντικές επιπτώσεις για το άνοιγμα της αγοράς, θα ήταν σκόπιμο να πραγματοποιηθεί η εξέταση ταυτόχρονα με την αξιολόγηση αντικτύπου της οδηγίας 2014/23/ΕΕ.

(23) Χωρίς να επεκτείνεται με κανέναν τρόπο το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, πρέπει να διευκρινιστεί ότι όταν η παρούσα οδηγία αναφέρεται στην παροχή ηλεκτρικής ενέργειας καλύπτονται η παραγωγή και η χονδρική και λιανική πώληση ηλεκτρικής ενέργειας.

(24) Οι αναθέτοντες φορείς που δραστηριοποιούνται στον τομέα του πόσιμου ύδατος μπορούν επίσης να πραγματοποιούν και άλλες δραστηριότητες σχετικές με τα ύδατα, όπως έργα στον τομέα της υδραυλικής μηχανικής, αρδευτικά ή αποστραγγιστικά έργα ή έργα αποχέτευσης και επεξεργασίας λυμάτων. Στην περίπτωση αυτή, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις διαδικασίες για τις προμήθειες που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία για όλες τις δραστηριότητές τους που είναι σχετικές με τα ύδατα, όποιο τμήμα του κύκλου του ύδατος και να αφορούν. Ωστόσο, οι κανόνες για τις προμήθειες που προτείνονται για τις προμήθειες προϊόντων δεν είναι κατάλληλοι για τις αγορές ύδατος, δεδομένης της ανάγκης προμήθειας ύδατος από πηγές κοντά στην περιοχή όπου θα χρησιμοποιηθεί.

([1]) Οδηγία 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, για τις συμβάσεις παραχώρησης (βλέπε σελίδα 1 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας).

(25) Κρίνεται σκόπιμο να εξαιρεθούν οι προμήθειες για την εξερεύνηση πετρελαίου και φυσικού αερίου, καθώς έχει διαπιστωθεί επανειλημμένα ότι ο εν λόγω τομέας δέχεται τόσο μεγάλη ανταγωνιστική πίεση ώστε οι ρυθμίσεις για τις προμήθειες που θεσπίζονται από τους κανόνες περί προμηθειών της Ένωσης δεν είναι πλέον απαραίτητες. Δεδομένου ότι η εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου συνεχίζει να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, χρειάζεται ενδεχομένως να γίνει διάκριση ανάμεσα στην εξερεύνηση και την εξόρυξη. Στο πλαίσιο αυτό, θεωρείται ότι η «εξερεύνηση» περιλαμβάνει τις ενέργειες που πραγματοποιούνται προκειμένου να εξακριβωθεί αν σε μια δεδομένη ζώνη υφίσταται πετρέλαιο και φυσικό αέριο, και, εάν ναι, αν αυτό είναι εμπορικώς εκμεταλλεύσιμο ενώ ως «εξόρυξη» πρέπει να θεωρείται η «παραγωγή» πετρελαίου και φυσικού αερίου. Σύμφωνα με την πάγια πρακτική σε περιπτώσεις συγχωνεύσεων, θα πρέπει να θεωρείται ότι η «παραγωγή» περιλαμβάνει επίσης την «ανάπτυξη», δηλαδή την κατασκευή επαρκών υποδομών για τη μελλοντική παραγωγή (εξέδρες εξόρυξης πετρελαίου, αγωγοί, τερματικοί σταθμοί κ.λπ.).

(26) Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να χρησιμοποιούν όλα τα μέσα τα οποία διαθέτουν βάσει του εθνικού δικαίου, ούτως ώστε να αποτρέπουν τη στρέβλωση των διαδικασιών προμηθειών που απορρέει από σύγκρουση συμφερόντων, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών εντοπισμού, πρόληψης και άρσης τέτοιων συγκρούσεων.

(27) Η απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου ([2]), ενέκρινε συγκεκριμένα τη Συμφωνία περί Δημοσίων Προμηθειών του ΠΟΕ («ΣΔΠ». Στόχος της ΣΔΠ είναι η θέσπιση ενός πολυμερούς πλαισίου ισόρροπων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων για τις δημόσιες συμβάσεις, με σκοπό την ελευθέρωση και την επέκταση του παγκόσμιου εμπορίου. Για συμβάσεις που καλύπτονται από τα παραρτήματα 3, 4 και 5 και από τις γενικές σημειώσεις στο προσάρτημα I της ΣΔΠ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και από άλλες σχετικές διεθνείς συμφωνίες που δεσμεύουν την Ευρωπαϊκή Ένωση, οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να πληρούν τις υποχρεώσεις δυνάμει των εν λόγω συμφωνιών εφαρμόζοντας την παρούσα οδηγία σε οικονομικούς φορείς τρίτων χωρών που έχουν υπογράψει τις συμφωνίες.

(28) Η ΣΔΠ εφαρμόζεται σε συμβάσεις που υπερβαίνουν ορισμένα κατώτατα όρια, τα οποία καθορίζονται στη ΣΔΠ και εκφράζονται ως ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα. Τα κατώτατα όρια που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να ευθυγραμμιστούν για να διασφαλιστεί ότι αντιστοιχούν στα κατώτατα όρια της ΣΔΠ εκφρασμένα σε ευρώ. Ενδείκνυται,

([2]) Απόφαση 94/800/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Δεκεμβρίου 1994, σχετικά με την εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας σύναψη των συμφωνιών που απέρρευσαν από τις πολυμερείς διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης (1986–1994) (ΕΕ L 336 της 23.12.1994, σ. 1.)

επίσης, να προβλεφθεί περιοδική αναθεώρηση των εκφρασμένων σε ευρώ κατώτατων ορίων, προκειμένου να προσαρμόζονται, μέσω καθαρά μαθηματικής πράξης, ανάλογα με τις τυχόν διακυμάνσεις της αξίας του ευρώ σε σχέση με τα εν λόγω ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα.

Πέραν των εν λόγω περιοδικών μαθηματικών αναπροσαρμογών, κατά τον επόμενο γύρο διαπραγματεύσεων θα πρέπει να εξετασθεί η αύξηση των κατώτατων ορίων της ΣΔΠ.

Προκειμένου να αποφευχθεί ο πολλαπλασιασμός των κατώτατων ορίων, κρίνεται επιπλέον σκόπιμο, με την επιφύλαξη των διεθνών δεσμεύσεων της Ένωσης, να συνεχιστεί η εφαρμογή των ίδιων κατώτατων ορίων σε όλους τους αναθέτοντες φορείς, ανεξάρτητα από τον τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται.

(29) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι, για τον υπολογισμό της αξίας μια σύμβασης, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όλα τα έσοδα, είτε προέρχονται από τον αναθέτοντα φορέα είτε από τρίτα μέρη.

Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι, για τον υπολογισμό των κατώτατων ορίων, ως παρεμφερή αγαθά θα πρέπει να νοούνται προϊόντα τα οποία προορίζονται για πανομοιότυπες ή παρεμφερείς χρήσεις, όπως μια σειρά τροφίμων ή διάφορα είδη επίπλωσης γραφείου. Κατά κανόνα, ένας οικονομικός φορέας που δραστηριοποιείται στον συγκεκριμένο τομέα θα πρέπει να περιλαμβάνει αυτά τα αγαθά στο σύνηθες φάσμα προϊόντων του.

(30) Όσον αφορά την εκτίμηση της αξίας μιας συγκεκριμένης προμήθειας, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η εκτίμηση της αξίας βάσει υποδιαίρεσης της προμήθειας επιτρέπεται μόνο όταν συντρέχουν αντικειμενικοί λόγοι. Φερ' ειπείν, θα μπορούσε να δικαιολογηθεί η εκτίμηση της αξίας συμβάσεων στο επίπεδο χωριστής λειτουργικής μονάδας της αναθέτουσας αρχής εφόσον η εν λόγω μονάδα είναι ανεξάρτητα υπεύθυνη για τις προμήθειές της. Αυτό τεκμαίρεται όταν η χωριστή λειτουργική μονάδα διεξάγει ανεξάρτητα τις διαδικασίες προμηθειών και λαμβάνει τις αποφάσεις αγοράς, έχει εξουσία επί χωριστής γραμμής προϋπολογισμού για τις συγκεκριμένες προμήθειες, συνάπτει τη σύμβαση ανεξάρτητα και τη χρηματοδοτεί από προϋπολογισμό τον οποίο έχει στη διάθεσή της. Η υποδιαίρεση δεν δικαιολογείται όταν η αναθέτουσα αρχή απλώς διοργανώνει την προμήθεια με αποκεντρωμένο τρόπο.

(31) Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη και, συνεπώς, δεν εφαρμόζεται σε διαδικασίες προμηθειών που εκτελούνται από διεθνείς οργανισμούς εξ ονόματός τους και για ίδιο λογαριασμό. Πρέπει, ωστόσο, να διευκρινιστεί σε ποιον βαθμό θα πρέπει να εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία σε προμήθειες που διέπονται από ειδικούς διεθνείς κανόνες.

(32) Θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού και άλλες συναφείς μορφές διευθέτησης διαφορών παρέχονται συνήθως από φορείς ή πρόσωπα που είναι αντικείμενο συμφωνίας ή επιλογής, κατά τρόπο ο οποίος δεν μπορεί να διέπεται από κανόνες περί προμηθειών. Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι η παρούσα οδηγία δεν ισχύει για τις συμβάσεις παροχής τέτοιων υπηρεσιών, ανεξαρτήτως της ονομασίας τους από το εθνικό δίκαιο.

(33) Ορισμένες νομικές υπηρεσίες προσφέρονται από παρόχους υπηρεσιών που ορίζονται από δικαστήριο ή δικαιοδοτικό όργανο κράτους μέλους, περιλαμβάνουν εκπροσώπηση πελατών σε δικαστικές υποθέσεις από δικηγόρους, πρέπει να παρέχονται από συμβολαιογράφους ή συνδέονται με την άσκηση επίσημης εξουσίας. Οι νομικές αυτές υπηρεσίες συνήθως παρέχονται από φορείς ή φυσικά πρόσωπα που ορίζονται ή επιλέγονται κατά τρόπο μη επιδεχόμενο ρύθμιση με κανόνες περί προμηθειών, όπως, επί παραδείγματι, η περίπτωση ορισμού εισαγγελέων σε ορισμένα κράτη μέλη. Συνεπώς, οι εν λόγω υπηρεσίες θα πρέπει να εξαιρεθούν από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(34) Είναι σκόπιμο να διευκρινιστεί ότι ο όρος «χρηματοπιστωτικά μέσα» χρησιμοποιείται στην παρούσα οδηγία με την έννοια που έχει και σε άλλες νομοθετικές πράξεις για την εσωτερική αγορά και, κατόπιν της πρόσφατης δημιουργίας του Ευρωπαϊκού Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας, θα πρέπει να οριστεί ότι οι συναλλαγές με το εν λόγω Ταμείο και Μηχανισμό θα πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Θα πρέπει, τέλος, να διευκρινιστεί ότι τα δάνεια, είτε συνδέονται είτε όχι με την έκδοση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων ή με άλλες σχετικές εργασίες, πρέπει να εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

(35) Υπενθυμίζεται ότι στο άρθρο 5 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1] προβλέπεται ρητά ότι οι οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ εφαρμόζονται αντιστοίχως στις συμβάσεις παροχής υπηρεσιών και στις δημόσιες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών για την παροχή δημόσιων επιβατικών μεταφορών με λεωφορείο ή τραμ, ενώ ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 εφαρμόζεται στις συμβάσεις παραχώρησης υπηρεσιών για την παροχή δημόσιων επιβατικών μεταφορών με λεωφορείο ή τραμ. Θα πρέπει επίσης να υπενθυμιστεί ότι ο εν λόγω κανονισμός συνεχίζει να εφαρμόζεται σε συμβάσεις (δημόσιων) υπηρεσιών καθώς και σε συμβάσεις παραχώρησης δημόσιων επιβατικών μεταφορών με σιδηρόδρομο ή μετρό. Με σκοπό να διευκρινιστεί η σχέση ανάμεσα στην παρούσα οδηγία και τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1370/2007, πρέπει να προβλεφθεί ρητά ότι οι διατάξεις

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Οκτωβρίου 2007, για τις δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές και οδικές μεταφορές και την κατάργηση των κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΟΚ) αριθ. 1191/69 και (ΕΟΚ) αριθ. 1107/70 (ΕΕ L 315 της 3.12.2007, σ. 1).

της παρούσας οδηγίας δεν πρέπει να εφαρμόζονται στις συμβάσεις υπηρεσιών για την παροχή δημόσιων επιβατικών μεταφορικών υπηρεσιών με σιδηρόδρομο ή μετρό, η ανάθεση των οποίων πρέπει να συνεχίσει να διέπεται από τις διατάξεις του εν λόγω κανονισμού. Στον βαθμό που σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 εναπόκειται στην εθνική νομοθεσία να αποκλίνει από τους κανόνες του εν λόγω κανονισμού, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συνεχίσουν να προβλέπουν στην εθνική τους νομοθεσία ότι οι συμβάσεις υπηρεσιών για την παροχή δημόσιων επιβατικών μεταφορικών υπηρεσιών με σιδηρόδρομο ή μετρό πρέπει να ανατίθενται με διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων σύμφωνα με τους γενικούς κανόνες περί δημόσιων προμηθειών.

(36) Η παρούσα οδηγία δεν θα πρέπει να εφαρμόζεται σε ορισμένες υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης, όταν παρέχονται από μη κερδοσκοπικούς οργανισμούς ή ενώσεις, εφόσον η ιδιαίτερη φύση των εν λόγω οργανισμών θα ήταν δύσκολο να διατηρηθεί εάν οι πάροχοι υπηρεσιών έπρεπε να επιλεγούν σύμφωνα με τις διαδικασίες της παρούσας οδηγίας. Ωστόσο, η εξαίρεση δεν θα πρέπει να επεκταθεί πέραν των απολύτως απαραίτητων. Ως εκ τούτου, θα πρέπει να οριστεί ρητά ότι οι υπηρεσίες ασθενοφόρων για τη μεταφορά ασθενών δεν θα πρέπει να αποκλειστούν. Εν προκειμένω, πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η Ομάδα 601 του CPV «Υπηρεσίες Χερσαίων Μεταφορών» δεν καλύπτει τις υπηρεσίες ασθενοφόρων για τη μεταφορά ασθενών οι οποίες περιλαμβάνονται στην τάξη 8514 του CPV. Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι οι υπηρεσίες του κωδικού 85143000-3 του CPV, οι οποίες συνίστανται αποκλειστικά σε υπηρεσίες ασθενοφόρων για τη μεταφορά ασθενών, θα πρέπει να υπόκεινται στο ειδικό καθεστώς για τις κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες («απλουστευμένο καθεστώς»). Συνεπώς, οι συμβάσεις για την παροχή υπηρεσιών ασθενοφόρων για τη μεταφορά ασθενών γενικά θα υπόκεινται επίσης στο απλουστευμένο καθεστώς, εάν η αξία των υπηρεσιών ασθενοφόρων για τη μεταφορά ασθενών είναι υψηλότερη από την αξία άλλων υπηρεσιών ασθενοφόρων.

(37) Σε ορισμένες περιπτώσεις, μια συγκεκριμένη αναθέτουσα αρχή ή μια ένωση αναθετουσών αρχών ενδέχεται να είναι η μοναδική πηγή για μια συγκεκριμένη υπηρεσία, όσον αφορά την παροχή της οποίας έχει αποκλειστικό δικαίωμα δυνάμει νομοθετικών, κανονιστικών ή δημοσιευμένων διοικητικών διατάξεων συμβατών προς τη ΣΛΕΕ. Πρέπει να διευκρινιστεί ότι μια σύμβαση υπηρεσιών μπορεί να ανατεθεί στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή ή ένωση χωρίς να εφαρμοστεί η παρούσα οδηγία.

(38) Υπάρχει σημαντική νομική ασάφεια σχετικά με το κατά πόσο οι συμβάσεις που συνάπτονται ανάμεσα σε αναθέτουσες αρχές πρέπει να καλύπτονται από τους κανόνες περί δημόσιων προμηθειών. Η σχετική νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης ερμηνεύεται διαφορετικά στα διάφορα κράτη μέλη, ακόμα και μεταξύ των αναθετουσών αρχών. Δεδομένου ότι η εν λόγω νομολογία ισχύει επίσης και για τις δημόσιες αρχές όταν δραστηριοποιούνται στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, κρίνεται σκόπιμο να διασφαλιστεί ότι ισχύουν οι ίδιοι κανόνες και ερμηνεύονται με τον ίδιο τρόπο τόσο στην παρούσα οδηγία όσο και στην οδηγία 2014/24/ΕΕ.

(39) Πολλές αναθέτουσες αρχές οργανώνονται ως οικονομικός όμιλος ο οποίος μπορεί να περιλαμβάνει χωριστές επιχειρήσεις· συχνά εκάστη αυτών των επιχειρήσεων έχει εξειδικευμένο ρόλο στο γενικό πλαίσιο του οικονομικού ομίλου. Κρίνεται σκόπιμο να εξαιρεθούν ορισμένες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, αγαθών και έργων που ανατίθενται σε συνδεδεμένη επιχείρηση η οποία έχει ως κύρια δραστηριότητα την παροχή τέτοιου είδους υπηρεσιών, αγαθών ή έργων στον όμιλο στον οποίο ανήκει και όχι την παροχή τους στην αγορά. Κρίνεται επίσης σκόπιμο να εξαιρεθούν ορισμένες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών, αγαθών και έργων που ανατίθενται από αναθέτοντα φορέα σε κοινοπραξία που απαρτίζεται από μια σειρά αναθετόντων φορέων με σκοπό την εκτέλεση δραστηριοτήτων που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία και στην οποία συμμετέχει ο εν λόγω φορέας. Ωστόσο, κρίνεται σκόπιμο να διασφαλιστεί ότι η εν λόγω εξαίρεση δεν προκαλεί στρεβλώσεις του ανταγωνισμού προς όφελος των επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών που είναι συνδεδεμένες με τους αναθέτοντες φορείς· είναι σκόπιμο να προβλεφθεί κατάλληλο σύνολο κανόνων, ιδίως όσον αφορά τα ανώτατα όρια εντός των οποίων ο ετήσιος κύκλος εργασιών των επιχειρήσεων μπορεί να προέρχεται από την αγορά και πέραν των οποίων δεν είναι πλέον δυνατόν να τους ανατίθενται συμβάσεις χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού, τη σύνθεση των κοινοπραξιών και τη σταθερότητα των σχέσεων μεταξύ αυτών των κοινοπραξιών και των αναθετόντων φορέων από τους οποίους απαρτίζονται.

(40) Κρίνεται επίσης σκόπιμο να διευκρινιστεί η αλληλεπίδραση μεταξύ των διατάξεων περί συνεργασίας μεταξύ των δημόσιων αρχών και των διατάξεων για την ανάθεση συμβάσεων σε συνδεδεμένες επιχειρήσεις ή στο πλαίσιο κοινοπραξιών.

(41) Οι επιχειρήσεις θα πρέπει να θεωρούνται συνδεδεμένες όταν υπάρχει άμεση ή έμμεση κυρίαρχη επιρροή μεταξύ του αναθέτοντος φορέα και της οικείας επιχείρησης ή όταν αμφότερες υπάγονται στην κυρίαρχη επιρροή άλλης επιχείρησης. Σε αυτό το πλαίσιο δεν θα πρέπει να έχει σημασία η ιδιωτική συμμετοχή αφ' εαυτής. Ο έλεγχος αν μια επιχείρηση είναι συνδεδεμένη με δεδομένο αναθέτοντα φορέα θα πρέπει να διενεργείται με τη μεγαλύτερη δυνατή ευχέρεια. Συνεπώς, και δεδομένου ότι η πιθανή ύπαρξη άμεσης ή έμμεσης κυρίαρχης επιρροής θα πρέπει ήδη να ελέγχεται προκειμένου να αποφασιστεί αν θα πρέπει να ενοποιηθούν οι ετήσιοι λογαριασμοί των οικείων επιχειρήσεων και οντοτήτων, οι επιχειρήσεις θα πρέπει να θεωρούνται ως συνδεδεμένες όταν ενοποιούνται οι ετήσιοι λογαριασμοί τους, Ωστόσο, οι κανόνες της Ένωσης για τους ενοποιημένους λογαριασμούς δεν ισχύουν σε ορισμένες περιπτώσεις, για παράδειγμα

λόγω του μεγέθους των οικείων επιχειρήσεων ή διότι δεν πληρούνται ορισμένες προϋποθέσεις ως προς τον νομικό τους τύπο. Σε αυτές τις περιπτώσεις, όταν δεν ισχύει η οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), πρέπει να εξετάζεται αν υπάρχει άμεση ή έμμεση κυρίαρχη επιρροή λαμβάνοντας υπόψη την ιδιοκτησία, οικονομική συμμετοχή ή τους κανόνες που διέπουν τις επιχειρήσεις.

(42) Η συγχρηματοδότηση προγραμμάτων έρευνας και ανάπτυξης (Ε&Α) από πηγές του βιομηχανικού κλάδου πρέπει να ενθαρρύνεται. Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να διευκρινιστεί ότι η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνο στις περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται τέτοια συγχρηματοδότηση και όπου από τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων Ε&Α ωφελείται ο οικείος αναθέτων φορέας. Τούτο δεν αποκλείει τη δυνατότητα του παρόχου των υπηρεσιών που διεξήγαγε τις εν λόγω δραστηριότητες να δημοσιεύει απολογισμό των δραστηριοτήτων αυτών, εφόσον ο αναθέτων φορέας διατηρεί το αποκλειστικό δικαίωμα να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα της Ε&Α κατά την άσκηση της δραστηριότητάς της. Ωστόσο, δεν θα πρέπει να εμποδίζει την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας τυχόν εικονική κοινοχρησία των αποτελεσμάτων της Ε&Α ή καθαρά συμβολική συμμετοχή στην αμοιβή του παρόχου υπηρεσιών.

(43) Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται ούτε σε συμβάσεις που επιτρέπουν την εκτέλεση δραστηριότητας διεπόμενης από την παρούσα οδηγία ούτε σε διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται για την επιδίωξη τέτοιας δραστηριότητας αν, στο κράτος μέλος στο οποίο εκτελείται, εκτίθεται άμεσα στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες δεν περιορίζεται η πρόσβαση. Συνεπώς, κρίνεται σκόπιμο να διατηρηθεί η διαδικασία, η οποία ισχύει για όλους τους τομείς ή τμήματά τους που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, η οποία θα επιτρέπει να ληφθούν υπόψη οι επιπτώσεις του τρέχοντος ή μελλοντικού ανοίγματος στον ανταγωνισμό. Αυτή η διαδικασία πρέπει να παρέχει ασφάλεια δικαίου για τους συμμετέχοντες φορείς, καθώς και κατάλληλη διαδικασία λήψης αποφάσεων, η οποία να διασφαλίζει, εντός σύντομων προθεσμιών, την ενιαία εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στον εν λόγω τομέα. Για λόγους ασφάλειας δικαίου πρέπει να διευκρινιστεί ότι όλες οι αποφάσεις που εκδίδονται πριν από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής των αντίστοιχων διατάξεων που περιλαμβάνονται στο άρθρο 30 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ εξακολουθούν να ισχύουν.

(44) Η άμεση έκθεση στον ανταγωνισμό πρέπει να αξιολογείται με βάση αντικειμενικά κριτήρια, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τμημάτων του οικείου τομέα. Η εν λόγω αξιολόγηση περιορίζεται ωστόσο από τις σύντομες προθεσμίες που ισχύουν και από την ανάγκη να βασίζεται στις πληροφορίες που διαθέτει η Επιτροπή —είτε από ήδη διαθέσιμες πηγές είτε από τις πληροφορίες που λαμβάνονται στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 35— οι οποίες δεν μπορούν να συμπληρωθούν με μεθόδους που απαιτούν περισσότερο χρόνο, όπως ιδίως η διενέργεια έρευνας απευθυνόμενης στους οικείους οικονομικούς φορείς. Συνεπώς, η αξιολόγηση της άμεσης έκθεσης στον ανταγωνισμό που μπορεί να διενεργηθεί στο πλαίσιο της παρούσας οδηγίας πραγματοποιείται με την επιφύλαξη της πλήρους εφαρμογής της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού.

(45) Η αξιολόγηση του κατά πόσον ένας συγκεκριμένος τομέας, ή τμήματά του, εκτίθεται άμεσα στον ανταγωνισμό πρέπει να πραγματοποιείται σε ό,τι αφορά τον συγκεκριμένο τομέα στον οποίο λαμβάνει χώρα η δραστηριότητα ή τα οικεία τμήματά της από τους σχετικούς οικονομικούς φορείς, τη λεγόμενη «αντίστοιχη γεωγραφική αγορά». Καθώς η έννοια αυτή έχει κρίσιμη σημασία για την αξιολόγηση, πρέπει να οριστεί καταλλήλως βάσει των υπαρχουσών εννοιών στο δίκαιο της Ένωσης. Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η αντίστοιχη γεωγραφική αγορά μπορεί να μην συμπίπτει με το έδαφος του σχετικού κράτους μέλους· συνεπώς, θα πρέπει να είναι δυνατόν να περιορίζονται οι αποφάσεις σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής της εξαίρεσης σε τμήματα του εδάφους του οικείου κράτους μέλους.

(46) Η υλοποίηση και εφαρμογή κατάλληλων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης για το άνοιγμα δεδομένου τομέα ή τμήματός του θα πρέπει να θεωρείται ότι παρέχει επαρκές τεκμήριο ελεύθερης πρόσβασης στην εν λόγω αγορά. Οι κατάλληλες αυτές διατάξεις πρέπει να προσδιορίζονται σε παράρτημα το οποίο μπορεί να αναπροσαρμόζεται από την Επιτροπή. Κατά την αναπροσαρμογή του εν λόγω παραρτήματος, η Επιτροπή θα πρέπει να λαμβάνει ιδίως υπόψη την ενδεχόμενη θέσπιση μέτρων που συνεπάγονται πραγματικό άνοιγμα στον ανταγωνισμό τομέων άλλων εκτός από εκείνους για τους οποίους αναφέρεται ήδη νομοθεσία στο εν λόγω παράρτημα, όπως για τον τομέα των εθνικών σιδηροδρομικών επιβατικών μεταφορών.

(47) Όταν η ελεύθερη πρόσβαση σε συγκεκριμένη αγορά δεν τεκμαίρεται βάσει της εφαρμογής κατάλληλων διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να καταδεικνύεται ότι η εν λόγω πρόσβαση είναι ελεύθερη, εκ του νόμου και εκ των πραγμάτων. Όταν κράτος μέλος επεκτείνει την εφαρμογή νομικής πράξης της Ένωσης που ανοίγει συγκεκριμένο τομέα στον ανταγωνισμό σε καταστάσεις που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω νομικής πράξης, για παράδειγμα με την εφαρμογή της οδηγίας 94/22/ΕΚ στον τομέα του άνθρακα ή της οδηγίας 2012/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2]) στις επιβατικές υπηρεσίες σε εθνικό επίπεδο, το εν λόγω γεγονός πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όταν αξιολογείται κατά πόσον η πρόσβαση στον σχετικό τομέα είναι ελεύθερη.

([1]) Οδηγία 2013/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με τις ετήσιες οικονομικές καταστάσεις, τις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις και συναφείς εκθέσεις επιχειρήσεων ορισμένων μορφών, την τροποποίηση της οδηγίας 2006/43/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση των οδηγιών 78/660/ΕΟΚ και 83/349/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 182 της 29.6.2013, σ. 19).

([2]) Οδηγία 2012/34/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Νοεμβρίου 2012, για τη δημιουργία ενιαίου ευρωπαϊκού σιδηροδρομικού χώρου (ΕΕ L 343 της 14.12.2012, σ. 32).

(48) Οι ανεξάρτητες εθνικές αρχές, όπως οι τομεακές ρυθμιστικές αρχές ή οι αρχές ανταγωνισμού, συνήθως διαθέτουν εξειδικευμένη τεχνογνωσία, πληροφορίες και γνώσεις που θα μπορούσαν να φανούν χρήσιμες όταν αξιολογείται κατά πόσον μια συγκεκριμένη δραστηριότητα ή τμήματά της εκτίθενται άμεσα στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες δεν περιορίζεται η πρόσβαση. Τα αιτήματα εξαίρεσης θα πρέπει συνεπώς, κατά περίπτωση, να ενσωματώνουν ή να συνοδεύονται από πρόσφατη θέση όσον αφορά την κατάσταση από πλευράς ανταγωνισμού στον σχετικό τομέα, ληφθείσα από ανεξάρτητη εθνική αρχή που έχει αρμοδιότητα σε σχέση με την οικεία δραστηριότητα.

Εφόσον δεν υπάρχει αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη θέση ληφθείσα από ανεξάρτητη εθνική αρχή που έχει αρμοδιότητα σε σχέση με την οικεία δραστηριότητα, θα πρέπει να αφιερώνεται περισσότερος χρόνος στην αξιολόγηση ενός αιτήματος εξαίρεσης. Συνεπώς ο χρόνος εντός του οποίου η Επιτροπή πρέπει να διεξάγει την αξιολόγηση τέτοιων αιτημάτων θα πρέπει να τροποποιηθεί αναλόγως.

(49) Η Επιτροπή υποχρεούται πάντα να εξετάζει τα αιτήματα που είναι σύμφωνα με τους λεπτομερείς κανόνες για την εφαρμογή των διαδικασιών με βάση τις οποίες προσδιορίζεται κατά πόσον μια συγκεκριμένη δραστηριότητα, ή τμήματά της, εκτίθεται άμεσα στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες δεν περιορίζεται η πρόσβαση. Θα πρέπει ωστόσο να διευκρινιστεί επίσης ότι, ενδεχομένως, λόγω της πολυπλοκότητας τέτοιων αιτημάτων ίσως να μην είναι πάντα δυνατό να εξασφαλιστεί η έκδοση, εντός των ισχυουσών προθεσμιών, εκτελεστικών πράξεων που να προσδιορίζουν κατά πόσον μια δραστηριότητα ή τμήματά της εκτίθεται άμεσα στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες η πρόσβαση δεν περιορίζεται.

(50) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η Επιτροπή πρέπει να έχει τη δυνατότητα να ζητεί από τα κράτη μέλη ή τους αναθέτοντες φορείς να παράσχουν ή να συμπληρώσουν ή να αποσαφηνίσουν πληροφορίες. Η Επιτροπή οφείλει να ορίσει κατάλληλη προθεσμία για το σκοπό αυτό, λαμβάνοντας επίσης δεόντως υπόψη την ανάγκη να τηρηθούν οι προθεσμίες για την έκδοση της εκτελεστικής πράξης από την Επιτροπή, καθώς και παράγοντες όπως η δυσκολία των ζητούμενων πληροφοριών και η ευχέρεια πρόσβασης σε αυτές.

(51) Η απασχόληση και η εργασία συμβάλλουν στην κοινωνική ένταξη και αποτελούν βασικά στοιχεία για τη διασφάλιση ίσων ευκαιριών για όλους. Σε αυτό το πλαίσιο, σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν τα προστατευόμενα εργαστήρια. Το ίδιο ισχύει και για άλλες κοινωνικές επιχειρήσεις κύριος σκοπός των οποίων είναι η κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ή επανένταξη ατόμων με αναπηρίες και μειονεκτούντων ατόμων, όπως των ανέργων, μελών μειονοτήτων που αντιμετωπίζουν δυσκολίες ή άλλων κοινωνικά περιθωριοποιημένων ομάδων. Ωστόσο, τα εργαστήρια ή οι επιχειρήσεις αυτές ενδέχεται να μην είναι σε θέση να επιτυγχάνουν την ανάθεση συμβάσεων υπό κανονικές συνθήκες ανταγωνισμού. Είναι, κατά συνέπεια, σκόπιμο να προβλεφθεί ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα στα εργαστήρια ή τις επιχειρήσεις αυτές το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων ή σε ορισμένες παρτίδες δημόσιων συμβάσεων, ή να τους αναθέτουν κατ' αποκλειστικότητα την εκτέλεση συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

(52) Λόγω της ενδεδειγμένης ένταξης περιβαλλοντικών, κοινωνικών και εργασιακών απαιτήσεων στις διαδικασίες δημόσιων προμηθειών, είναι ιδιαίτερα σημαντικό τα κράτη μέλη και οι αναθέτοντες φορείς να λάβουν κατάλληλα μέτρα για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου οι οποίες ισχύουν στον τόπο εκτέλεσης των έργων ή παροχής των υπηρεσιών, και απορρέουν από νόμους, κανονισμούς, διατάγματα και αποφάσεις, σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο, καθώς και από συλλογικές συμβάσεις, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω κανόνες (και η εφαρμογή τους) συνάδουν προς το δίκαιο της Ένωσης. Ομοίως, οι υποχρεώσεις που απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες, οι οποίες έχουν επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη και περιληφθεί στο παράρτημα XIV θα πρέπει να ισχύουν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης. Ωστόσο, αυτό δεν θα πρέπει να εμποδίζει με κανένα τρόπο την εφαρμογή όρων και συνθηκών απασχόλησης πιο ευνοϊκών για τους εργαζόμενους.

Τα σχετικά μέτρα θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με τις βασικές αρχές του δικαίου της Ένωσης, ιδίως με σκοπό την εξασφάλιση ίσης μεταχείρισης. Τα σχετικά μέτρα θα πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την οδηγία 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1] και κατά τρόπο που εξασφαλίζει ίση μεταχείριση και δεν εισάγει διακρίσεις, άμεσα ή έμμεσα, κατά οικονομικών φορέων και εργαζομένων από άλλα κράτη μέλη.

(53) Ως τόπος παροχής των υπηρεσιών θα πρέπει να θεωρείται ο τόπος εκτέλεσης των χαρακτηριστικών παροχών. Όταν οι υπηρεσίες παρέχονται από απόσταση, φερ' ειπείν, από τηλεφωνικά κέντρα, ως τόπος παροχής των εν λόγω υπηρεσιών θα πρέπει να θεωρείται ο τόπος εκτέλεσης των υπηρεσιών, ανεξαρτήτως του τόπου και του κράτους μέλους για το οποίο προορίζονται.

[1] Οδηγία 96/71/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Δεκεμβρίου 1996 σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών (ΕΕ L 18 της 21.1.1997, σ. 1).

(54) Οι σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσαν να αντικατοπτρίζονται σε ρήτρες συμβάσεων. Επίσης, θα πρέπει να επιτρέπεται η προσθήκη ρητρών για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς συλλογικές συμβάσεις, βάσει του δικαίου της Ένωσης για τις δημόσιες συμβάσεις. Η μη συμμόρφωση προς τις σχετικές υποχρεώσεις θα μπορούσε να θεωρηθεί σοβαρό παράπτωμα του συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, δυνάμενο να επιφέρει τον αποκλεισμό του από τη διαδικασία ανάθεσης δημόσιας σύμβασης.

(55) Ο έλεγχος της τήρησης των διατάξεων του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου θα πρέπει να διενεργείται στα ενδεδειγμένα στάδια της διαδικασίας προμήθειας, κατά την εφαρμογή των γενικών αρχών που διέπουν την επιλογή των συμμετεχόντων και την ανάθεση των συμβάσεων, κατά την εφαρμογή των κριτηρίων αποκλεισμού και κατά την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με τις ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές. Η απαραίτητη επαλήθευση για το σκοπό αυτό θα πρέπει να διεξάγεται σύμφωνα με τις συναφείς διατάξεις της παρούσας οδηγίας, ιδίως αυτές οι οποίες διέπουν τα αποδεικτικά μέσα και τις υπεύθυνες δηλώσεις.

(56) Καμία διάταξη της παρούσας οδηγίας δεν θα πρέπει να απαγορεύει την επιβολή ή την εφαρμογή μέτρων απαραίτητων για την προστασία της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, των χρηστών ηθών, της υγείας, της ζωής των ανθρώπων και των ζώων, τη διατήρηση της χλωρίδας ή άλλων περιβαλλοντικών μέτρων, ιδίως με βασικό σκοπό την αειφόρο ανάπτυξη, υπό την προϋπόθεση ότι τα εν λόγω μέτρα είναι σύμφωνα προς τη ΣΛΕΕ.

(57) Η έρευνα και η καινοτομία, συμπεριλαμβανομένης της οικολογικής και της κοινωνικής καινοτομίας, συγκαταλέγονται στους βασικούς μοχλούς της μελλοντικής ανάπτυξης και έχουν τοποθετηθεί στο επίκεντρο της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να κάνουν τη βέλτιστη στρατηγική χρήση των δημόσιων προμηθειών για την ενθάρρυνση της καινοτομίας. Η αγορά καινοτόμων προϊόντων, έργων και υπηρεσιών διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη βελτίωση της αποδοτικότητας και της ποιότητας των δημόσιων υπηρεσιών, ενώ παράλληλα λαμβάνει υπόψη σημαντικές κοινωνικές προκλήσεις. Συμβάλλει στην εξασφάλιση της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, καθώς και σε ευρύτερα οικονομικά, περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη από την άποψη της δημιουργίας νέων ιδεών, της μετατροπής τους σε καινοτόμα προϊόντα και υπηρεσίες και κατά συνέπεια της προώθησης αειφόρου οικονομικής ανάπτυξης.

Υπενθυμίζεται ότι μια σειρά μοντέλων για τις δημόσιες προμήθειες περιγράφεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 2007 με τίτλο «Προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις: προώθηση της καινοτομίας για την εξασφάλιση βιώσιμων και ποιοτικών δημόσιων υπηρεσιών στην Ευρώπη», η οποία αφορά τις δημόσιες προμήθειες για τις υπηρεσίες Ε&Α που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Τα μοντέλα αυτά θα συνεχίσουν να είναι διαθέσιμα, αλλά η παρούσα οδηγία πρέπει επίσης να συμβάλει στη διευκόλυνση των δημόσιων προμηθειών στον τομέα της καινοτομίας και να βοηθήσει τα κράτη μέλη να επιτύχουν τους στόχους της «Ένωσης καινοτομίας».

(58) Λόγω της σπουδαιότητας της καινοτομίας, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να ενθαρρυνθούν να επιτρέπουν την υποβολή εναλλακτικών προσφορών όσο το δυνατόν συχνότερα. Θα πρέπει κατά συνέπεια να επισημανθεί στους εν λόγω αναθέτοντες φορείς η ανάγκη να καθορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις που θα πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, προτού επιτρέψουν την υποβολή τους.

(59) Όταν η ανάγκη ανάπτυξης καινοτόμου προϊόντος ή υπηρεσίας ή καινοτόμων έργων και επακόλουθης αγοράς των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που προκύπτουν δεν μπορεί να καλυφθεί από τις λύσεις που είναι ήδη διαθέσιμες στην αγορά, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ειδική διαδικασία προμηθειών σε ό,τι αφορά συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Η ειδική αυτή διαδικασία πρέπει να επιτρέπει στους αναθέτοντες φορείς να δημιουργούν μακροπρόθεσμη σύμπραξη καινοτομίας για την ανάπτυξη και την επακόλουθη αγορά νέων, καινοτόμων προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων, εφόσον τα εν λόγω καινοτόμα προϊόντα, έργα ή υπηρεσίες μπορούν να παραδοθούν στα συμφωνηθέντα επίπεδα επιδόσεων και με το συμφωνηθέν κόστος χωρίς να χρειάζεται ξεχωριστή διαδικασία προμηθειών για την αγορά. Η σύμπραξη καινοτομίας πρέπει να βασίζεται στους διαδικαστικούς κανόνες που ισχύουν για τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού και οι συμβάσεις πρέπει να ανατίθενται αποκλειστικά με κριτήριο τη βέλτιστη σχέση τιμής/ποιότητας, το οποίο είναι το πιο κατάλληλο για τη σύγκριση προσφορών για καινοτόμες λύσεις. Ασχέτως αν αφορά πολύ μεγάλα έργα ή μικρότερα καινοτόμα έργα, η σύμπραξη καινοτομίας πρέπει να είναι δομημένη κατά τρόπο ώστε να μπορεί να παρέχει την απαραίτητη ζήτηση της αγοράς, παρέχοντας κίνητρα για την ανάπτυξη καινοτόμου λύσης χωρίς μονοπωλιακό έλεγχο της αγοράς. Ως εκ τούτου, οι αναθέτοντες φορείς δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις συμπράξεις καινοτομίας κατά τρόπο που να εμποδίζει, να περιορίζει ή να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό. Σε ορισμένες περιπτώσεις, η δημιουργία παράλληλων συμπράξεων καινοτομίας με περισσότερους από έναν εταίρους θα μπορούσε να συμβάλει στην αποφυγή τέτοιων αποτελεσμάτων.

(60) Σύμφωνα με την κτηθείσα πείρα, ο ανταγωνιστικός διάλογος που προβλέπεται βάσει της οδηγίας 2014/24/ΕΕ απεδείχθη χρήσιμος σε περιπτώσεις όπου οι αναθέτουσες αρχές δεν κατορθώνουν να προσδιορίσουν τα μέσα κάλυψης των αναγκών τους ή αξιολόγησης όσων μπορεί να προσφέρει η αγορά σε ό,τι αφορά τεχνικές, οικονομικές ή νομικές λύσεις. Η κατάσταση αυτή μπορεί να εμφανιστεί ιδίως σε σχέση με

καινοτόμα έργα, την εκτέλεση σημαντικών έργων υποδομής ολοκληρωμένων μεταφορών, μεγάλα δίκτυα πληροφορικής ή έργα που απαιτούν περίπλοκη και διαρθρωμένη χρηματοδότηση. Τα κράτη μέλη πρέπει επομένως να έχουν τη δυνατότητα να θέτουν το εργαλείο αυτό στη διάθεση των αναθετόντων φορέων. Κατά περίπτωση, οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να ορίζουν επικεφαλής του σχεδίου για την εξασφάλιση καλής συνεργασίας μεταξύ των οικονομικών φορέων και της αναθέτουσας αρχής κατά τη διαδικασία ανάθεσης.

(61) Λόγω των επιζήμιων επιπτώσεων για τον ανταγωνισμό, οι διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνο σε άκρως εξαιρετικές περιστάσεις. Η εξαίρεση αυτή πρέπει να περιορίζεται σε περιπτώσεις στις οποίες είτε είναι αδύνατη η δημοσίευση, λόγω εξαιρετικά επείγουσας ανάγκης που οφείλεται σε γεγονότα που δεν μπορεί να προβλέψει ή για τα οποία δεν ευθύνεται ο αναθέτων φορέας, είτε είναι σαφές εξαρχής ότι η δημοσίευση δεν θα οδηγήσει σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό ή καλύτερα αποτελέσματα των δημόσιων προμηθειών, μεταξύ άλλων επειδή υπάρχει αντικειμενικά μόνο ένας οικονομικός φορέας που μπορεί να εκτελέσει τη σύμβαση. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι τα έργα τέχνης, όπου η ταυτότητα του καλλιτέχνη συνδέεται άρρηκτα με τον μοναδικό χαρακτήρα και την αξία του έργου τέχνης. Η αποκλειστικότητα μπορεί επίσης να οφείλεται σε άλλους λόγους, αλλά μόνον οι καταστάσεις αντικειμενικής αποκλειστικότητας μπορούν να δικαιολογήσουν τη χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, εφόσον η κατάσταση της αποκλειστικότητας δεν δημιουργήθηκε από τον ίδιο τον αναθέτοντα φορέα με στόχο τη μελλοντική διαδικασία προμηθειών.

Οι αναθέτοντες φορείς που βασίζονται στην εξαίρεση αυτή πρέπει να εξηγήσουν για ποιον λόγο δεν υπάρχουν λογικές εναλλακτικές λύσεις ή υποκατάστατα, όπως η χρήση εναλλακτικών διαύλων διανομής μεταξύ άλλων εκτός του κράτους μέλους του αναθέτοντος φορέα ή η εξέταση συγκρίσιμων από λειτουργικής άποψης έργων, αγαθών και υπηρεσιών.

Στις περιπτώσεις που η κατάσταση της αποκλειστικότητας οφείλεται σε τεχνικούς λόγους, αυτοί θα πρέπει να προσδιορίζονται με ακρίβεια και να αιτιολογούνται κατά περίπτωση. Θα μπορούσαν να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την τεχνική αδυναμία άλλων οικονομικών φορέων να επιτύχουν τις απαιτούμενες επιδόσεις ή την αναγκαιότητα χρήσης ειδικής τεχνογνωσίας, εργαλείων ή μέσων που μόνον ένας οικονομικός φορέας διαθέτει. Οι τεχνικοί λόγοι μπορεί να προέρχονται επίσης από ειδικές απαιτήσεις διαλειτουργικότητας που πρέπει να πληρούνται για να εξασφαλιστεί η λειτουργία των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών.

Τέλος, η διαδικασία προμήθειας δεν είναι χρήσιμη όταν αγοράζονται άμεσα αγαθά σε αγορά πρώτων υλών, περιλαμβανομένων των χρηματιστηρίων εμπορίας βασικών αγαθών, όπως είναι τα αγροτικά προϊόντα, πρώτων υλών και ενέργειας, όπου η πολυμερής ρυθμιζόμενη και εποπτευόμενη εμπορική δομή εγγυάται κατά τρόπο φυσικό τις τιμές της αγοράς.

(62) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι διατάξεις σχετικά με την προστασία εμπιστευτικών πληροφοριών ουδόλως εμποδίζουν την κοινοποίηση μη εμπιστευτικών τμημάτων συνημμένων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων τυχόν επακόλουθων αλλαγών.

(63) Τα ηλεκτρονικά μέσα πληροφοριών και επικοινωνιών μπορούν να απλουστεύσουν σε μεγάλο βαθμό τη δημοσίευση συμβάσεων και να ενισχύσουν την αποτελεσματικότητα και τη διαφάνεια των διαδικασιών προμήθειας. Θα πρέπει να αποτελέσουν τον συνήθη τρόπο επικοινωνίας και ανταλλαγής πληροφοριών στις διαδικασίες προμήθειας, δεδομένου ότι ενισχύουν σημαντικά τις δυνατότητες των οικονομικών φορέων να συμμετέχουν σε διαδικασίες προμήθειας σε ολόκληρη την εσωτερική αγορά. Για τον σκοπό αυτόν, θα πρέπει να καταστούν υποχρεωτικές η διαβίβαση των γνωστοποιήσεων σε ηλεκτρονική μορφή, η ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της προμήθειας και —μετά από μεταβατική περίοδο 30 μηνών— η πλήρης ηλεκτρονική επικοινωνία, δηλαδή η επικοινωνία με ηλεκτρονικά μέσα σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας, περιλαμβανομένης της διαβίβασης αιτήσεων συμμετοχής και ειδικότερα της διαβίβασης των προσφορών (ηλεκτρονική υποβολή). Τα κράτη μέλη και οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να είναι ελεύθεροι να προχωρήσουν περαιτέρω αν το επιθυμούν. Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι η υποχρεωτική χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας σύμφωνα με την παρούσα οδηγία δεν πρέπει, παρά ταύτα, να υποχρεώνει τους αναθέτοντες φορείς να επεξεργάζονται ηλεκτρονικά τις προσφορές ούτε να καθιστά υποχρεωτική την ηλεκτρονική αξιολόγηση ή την αυτόματη επεξεργασία. Επιπλέον, βάσει της παρούσας οδηγίας, η υποχρέωση χρησιμοποίησης ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας δεν θα πρέπει να ισχύει για κανένα στοιχείο της διαδικασίας δημόσιων προμηθειών μετά την ανάθεση της σύμβασης, ούτε και για την εσωτερική επικοινωνία στο πλαίσιο του αναθέτοντος φορέα.

(64) Οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει, πλην ορισμένων συγκεκριμένων καταστάσεων, να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, τα οποία δεν επιφέρουν διακρίσεις, είναι γενικά διαθέσιμα και διαλειτουργικά με τα γενικώς χρησιμοποιούμενα προϊόντα τεχνολογίας πληροφοριών και επικοινωνιών (ΤΠΙ) και τα οποία δεν περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία προμήθειας. Η χρήση των εν λόγω μέσων επικοινωνίας θα πρέπει επίσης να λαμβάνει υπόψη τη δυνατότητα πρόσβασης των ατόμων με αναπηρίες. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η υποχρέωση να χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα σε όλα τα στάδια της διαδικασίας δημόσιων προμηθειών δεν θα ήταν ενδεδειγμένη στην περίπτωση όπου η χρήση ηλεκτρονικών μέσων απαιτεί ειδικευμένα εργαλεία ή μορφοτύπους αρχείων που δεν είναι γενικώς διαθέσιμοι ή στην περίπτωση όπου οι σχετικές επικοινωνίες μπορούν να γίνουν μόνο με τη χρήση ειδικού εξοπλισμού γραφείου. Οι αναθέτοντες φορείς δεν θα πρέπει συνεπώς να υποχρεούνται να απαιτούν τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας κατά τη διαδικασία υποβολής σε ορισμένες περιπτώσεις, που θα πρέπει να προσδιορίζονται ρητά. Η παρούσα οδηγία ορίζει ότι στις περιπτώσεις αυτές πρέπει

να περιλαμβάνονται καταστάσεις που απαιτούν τη χρήση εξειδικευμένου εξοπλισμού γραφείου που δεν είναι γενικά διαθέσιμος στους αναθέτοντες φορείς, όπως οι εκτυπωτές μεγάλων σχημάτων. Σε ορισμένες διαδικασίες προμηθειών τα σχετικά με την προμήθεια έγγραφα ενδέχεται να απαιτούν την υποβολή φυσικού μοντέλου ή μοντέλου υπό κλίμακα το οποίο δεν μπορεί να υποβληθεί στους αναθέτοντες φορείς με ηλεκτρονικά μέσα. Στις περιπτώσεις αυτές, το μοντέλο πρέπει να αποστέλλεται στους αναθέτοντες φορείς με το ταχυδρομείο ή με άλλο κατάλληλο μέσο.

Διευκρινίζεται ωστόσο ότι η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας θα πρέπει να περιορίζεται στα στοιχεία εκείνα του διαγωνισμού για τα οποία δεν απαιτούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας.

Είναι σκόπιμο να διασαφηνιστεί ότι, όπου κρίνεται απαραίτητο για τεχνικούς λόγους, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ορίζουν ανώτατο όριο για το μέγεθος των αρχείων που είναι δυνατόν να υποβληθούν.

(65) Ενδεχομένως θα πρέπει, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, να παρέχεται στους αναθέτοντες φορείς η δυνατότητα να μην χρησιμοποιούν ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, όταν αυτό απαιτείται για την προστασία του ιδιαίτερα ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών. Τονιστέον ότι ότι, όταν η χρήση ηλεκτρονικών εργαλείων τα οποία δεν είναι γενικά διαθέσιμα μπορεί να παράσχει το απαραίτητο επίπεδο προστασίας, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται τα εργαλεία αυτά, όπως όταν οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν τη χρήση ειδικών ασφαλών μέσων επικοινωνίας στα οποία παρέχουν πρόσβαση.

(66) Οι διαφορετικοί τεχνικοί μορφότυποι ή διαδικασίες και τα διαφορετικά πρότυπα ανταλλαγής μηνυμάτων ενδέχεται να παρεμποδίσουν τη διαλειτουργικότητα, όχι μόνο στο εσωτερικό κάθε κράτους μέλους αλλά και —κυρίως— μεταξύ των κρατών μελών. Για παράδειγμα, προκειμένου να συμμετάσχουν σε διαδικασία προμηθειών στην οποία επιτρέπεται ή απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων, που αποτελούν μορφότυπο για την παρουσίαση και την οργάνωση των πληροφοριών με τρόπο κοινό για όλους τους προσφέροντες και είναι κατάλληλοι για ηλεκτρονική διαχείριση, οι οικονομικοί φορείς θα ήταν αναγκασμένοι, ελλείψει τυποποίησης, να προσαρμόσουν τους καταλόγους τους σε κάθε διαδικασία δημόσιων προμηθειών, πράγμα που σημαίνει την παροχή σχεδόν πανομοιότυπων πληροφοριών με διαφορετικούς μορφότυπους ανάλογα με τις προδιαγραφές των σχετικών αναθετόντων φορέων. Η τυποποίηση λοιπόν των μορφοτύπων του καταλόγου θα βελτιώσει το επίπεδο της διαλειτουργικότητας, θα ενισχύσει την αποτελεσματικότητα και θα μειώσει την απαιτούμενη από τους οικονομικούς φορείς προσπάθεια.

(67) Όταν η Επιτροπή εξετάζει κατά πόσον υφίσταται ανάγκη να διασφαλιστεί ή να ενισχυθεί η διαλειτουργικότητα μεταξύ διαφορετικών τεχνικών μορφοτύπων ή διαδικασιών και προτύπων αποστολής μηνυμάτων με την επιβολή της χρήσης συγκεκριμένων προτύπων και, εφόσον διαπιστώσει ότι υφίσταται ανάγκη, διερευνά ποια πρότυπα να επιβάλει, θα πρέπει να λαμβάνει σοβαρότατα υπόψη τις γνώμες των ενδιαφερομένων μερών. Θα πρέπει επίσης να εξετάζει σε ποιον βαθμό έχει ήδη χρησιμοποιηθεί στην πράξη ένα συγκεκριμένο πρότυπο από τους οικονομικούς και τους αναθέτοντες φορείς και πόσο αποτελεσματικό υπήρξε. Προτού επιβάλει τη χρήση συγκεκριμένου προτύπου, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να μελετά προσεκτικά το σχετικό κόστος, ιδίως όσον αφορά την προσαρμογή στις υπάρχουσες λύσεις όσον αφορά την ηλεκτρονική σύναψη συμβάσεων δημόσιων προμηθειών, περιλαμβανομένων των υποδομών, των διαδικασιών και του λογισμικού.

Εάν τα συγκεκριμένα πρότυπα δεν έχουν αναπτυχθεί από διεθνή, ευρωπαϊκό ή εθνικό οργανισμό τυποποίηση, θα πρέπει να πληρούν τις απαιτήσεις για τα πρότυπα των ΤΠΕ που θεσπίζει ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1025/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1].

(68) Προτού καθορίσουν το επίπεδο ασφάλειας που απαιτείται για τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας τα οποία θα χρησιμοποιηθούν στα διάφορα στάδια της διαδικασίας ανάθεσης, τα κράτη μέλη και οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να αξιολογήσουν την αναλογικότητα ανάμεσα, αφενός, στις απαιτήσεις που έχουν ως στόχο να διασφαλιστεί η ορθή και αξιόπιστη ταυτοποίηση των αποστολέων των σχετικών μηνυμάτων καθώς και η αρτιότητα του περιεχομένου τους και, αφετέρου, τον κίνδυνο προβλημάτων, όπως σε περίπτωση που μηνύματα προέρχονται από αποστολέα διαφορετικό αυτού που δηλώνεται. Εάν όλες οι άλλες παράμετροι παραμένουν αμετάβλητες, τούτο σημαίνει ότι το επίπεδο ασφάλειας που απαιτείται, επί παραδείγματι, για ένα ηλεκτρονικό μήνυμα με το οποίο ζητείται επιβεβαίωση της ακριβούς διεύθυνσης στην οποία θα πραγματοποιηθεί μια ενημερωτική συνάντηση δεν πρέπει να ορίζεται στο ίδιο επίπεδο που απαιτείται για την υποβολή της προσφοράς, η οποία είναι δεσμευτική για τον οικονομικό φορέα. Ομοίως, η αξιολόγηση της αναλογικότητας θα μπορούσε να οδηγήσει σε απαίτηση χαμηλότερων επιπέδων ασφάλειας για την εκ νέου υποβολή ηλεκτρονικών καταλόγων ή την υποβολή προσφορών σε ένα πλαίσιο «μίνι» διαγωνισμών εντός συμφωνίας-πλαισίου ή την πρόσβαση σε έγγραφα της προμήθειας.

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1025/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με την ευρωπαϊκή τυποποίηση, την τροποποίηση των οδηγιών του Συμβουλίου 89/686/ΕΟΚ και 93/15/ΕΟΚ και των οδηγιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου 94/9/ΕΚ, 94/25/ΕΚ, 95/16/ΕΚ, 97/23/ΕΚ, 98/34/ΕΚ, 2004/22/ΕΚ, 2007/23/ΕΚ, 2009/23/ΕΚ και 2009/105/ΕΚ και την κατάργηση της απόφασης 87/95/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της απόφασης αριθ. 1673/2006/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 316 της 14.11.2012, σ. 12).

(69) Αν και τα βασικά στοιχεία της διαδικασίας προμήθειας, όπως τα έγγραφα της προμήθειας, οι αιτήσεις συμμετοχής, η επιβεβαίωση ενδιαφέροντος και οι προσφορές θα πρέπει να υποβάλλονται πάντοτε γραπτώς, η προφορική επικοινωνία με τους οικονομικούς φορείς θα πρέπει να συνεχίσει να είναι δυνατή, υπό τον όρο ότι το περιεχόμενό της τεκμηριώνεται επαρκώς. Αυτό είναι αναγκαίο προκειμένου να διασφαλίζεται το δέον επίπεδο διαφάνειας που επιτρέπει να επαληθεύεται η τήρηση της αρχής της ίσης μεταχείρισης. Ιδιαίτερα σημαντικό είναι οι προφορικές επικοινωνίες με τους προσφέροντες οι οποίες ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στο περιεχόμενο και την αξιολόγηση των προσφορών να τεκμηριώνονται επαρκώς και με τα ενδεδειγμένα μέσα, όπως με γραπτές ή ηχητικές καταγραφές ή συνόψεις των βασικών στοιχείων της επικοινωνίας.

(70) Στις αγορές δημόσιων προμηθειών της Ένωσης παρατηρείται έντονη τάση συγκέντρωσης της ζήτησης από τους αγοραστές του Δημοσίου, με στόχο την επίτευξη οικονομιών κλίμακας, συμπεριλαμβανομένων χαμηλότερων τιμών και εξόδων συναλλαγής, καθώς και την καλύτερη και πιο επαγγελματική διαχείριση των προμηθειών. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω της συγκέντρωσης των αγορών είτε βάσει του αριθμού των συμμετεχόντων αναθετόντων φορέων είτε βάσει του όγκου και της αξίας τους με την πάροδο του χρόνου. Ωστόσο, η συγκέντρωση και η κεντρική διαχείριση των αγορών θα πρέπει να υπόκεινται σε προσεκτική παρακολούθηση, προκειμένου να αποφεύγονται η υπερβολική συγκέντρωση αγοραστικής δύναμης και οι αθέμιτες πρακτικές, και να διαφυλάσσονται η διαφάνεια και ο ανταγωνισμός καθώς και οι ευκαιρίες πρόσβασης στην αγορά για τις ΜΜΕ.

(71) Η προσφυγή σε συμφωνίες-πλαίσια μπορούν να αποδειχθεί αποτελεσματική τεχνική δημόσιων προμηθειών σε ολόκληρη την Ένωση. Ωστόσο, πρέπει να ενισχυθεί ο ανταγωνισμός με τη βελτίωση της διαφάνειας και της πρόσβασης σε δημόσιες προμήθειες που συνάπτονται μέσω συμφωνιών-πλαισίων. Είναι επομένως σκόπιμο να αναθεωρηθούν οι εφαρμοστέες στις εν λόγω συμφωνίες διατάξεις, με την πρόβλεψη ιδίως ότι η ανάθεση συγκεκριμένων συμβάσεων με βάση τις συμφωνίες γίνεται βάσει αντικειμενικών κανόνων και κριτηρίων, για παράδειγμα ύστερα από «μίνι διαγωνισμό», και με τον περιορισμό της διάρκειας των συμφωνιών-πλαισίων.

(72) Πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι, ενώ οι συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο πρέπει να ανατίθενται πριν από την εκπνοή της ισχύος της ίδιας της συμφωνίας-πλαισίου, η διάρκεια των επιμέρους συμβάσεων που βασίζονται σε αυτήν δεν απαιτείται να συμπίπτει με τη διάρκειά της, αλλά μπορεί να είναι, κατά περίπτωση, βραχύτερη ή μακρότερη. Θα πρέπει ιδίως να συνεκτιμώνται, κατά τον καθορισμό της διάρκειας των βασιζόμενων σε συμφωνία-πλαίσιο επιμέρους συμβάσεων, παράγοντες όπως ο απαιτούμενος χρόνος εκτέλεσης, όπου περιλαμβάνεται η συντήρηση εξοπλισμού με προσδόκιμο ωφέλιμης διάρκειας ζωής μεγαλύτερο των οκτώ ετών ή όπου απαιτείται ευρεία εκπαίδευση του προσωπικού για την εκτέλεση της σύμβασης.

Θα πρέπει επίσης να διευκρινιστεί ότι μπορεί να υπάρξουν περιπτώσεις στις οποίες η διάρκεια των ίδιων των συμφωνιών-πλαισίων θα πρέπει να μπορεί να υπερβαίνει τα οκτώ έτη. Τέτοιες περιπτώσεις, οι οποίες πρέπει να είναι δεόντως δικαιολογημένες με κριτήριο, ιδίως, το αντικείμενο της συμφωνίας-πλαισίου, ενδέχεται να προκύψουν, για παράδειγμα, όταν οι οικονομικοί φορείς πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους εξοπλισμό η περίοδος απόσβεσης του οποίου είναι μεγαλύτερη των οκτώ ετών και ο οποίος πρέπει να είναι διαθέσιμος ανά πάσα στιγμή καθ' όλη τη διάρκεια της συμφωνίας-πλαισίου. Στο ειδικό πλαίσιο των επιχειρήσεων κοινής ωφελείας που παρέχουν βασικές υπηρεσίες στο κοινό ενδέχεται ενίοτε να απαιτούνται σε ορισμένες όχι μόνο συμβάσεις πλαίσια αλλά και επιμέρους συμβάσεις μεγαλύτερης διάρκειας· για παράδειγμα στην περίπτωση συμφωνιών πλαισίων που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της τακτικής και έκτακτης συντήρησης δικτύων η οποία ενδέχεται να απαιτεί τον χειρισμό ακριβού εξοπλισμού από προσωπικό υψηλής εξειδίκευσης με σκοπό την απρόσκοπτη συνέχιση της παροχής των υπηρεσιών και την ελαχιστοποίηση τυχόν προβλημάτων.

(73) Έχοντας υπόψη την κτηθείσα πείρα, πρέπει επίσης να προσαρμοστούν οι κανόνες που διέπουν τα δυναμικά συστήματα αγορών ώστε να είναι σε θέση οι αναθέτοντες φορείς να αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητες του εν λόγω εργαλείου. Τα συστήματα χρειάζονται απλούστευση· ειδικότερα, θα πρέπει να λειτουργούν υπό μορφή κλειστής διαδικασίας, άρα χωρίς ανάγκη ενδεικτικών προσφορών οι οποίες θεωρούνται ως ένα από τα πλέον επιβαρυντικά στοιχεία των δυναμικών συστημάτων αγορών. Επομένως, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας υποβάλλει αίτηση συμμετοχής και πληροί τα κριτήρια επιλογής πρέπει να έχει τη δυνατότητα συμμετοχής στις διαδικασίες προμηθειών που διεξάγονται μέσω του δυναμικού συστήματος αγορών καθ' όλη τη διάρκεια ισχύος του.

Αυτή η τεχνική αγορών επιτρέπει στους αναθέτοντες φορείς να έχουν στη διάθεσή τους ιδιαίτερα ευρύ φάσμα προσφορών και συνεπώς να εξασφαλίζουν την καλύτερη δυνατή χρησιμοποίηση των πόρων μέσω ευρέος ανταγωνισμού σε ό,τι αφορά συνηθισμένα ή έτοιμα προς χρήση προϊόντα, έργα ή υπηρεσίες που είναι κατά κανόνα διαθέσιμα στην αγορά.

(74) Η εξέταση των εν λόγω αιτήσεων συμμετοχής πρέπει κανονικά να πραγματοποιείται μέσα σε ανώτατο διάστημα 10 εργάσιμων ημερών δεδομένου ότι η αξιολόγηση των κριτηρίων επιλογής θα λάβει χώρα με βάση τις απαιτήσεις τεκμηρίωσης που ορίζουν οι αναθέτοντες φορείς, ενδεχομένως σύμφωνα με τις απλοποιημένες διατάξεις της οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Ωστόσο, όταν θεσπίζεται για πρώτη φορά δυναμικό σύστημα αγορών, μετά την πρώτη δημοσίευση της ανακοίνωσης προκήρυξης σύμβασης ή της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, οι αναθέτοντες φορείς πιθανόν να κατακλύζονται από τόσο μεγάλο αριθμό αιτήσεων συμμετοχής που να χρειάζονται περισσότερο χρόνο για την εξέταση των αιτήσεων. Αυτό θα πρέπει να γίνεται δεκτό, υπό τον όρο ότι δεν δρομολογείται συγκεκριμένη προμήθεια πριν εξεταστούν όλες οι αιτήσεις.

Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να έχουν την ευχέρεια να οργανώνουν τον τρόπο με τον οποίο προτίθενται να εξετάσουν τις αιτήσεις συμμετοχής, για παράδειγμα να αποφασίσουν να πραγματοποιούν την εν λόγω εξέταση μόνο μία φορά τη βδομάδα, με την προϋπόθεση να τηρούνται οι προθεσμίες για την εξέταση κάθε αίτησης. Οι αναθέτοντες φορείς που χρησιμοποιούν τα κριτήρια εξαίρεσης ή επιλογής τα οποία προβλέπονται δυνάμει της οδηγίας 2014/24/ΕΕ στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών οφείλουν να τηρούν τις σχετικές διατάξεις της οδηγίας αυτής όπως οι αναθέτουσες αρχές που διαχειρίζονται δυναμικό σύστημα αγορών σύμφωνα με την οδηγία 2014/24/ΕΕ.

(75) Προκειμένου να ενισχυθούν οι δυνατότητες των ΜΜΕ να συμμετέχουν σε δυναμικό σύστημα αγορών μεγάλης κλίμακας, για παράδειγμα σύστημα που λειτουργεί υπό τη διεύθυνση κεντρικής αρχής προμηθειών, η σχετική αναθέτουσα αρχή ή φορέας πρέπει να έχει τη δυνατότητα να διαρθρώσει το σύστημα σε αντικειμενικά προσδιοριζόμενες κατηγορίες προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών. Οι κατηγορίες αυτές θα πρέπει να ορίζονται βάσει αντικειμενικών παραγόντων, όπως, επί παραδείγματι, το μέγιστο επιτρεπόμενο μέγεθος συγκεκριμένων συμβάσεων που πρόκειται να ανατεθούν στο πλαίσιο της εν λόγω κατηγορίας ή μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή στην οποία πρόκειται να εκτελεστούν μεταγενέστερες ειδικές συμβάσεις. Όταν ένα δυναμικό σύστημα αγορών διαιρείται σε κατηγορίες, η αναθέτουσα αρχή ή φορέας οφείλει να εφαρμόζει κριτήρια επιλογής αναλογικά με τα χαρακτηριστικά της οικείας κατηγορίας.

(76) Πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί είναι συνήθως ακατάλληλοι για ορισμένες συμβάσεις έργων και ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών που έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού, όπως ο σχεδιασμός έργων, επειδή μόνο τα στοιχεία που είναι κατάλληλα για αυτόματη αξιολόγηση με ηλεκτρονικά μέσα, χωρίς παρέμβαση ή εκτίμηση του αναθέτοντος φορέα, δηλαδή στοιχεία που μπορούν να προσδιοριστούν ποσοτικά ώστε να εκφραστούν με τη μορφή αριθμών ή ποσοστών επί τοις εκατό, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

Πρέπει, όμως, να διευκρινιστεί επίσης ότι οι ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί μπορούν να χρησιμοποιούνται σε διαδικασία προμήθειας για την απόκτηση συγκεκριμένου δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας. Είναι επίσης σκόπιμο να υπενθυμιστεί ότι παρόλο που οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να εφαρμόζουν κριτήρια επιλογής που τους δίνουν τη δυνατότητα να μειώσουν τον αριθμό των υποψηφίων ή προσφερόντων εφόσον δεν έχει αρχίσει ακόμα ο πλειστηριασμός, δεν πρέπει να επιτρέπεται η περαιτέρω μείωση του αριθμού του προσφερόντων που συμμετέχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό μετά την έναρξή του.

(77) Αναπτύσσονται συνεχώς νέες ηλεκτρονικές τεχνικές αγορών, όπως είναι οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι. Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι είναι ένας μορφότυπος για την παρουσίαση και την οργάνωση των πληροφοριών κατά τρόπο ο οποίος είναι κοινός για όλους τους προσφέροντες και είναι κατάλληλος για ηλεκτρονική επεξεργασία. Ένα παράδειγμα είναι η παρουσίαση των προσφορών σε λογιστικό φύλλο. Οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να μπορούν να απαιτήσουν ηλεκτρονικούς καταλόγους σε όλες τις διαθέσιμες διαδικασίες όπου απαιτείται η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας. Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι συμβάλλουν στην ενίσχυση του ανταγωνισμού και στον εξορθολογισμό των δημόσιων προμηθειών, ιδίως με την εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος. Εντούτοις, πρέπει να θεσπιστούν ορισμένοι κανόνες για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση της εν λόγω χρήσης με τους κανόνες της παρούσας οδηγίας και με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης, της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας. Εν προκειμένω, η χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων για την παρουσίαση των προσφορών δεν θα πρέπει να συνεπάγεται ότι τη δυνατότητα των οικονομικών φορέων να περιορίζονται στη διαβίβαση του γενικού τους καταλόγου. Οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει σε κάθε περίπτωση να είναι υποχρεωμένοι να προσαρμόζουν τους γενικούς τους καταλόγους στην εκάστοτε διαδικασία προμήθειας. Με την εν λόγω προσαρμογή εξασφαλίζεται ότι ο κατάλογος που διαβιβάζεται στο πλαίσιο δεδομένης διαδικασίας προμηθειών περιέχει μόνο προϊόντα, έργα ή υπηρεσίες που οι οικονομικοί φορείς εκτιμούν – ύστερα από προσεκτική εξέταση – ότι αντιστοιχούν στις απαιτήσεις του αναθέτοντος φορέα. Οι οικονομικοί φορείς θα έχουν συνεπώς τη δυνατότητα να αντιγράφουν πληροφορίες από τον γενικό τους κατάλογο, όχι όμως να τον υποβάλλουν ολόκληρο. Επιπλέον, εφόσον παρέχονται ικανοποιητικές εγγυήσεις σχετικά με τη διασφάλιση της ιχνηλασιμότητας, της ίσης μεταχείρισης και της προβλεψιμότητας, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να μπορούν να προκηρύσσουν διαγωνισμούς σχετικά με ειδικές αγορές βάσει ηλεκτρονικών καταλόγων που έχουν διαβιβαστεί προηγουμένως, ιδίως όταν εκτελείται νέος διαγωνισμός βάσει συμφωνίας-πλαισίου ή χρησιμοποιείται δυναμικό σύστημα αγορών.

Όταν η προσφορά έχει καταρτιστεί από τον αναθέτοντα φορέα, πρέπει να παρέχεται η δυνατότητα στον σχετικό οικονομικό φορέα να ελέγχει ότι η εν λόγω προσφορά δεν περιέχει ουσιώδη σφάλματα. Όταν υπάρχουν ουσιώδη σφάλματα, ο οικονομικός φορέας δεν πρέπει να δεσμεύεται από την προσφορά που καταρτίσθηκε από τον αναθέτοντα φορέα, εκτός αν τα σφάλματα διορθωθούν.

Σύμφωνα με τις απαιτήσεις των κανόνων σχετικά με τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας, οι αναθέτοντες φορείς δεν θα πρέπει να δυσχεραίνουν αδικαιολόγητα την πρόσβαση των οικονομικών φορέων σε διαδικασίες προμηθειών στις οποίες οι προσφορές πρέπει να υποβάλλονται υπό μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων και οι οποίες εγγυώνται τη συμμόρφωση με τις γενικές αρχές αποφυγής των διακρίσεων και ίσης μεταχείρισης.

(78) Στην πλειονότητα των κρατών μελών χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο τεχνικές συγκέντρωσης των προμηθειών. Οι κεντρικές αρχές προμηθειών είναι επιφορτισμένες με την πραγματοποίηση αγορών, τη διαχείριση δυναμικών συστημάτων αγορών ή την ανάθεση συμβάσεων/συμφωνιών-πλαισίων που προορίζονται για άλλες αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς, με ή χωρίς αμοιβή. Οι αναθέτοντες φορείς για τους οποίους συνάπτεται συμφωνία-πλαίσιο θα πρέπει να μπορούν να τη χρησιμοποιούν για μεμονωμένες ή επαναλαμβανόμενες αγορές. Λόγω του μεγάλου όγκου των αγοραζόμενων ποσοτήτων οι τεχνικές αυτές μπορεί να συμβάλουν στην αύξηση του ανταγωνισμού και θα πρέπει να ενισχύσουν την επαγγελματική διαχείριση των δημόσιων αγορών. Πρέπει συνεπώς να προβλεφθεί ενωσιακός ορισμός των κεντρικών αρχών προμηθειών που να αφορά συγκεκριμένα τους αναθέτοντες φορείς και πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι κεντρικές αρχές προμηθειών λειτουργούν με δύο διαφορετικούς τρόπους.

Πρώτον, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ενεργούν ως χονδρέμποροι αγοράζοντας, αποθηκεύοντας και μεταπωλώντας και, δεύτερον, θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ενεργούν ως μεσάζοντες που αναθέτουν συμβάσεις, διαχειρίζονται δυναμικά συστήματα αγορών ή συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσια που θα χρησιμοποιηθούν από τους αναθέτοντες φορείς.

Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορούν να αναλαμβάνουν τον ρόλο του μεσάζοντα, διεξάγοντας αυτόνομα τις σχετικές διαδικασίες ανάθεσης, χωρίς να λαμβάνουν λεπτομερείς οδηγίες από τους οικείους αναθέτοντες φορείς· σε άλλες περιπτώσεις, μπορούν να διεξάγουν τις διαδικασίες ανάθεσης βάσει οδηγιών από τους οικείους αναθέτοντες φορείς, εξ ονόματός τους και για λογαριασμό τους.

Επιπλέον πρέπει να θεσπιστούν κανόνες σχετικά με τον επιμερισμό της ευθύνης για την τήρηση των δυνάμει της παρούσας οδηγίας υποχρεώσεων, μεταξύ άλλων σε περίπτωση προσφυγών, μεταξύ της κεντρικής αρχής προμηθειών και των αναθετόντων φορέων που πραγματοποιούν αγορές από ή μέσω της αρχής αυτής. Όταν η κεντρική αρχή προμηθειών είναι αποκλειστικά αρμόδια για τη διεξαγωγή των διαδικασιών προμήθειας, θα πρέπει επίσης να έχει την άμεση και αποκλειστική ευθύνη για τη νομιμότητα των διαδικασιών. Όταν ο αναθέτων φορέας εκτελεί ορισμένα τμήματα της διαδικασίας, για παράδειγμα την εκ νέου διεξαγωγή διαγωνισμού βάσει συμφωνίας-πλαισίου ή την ανάθεση μεμονωμένων συμβάσεων βάσει δυναμικού συστήματος αγορών, θα πρέπει να συνεχίσει να φέρει την ευθύνη για τα στάδια που εκτελεί.

(79) Πρέπει να επιτρέπεται στους αναθέτοντες φορείς να αναθέτουν σύμβαση υπηρεσιών για την παροχή δραστηριοτήτων κεντρικών προμηθειών σε κεντρική αρχή προμηθειών χωρίς να εφαρμόζουν τις διαδικασίες της παρούσας οδηγίας· θα πρέπει επίσης να επιτρέπεται η συμπερίληψη της παροχής δραστηριοτήτων επικουρικών προμηθειών σε τέτοιες συμβάσεις υπηρεσιών. Τέτοιες συμβάσεις υπηρεσιών για την παροχή δραστηριοτήτων επικουρικών προμηθειών, όταν δεν εκτελούνται από κεντρική αρχή προμηθειών σε σχέση με την παροχή από μέρους της δραστηριοτήτων κεντρικών προμηθειών στον σχετικό αναθέτοντα φορέα, πρέπει να ανατίθενται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία. Πρέπει να υπενθυμιστεί επίσης ότι η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε περιπτώσεις που παρέχονται μεν κεντρικές ή επικουρικές δραστηριότητες προμηθειών, όχι όμως με σύμβαση εξ επαχθούς αιτίας που συνιστά προμήθεια κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας.

(80) Η πρόβλεψη αυστηρότερων διατάξεων για τις κεντρικές αρχές προμηθειών δεν πρέπει με κανέναν τρόπο να εμποδίζει την τρέχουσα πρακτική των περιστασιακών από κοινού προμηθειών, δηλαδή λιγότερο θεσμοθετημένων και συστηματικών κοινών αγορών ή την καθιερωμένη πρακτική της προσφυγής σε παρόχους υπηρεσιών που προετοιμάζουν και διαχειρίζονται διαδικασίες προμηθειών εξ ονόματος και για λογαριασμό ενός αναθέτοντος φορέα και σύμφωνα με τις οδηγίες του. Αντίθετα, ορισμένα χαρακτηριστικά των από κοινού προμηθειών θα πρέπει να διευκρινιστούν λόγω του σημαντικού ρόλου που μπορούν να διαδραματίζουν οι συγκεκριμένες προμήθειες, μεταξύ άλλων, και όσον αφορά τα καινοτόμα έργα.

Οι από κοινού προμήθειες μπορούν να λάβουν διάφορες μορφές που κυμαίνονται από τις συντονισμένες προμήθειες με την προετοιμασία κοινών τεχνικών προδιαγραφών για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που θα αποτελέσουν αντικείμενο προμήθειας από διάφορους αναθέτοντες φορείς, καθένας εκ των οποίων διεξάγει διαφορετική διαδικασία προμηθειών, μέχρι την περίπτωση οι σχετικοί αναθέτοντες φορείς να διεξαγάγουν κοινή διαδικασία δημόσιων προμηθειών είτε ενεργώντας από κοινού είτε αναθέτοντας τη διαχείριση της διαδικασίας προμηθειών σε έναν αναθέτοντα φορέα για λογαριασμό όλων των υπολοίπων.

Όταν διάφοροι αναθέτοντες φορείς διεξάγουν κοινή διαδικασία προμηθειών, είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους δυνάμει της παρούσας οδηγίας. Ωστόσο, όταν μόνο ορισμένα μέρη της διαδικασίας προμηθειών διεξάγονται από κοινού από τους αναθέτοντες φορείς, η κοινή ευθύνη ισχύει μόνο για τα μέρη της διαδικασίας που διεξήχθησαν από κοινού. Κάθε αναθέτων φορέας πρέπει να φέρει την αποκλειστική ευθύνη σε ό,τι αφορά διαδικασίες ή μέρη διαδικασιών που διεξάγει μόνος του, όπως την ανάθεση σύμβασης, τη σύναψη συμφωνίας-πλαισίου, τη διαχείριση δυναμικού συστήματος αγορών ή την εκ νέου διεξαγωγή διαγωνισμού βάσει συμφωνίας-πλαισίου.

(81) Τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας προσφέρονται ιδιαίτερα για την υποστήριξη πρακτικών και εργαλείων συγκέντρωσης των προμηθειών, χάρη στη δυνατότητα επαναχρησιμοποίησης και αυτόματης επεξεργασίας δεδομένων που προσφέρουν, καθώς και στην ελαχιστοποίηση του κόστους πληροφόρησης και συναλλαγών. Συνεπώς, σε πρώτο στάδιο, η χρήση των εν λόγω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτική για τις κεντρικές αρχές προμηθειών, ενώ ταυτόχρονα θα πρέπει να διευκολυνθεί η εφαρμογή συγκλινουσών πρακτικών σε ολόκληρη την Ένωση. Στη συνέχεια, θα πρέπει να θεσπιστεί γενική υποχρέωση χρήσης των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας σε όλες τις διαδικασίες προμήθειας, μετά από μεταβατική περίοδο 30 μηνών.

(82) Η από κοινού ανάθεση συμβάσεων από αναθέτοντες φορείς διαφορετικών κρατών μελών προσκρούει επί του παρόντος σε συγκεκριμένες νομικές δυσκολίες όσον αφορά τις συγκρούσεις εθνικών νομοθεσιών. Παρά το γεγονός ότι η οδηγία 2004/17/ΕΚ επέτρεψε σιωπηρά τις διασυνοριακές κοινές δημόσιες προμήθειες, οι αναθέτοντες φορείς εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικές νομικές και πρακτικές δυσκολίες κατά τις αγορές τους από κεντρικές αρχές προμηθειών σε άλλα κράτη μέλη ή κατά την από κοινού ανάθεση συμβάσεων. Προκειμένου να επιτραπεί στους αναθέτοντες φορείς να αντλήσουν τα μέγιστα οφέλη από τις δυνατότητες της εσωτερικής αγοράς όσον αφορά τις οικονομίες κλίμακας και τον διαμοιρασμό των κινδύνων και των ωφελειών, μεταξύ άλλων και για καινοτόμα έργα που εμπεριέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο από αυτόν που μπορεί ευλόγως να αναλάβει ένας αναθέτων φορέας μεμονωμένα, τα εν λόγω προβλήματα πρέπει να λυθούν. Συνεπώς πρέπει να θεσπιστούν νέοι κανόνες για τις διασυνοριακές κοινές δημόσιες προμήθειες ώστε να διευκολυνθεί η συνεργασία ανάμεσα στους αναθέτοντες φορείς και να ενισχυθούν τα οφέλη της εσωτερικής αγοράς με τη δημιουργία διασυνοριακών επιχειρηματικών ευκαιριών για προμηθευτές και παρόχους υπηρεσιών. Οι εν λόγω κανόνες πρέπει να καθορίζουν τις προϋποθέσεις για τη διασυνοριακή χρήση των κεντρικών αρχών προμηθειών και να ορίζουν την εφαρμοστέα νομοθεσία για τις δημόσιες προμήθειες, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμοστέας νομοθεσίας για την άσκηση προσφυγών, στην περίπτωση κοινών διασυνοριακών διαδικασιών, συμπληρώνοντας τους κανόνες για τη σύγκρουση νόμων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1]. Επιπλέον, οι αναθέτοντες φορείς διαφορετικών κρατών μελών θα πρέπει να μπορούν να συγκροτούν κοινούς νομικούς φορείς δυνάμει του εθνικού δικαίου ή του δικαίου της Ένωσης. Θα πρέπει να οριστούν ειδικοί κανόνες για κοινές προμήθειες αυτού του είδους.

Ωστόσο οι αναθέτοντες φορείς δεν θα πρέπει να χρησιμοποιούν τις δυνατότητες διασυνοριακών από κοινού δημόσιων προμηθειών για να παρακάμπτουν τους σύμφωνους προς το δίκαιο της Ένωσης υποχρεωτικούς κανόνες δημόσιου δικαίου από τους οποίους διέπονται στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένοι. Οι κανόνες αυτοί μπορούν να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, διατάξεις περί διαφάνειας και πρόσβασης στα έγγραφα ή ειδικές απαιτήσεις για την ιχνηλασιμότητα ευαίσθητων αγαθών.

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη I) (ΕΕ L 177 της 4.7.2008, σ. 6).

(83) Οι τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζονται από τους αγοραστές θα πρέπει να επιτρέπουν το άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων στον ανταγωνισμό καθώς και την επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να είναι δυνατή η υποβολή προσφορών που αντικατοπτρίζουν την ποικιλία των τεχνικών λύσεων, προτύπων και τεχνικών προδιαγραφών στην αγορά, συμπεριλαμβανομένων όσων καταρτίζονται με βάση κριτήρια επιδόσεων που συνδέονται με τον κύκλο ζωής και τη βιωσιμότητα της διαδικασίας παραγωγής των έργων, αγαθών και υπηρεσιών.

Κατά συνέπεια, οι τεχνικές προδιαγραφές θα πρέπει να καταρτίζονται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται ο τεχνητός περιορισμός του ανταγωνισμού μέσω απαιτήσεων που να ευνοούν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα, αντικατοπτρίζοντας βασικά χαρακτηριστικά των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που παρέχονται συνήθως από τον εν λόγω οικονομικό φορέα. Η κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών με κριτήριο τις απαιτήσεις λειτουργίας και επιδόσεων γενικά επιτρέπει την επίτευξη του ανωτέρω στόχου με τον καλύτερο δυνατό τρόπο. Οι απαιτήσεις λειτουργίας και επιδόσεων συνιστούν επίσης ενδεδειγμένα μέσα για την προώθηση της καινοτομίας στις δημόσιες προμήθειες και θα πρέπει να χρησιμοποιούνται όσο το δυνατόν εκτενέστερα. Όταν γίνεται αναφορά σε ευρωπαϊκό πρότυπο ή, ελλείψει αυτού, σε εθνικό πρότυπο, θα πρέπει να εξετάζονται από τους αναθέτοντες φορείς προσφορές βασιζόμενες σε άλλες ισοδύναμες λύσεις που πληρούν τις απαιτήσεις των αναθετόντων φορέων και είναι ισοδύναμες από άποψη ασφάλειας. Υπεύθυνος για την απόδειξη της ισοδυναμίας με το απαιτούμενο σήμα θα πρέπει να είναι ο οικονομικός φορέας.

Για την απόδειξη της ισοδυναμίας, θα πρέπει να είναι δυνατόν να υποχρεωθούν οι προσφέροντες να υποβάλουν στοιχεία επαληθευμένα από τρίτους. Ωστόσο, θα πρέπει επίσης να επιτρέπονται άλλα ενδεδειγμένα αποδεικτικά μέσα, όπως ο τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν έχει πρόσβαση στα εν λόγω πιστοποιητικά ή εκθέσεις δοκιμών ούτε δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών, υπό την προϋπόθεση ότι ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα έργα, τα αγαθά και οι υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις ή τα κριτήρια που προβλέπονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης σύμβασης.

(84) Για όλες τις δημόσιες προμήθειες που προορίζονται για χρήση από πρόσωπα, είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό του αναθέτοντος φορέα, θα πρέπει να ορίζονται —εκτός από δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις— τεχνικές προδιαγραφές από τους αναθέτοντες φορείς προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη κριτήρια πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες ή σχεδιασμού για όλους τους χρήστες.

(85) Οι αναθέτοντες φορείς που επιθυμούν να αγοράσουν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες με συγκεκριμένα περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά πρέπει να είναι σε θέση να αναφέρουν συγκεκριμένα σήματα, όπως το ευρωπαϊκό οικολογικό σήμα, τα (πολυ)εθνικά οικολογικά σήματα ή οποιοδήποτε άλλο σήμα, με την προϋπόθεση ότι οι απαιτήσεις για την απόκτηση του σήματος συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως είναι η περιγραφή του προϊόντος και η παρουσίασή του, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων συσκευασίας. Επιπλέον, είναι ιδιαίτερα σημαντικό οι εν λόγω απαιτήσεις να ορίζονται και να υιοθετούνται βάσει αντικειμενικά επαληθεύσιμων κριτηρίων, μέσω διαδικασίας στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής οι ενδιαφερόμενοι, όπως κυβερνητικοί οργανισμοί, καταναλωτές, κατασκευαστές, διανομείς ή περιβαλλοντικές οργανώσεις, και το σήμα να είναι προσιτό και διαθέσιμο σε όλους τους ενδιαφερόμενους. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα μπορούσαν να είναι δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς, επιχειρήσεις ή κάθε είδους μη κυβερνητικοί οργανισμοί (οργανισμός ο οποίος δεν ανήκει σε κυβέρνηση και δεν είναι συμβατική κερδοσκοπική επιχείρηση).

Επίσης, θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι συγκεκριμένοι εθνικοί ή κυβερνητικοί φορείς ή οργανισμοί μπορούν να συμμετέχουν στην κατάρτιση απαιτήσεων σήματος που μπορούν να χρησιμοποιούνται σε σχέση με την προμήθεια από τις δημόσιες αρχές χωρίς οι εν λόγω φορείς και οργανισμοί να απολέσουν το καθεστώς τους ως τρίτων μερών. Οι αναφορές στα σήματα δεν θα πρέπει να συνεπάγονται περιορισμό της καινοτομίας.

(86) Κατά την κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις που απορρέουν από το δίκαιο της Ένωσης στον τομέα της προστασίας δεδομένων, ιδίως όσον αφορά το σχεδιασμό της επεξεργασίας προσωπικών δεδομένων (προστασία δεδομένων από το σχεδιασμό).

(87) Οι δημόσιες προμήθειες θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ανάγκες των ΜΜΕ. Οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να ενθαρρύνονται να χρησιμοποιούν τον Κώδικα Βέλτιστων Πρακτικών που περιλαμβάνεται στο έγγραφο εργασίας της Επιτροπής, της 25ης Ιουνίου 2008, με τίτλο «Ευρωπαϊκός Κώδικας Βέλτιστων Πρακτικών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜΜΕ στις συμβάσεις δημόσιων προμηθειών», παρέχοντας κατευθυντήριες γραμμές για τον τρόπο εφαρμογής του πλαισίου δημόσιων προμηθειών κατά τρόπο που διευκολύνει τη συμμετοχή των ΜΜΕ. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να προβλέπεται ρητά η δυνατότητα υποδιαίρεσης των συμβάσεων σε παρτίδες. Η υποδιαίρεση αυτή θα μπορούσε να γίνεται είτε σε ποσοτική βάση, ώστε το μέγεθος των επιμέρους συμβάσεων να αντιστοιχεί καλύτερα στις δυνατότητες των ΜΜΕ, είτε σε ποιοτική βάση, αναλόγως του είδους και των διαθέσιμων εξειδικεύσεων, ώστε να προσαρμόζεται καλύτερα το περιεχόμενο των επιμέρους συμβάσεων στους εξειδικευμένους τομείς των ΜΜΕ και/ή σύμφωνα με τις διαδοχικές φάσεις των σχεδίων. Το μέγεθος και το αντικείμενο των παρτίδων πρέπει να καθορίζεται χωρίς περιορισμούς από τον αναθέτοντα φορέα ο οποίος, σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες που αφορούν τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της δημόσιας προμήθειας, πρέπει να έχει επίσης τη δυνατότητα να αναθέτει ορισμένες από τις παρτίδες χωρίς να εφαρμόζει τις διαδικασίες της παρούσας οδηγίας.

Τα κράτη μέλη θα πρέπει να παραμείνουν ελεύθερα να διευκολύνουν περαιτέρω τη συμμετοχή των ΜΜΕ στην αγορά δημόσιων προμηθειών θεσπίζοντας την υποχρέωση να εξετάζεται η σκοπιμότητα της υποδιαίρεσης συμβάσεων σε παρτίδες, δηλαδή μικρότερες συμβάσεις, ζητώντας από τους αναθέτοντες φορείς να αιτιολογούν απόφασή τους να μην υποδιαιρέσουν σύμβαση σε παρτίδες ή καθιστώντας την υποδιαίρεση σε παρτίδες υποχρεωτική υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Για τον ίδιο σκοπό, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να έχουν την ελευθερία να προβλέπουν μηχανισμούς για απευθείας πληρωμές σε υπεργολάβους.

(88) Όταν οι συμβάσεις υποδιαιρούνται σε παρτίδες, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να έχουν την ευχέρεια να περιορίσουν τον αριθμό των παρτίδων για τις οποίες μπορεί να υποβάλει προσφορά ένας οικονομικός φορέας, παραδείγματος χάρη για να διατηρήσουν τον ανταγωνισμό ή να διασφαλίσουν τη σταθερότητα του εφοδιασμού· θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να περιορίζουν τον αριθμό των παρτίδων που μπορούν να ανατεθούν σε έναν προσφέροντα.

Ωστόσο, ο στόχος της διευκόλυνσης της μεγαλύτερης πρόσβασης των ΜΜΕ στις δημόσιες προμήθειες ενδέχεται να υπονομευθεί, εάν οι αναθέτοντες φορείς υποχρεωθούν να αναθέτουν τη σύμβαση ανά παρτίδα ακόμη και όταν αυτό συνεπάγεται την αποδοχή λύσεων ουσιωδώς λιγότερο πλεονεκτικών σε σχέση με σύμβαση η οποία συγκεντρώνει διάφορες ή όλες τις παρτίδες. Όταν η δυνατότητα εφαρμογής της μεθόδου αυτής έχει ήδη αναφερθεί ρητά προηγουμένως, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να διενεργήσουν συγκριτική αξιολόγηση των προσφορών, ούτως ώστε να καθοριστεί αν οι προσφορές συγκεκριμένου προσφέροντος για συγκεκριμένο συνδυασμό παρτίδων πληρούν, ως σύνολο, τα κριτήρια ανάθεσης που θέτει η παρούσα οδηγία, όσον αφορά τις εν λόγω παρτίδες, καλύτερα από τις προσφορές των χωριστών παρτίδων, μεμονωμένα. Εάν ναι, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να αναθέτουν σύμβαση που συνδυάζει τις εν λόγω παρτίδες στον συγκεκριμένο προσφέροντα. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να διενεργήσουν τη συγκριτική αξιολόγηση, πρώτον, καθορίζοντας ποιες προσφορές πληρούν με τον καλύτερο τρόπο τα κριτήρια ανάθεσης για κάθε χωριστή παρτίδα και στη συνέχεια συγκρίνοντάς τις με τις προσφορές που έχουν υποβληθεί από συγκεκριμένο προσφέροντα για συγκεκριμένο συνδυασμό παρτίδων, ως σύνολο.

(89) Προκειμένου οι διαδικασίες να γίνουν ταχύτερες και αποτελεσματικότερες, οι προθεσμίες για τη συμμετοχή σε διαδικασίες προμηθειών θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν μικρότερες και να μην δημιουργούν περιττούς φραγμούς στην πρόσβαση οικονομικών φορέων προερχόμενων από την εσωτερική αγορά και ιδίως ΜΜΕ. Πρέπει συνεπώς να ληφθεί υπόψη το γεγονός ότι, όταν καθορίζονται οι προθεσμίες για την παραλαβή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να έχουν ιδίως κατά νου την πολυπλοκότητα της σύμβασης και τον χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών, ακόμα κι αν αυτό συνεπάγεται τον καθορισμό προθεσμιών που είναι μεγαλύτερες από τα ελάχιστα όρια που προβλέπει η παρούσα οδηγία. Από την άλλη πλευρά, η χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληροφοριών και επικοινωνιών και ειδικότερα η διαθεσιμότητα

όλων των εγγράφων της προμήθειας σε ηλεκτρονική μορφή σε όλους τους οικονομικούς φορείς, τους προσφέροντες και τους υποψηφίους καθώς και η ηλεκτρονική διαβίβαση των ανακοινώσεων οδηγούν σε αυξημένη διαφάνεια και εξοικονόμηση χρόνου. Κατά συνέπεια, πρέπει να προβλεφθεί η μείωση των ελάχιστων χρονικών ορίων που ισχύουν για τις ανοιχτές διαδικασίες σύμφωνα με τους κανόνες που θέτει η ΣΔΠ και με την προϋπόθεση να είναι συμβατά με τον συγκεκριμένο τρόπο διαβίβασης που προβλέπεται σε ενωσιακό επίπεδο. Επιπλέον οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να μειώσουν περαιτέρω τις προθεσμίες για την παραλαβή των προσφορών σε ανοιχτές διαδικασίες σε περιπτώσεις όπου λόγω επιτακτικής ανάγκης είναι ανέφικτη η τήρηση της κανονικής προθεσμίας σε ανοιχτές διαδικασίες, αλλά παραμένει δυνατή η διεξαγωγή ανοιχτής διαδικασίας με μικρότερη προθεσμία. Μόνο όταν σε εξαιρετικές περιπτώσεις κατεπείγουσας ανάγκης λόγω γεγονότων που δεν θα μπορούσαν να έχουν προβλεφθεί από τον σχετικό αναθέτοντα φορέα ούτε οφείλονται σε δική του υπαιτιότητα καθίσταται αδύνατη η διεξαγωγή κανονικής διαδικασίας ακόμα και με μικρότερες προθεσμίες, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να έχουν τη δυνατότητα, στον βαθμό που είναι απολύτως αναγκαίο, να αναθέτουν συμβάσεις με διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού. Αυτό μπορεί να συμβεί σε περίπτωση φυσικών καταστροφών, όπου απαιτείται άμεση δράση.

(90) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι η ανάγκη να διασφαλιστεί ότι οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν επαρκή χρόνο για την κατάρτιση κατάλληλων προσφορών μπορεί να έχει ως συνέπεια ότι η προθεσμία που ορίστηκε αρχικά θα πρέπει να παραταθεί. Η περίπτωση αυτή συντρέχει ιδίως όταν γίνονται σημαντικές αλλαγές στα έγγραφα της προμήθειας. Θα πρέπει επίσης, στο πλαίσιο αυτό, να διευκρινιστεί ότι ως σημαντικές αλλαγές νοούνται, ιδίως όσον αφορά τις τεχνικές προδιαγραφές, οι αλλαγές ως προς τις οποίες οι οικονομικοί φορείς χρειάζονται επιπλέον χρόνο προκειμένου να τις κατανοήσουν και να ανταποκριθούν καταλλήλως. Θα πρέπει ωστόσο να καταστεί σαφές ότι οι αλλαγές αυτές δεν θα πρέπει να είναι τόσο ουσιώδεις ώστε να σημαίνουν ότι θα είχε επιτραπεί η συμμετοχή άλλων υποψηφίων, πέραν αυτών που είχαν αρχικά επιλεγεί, ή ότι η διαδικασία προμήθειας θα είχε προσελκύσει και άλλους φορείς για να συμμετάσχουν σε αυτήν. Η περίπτωση αυτή συντρέχει, ιδίως, όταν οι αλλαγές καθιστούν τη σύμβαση ή τη συμφωνία-πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική ως προς τον χαρακτήρα της, σε σχέση με αυτήν που είχε αρχικά προβλεφθεί στα έγγραφα προμήθειας.

(91) Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι οι πληροφορίες που αφορούν ορισμένες αποφάσεις οι οποίες ελήφθησαν κατά τη διάρκεια διαδικασίας προμηθειών, συμπεριλαμβανομένης της απόφασης να μην ανατεθεί μια σύμβαση ή να μην συναφθεί συμφωνία-πλαίσιο, πρέπει να αποστέλλονται από τους αναθέτοντες φορείς, χωρίς οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες να πρέπει να ζητήσουν τις πληροφορίες αυτές. Υπενθυμίζεται επίσης ότι η οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου [1] προβλέπει υποχρέωση των αναθετόντων φορέων, και πάλι χωρίς να χρειάζεται να το ζητήσουν οι υποψήφιοι ή οι προσφέροντες, να παρέχουν στους σχετικούς υποψήφιους και προσφέροντες σύνοψη του σκεπτικού στο οποίο βασίστηκαν ορισμένες από τις πιο σημαντικές αποφάσεις που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια διαδικασίας προμηθειών. Πρέπει τέλος να διασαφηνιστεί ότι οι υποψήφιοι και οι προσφέροντες θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν πιο λεπτομερείς πληροφορίες όσον αφορά το εν λόγω σκεπτικό, τις οποίες οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να είναι υποχρεωμένοι να δώσουν, εκτός αν υφίστανται σημαντικοί λόγοι να μην το πράξουν. Οι λόγοι αυτοί θα πρέπει να ορίζονται στην παρούσα οδηγία. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η απαραίτητη διαφάνεια στο πλαίσιο διαδικασιών προμηθειών που περιλαμβάνουν διαπραγματεύσεις και διάλογο με τους προσφέροντες, οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτή προσφορά πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα, μέσα στις ίδιες προθεσμίες, να ζητούν πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή και την πρόοδο της διαδικασίας, εκτός αν υπάρχουν σοβαροί λόγοι περί του αντιθέτου.

(92) Εφόσον συνάδει με την ανάγκη να εξασφαλιστεί ο στόχος ορθής εμπορικής πρακτικής παράλληλα με το μέγιστο περιθώριο ευελιξίας, κρίνεται σκόπιμο να προβλέπεται η εφαρμογή της οδηγίας 2014/24/ΕΕ όσον αφορά τις απαιτήσεις σχετικά με την οικονομική και χρηματοπιστωτική ικανότητα και τα αποδεικτικά έγγραφα. Οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει συνεπώς να μπορούν να εφαρμόζουν τα κριτήρια επιλογής που προβλέπονται στην εν λόγω οδηγία και, στις περιπτώσεις που το πράττουν, θα πρέπει να είναι υποχρεωμένοι στη συνέχεια να εφαρμόζουν άλλες σχετικές διατάξεις που αφορούν ιδιαίτερα το ανώτατο όριο των απαιτήσεων σχετικά με τον ελάχιστο κύκλο εργασιών καθώς και τη χρησιμοποίηση του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Έγγραφου Προμήθειας.

(93) Οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να μπορούν να απαιτούν την εφαρμογή μέτρων ή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά την εκτέλεση σύμβασης. Τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης, ασχέτως αν καταγράφονται δυνάμει πράξεων της Ένωσης, όπως ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [2], μπορούν να καταδεικνύουν την τεχνική ικανότητα του οικονομικού φορέα να εκτελέσει τη σύμβαση. Η περιγραφή, από πλευράς του οικονομικού φορέα, των μέτρων που εφαρμόζει ώστε να διασφαλίσει ταυτόσημο επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος θα πρέπει να γίνεται δεκτή ως εναλλακτικό αποδεικτικό μέσο αντίστοιχο των καταγεγραμμένων συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν έχει πρόσβαση στα εν λόγω καταγεγραμμένα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης ή δεν έχει τη δυνατότητα να αποκτήσει την εν λόγω πρόσβαση εντός των σχετικών προθεσμιών.

[1] Οδηγία 92/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 25ης Φεβρουαρίου 1992, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικά με την εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων στις διαδικασίες σύναψης των συμβάσεων φορέων οι οποίοι λειτουργούν στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των τηλεπικοινωνιών (ΕΕ L 76 της 23.3.1992, σ. 14).

[2] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, περί της εκούσιας συμμετοχής οργανισμών σε κοινοτικό σύστημα οικολογικής διαχείρισης και οικολογικού ελέγχου (EMAS) και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 761/2001 και των αποφάσεων της Επιτροπής 2001/681/ΕΚ και 2006/193/ΕΚ (ΕΕ L 342 της 22.12.2009, σ. 1.)

(94) Η έννοια των κριτηρίων ανάθεσης είναι κεντρική στην παρούσα οδηγία και είναι, ως εκ τούτου, σημαντικό να εκτίθενται οι σχετικές διατάξεις με τον πλέον απλό και ομαλό τρόπο. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση του όρου: «η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά» ως κυρίαρχης έννοιας, καθώς η τελική επιλογή των αναδόχων θα πρέπει να γίνει σύμφωνα με την κρίση του επιμέρους αναθέτοντος φορέα περί της οικονομικά καλύτερης λύσης μεταξύ αυτών που προσφέρονται. Προς αποφυγή σύγχυσης με το κριτήριο ανάθεσης που είναι σήμερα γνωστό ως «η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά» στις οδηγίες 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ, θα πρέπει να χρησιμοποιηθεί διαφορετικός όρος για την κάλυψη αυτής της έννοιας, η «βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητας». Συνεπώς, θα πρέπει να ερμηνεύεται σύμφωνα με τη σχετική νομολογία που αφορά τις οδηγίες αυτές, εξαιρουμένων των περιπτώσεων όπου η παρούσα οδηγία προβλέπει λύση σαφώς διαφορετική ως προς την ουσία.

(95) Η ανάθεση της σύμβασης θα πρέπει να πραγματοποιείται βάσει αντικειμενικών κριτηρίων που να εξασφαλίζουν τη συμμόρφωση με τις αρχές της διαφάνειας, της αποφυγής των διακρίσεων και της ίσης μεταχείρισης, με σκοπό να διασφαλίζεται αντικειμενική σύγκριση της σχετικής αξίας των προσφορών, ώστε να προσδιορίζεται, σε συνθήκες πραγματικού ανταγωνισμού, ποια προσφορά είναι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη. Θα πρέπει να προβλέπεται ρητά ότι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα πρέπει να εκτιμάται βάσει της βέλτιστης σχέσης τιμής-ποιότητας που θα πρέπει πάντοτε να περιλαμβάνει στοιχείο σχετικό με την τιμή ή το κόστος. Θα πρέπει επιπλέον να διευκρινιστεί ότι η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά θα μπορούσε επίσης να εκτιμάται με αποκλειστικό γνώμονα την τιμή ή τη σχέση κόστους/αποτελεσματικότητας. Είναι επίσης σκόπιμο να υπενθυμιστεί ότι οι αναθέτοντες φορείς είναι ελεύθεροι να ορίζουν κατάλληλα ποιοτικά πρότυπα μέσω τεχνικών προδιαγραφών ή μέσω των όρων εκτέλεσης της σύμβασης.

Προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα των δημόσιων προμηθειών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να απαγορεύουν ή να περιορίζουν τη χρήση της τιμής ή του κόστους ως αποκλειστικού κριτηρίου για την αξιολόγηση της πιο οικονομικά συμφέρουσας προσφοράς, εφόσον το κρίνουν σκόπιμο.

Προκειμένου να τηρείται η αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά την ανάθεση συμβάσεων, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να υποχρεούνται να εξασφαλίζουν την αναγκαία διαφάνεια ώστε όλοι οι προσφέροντες να ενημερώνονται σε ικανοποιητικό βαθμό σχετικά με τα κριτήρια και τις ρυθμίσεις που θα ισχύσουν κατά την απόφαση ανάθεσης της σύμβασης. Οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει συνεπώς να έχουν την υποχρέωση να προσδιορίζουν τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης και τη σχετική στάθμιση που αποδίδεται σε καθένα από τα κριτήρια αυτά. Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει ωστόσο να έχουν τη δυνατότητα να παρεκκλίνουν από την υποχρέωση να αναφέρουν τη στάθμιση των κριτηρίων ανάθεσης σε δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις, τεκμηριώνοντας την απόφασή τους αυτή, εφόσον η στάθμιση δεν μπορεί να προσδιοριστεί εκ των προτέρων, λόγω ιδίως της πολυπλοκότητας της σύμβασης. Σε αυτές τις περιπτώσεις, θα πρέπει να αναφέρουν τα κριτήρια σε φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

(96) Το άρθρο 11 ΣΛΕΕ προβλέπει ότι οι απαιτήσεις περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να ενταχθούν στον καθορισμό και την εφαρμογή των πολιτικών και δράσεων της Ένωσης, ιδίως προκειμένου να προωθηθεί η αειφόρος ανάπτυξη. Η παρούσα οδηγία διευκρινίζει με ποιον τρόπο οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και στην προώθηση της αειφόρου ανάπτυξης, ενώ ταυτόχρονα εγγυάται στους φορείς αυτούς τη δυνατότητα να επιτυγχάνουν την καλύτερη σχέση ποιότητας/τιμής για τις συμβάσεις τους.

(97) Κατά την εκτίμηση της καλύτερης αναλογίας τιμής-ποιότητας, οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να ορίζουν τα οικονομικά και ποιοτικά κριτήρια ανάθεσης που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης βάσει των οποίων θα αξιολογήσουν τις προσφορές, προκειμένου να επιλεγεί η πλέον οικονομικά συμφέρουσα για τον αναθέτοντα φορέα προσφορά. Τα εν λόγω κριτήρια πρέπει συνεπώς να επιτρέπουν τη συγκριτική αξιολόγηση του επιπέδου εκτέλεσης που παρουσιάζει κάθε προσφορά σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές. Όσον αφορά την καλύτερη αναλογία τιμής-ποιότητας, στην παρούσα οδηγία παρατίθεται μη εξαντλητικός κατάλογος πιθανών κριτηρίων ανάθεσης. Οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να ενθαρρύνονται να επιλέξουν κριτήρια ανάθεσης τα οποία να τους επιτρέπουν να αποκτήσουν έργα, αγαθά και υπηρεσίες υψηλής ποιότητας που είναι τα πλέον κατάλληλα για τις ανάγκες τους.

Τα επιλεγμένα κριτήρια ανάθεσης δεν θα πρέπει να παρέχουν στον αναθέτοντα φορέα απεριόριστη ελευθερία επιλογής και πρέπει να διασφαλίζουν τη δυνατότητα πραγματικού και θεμιτού ανταγωνισμού και να συνοδεύονται από απαιτήσεις που επιτρέπουν να εξακριβώνονται πραγματικά οι πληροφορίες που παρέχονται από τους προσφέροντες.

Για να προσδιοριστεί η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η απόφαση ανάθεσης της σύμβασης δεν θα πρέπει να βασίζεται αποκλειστικά σε μη κοστολογικά κριτήρια. Τα ποιοτικά κριτήρια θα πρέπει συνεπώς να συνοδεύονται από κοστολογικό κριτήριο το οποίο θα μπορούσε, κατ' επιλογή του αναθέτοντος φορέα, να είναι είτε η τιμή είτε προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας, όπως, επί παραδείγματι, η κοστολόγηση του κύκλου ζωής. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν θα πρέπει, ωστόσο, να θίγουν την εφαρμογή εθνικών διατάξεων που καθορίζουν τις αμοιβές για ορισμένες υπηρεσίες ή σταθερές τιμές για ορισμένα αγαθά.

(98) Όπου οι εθνικές διατάξεις καθορίζουν την αμοιβή για ορισμένες υπηρεσίες ή τις τιμές ορισμένων αγαθών, θα πρέπει να διευκρινίζεται ότι εξακολουθεί να είναι δυνατή η αποτίμηση της σχέσης ποιότητας-τιμής βάσει και άλλων παραγόντων πέραν της τιμής μόνον ή της αμοιβής. Ανάλογα με τη σχετική υπηρεσία ή προϊόν, στους παράγοντες αυτούς μπορεί, για παράδειγμα, να περιλαμβάνονται οι όροι παράδοσης και πληρωμής, θέματα σχετικά με την εξυπηρέτηση μετά την πώληση (π.χ. προβλεπόμενες συμβουλευτικές υπηρεσίες και υπηρεσίες αντικατάστασης) ή περιβαλλοντικές ή κοινωνικές

πτυχές (π.χ. αν έχουν τυπωθεί βιβλία σε ανακυκλωμένο χαρτί ή χαρτί που έχει παραχθεί με αειφόρο εκμετάλλευση της ξυλείας, οι δαπάνες που οφείλονται σε περιβαλλοντικούς εξωτερικούς παράγοντες ή αν προωθείται η κοινωνική ένταξη μειονεκτούντων ατόμων ή μελών ευάλωτων κοινωνικών ομάδων μεταξύ των προσώπων που συμμετέχουν στην εκτέλεση της σύμβασης). Δεδομένου ότι υπάρχουν πολλές δυνατότητες αποτίμησης της σχέσης ποιότητας-τιμής βάσει ουσιαστικών κριτηρίων, θα πρέπει να αποφεύγεται η χρησιμοποίηση της κλήρωσης ως μοναδικού μέσου ανάθεσης της σύμβασης.

(99) Όταν το επίπεδο του απασχολούμενου προσωπικού συνδέεται με το επίπεδο εκτέλεσης της σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς πρέπει να έχουν επίσης τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν ως κριτήριο ανάθεσης την οργάνωση, τα προσόντα και την πείρα του προσωπικού στο οποίο θα ανατεθεί η εκτέλεση της εν λόγω σύμβασης, καθώς τα στοιχεία αυτά ενδέχεται να επηρεάσουν την ποιότητα της εκτέλεσης της σύμβασης και, ως αποτέλεσμα, την οικονομική αξία της προσφοράς. Ένα τέτοιο παράδειγμα θα μπορούσαν να αποτελέσουν οι συμβάσεις για υπηρεσίες διανοητικής φύσεως, όπως οι υπηρεσίες συμβούλων ή αρχιτεκτόνων. Οι αναθέτοντες φορείς που αξιοποιούν τη δυνατότητα αυτή οφείλουν να διασφαλίζουν, με τα αρμόζοντα συμβατικά μέσα, ότι το προσωπικό στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση σύμβασης πληροί ικανοποιητικά τα καθορισμένα πρότυπα ποιότητας και ότι το εν λόγω προσωπικό μπορεί να αντικατασταθεί μόνο με τη σύμφωνη γνώμη του αναθέτοντος φορέα, ο οποίος ελέγχει ότι το αναπληρωματικό προσωπικό εγγυάται αντίστοιχο επίπεδο ποιότητας.

(100) Είναι εξαιρετικά σημαντικό να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των δημόσιων προμηθειών για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Εν προκειμένω, θα πρέπει να υπενθυμιστεί ότι οι δημόσιες προμήθειες είναι ουσιώδεις για τη δημιουργία καινοτομίας, η οποία έχει μεγάλη σημασία για τη μελλοντική ανάπτυξη στην Ευρώπη. Εντούτοις, δεδομένων των σημαντικών διαφορών μεταξύ μεμονωμένων τομέων και αγορών, δεν θα ήταν σκόπιμος ο καθορισμός γενικών υποχρεωτικών απαιτήσεων για δημόσιες συμβάσεις στον περιβαλλοντικό και κοινωνικό τομέα και στον τομέα της καινοτομίας.

Η νομοθεσία της Ένωσης έχει ήδη ορίσει υποχρεωτικές απαιτήσεις δημόσιων προμηθειών για την επίτευξη ειδικών στόχων στους τομείς των οχημάτων οδικών μεταφορών [οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1])], και εξοπλισμού γραφείου [κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 106/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([2])]. Επιπλέον, έχει προχωρήσει σημαντικά ο καθορισμός κοινών μεθοδολογιών για την κοστολόγηση κύκλου ζωής.

Κρίνεται, επομένως, σκόπιμο να συνεχισθεί αυτή η πρακτική, ήτοι να ορίζονται σε ειδικές ανά τομέα νομοθετικές πράξεις υποχρεωτικοί στόχοι και σκοποί σε συνάρτηση με τις ιδιαίτερες πολιτικές και συνθήκες που επικρατούν στον οικείο τομέα, και να προωθηθούν η ανάπτυξη και η χρήση ευρωπαϊκών προσεγγίσεων για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής ως μέσου περαιτέρω ενίσχυσης της χρήσης των δημόσιων προμηθειών προς στήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης.

(101) Τα εν λόγω ειδικά μέτρα για κάθε τομέα θα πρέπει να συμπληρωθούν με προσαρμογή των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ με τις οποίες παρέχεται στους αναθέτοντες φορείς η δυνατότητα να προωθούν τους στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη στις στρατηγικές προμηθειών τους. Θα πρέπει, συνεπώς, να καταστεί σαφές ότι, εκτός εάν η εκτίμηση βασίζεται αποκλειστικά στην τιμή, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να προσδιορίζουν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά και το χαμηλότερο κόστος χρησιμοποιώντας προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής. Η έννοια της κοστολόγησης του κύκλου ζωής περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής των έργων, αγαθών ή υπηρεσιών.

Περιλαμβάνει, συνεπώς, εσωτερικές δαπάνες, όπως οι δαπάνες έρευνας που πρέπει να διεξαχθεί, ανάπτυξης, παραγωγής, μεταφοράς, χρήσης, συντήρηση και απόρριψης στο τέλος του κύκλου ζωής, μπορεί όμως να περιλαμβάνει και δαπάνες οφειλόμενες σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες, όπως η ρύπανση που προκαλείται από την εξόρυξη των πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται στο προϊόν ή από το ίδιο το προϊόν ή την κατασκευή του, εφόσον είναι δυνατή η χρηματική αποτίμηση και η παρακολούθησή τους. Οι μέθοδοι που χρησιμοποιούν οι αναθέτοντες φορείς για την εκτίμηση των δαπανών που αποδίδονται σε εξωτερικούς περιβαλλοντικούς παράγοντες πρέπει να ορίζονται εκ των προτέρων με αντικειμενικό τρόπο που δεν εισάγει διακρίσεις και να είναι προσιτές σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι μέθοδοι αυτές μπορούν να ορίζονται σε εθνικό, περιφερειακό ή τοπικό επίπεδο· όμως, για να αποφευχθούν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού εξαιτίας εξατομικευμένων μεθοδολογιών, πρέπει να παραμένουν γενικές υπό την έννοια ότι δεν πρέπει να αναπτύσσονται ειδικά για συγκεκριμένη διαδικασία δημόσιων προμηθειών. Πρέπει να αναπτυχθούν κοινές μέθοδοι σε επίπεδο Ένωσης για τον υπολογισμό του κόστους κύκλου ζωής για ειδικές κατηγορίες αγαθών ή υπηρεσιών. Όταν αναπτύσσονται αυτές οι κοινές μέθοδοι, η χρήση τους θα πρέπει να καθίσταται υποχρεωτική.

Ακόμη, θα πρέπει να εξετασθεί η σκοπιμότητα θέσπισης κοινής μεθόδου για την κοστολόγηση του κύκλου κοινωνικής ζωής, λαμβάνοντας υπόψη υπάρχουσες μεθόδους, όπως οι Κατευθυντήριες Γραμμές για την Κοινωνική Ανάλυση του Κύκλου Ζωής Προϊόντων που εκδόθηκαν στο πλαίσιο του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών.

([1]) Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών (ΕΕ L 120 της 15.5.2009, σ. 5).

([2]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 106/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008, σχετικά με το κοινοτικό πρόγραμμα επισήμανσης της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού γραφείου (ΕΕ L 39 της 13.2.2008, σ. 1).

(102) Επίσης, προκειμένου να ενταχθούν καλύτερα η κοινωνική και η περιβαλλοντική παράμετρος στις διαδικασίες προμηθειών, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν για τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της δημόσιας σύμβασης κριτήρια ανάθεσης ή όρους εκτέλεσης σύμβασης τα οποία να καλύπτουν κάθε πτυχή και στάδιο του κύκλου ζωής τους, από την εξόρυξη των πρώτων υλών για το προϊόν έως το στάδιο της απόρριψής του, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας (και των όρων εμπορίας) των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, ή σε ειδική διαδικασία σε μεταγενέστερο στάδιο του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης. Κριτήρια και όροι που αναφέρονται σε τέτοιες διαδικασίες παραγωγής ή παροχής είναι, επί παραδείγματι, ότι δεν χρησιμοποιήθηκαν τοξικά χημικά για την κατασκευή των αγορασθέντων προϊόντων ή ότι οι αγορασθείσες υπηρεσίες παρέχονται με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών μηχανημάτων.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στα κριτήρια και τους όρους αυτούς περιλαμβάνονται επίσης κριτήρια ανάθεσης ή όροι εκτέλεσης σύμβασης που αφορούν την παροχή ή τη χρήση προϊόντων δίκαιου εμπορίου κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν περιβαλλοντικές παραμέτρους είναι δυνατό να περιλαμβάνουν, επί παραδείγματι, την παράδοση, τη συσκευασία και τη διάθεση των προϊόντων και, σε ό,τι αφορά τα έργα και τις υπηρεσίες, τη μείωση των απορριμμάτων ή την αποδοτικότητα των πόρων.

Εντούτοις, ο όρος της σύνδεσης με το αντικείμενο της σύμβασης αποκλείει κριτήρια και όρους σχετιζόμενους με γενική εταιρική πολιτική, η οποία δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παράγοντας που χαρακτηρίζει τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής ή παροχής των αγοραζόμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών. Ως εκ τούτου, δεν πρέπει να επιτρέπεται στους αναθέτοντες φορείς να απαιτούν από τους προσφέροντες να εφαρμόζουν ορισμένη εταιρική πολιτική για την κοινωνική ή περιβαλλοντική ευθύνη.

(103) Είναι ουσιώδες τα κριτήρια ανάθεσης ή οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης που αφορούν τις κοινωνικές πτυχές της διαδικασίας παραγωγής να αναφέρονται στα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν δυνάμει της σύμβασης. Επιπλέον πρέπει να εφαρμόζονται σύμφωνα με την οδηγία 96/71/ΕΚ όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και δεν πρέπει να επιλέγονται ή να εφαρμόζονται κατά τρόπο που δημιουργεί άμεσες ή έμμεσες διακρίσεις εις βάρος οικονομικών φορέων από άλλα κράτη μέλη ή από τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη στη ΣΔΠ ή σε συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών στις οποίες είναι συμβαλλόμενο μέρος η Ένωση. Ως εκ τούτου, οι απαιτήσεις για τους βασικούς όρους εργασίας που ρυθμίζει η οδηγία 96/71/ΕΚ, όπως τα κατώτατα όρια αποδοχών, θα πρέπει να παραμένουν στα επίπεδα που ορίζουν η εθνική νομοθεσία ή οι συλλογικές συμβάσεις που ισχύουν σύμφωνα με το δίκαιο της Ένωσης στο πλαίσιο της εν λόγω οδηγίας.

Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης μπορούν επίσης να αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της προαγωγής της ισότητας γυναικών και ανδρών στην εργασία, την ενίσχυση της συμμετοχής των γυναικών στην αγορά εργασίας και το συνδυασμό εργασίας και ιδιωτικής ζωής, την προστασία του περιβάλλοντος ή της καλής διαβίωσης των ζώων και την επί της ουσίας συμμόρφωση προς τις θεμελιώδεις συμβάσεις της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) και την πρόσληψη περισσότερων μειονεκτούντων ατόμων από εκείνα που απαιτούνται βάσει της εθνικής νομοθεσίας.

104) Αντικείμενο των κριτηρίων ανάθεσης ή όρων εκτέλεσης της σύμβασης μπορούν να αποτελούν επίσης μέτρα που προσβλέπουν στην προστασία της υγείας του προσωπικού που συμμετέχει στη διαδικασία παραγωγής, στη διευκόλυνση της κοινωνικής ενσωμάτωσης μειονεκτούντων ατόμων ή μελών ευάλωτων ομάδων μεταξύ των ατόμων στα οποία ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, ή στην κατάρτιση με αντικείμενο τις δεξιότητες που απαιτούνται για την εν λόγω σύμβαση, υπό την προϋπόθεση ότι αφορούν έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν βάσει της σύμβασης. Παραδείγματος χάρη, κριτήρια ή όροι αυτού του είδους μπορούν να αναφέρονται, μεταξύ άλλων, στην απασχόληση μακροχρόνια ανέργων ή στην υλοποίηση μέτρων κατάρτισης για ανέργους ή νέους κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της προς ανάθεση σύμβασης. Στις τεχνικές προδιαγραφές οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να περιλαμβάνουν κοινωνικές απαιτήσεις που να χαρακτηρίζουν ευθέως το προϊόν ή την υπηρεσία, όπως η δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες ή ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες.

(105) Οι δημόσιες συμβάσεις δεν θα πρέπει να ανατίθενται σε οικονομικούς φορείς που έχουν συμμετάσχει σε εγκληματική οργάνωση ή έχουν κριθεί ένοχοι δωροδοκίας, απάτης εις βάρος των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης, τρομοκρατικών εγκλημάτων, νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ή χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Η μη καταβολή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης θα πρέπει επίσης να οδηγεί σε υποχρεωτικό αποκλεισμό στο επίπεδο της Ένωσης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, ωστόσο, να μπορούν να προβλέπουν παρέκκλιση από τους υποχρεωτικούς αυτούς αποκλεισμούς σε εξαιρετικές περιπτώσεις όπου επιτακτικοί λόγοι γενικού συμφέροντος καθιστούν αναγκαία την ανάθεση της σύμβασης. Μια τέτοια περίπτωση είναι, επί παραδείγματι, η επείγουσα ανάγκη για εμβόλια ή για εξοπλισμό έκτακτης ανάγκης που μπορούν να αγοραστούν μόνο από οικονομικό φορέα για τον οποίο ισχύει διαφορετικά ένας από τους υποχρεωτικούς λόγους αποκλεισμού. Δεδομένου ότι οι αναθέτοντες φορείς, οι οποίοι δεν είναι και αναθέτουσες αρχές, μπορεί να μην έχουν πρόσβαση σε αδιαμφισβήτητες αποδείξεις επί του θέματος, κρίνεται σκόπιμο οι εν λόγω αναθέτοντες φορείς να έχουν την επιλογή να εφαρμόσουν τα κριτήρια αποκλεισμού που περιέχονται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ. Ως εκ τούτου, η υποχρέωση εφαρμογής του άρθρου 57 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ θα πρέπει να περιορίζεται στους αναθέτοντες φορείς που είναι και αναθέτουσες αρχές.

(106) Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει επίσης να έχουν τη δυνατότητα να αποκλείουν οικονομικούς φορείς οι οποίοι έχουν φανεί αναξιόπιστοι, επί παραδείγματι λόγω παραβάσεων περιβαλλοντικών ή κοινωνικών υποχρεώσεων, συμπεριλαμβανομένων και των κανόνων σχετικά με τη δυνατότητα πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες, ή λόγω άλλων μορφών σοβαρών επαγγελματικών παραπτωμάτων, όπως είναι οι παραβιάσεις των κανόνων περί ανταγωνισμού ή περί δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι το σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα μπορεί να θέσει εν αμφιβόλω την ακεραιότητα του οικονομικού φορέα και, ως εκ τούτου, να καταστήσει τον οικονομικό φορέα ακατάλληλο να λάβει την ανάθεση δημόσιας σύμβασης, ανεξαρτήτως εάν ο οικονομικός φορέας έχει άλλως την τεχνική και οικονομική ικανότητα να εκτελέσει τη σύμβαση.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι ο αναθέτων φορέας είναι υπεύθυνος για τις συνέπειες ενδεχόμενης εσφαλμένης του απόφασης, οι αναθέτοντες φορείς θα πρέπει επίσης να έχουν την ευχέρεια να εκτιμούν ότι σημειώθηκε σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα όταν μπορούν να αποδείξουν με κατάλληλο τρόπο, πριν από την έκδοση οριστικής και δεσμευτικής απόφασης για την ύπαρξη λόγων υποχρεωτικού αποκλεισμού, ότι ο οικονομικός φορέας παραβίασε τις υποχρεώσεις του, συμπεριλαμβανομένων υποχρεώσεων σχετικά με την πληρωμή φόρων ή εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, εκτός αν προβλέπεται διαφορετικά στο εθνικό δίκαιο. Θα πρέπει επίσης να μπορούν να αποκλείουν υποψηφίους ή προσφέροντες των οποίων οι επιδόσεις σε παλαιότερες δημόσιες συμβάσεις ή συμβάσεις με άλλους αναθέτοντες φορείς παρουσίασαν σοβαρές αδυναμίες σε βασικές απαιτήσεις, όπως η αδυναμία προμήθειας ή εκτέλεσης, σημαντικές ελλείψεις στο προϊόν ή την υπηρεσία που παρασχέθηκε με αποτέλεσμα να μην μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό για τον οποίο προοριζόταν, ή ανάρμοστη διαγωγή που δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία του οικονομικού φορέα. Το εθνικό δίκαιο θα πρέπει να προβλέπει τη μέγιστη διάρκεια αυτών των αποκλεισμών.

Κατά την εφαρμογή προαιρετικών λόγων αποκλεισμού πρέπει να λαμβάνεται ιδιαιτέρως υπόψη η αρχή της αναλογικότητας. Μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις θα πρέπει ελάσσονες παρατυπίες να οδηγήσουν στον αποκλεισμό οικονομικού φορέα. Σε περίπτωση όμως επανειλημμένων ελάσσονων παρατυπιών, ενδέχεται να γεννηθούν αμφιβολίες ως προς την αξιοπιστία οικονομικού φορέα, οι οποίες θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν τον αποκλεισμό του.

(107) Όταν οι αναθέτοντες φορείς υποχρεούνται ή επιλέγουν να εφαρμόσουν τα προαναφερθέντα κριτήρια αποκλεισμού, πρέπει να εφαρμόζουν την οδηγία 2014/24/ΕΕ ως προς τη δυνατότητα των οικονομικών φορέων να λαμβάνουν μέτρα συμμόρφωσης με στόχο τη διόρθωση των συνεπειών τυχόν ποινικών αδικημάτων ή παραπτωμάτων και την αποτελεσματική πρόληψη περαιτέρω περιπτώσεων παράνομης συμπεριφοράς.

(108) Οι προσφορές που φαίνονται αφύσικα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες ενδέχεται να βασίζονται σε τεχνικά, οικονομικά ή νομικά αβάσιμες παραδοχές ή πρακτικές. Σε περίπτωση που ο προσφέρων δεν μπορεί να παράσχει ικανοποιητική εξήγηση, ο αναθέτων φορέας πρέπει να δικαιούται να απορρίψει την προσφορά. Η προσφορά θα πρέπει να απορρίπτεται υποχρεωτικά σε περιπτώσεις που ο αναθέτων φορέας έχει διαπιστώσει ότι οι ασυνήθιστα χαμηλές τιμές ή προτεινόμενες δαπάνες είναι αποτέλεσμα της μη συμμόρφωσης με το υποχρεωτικό δίκαιο της Ένωσης ή το συμβατό με αυτήν εθνικό δίκαιο στους τομείς του κοινωνικού, εργατικού ή περιβαλλοντικού δικαίου ή με τις διατάξεις του διεθνούς εργατικού δικαίου.

(109) Με τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης θεσπίζονται συγκεκριμένες απαιτήσεις για την εκτέλεση της σύμβασης. Αντίθετα από τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης που αποτελούν τη βάση για συγκριτική αξιολόγηση της ποιότητας των προσφορών, οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης είναι προκαθορισμένες και αντικειμενικές απαιτήσεις οι οποίες δεν επηρεάζουν την αξιολόγηση των προσφορών. Οι όροι εκτέλεσης μιας σύμβασης θα πρέπει να συνάδουν με την παρούσα οδηγία εφόσον δεν εισάγουν άμεσα ή έμμεσα διακρίσεις και σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης, το οποίο περιλαμβάνει όλους τους παράγοντες που σχετίζονται με τη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, παροχής ή εμπορίας. Περιλαμβάνονται οι όροι που αφορούν τη διαδικασία εκτέλεσης της σύμβασης, αλλά όχι οι απαιτήσεις που σχετίζονται με γενική εταιρική πολιτική.

(110) Είναι σημαντικό να διασφαλίζεται με κατάλληλες ενέργειες των αρμόδιων εθνικών αρχών, εντός του πεδίου ευθύνης και αρμοδιότητάς τους, όπως, για παράδειγμα των επιθεωρήσεων εργασίας ή των οργανισμών προστασίας του περιβάλλοντος, η τήρηση από τους υπεργολάβους των ισχυουσών υποχρεώσεων στους τομείς της περιβαλλοντικής, κοινωνικής και εργατικής νομοθεσίας, οι οποίες προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης, στα εθνικά δίκαια, σε συλλογικές συμβάσεις ή στις διατάξεις του διεθνούς περιβαλλοντικού, κοινωνικού ή εργατικού δικαίου που απαριθμούνται στην παρούσα οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διατάξεις και η εφαρμογή τους συνάδουν προς το δίκαιο της Ένωσης.

Είναι επίσης αναγκαίο να διασφαλιστεί, σε κάποιον βαθμό, η διαφάνεια στην αλυσίδα υπεργολαβίας, καθώς με αυτό τον τρόπο θα ενημερώνονται οι αναθέτοντες φορείς σχετικά με αυτούς που είναι παρόντες στα εργοτάξια στα οποία εκτελούνται εργασίες για λογαριασμό τους, ή σχετικά με το ποιες επιχειρήσεις παρέχουν υπηρεσίες σε κτήρια, ή εντός αυτών, και σε υποδομές ή χώρους, όπως δημαρχεία, δημοτικά σχολεία, αθλητικές εγκαταστάσεις, λιμένες ή αυτοκινητοδρόμους, για τους οποίους οι αναθέτοντες φορείς είναι υπεύθυνοι ή επί των οποίων έχουν άμεση εποπτεία. Θα πρέπει να καταστεί σαφές ότι η υποχρέωση παροχής των

απαιτούμενων πληροφοριών βαρύνει, εν πάση περιπτώσει, τον κύριο εργολάβο, είτε βάσει ειδικών ρητρών, τις οποίες θα πρέπει κάθε αναθέτων φορέας να συμπεριλαμβάνει σε όλες τις διαδικασίες προμήθειας, είτε βάσει υποχρεώσεων τις οποίες θα επιβάλλουν τα κράτη μέλη στους κύριους εργολάβους μέσω διατάξεων γενικής εφαρμογής.

Θα πρέπει επίσης να αποσαφηνιστεί ότι, όταν το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους προβλέπει μηχανισμό εις ολόκληρον ευθύνης των υπεργολάβων και του κύριου εργολάβου, πρέπει να εφαρμόζονται οι όροι που αφορούν την επιβολή της τήρησης των ισχυουσών υποχρεώσεων στους τομείς της περιβαλλοντικής, κοινωνικής και εργατικής νομοθεσίας, οι οποίες προβλέπονται στο δίκαιο της Ένωσης, στα εθνικά δίκαια, σε συλλογικές συμβάσεις ή στις διατάξεις του διεθνούς περιβαλλοντικού, κοινωνικού ή εργατικού δικαίου που απαριθμούνται στην παρούσα οδηγία, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω διατάξεις και η εφαρμογή τους συνάδουν προς το δίκαιο της Ένωσης Επιπροσθέτως, θα πρέπει να ορίζεται ρητώς ότι τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν περαιτέρω ρυθμίσεις, επεκτείνοντας, για παράδειγμα, τις υποχρεώσεις διαφάνειας, επιτρέποντας τις πληρωμές απευθείας στους υπεργολάβους ή επιτρέποντας στις αναθέτουσες αρχές, ή υποχρεώνοντάς τις, να ελέγχουν ότι οι υπεργολάβοι δεν βρίσκονται σε κατάσταση η οποία δικαιολογεί τον αποκλεισμό οικονομικών φορέων. Κατά την εφαρμογή των μέτρων αυτών στους υπεργολάβους πρέπει να διασφαλίζεται η συνοχή με τις διατάξεις που ισχύουν για τους κύριους εργολάβους, ούτως ώστε η ύπαρξη υποχρεωτικών λόγων αποκλεισμού να συνοδεύεται από την επιβολή υποχρέωσης στον κύριο εργολάβο να αντικαταστήσει τον σχετικό υπεργολάβο. Όταν από τον έλεγχο αυτόν προκύπτει η ύπαρξη μη υποχρεωτικών λόγων αποκλεισμού, πρέπει να καθίσταται σαφές ότι οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν την αντικατάσταση. Θα πρέπει ωστόσο να προβλέπεται επίσης ρητώς ότι είναι δυνατό να υποχρεώνονται οι αναθέτουσες αρχές να απαιτούν την αντικατάσταση του σχετικού υπεργολάβου, όταν ο αποκλεισμός των κύριων εργολάβων θα ήταν υποχρεωτικός σε τέτοιες περιπτώσεις.

Θα πρέπει, επίσης, να ορίζεται ρητώς ότι τα κράτη μέλη εξακολουθούν να έχουν τη δυνατότητα να θεσπίζουν πιο αυστηρούς κανόνες ευθύνης στο εθνικό τους δίκαιο ή να προβλέπουν περαιτέρω ρυθμίσεις στο εθνικό δίκαιο σχετικά με τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους.

(111) Λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες συζητήσεις για τις οριζόντιες διατάξεις που διέπουν τις σχέσεις με τρίτες χώρες στο πλαίσιο των δημόσιων προμηθειών, είναι σκόπιμο να διατηρηθεί για μεταβατική περίοδο το ισχύον καθεστώς που εφαρμόζεται στον τομέα κοινής ωφελείας σύμφωνα με τα άρθρα 58 και 59 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω διατάξεις πρέπει να παραμείνουν ως έχουν, συμπεριλαμβανομένης της διάταξης για την έκδοση εκτελεστικών πράξεων όταν οι επιχειρήσεις της Ένωσης δυσκολεύονται να αποκτήσουν πρόσβαση σε αγορές τρίτων χωρών. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι εν λόγω εκτελεστικές πράξεις θα πρέπει να συνεχίσουν να εκδίδονται από το Συμβούλιο.

(112) Υπενθυμίζεται ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου [1] ισχύει για τον υπολογισμό των προθεσμιών που αναφέρονται στην παρούσα οδηγία.

(113) Είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστούν οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες, για τυχόν τροποποιήσεις μιας σύμβασης κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, απαιτείται νέα διαδικασία προμήθειας, λαμβανομένης υπόψη της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Νέα διαδικασία προμήθειας απαιτείται σε περίπτωση ουσιωδών αλλαγών της αρχικής σύμβασης, και ιδίως του εύρους και του περιεχομένου των αμοιβαίων δικαιωμάτων και υποχρεώσεων των συμβαλλομένων, συμπεριλαμβανομένης της κατανομής των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Οι εν λόγω αλλαγές αποτελούν ένδειξη της πρόθεσης των συμβαλλομένων να επαναδιαπραγματευθούν σημαντικούς όρους της σχετικής σύμβασης. Αυτό ισχύει, ιδίως, σε περίπτωση που οι τροποποιημένοι όροι θα επηρέαζαν το αποτέλεσμα της διαδικασίας, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας.

Τροποποιήσεις της σύμβασης που οδηγούν σε ελάσσονος σημασίας μεταβολή της αξίας της, μέχρι κάποιου ορίου, θα πρέπει να είναι πάντα δυνατές χωρίς να απαιτείται διεξαγωγή νέας διαδικασίας προμήθειας. Προς τούτο και προκειμένου να εξασφαλιστεί νομική ασφάλεια, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να προβλέπει ελάχιστα κατώτατα όρια κάτω των οποίων δεν απαιτείται νέα διαδικασία προμήθειας. Τροποποιήσεις της σύμβασης με αύξηση των εν λόγω κατώτατων ορίων θα πρέπει να είναι δυνατές χωρίς να απαιτείται διεξαγωγή νέας διαδικασίας προμήθειας, εφόσον συνάδουν προς τους οικείους όρους της παρούσας οδηγίας.

(114) Ενδέχεται οι αναθέτοντες φορείς να αντιμετωπίσουν καταστάσεις όπου απαιτούνται πρόσθετα έργα, αγαθά ή υπηρεσίες· σε τέτοιες περιπτώσεις μπορεί να δικαιολογείται η τροποποίηση της αρχικής σύμβασης χωρίς νέα διαδικασία προμήθειας, ιδίως όπου οι πρόσθετες παραδόσεις αποσκοπούν είτε στη μερική αντικατάσταση είτε στην επέκταση υπηρεσιών, αγαθών ή εγκαταστάσεων που ήδη υπάρχουν, όταν η αλλαγή του προμηθευτή θα υποχρέωνε τον αναθέτοντα φορέα να δεχτεί υλικό, έργα ή υπηρεσίες με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά, γεγονός που θα προκαλούσε ασυμβατότητα ή δυσανάλογες τεχνικές δυσκολίες κατά τη λειτουργία και τη συντήρηση.

[1] Κανονισμός (ΕΟΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1182/71 του Συμβουλίου, της 3ης Ιουνίου 1971, περί καθορισμού των κανόνων που εφαρμόζονται στις προθεσμίες, ημερομηνίες και διορίες (Ελληνική ειδική έκδοση: κεφάλαιο 01 τόμος 1 σ. 131 - 132).

(115) Οι αναθέτοντες φορείς ενδέχεται να αντιμετωπίσουν εξωτερικές συνθήκες που δεν μπορούσαν να προβλέψουν κατά την ανάθεση της σύμβασης, ιδίως όταν η εκτέλεση της σύμβασης καλύπτει μεγάλη περίοδο. Σε αυτή την περίπτωση, απαιτείται ορισμένος βαθμός ευελιξίας για την προσαρμογή της σύμβασης στις εν λόγω συνθήκες χωρίς νέα διαδικασία προμηθειών. Η έννοια των απρόβλεπτων συνθηκών αναφέρεται σε συνθήκες που δεν θα ήταν δυνατόν να προβλεφθούν, παρά την ευλόγως επιμελή προετοιμασία της αρχικής ανάθεσης από τον αναθέτοντα φορέα, λαμβάνοντας υπόψη τα μέσα που διαθέτει, τη φύση και τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου έργου, τις ορθές πρακτικές στον σχετικό τομέα και την ανάγκη διασφάλισης της κατάλληλης σχέσης μεταξύ των πόρων που δαπανώνται για την προετοιμασία της ανάθεσης και της προβλεπόμενης αξίας της.

Εντούτοις, αυτό δεν ισχύει σε περιπτώσεις όπου η τροποποίηση οδηγεί σε αλλοίωση της φύσης της συνολικής προμήθειας, επί παραδείγματι μέσω της αντικατάστασης των προς αγορά έργων, αγαθών και υπηρεσιών με κάτι διαφορετικό ή μέσω της ριζικής αλλαγής του είδους της προμήθειας, καθότι, σε μια τέτοια κατάσταση, μπορεί να θεωρηθεί ότι η τροποποίηση θα μπορούσε υποθετικά να επηρεάσει το αποτέλεσμα.

(116) Σύμφωνα με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας, ο ανάδοχος δεν θα πρέπει, επί παραδείγματι όταν η σύμβαση καταγγέλλεται λόγω πλημμελούς εκτέλεσης, να αντικαθίσταται από άλλον οικονομικό φορέα χωρίς να πραγματοποιηθεί προκήρυξη νέου διαγωνισμού. Ωστόσο, ο ανάδοχος που εκτελεί τη σύμβαση θα πρέπει να μπορεί, ιδίως εάν η σύμβαση έχει ανατεθεί σε περισσότερες από μια επιχειρήσεις, να υποστεί ορισμένες διαρθρωτικές μεταβολές κατά την εκτέλεση της σύμβασης, όπως καθαρά εσωτερική αναδιοργάνωση, εξαγορές, συγχωνεύσεις ή διαδικασία αφερεγγυότητας. Οι εν λόγω διαρθρωτικές αλλαγές δεν πρέπει να συνεπάγονται αυτομάτως την έναρξη νέων διαδικασιών προμηθειών για όλες τις συμβάσεις που εκτελεί ο προσφέρων αυτός.

(117) Οι αναθέτοντες φορείς πρέπει, στις ίδιες τις συμβάσεις, να έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν τροποποιήσεις μέσω ρητρών αναθεώρησης ή προαίρεσης, αλλά οι εν λόγω ρήτρες δεν πρέπει να τους παρέχουν απεριόριστη διακριτική ευχέρεια. Συνεπώς, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να ορίζει ως ποιον βαθμό μπορούν να προβλέπονται τροποποιήσεις στην αρχική σύμβαση. Θα πρέπει, κατά συνέπεια, να διευκρινιστεί ότι ρήτρες αναθεώρησης ή προαίρεσης που έχουν συνταχθεί με επαρκή σαφήνεια μπορούν να προβλέπουν, για παράδειγμα, τιμαριθμική προσαρμογή ή να διασφαλίζουν, για παράδειγμα, ότι ο εξοπλισμός επικοινωνιών που πρέπει να παραδοθεί εντός ορισμένης προθεσμίας παραμένει κατάλληλος και στην περίπτωση τροποποίησης των πρωτοκόλλων επικοινωνίας ή άλλων τεχνολογικών αλλαγών. Θα πρέπει επίσης να είναι δυνατόν να προβλέπονται, με ρήτρες που θα είναι επαρκώς σαφείς, προσαρμογές της σύμβασης, οι οποίες καθίστανται αναγκαίες λόγω τεχνικών δυσκολιών που προέκυψαν κατά τη λειτουργία ή συντήρηση. Θα πρέπει, επίσης, να υπομνησθεί ότι οι συμβάσεις μπορούν, για παράδειγμα, να συμπεριλαμβάνουν τόσο την τακτική συντήρηση όσο και έκτακτες παρεμβάσεις συντήρησης, οι οποίες είναι πιθανόν να απαιτηθούν για την εξασφάλιση της συνέχειας στην παροχή δημόσιας υπηρεσίας.

(118) Οι αναθέτοντες φορείς βρίσκονται ενίοτε αντιμέτωποι με καταστάσεις που απαιτούν την πρόωρη καταγγελία δημόσιων συμβάσεων προκειμένου να συμμορφωθούν προς υποχρεώσεις δυνάμει του δικαίου της Ένωσης στον τομέα των δημόσιων προμηθειών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει, συνεπώς, να διασφαλίζουν τη δυνατότητα των αναθετόντων φορέων, βάσει των προϋποθέσεων που ορίζει το εθνικό δίκαιο, να καταγγέλλουν μια δημόσια σύμβαση κατά τη διάρκεια της ισχύος της, εφόσον απαιτείται από το δίκαιο της Ένωσης.

(119) Τα συμπεράσματα της αξιολόγησης του εγγράφου εργασίας της Επιτροπής της 27ης Ιουνίου 2011 με τίτλο «Έκθεση αξιολόγησης: Επιπτώσεις και αποτελεσματικότητα της νομοθεσίας της Ένωσης περί δημοσίων προμηθειών» έδειξαν ότι θα πρέπει να αναθεωρηθεί η εξαίρεση ορισμένων υπηρεσιών από την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας 2004/17/ΕΚ. Ως εκ τούτου, η πλήρης εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα πρέπει να επεκταθεί σε ορισμένες υπηρεσίες.

(120) Ορισμένες κατηγορίες υπηρεσιών εξακολουθούν λόγω της φύσης τους να έχουν περιορισμένη διασυνοριακή διάσταση, και συγκεκριμένα οι υπηρεσίες που είναι γνωστές ως προσωπικές, όπως ορισμένες κοινωνικές, υγειονομικές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες. Οι εν λόγω υπηρεσίες παρέχονται εντός συγκεκριμένου πλαισίου που ποικίλλει σημαντικά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο, λόγω διαφορετικών πολιτισμικών παραδόσεων. Συνεπώς πρέπει να θεσπιστεί ειδικό καθεστώς για τις συμβάσεις που καλύπτουν αυτές τις υπηρεσίες, με υψηλότερο όριο, εν σχέσει με το ισχύον για άλλες υπηρεσίες.

Στο συγκεκριμένο πλαίσιο των προμηθειών στους εν λόγω τομείς, οι προσωπικές υπηρεσίες αξίας χαμηλότερης από το προαναφερόμενο κατώτατο όριο συνήθως δεν ενδιαφέρουν παρόχους από άλλα κράτη μέλη, εκτός εάν υπάρχουν συγκεκριμένες ενδείξεις για το αντίθετο, όπως ενωσιακή χρηματοδότηση για διασυνοριακά έργα.

Οι συμβάσεις για προσωπικές υπηρεσίες που υπερβαίνουν το εν λόγω κατώτατο όριο θα πρέπει να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια σε ολόκληρη την Ένωση. Δεδομένης της σημασίας του πολιτισμικού πλαισίου και του ευαίσθητου χαρακτήρα των εν λόγω υπηρεσιών, τα κράτη μέλη πρέπει να διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια για τη διοργάνωση της επιλογής των παρόχων υπηρεσιών με τον τρόπο που κρίνουν καταλληλότερο. Οι κανόνες της παρούσας οδηγίας λαμβάνουν υπόψη αυτή την ανάγκη, επιβάλλοντας μόνο την τήρηση των βασικών αρχών διαφάνειας και ίσης μεταχείρισης και διασφαλίζοντας ότι οι αναθέτοντες φορείς είναι σε θέση να εφαρμόζουν ειδικά ποιοτικά κριτήρια για την επιλογή των παρόχων υπηρεσιών, όπως τα κριτήρια που προβλέπονται στο εθελοντικό ευρωπαϊκό πλαίσιο ποιότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες, δημοσιευόμενο υπό της Επιτροπής Κοινωνικής Προστασίας. Κατά τον καθορισμό των διαδικασιών που χρησιμοποιούνται για την ανάθεση συμβάσεων για προσωπικές υπηρεσίες, τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το άρθρο 14 της ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 26. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη μέλη επιδιώκουν επίσης τους στόχους της απλούστευσης και μείωσης του διοικητικού φόρτου για τις αναθέτουσες αρχές και τους οικονομικούς φορείς. Θα πρέπει να διευκρινιστεί ότι αυτό μπορεί να συνεπάγεται επίσης χρήση των κανόνων που ισχύουν για τις συμβάσεις υπηρεσιών που δεν υπόκεινται στο ειδικό καθεστώς.

Τα κράτη μέλη και οι αναθέτοντες φορείς έχουν τη δυνατότητα να παρέχουν οι ίδιοι τις εν λόγω υπηρεσίες ή να οργανώνουν τις κοινωνικές υπηρεσίες κατά τρόπο που δεν απαιτεί τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, για παράδειγμα μέσω απλής χρηματοδότησης των εν λόγω υπηρεσιών ή χορήγησης αδειών εκμετάλλευσης ή άλλων αδειών σε όλους τους οικονομικούς φορείς οι οποίοι πληρούν τα κριτήρια που έχουν οριστεί εκ των προτέρων από τον αναθέτοντα φορέα, χωρίς περιορισμούς ή ποσοστώσεις, εφόσον το εν λόγω σύστημα διασφαλίζει επαρκή δημοσιοποίηση και συμμορφώνεται με τις αρχές της διαφάνειας και της αποφυγής των διακρίσεων.

(121) Ομοίως, οι υπηρεσίες ξενοδοχείου και εστιατορίου παρέχονται συνήθως από φορείς εγκατεστημένους στον τόπο παροχής των εν λόγω υπηρεσιών και ως εκ τούτου η διασυνοριακή τους διάσταση είναι περιορισμένη. Θα πρέπει συνεπώς να καλύπτονται μόνο από το απλοποιημένο καθεστώς, με κατώτατο όριο το 1 000 000 EUR. Οι μεγάλες συμβάσεις για ξενοδοχεία και εστιατόρια που υπερβαίνουν το εν λόγω όριο ενδέχεται να παρουσιάζουν ενδιαφέρον, και σε διασυνοριακή βάση, για διαφόρους οικονομικούς φορείς, όπως ταξιδιωτικά πρακτορεία και άλλους μεσάζοντες.

(122) Ομοίως, ορισμένες νομικές υπηρεσίες αφορούν αποκλειστικά ζητήματα που άπτονται του εθνικού δικαίου· ως εκ τούτου, παρέχονται κατά κανόνα μόνο από φορείς εγκατεστημένους στο οικείο κράτος μέλος και έχουν, κατά συνέπεια, περιορισμένη διασυνοριακή διάσταση. Θα πρέπει συνεπώς να καλύπτονται μόνο από το απλοποιημένο καθεστώς, με κατώτατο όριο το 1 000 000 EUR. Οι μεγάλες συμβάσεις νομικών υπηρεσιών που υπερβαίνουν το εν λόγω όριο ενδέχεται να παρουσιάζουν ενδιαφέρον για διάφορους οικονομικούς φορείς, όπως διεθνείς δικηγορικές εταιρείες, και σε διασυνοριακή επίσης βάση, ιδίως όταν αφορούν νομικά ζητήματα που προκύπτουν ή σχετίζονται με το ενωσιακό ή άλλο διεθνές δίκαιο ή αφορούν περισσότερες από μία χώρες.

(123) Η κτηθείσα πείρα έχει καταδείξει ότι μια σειρά άλλων υπηρεσιών, όπως οι υπηρεσίες διάσωσης, οι υπηρεσίες πυρόσβεσης και οι σωφρονιστικές υπηρεσίες, ως επί το πλείστον παρουσιάζουν κάποιο διασυνοριακό ενδιαφέρον μόνο από τη στιγμή που αποκτούν επαρκή κρίσιμη μάζα μέσω της σχετικά υψηλής αξίας τους. Εφόσον δεν αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, θα πρέπει να καλύπτονται από το απλοποιημένο καθεστώτος. Η πιθανότητα να παρουσιάσουν διασυνοριακό ενδιαφέρον ορισμένες άλλες κατηγορίες υπηρεσιών, όπως οι υπηρεσίες διερεύνησης και ασφάλειας, θα είναι κατά κανόνα υπαρκτή μόνον άνω του ορίου του 1 000 000 EUR και κατά συνέπεια μόνο τότε θα πρέπει να υπόκεινται στο απλοποιημένο καθεστώς.

(124) Προκειμένου να διασφαλίζεται η συνέχεια των δημόσιων υπηρεσιών, η παρούσα οδηγία θα πρέπει να επιτρέπει να μπορούν να συμμετέχουν στις διαδικασίες προμηθειών για ορισμένες υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες μόνον οργανισμοί που βασίζονται στην ιδία ευθύνη ή στην ενεργό συμμετοχή των υπαλλήλων στη διοίκησή τους, και υφιστάμενοι οργανισμοί, όπως κοινοπραξίες, να συμμετέχουν στην παροχή των εν λόγω υπηρεσιών στους τελικούς χρήστες. Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας διάταξης περιορίζεται αποκλειστικά σε ορισμένες υγειονομικές, κοινωνικές και συναφείς υπηρεσίες, ορισμένες υπηρεσίες εκπαίδευσης και κατάρτισης, υπηρεσίες βιβλιοθηκών, αρχείων, μουσείων και άλλες πολιτιστικές υπηρεσίες, υπηρεσίες στο χώρο του αθλητισμού και υπηρεσίες για ιδιωτικά νοικοκυριά και δεν καλύπτει άλλες εξαιρέσεις που προβλέπει η παρούσα οδηγία. Οι συγκεκριμένες υπηρεσίες θα πρέπει να καλύπτονται μόνο από το απλοποιημένο καθεστώς.

(125) Είναι σκόπιμο να προσδιοριστούν οι εν λόγω υπηρεσίες με αναφορά σε συγκεκριμένες θέσεις του Κοινού Λεξιλογίου για τις Δημόσιες Συμβάσεις (CPV) όπως εγκρίθηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1], το οποίο είναι μια ιεραρχικά δομημένη ονοματολογία που διαιρείται σε τμήματα, ομάδες, τάξεις, κατηγορίες και υποκατηγορίες. Για να αποφευχθεί η νομική ασάφεια, πρέπει να διευκρινιστεί ότι η αναφορά σε τμήμα δεν συνεπάγεται αναφορά και στις υποδιαιρέσεις του. Η συνολική κάλυψη ενός τμήματος και των υποδιαιρέσεών του θα πρέπει, αντιθέτως, να επισημαίνεται ρητώς με την αναφορά όλων των σχετικών θέσεων, ενδεχομένων ως σειράς κωδικών.

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2195/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Νοεμβρίου 2002, περί του κοινού λεξιλογίου για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV) (ΕΕ L 340 της 16.12.2002, σ. 1).

(126) Οι διαγωνισμοί μελετών χρησιμοποιούνται κατά παράδοση περισσότερο στους τομείς της χωροταξίας και της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής και των έργων πολιτικού μηχανικού, ή της επεξεργασίας δεδομένων. Υπενθυμίζεται ωστόσο ότι αυτά τα ευέλικτα μέσα μπορούν επίσης να χρησιμοποιηθούν για άλλους σκοπούς και ότι μπορεί να οριστεί πως οι μεταγενέστερες συμβάσεις υπηρεσιών θα ανατεθούν στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του διαγωνισμού μελετών με διαδικασία διαπραγμάτευσης χωρίς δημοσίευση.

(127) Η αξιολόγηση έδειξε ότι υπάρχουν ακόμα σημαντικά περιθώρια βελτίωσης σε ό,τι αφορά την εφαρμογή των ευρωπαϊκών κανόνων για τις δημόσιες προμήθειες. Για την αποτελεσματικότερη και πιο συνεκτική εφαρμογή των κανόνων, απαιτείται ορθή επισκόπηση των πιθανών διαρθρωτικών προβλημάτων και των γενικών τάσεων που αναπτύσσονται στις εθνικές πολιτικές για τις προμήθειες, με σκοπό την πιο στοχευμένη αντιμετώπιση των ενδεχόμενων προβλημάτων. Για την εν λόγω επισκόπηση χρειάζεται κατάλληλη παρακολούθηση, τα αποτελέσματα της οποίας θα πρέπει να δημοσιεύονται τακτικά, ώστε να είναι δυνατή η διεξαγωγή συζήτησης βάσει στοιχείων για ενδεχόμενες βελτιώσεις των κανόνων και των πρακτικών στον τομέα των προμηθειών. Η ορθή αυτή επισκόπηση θα μπορούσε επίσης να οδηγήσει στη διαμόρφωση αντίληψης σχετικά με την εφαρμογή των κανόνων δημοσίων προμηθειών στο πλαίσιο της υλοποίησης σχεδίων που συγχρηματοδοτούνται από την Ένωση. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν την ευχέρεια να αποφασίζουν πώς και από ποιον θα διεξάγεται αυτή η παρακολούθηση στην πράξη· σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει επίσης να παραμένουν ελεύθερα να αποφασίζουν κατά πόσον η παρακολούθηση θα πρέπει να βασίζεται σε δειγματοληπτικό εκ των υστέρων έλεγχο ή σε συστηματικό εκ των προτέρων έλεγχο των διαδικασιών δημόσιων προμηθειών που καλύπτει η παρούσα οδηγία. Θα πρέπει να υπάρχει η δυνατότητα επισήμανσης ενδεχόμενων προβλημάτων στα κατάλληλα όργανα· αυτό δεν σημαίνει απαραιτήτως ότι αναγνωρίζεται στα πρόσωπα που διεξήγαγαν την παρακολούθηση ικανότητα διαδίκου ενώπιον δικαστηρίου.

Η καλύτερη καθοδήγηση, ενημέρωση και υποστήριξη των αναθετόντων και των οικονομικών φορέων θα μπορούσε, επίσης, να συμβάλει σημαντικά στην αύξηση της απόδοσης των δημόσιων προμηθειών χάρη στην καλύτερη γνώση, τη μεγαλύτερη ασφάλεια δικαίου και την ενίσχυση του επαγγελματικού χαρακτήρα των πρακτικών που ακολουθούνται στις προμήθειες. Η καθοδήγηση αυτή πρέπει να είναι διαθέσιμη στους αναθέτοντες και στους οικονομικούς φορείς όποτε θεωρείται αναγκαία η βελτίωση της ορθής εφαρμογής των κανόνων. Η παρεχόμενη καθοδήγηση θα μπορούσε να καλύπτει όλα τα θέματα που άπτονται των δημόσιων προμηθειών, όπως ο σχεδιασμός των αγορών, οι διαδικασίες, η επιλογή των τεχνικών και των μέσων και οι βέλτιστες πρακτικές κατά τη διεξαγωγή των διαδικασιών. Όσον αφορά τα νομικά θέματα, η καθοδήγηση δεν θα συνεπάγεται απαραιτήτως πλήρη νομική ανάλυση των ζητημάτων· μπορεί να περιορίζεται σε γενική περιγραφή των στοιχείων που θα πρέπει να μελετηθούν για τη λεπτομερή ανάλυση των θεμάτων που θα πραγματοποιηθεί στη συνέχεια, επισημαίνοντας, επί παραδείγματι, τη νομολογία που θα μπορούσε να αξιοποιηθεί, κατευθυντήριες γραμμές ή άλλες πηγές που έχουν εξετάσει το συγκεκριμένο θέμα.

(128) Η οδηγία 92/13/ΕΟΚ προβλέπει ορισμένες διαδικασίες προσφυγής που τίθενται στη διάθεση τουλάχιστον των ατόμων που έχουν ή είχαν συμφέρον να συνάψουν συγκεκριμένη σύμβαση και τα οποία ζημιώθηκαν ή κινδυνεύουν να ζημιωθούν από εικαζόμενη παράβαση διατάξεων του δικαίου της Ένωσης στον τομέα των δημόσιων προμηθειών ή των εθνικών κανόνων που μεταφέρουν τις διατάξεις αυτές στο εσωτερικό δίκαιο. Η παρούσα οδηγία δεν επηρεάζει τις εν λόγω διαδικασίες προσφυγής. Εντούτοις, οι πολίτες, τα ενδιαφερόμενα μέρη, είτε οργανωμένα είτε όχι, καθώς και άλλα πρόσωπα ή φορείς που δεν έχουν πρόσβαση στις διαδικασίες προσφυγής σύμφωνα με την οδηγία 92/13/ΕΟΚ έχουν, ως φορολογούμενοι, έννομο συμφέρον να διεξάγονται κατά τρόπο ορθό οι διαδικασίες προμήθειας. Θα πρέπει, λοιπόν, να έχουν τη δυνατότητα, με τρόπο διαφορετικό από το σύστημα προσφυγής που προβλέπει η οδηγία 92/13/ΕΟΚ και χωρίς να τους αναγνωρίζεται απαραιτήτως ικανότητα διαδίκου ενώπιον δικαστηρίου, να γνωστοποιούν πιθανές παραβιάσεις της οδηγίας σε αρμόδια αρχή ή υπηρεσία. Για να αποφεύγονται οι αλληλεπικαλύψεις μεταξύ υφιστάμενων αρχών ή υπηρεσιών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να μπορούν να προβλέπουν τη δυνατότητα προσφυγής σε γενικές αρχές ή υπηρεσίες παρακολούθησης, σε τομεακά όργανα εποπτείας, σε δημοτικές αρχές εποπτείας, σε αρχές ανταγωνισμού, στον διαμεσολαβητή ή σε εθνικές αρχές ελέγχου.

(129) Προκειμένου να αξιοποιηθεί πλήρως το δυναμικό των δημόσιων προμηθειών όσον αφορά την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, θα πρέπει να ενεργοποιηθούν επίσης οι προμήθειες στον περιβαλλοντικό και τον κοινωνικό τομέα καθώς και στο πεδίο της καινοτομίας. Είναι, συνεπώς, σημαντική η επισκόπηση των εξελίξεων στον τομέα των στρατηγικών προμηθειών, προκειμένου να αποκτάται τεκμηριωμένη εικόνα των γενικών τάσεων σε συνολικό (μακρο)επίπεδο στον εν λόγω τομέα. Όσες τυχόν σχετικές εκθέσεις έχουν ήδη εκπονηθεί μπορούν, βεβαίως, να χρησιμοποιηθούν και σε αυτό το πλαίσιο.

(130) Δεδομένου του δυναμικού των ΜΜΕ όσον αφορά τη δημιουργία θέσεων απασχόλησης, τη μεγέθυνση και την καινοτομία, είναι σημαντικό να ενθαρρύνεται η συμμετοχή τους στις δημόσιες προμήθειες, τόσο μέσω των σχετικών διατάξεων της παρούσας οδηγίας όσο και μέσω πρωτοβουλιών σε εθνικό επίπεδο. Οι νέες διατάξεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία θα πρέπει να συμβάλουν στη βελτίωση του επιπέδου επιτυχίας τους, του μεριδίου δηλαδή των ΜΜΕ επί της συνολικής αξίας των συμβάσεων που ανατίθενται. Δεν είναι σκόπιμο να επιβληθούν υποχρεωτικά ποσοστά επιτυχίας· ωστόσο, οι εθνικές πρωτοβουλίες για την ενίσχυση της συμμετοχής των ΜΜΕ θα πρέπει να παρακολουθούνται εκ του σύνεγγυς δεδομένης της σημασίας της.

(131) Έχει ήδη θεσπιστεί σειρά διαδικασιών και μεθόδων εργασίας σχετικά με τις ανακοινώσεις της Επιτροπής και τις επαφές της με τα κράτη μέλη, όπως επί παραδείγματι ανακοινώσεις και επαφές σχετικά με τις διαδικασίες που προβλέπονται στα άρθρα 258 και 260 της ΣΛΕΕ, το δίκτυο επίλυσης προβλημάτων στην εσωτερική αγορά (SOLVIT) και την πρωτοβουλία EU Pilot, τις οποίες δεν τροποποιεί η παρούσα οδηγία. Θα πρέπει, ωστόσο, να συμπληρωθούν με τον καθορισμό ενός μοναδικού σημείου αναφοράς σε κάθε κράτος μέλος για τη συνεργασία με την Επιτροπή, το οποίο θα λειτουργεί ως μοναδικό σημείο εισόδου για θέματα που αφορούν τις δημόσιες προμήθειες στα κράτη μέλη. Τη λειτουργία αυτή μπορούν να επιτελούν πρόσωπα ή δομές που βρίσκονται ήδη τακτικά σε επαφή με την Επιτροπή για θέματα που αφορούν δημόσιες προμήθειες, όπως τα εθνικά σημεία επαφής, τα μέλη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Δημόσιων Προμηθειών, τα μέλη του Δικτύου για τις Δημόσιες Προμήθειες ή εθνικά συντονιστικά όργανα.

(132) Η ιχνηλασιμότητα και η διαφάνεια στη λήψη αποφάσεων για τις διαδικασίες προμήθειας είναι βασικές παράμετροι για τη διασφάλιση ορθών διαδικασιών, μεταξύ άλλων και για την αποτελεσματική καταπολέμηση της διαφθοράς και της απάτης. Οι αναθέτουσες αρχές θα πρέπει συνεπώς να κρατούν αντίγραφα των συμβάσεων μεγάλης αξίας που συνάπτονται, ώστε τα ενδιαφερόμενα μέρη να μπορούν να έχουν πρόσβαση στα εν λόγω έγγραφα σύμφωνα με τους ισχύοντες κανόνες για την πρόσβαση σε έγγραφα. Επιπλέον, τα ουσιαστικά στοιχεία και οι αποφάσεις των επιμέρους διαδικασιών προμηθειών πρέπει να τεκμηριώνονται από τους αναθέτοντες φορείς σε σχετική έκθεση. Για να αποφεύγεται κατά το δυνατό η διοικητική επιβάρυνση, θα πρέπει να επιτρέπεται η έκθεση αυτή να παραπέμπει σε πληροφορίες που περιλαμβάνονται ήδη στη σχετική γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης. Τα ηλεκτρονικά συστήματα για τη δημοσίευση των εν λόγω γνωστοποιήσεων, τα οποία διαχειρίζεται η Επιτροπή, θα πρέπει επίσης να βελτιωθούν, ώστε να διευκολυνθεί η εισαγωγή δεδομένων και να καταστούν ταυτοχρόνως ευκολότερες η εξαγωγή συνολικών εκθέσεων και η ανταλλαγή δεδομένων μεταξύ των διαφόρων συστημάτων.

(133) Με σκοπό τη διοικητική απλούστευση και προκειμένου να μειωθεί η επιβάρυνση των κρατών μελών, η Επιτροπή θα πρέπει να εξετάζει περιοδικά κατά πόσον η ποιότητα και η πληρότητα των πληροφοριών που περιέχονται στις γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται σε σχέση με διαδικασίες προμήθειας είναι επαρκείς, ώστε να μπορεί η Επιτροπή να εξάγει τα στατιστικά στοιχεία τα οποία, σε διαφορετική περίπτωση, θα έπρεπε να διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη.

(134) Η αποτελεσματική διοικητική συνεργασία είναι απαραίτητη για την ανταλλαγή των πληροφοριών που χρειάζονται για τη διεξαγωγή των διαδικασιών ανάθεσης σε διασυνοριακές καταστάσεις, ιδίως όσον αφορά την εξακρίβωση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής, καθώς και την εφαρμογή ποιοτικών και περιβαλλοντικών προτύπων. Το σύστημα πληροφόρησης της εσωτερικής αγοράς (IMI) που θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), θα μπορούσε να αποτελέσει ένα χρήσιμο ηλεκτρονικό μέσο διευκόλυνσης και ενίσχυσης της διοικητικής συνεργασίας διαχειριζόμενο την ανταλλαγή πληροφοριών βάσει απλών και ενιαίων διαδικασιών που θα υπερβαίνουν τα γλωσσικά εμπόδια. Κατά συνέπεια, θα πρέπει να δρομολογηθεί το ταχύτερο δυνατό πιλοτικό πρόγραμμα για να δοκιμαστεί η σκοπιμότητα της επέκτασης του IMI στην ανταλλαγή πληροφοριών δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

(135) Με στόχο την προσαρμογή στις ταχείες τεχνικές, οικονομικές και κανονιστικές εξελίξεις, είναι σκόπιμο να ανατεθεί στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης πράξεων σύμφωνα με το άρθρο 290 της ΣΛΕΕ όσον αφορά ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία της παρούσας οδηγίας. Λόγω της ανάγκης συμμόρφωσης με τις διεθνείς συμφωνίες, η Επιτροπή πρέπει να έχει την εξουσία να τροποποιεί τις τεχνικές διαδικασίες για τις μεθόδους υπολογισμού που αφορούν τα κατώτατα όρια, καθώς και να αναθεωρεί τακτικά τα εν λόγω κατώτατα όρια· οι αναφορές στην ονοματολογία του CPV (Κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις) μπορεί να υποστούν κανονιστικές τροποποιήσεις σε επίπεδο Ένωσης, οι οποίες θα πρέπει να αποτυπώνονται στο κείμενο της παρούσας οδηγίας· οι τεχνικές λεπτομέρειες και τα χαρακτηριστικά των συσκευών για την ηλεκτρονική λήψη πρέπει παρακολουθούν τις τεχνολογικές εξελίξεις· είναι επίσης αναγκαίο η Επιτροπή να έχει την εξουσία να καταρτίζει υποχρεωτικά τεχνικά πρότυπα ηλεκτρονικής επικοινωνίας ούτως ώστε να διασφαλίζεται η διαλειτουργικότητα των τεχνικών μορφότυπων, των διαδικασιών και της αποστολής μηνυμάτων σε διαδικασίες προμηθειών που διεξάγονται με ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας λαμβάνοντας υπόψη τις τεχνολογικές εξελίξεις· η Επιτροπή πρέπει επίσης να έχει την εξουσία να προσαρμόζει τον κατάλογο των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης που θεσπίζουν κοινές μεθοδολογίες για τον υπολογισμό του κόστους κύκλου ζωής· τον κατάλογο των διεθνών κοινωνικών και περιβαλλοντικών συμβάσεων και τον κατάλογο της νομοθεσίας της Ένωσης του οποίου η υλοποίηση συνιστά τεκμήριο για την ελεύθερη πρόσβαση σε δεδομένη αγορά, καθώς και το παράρτημα II που παραθέτει κατάλογο νομοθετικών πράξεων που πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όταν εκτιμάται η ύπαρξη ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων, πρέπει να προσαρμόζονται γρήγορα για να ενσωματώνουν τα μέτρα που εγκρίνονται ανά τομέα. Προς τούτο η Επιτροπή πρέπει να έχει την εξουσία να επικαιροποιεί τους καταλόγους. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να διεξάγει η Επιτροπή τις κατάλληλες διαβουλεύσεις —και σε επίπεδο εμπειρογνωμόνων— κατά τις προπαρασκευαστικές εργασίες της. Η Επιτροπή, κατά την επεξεργασία και την κατάρτιση των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων, θα πρέπει να διασφαλίζει την ταυτόχρονη, έγκαιρη και δέουσα διαβίβαση των σχετικών εγγράφων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

([1]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του Συστήματος Πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά και την κατάργηση της απόφασης 2008/49/ΕΚ («κανονισμός IMI») (ΕΕ L 316 της 14.11.2012, σ. 1.)

(136) Κατά την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή θα πρέπει να διαβουλεύεται με τις κατάλληλες ομάδες εμπειρογνωμόνων στον τομέα των ηλεκτρονικών προμηθειών, εξασφαλίζοντας ισόρροπη σύνθεση των βασικών ομάδων ενδιαφερόμενων φορέων.

(137) Προκειμένου να διασφαλιστούν ενιαίοι όροι εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες όσον αφορά τη διαδικασία αποστολής και δημοσίευσης των δεδομένων που αναφέρονται στο παράρτημα IX και τις διαδικασίες για την κατάρτιση και διαβίβαση των προκηρύξεων, των τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση των προκηρύξεων. Οι εν λόγω αρμοδιότητες πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1].

(138) Πρέπει να χρησιμοποιείται η συμβουλευτική διαδικασία για την έκδοση εκτελεστικών πράξεων σχετικών με την τυποποιημένη μορφή δημοσίευσης των προκηρύξεων, οι οποίες δεν έχουν επιπτώσεις ούτε από δημοσιονομική άποψη ούτε στη φύση και το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων που απορρέουν από την παρούσα οδηγία. Αντιθέτως, οι εν λόγω πράξεις έχουν καθαρά διοικητικό χαρακτήρα και διευκολύνουν την εφαρμογή των κανόνων της παρούσας οδηγίας.

Επιπλέον, αποφάσεις που προσδιορίζουν κατά πόσον δεδομένη δραστηριότητα εκτίθεται άμεσα στον ανταγωνισμό σε αγορές ελεύθερης πρόσβασης πρέπει να εκδίδονται υπό προϋποθέσεις που εξασφαλίζουν ενιαίους όρους εφαρμογής της εν λόγω διάταξης. Πρέπει συνεπώς να ανατεθούν επίσης στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες όσον αφορά τις αναλυτικές διατάξεις για την εφαρμογή της διαδικασίας, που προβλέπεται στο άρθρο 35, με την οποία καθορίζεται κατά πόσον ισχύει τόσο το άρθρο 34 όσο και οι ίδιες οι εκτελεστικές πράξεις. Οι εν λόγω αρμοδιότητες πρέπει να ασκούνται σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011. Για την έκδοση των εν λόγω εκτελεστικών πράξεων πρέπει να χρησιμοποιείται η συμβουλευτική διαδικασία.

(139) Η Επιτροπή θα πρέπει να επανεξετάσει τις επιπτώσεις της εφαρμογής των κατώτατων ορίων στην εσωτερική αγορά και να υποβάλει σχετική έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο. Κατά την επανεξέταση θα πρέπει να λάβει υπόψη παράγοντες όπως το επίπεδο των διασυνοριακών προμηθειών, η συμμετοχή των ΜΜΕ, το κόστος των συναλλαγών και η σχέση κόστους-οφέλους.

Σύμφωνα με το άρθρο της XXII παράγραφος 7, η ΣΔΠ θα αποτελέσει αντικείμενο περαιτέρω διαπραγματεύσεων τρία έτη μετά την έναρξη ισχύος της και σε τακτά διαστήματα στη συνέχεια. Σε αυτό το πλαίσιο, θα πρέπει να εξεταστεί η καταλληλότητα των κατώτατων ορίων, λαμβανομένου υπόψη του αντίκτυπου του πληθωρισμού σε περίπτωση μακράς περιόδου χωρίς αλλαγές των κατώτατων ορίων της ΣΔΠ· εάν πρέπει να αλλάξει το επίπεδο των κατώτατων ορίων, η Επιτροπή θα πρέπει, όπου απαιτείται, να εγκρίνει νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση των κατώτατων ορίων που ορίζονται στην παρούσα οδηγία.

(140) Δεδομένου ότι ο στόχος της παρούσας οδηγίας, δηλαδή ο συντονισμός των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που εφαρμόζονται σε ορισμένες διαδικασίες δημόσιων προμηθειών, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορεί όμως, λόγω της κλίμακας και των επιπτώσεών του, να επιτευχθεί καλύτερα σε επίπεδο Ένωσης, η Ένωση μπορεί να λάβει μέτρα, σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας που διατυπώνεται στο άρθρο 5 της ΣΛΕΕ. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα απαιτούμενα για την επίτευξη του στόχου αυτού.

(141) Η οδηγία 2004/17/ΕΚ θα πρέπει να καταργηθεί.

(142) Σύμφωνα με την κοινή πολιτική δήλωση των κρατών μελών και της Επιτροπής για τα επεξηγηματικά έγγραφα της 28ης Σεπτεμβρίου 2011, τα κράτη μέλη έχουν δεσμευθεί να συνοδεύεται, σε δικαιολογημένες περιπτώσεις, η κοινοποίηση των μέτρων μεταφοράς στο εθνικό τους δίκαιο από ένα ή περισσότερα έγγραφα που επεξηγούν τη σχέση μεταξύ των συστατικών στοιχείων μιας οδηγίας και των αντίστοιχων μερών των νομικών πράξεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο. Αναφορικά με την παρούσα οδηγία, ο νομοθέτης θεωρεί δικαιολογημένη τη διαβίβαση των εγγράφων αυτών,

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή (ΕΕ L 55 της 28.2.2011, σ. 13).

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΙΤΛΟΣ I:	ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I:	Αντικείμενο και ορισμοί
Άρθρο 1:	Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής
Άρθρο 2:	Ορισμοί
Άρθρο 3:	Αναθέτουσες αρχές
Άρθρο 4:	Αναθέτοντες φορείς
Άρθρο 5:	Μεικτές προμήθειες που καλύπτουν την ίδια δραστηριότητα
Άρθρο 6:	Προμήθειες που καλύπτουν πολλαπλές δραστηριότητες
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II:	Δραστηριότητες
Άρθρο 7:	Κοινές διατάξεις
Άρθρο 8:	Φυσικό αέριο και θερμότητα
Άρθρο 9:	Ηλεκτρισμός
Άρθρο 10:	Ύδωρ
Άρθρο 11:	Υπηρεσίες μεταφορών
Άρθρο 12:	Λιμένες και αερολιμένες
Άρθρο 13:	Ταχυδρομικές υπηρεσίες
Άρθρο 14:	Εξόρυξη και συλλογή πετρελαίου και φυσικού αερίου και αναζήτηση ή εξόρυξη και συλλογή άνθρακα και άλλων στερεών καυσίμων
ΚΕΦΑΛΑΙΟ III:	Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής
ΤΜΗΜΑ 1:	ΚΑΤΩΤΑΤΑ ΟΡΙΑ
Άρθρο 15:	Κατώτατα ποσά
Άρθρο 16:	Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των προμηθειών
Άρθρο 17:	Αναθεώρηση των κατωτάτων ορίων
ΤΜΗΜΑ 2:	ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ ΜΕΛΕΤΩΝ· ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ ΠΟΥ ΑΠΤΟΝΤΑΙ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
Ενότητα 1:	Εξαιρέσεις που ισχύουν για όλους τους αναθέτοντες φορείς και ειδικές εξαιρέσεις για τους τομείς της ενέργειας και του ύδατος
Άρθρο 18:	Συμβάσεις που ανατίθενται με σκοπό τη μεταπώληση ή τη μίσθωση σε τρίτους
Άρθρο 19:	Συμβάσεις και διαγωνισμοί μελετών που ανατίθενται ή διοργανώνονται με σκοπούς άλλους από την άσκηση μιας από τις οριζόμενες δραστηριότητες ή για την άσκηση μιας τέτοιας δραστηριότητας σε τρίτη χώρα

Άρθρο 20:	Συμβάσεις που ανατίθενται και διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται δυνάμει διεθνών κανόνων
Άρθρο 21:	Ειδικές εξαιρέσεις για συμβάσεις υπηρεσιών
Άρθρο 22:	Συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται βάσει αποκλειστικού δικαιώματος
Άρθρο 23:	Συμβάσεις που συνάπτονται από ορισμένους αναθέτοντες φορείς για την αγορά ύδατος και για την προμήθεια ενέργειας ή καυσίμων που προορίζονται για την παραγωγή ενέργειας
Ενότητα 2:	Ειδικές διατάξεις για προμήθειες που άπτονται της άμυνας και της ασφάλειας
Άρθρο 24:	Άμυνα και ασφάλεια
Άρθρο 25:	Μεικτές προμήθειες που καλύπτουν την ίδια δραστηριότητα και άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας
Άρθρο 26:	Προμήθειες που καλύπτουν πολλαπλές δραστηριότητες και άπτονται της άμυνας και της ασφάλειας
Άρθρο 27:	Συμβάσεις και διαγωνισμοί μελετών που άπτονται της άμυνας και της ασφάλειας και ανατίθενται ή διοργανώνονται σύμφωνα με διεθνείς κανόνες
Ενότητα 3:	Ειδικές σχέσεις (συνεργασία, συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες)
Άρθρο 28:	Συμβάσεις ανάμεσα σε αναθέτουσες αρχές
Άρθρο 29:	Συμβάσεις που ανατίθενται σε συνδεδεμένη επιχείρηση
Άρθρο 30:	Συμβάσεις που ανατίθενται σε κοινοπραξία ή σε αναθέτοντα φορέα που συμμετέχει σε κοινοπραξία
Άρθρο 31:	Κοινοποίηση πληροφοριών
Ενότητα 4:	Ειδικές περιπτώσεις
Άρθρο 32:	Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης
Άρθρο 33:	Συμβάσεις οι οποίες υπάγονται σε ειδικό καθεστώς
Ενότητα 5:	Δραστηριότητες άμεσα εκτεθειμένες στον ανταγωνισμό και σχετικές διαδικαστικές διατάξεις
Άρθρο 34:	Δραστηριότητες άμεσα εκτεθειμένες στον ανταγωνισμό
Άρθρο 35:	Διαδικασία για τη βεβαίωση της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 34
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV:	Γενικές αρχές
Άρθρο 36:	Αρχές που διέπουν τις προμήθειες
Άρθρο 37:	Οικονομικοί φορείς
Άρθρο 38:	Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ' αποκλειστικότητα
Άρθρο 39:	Εχεμύθεια
Άρθρο 40:	Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες

Άρθρο 41: Ονοματολογίες

Άρθρο 42: Συγκρούσεις συμφερόντων

ΤΙΤΛΟΣ II: ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I: Διαδικασίες

Άρθρο 43: Προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη ΣΔΠ και άλλες διεθνείς συμφωνίες

Άρθρο 44: Επιλογή διαδικασιών

Άρθρο 45: Ανοικτή διαδικασία

Άρθρο 46: Κλειστή διαδικασία

Άρθρο 47: Διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού

Άρθρο 48: Ανταγωνιστικός διάλογος

Άρθρο 49: Σύμπραξη καινοτομίας

Άρθρο 50: Χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II: Τεχνικές και εργαλεία για τη σύναψη ηλεκτρονικών και συγκεντρωτικών δημόσιων συμβάσεων

Άρθρο 51: Συμφωνίες-πλαίσια

Άρθρο 52: Δυναμικά συστήματα αγορών

Άρθρο 53: Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί

Άρθρο 54: Ηλεκτρονικοί κατάλογοι

Άρθρο 55: Κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών και κεντρικές αρχές προμηθειών

Άρθρο 56: Περιστασιακές από κοινού προμήθειες

Άρθρο 57: Προμήθειες που αφορούν αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III: Διεξαγωγή της διαδικασίας

ΤΜΗΜΑ 1: ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ

Άρθρο 58: Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς

Άρθρο 59: Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων

Άρθρο 60: Τεχνικές προδιαγραφές

Άρθρο 61: Σήματα

Άρθρο 62: Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα

Άρθρο 63:	Ανακοίνωση των τεχνικών προδιαγραφών
Άρθρο 64:	Εναλλακτικές προσφορές
Άρθρο 65:	Υποδιαίρεση συμβάσεων σε παρτίδες
Άρθρο 66:	Καθορισμός προθεσμιών
ΤΜΗΜΑ 2:	ΔΗΜΟΣΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ
Άρθρο 67:	Περιοδικές ενδεικτικές προκηρύξεις
Άρθρο 68:	Ανακοινώσεις για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής
Άρθρο 69:	Γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης
Άρθρο 70:	Γνωστοποιήσεις ανάθεσης σύμβασης
Άρθρο 71:	Σύνταξη και λεπτομέρειες δημοσίευσης των γνωστοποιήσεων
Άρθρο 72:	Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο
Άρθρο 73:	Ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της προμήθειας
Άρθρο 74:	Προσκλήσεις σε υποψηφίους
Άρθρο 75:	Ενημέρωση των αιτούντων προεπιλογή, των υποψηφίων και των προσφερόντων
ΤΜΗΜΑ 3:	ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΩΝ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΣΗ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ
Άρθρο 76:	Γενικές αρχές
Ενότητα 1:	Προεπιλογή και ποιοτική επιλογή
Άρθρο 77:	Συστήματα προεπιλογής
Άρθρο 78:	Κριτήρια ποιοτικής επιλογής
Άρθρο 79:	Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων
Άρθρο 80:	Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ
Άρθρο 81:	Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης
Ενότητα 2:	Ανάθεση της σύμβασης
Άρθρο 82:	Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων
Άρθρο 83:	Κοστολόγηση κύκλου ζωής
Άρθρο 84:	Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές
ΤΜΗΜΑ 4:	ΠΡΟΣΦΟΡΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΥΝ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ ΤΡΙΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΣΧΕΣΕΙΣ ΜΕ ΤΙΣ ΧΩΡΕΣ ΑΥΤΕΣ

Άρθρο 85:	Προσφορές που περιέχουν προϊόντα καταγωγής τρίτων χωρών
Άρθρο 86:	Σχέσεις με τρίτες χώρες στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων έργων, αγαθών και υπηρεσιών
ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV:	Εκτέλεση της σύμβασης
Άρθρο 87:	Όροι εκτέλεσης της σύμβασης
Άρθρο 88:	Υπεργολαβία
Άρθρο 89:	Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους
Άρθρο 90:	Λύση συμβάσεων
ΤΙΤΛΟΣ III:	ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ I:	Κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες
Άρθρο 91:	Ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες
Άρθρο 92:	Δημοσίευση γνωστοποιήσεων
Άρθρο 93:	Αρχές της ανάθεσης συμβάσεων
Άρθρο 94:	Αποκλειστικές συμβάσεις για ορισμένες υπηρεσίες
ΚΕΦΑΛΑΙΟ II:	Κανόνες που διέπουν τους διαγωνισμούς μελετών
Άρθρο 95:	Πεδίο εφαρμογής
Άρθρο 96:	Γνωστοποιήσεις
Άρθρο 97:	Κανόνες για τη διοργάνωση διαγωνισμών μελετών, την επιλογή των συμμετεχόντων και την κριτική επιτροπή
Άρθρο 98:	Αποφάσεις της κριτικής επιτροπής
ΤΙΤΛΟΣ IV:	ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
Άρθρο 99:	Επιβολή
Άρθρο 100:	Χωριστές εκθέσεις σχετικά με τις διαδικασίες για την ανάθεση συμβάσεων
Άρθρο 101:	Εθνικές εκθέσεις και στατιστικά στοιχεία
Άρθρο 102:	Διοικητική συνεργασία
ΤΙΤΛΟΣ V:	ΑΝΑΤΙΘΕΜΕΝΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ, ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ
Άρθρο 103:	Άσκηση των ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων
Άρθρο 104:	Διαδικασία επείγουσας ανάγκης
Άρθρο 105:	Διαδικασία επιτροπής
Άρθρο 106:	Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και μεταβατικές διατάξεις
Άρθρο 107:	Κατάργηση
Άρθρο 108:	Επανεξέταση
Άρθρο 109:	Έναρξη ισχύος
Άρθρο 110:	Αποδέκτες

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I:	Κατάλογος των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στο άρθρο 2 σημείο 2 στοιχείο α)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II:	Κατάλογος της νομοθεσίας της Ένωσης που αναφέρεται στο άρθρο 4 παράγραφος 3
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III:	Κατάλογος της νομοθεσίας της Ένωσης που αναφέρεται στο άρθρο 34 παράγραφος 3
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV:	Προθεσμία για την έκδοση των εκτελεστικών πράξεων που αναφέρονται στο άρθρο 35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V:	Απαιτήσεις σχετικά με τα εργαλεία και τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής των προσφορών, των αιτήσεων συμμετοχής, των αιτήσεων προεπιλογής καθώς και των σχεδίων και μελετών στους διαγωνισμούς
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI Μέρος A:	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στην περιοδική ενδεικτική διακήρυξη (όπως αναφέρεται στο άρθρο 67)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI Μέρος B:	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στη γνωστοποίηση της δημοσίευσης περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης για «προφίλ αγοραστή» που δεν χρησιμοποιείται ως μέσο πρόσκλησης σε διαγωνισμό (όπως αναφέρεται στο άρθρο 67 παράγραφος 1)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII:	Πληροφορίες που τίθενται στα έγγραφα προμήθειας για ηλεκτρονικούς πλειστηριασμού (άρθρο 53 παράγραφος 4)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII:	Ορισμός ορισμένων τεχνικών προδιαγραφών
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IX:	Χαρακτηριστικά σχετικά με τη δημοσίευση
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X:	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στη γνωστοποίηση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής [όπως αναφέρεται στο άρθρο 44 παράγραφος 4 στοιχείο β) και στο άρθρο 68]
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI:	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης (όπως αναφέρεται στο άρθρο 69)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XII:	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις ανάθεσης σύμβασης (όπως αναφέρεται στο άρθρο 70)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIII:	Περιεχόμενο των προσκλήσεων υποβολής προσφορών, συμμετοχής σε διάλογο, σε διαπραγμάτευση ή επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος που προβλέπονται στο άρθρο 74
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIV:	Κατάλογος των διεθνών κοινωνικών και περιβαλλοντικών συμβάσεων που αναφέρονται στο άρθρο 36 παράγραφος 2
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XV:	Κατάλογος της νομοθεσίας της Ένωσης που αναφέρεται στο άρθρο 83 παράγραφος 3
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVI:	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις τροποποίησης σύμβασης κατά τη διάρκειά της (όπως αναφέρεται στο άρθρο 89 παράγραφος 1)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVII:	Υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 91
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVIII:	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις προκηρύξεις διαγωνισμού που αφορούν συμβάσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες (όπως αναφέρεται στο άρθρο 92)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIX:	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις διαγωνισμών μελετών (όπως αναφέρεται στο άρθρο 96 παράγραφος 1)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XX:	Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται στις γνωστοποιήσεις διαγωνισμών μελετών (όπως αναφέρεται στο άρθρο 96 παράγραφος 1)
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XXI:	Πίνακας αντιστοιχίας

ΤΙΤΛΟΣ I

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ, ΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Αντικείμενο και ορισμοί

Άρθρο 1

Αντικείμενο και πεδίο εφαρμογής

1. Η παρούσα οδηγία θεσπίζει κανόνες για τις διαδικασίες των προμηθειών που πραγματοποιούνται από αναθέτοντες φορείς όσον αφορά τόσο τις συμβάσεις όσο και τους διαγωνισμούς μελετών, η αξία των οποίων εκτιμάται ότι δεν είναι μικρότερη των κατωτάτων ορίων που προβλέπονται στο άρθρο 15.

2. Προμήθειες κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας είναι η απόκτηση από έναν ή περισσότερους αναθέτοντες φορείς έργων, αγαθών ή υπηρεσιών, μέσω σύμβασης αγαθών, έργων ή υπηρεσιών, από οικονομικούς φορείς που επιλέγονται από τους εν λόγω αναθέτοντες φορείς, εφόσον τα εν λόγω έργα, αγαθά ή υπηρεσίες προορίζονται για την εκτέλεση μιας εκ των δραστηριοτήτων που αναφέρονται στα άρθρα 8 έως 14.

3. Η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας υπόκειται στο άρθρο 346 της ΣΛΕΕ.

4. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει το δικαίωμα των κρατών μελών να ορίζουν, σύμφωνα με το ενωσιακό δίκαιο, ποιες υπηρεσίες θεωρούν γενικού οικονομικού συμφέροντος, πώς οι υπηρεσίες αυτές πρέπει να οργανώνονται και να χρηματοδοτούνται, σύμφωνα με τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων, και σε ποιες ειδικές υποχρεώσεις πρέπει να υπόκεινται. Ομοίως, η παρούσα οδηγία δεν θίγει το δικαίωμα των δημόσιων αρχών να αποφασίζουν εάν, πώς και σε ποιο βαθμό επιθυμούν να εκτελούν δημόσια καθήκοντα οι ίδιες, σύμφωνα με το άρθρο 14 ΣΛΕΕ και το πρωτόκολλο αριθ. 26

5. Η παρούσα οδηγία δεν θίγει τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη οργανώνουν τα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης σε εθνικό επίπεδο.

6. Το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας δεν περιλαμβάνει τις μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

1) ως «συμβάσεις αγαθών, έργων και υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις εξ επαχθούς αιτίας οι οποίες συνάπτονται γραπτώς μεταξύ ενός ή περισσοτέρων από τους αναθέτοντες φορείς και ενός ή περισσοτέρων οικονομικών φορέων και έχουν ως αντικείμενο την εκτέλεση έργων, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών·

2) ως «συμβάσεις έργων» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο ένα από τα ακόλουθα:

α) την εκτέλεση, ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση, εργασιών που αφορούν μία από τις δραστηριότητες οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα I·

β) την εκτέλεση ή συγχρόνως τη μελέτη και την εκτέλεση έργου·

γ) την υλοποίηση, με οποιαδήποτε μέσα, έργου ανταποκρινόμενου στις απαιτήσεις που ορίζει ο αναθέτων φορέας που ασκεί καθοριστική επίδραση στο είδος ή τη μελέτη του έργου·

3) ως «έργο» νοείται το αποτέλεσμα ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού το οποίο επαρκεί καθαυτό για την επιτέλεση μιας οικονομικής ή τεχνικής λειτουργίας·

4) ως «συμβάσεις αγαθών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την αγορά, τη χρηματοδοτική μίσθωση, τη μίσθωση ή τη μίσθωση-πώληση, με ή χωρίς προαίρεση αγοράς, προϊόντων. Μια σύμβαση αγαθών μπορεί να περιλαμβάνει, παρεμπιπτόντως, εργασίες τοποθέτησης και εγκατάστασης·

5) ως «συμβάσεις υπηρεσιών» νοούνται οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών εκτός των αναφερομένων στο σημείο 2·

6) ως «οικονομικός φορέας» νοείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ή αναθέτων φορέας, ή ομάδα αυτών των προσώπων και/ή φορέων, συμπεριλαμβανομένης οποιασδήποτε προσωρινής ένωσης επιχειρήσεων, που προσφέρει την εκτέλεση εργασιών και/ή έργου, την προμήθεια προϊόντων ή την παροχή υπηρεσιών στην αγορά·

7) ως «προσφέρων» νοείται οικονομικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά·

8) ως «υποψήφιος» νοείται οικονομικός φορέας που έχει ζητήσει να του αποσταλεί ή έχει λάβει πρόσκληση συμμετοχής σε κλειστή διαδικασία, σε διαδικασία με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο ή σε σύμπραξη καινοτομίας·

9) ως «έγγραφο προμηθειών» νοείται κάθε έγγραφο το οποίο εκπονεί ή στο οποίο παραπέμπει ο αναθέτων φορέας με σκοπό να περιγράψει ή να προσδιορίσει στοιχεία της προμήθειας ή της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένης της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης, της περιοδικής ενδεικτικής γνωστοποίησης ή των ανακοινώσεων για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής σε περίπτωση που χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, των τεχνικών προδιαγραφών, του περιγραφικού εγγράφου, των προτεινόμενων όρων της σύμβασης, των μορφότυπων για την παρουσίαση των εγγράφων από τους υποψηφίους και τους προσφέροντες, των πληροφοριών για τις γενικές υποχρεώσεις και τυχόν πρόσθετων εγγράφων·

10) ως «κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών» νοούνται δραστηριότητες που διεξάγονται σε μόνιμη βάση, με μία από τις κατωτέρω μορφές:

α) η απόκτηση αγαθών και/ή υπηρεσιών που προορίζονται για αναθέτοντες φορείς·

β) η ανάθεση συμβάσεων ή η σύναψη συμφωνιών-πλαισίων για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για αναθέτοντες φορείς·

11) ως «επικουρικές δραστηριότητες προμηθειών» νοούνται δραστηριότητες που συνίστανται στην παροχή υποστήριξης σε δραστηριότητες προμηθειών, ιδίως με τις κατωτέρω μορφές:

α) τεχνική υποδομή που επιτρέπει στους αναθέτοντες φορείς να συνάπτουν δημόσιες συμβάσεις ή να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσια για έργα, αγαθά ή υπηρεσίες·

β) συμβουλές σχετικά με τη διεξαγωγή ή τον σχεδιασμό διαδικασιών προμηθειών·

γ) προετοιμασία και διαχείριση των διαδικασιών προμηθειών εξ ονόματος και για λογαριασμό του ενδιαφερόμενου αναθέτοντος φορέα·

12) ως «κεντρική αρχή προμηθειών» νοείται αναθέτων φορέας κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας ή αναθέτουσα αρχή κατά την έννοια του σημείου 1 του άρθρου 2 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ που παρέχει κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών και, ενδεχομένως, επικουρικές δραστηριότητες προμηθειών.

Οι προμήθειες που εκτελούνται από κεντρική αρχή προμηθειών προκειμένου να πραγματοποιηθούν κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών θεωρείται ότι αποτελούν προμήθειες για την εκτέλεση δραστηριότητας που περιγράφεται στα άρθρα 8 ως 14. Το άρθρο 18 δεν εφαρμόζεται στις προμήθειες που εκτελούνται από κεντρική αρχή προμηθειών με σκοπό την πραγματοποίηση κεντρικών δραστηριοτήτων προμηθειών·

13) ως «πάροχος υπηρεσιών προμηθειών» νοείται δημόσιος ή ιδιωτικός φορέας που προσφέρει επικουρικές δραστηριότητες προμηθειών στην αγορά·

14) με τους όρους «γραπτώς» ή «εγγράφως» νοείται κάθε σύνολο λέξεων ή αριθμών το οποίο μπορεί να διαβιβάζεται, να αναπαράγεται και στη συνέχεια να γνωστοποιείται, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που διαβιβάζονται και αποθηκεύονται με ηλεκτρονικά μέσα·

15) ως «ηλεκτρονικό μέσο» νοείται ο ηλεκτρονικός εξοπλισμός για την επεξεργασία (συμπεριλαμβανομένης της ψηφιακής συμπίεσης) και την αποθήκευση δεδομένων, τα οποία διαβιβάζονται, διακινούνται ή λαμβάνονται με τη χρήση ενσύρματου, ασύρματου, οπτικού ή άλλου ηλεκτρομαγνητικού μέσου·

16) ως «κύκλος ζωής» νοούνται όλα τα διαδοχικά και/ή διασυνδεδεμένα στάδια —συμπεριλαμβανομένης της έρευνας και της ανάπτυξης που θα πραγματοποιηθούν, της παραγωγής, της εμπορίας και των όρων της, της μεταφοράς, της χρήσης και της συντήρησης— καθ' όλη τη διάρκεια ζωής του προϊόντος ή του έργου ή της παροχής της υπηρεσίας, από την απόκτηση των πρώτων υλών ή την παραγωγή των πόρων μέχρι την απόρριψη, την εκκαθάριση και το τέλος της υπηρεσίας ή της χρήσης·

17) ως «διαγωνισμοί μελετών» νοούνται οι διαδικασίες που επιτρέπουν στον αναθέτοντα φορέα να αποκτήσει, κυρίως στους τομείς της χωροταξίας, της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής, των έργων πολιτικού μηχανικού ή της επεξεργασίας δεδομένων, μια μελέτη ή ένα σχέδιο που επιλέγεται από κριτική επιτροπή έπειτα από διαγωνισμό, με ή χωρίς την απονομή βραβείων·

18) ως «καινοτομία» νοείται η υλοποίηση νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, οικοδομής ή κατασκευής, νέας μεθόδου εμπορίας ή νέας μεθόδου οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, την οργάνωση του χώρου εργασίας ή τις εξωτερικές σχέσεις, μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνιακών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» για μια έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη·

19) ως «σήμα» νοείται οιοδήποτε έγγραφο, πιστοποιητικό ή βεβαίωση που επιβεβαιώνει ότι ένα συγκεκριμένο έργο, αγαθό, υπηρεσία ή διαδικασία πληροί ορισμένες απαιτήσεις·

20) ως «απαίτηση ή απαιτήσεις σήματος» νοούνται οι απαιτήσεις τις οποίες πρέπει να πληροί ένα συγκεκριμένο έργο, αγαθό, υπηρεσία ή διαδικασία, προκειμένου να λάβει το σχετικό σήμα.

Άρθρο 3

Αναθέτουσες αρχές

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας ως «αναθέτουσες αρχές» νοούνται το κράτος, οι περιφερειακές ή οι τοπικές αρχές, οι οργανισμοί δημοσίου δικαίου και οι ενώσεις μιας ή περισσότερων από αυτές τις αρχές ή ενός ή περισσότερων από αυτούς τους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

2. Ως «περιφερειακές αρχές» νοούνται οι όλες οι αρχές των διοικητικών μονάδων που απαριθμούνται ενδεικτικώς στα επίπεδα NUTS 1 και 2 του καταλόγου που περιέχεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]).

3. Ως «τοπικές αρχές» νοούνται όλες οι αρχές των διοικητικών μονάδων που εμπίπτουν στο επίπεδο NUTS 3, καθώς και μικρότερες διοικητικές μονάδες, όπως αναφέρεται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1059/2003.

4. Ως «οργανισμοί δημοσίου δικαίου» νοούνται οργανισμοί που έχουν όλα τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

α) έχουν συσταθεί για τον συγκεκριμένο σκοπό της κάλυψης αναγκών γενικού συμφέροντος, που δεν έχουν βιομηχανικό ή εμπορικό χαρακτήρα·

β) έχουν νομική προσωπικότητα· και

γ) χρηματοδοτούνται, κατά το μεγαλύτερο μέρος, από το κράτος, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου· ή υπόκεινται σε διαχειριστική εποπτεία από τις αρχές ή τους οργανισμούς αυτούς· ή που έχουν διοικητικό, διευθυντικό ή εποπτικό συμβούλιο, του οποίου περισσότερα από τα μισά μέλη διορίζονται από το κράτος, περιφερειακές ή τοπικές αρχές, ή από άλλους οργανισμούς δημοσίου δικαίου.

Άρθρο 4

Αναθέτοντες φορείς

1. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας «αναθέτοντες φορείς» είναι εκείνοι οι οποίοι:

α) είναι αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις οι οποίες ασκούν μία από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 8 έως 14·

β) εάν δεν είναι αναθέτουσες αρχές ή δημόσιες επιχειρήσεις, ασκούν, μεταξύ των δραστηριοτήτων τους, κάποια από τις δραστηριότητες που αναφέρονται στα άρθρα 8 έως 14 ή συνδυασμό τέτοιων δραστηριοτήτων και λειτουργούν επί τη βάσει ειδικών ή αποκλειστικών δικαιωμάτων τα οποία εκχωρεί αρμόδια αρχή κράτους μέλους.

2. Ως «δημόσια επιχείρηση» νοείται κάθε επιχείρηση στην οποία οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να ασκούν, άμεσα ή έμμεσα, δεσπόζουσα επιρροή λόγω κυριότητας, χρηματοδοτικής συμμετοχής ή των κανόνων που τη διέπουν.

Η δεσπόζουσα επιρροή εκ μέρους των αναθετουσών αρχών τεκμαίρεται σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις στις οποίες οι εν λόγω αρχές, άμεσα ή έμμεσα:

α) κατέχουν την πλειοψηφία του εγγεγραμμένου κεφαλαίου της επιχείρησης, ή

β) ελέγχουν την πλειοψηφία των ψήφων που συνδέονται με τις μετοχές που εκδίδει η επιχείρηση, ή

γ) μπορούν να διορίζουν περισσότερα από τα μισά μέλη του διοικητικού, διευθυντικού ή εποπτικού οργάνου της επιχείρησης.

3. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, «ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα» νοούνται τα δικαιώματα που εκχωρούνται από αρμόδια αρχή κράτους μέλους μέσω οιασδήποτε νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής διάταξης που έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζει την άσκηση των δραστηριοτήτων οι οποίες ορίζονται στα άρθρα 8 έως 14 σε έναν ή περισσότερους φορείς, και η οποία επηρεάζει ουσιωδώς την ικανότητα άλλων φορέων να ασκούν τέτοιου είδους δραστηριότητα.

Τα δικαιώματα που έχουν εκχωρηθεί μέσω διαδικασίας στην οποία έχει διασφαλιστεί επαρκής δημοσιότητα και στην περίπτωση που η εκχώρηση των εν λόγω δικαιωμάτων βασίστηκε σε αντικειμενικά κριτήρια δεν συνιστούν «ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα» κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου.

Οι διαδικασίες αυτές περιλαμβάνουν:

α) διαδικασίες προμηθειών με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού σύμφωνα με την οδηγία 2014/24/ΕΕ, την οδηγία 2009/81/ΕΚ, την οδηγία 2014/23/ΕΕ ή την παρούσα οδηγία·

β) διαδικασίες σύμφωνα με άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης, που περιλαμβάνονται στο παράρτημα II, οι οποίες διασφαλίζουν ικανοποιητική εκ των προτέρων διαφάνεια για τη χορήγηση αδειών με βάση αντικειμενικά κριτήρια.

4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 103 για την τροποποίηση του καταλόγου των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης που περιέχεται στο παράρτημα II, όταν τέτοιου είδους τροποποιήσεις καθίστανται αναγκαίες λόγω της θέσπισης νέας νομοθεσίας, ή της κατάργησης ή της τροποποίησης υφιστάμενης νομοθεσίας.

([1]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Μαΐου 2003, για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (ΕΕ L 154 της 21.6.2003, σ. 1).

Άρθρο 5

Μεικτές προμήθειες που καλύπτουν την ίδια δραστηριότητα

1. Η παράγραφος 2 εφαρμόζεται σε μεικτές συμβάσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο διαφορετικά είδη προμηθειών το σύνολο των οποίων καλύπτεται από την παρούσα οδηγία.

Οι παράγραφοι 3 έως 5 εφαρμόζονται σε μεικτές συμβάσεις οι οποίες έχουν ως αντικείμενο προμήθειες που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία και προμήθειες που καλύπτονται από άλλα νομικά καθεστώτα.

2. Οι συμβάσεις που έχουν ως αντικείμενο δύο ή περισσότερα είδη προμηθειών (έργα, υπηρεσίες ή αγαθά) συνάπτονται σύμφωνα με τις διατάξεις που εφαρμόζονται στο είδος της προμήθειας που χαρακτηρίζει το κύριο αντικείμενο της σχετικής σύμβασης.

Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων που αποτελούνται εν μέρει από υπηρεσίες κατά την έννοια του τίτλου III κεφάλαιο I και εν μέρει από άλλες υπηρεσίες ή μεικτών συμβάσεων που αποτελούνται εν μέρει από υπηρεσίες και εν μέρει από αγαθά, το κύριο αντικείμενο προσδιορίζεται σύμφωνα με το ποια από τις εκτιμώμενες αξίες των αντίστοιχων υπηρεσιών ή αγαθών είναι η υψηλότερη.

3. Όταν τα διάφορα τμήματα συγκεκριμένης σύμβασης μπορούν αντικειμενικά να διαχωριστούν, εφαρμόζεται η παράγραφος 4. Όταν τα διάφορα τμήματα συγκεκριμένης σύμβασης είναι αντικειμενικά αδύνατον να διαχωριστούν, εφαρμόζεται η παράγραφος 5.

Όταν τμήμα μιας συγκεκριμένης σύμβασης καλύπτεται από το άρθρο 346 ΣΛΕΕ ή την οδηγία 2009/81/ΕΚ, εφαρμόζεται το άρθρο 25 της παρούσας οδηγίας.

4. Σε περίπτωση συμβάσεων με αντικείμενο προμήθειες που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία καθώς και προμήθειες που δεν καλύπτονται από αυτήν, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιλέγουν την ανάθεση χωριστών συμβάσεων για τα επιμέρους τμήματα ή την ανάθεση ενιαίας σύμβασης. Όταν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν την ανάθεση χωριστών συμβάσεων για τα επιμέρους τμήματα, η απόφαση για το ποιο νομικό καθεστώς εφαρμόζεται σε καθεμιά από τις χωριστές αυτές συμβάσεις λαμβάνεται βάσει των χαρακτηριστικών εκάστου τμήματος.

Όταν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν την ανάθεση ενιαίας σύμβασης, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται, εκτός εάν το άρθρο 25 προβλέπει άλλως, στην προκύπτουσα μεικτή σύμβαση, ανεξαρτήτως της αξίας των τμημάτων που διαφορετικά θα ενέπιπταν σε άλλο νομικό καθεστώς και ανεξαρτήτως του νομικού καθεστώτος από το οποίο θα διέπονταν σε διαφορετική περίπτωση τα εν λόγω τμήματα.

Στην περίπτωση μεικτών συμβάσεων που περιέχουν στοιχεία συμβάσεων αγαθών, έργων και υπηρεσιών και συμβάσεων παραχώρησης, η μεικτή σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, υπό τον όρο ότι, υπολογιζόμενη σύμφωνα με το άρθρο 16, η εκτιμώμενη αξία του τμήματος της σύμβασης που συνιστά σύμβαση καλυπτόμενη από την παρούσα οδηγία είναι ίση ή ανώτερη από το σχετικό όριο που προβλέπεται στο άρθρο 15.

5. Όταν τα διάφορα τμήματα συγκεκριμένης σύμβασης είναι αντικειμενικά αδύνατον να διαχωριστούν, το ισχύον νομικό καθεστώς καθορίζεται με βάση το κύριο αντικείμενο της σύμβασης.

Άρθρο 6

Προμήθειες που καλύπτουν πολλαπλές δραστηριότητες

1. Στην περίπτωση συμβάσεων που προορίζονται να καλύψουν πολλαπλές δραστηριότητες, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιλέγουν την ανάθεση χωριστών συμβάσεων για κάθε δραστηριότητα ή την ανάθεση ενιαίας σύμβασης. Όταν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν την ανάθεση χωριστών συμβάσεων, η απόφαση για το ποιο νομικό καθεστώς εφαρμόζεται σε καθεμιά από τις χωριστές αυτές συμβάσεις λαμβάνεται βάσει των χαρακτηριστικών κάθε επιμέρους δραστηριότητας.

Παρά το άρθρο 5, όταν οι αναθέτοντες φορείς αποφασίζουν να αναθέσουν ενιαία σύμβαση, ισχύον οι παράγραφοι 2 και 3 του παρόντος άρθρου. Ωστόσο, όταν μία από τις σχετικές δραστηριότητες καλύπτεται από το άρθρο 346 ΣΛΕΕ ή την οδηγία 2009/81/ΕΚ, ισχύει το άρθρο 26 της παρούσας οδηγίας.

Η επιλογή ανάμεσα στην ανάθεση ενιαίας σύμβασης ή στην ανάθεση πολλών ξεχωριστών συμβάσεων δεν δύναται, ωστόσο, να αποφασισθεί με σκοπό την εξαίρεση της σύμβασης ή των συμβάσεων από το πεδίο εφαρμογής είτε της παρούσας οδηγίας ή, κατά περίπτωση, της οδηγίας 2014/24/ΕΕ ή της οδηγίας 2014/23/ΕΕ.

2. Μια σύμβαση που προορίζεται να καλύψει πολλαπλές δραστηριότητες υπόκειται στους κανόνες που ισχύουν για την κύρια δραστηριότητα για την οποία προορίζεται.

3. Στην περίπτωση συμβάσεων για τις οποίες είναι αντικειμενικά αδύνατον να προσδιοριστεί η κύρια δραστηριότητα για την οποία προορίζεται, οι ισχύοντες κανόνες καθορίζονται σύμφωνα με τα στοιχεία α), β) και γ):

α) η σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με την οδηγία 2014/24/ΕΕ εάν μία από τις δραστηριότητες για τις οποίες προορίζεται υπάγεται στην παρούσα οδηγία και η άλλη στην οδηγία 2014/24/ΕΕ·

β) η σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία εάν μία από τις δραστηριότητες για τις οποίες προορίζεται υπάγεται στην παρούσα οδηγία και η άλλη στην οδηγία 2014/23/ΕΕ·

γ) η σύμβαση ανατίθεται σύμφωνα με την παρούσα οδηγία εάν μία από τις δραστηριότητες για τις οποίες προορίζεται υπάγεται στην παρούσα οδηγία και η άλλη δεν υπάγεται ούτε στην παρούσα οδηγία ούτε στην οδηγία 2014/24/ΕΕ ούτε στην οδηγία 2014/23/ΕΕ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Δραστηριότητες

Άρθρο 7

Κοινές διατάξεις

Για τους σκοπούς των άρθρων 8, 9 και 10, ο όρος «τροφοδότηση» περιλαμβάνει την παραγωγή και τη χονδρική και λιανική πώληση.

Ωστόσο η παραγωγή φυσικού αερίου με τη μορφή εξόρυξης υπόκειται στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 14.

Άρθρο 8

Φυσικό αέριο και θερμότητα

1. Όσον αφορά το φυσικό αέριο και τη θερμότητα, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) την παροχή ή λειτουργία σταθερών δικτύων που έχουν ως στόχο να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της παραγωγής, της μεταφοράς ή της διανομής φυσικού αερίου ή θερμότητας·

β) την τροφοδότηση των δικτύων αυτών με φυσικό αέριο ή θερμότητα.

2. Η τροφοδότηση από αναθέτοντα φορέα που δεν είναι αναθέτουσα αρχή με φυσικό αέριο ή θερμότητα σταθερών δικτύων που παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό δεν θεωρείται σχετική δραστηριότητα κατά την έννοια της παραγράφου 1, όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η παραγωγή φυσικού αερίου ή θερμότητας από τον εν λόγω αναθέτοντα φορέα αποτελεί αναπόφευκτο αποτέλεσμα της άσκησης δραστηριότητας που δεν αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου ή στα άρθρα 9 έως 11·

β) η τροφοδότηση του δημόσιου δικτύου αποβλέπει μόνο στην οικονομική εκμετάλλευση της παραγωγής αυτής και αντιστοιχεί το πολύ στο 20 % του κύκλου εργασιών του αναθέτοντος φορέα, με βάση τον μέσο όρο των τριών τελευταίων ετών συμπεριλαμβανομένου του τρέχοντος έτους.

Άρθρο 9

Ηλεκτρισμός

1. Όσον αφορά τον ηλεκτρισμό, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) την παροχή ή λειτουργία σταθερών δικτύων που έχουν ως στόχο να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της παραγωγής, της μεταφοράς ή της διανομής ηλεκτρισμού,

β) την τροφοδότηση των εν λόγω δικτύων με ηλεκτρισμό.

2. Η τροφοδότηση από αναθέτοντα φορέα που δεν είναι αναθέτουσα αρχή με ηλεκτρισμό σταθερών δικτύων που παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό δεν θεωρείται σχετική δραστηριότητα κατά την έννοια της παραγράφου 1, όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η παραγωγή ηλεκτρισμού από τον αναθέτοντα φορέα γίνεται διότι η κατανάλωσή του είναι αναγκαία για την άσκηση δραστηριότητας που δεν αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου ή στα άρθρα 8, 10 και 11·

β) η τροφοδότηση του δημόσιου δικτύου εξαρτάται μόνον από την ιδία κατανάλωση του αναθέτοντος φορέα και δεν υπερβαίνει το 30 % της συνολικής παραγωγής ενέργειας του εν λόγω αναθέτοντος φορέα, με βάση τον μέσο όρο των τριών τελευταίων ετών συμπεριλαμβανομένου του τρέχοντος έτους.

Άρθρο 10

Ύδωρ

1. Για το νερό, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις ακόλουθες δραστηριότητες:

α) την παροχή ή λειτουργία σταθερών δικτύων που έχουν ως στόχο να παρέχουν στο κοινό υπηρεσίες στον τομέα της παραγωγής, της μεταφοράς ή της διανομής πόσιμου ύδατος·

β) την τροφοδότηση των εν λόγω δικτύων με πόσιμο ύδωρ.

2. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται επίσης στις συμβάσεις που ανατίθενται ή στους διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται από αναθέτοντες φορείς οι οποίοι ασκούν δραστηριότητα οριζόμενη στην παράγραφο 1, και που συνδέονται με ένα από τα ακόλουθα:

α) έργα υδραυλικής μηχανικής, άρδευσης ή αποστράγγισης, εφόσον ο όγκος του ύδατος που προορίζεται για την τροφοδότηση με πόσιμο ύδωρ υπερβαίνει το 20 % του συνολικού όγκου ύδατος που παράγεται από τέτοια έργα ή εγκαταστάσεις άρδευσης ή αποστράγγισης·

β) την αποχέτευση ή την επεξεργασία λυμάτων.

3. Η τροφοδότηση από αναθέτοντα φορέα που δεν είναι αναθέτουσα αρχή με πόσιμο ύδωρ σταθερών δικτύων που προορίζονται να παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό δεν θεωρείται σχετική δραστηριότητα κατά την έννοια της παραγράφου 1, όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η παραγωγή πόσιμου ύδατος από τον αναθέτοντα φορέα γίνεται διότι η κατανάλωσή του είναι αναγκαία για την άσκηση δραστηριότητας που δεν αναφέρεται στα άρθρα 8 έως 11·

β) η τροφοδότηση του δημόσιου δικτύου εξαρτάται μόνον από την ίδια κατανάλωση του αναθέτοντος φορέα και δεν υπερβαίνει το 30 % της συνολικής παραγωγής πόσιμου ύδατος του εν λόγω φορέα, με βάση τον μέσο όρο των τριών προηγουμένων ετών συμπεριλαμβανομένου του τρέχοντος έτους.

Άρθρο 11

Υπηρεσίες μεταφορών

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις δραστηριότητες που αποσκοπούν στην παροχή ή τη λειτουργία δικτύων που παρέχουν υπηρεσίες στο κοινό στους τομείς των μεταφορών με σιδηρόδρομο, αυτόματα συστήματα, τραμ, τρόλεϊ, λεωφορεία ή καλώδιο.

Όσον αφορά τις υπηρεσίες μεταφορών, θεωρείται ότι υφίσταται δίκτυο όταν η υπηρεσία παρέχεται με όρους που ορίζονται από την αρμόδια αρχή κράτους μέλους, όπως όροι που αφορούν τα δρομολόγια, τη διαθέσιμη μεταφορική ικανότητα ή τη συχνότητα παροχής της υπηρεσίας.

Άρθρο 12

Λιμένες και αερολιμένες

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις δραστηριότητες που αφορούν την εκμετάλλευση μιας γεωγραφικής περιοχής με σκοπό τη διάθεση αερολιμένων, θαλάσσιων λιμένων ή λιμένων εσωτερικής ναυσιπλοΐας ή άλλων τερματικών σταθμών σε φορείς που πραγματοποιούν αεροπορικές, θαλάσσιες ή εσωτερικές πλωτές μεταφορές.

Άρθρο 13

Ταχυδρομικές υπηρεσίες

1. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις δραστηριότητες που αποσκοπούν στην παροχή:

α) ταχυδρομικών υπηρεσιών·

β) άλλων υπηρεσιών πλην των ταχυδρομικών, εφόσον οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται από φορέα ο οποίος παρέχει επίσης ταχυδρομικές υπηρεσίες κατά την έννοια του στοιχείου β) της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 34 παράγραφος 1 όσον αφορά τις υπηρεσίες που περιλαμβάνονται στο στοιχείο β) της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου.

2. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου και με την επιφύλαξη της οδηγίας 97/67/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1], νοούνται ως:

α) «ταχυδρομικό αντικείμενο»: αντικείμενο με συγκεκριμένο παραλήπτη, αποστελλόμενο υπό την τελική του μορφή, ανεξάρτητα από το βάρος του· πέραν των αντικειμένων αλληλογραφίας τα αντικείμενα αυτά περιλαμβάνουν, π.χ. βιβλία, καταλόγους, εφημερίδες, περιοδικά και ταχυδρομικά δέματα που περιέχουν αντικείμενα με ή χωρίς εμπορική αξία, ανεξάρτητα από το βάρος τους·

β) «ταχυδρομικές υπηρεσίες»: υπηρεσίες που συνίστανται στη συλλογή, διαλογή, μεταφορά και παράδοση ταχυδρομικών αντικειμένων. Σε αυτές περιλαμβάνονται τόσο οι υπηρεσίες που εμπίπτουν όσο και αυτές που δεν εμπίπτουν στο αντικείμενο της καθολικής υπηρεσίες που ορίζεται σύμφωνα με την οδηγία 97/67/ΕΚ·

γ) «άλλες υπηρεσίες πλην των ταχυδρομικών»: υπηρεσίες παρεχόμενες στους εξής τομείς:

i) υπηρεσίες διαχείρισης της αλληλογραφίας (τόσο προγενέστερες όσο και μεταγενέστερες της αποστολής, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών «mailroom management services»)·

ii) υπηρεσίες συνδεόμενες με ταχυδρομικά αντικείμενα που δεν περιλαμβάνονται στο στοιχείο α), όπως το διαφημιστικό ταχυδρομείο χωρίς συγκεκριμένο παραλήπτη.

[1] Οδηγία 97/67/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997, σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών (ΕΕ L 15 της 21.1.1998, σ. 14).

Άρθρο 14

Εξόρυξη πετρελαίου και φυσικού αερίου και αναζήτηση ή εξόρυξη άνθρακα και άλλων στερεών καυσίμων

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις δραστηριότητες εκμετάλλευσης μιας γεωγραφικής περιοχής με σκοπό:

α) την εξόρυξη πετρελαίου ή φυσικού αερίου,

β) την αναζήτηση ή εξόρυξη άνθρακα ή άλλων στερεών καυσίμων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Ουσιαστικό πεδίο εφαρμογής

Τμήμα 1

Κατώτατα όρια

Άρθρο 15

Κατώτατα ποσά

Με την επιφύλαξη των εξαιρέσεων που προβλέπονται στα άρθρα 18 έως 23 ή στο άρθρο 34, σχετικά με την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις προμήθειες των οποίων η εκτιμώμενη αξία, χωρίς τον φόρο προστιθεμένης αξίας (ΦΠΑ), είναι ίση με ή ανώτερη από τα ακόλουθα κατώτατα όρια:

α) 414 000 EUR για τις δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και για τους διαγωνισμούς μελετών,

β) 5 186 000 EUR για τις δημόσιες συμβάσεις έργων,

γ) 1 000 000 EUR για δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών που αφορούν κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες που περιέχονται στον κατάλογο του παραρτήματος XVII.

Άρθρο 16

Μέθοδοι υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των προμηθειών

1. Ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας μιας προμήθειας βασίζεται στο συνολικό πληρωτέο ποσό, εκτός ΦΠΑ, όπως εκτιμάται από τον αναθέτοντα φορέα, συμπεριλαμβανομένων τυχόν δικαιωμάτων προαίρεσης και τυχόν παρατάσεων των συμβάσεων, που αναφέρονται ρητά στα έγγραφα προμηθειών.

Σε περίπτωση που ο αναθέτων φορέας προβλέπει βραβεία ή την καταβολή ποσών στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες, τα λαμβάνει υπόψη κατά τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της προμηθείας.

2. Όταν ο αναθέτων φορέας αποτελείται από χωριστές επιχειρησιακές μονάδες, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία για όλες τις επιμέρους επιχειρησιακές μονάδες.

Παρά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, όταν μια επιμέρους επιχειρησιακή μονάδα υπέχει ανεξάρτητη ευθύνη για τις προμήθειές της ή για ορισμένες κατηγορίες από αυτές, η αξία των προμηθειών μπορεί να υπολογίζεται στο επίπεδο της συγκεκριμένης μονάδας.

3. Η επιλογή της μεθόδου για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας μιας προμήθειας δεν πρέπει να γίνεται με σκοπό την εξαίρεσή της από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας. Μια προμήθεια δεν πρέπει να κατατέμνεται κατά τρόπο ώστε να μην εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, εκτός εάν υφίστανται αντικειμενικοί λόγοι.

4. Η εκτιμωμένη αξία ισχύει τη στιγμή που αποστέλλεται η προκήρυξη διαγωνισμού ή, στις περιπτώσεις που δεν προβλέπεται τέτοια προκήρυξη, τη στιγμή που ο αναθέτων φορέας αρχίζει τη διαδικασία της ανάθεσης της σύμβασης προμήθειας, φερ' ειπείν ερχόμενη σε επαφή με οικονομικούς φορείς για τους σκοπούς της προμήθειας, όπου χρειάζεται.

5. Όσον αφορά τις συμφωνίες-πλαίσια και τα δυναμικά συστήματα αγορών, η αξία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η μέγιστη εκτιμώμενη αξία, εκτός ΦΠΑ, του συνόλου των συμβάσεων που προβλέπονται για τη συνολική διάρκεια της συμφωνίας ή του συστήματος.

6. Στην περίπτωση συμπράξεων καινοτομίας, η αξία που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη είναι η μέγιστη εκτιμώμενη αξία, εκτός ΦΠΑ, των δραστηριοτήτων έρευνας και ανάπτυξης που θα λάβουν χώρα κατά τη διάρκεια όλων των σταδίων της προβλεπόμενης σύμπραξης, καθώς και των αγαθών, των υπηρεσιών ή των έργων που θα αναπτυχθούν και θα παρασχεθούν κατά τη λήξη της προβλεπόμενης σύμπραξης.

7. Για τους σκοπούς του άρθρου 15, οι αναθέτοντες φορείς περιλαμβάνουν στην εκτιμώμενη αξία μιας σύμβασης έργων το κόστος των έργων καθώς και τη συνολική εκτιμώμενη αξία τυχόν αγαθών ή υπηρεσιών που τίθενται στη διάθεση του εργολήπτη από τους αναθέτοντες φορείς, εφόσον είναι αναγκαίες για την εκτέλεση των έργων.

8. Όταν προτεινόμενο έργο ή προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών μπορεί να οδηγήσει σε ανάθεση χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων αυτών των τμημάτων.

Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται με ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που προβλέπεται στο άρθρο 15, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε τμήματος.

9. Όταν μια πρόταση αγοράς παρεμφερών αγαθών μπορεί να οδηγήσει στην ανάθεση χωριστών συμβάσεων κατά τμήματα, για την εφαρμογή των στοιχείων β) και γ) του άρθρου 15 λαμβάνεται υπόψη η συνολική εκτιμώμενη αξία όλων των τμημάτων.

Όταν η συνολική αξία των τμημάτων ισούται με ή υπερβαίνει την αξία που προβλέπεται στο άρθρο 15, η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στην ανάθεση κάθε επιμέρους τμήματος.

10. Παρά τα οριζόμενα στις παραγράφους 8 και 9, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις για μεμονωμένα τμήματα χωρίς να εφαρμόζουν τις διαδικασίες που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία, εφόσον η εκτιμώμενη αξία του εν λόγω τμήματος χωρίς ΦΠΑ είναι μικρότερη από 80 000 EUR για αγαθά ή υπηρεσίες ή από 1 εκατ. EUR για έργα. Εντούτοις, η συνολική αξία των τμημάτων που ανατίθενται με αυτόν τον τρόπο, χωρίς την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, δεν πρέπει να υπερβαίνει το 20 % της συνολικής αξίας όλων των τμημάτων στα οποία έχει διαχωριστεί το προτεινόμενο έργο, η προτεινόμενη αγορά παρεμφερών αγαθών ή η προτεινόμενη παροχή υπηρεσιών.

11. Όταν πρόκειται για συμβάσεις προμήθειας αγαθών ή υπηρεσιών που έχουν περιοδικό χαρακτήρα ή που προβλέπεται να ανανεωθούν μέσα σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης βασίζεται στα εξής:

α) είτε στη συνολική πραγματική αξία των διαδοχικών συμβάσεων ιδίου τύπου οι οποίες συνήφθησαν κατά το προηγούμενο δωδεκάμηνο ή κατά το προηγούμενο οικονομικό έτος, αναπροσαρμοσμένη, όταν είναι δυνατόν, προκειμένου να ληφθούν υπόψη ενδεχόμενες μεταβολές ως προς την ποσότητα ή την αξία τους κατά το δωδεκάμηνο μετά την αρχική σύμβαση· ή

β) στη συνολική εκτιμώμενη αξία των διαδοχικών συμβάσεων που συνάπτονται κατά το δωδεκάμηνο μετά την πρώτη παράδοση ή κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, εφόσον αυτό υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες.

12. Όσον αφορά τις συμβάσεις προμήθειας αγαθών που αφορούν χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση προϊόντων, ως βάση για τον υπολογισμό της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης λαμβάνεται:

α) για τις συμβάσεις ορισμένου χρόνου, εφόσον η διάρκειά τους είναι ίση ή μικρότερη των 12 μηνών, η εκτιμώμενη συνολική αξία για τη διάρκεια της σύμβασης ή, εφόσον η διάρκεια της σύμβασης υπερβαίνει τους δώδεκα μήνες, η συνολική αξία της σύμβασης, συμπεριλαμβανομένης της εκτιμώμενης υπολειπόμενης αξίας·

β) για τις συμβάσεις αορίστου χρόνου ή τις συμβάσεις των οποίων η διάρκεια δεν μπορεί να προσδιοριστεί, η μηνιαία αξία πολλαπλασιασμένη επί 48.

13. Όσον αφορά τις συμβάσεις υπηρεσιών, ο υπολογισμός της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης βασίζεται, κατά περίπτωση, στα εξής:

α) ασφαλιστικές υπηρεσίες: το καταβλητέο ασφάλιστρο και άλλοι τρόποι αμοιβής·

β) τραπεζικές και άλλες χρηματοοικονομικές υπηρεσίες: οι αμοιβές, οι καταβλητέες προμήθειες, οι τόκοι και άλλοι τρόποι αμοιβής·

γ) συμβάσεις μελετών: οι αμοιβές, οι καταβλητέες προμήθειες και άλλοι τρόποι αμοιβής.

14. Όσον αφορά τις συμβάσεις υπηρεσιών στις οποίες δεν αναφέρεται συνολική τιμή, ως βάση υπολογισμού της εκτιμώμενης αξίας των συμβάσεων λαμβάνεται:

α) στην περίπτωση συμβάσεων ορισμένου χρόνου και εφόσον η διάρκειά τους είναι ίση ή μικρότερη από 48 μήνες: η συνολική αξία για όλη τη διάρκεια τους·

β) στην περίπτωση συμβάσεων αορίστου χρόνου ή διάρκειας μεγαλύτερης των 48 μηνών: η μηνιαία αξία πολλαπλασιασμένη επί 48.

Άρθρο 17

Αναθεώρηση των κατωτάτων ορίων

1. Κάθε δύο έτη αρχής γενομένης από τις 30 Ιουνίου 2013, η Επιτροπή επαληθεύει ότι τα κατώτατα όρια που θεσπίζονται στα στοιχεία α) και β) του άρθρου 15 αντιστοιχούν στα κατώτατα όρια που θεσπίζονται στη συμφωνία του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου περί Δημοσίων Προμηθειών (ΣΔΠ) και, όπου κρίνεται αναγκαίο, τα αναθεωρεί κατά το παρόν άρθρο.

Σύμφωνα με τη μέθοδο υπολογισμού που θεσπίζεται στη ΣΔΠ, η Επιτροπή υπολογίζει την αξία αυτών των κατώτατων ορίων με βάση τη μέση ημερήσια τιμή του ευρώ, εκφραζόμενη σε ειδικά τραβηκτικά δικαιώματα (ΕΤΔ), κατά την εικοσιτετράμηνη χρονική περίοδο η οποία λήγει την 31η Αυγούστου που προηγείται της αναθεώρησης, με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου. Η κατ' αυτόν τον τρόπο αναθεωρημένη αξία των κατώτατων ορίων, εάν χρειασθεί, στρογγυλοποιείται προς τα κάτω κατά προσέγγιση χιλιάδας ευρώ, προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση των ισχυόντων κατώτατων ορίων που προβλέπονται στη ΣΔΠ, εκφραζόμενων σε ΕΤΔ.

2. Κάθε δύο έτη αρχής γενομένης από την 1η Ιανουαρίου 2014, η Επιτροπή προσδιορίζει τις αξίες, στα εθνικά νομίσματα των κρατών μελών, των οποίων το νόμισμα δεν είναι το ευρώ, των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) του άρθρου 15, όπως έχουν αναθεωρηθεί σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου.

Ταυτόχρονα, η Επιτροπή προσδιορίζει την αξία, στα εθνικά νομίσματα των κρατών μελών, των οποίων το νόμισμα δεν είναι το ευρώ, του κατώτατου ορίου που αναφέρεται στο στοιχείο γ) του άρθρου 15.

Σύμφωνα με τη μέθοδο υπολογισμού που θεσπίζεται στη ΣΔΠ, ο προσδιορισμός αυτών των αξιών βασίζεται στη μέση ημερήσια τιμή των νομισμάτων αυτών, που αντιστοιχεί στα ισχύοντα κατώτατα όρια εκφραζόμενα σε ευρώ, κατά την εικοσιτετράμηνη χρονική περίοδο η οποία λήγει την 31η Αυγούστου που προηγείται της αναθεώρησης, με ισχύ από 1ης Ιανουαρίου.

3. Η Επιτροπή προβαίνει στη δημοσίευση των αναφερόμενων στην παράγραφο 1 αναθεωρημένων κατώτατων ορίων, την αξία τους στα εθνικά νομίσματα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2, καθώς και την αξία που καθορίζεται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2, στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στην αρχή του μηνός Νοεμβρίου που έπεται της αναθεώρησής τους.

4. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 103 με σκοπό την προσαρμογή της μεθοδολογίας που θεσπίζεται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου σε οποιαδήποτε αλλαγή στη μεθοδολογία που προβλέπεται στη ΣΔΠ για την αναθεώρηση των κατωφλίων που αναφέρονται στοιχεία α) και β) του άρθρου 15, καθώς και για τον προσδιορισμό των αντιστοίχων τιμών στα εθνικά νομίσματα των κρατών μελών, των οποίων το νόμισμα δεν είναι το ευρώ, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 103, με σκοπό την αναθεώρηση των κατωτάτων ορίων που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) του άρθρου 15, όταν κρίνεται απαραίτητο.

5. Σε περίπτωση που είναι απαραίτητη η αναθεώρηση των κατώτατων ορίων που αναφέρονται στα στοιχεία α) και β) του άρθρου 15 και λόγω χρονικών περιορισμών δεν είναι δυνατή η χρήση της διαδικασίας που ορίζεται στο άρθρο 103 και συνεπώς συντρέχουν επιτακτικοί λόγοι επείγουσας ανάγκης, η διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 104 εφαρμόζεται στις κατ' εξουσιοδότηση πράξεις που θεσπίζονται σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 4 του παρόντος άρθρου.

Τμήμα 2

Εξαιρούμενες συμβάσεις και διαγωνισμοί μελετών· ειδικές διατάξεις για προμήθειες που άπτονται της άμυνας και της ασφάλειας

Ενότητα 1

Εξαιρέσεις που ισχύουν για όλους τους αναθέτοντες φορείς και ειδικές εξαιρέσεις για τους τομείς της ενέργειας και του ύδατος

Άρθρο 18

Συμβάσεις που ανατίθενται με σκοπό τη μεταπώληση ή τη μίσθωση σε τρίτους

1. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που ανατίθενται με σκοπό τη μεταπώληση ή τη μίσθωση σε τρίτους, όταν ο αναθέτων φορέας δεν απολαύει κανενός ειδικού ή αποκλειστικού δικαιώματος πώλησης ή μίσθωσης του αντικειμένου αυτών των συμβάσεων και όταν άλλοι φορείς δικαιούνται να προβαίνουν ελεύθερα στην εν λόγω πώληση ή μίσθωση με τους ίδιους όρους που ισχύουν για τον αναθέτοντα φορέα.

2. Οι αναθέτοντες φορείς κοινοποιούν στην Επιτροπή, εφόσον τους ζητηθεί, όλες τις κατηγορίες προϊόντων ή δραστηριοτήτων που θεωρούν ότι εξαιρούνται δυνάμει της παραγράφου 1. Η Επιτροπή μπορεί περιοδικά να προβεί στη δημοσίευση, για λόγους ενημέρωσης, στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* καταλόγων των κατηγοριών προϊόντων και δραστηριοτήτων που θεωρεί ότι εξαιρούνται. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή σέβεται τον ευαίσθητο εμπορικό χαρακτήρα τον οποίο, ενδεχομένως, επικαλέσθηκαν οι αναθέτοντες φορείς κατά τη διαβίβαση των πληροφοριών.

Άρθρο 19

Συμβάσεις και διαγωνισμοί μελετών που ανατίθενται ή διοργανώνονται με σκοπούς άλλους από την άσκηση μιας από τις οριζόμενες δραστηριότητες ή για την άσκηση μιας τέτοιας δραστηριότητας σε τρίτη χώρα

1. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που αναθέτουν ή στους διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνουν οι αναθέτοντες φορείς με άλλους σκοπούς από την άσκηση των δραστηριοτήτων που ορίζονται στα άρθρα 8 έως 14 ή για την άσκηση αυτών των δραστηριοτήτων σε τρίτη χώρα, υπό συνθήκες που δεν προϋποθέτουν την υλική εκμετάλλευση δικτύου ή γεωγραφικής περιοχής στο εσωτερικό της Ένωσης, ούτε εφαρμόζεται σε διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται για τέτοιου είδους σκοπούς.

2. Οι αναθέτοντες φορείς κοινοποιούν στην Επιτροπή, εφόσον τους ζητηθεί, οποιαδήποτε δραστηριότητα θεωρούν ότι εξαιρείται δυνάμει της παραγράφου 1. Η Επιτροπή μπορεί περιοδικά να προβεί στη δημοσίευση, για λόγους ενημέρωσης, στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* καταλόγων των κατηγοριών δραστηριοτήτων που θεωρεί ότι εξαιρούνται. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή σέβεται τον ευαίσθητο εμπορικό χαρακτήρα τον οποίο, ενδεχομένως, επικαλέσθηκαν οι αναθέτοντες φορείς κατά τη διαβίβαση των πληροφοριών.

Άρθρο 20

Συμβάσεις που ανατίθενται και διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται δυνάμει διεθνών κανόνων

1. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις ή στους διαγωνισμούς μελετών που ο αναθέτων φορέας υποχρεούται να αναθέσει ή να διοργανώσει σύμφωνα με διαφορετικές διαδικασίες προμηθειών από τις προβλεπόμενες στην παρούσα οδηγία και οι οποίες έχουν θεσπιστεί με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

α) βάσει νομικού μέσου που δημιουργεί διεθνείς νομικές υποχρεώσεις, όπως διεθνή συμφωνία που συνάπτεται σύμφωνα με τη ΣΛΕΕ μεταξύ κράτους μέλους και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών ή υποδιαιρέσεών τους και καλύπτει έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για την από κοινού εκτέλεση ή εκμετάλλευση σχεδίου από τα συμβαλλόμενα μέρη της,

β) από διεθνή οργανισμό.

Όλα τα νομικά μέσα που αναφέρονται στο στοιχείο α) του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου κοινοποιούνται στην Επιτροπή, η οποία μπορεί να ζητήσει τη γνώμη της Συμβουλευτικής Επιτροπής Δημοσίων Συμβάσεων, που αναφέρεται στο άρθρο 105.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις και διαγωνισμούς μελετών που αναθέτει ή διοργανώνει ο αναθέτων φορέας σύμφωνα με τους κανόνες περί προμηθειών που θεσπίζονται από διεθνή οργανισμό ή διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, όταν οι σχετικές συμβάσεις ή οι σχετικοί διαγωνισμοί μελετών χρηματοδοτούνται πλήρως από τον εν λόγω οργανισμό ή ίδρυμα· στην περίπτωση συμβάσεων ή διαγωνισμών μελετών που συγχρηματοδοτούνται κατά το μεγαλύτερο μέρος από διεθνή οργανισμό ή διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν επί των εφαρμοστέων διαδικασιών προμηθειών.

3. Το άρθρο 27 εφαρμόζεται στις συμβάσεις και στους διαγωνισμούς μελέτης που αφορούν θέματα άμυνας και ασφάλειας και ανατίθενται ή διοργανώνονται σύμφωνα με διεθνείς κανόνες. Οι παράγραφοι 1 και 2 του παρόντος άρθρου δεν εφαρμόζονται επί των ανωτέρω συμβάσεων και διαγωνισμών μελέτης.

Άρθρο 21

Ειδικές εξαιρέσεις για συμβάσεις υπηρεσιών

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις υπηρεσιών, με αντικείμενο:

α) την αγορά ή μίσθωση, με οποιουσδήποτε χρηματοδοτικούς όρους, γης, υφιστάμενων κτισμάτων ή άλλων ακινήτων ή αφορούν δικαιώματα επ' αυτών·

β) υπηρεσίες διαιτησίας και συμβιβασμού,

γ) οποιαδήποτε από τις κατωτέρω νομικές υπηρεσίες:

i) νομική εκπροσώπηση πελάτη από δικηγόρο κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 77/249/ΕΟΚ του Συμβουλίου ([1]) σε:

— διαιτησία ή συμβιβασμό που πραγματοποιείται σε κράτος μέλος, τρίτη χώρα ή ενώπιον διεθνούς αρχής διαιτησίας ή συμβιβασμού· ή

— δικαστικές διαδικασίες ενώπιον δικαστηρίων, δικαιοδοτικών οργάνων ή δημοσίων αρχών κράτους μέλους ή τρίτης χώρας ή ενώπιον διεθνών δικαστηρίων, δικαιοδοτικών ή θεσμικών οργάνων·

ii) νομικές συμβουλές που παρέχονται για την προετοιμασία οιασδήποτε από τις διαδικασίες που αναφέρονται στο σημείο i) του παρόντος στοιχείου ή εάν υπάρχει απτή ένδειξη και σημαντική πιθανότητα το ζήτημα που αφορούν οι συμβουλές να αποτελέσει αντικείμενο τέτοιων διαδικασιών, υπό την προϋπόθεση ότι οι συμβουλές παρέχονται από δικηγόρο, κατά την έννοια του άρθρου 1 της οδηγίας 77/249/ΕΟΚ·

iii) υπηρεσίες πιστοποίησης και εξακρίβωσης της γνησιότητας εγγράφων που πρέπει να παρέχονται από συμβολαιογράφους·

iv) νομικές υπηρεσίες που παρέχονται από εμπιστευματοδόχους (trustees) ή διορισμένους επιτρόπους ή άλλες νομικές υπηρεσίες των οποίων οι πάροχοι διορίζονται από δικαστήριο ή δικαιοδοτικό όργανο στο οικείο κράτος μέλος ή διορίζονται εκ του νόμου για να εκτελέσουν συγκεκριμένα καθήκοντα υπό την εποπτεία τέτοιων δικαστηρίων ή δικαιοδοτικών οργάνων·

v) άλλες νομικές υπηρεσίες, οι οποίες στο σχετικό κράτος μέλος συνδέονται, έστω και περιστασιακά, με την άσκηση δημόσιας εξουσίας·

([1]) Οδηγία 77/249/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1977, περί διευκολύνσεως της πραγματικής ασκήσεως της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών από δικηγόρους (ΕΕ L 78 της 26.3.1977, σ. 17).

δ) χρηματοοικονομικές υπηρεσίες σχετικές με την έκδοση, την πώληση, την αγορά ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων, κατά την έννοια της οδηγίας 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1] και πράξεις που εκτελούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας και τον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας·

ε) δάνεια, είτε συνδέονται είτε όχι με την έκδοση, την πώληση, την αγορά ή τη μεταβίβαση τίτλων ή άλλων χρηματοπιστωτικών μέσων,

στ) συμβάσεις απασχόλησης·

ζ) δημόσιες επιβατικές σιδηροδρομικές μεταφορές ή μεταφορές με το μετρό·

η) υπηρεσίες πολιτικής άμυνας, πολιτικής προστασίας και πρόληψης κινδύνων που παρέχονται από μη κερδοσκοπικές οργανώσεις ή ενώσεις και καλύπτονται από τους κωδικούς του CPV: 75250000-3, 75251000-0, 75251100-1, 75251110-4, 75251120-7, 75252000-7, 752220008, 98113100-9 και 85143000-3 πλην των υπηρεσιών ασθενοφόρων για τη μεταφορά ασθενών·

θ) συμβάσεις που αφορούν τον χρόνο μετάδοσης ή την παροχή προγράμματος που ανατίθενται σε παρόχους υπηρεσιών οπτικοακουστικών ή ραδιοφωνικών μέσων. Για τους σκοπούς του παρόντος στοιχείου, ο όρος «πάροχοι υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων» έχει την ίδια έννοια με εκείνη του στοιχείου δ) του άρθρου 1 παράγραφος 1 της οδηγίας 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [2]. Το «πρόγραμμα» έχει την ίδια έννοια με εκείνη του άρθρου 1 παράγραφος 1 στοιχείο β) της εν λόγω οδηγίας, αλλά περιλαμβάνει επίσης ραδιοφωνικά προγράμματα και υλικό ραδιοφωνικών προγραμμάτων. Επίσης, για τους σκοπούς της παρούσας διάταξης, το «υλικό προγραμμάτων» έχει την ίδια έννοια με το «πρόγραμμα».

Άρθρο 22

Συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται βάσει αποκλειστικού δικαιώματος

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις υπηρεσιών που ανατίθενται σε φορέα ο οποίος είναι ο ίδιος αναθέτουσα αρχή ή σε ένωση αναθετουσών αρχών δυνάμει αποκλειστικού δικαιώματος του οποίου απολαύουν βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή δημοσιευμένων διοικητικών διατάξεων, εφόσον οι διατάξεις αυτές είναι σύμφωνες με τη ΣΛΕΕ.

Άρθρο 23

Συμβάσεις που συνάπτονται από ορισμένους αναθέτοντες φορείς για την αγορά ύδατος και για την προμήθεια ενέργειας ή καυσίμων που προορίζονται για την παραγωγή ενέργειας

Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται:

α) στις συμβάσεις για την αγορά ύδατος, εφόσον συνάπτονται από αναθέτοντες φορείς οι οποίοι ασκούν μία ή και τις δύο δραστηριότητες που σχετίζονται με το πόσιμο ύδωρ και ορίζονται στο άρθρο 10 παράγραφος 1·

β) στις συμβάσεις οι οποίες συνάπτονται από αναθέτοντες φορείς που δραστηριοποιούνται οι ίδιοι στον τομέα της ενέργειας μέσω της άσκησης μιας δραστηριότητας που αναφέρεται στο άρθρο 8 παράγραφος 1, στο άρθρο 9 παράγραφος 1 ή στο άρθρο 14 για την τροφοδότηση:

i) με ενέργεια,

ii) με καύσιμα που προορίζονται για την παραγωγή ενέργειας.

Ενότητα 2

Ειδικές διατάξεις για προμήθειες που άπτονται της άμυνας και της ασφάλειας

Άρθρο 24

Άμυνα και ασφάλεια

1. Όσον αφορά τις συμβάσεις που συνάπτονται και τους διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας, η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται:

α) στις συμβάσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 2009/81/ΕΚ·

β) στις συμβάσεις οι οποίες δεν εφαρμόζεται η οδηγία 2009/81/ΕΚ δυνάμει την άρθρων 8, 12 και 13 της εν λόγω οδηγίας.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που δεν εξαιρούνται για άλλους λόγους σύμφωνα με την παράγραφο 1, στο μέτρο που η προστασία των ουσιωδών συμφερόντων ασφαλείας κράτους μέλους δεν μπορεί να διασφαλιστεί με λιγότερο παρεμβατικά μέτρα, π.χ. διά της επιβολής απαιτήσεων για την προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών που η αναθέτουσα αρχή καθιστά διαθέσιμες σε διαδικασία σύναψης σύμβασης, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

[1] Οδηγία 2004/39/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 21ης Απριλίου 2004, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων, για την τροποποίηση των οδηγιών 85/611/ΕΟΚ και 93/6/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 2000/12/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και για την κατάργηση της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 145 της 30.4.2004, σ. 1).

[2] Οδηγία 2010/13/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 10ης Μαρτίου 2010, για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων (οδηγία για τις υπηρεσίες οπτικοακουστικών μέσων) (ΕΕ L 95 της 15.4.2010, σ. 1).

Επίσης, και σύμφωνα με το άρθρο 346 παράγραφος 1 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ, η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις και στους διαγωνισμούς μελετών που δεν εξαιρούνται για άλλους λόγους σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, στο μέτρο που η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας θα υποχρέωνε ένα κράτος μέλος να παράσχει πληροφορίες τη δημοσιοποίηση των οποίων θεωρεί αντίθετη με τα ουσιώδη συμφέροντα ασφαλείας του.

3. Όταν η προμήθεια και η εκτέλεση της σύμβασης ή του διαγωνισμού μελετών κηρύσσεται απόρρητη ή πρέπει να συνοδεύεται από ειδικά μέτρα ασφαλείας σύμφωνα με τις νομικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις που ισχύουν σε ένα κράτος μέλος, η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται, υπό την προϋπόθεση ότι το κράτος μέλος κρίνει ότι τα εν λόγω ουσιώδη συμφέροντα δεν μπορούν να διασφαλιστούν με λιγότερο παρεμβατικά μέτρα, όπως εκείνα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 2.

Άρθρο 25

Μεικτές προμήθειες που καλύπτουν την ίδια δραστηριότητα και άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας

1. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στις μεικτές συμβάσεις που έχουν αντικείμενο προμήθειες οι οποίες καλύπτονται από την παρούσα οδηγία καθώς και προμήθειες ή άλλα στοιχεία τα οποία καλύπτονται από το άρθρο 346 ΣΛΕΕ ή την οδηγία 2009/81/ΕΚ.

2. Όταν τα διάφορα τμήματα μιας συγκεκριμένης σύμβασης μπορούν αντικειμενικά να διαχωριστούν, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιλέξουν να αναθέσουν χωριστές συμβάσεις για τα επιμέρους τμήματα ή να αναθέσουν ενιαία σύμβαση.

Όταν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν την ανάθεση χωριστών συμβάσεων για τα επιμέρους τμήματα, η απόφαση για το ποιο νομικό καθεστώς εφαρμόζεται σε καθεμιά από τις χωριστές αυτές συμβάσεις λαμβάνεται βάσει των χαρακτηριστικών κάθε τμήματος.

Όταν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν να αναθέσουν ενιαία σύμβαση, ισχύουν τα ακόλουθα κριτήρια για τον καθορισμό του εφαρμοστέου νομικού καθεστώτος:

α) όταν τμήμα μιας συγκεκριμένης σύμβασης καλύπτεται από το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ, η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται χωρίς εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση ενιαίας σύμβασης βασίζεται σε αντικειμενικούς λόγους,

β) όταν τμήμα μιας συγκεκριμένης σύμβασης καλύπτεται από την οδηγία 2009/81/ΕΚ, η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται σύμφωνα με την οδηγία 2009/81/ΕΚ, υπό την προϋπόθεση ότι η ανάθεση ενιαίας σύμβασης βασίζεται σε αντικειμενικούς λόγους. Το παρόν στοιχείο δεν επηρεάζει τα κατώτατα όρια και τις εξαιρέσεις τις οποίες προβλέπει η οδηγία 2009/81/ΕΚ.

Η απόφαση ανάθεσης ενιαίας σύμβασης, ωστόσο, δεν λαμβάνεται με σκοπό την εξαίρεση των συμβάσεων από την εφαρμογή είτε της παρούσας οδηγίας ή της οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

3. Το στοιχείο α) του τρίτου εδαφίου της παραγράφου 2 εφαρμόζεται στις μεικτές συμβάσεις για τις οποίες θα μπορούσαν διαφορετικά να ισχύουν και το στοιχείο α) και το στοιχείο β).

4. Όταν τα διάφορα τμήματα μιας συγκεκριμένης σύμβασης είναι αντικειμενικά αδύνατον να διαχωριστούν, η σύμβαση μπορεί να ανατίθεται χωρίς να εφαρμόζεται η παρούσα οδηγία, όταν περιλαμβάνει στοιχεία στα οποία εφαρμόζεται το άρθρο 346 της ΣΛΕΕ· διαφορετικά, μπορεί να ανατίθεται σύμφωνα με την οδηγία 2009/81/ΕΚ.

Άρθρο 26

Προμήθειες που καλύπτουν πολλαπλές δραστηριότητες και άπτονται της άμυνας και της ασφάλειας

1. Στην περίπτωση συμβάσεων που προορίζονται να καλύψουν πολλαπλές δραστηριότητες, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιλέγουν την ανάθεση χωριστών συμβάσεων για κάθε επιμέρους δραστηριότητα ή την ανάθεση ενιαίας σύμβασης. Όταν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν την ανάθεση χωριστών συμβάσεων για τα επιμέρους τμήματα, η απόφαση για το ποιο νομικό καθεστώς εφαρμόζεται σε καθεμιά από τις χωριστές αυτές συμβάσεις λαμβάνεται βάσει των χαρακτηριστικών κάθε συγκεκριμένης δραστηριότητας.

Όταν οι αναθέτοντες φορείς αποφασίζουν να αναθέσουν ενιαία σύμβαση, ισχύει η παράγραφος 2 του παρόντος άρθρου. Η επιλογή ανάμεσα στην ανάθεση ενιαίας σύμβασης και στην ανάθεση πολλών χωριστών συμβάσεων δεν πρέπει να γίνεται με σκοπό την εξαίρεση της σύμβασης ή των συμβάσεων από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας ή της οδηγίας 2009/81/ΕΚ.

2. Στην περίπτωση συμβάσεων που προορίζονται να καλύψουν δραστηριότητα η οποία υπόκειται στην παρούσα οδηγία και άλλη δραστηριότητα η οποία:

α) υπόκειται στην οδηγία 2009/81/ΕΚ ή

β) καλύπτεται από το άρθρο 346 ΣΛΕΕ,

η σύμβαση μπορεί να ανατεθεί σύμφωνα με τις διατάξεις της οδηγίας 2009/81/ΕΚ στις περιπτώσεις του στοιχείου α) και μπορεί να ανατεθεί χωρίς την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας στις περιπτώσεις του στοιχείου β). Το παρόν εδάφιο δεν επηρεάζει τα κατώτατα όρια και τις εξαιρέσεις τις οποίες προβλέπει η οδηγία 2009/81/ΕΚ.

Οι συμβάσεις που εμπίπτουν στο στοιχείο α) του πρώτου εδαφίου και οι οποίες περιλαμβάνουν επιπλέον προμήθειες ή άλλα στοιχεία που καλύπτονται από το άρθρο 346 ΣΛΕΕ μπορούν να ανατίθενται χωρίς την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Ωστόσο, το πρώτο και το δεύτερο εδάφιο εφαρμόζονται με την προϋπόθεση η ανάθεση της ενιαίας σύμβασης να δικαιολογείται για αντικειμενικούς λόγους και η απόφαση για την ανάθεση ενιαίας σύμβασης να μην λαμβάνεται με σκοπό την εξαίρεση συμβάσεων από την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 27

Συμβάσεις και διαγωνισμοί μελετών που άπτονται της άμυνας ή της ασφάλειας και ανατίθενται ή διοργανώνονται σύμφωνα με διεθνείς κανόνες

1. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις και τους διαγωνισμούς μελετών που άπτονται της άμυνας και της ασφάλειας και που ο αναθέτων φορέας υποχρεούται να αναθέσει ή να διοργανώσει σύμφωνα με διαδικασίες προμηθειών διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στην παρούσα οδηγία και οι οποίες προβλέπονται σε οποιοδήποτε από τα εξής:

α) διεθνή συμφωνία ή ρύθμιση που συνάπτεται σύμφωνα με τις Συνθήκες μεταξύ κράτους μέλους και μιας ή περισσότερων τρίτων χωρών ή υποδιαιρέσεών τους και καλύπτει έργα, αγαθά ή υπηρεσίες που προορίζονται για την από κοινού εκτέλεση ή εκμετάλλευση ενός σχεδίου από τους συμβαλλομένους·

β) διεθνή συμφωνία ή ρύθμιση που έχει συναφθεί για τη στάθμευση στρατευμάτων και αφορά επιχειρήσεις κράτους μέλους ή τρίτης χώρας·

γ) διεθνή οργανισμό.

Όλες οι συμφωνίες ή διακανονισμοί του στοιχείου α) του πρώτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου κοινοποιούνται στην Επιτροπή που μπορεί να συμβουλευτεί την Συμβουλευτική επιτροπή δημοσίων προμηθειών του άρθρου 105.

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε συμβάσεις και διαγωνισμούς μελετών που άπτονται της άμυνας και της ασφάλειας και που ο αναθέτων φορέας αναθέτει σύμφωνα με τους κανόνες περί προμηθειών που θεσπίζονται από διεθνή οργανισμό ή διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, όταν οι σχετικές συμβάσεις ή οι σχετικοί διαγωνισμοί μελετών χρηματοδοτούνται πλήρως από τον εν λόγω οργανισμό ή ίδρυμα. Στην περίπτωση συμβάσεων ή διαγωνισμών μελετών που συγχρηματοδοτούνται κατά το μεγαλύτερο μέρος από διεθνή οργανισμό ή διεθνές χρηματοδοτικό ίδρυμα, οι συμβαλλόμενοι συμφωνούν επί των εφαρμοστέων διαδικασιών περί προμηθειών.

Ενότητα 3

Ειδικές σχέσεις (συνεργασία, συνδεδεμένες επιχειρήσεις και κοινοπραξίες)

Άρθρο 28

Συμβάσεις ανάμεσα σε αναθέτουσες αρχές

1. Μια σύμβαση που ανατίθεται από αναθέτουσα αρχή σε νομικό πρόσωπο ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, εάν πληρούνται όλες οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

α) η αναθέτουσα αρχή ασκεί επί του εν λόγω νομικού προσώπου έλεγχο ανάλογο εκείνου που ασκεί επί των δικών της υπηρεσιών,

β) πάνω από το 80 % των δραστηριοτήτων του ελεγχομένου νομικού προσώπου πραγματοποιείται κατά την εκτέλεση καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί από την ελέγχουσα αναθέτουσα αρχή ή από άλλα νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από την εν λόγω αναθέτουσα αρχή,

γ) δεν υπάρχει άμεση ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο, με εξαίρεση μειοψηφικές και χωρίς δυνατότητα αρνησικυρίας μορφές ιδιωτικής κεφαλαιακής συμμετοχής που απαιτούνται από τις ισχύουσες εθνικές νομοθετικές διατάξεις, σύμφωνα με τις Συνθήκες, οι οποίες δεν ασκούν αποφασιστική επιρροή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο.

Μια αναθέτουσα αρχή θεωρείται ότι ασκεί έλεγχο επί νομικού προσώπου ανάλογο με τον έλεγχο που ασκεί στις υπηρεσίες της κατά την έννοια του πρώτου εδαφίου στοιχείο α), όταν ασκεί αποφασιστική επιρροή τόσο στους στρατηγικούς στόχους όσο και στις σημαντικές αποφάσεις του ελεγχόμενου νομικού προσώπου. Αυτός ο έλεγχος μπορεί, επίσης, να ασκείται από άλλο νομικό πρόσωπο το οποίο με τη σειρά του ελέγχεται κατά τον ίδιο τρόπο από την αναθέτουσα αρχή.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται επίσης σε περίπτωση που ένα ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο το οποίο είναι αναθέτουσα αρχή αναθέτει σύμβαση στην αναθέτουσα αρχή η οποία το ελέγχει ή σε άλλο νομικό πρόσωπο που τελεί υπό τον έλεγχο της ίδιας αναθέτουσας αρχής, εφόσον δεν υπάρχει άμεση ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή στο νομικό πρόσωπο στο οποίο ανατίθεται η δημόσια σύμβαση, με εξαίρεση μειοψηφικές και χωρίς δυνατότητα αρνησικυρίας μορφές ιδιωτικής κεφαλαιακής συμμετοχής που απαιτούνται από τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, σύμφωνα με τις Συνθήκες, οι οποίες δεν ασκούν αποφασιστική επιρροή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο.

3. Αναθέτουσα αρχή που δεν ασκεί έλεγχο, κατά την έννοια της παραγράφου 1, επί νομικού προσώπου ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου μπορεί εντούτοις να αναθέσει σύμβαση στο εν λόγω νομικό πρόσωπο χωρίς να εφαρμόσει την παρούσα οδηγία, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η αναθέτουσα αρχή ασκεί από κοινού με άλλες αναθέτουσες αρχές έλεγχο επί του εν λόγω νομικού προσώπου ανάλογο εκείνου που ασκούν επί των δικών τους υπηρεσιών·

β) πάνω από το 80 % των δραστηριοτήτων του εν λόγω νομικού προσώπου πραγματοποιείται κατά την εκτέλεση καθηκόντων που του έχουν ανατεθεί από τις ελέγχουσες αναθέτουσες αρχές ή από άλλα νομικά πρόσωπα που ελέγχονται από τις ίδιες αναθέτουσες αρχές· και

γ) δεν υπάρχει άμεση ιδιωτική κεφαλαιακή συμμετοχή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο, με εξαίρεση μειοψηφικές και χωρίς δυνατότητα αρνησικυρίας μορφές ιδιωτικής κεφαλαιακής συμμετοχής που απαιτούνται από τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις, σύμφωνα με τις Συνθήκες, οι οποίες δεν ασκούν αποφασιστική επιρροή στο ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο.

Για τους σκοπούς του στοιχείου α) του πρώτου εδαφίου, θεωρείται ότι οι αναθέτουσες αρχές ασκούν από κοινού έλεγχο επί νομικού προσώπου όταν πληρούνται όλες οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

i) τα όργανα λήψης αποφάσεων του ελεγχόμενου νομικού προσώπου απαρτίζονται από αντιπροσώπους όλων των αναθετουσών αρχών που συμμετέχουν· ο ίδιος αντιπρόσωπος μπορεί να εκπροσωπεί πολλές ή όλες τις αναθέτουσες αρχές ή τους αναθέτοντες φορείς που συμμετέχουν·

ii) οι εν λόγω αναθέτουσες αρχές είναι σε θέση να ασκούν από κοινού αποφασιστική επιρροή στους στρατηγικούς στόχους και τις σημαντικές αποφάσεις του ελεγχόμενου νομικού προσώπου· και

iii) το ελεγχόμενο νομικό πρόσωπο δεν επιδιώκει συμφέροντα αντίθετα από τα συμφέροντα των ελεγχουσών αναθετουσών αρχών.

4. Μια σύμβαση η οποία συνάπτεται αποκλειστικά μεταξύ δύο ή περισσότερων αναθετουσών αρχών δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, εφόσον πληρούνται όλες οι κατωτέρω προϋποθέσεις:

α) η σύμβαση θεσπίζει ή υλοποιεί συνεργασία μεταξύ των συμμετεχουσών αναθετουσών αρχών η οποία αποσκοπεί να διασφαλίσει ότι οι δημόσιες υπηρεσίες που πρέπει να εκτελούν οι εν λόγω αρχές παρέχονται για την επιδίωξη των κοινών τους στόχων·

β) η υλοποίηση της εν λόγω συνεργασίας λαμβάνει αποκλειστικά υπόψη το δημόσιο συμφέρον· και

γ) οι συμμετέχουσες αναθέτουσες αρχές εκτελούν στην ανοικτή αγορά λιγότερο από το 20 % των δραστηριοτήτων που αφορά η συνεργασία.

5. Για τον προσδιορισμό του ποσοστού των δραστηριοτήτων που αναφέρεται στο στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1, στο στοιχείο β) του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 3 και στο στοιχείο γ) της παραγράφου 4, λαμβάνεται υπόψη ο μέσος συνολικός κύκλος εργασιών ή άλλο ενδεδειγμένο μέτρο βάσει δραστηριοτήτων, όπως το κόστος που βαρύνει το συγκεκριμένο νομικό πρόσωπο όσον αφορά τις υπηρεσίες, τα αγαθά και τα έργα κατά την τριετία που προηγείται της ανάθεσης της σύμβασης.

Όταν λόγω της ημερομηνίας σύστασης του συγκεκριμένου νομικού προσώπου ή της έναρξης των εμπορικών δραστηριοτήτων του ή λόγω αναδιοργάνωσης των δραστηριοτήτων του, ο κύκλος εργασιών, ή άλλο μέτρο που βασίζεται στις δραστηριότητες όπως το κόστος, είτε δεν είναι διαθέσιμο για την τελευταία τριετία είτε δεν είναι πλέον ενδεδειγμένο, αρκεί να αποδειχθεί η αξιοπιστία της μέτρησης της δραστηριότητας, ιδίως με προβολές επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

Άρθρο 29

Συμβάσεις που ανατίθενται σε συνδεδεμένη επιχείρηση

1. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, ως «συνδεδεμένη επιχείρηση» νοείται κάθε επιχείρηση της οποίας οι ετήσιοι λογαριασμοί έχουν ενοποιηθεί με τους λογαριασμούς του αναθέτοντος φορέα σύμφωνα με τις απαιτήσεις της οδηγίας 2013/34/ΕΕ.

2. Στην περίπτωση φορέων που δεν εμπίπτουν στην οδηγία 2013/34/ΕΕ, ως «συνδεδεμένη επιχείρηση» νοείται κάθε επιχείρηση η οποία:

α) μπορεί να υπόκειται, άμεσα ή έμμεσα, σε δεσπόζουσα επιρροή του αναθέτοντος φορέα·

β) μπορεί να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή επί του αναθέτοντος φορέα· ή

γ) υπόκειται, από κοινού με τον αναθέτοντα φορέα, στη δεσπόζουσα επιρροή άλλης επιχείρησης λόγω κυριότητας, χρηματοδοτικής συμμετοχής ή των κανόνων που τη διέπουν.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ο όρος «δεσπόζουσας επιρροής» έχει την ίδια έννοια με εκείνη του άρθρου 4 παράγραφος 2 δεύτερο εδάφιο.

3. Κατά παρέκκλιση του άρθρου 28 και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στην παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις που ανατίθενται:

α) από αναθέτοντα φορέα σε συνδεδεμένη επιχείρηση· ή

β) από κοινοπραξία, η οποία έχει συσταθεί αποκλειστικά από διάφορους αναθέτοντες φορείς με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων κατά την έννοια των άρθρων 8 έως 14, σε επιχείρηση συνδεδεμένη με έναν από αυτούς τους αναθέτοντες φορείς.

4. Η παράγραφος 3 εφαρμόζεται σε:

α) συμβάσεις υπηρεσιών, εφόσον το 80 % τουλάχιστον του μέσου συνολικού κύκλου εργασιών της συνδεδεμένης επιχείρησης κατά την τελευταία τριετία, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις υπηρεσίες που παρείχε η εν λόγω επιχείρηση, προέρχεται από την παροχή υπηρεσιών στον αναθέτοντα φορέα ή σε άλλες επιχειρήσεις με τις οποίες συνδέεται·

β) συμβάσεις αγαθών, εφόσον το 80 % τουλάχιστον του μέσου συνολικού κύκλου εργασιών της συνδεδεμένης επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα αγαθά που παρείχε η εν λόγω επιχείρηση κατά την τελευταία τριετία, προέρχεται από την παροχή αγαθών στον αναθέτοντα φορέα ή σε άλλες επιχειρήσεις με τις οποίες συνδέεται·

γ) στις συμβάσεις έργων, εφόσον το 80 % τουλάχιστον του μέσου συνολικού κύκλου εργασιών της συνδεδεμένης επιχείρησης, λαμβάνοντας υπόψη όλα τα έργα που παρείχε η εν λόγω επιχείρηση κατά την τελευταία τριετία, προέρχεται από την παροχή έργων στον αναθέτοντα φορέα ή σε άλλες επιχειρήσεις με τις οποίες συνδέεται.

5. Όταν, λόγω της ημερομηνίας σύστασης της συνδεδεμένης επιχείρησης ή της ημερομηνίας έναρξης των δραστηριοτήτων της, δεν είναι διαθέσιμος ο κύκλος εργασιών της για την τελευταία τριετία, η επιχείρηση αρκεί να αποδεικνύει ότι ο κύκλος εργασιών που αναφέρεται στην παράγραφο 4 στοιχεία α), β) ή γ) είναι αξιόπιστος, ιδίως με προβολές επιχειρηματικών δραστηριοτήτων.

6. Όταν περισσότερες από μία επιχειρήσεις συνδεδεμένες με τον αναθέτοντα φορέα με τον οποίο συγκροτούν οικονομικό όμιλο, παρέχουν τις ίδιες ή παρεμφερείς υπηρεσίες ή τα ίδια ή παρεμφερή αγαθά ή έργα, για τον υπολογισμό των ποσοστών λαμβάνεται υπόψη ο συνολικός κύκλος εργασιών που προκύπτει αντιστοίχως από την παροχή υπηρεσιών, αγαθών ή έργων εκ μέρους των εν λόγω συνδεδεμένων επιχειρήσεων.

Άρθρο 30

Συμβάσεις που ανατίθενται σε κοινοπραξία ή σε αναθέτοντα φορέα που συμμετέχει σε κοινοπραξία

Κατά παρέκκλιση του άρθρου 28 και με την προϋπόθεση ότι η κοινοπραξία έχει συσταθεί με σκοπό την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας επί περίοδο τουλάχιστον τριών ετών και ότι η συστατική πράξη της κοινοπραξίας ορίζει ότι οι αναθέτοντες φορείς που τη συγκροτούν συμμετέχουν σε αυτήν τουλάχιστον για την εν λόγω περίοδο, η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις συμβάσεις:

α) τις οποίες αναθέτει κοινοπραξία, η οποία έχει συσταθεί αποκλειστικά από ορισμένους αναθέτοντες φορείς με σκοπό την άσκηση δραστηριοτήτων κατά την έννοια των άρθρων 8 έως 14, σε έναν από τους εν λόγω αναθέτοντες φορείς· ή

β) τις οποίες αναθέτει αναθέτων φορέας σε τέτοιου είδους κοινοπραξία στην οποία συμμετέχει.

Άρθρο 31

Κοινοποίηση πληροφοριών

Οι αναθέτοντες φορείς κοινοποιούν στην Επιτροπή, εφόσον τους ζητηθεί, τις ακόλουθες πληροφορίες σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 29 παράγραφοι 2 και 3 και του άρθρου 30:

α) τις επωνυμίες των επιχειρήσεων ή κοινοπραξιών για τις οποίες πρόκειται·

β) τη φύση και την αξία των σχετικών συμβάσεων·

γ) τα στοιχεία που η Επιτροπή κρίνει απαραίτητα για να αποδείξει ότι οι σχέσεις μεταξύ της επιχείρησης ή της κοινοπραξίας στην οποία ανατίθενται οι συμβάσεις και του αναθέτοντος φορέα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των άρθρων 29 ή 30.

Ενότητα 4

Ειδικές περιπτώσεις

Άρθρο 32

Υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης

Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται μόνο σε συμβάσεις υπηρεσιών για υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης που καλύπτονται από τους κωδικούς CPV 73000000-2 έως 73120000-9, 73300000-5, 73420000-2 και 73430000-5, εφόσον πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) τα αποτελέσματα ανήκουν αποκλειστικά στον αναθέτοντα φορέα για ιδία χρήση κατά την άσκηση της δραστηριότητάς του, και

β) η παροχή της υπηρεσίας αμείβεται εξ ολοκλήρου από τον αναθέτοντα φορέα.

Άρθρο 33

Συμβάσεις οι οποίες υπάγονται σε ειδικό καθεστώς

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 34 της παρούσας οδηγίας, η Δημοκρατία της Αυστρίας και η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας εξασφαλίζουν, μέσω των όρων για τη χορήγηση άδειας ή με άλλα κατάλληλα μέτρα, ότι κάθε φορέας ο οποίος δραστηριοποιείται στους τομείς που αναφέρονται στην απόφαση 2002/205/ΕΚ της Επιτροπής [1] και στην απόφαση 2004/73/ΕΚ της Επιτροπής [2]:

α) τηρεί την αρχή περί μη διακρίσεων και την αρχή περί προκήρυξης διαγωνισμού για την ανάθεση συμβάσεων αγαθών, έργων και υπηρεσιών, ιδίως όσον αφορά τις πληροφορίες που ο φορέας θέτει στη διάθεση των οικονομικών φορέων σχετικά με τις προθέσεις του για προμήθειες·

β) κοινοποιεί στην Επιτροπή, υπό τους όρους που καθορίζονται στην απόφαση 93/327/ΕΟΚ της Επιτροπής [3], πληροφορίες σχετικά με τις συμβάσεις που αναθέτει.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 34, το Ηνωμένο Βασίλειο εξασφαλίζει, μέσω των όρων για τη χορήγηση άδειας ή με άλλα κατάλληλα μέτρα, ότι κάθε φορέας ο οποίος δραστηριοποιείται στους τομείς που αναφέρονται στην απόφαση 97/367/ΕΟΚ εφαρμόζει την παράγραφο 1 στοιχεία α) και β) του παρόντος άρθρου όσον αφορά τις συμβάσεις που ανατίθενται για την πραγματοποίηση της εν λόγω δραστηριότητας στη Βόρεια Ιρλανδία.

3. Οι παράγραφοι 1 και 2 δεν εφαρμόζονται σε συμβάσεις που ανατίθενται με σκοπό την εξερεύνηση πετρελαίου ή φυσικού αερίου.

Ενότητα 5

Δραστηριότητες άμεσα εκτεθειμένες στον ανταγωνισμό και σχετικές διαδικαστικές διατάξεις

Άρθρο 34

Δραστηριότητες άμεσα εκτεθειμένες στον ανταγωνισμό

1. Οι συμβάσεις που προορίζονται να επιτρέψουν την άσκηση δραστηριότητας οριζόμενης στα άρθρα 8 έως 14 δεν υπάγονται στην παρούσα οδηγία, εάν το κράτος μέλος ή οι αναθέτοντες φορείς που υπέβαλαν το αίτημα δυνάμει του άρθρου 35 μπορούν να καταδείξουν ότι η δραστηριότητα, στο κράτος μέλος όπου ασκείται, είναι άμεσα εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες η πρόσβαση δεν είναι περιορισμένη, ούτε οι διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται για την πραγματοποίηση μιας τέτοιου είδους δραστηριότητας στην εν λόγω γεωγραφική περιοχή υπάγονται στην παρούσα οδηγία. Η συγκεκριμένη δραστηριότητα μπορεί να αποτελεί μέρος ευρύτερου τομέα ή να ασκείται μόνον σε ορισμένα τμήματα του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους. Η αναφερόμενη στην πρώτη περίοδο της παρούσας παραγράφου αξιολόγηση του ανταγωνισμού, η οποία διενεργείται με βάση τις πληροφορίες που είναι διαθέσιμες στην Επιτροπή και για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, δεν θίγει την εφαρμογή της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού. Η αξιολόγηση αυτή πραγματοποιείται λαμβάνοντας υπόψη την αγορά για τις εν λόγω δραστηριότητες και τη γεωγραφική αγορά αναφοράς κατά την έννοια της παραγράφου 2.

[1] Απόφαση 2002/205/ΕΚ της Επιτροπής, της 4ης Μαρτίου 2002, σε συνέχεια της αίτησης της Αυστρίας να προσφύγει στο εξαιρετικό καθεστώς που προβλέπεται στο άρθρο 3 της οδηγίας 93/38/ΕΟΚ (ΕΕ L 68 της 12.3.2002, σ. 31).

[2] Απόφαση2004/73/ΕΚ της Επιτροπής, της 15ης Ιανουαρίου 2004, σχετικά με αίτημα της Γερμανίας για την εφαρμογή του ειδικού καθεστώτος που προβλέπεται από το άρθρο 3 της οδηγίας 93/38/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 16 της 23.1.2004, σ. 57).

[3] Απόφαση της 93/327/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 13ης Μαΐου 1993, για τον καθορισμό των όρων υπό τους οποίους οι αναθέτοντες φορείς οι οποίοι εκμεταλλεύονται γεωγραφικές περιοχές με σκοπό την ανεύρεση ή την εξόρυξη πετρελαίου, αερίου, άνθρακα ή άλλων στερεών καυσίμων πρέπει να κοινοποιούν στην Επιτροπή πληροφορίες για τις συμβάσεις που αναθέτουν (ΕΕ L 129 της 27.5.1993, σ. 25).

2. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, το κατά πόσον μια δραστηριότητα είναι άμεσα εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό καθορίζεται με βάση κριτήρια σύμφωνα με τις διατάξεις περί ανταγωνισμού της ΣΛΕΕ. Σε αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται τα χαρακτηριστικά των συγκεκριμένων προϊόντων ή υπηρεσιών, η ύπαρξη εναλλακτικών προϊόντων ή υπηρεσιών που θεωρούνται ότι μπορούν να τα υποκαταστήσουν τόσο από την πλευρά της ζήτησης όσο και από την πλευρά της προσφοράς, οι τιμές και η πραγματική ή δυνητική παρουσία περισσότερων του ενός παρόχων των εν λόγω προϊόντων ή υπηρεσιών.

Ως γεωγραφική αγορά αναφοράς, με βάση την οποία αξιολογείται η έκθεση στον ανταγωνισμό, νοείται η περιοχή όπου οι σχετικές επιχειρήσεις συμμετέχουν στην προσφορά και τη ζήτηση προϊόντων ή υπηρεσιών, όπου οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι επαρκώς ομοιογενείς και η οποία μπορεί να διακριθεί από τις γειτονικές περιοχές επειδή, ιδίως, οι συνθήκες ανταγωνισμού είναι αισθητά διαφορετικές. Η εν λόγω αξιολόγηση λαμβάνει ιδίως υπόψη τη φύση και τα χαρακτηριστικά των σχετικών προϊόντων ή υπηρεσιών, την ύπαρξη εμποδίων για την είσοδο στην αγορά ή ενδεχόμενων προτιμήσεων των καταναλωτών, τις αισθητές διαφορές στα μερίδια αγοράς των επιχειρήσεων μεταξύ της εν λόγω περιοχής και των γειτονικών περιοχών ή τις αισθητές διαφορές στις τιμές.

3. Για τους σκοπούς της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, η πρόσβαση σε μια αγορά θεωρείται ότι δεν περιορίζεται εάν το κράτος μέλος έχει ενσωματώσει και εφαρμόσει τη νομοθεσία της Ένωσης που αναφέρεται στο παράρτημα III.

Όταν η ελεύθερη πρόσβαση σε συγκεκριμένη αγορά δεν τεκμαίρεται βάσει του πρώτου εδαφίου, πρέπει να καταδεικνύεται ότι η εν λόγω πρόσβαση είναι ελεύθερη εκ του νόμου και εκ των πραγμάτων.

Άρθρο 35

Διαδικασία για τη βεβαίωση της δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 34

1. Όταν ένα κράτος μέλος ή, σε περίπτωση που το προβλέπει η νομοθεσία του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, ένας αναθέτων φορέας θεωρεί ότι, με βάση τα κριτήρια του άρθρου 34 παράγραφοι 2 και 3, μια δεδομένη δραστηριότητα είναι άμεσα εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό σε αγορές στις οποίες η πρόσβαση δεν είναι περιορισμένη, μπορεί να υποβάλει αίτημα στην Επιτροπή προκειμένου να βεβαιώσει ότι η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στην ανάθεση συμβάσεων ή στη διοργάνωση διαγωνισμών μελετών για την άσκηση της εν λόγω δραστηριότητας. Το αίτημα συνοδεύεται ενδεχομένως από τη θέση που έλαβε ανεξάρτητη εθνική αρχή η οποία είναι αρμόδια για τη σχετική δραστηριότητα. Τέτοια αιτήματα μπορούν να αφορούν δραστηριότητες που αποτελούν μέρος ευρύτερου τομέα ή που ασκούνται μόνον σε ορισμένα τμήματα του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

Στο αίτημά του, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ή ο ενδιαφερόμενος αναθέτων φορέας ενημερώνει την Επιτροπή για όλα τα συναφή στοιχεία, και ιδίως για κάθε νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη ή συμφωνία που αφορά τη συμμόρφωση προς τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 34 παράγραφος 1.

2. Εκτός εάν το αίτημα που υποβάλλεται από τον αναθέτοντα φορέα συνοδεύεται από αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη θέση που έλαβε ανεξάρτητη εθνική αρχή αρμόδια για τη σχετική δραστηριότητα, η οποία αναλύει λεπτομερώς τις προϋποθέσεις για τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 34 παράγραφος 1 στη σχετική δραστηριότητα σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του εν λόγω άρθρου, η Επιτροπή ενημερώνει πάραυτα το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Σε αυτές τις περιπτώσεις, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ενημερώνει την Επιτροπή για όλα τα συναφή στοιχεία, και, ιδίως, για κάθε νομοθετική, κανονιστική ή διοικητική διάταξη ή συμφωνία που αφορά τη συμμόρφωση προς τους όρους που αναφέρονται στο άρθρο 34 παράγραφος 1.

3. Κατόπιν αιτήματος που υποβάλλεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, η Επιτροπή μπορεί, με εκτελεστικές πράξεις τις οποίες εκδίδει εντός των προθεσμιών του παραρτήματος IV, να προσδιορίσει κατά πόσον μια αναφερόμενη στα άρθρα 8 έως 14 δραστηριότητα είναι άμεσα εκτεθειμένη στον ανταγωνισμό με βάση τα κριτήρια του άρθρου 34. Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 105 παράγραφος 2.

Οι συμβάσεις που προορίζονται να καταστήσουν δυνατή την άσκηση της συγκεκριμένης δραστηριότητας και οι διαγωνισμοί μελετών που διοργανώνονται για την πραγματοποίηση μιας τέτοιου είδους δραστηριότητας παύουν να υπόκεινται στην παρούσα οδηγία σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) η Επιτροπή εξέδωσε την εκτελεστική πράξη σχετικά με τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 34 παράγραφος 1 εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο παράρτημα IV,

β) η Επιτροπή δεν εξέδωσε την εκτελεστική πράξη εντός της προθεσμίας που προβλέπεται στο παράρτημα IV.

4. Μετά την υποβολή του αιτήματος, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ή ο ενδιαφερόμενος αναθέτων φορέας μπορεί, με τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής, να τροποποιήσει ουσιωδώς το αίτημά του, ιδίως σε ό,τι αφορά τις σχετικές δραστηριότητες ή γεωγραφικές περιοχές. Στην περίπτωση αυτή ισχύει νέα προθεσμία για την έκδοση της εκτελεστικής πράξης, η οποία υπολογίζεται σύμφωνα με την παράγραφο 1 του παραρτήματος IV, εκτός αν συμφωνηθεί μικρότερη προθεσμία από την Επιτροπή και το κράτος μέλος ή τον αναθέτοντα φορέα που υπέβαλε το αίτημα.

5. Όταν μια δραστηριότητα σε δεδομένο κράτος μέλος αποτελεί ήδη αντικείμενο διαδικασίας δυνάμει των παραγράφων 1, 2 και 4, η παραλαβή μεταγενέστερων αιτήσεων για την ίδια δραστηριότητα στο εν λόγω κράτος μέλος πριν από το πέρας της προθεσμίας που έχει αρχίσει για την πρώτη αίτηση δεν θεωρείται ως έναρξη νέων διαδικασιών και οι αιτήσεις αυτές εξετάζονται στο πλαίσιο της πρώτης αίτησης.

6. Η Επιτροπή εκδίδει εκτελεστική πράξη για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής των παραγράφων 1 έως 5. Η εν λόγω εκτελεστική πράξη περιλαμβάνει τουλάχιστον κανόνες σχετικά με:

α) τη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, προς ενημέρωση, της ημερομηνίας κατά την οποία αρχίζει και λήγει η προθεσμία που αναφέρεται στην παράγραφο 1 του παραρτήματος IV, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε παρατάσεων ή αναστολών των προθεσμιών αυτών, όπως προβλέπεται στο εν λόγω παράρτημα·

β) τη δημοσίευση της ενδεχόμενης δυνατότητας εφαρμογής του άρθρου 34 παράγραφος 1, σύμφωνα με την παράγραφο 3 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β) του παρόντος άρθρου·

γ) διατάξεις εφαρμογής όσον αφορά τη μορφή, το περιεχόμενο και άλλες λεπτομέρειες των αιτημάτων που υποβάλλονται δυνάμει της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου·

Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 105 παράγραφος 2.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Γενικές αρχές

Άρθρο 36

Αρχές που διέπουν τις προμήθειες

1. Οι αναθέτοντες φορείς αντιμετωπίζουν τους οικονομικούς φορείς ισότιμα και χωρίς διακρίσεις και ενεργούν με διαφανή και αναλογικό τρόπο.

Ο σχεδιασμός της προμήθειας δεν γίνεται με πρόθεση τον αποκλεισμό της από το πεδίο εφαρμογής της παρούσας οδηγίας ή τον τεχνητό περιορισμό του διαγωνισμού. Ο διαγωνισμός θεωρείται ότι περιορίζεται τεχνητά όταν η προμήθεια σχεδιάζεται με σκοπό την αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων.

2. Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να εξασφαλίσουν ότι, κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς τηρούν τις ισχύουσες υποχρεώσεις στους τομείς του περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, που έχουν θεσπισθεί με το ενωσιακό δίκαιο, το εθνικό δίκαιο, συλλογικές συμβάσεις ή διεθνείς διατάξεις περιβαλλοντικού, κοινωνικού και εργατικού δικαίου, οι οποίες απαριθμούνται στο παράρτημα XIV.

Άρθρο 37

Οικονομικοί φορείς

1. Οι οικονομικοί φορείς οι οποίοι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο είναι εγκατεστημένοι, έχουν δικαίωμα να παρέχουν τη συγκεκριμένη υπηρεσία δεν απορρίπτονται με μοναδική αιτιολογία το γεγονός ότι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους στο οποίο πραγματοποιείται η ανάθεση της σύμβασης, θα έπρεπε να είναι είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα.

Εντούτοις, για τις συμβάσεις έργων και υπηρεσιών καθώς και για τις συμβάσεις αγαθών που περιλαμβάνουν επιπλέον υπηρεσίες ή δραστηριότητες τοποθέτησης και εγκατάστασης, είναι δυνατόν να ζητείται από τα νομικά πρόσωπα να αναφέρουν, στις προσφορές ή στις αιτήσεις συμμετοχής τους, τα ονόματα και τα κατάλληλα επαγγελματικά προσόντα των μελών του προσωπικού που είναι υπεύθυνα για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης.

2. Στις διαδικασίες προμηθειών μπορούν να συμμετέχουν όμιλοι οικονομικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών ενώσεων. Οι αναθέτοντες φορείς δεν υποχρεώνουν τους εν λόγω ομίλους να διαθέτουν συγκεκριμένη νομική μορφή για την υποβολή προσφοράς ή την αίτηση συμμετοχής.

Όταν κρίνεται αναγκαίο, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να διευκρινίζουν στα έγγραφα προμηθειών τον τρόπο με τον οποίο οι όμιλοι οικονομικών φορέων πρέπει να πληρούν τα κριτήρια και τις και τις απαιτήσεις σχετικά με την τεχνική και επαγγελματική ικανότητα, που αναφέρονται στα άρθρα 77 έως 81, εφόσον αυτό δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους και είναι αναλογικό. Τα κράτη μέλη μπορούν να θέσουν τυποποιημένους όρους όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίο οι όμιλοι οικονομικών φορέων θα ικανοποιούν την απαίτηση αυτή.

Οι όροι εκτέλεσης της σύμβασης από τους ομίλους οικονομικών φορέων, οι οποίοι είναι διαφορετικοί από εκείνους που επιβάλλονται σε μεμονωμένους συμμετέχοντες, δικαιολογούνται επίσης από αντικειμενικούς λόγους και είναι αναλογικοί.

3. Παρά την παράγραφο 2,οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτήσουν από τους ομίλους οικονομικών φορέων να περιβληθούν συγκεκριμένη νομική μορφή αφού τους ανατεθεί η σύμβαση, στον βαθμό που η σχετική μεταβολή είναι αναγκαία για την ικανοποιητική εκτέλεση της σύμβασης.

Άρθρο 38

Συμβάσεις ανατιθέμενες κατ' αποκλειστικότητα

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να παραχωρούν κατ' αποκλειστικότητα το δικαίωμα συμμετοχής σε διαδικασίες προμηθειών σε προστατευόμενα εργαστήρια και οικονομικούς φορείς που έχουν ως κύριο σκοπό την κοινωνική και επαγγελματική ένταξη ατόμων με αναπηρίες ή μειονεκτούντων ατόμων ή να προβλέπουν την εκτέλεση αυτών των συμβάσεων στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης, εφόσον τουλάχιστον το 30 % των εργαζομένων στα εν λόγω εργαστήρια, οικονομικούς φορείς ή προγράμματα είναι εργαζόμενοι με αναπηρίες ή μειονεκτούντες εργαζόμενοι.

2. Η προκήρυξη διαγωνισμού παραπέμπει στο παρόν άρθρο.

Άρθρο 39

Εχεμύθεια

1. Εκτός αν προβλέπεται άλλως στην παρούσα οδηγία ή στο εθνικό δίκαιο στο οποίο υπόκειται η αναθέτων φορέας και ιδίως στη νομοθεσία όσον αφορά την πρόσβαση στην ενημέρωση, και με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων σχετικά με τη δημοσιοποίηση των ανατιθέμενων συμβάσεων και την ενημέρωση των υποψηφίων και των προσφερόντων, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 70 και 75, ο αναθέτων φορέας δεν αποκαλύπτει πληροφορίες που του έχουν διαβιβάσει οικονομικοί φορείς και τις οποίες έχουν χαρακτηρίσει ως εμπιστευτικές, συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, των τεχνικών ή εμπορικών απορρήτων και των εμπιστευτικών πτυχών των προσφορών.

2. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιβάλλουν στους οικονομικούς φορείς υποχρεώσεις προκειμένου να προστατεύσουν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών που καθιστούν διαθέσιμες οι αναθέτοντες φορείς καθ' όλη τη διαδικασία προμηθειών, συμπεριλαμβανομένων των πληροφοριών που καθίστανται διαθέσιμες σε σχέση με τη λειτουργία ενός συστήματος προεπιλογής, ανεξαρτήτως του αν αυτό έχει αποτελέσει ή όχι αντικείμενο ανακοίνωσης για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής που χρησιμοποιείται ως μέσο για την προκήρυξη διαγωνισμού.

Άρθρο 40

Κανόνες που εφαρμόζονται στις επικοινωνίες

1. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι όλες οι επικοινωνίες και όλες οι ανταλλαγές πληροφοριών δυνάμει της παρούσας οδηγίας, ιδιαίτερα η ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών, πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας σύμφωνα με τις απαιτήσεις του παρόντος άρθρου. Τα εργαλεία και οι συσκευές που χρησιμοποιούνται για τις επικοινωνίες με ηλεκτρονικά μέσα, καθώς και τα τεχνικά χαρακτηριστικά τους, δεν δημιουργούν διακρίσεις, είναι γενικώς διαθέσιμα και συμβατά με τις γενικά χρησιμοποιούμενες ΤΠΕ, και δεν περιορίζουν την πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία των προμηθειών.

Παρά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο, οι αναθέτοντες φορείς δεν υποχρεούνται να απαιτούν τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας κατά τη διαδικασία υποβολής στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) λόγω του ειδικού χαρακτήρα της προμήθειας, η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα απαιτούσε συγκεκριμένα εργαλεία, συσκευές ή μορφότυπους αρχείων που δεν είναι γενικώς διαθέσιμα ή δεν υποστηρίζονται από γενικά διαθέσιμες εφαρμογές,

β) οι εφαρμογές που υποστηρίζουν μορφότυπους αρχείων κατάλληλους για την περιγραφή των προσφορών χρησιμοποιούν μορφότυπους αρχείων που δεν μπορούν να υποστούν επεξεργασία από οποιαδήποτε άλλη ανοιχτή ή γενικά διαθέσιμη εφαρμογή ή υπόκεινται σε σύστημα αποκλειστικών αδειών εκμετάλλευσης και δεν μπορούν να διατεθούν για μεταφόρτωση ή εξ αποστάσεως χρήση από τον αναθέτοντα φορέα,

γ) η χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας θα απαιτούσε ειδικό εξοπλισμό γραφείου που δεν διαθέτουν γενικώς οι αναθέτοντες φορείς,

δ) τα έγγραφα της προμήθειας απαιτούν την υποβολή υλικού ή υπό κλίμακα προπλάσματος τα οποία δεν είναι δυνατόν να διαβιβασθούν με ηλεκτρονικά μέσα.

Όσον αφορά τις επικοινωνίες για τις οποίες δεν χρησιμοποιούνται ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο, η επικοινωνία γίνεται με το ταχυδρομείο, ή με άλλο κατάλληλο τρόπο ή με συνδυασμό ταχυδρομικών ή άλλων καταλλήλων μέσων και ηλεκτρονικών μέσων.

Παρά τα προβλεπόμενα στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, οι αναθέτοντες φορείς δεν υποχρεούνται να απαιτούν τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας κατά τη διαδικασία υποβολής, στο μέτρο που απαιτείται η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών, είτε λόγω παραβίασης της ασφάλειας των ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας είτε για την προστασία του ιδιαιτέρως ευαίσθητου χαρακτήρα των πληροφοριών που απαιτεί ένα τόσο υψηλό επίπεδο προστασίας το οποίο δεν μπορεί να εξασφαλισθεί κατάλληλα με τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων και συσκευών που είτε είναι γενικά διαθέσιμα σε οικονομικούς φορείς ή μπορούν να καταστούν διαθέσιμα σε αυτούς με εναλλακτικά μέσα πρόσβασης, κατά την έννοια της παραγράφου 5.

Εναπόκειται στους αναθέτοντες φορείς που απαιτούν, σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου, άλλα μέσα επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών για τη διαδικασία υποβολής, να αναφέρουν στη χωριστή έκθεση που προβλέπεται στο άρθρο 100 τους λόγους για αυτή την απαίτηση. Εφόσον κρίνεται σκόπιμο, οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν στη χωριστή έκθεση τους λόγους για τους οποίους κρίνεται απαραίτητη η χρήση άλλων μέσων επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών μέσων κατ' εφαρμογή του τετάρτου εδαφίου της παρούσας παραγράφου.

2. Κατά παρέκκλιση από την παράγραφο 1, μπορεί να χρησιμοποιείται προφορική επικοινωνία σε σχέση με άλλες ανακοινώσεις πλην των βασικών στοιχείων της διαδικασίας προμηθειών, υπό τον όρο ότι το περιεχόμενο της προφορικής επικοινωνίας τεκμηριώνεται επαρκώς. Για το σκοπό αυτό, τα βασικά στοιχεία της διαδικασίας προμηθειών περιλαμβάνουν τα έγγραφα προμηθειών, τις αιτήσεις συμμετοχής και τις επιβεβαιώσεις ενδιαφέροντος και τις προσφορές,. Ειδικότερα, οι προφορικές επικοινωνίες με τους προσφέροντες οι οποίες θα μπορούσαν να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο περιεχόμενο και την αξιολόγηση των προσφορών τεκμηριώνονται επαρκώς και με τα ενδεδειγμένα μέσα, όπως με γραπτές ή ηχητικές καταγραφές ή συνόψεις των βασικών στοιχείων της επικοινωνίας.

3. Σε κάθε επικοινωνία, ανταλλαγή και αποθήκευση πληροφοριών, οι αναθέτοντες φορείς εξασφαλίζουν ότι διαφυλάσσεται η ακεραιότητα των δεδομένων και το απόρρητο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής. Εξετάζουν το περιεχόμενο των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής μόνο μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής τους.

4. Όταν πρόκειται για δημόσιες συμβάσεις δημοσίων έργων και διαγωνισμούς μελετών, τα κράτη μέλη μπορούν να απαιτούν τη χρήση συγκεκριμένων ηλεκτρονικών μέσων, όπως ηλεκτρονικών εργαλείων μοντελοποίησης κτιριακών πληροφοριών ή παρόμοιων μέσων. Σε τέτοιες περιπτώσεις οι αναθέτοντες φορείς προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης, σύμφωνα με την παράγραφο 5, έως ότου τα εν λόγω εργαλεία καταστούν γενικώς διαθέσιμα κατά την έννοια της δεύτερης πρότασης του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1.

5. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, να απαιτούν τη χρήση εργαλείων που δεν είναι γενικώς διαθέσιμα, με την προϋπόθεση ότι προσφέρουν εναλλακτικά μέσα πρόσβασης.

Οι αναθέτοντες φορείς θεωρείται ότι προσφέρουν κατάλληλα εναλλακτικά μέσα πρόσβασης σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) προσφέρουν απεριόριστη, πλήρη και άμεση δωρεάν πρόσβαση με ηλεκτρονικά μέσα στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές από την ημερομηνία δημοσίευσης της προκήρυξης σύμφωνα με το παράρτημα IX ή από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος. Το κείμενο της προκήρυξης ή η πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος διευκρινίζει τη διεύθυνση διαδικτύου στην οποία διατίθενται τα εν λόγω εργαλεία και συσκευές·

β) διασφαλίζουν ότι οι προσφέροντες που δεν έχουν πρόσβαση στα εν λόγω εργαλεία και συσκευές, ή δεν έχουν τη δυνατότητα να τα αποκτήσουν εντός των σχετικών προθεσμιών, εφόσον για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ίδιος ο προσφέρων, μπορούν να έχουν πρόσβαση στη διαδικασία της προμήθειας χρησιμοποιώντας προσωρινά αδειοπλαίσια διαθέσιμα δωρεάν στο διαδίκτυο· ή

γ) υποστηρίζουν έναν εναλλακτικό δίαυλο για την ηλεκτρονική υποβολή των προσφορών.

6. Εκτός των απαιτήσεων που αναφέρονται στο παράρτημα V, εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες στα εργαλεία και τις συσκευές για την ηλεκτρονική διαβίβαση και παραλαβή προσφορών, καθώς και για την ηλεκτρονική παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής:

α) οι πληροφορίες σχετικά με τις αναγκαίες προδιαγραφές για την ηλεκτρονική υποβολή προσφορών και αιτήσεων συμμετοχής, συμπεριλαμβανομένης της κρυπτογράφησης και της χρονοσήμανσης, είναι προσιτές στους ενδιαφερόμενους·

β) τα κράτη μέλη, ή οι αναθέτοντες φορείς οι οποίοι δρουν μέσα σε γενικό πλαίσιο που καθορίζει το συγκεκριμένο κράτος μέλος, προσδιορίζουν το απαιτούμενο επίπεδο ασφάλειας για τα ηλεκτρονικά μέσα επικοινωνίας που θα χρησιμοποιηθούν στα διάφορα στάδια της συγκεκριμένης διαδικασίας προμηθειών· το εν λόγω επίπεδο είναι ανάλογο προς τους κινδύνους·

γ) στις περιπτώσεις που τα κράτη μέλη, ή οι αναθέτοντες φορείς οι οποίες δρουν μέσα σε γενικό πλαίσιο που καθορίζει το συγκεκριμένο κράτος μέλος, συμπεραίνουν ότι το επίπεδο των κινδύνων, που αξιολογείται σύμφωνα με το στοιχείο β) της παρούσας παραγράφου, είναι τέτοιο ώστε να απαιτούνται προηγμένες ηλεκτρονικές υπογραφές, όπως ορίζονται στην οδηγία 1999/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]), οι αναθέτοντες φορείς αποδέχονται τις προηγμένες υπογραφές που συνοδεύονται από αναγνωρισμένο ηλεκτρονικό πιστοποιητικό, λαμβάνοντας υπόψη αν αυτά τα πιστοποιητικά χορηγούνται από ένα πάροχο υπηρεσιών πιστοποίησης ο οποίος περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης που προβλέπονται στην απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής ([2]), είτε έχουν δημιουργηθεί με ασφαλή διάταξη δημιουργίας υπογραφών είτε όχι, με την επιφύλαξη της συμμόρφωσης με τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

([1]) Οδηγία 1999/93/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Δεκεμβρίου 1999, σχετικά με το κοινοτικό πλαίσιο για ηλεκτρονικές υπογραφές (ΕΕ L 13 της 19.1.2000, σ. 12).

([2]) Απόφαση 2009/767/ΕΚ της Επιτροπής, της 16ης Οκτωβρίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση μέτρων που διευκολύνουν τη χρήση διαδικασιών με ηλεκτρονικά μέσα μέσω των «ενιαίων κέντρων εξυπηρέτησης» βάσει της οδηγίας 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 274 της 20.10.2009, σ. 36).

i) οι αναθέτοντες φορείς καθορίζουν τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένης υπογραφής βάσει των μορφότυπων που προβλέπονται στην απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής [1], και θεσπίζουν τα αναγκαία μέτρα για την τεχνική επεξεργασία των εν λόγω μορφότυπων· όταν χρησιμοποιείται διαφορετικός μορφότυπος ηλεκτρονικής υπογραφής, η ηλεκτρονική υπογραφή ή ο φορέας του ηλεκτρονικού εγγράφου περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τις ισχύουσες δυνατότητες επικύρωσης, για τις οποίες έχει την ευθύνη το κράτος μέλος. Οι δυνατότητες επικύρωσης επιτρέπουν στον αναθέτοντα φορέα να επικυρώνει, επιγραμμικά, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό για άτομα άλλης μητρικής γλώσσας, την ηλεκτρονική υπογραφή που έχει παραληφθεί, ως προηγμένη ηλεκτρονική υπογραφή, συνοδευόμενη από αναγνωρισμένο πιστοποιητικό. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν τις πληροφορίες σχετικά με τον πάροχο των υπηρεσιών επικύρωσης στην Επιτροπή, η οποία θέτει μέσω του διαδικτύου τις πληροφορίες στη διάθεση του κοινού·

ii) σε περίπτωση προσφορών που υπογράφονται με τη βοήθεια αναγνωρισμένου πιστοποιητικού που περιλαμβάνεται στον κατάλογο εμπίστευσης, οι αναθέτοντες φορείς δεν εφαρμόζουν πρόσθετες απαιτήσεις που ενδέχεται να εμποδίσουν τη χρήση των εν λόγω υπογραφών από τους προσφέροντες.

Για τα έγγραφα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο διαδικασίας προμήθειας και υπογράφονται από αρμόδια αρχή κράτους μέλους ή άλλο φορέα έκδοσης, η αρμόδια αρχή ή φορέας έκδοσης μπορεί να καθορίζει τον απαιτούμενο μορφότυπο προηγμένης υπογραφής σύμφωνα με τις απαιτήσεις που ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 της απόφασης 2011/130/ΕΕ. Οι αναθέτοντες φορείς λαμβάνουν τα μέτρα που είναι αναγκαία ώστε να είναι σε θέση να επεξεργαστούν τεχνικά αυτό το μορφότυπο, συμπεριλαμβάνοντας στο σχετικό έγγραφο τις πληροφορίες που απαιτούνται για την επεξεργασία της υπογραφής. Τα έγγραφα αυτά περιλαμβάνουν στην ηλεκτρονική υπογραφή ή στον φορέα του ηλεκτρονικού εγγράφου πληροφορίες σχετικά με τις υφιστάμενες δυνατότητες επικύρωσης που επιτρέπουν την επικύρωση της παραληφθείσας ηλεκτρονικής υπογραφής επιγραμμικά, δωρεάν και κατά τρόπο κατανοητό από άτομα άλλης μητρικής γλώσσας.

7. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 103, με σκοπό την τροποποίηση των τεχνικών λεπτομερειών και χαρακτηριστικών που καθορίζονται στο παράρτημα V προκειμένου να ληφθούν δεόντως υπόψη οι τεχνολογικές εξελίξεις.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 103, με σκοπό την τροποποίηση του καταλόγου των στοιχείων α) έως δ) του δεύτερου εδαφίου της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, όταν οι τεχνολογικές εξελίξεις έχουν καταστήσει ακατάλληλες τις συνεχείς εξαιρέσεις από τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας ή, κατ' εξαίρεση, όταν πρέπει να προβλεφθούν νέες εξαιρέσεις λόγω των τεχνολογικών εξελίξεων.

Προκειμένου να διασφαλίσει τη διαλειτουργικότητα των τεχνικών μορφοτύπων, καθώς και των προτύπων για την επεξεργασία και την αποστολή μηνυμάτων, ιδίως σε διασυνοριακό πλαίσιο, η Επιτροπή εξουσιοδοτείται να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις, σύμφωνα με το άρθρο 103, για να θεσπίζει την υποχρεωτική χρήση συγκεκριμένων τεχνικών προτύπων, ιδίως όσον αφορά τη χρήση ηλεκτρονικής υποβολής, ηλεκτρονικών καταλόγων και μέσων ηλεκτρονικής πιστοποίησης, μόνον εφόσον τα τεχνικά πρότυπα έχουν εξεταστεί ενδελεχώς και έχουν αποδείξει τη χρησιμότητά τους στην πράξη. Πριν καταστήσει υποχρεωτική τη χρήση οιουδήποτε τεχνικού προτύπου, η Επιτροπή μελετά επίσης προσεκτικά το συνεπαγόμενο κόστος, ιδίως σε ό,τι αφορά την προσαρμογή σε υπάρχουσες λύσεις για τις ηλεκτρονικές προμήθειες, περιλαμβανομένων των υποδομών, των διαδικασιών και του λογισμικού.

Άρθρο 41

Ονοματολογίες

1. Οποιεσδήποτε αναφορές σε ονοματολογίες στο πλαίσιο δημόσιων προμηθειών γίνονται χρησιμοποιώντας το κοινό λεξιλόγιο για τις δημόσιες συμβάσεις (CPV) όπως θεσπίστηκε με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2195/2002.

2. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 103 με σκοπό την προσαρμογή των κωδικών CPV της παρούσας οδηγίας, οσάκις αλλαγές στην ονοματολογία CPV πρέπει να ληφθούν υπόψη στην παρούσα οδηγία, χωρίς αυτές να συνεπάγονται τροποποίηση του πεδίου εφαρμογής της παρούσας οδηγίας.

Άρθρο 42

Συγκρούσεις συμφερόντων

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτουσες αρχές λαμβάνουν κατάλληλα μέτρα για την αποτελεσματική πρόληψη, τον εντοπισμό και την επίλυση συγκρούσεων συμφερόντων που προκύπτουν κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών προμηθειών ούτως ώστε να αποφεύγονται τυχόν στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και να διασφαλίζεται η ίση μεταχείριση όλων των οικονομικών φορέων.

Η έννοια της σύγκρουσης συμφερόντων καλύπτει τουλάχιστον οποιαδήποτε κατάσταση κατά την οποία μέλη του προσωπικού της αναθέτουσας αρχής ή παρόχου υπηρεσιών προμηθειών ενεργούντος εξ ονόματος της αναθέτουσας αρχής τα οποία συμμετέχουν στη διεξαγωγή της διαδικασίας προμήθειας ή μπορούν να επηρεάσουν την έκβασή της έχουν, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοοικονομικό, οικονομικό ή άλλο προσωπικό συμφέρον που θα μπορούσε να εκληφθεί ως στοιχείο που θίγει την αμεροληψία και την ανεξαρτησία τους στο πλαίσιο της διαδικασίας προμήθειας.

[1] Απόφαση 2011/130/ΕΕ της Επιτροπής, της 25ης Φεβρουαρίου 2011, περί καθιέρωσης ελάχιστων απαιτήσεων για τη διασυνοριακή επεξεργασία εγγράφων τα οποία έχουν υπογραφεί ηλεκτρονικά από αρμόδιες αρχές, σύμφωνα με την οδηγία 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά (ΕΕ L 53 της 26.2.2011, σ. 66).

ΤΙΤΛΟΣ II

ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Διαδικασίες

Άρθρο 43

Προϋποθέσεις που σχετίζονται με τη ΣΔΠ και άλλες διεθνείς συμφωνίες

Στον βαθμό που καλύπτονται από τα παραρτήματα 3, 4 και 5 και τις γενικές σημειώσεις του σχετικού με την Ευρωπαϊκή Ένωση προσαρτήματος I της ΣΔΠ καθώς και από τις λοιπές διεθνείς συμφωνίες από τις οποίες δεσμεύεται η Ένωση, οι αναθέτουσες αρχές κατά την έννοια του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο α) επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς των χωρών που έχουν υπογράψει τις εν λόγω συμφωνίες μεταχείριση εξίσου ευνοϊκή με αυτήν που επιφυλάσσουν για τα έργα, τα αγαθά, τις υπηρεσίες και τους οικονομικούς φορείς της Ένωσης.

Άρθρο 44

Επιλογή των διαδικασιών

1. Κατά την ανάθεση συμβάσεων αγαθών, έργων ή υπηρεσιών, οι αναθέτοντες φορείς εφαρμόζουν τις διαδικασίες προσαρμοσμένες ούτως ώστε να συμμορφώνονται με την παρούσα οδηγία, εφόσον, με την επιφύλαξη του άρθρου 47, έχει δημοσιευθεί προκήρυξη διαγωνισμού σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

2. Τα κράτη μέλη ορίζουν ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να εφαρμόζουν ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

3. Τα κράτη μέλη ορίζουν ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να εφαρμόζουν ανταγωνιστικούς διαλόγους και συμπράξεις καινοτομίας σύμφωνα με την παρούσα οδηγία.

4. Η προκήρυξη διαγωνισμού μπορεί να λάβει χώρα με ένα από τα ακόλουθα μέσα:

α) μέσω περιοδικής ενδεικτικής γνωστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 67 σε περίπτωση που η σύμβαση ανατίθεται μέσω κλειστής διαδικασίας ή διαδικασίας με διαπραγμάτευση·

β) μέσω ανακοίνωσης για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής σύμφωνα με το άρθρο 68 σε περίπτωση που η σύμβαση ανατίθεται μέσω κλειστής διαδικασίας ή διαδικασίας με διαπραγμάτευση ή με ανταγωνιστικό διάλογο ή σύμπραξη καινοτομίας·

γ) μέσω γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 69.

Στην περίπτωση που αναφέρεται στο στοιχείο α) της παρούσης παραγράφου, οι οικονομικοί φορείς που έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον μετά τη δημοσίευση της περιοδικής ενδεικτικής γνωστοποίησης προσκαλούνται στη συνέχεια να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους γραπτώς μέσω πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος σύμφωνα με το άρθρο 74.

5. Στις ειδικές περιπτώσεις και περιστάσεις που αναφέρονται ρητά στο άρθρο 50, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να προσφεύγουν στη διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού. Τα κράτη μέλη δεν επιτρέπουν να χρησιμοποιείται η εν λόγω διαδικασία σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση εκτός από όσες αναφέρονται στο άρθρο 50.

Άρθρο 45

Ανοικτή διαδικασία

1. Στις ανοικτές διαδικασίες, κάθε ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο της προκήρυξης διαγωνισμού.

Η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών είναι 35 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης.

Η προσφορά συνοδεύεται από τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από τον αναθέτοντα φορέα.

2. Στις περιπτώσεις όπου οι αναθέτοντες φορείς έχουν δημοσιεύσει περιοδική ενδεικτική γνωστοποίηση που δεν χρησιμοποιήθηκε ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, η ελάχιστη προθεσμία για την παραλαβή των προσφορών, όπως ορίζεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου, μπορεί να περιορίζεται σε 15 ημέρες, εφόσον πληρούνται αμφότερες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η περιοδική ενδεικτική γνωστοποίηση περιέλαβε, εκτός από τις πληροφορίες που απαιτούνται από το παράρτημα VI μέρος Α τμήμα I, όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται από το παράρτημα VI μέρος Α τμήμα II, εφόσον οι τελευταίες πληροφορίες ήταν διαθέσιμες κατά τη δημοσίευση της περιοδικής ενδεικτικής γνωστοποίησης·

β) η περιοδική ενδεικτική γνωστοποίηση εστάλη προς δημοσίευση εντός διαστήματος μεταξύ 35 ημερών και 12 μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης.

3. Σε περίπτωση που μια επείγουσα κατάσταση η οποία τεκμηριώνεται δεόντως από τον αναθέτοντα φορέα καθιστά αδύνατη την τήρηση της προθεσμίας που προβλέπεται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο, ο αναθέτων φορέας μπορεί να ορίζει προθεσμία που δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 15 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης.

4. Ο αναθέτων φορέας μπορεί να συντομεύσει κατά πέντε ημέρες την προθεσμία παραλαβής των προσφορών που ορίζεται στην παράγραφο 1 δεύτερο εδάφιο του παρόντος άρθρου, όταν αποδέχεται την υποβολή προσφορών με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το άρθρο 40 παράγραφος 4 πρώτο εδάφιο και το άρθρο 40 παράγραφοι 5 και 6.

Άρθρο 46

Κλειστή διαδικασία

1. Στις κλειστές διαδικασίες, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού, παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από τον αναθέτοντα φορέα.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ορίζεται γενικά σε 30 τουλάχιστον ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης ή της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 15 ημέρες.

2. Μόνον οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από τον αναθέτοντα φορέα κατόπιν αξιολόγησης, εκ μέρους του, των πληροφοριών που παρέχονται μπορούν να υποβάλουν προσφορά. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό κατάλληλων υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 παράγραφος 2.

Η προθεσμία παραλαβής των προσφορών μπορεί να ορίζεται με κοινή συμφωνία μεταξύ του αναθέτοντος φορέα και των υποψηφίων που έχουν επιλεγεί, εφόσον παρέχεται σε όλους τους επιλεγέντες υποψηφίους ίσος χρόνος για την κατάρτιση και την υποβολή των προσφορών τους.

Ελλείψει συμφωνίας σχετικά με την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, η προθεσμία δεν είναι μικρότερη των 10 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

Άρθρο 47

Διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού

1. Στις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού, παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από τον αναθέτοντα φορέα.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ορίζεται γενικά σε 30 τουλάχιστον ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης ή, σε περίπτωση που περιοδική ενδεικτική γνωστοποίηση χρησιμοποιείται ως προκήρυξη διαγωνισμού, της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 15 ημέρες.

2. Μόνον οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από τον αναθέτοντα φορέα κατόπιν αξιολόγησης, εκ μέρους του, των πληροφοριών που παρέχονται μπορούν να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό κατάλληλων υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 παράγραφος 2.

Η προθεσμία παραλαβής των προσφορών μπορεί να ορίζεται με κοινή συμφωνία μεταξύ του αναθέτοντος φορέα και των υποψηφίων που έχουν επιλεγεί, εφόσον παρέχεται σε όλους ίσος χρόνος για την κατάρτιση και την υποβολή των προσφορών τους.

Ελλείψει συμφωνίας σχετικά με την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, η προθεσμία δεν είναι μικρότερη των 10 ημερών από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

Άρθρο 48

Ανταγωνιστικός διάλογος

1. Στους ανταγωνιστικούς διαλόγους, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 4 στοιχεία β) και γ), παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από τον αναθέτοντα φορέα.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ορίζεται γενικά σε 30 τουλάχιστον ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης ή, σε περίπτωση που περιοδική ενδεικτική γνωστοποίηση χρησιμοποιείται ως προκήρυξη διαγωνισμού, της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 15 ημέρες.

Μόνον οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από τον αναθέτοντα φορέα κατόπιν αξιολόγησης, εκ μέρους του, των πληροφοριών που παρέχονται μπορούν να συμμετάσχουν στον διάλογο. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό κατάλληλων υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 78 παράγραφος 2. Η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει του κριτηρίου ανάθεσης της προσφοράς που παρουσιάζει τη βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητος σύμφωνα με το άρθρο 82 παράγραφος 2.

2. Οι αναθέτοντες φορείς παρουσιάζουν και προσδιορίζουν τις ανάγκες και τις απαιτήσεις τους στην προκήρυξη διαγωνισμού και/ή σε περιγραφικό έγγραφο. Ταυτοχρόνως και στα ίδια έγγραφα, παρουσιάζουν και προσδιορίζουν επίσης τα επιλεγέντα κριτήρια ανάθεσης και ορίζουν ενδεικτικό χρονοδιάγραμμα.

3. Οι αναθέτοντες φορείς προβαίνουν, με τους συμμετέχοντες που επελέγησαν σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις των άρθρων 76 έως 81, σε διάλογο, σκοπός του οποίου είναι η διερεύνηση και ο προσδιορισμός των μέσων που μπορούν να ικανοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες τους. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου αυτού, μπορούν να συζητούν με τους επιλεγέντες συμμετέχοντες όλες τις πτυχές της προμήθειας.

Κατά τη διάρκεια του διαλόγου, οι αναθέτοντες φορείς εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση όλων των συμμετεχόντων. Για τον σκοπό αυτό, δεν παρέχουν, κατά τρόπο που να δημιουργεί διακρίσεις, πληροφορίες που ενδέχεται να ευνοούν ορισμένους συμμετέχοντες έναντι των υπολοίπων.

Σύμφωνα με το άρθρο 39, οι αναθέτοντες φορείς δεν αποκαλύπτουν στους λοιπούς συμμετέχοντες τις προτεινόμενες λύσεις ή άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες που έχουν διαβιβαστεί από έναν υποψήφιο ή προσφέροντα που συμμετέχει στον διάλογο, χωρίς τη συγκατάθεσή του. Η εν λόγω συγκατάθεση δεν λαμβάνει τη μορφή γενικής παραίτησης, αλλά παρέχεται σχετικά με τη σκοπούμενη γνωστοποίηση συγκεκριμένων πληροφοριών.

4. Οι ανταγωνιστικοί διάλογοι μπορούν να διεξάγονται σε διαδοχικές φάσεις, ούτως ώστε να μειώνεται ο αριθμός των υπό εξέταση λύσεων κατά τη φάση του διαλόγου, με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που προσδιορίζονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο. Στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο, ο αναθέτων φορέας αναφέρει αν θα κάνει χρήση της ανωτέρω επιλογής.

5. Ο αναθέτων φορέας συνεχίζει τον διάλογο έως ότου μπορέσει να προσδιορίσει την ή τις λύσεις οι οποίες, ενδεχομένως, ανταποκρίνονται στις ανάγκες του.

6. Αφού κηρύξουν τη λήξη του διαλόγου και ενημερώσουν σχετικά τους λοιπούς συμμετέχοντες, οι αναθέτοντες φορείς τούς καλούν να υποβάλουν τις τελικές προσφορές τους βάσει της ή των λύσεων που παρουσιάστηκαν και προσδιορίστηκαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου. Οι προσφορές αυτές περιέχουν όλα τα απαιτούμενα και αναγκαία στοιχεία για την υλοποίηση του σχεδίου.

Κατόπιν αιτήσεως του αναθέτοντος φορέα, οι προσφορές αυτές μπορούν να αποσαφηνίζονται, να διευκρινίζονται και να τελειοποιούνται. Ωστόσο, η εν λόγω αποσαφήνιση, διευκρίνιση και τελειοποίηση ή οι πρόσθετες πληροφορίες δεν πρέπει να συνεπάγονται μεταβολές των ουσιωδών στοιχείων της προσφοράς ή της προμήθειας, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών και των απαιτήσεων που προσδιορίζονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο, όταν μεταβολές στα στοιχεία αυτά, στις ανάγκες και στις απαιτήσεις ενδέχεται να δημιουργούν στρέβλωση του ανταγωνισμού ή να εισάγουν διακρίσεις.

7. Οι αναθέτοντες φορείς αξιολογούν τις προσφορές τις οποίες λαμβάνουν βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που ορίζονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στο περιγραφικό έγγραφο.

Εφόσον το ζητεί ο αναθέτων φορέας, μπορούν να διεξαχθούν διαπραγματεύσεις με τον προσφέροντα που θεωρείται ότι υπέβαλε την προσφορά που παρουσιάζει τη βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητος σύμφωνα με το άρθρο 82 παράγραφος 2 για την επιβεβαίωση των οικονομικών δεσμεύσεων ή άλλων όρων που περιέχονται στην προσφορά, οριστικοποιώντας τους όρους της σύμβασης, εφόσον αυτό δεν συνεπάγεται την ουσιώδη τροποποίηση βασικών στοιχείων της προσφοράς ή της προμήθειας, συμπεριλαμβανομένων των αναγκών και των απαιτήσεων που προσδιορίζονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης ή στο περιγραφικό έγγραφο, και ότι δεν συνεπάγονται κίνδυνο στρέβλωσης του ανταγωνισμού ή εισαγωγής διακρίσεων.

8. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να προβλέπουν την απονομή βραβείων ή την καταβολή ποσών στους συμμετέχοντες στον διάλογο.

Άρθρο 49

Σύμπραξη καινοτομίας

1. Στις συμπράξεις καινοτομίας, οποιοσδήποτε οικονομικός φορέας μπορεί να υποβάλει αίτηση συμμετοχής στο πλαίσιο προκήρυξης διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 4 στοιχεία β) και γ), παρέχοντας τις πληροφορίες για την ποιοτική επιλογή που ζητούνται από τον αναθέτοντα φορέα.

Στα έγγραφα της προμήθειας ο αναθέτων φορέας καθορίζει την ανάγκη για καινοτόμο προϊόν, υπηρεσία ή έργο που δεν μπορεί να καλυφθεί με την αγορά προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων τα οποία διατίθενται ήδη στην αγορά. Αναφέρει ποια στοιχεία της περιγραφής ορίζουν τις ελάχιστες προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούν όλες οι προσφορές. Τα στοιχεία πρέπει να είναι επαρκώς ακριβή ώστε να μπορούν οι οικονομικοί φορείς να προσδιορίζουν τη φύση και το εύρος της απαιτούμενης λύσης και να αποφασίζουν αν θα ζητήσουν να συμμετάσχουν στη διαδικασία.

Ο αναθέτων φορέας μπορεί να αποφασίσει να προχωρήσει σε σύμπραξη καινοτομίας με έναν εταίρο ή με πολλούς εταίρους που εκτελούν χωριστές δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης.

Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ορίζεται γενικά σε 30 τουλάχιστον ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 15 ημέρες. Μόνον οι οικονομικοί φορείς που προσκλήθηκαν από τον αναθέτοντα φορέα μετά την αξιολόγηση των παρασχεθεισών πληροφοριών μπορούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να περιορίζουν τον αριθμό των κατάλληλων υποψηφίων που θα κληθούν να συμμετάσχουν στη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 2. Οι συμβάσεις ανατίθενται αποκλειστικά βάσει του κριτηρίου της προσφοράς που παρουσιάζει τη βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητος σύμφωνα με το άρθρο 82 παράγραφος 2.

2. Η σύμπραξη καινοτομίας αποσκοπεί στην ανάπτυξη καινοτόμου προϊόντος, υπηρεσίας ή έργου και στην επακόλουθη αγορά των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που προκύπτουν, εφόσον αυτά αντιστοιχούν στα επίπεδα επιδόσεων και στο μέγιστο κόστος που συμφωνήθηκαν μεταξύ των αναθετόντων φορέων και συμμετεχόντων.

Η σύμπραξη καινοτομίας είναι οργανωμένη σε διαδοχικές φάσεις σύμφωνα με τα διαδοχικά βήματα της διαδικασίας έρευνας και καινοτομίας, η οποία μπορεί να περιλαμβάνει την παρασκευή των προϊόντων, την παροχή των υπηρεσιών ή την ολοκλήρωση των έργων. Η σύμπραξη καινοτομίας ορίζει ενδιάμεσους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν από τους εταίρους και προβλέπει την καταβολή της αμοιβής σε κατάλληλες δόσεις.

Με βάση τους ανωτέρω στόχους, ο αναθέτων φορέας μπορεί να αποφασίσει μετά από κάθε φάση να λύσει τη σύμπραξη καινοτομίας ή, σε περίπτωση σύμπραξης καινοτομίας με περισσότερους από έναν εταίρους, να περιορίσει τον αριθμό των εταίρων καταγγέλλοντας επιμέρους συμβάσεις, εφόσον ο αναθέτων φορέας προβλέπει στα έγγραφα της προμήθειας τις εν λόγω δυνατότητες και τις σχετικές προϋποθέσεις.

3. Εκτός εάν το παρόν άρθρο ορίζει άλλως, οι αναθέτοντες φορείς διαπραγματεύονται με τους προσφέροντες τις αρχικές και όλες τις επακόλουθες προσφορές που υποβάλλουν, εξαιρουμένης της τελικής προσφοράς, με σκοπό τη βελτίωση του περιεχόμενου τους.

Οι ελάχιστες απαιτήσεις και τα κριτήρια ανάθεσης δεν υπόκεινται σε διαπραγματεύσεις.

4. Κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, οι αναθέτοντες φορείς εξασφαλίζουν την ίση μεταχείριση όλων των προσφερόντων. Για τον σκοπό αυτόν, δεν παρέχουν κατά τρόπο που να δημιουργεί διακρίσεις πληροφορίες που ενδέχεται να ευνοούν ορισμένους προσφέροντες έναντι των υπολοίπων. Ενημερώνουν όλους τους προσφέροντες των οποίων οι προσφορές δεν έχουν αποκλειστεί σύμφωνα με την παράγραφο 5 γραπτώς για τυχόν αλλαγές των τεχνικών προδιαγραφών ή άλλων εγγράφων της προμήθειας πέραν εκείνων που καθορίζουν τις ελάχιστες απαιτήσεις. Μετά τις εν λόγω αλλαγές, οι αναθέτοντες φορείς παρέχουν επαρκές χρονικό διάστημα στους προσφέροντες ώστε να τροποποιήσουν και να υποβάλουν εκ νέου τροποποιημένες προσφορές, κατά περίπτωση.

Σύμφωνα με το άρθρο 39, οι αναθέτοντες φορείς δεν αποκαλύπτουν στους λοιπούς συμμετέχοντες εμπιστευτικές πληροφορίες που έχουν διαβιβαστεί από υποψήφιο ή προσφέροντα που συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις, χωρίς τη συγκατάθεσή του. Η εν λόγω συγκατάθεση δεν λαμβάνει τη μορφή γενικής παραίτησης, αλλά παρέχεται σχετικά με τη σκοπούμενη γνωστοποίηση συγκεκριμένων πληροφοριών.

5. Οι διαπραγματεύσεις κατά τις διαδικασίες σύμπραξης καινοτομίας μπορούν να διεξάγονται σε διαδοχικές φάσεις, ούτως ώστε να μειώνεται ο αριθμός των προς διαπραγμάτευση προσφορών με την εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που ορίζονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή στα έγγραφα της προμήθειας. Στη γνωστοποίηση προκήρυξης σύμβασης, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή στα έγγραφα της σύμβασης, ο αναθέτων φορέας διευκρινίζει εάν θα κάνει χρήση της δυνατότητας αυτής.

6. Κατά την επιλογή των υποψηφίων, οι αναθέτοντες φορείς εφαρμόζουν ιδίως τα κριτήρια που σχετίζονται με την ικανότητα των υποψηφίων στο πεδίο της έρευνας και της ανάπτυξης καθώς και την ικανότητά τους όσον αφορά την ανάπτυξη και την υλοποίηση καινοτόμων λύσεων.

Μόνον οι οικονομικοί φορείς που έχουν προσκληθεί από τον αναθέτοντα φορέα κατόπιν αξιολόγησης των απαιτούμενων πληροφοριών μπορούν να υποβάλουν σχέδια έρευνας και καινοτομίας με στόχο την ικανοποίηση των αναγκών που έχουν προσδιοριστεί από τον αναθέτοντα φορέα και δεν μπορούν να καλυφθούν από τις υφιστάμενες λύσεις.

Στα έγγραφα της προμήθειας, ο αναθέτων φορέας ορίζει τις ρυθμίσεις που εφαρμόζονται στα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας. Σε περίπτωση σύμπραξης καινοτομίας με περισσότερους του ενός εταίρους, ο αναθέτων φορέας, σύμφωνα με το άρθρο 39, δεν αποκαλύπτει στους λοιπούς εταίρους λύσεις που προτείνονται από εταίρο ή άλλες εμπιστευτικές πληροφορίες που διαβιβάζονται από αυτόν στο πλαίσιο της σύμπραξης χωρίς τη συγκατάθεση του εν λόγω εταίρου. Η εν λόγω συγκατάθεση δεν λαμβάνει τη μορφή γενικής παραίτησης, αλλά παρέχεται σχετικά με τη σκοπούμενη γνωστοποίηση συγκεκριμένων πληροφοριών.

7. Ο αναθέτων φορέας εξασφαλίζει ότι η δομή της σύμπραξης και ιδίως η διάρκεια και η αξία των διαφόρων φάσεων λαμβάνει υπόψη τον βαθμό καινοτομίας της προτεινόμενης λύσης και τη σειρά των δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας που απαιτούνται για την ανάπτυξη μιας καινοτόμου λύσης η οποία δεν διατίθεται ακόμα στην αγορά. Η εκτιμώμενη αξία των αγαθών, υπηρεσιών ή έργων που αγοράζονται δεν είναι δυσανάλογη σε σχέση με την επένδυση για την ανάπτυξή τους.

Άρθρο 50

Χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν μια διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) εάν, ύστερα από διαδικασία με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, δεν υποβλήθηκε καμία προσφορά ή καμία από τις υποβληθείσες προσφορές δεν είναι κατάλληλη ή καμία αίτηση συμμετοχής ή καμία από τις υποβληθείσες αιτήσεις δεν είναι κατάλληλη, εφόσον δεν έχουν τροποποιηθεί ουσιωδώς οι αρχικοί όροι της σύμβασης.

Μια προσφορά δεν θεωρείται κατάλληλη εάν είναι άσχετη με τη σύμβαση, καθώς δεν είναι προδήλως σε θέση, χωρίς ουσιαστικές αλλαγές, να ικανοποιήσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του αναθέτοντος φορέα, όπως καθορίζονται στα έγγραφα σχετικά με την προμήθεια. Μια αίτηση συμμετοχής δεν θεωρείται κατάλληλη όταν ο σχετικός οικονομικός φορέας πρόκειται ή μπορεί να αποκλειστεί δυνάμει των άρθρων 78 παράγραφος 1 ή 80 παράγραφος 1, ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που καθορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα σύμφωνα με τα άρθρα 78 ή 80·

β) εάν μια σύμβαση έχει αποκλειστικά ως στόχο έρευνα, δοκιμές, μελέτη ή ανάπτυξη και όχι την εξασφάλιση κέρδους ή την ανάκτηση των δαπανών έρευνας και ανάπτυξης, και στον βαθμό που η ανάθεση μιας τέτοιας σύμβασης δεν θίγει την προκήρυξη διαγωνισμού για τις επόμενες συμβάσεις που θα επιδιώκουν, ιδίως, αυτούς τους στόχους·

γ) εάν τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν μόνον από έναν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα για οποιονδήποτε από τους κατωτέρω λόγους:

i) ο στόχος της προμήθειας είναι η δημιουργία ή απόκτηση μοναδικού έργου τέχνης ή καλλιτεχνικής εκδήλωσης,

ii) δεν υφίσταται ανταγωνισμός για τεχνικούς λόγους,

iii) η προστασία αποκλειστικών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι εξαιρέσεις που ορίζονται στα σημεία ii) και iii) εφαρμόζονται μόνο εάν δεν υπάρχει εύλογη εναλλακτική λύση ή υποκατάστατο και η απουσία ανταγωνισμού δεν είναι αποτέλεσμα τεχνητού περιορισμού των παραμέτρων της προμήθειας·

δ) στο μέτρο που είναι απολύτως απαραίτητο, εάν λόγω κατεπείγουσας ανάγκης οφειλόμενης σε γεγονότα που δεν θα μπορούσε να προβλέψει ο αναθέτων φορέας, δεν είναι δυνατή η τήρηση των προθεσμιών που προβλέπονται για τις ανοικτές διαδικασίες, τις κλειστές διαδικασίες και τις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού. Οι περιστάσεις που χρησιμοποιούνται για την αιτιολόγηση της κατεπείγουσας ανάγκης σε καμία περίπτωση δεν απορρέουν από ευθύνη του αναθέτοντος φορέα·

ε) στην περίπτωση συμβάσεων προμηθειών για τις συμπληρωματικές παραδόσεις που πραγματοποιούνται από τον αρχικό προμηθευτή και προορίζονται είτε για τη μερική ανανέωση αγαθών ή εγκαταστάσεων είτε για επέκταση υφιστάμενων αγαθών ή εγκαταστάσεων, εφόσον η αλλαγή προμηθευτή θα υποχρέωνε τον αναθέτοντα φορέα να αποκτήσει αγαθά με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά τα οποία είναι ασυμβίβαστα ή προκαλούν δυσανάλογες τεχνικές δυσχέρειες ως προς τη χρήση και τη συντήρηση·

στ) για νέα έργα ή υπηρεσίες που συνίστανται στην επανάληψη παρομοίων έργων ή υπηρεσιών που ανατέθηκαν στον ανάδοχο στον οποίο είχε ανατεθεί παλαιότερη σύμβαση από τους ίδιους αναθέτοντες φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά τα έργα ή υπηρεσίες είναι σύμφωνα με βασικό σχέδιο το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο αρχικής σύμβασης η οποία έχει συναφθεί σύμφωνα με διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 44 παράγραφος 1.

Στο βασικό σχέδιο επισημαίνεται η έκταση πιθανών συμπληρωματικών έργων ή υπηρεσιών και οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες θα ανατεθούν. Η ενδεχόμενη χρήση της εν λόγω διαδικασίας επισημαίνεται ήδη κατά την προκήρυξη του πρώτου διαγωνισμού και το συνολικό προβλεπόμενο ποσό των επακόλουθων εργασιών ή υπηρεσιών λαμβάνεται υπόψη από τους αναθέτοντες φορείς κατά την εφαρμογή των άρθρων 15 και 16·

ζ) για αγαθά που είναι εισηγμένα και αγοράζονται σε χρηματιστήριο εμπορευμάτων·

η) για τις αγορές ευκαιρίας, όταν, με την αξιοποίηση μιας ιδιαίτερα ευνοϊκής ευκαιρίας που παρουσιάζεται για πολύ σύντομο χρονικό διάστημα, μπορούν να αποκτηθούν αγαθά σε τιμή πολύ χαμηλότερη από τις τιμές που επικρατούν συνήθως στην αγορά·

θ) για την αγορά αγαθών ή υπηρεσιών, υπό ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, είτε από προμηθευτή που παύει οριστικά τις εμπορικές του δραστηριότητες είτε από τον εκκαθαριστή διαδικασίας αφερεγγυότητας, δικαστικού συμβιβασμού ή ανάλογης διαδικασίας που προβλέπεται στις εθνικές νομοθετικές ή κανονιστικές διατάξεις·

ι) όταν η σχετική σύμβαση υπηρεσιών έπεται διαγωνισμού μελετών που έχει διοργανωθεί σύμφωνα με την παρούσα οδηγία και πρέπει, σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπει ο διαγωνισμός μελετών, να ανατεθεί στον νικητή ή σε έναν από τους νικητές του εν λόγω διαγωνισμού· στην τελευταία περίπτωση, όλοι οι νικητές του διαγωνισμού καλούνται να συμμετάσχουν στις διαπραγματεύσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Τεχνικές και εργαλεία για τη σύναψη ηλεκτρονικών και συγκεντρωτικών συμβάσεων προμηθειών

Άρθρο 51

Συμφωνίες-πλαίσια

1. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να συνάπτουν συμφωνίες-πλαίσια, εφόσον εφαρμόζουν τις διατάξεις που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Ως συμφωνία-πλαίσιο νοείται μια συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ ενός ή περισσοτέρων αναθετόντων φορέων και ενός ή περισσοτέρων οικονομικών φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις οι οποίες πρόκειται να ανατεθούν στη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά τις τιμές και, ενδεχομένως, τις προβλεπόμενες ποσότητες.

Η διάρκεια μιας συμφωνίας-πλαισίου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα οκτώ έτη, εκτός εξαιρετικών περιπτώσεων που δικαιολογούνται δεόντως, ιδίως από το αντικείμενο της συμφωνίας-πλαισίου.

2. Οι συμβάσεις που βασίζονται σε συμφωνία-πλαίσιο ανατίθενται βάσει αντικειμενικών κανόνων και κριτηρίων που μπορεί να περιλαμβάνουν την εκ νέου διεξαγωγή του διαγωνισμού για τους οικονομικούς φορείς που είναι μέρη της συμφωνίας-πλαισίου όπως συνάφθηκε. Οι εν λόγω κανόνες και κριτήρια προσδιορίζονται στα έγγραφα σχετικά με την προμήθεια για τη συμφωνία-πλαίσιο.

Οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση των οικονομικών φορέων που είναι συμβαλλόμενα μέρη της συμφωνίας. Εφόσον περιλαμβάνεται διεξαγωγή νέου διαγωνισμού, οι αναθέτοντες φορείς ορίζουν επαρκή προθεσμία για την υποβολή προσφορών για κάθε συγκεκριμένη προς υποβολήν σύμβαση και οι αναθέτοντες φορείς αναθέτουν κάθε σύμβαση στον προσφέροντα που υπέβαλε την καλύτερη προσφορά, βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που έχουν καθορισθεί στα έγγραφα της προμήθειας για τη συμφωνία-πλαίσιο.

Οι αναθέτοντες φορείς δεν μπορούν να προσφεύγουν στις συμφωνίες-πλαίσια καταχρηστικά ή κατά τρόπο που να εμποδίζει, να περιορίζει ή να στρεβλώνει τον ανταγωνισμό.

Άρθρο 52

Δυναμικά συστήματα αγορών

1. Για αγορές τρέχουσας χρήσης, της οποίας τα γενικά διαθέσιμα στην αγορά χαρακτηριστικά ικανοποιούν τις ανάγκες του αναθέτοντος φορέα, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν ένα δυναμικό σύστημα αγορών. Το δυναμικό σύστημα αγορών λειτουργεί ως μια καθ' ολοκληρίαν ηλεκτρονική διαδικασία, ανοικτή καθ' όλη την περίοδο ισχύος του συστήματος αγορών σε κάθε οικονομικό φορέα ο οποίος πληροί τα κριτήρια επιλογής. Μπορεί να χωριστεί σε κατηγορίες προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών που ορίζονται αντικειμενικά με βάση τα χαρακτηριστικά της προμήθειας που πρέπει να εκτελεστεί στο πλαίσιο της εκάστοτε κατηγορίας. Τα χαρακτηριστικά αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν αναφορά στο μέγιστο επιτρεπόμενο μέγεθος των επακόλουθων ειδικών συμβάσεων ή σε συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή στην οποία θα εκτελεστούν επακόλουθες ειδικές συμβάσεις.

2. Για την εκτέλεση προμηθειών βάσει ενός δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτοντες φορείς ακολουθούν τους κανόνες της κλειστής διαδικασίας. Όλοι οι υποψήφιοι που ικανοποιούν τα κριτήρια επιλογής γίνονται δεκτοί στο σύστημα και ο αριθμός των υποψηφίων που γίνονται δεκτοί στο σύστημα είναι απεριόριστος σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 2. Όταν οι αναθέτοντες φορείς έχουν διαιρέσει το σύστημα σε κατηγορίες προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών σύμφωνα προς την παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, προσδιορίζουν τα εφαρμοζόμενα κριτήρια επιλογής για εκάστη κατηγορία.

Παρά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 46, εφαρμόζονται οι ακόλουθες προθεσμίες:

α) Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής ορίζεται, κατά γενικό κανόνα, σε 30 τουλάχιστον ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης διαγωνισμού ή της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, εφόσον ως μέσον προκήρυξης του διαγωνισμού χρησιμοποιείται περιοδική ενδεικτική προκήρυξη, και σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 15 ημέρες. Άπαξ και αποσταλεί η πρόσκληση υποβολής προσφορών για την πρώτη συγκεκριμένη προμήθεια στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, δεν εφαρμόζονται άλλες προθεσμίες για την παραλαβή αιτήσεων συμμετοχής.

β) Η ελάχιστη προθεσμία παραλαβής των προσφορών είναι τουλάχιστον 10 ημέρες από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης υποβολής προσφορών. Εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 46 παράγραφος 2 δεύτερο και τρίτο εδάφιο.

3. Όλες τις επικοινωνίες στο πλαίσιο ενός δυναμικού συστήματος αγορών πραγματοποιούνται αποκλειστικώς με ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το άρθρο 40 παράγραφοι 1, 3, 5 και 6.

4. Για τους σκοπούς της ανάθεσης συμβάσεων βάσει ενός δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτοντες φορείς:

α) δημοσιεύουν προκήρυξη διαγωνισμού, όπου καθίσταται σαφές ότι πρόκειται για δυναμικό σύστημα αγορών·

β) διευκρινίζουν στα έγγραφα της προμήθειας τουλάχιστον τη φύση και την εκτιμώμενη ποσότητα των προβλεπόμενων αγορών, καθώς και όλες τις απαραίτητες πληροφορίες που αφορούν το δυναμικό σύστημα αγορών, συμπεριλαμβανομένου του τρόπου λειτουργίας του, του χρησιμοποιούμενου ηλεκτρονικού εξοπλισμού και των τεχνικών ρυθμίσεων και προδιαγραφών της σύνδεσης·

γ) αναφέρουν κάθε διαίρεση σε κατηγορίες προϊόντων, έργων ή υπηρεσιών και τα χαρακτηριστικά τους·

δ) παρέχουν ελεύθερη, άμεση και πλήρη πρόσβαση, για όσο διάστημα είναι εν ισχύι το σύστημα, στα έγγραφα για την προμήθεια σύμφωνα με το άρθρο 73.

5. Οι αναθέτοντες φορείς παρέχουν, καθ' όλη την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών, τη δυνατότητα σε κάθε οικονομικό φορέα να ζητήσει να συμμετάσχει στο σύστημα σύμφωνα με τους όρους που προβλέπει η παράγραφος 2. Οι αναθέτοντες φορείς ολοκληρώνουν την αξιολόγηση των εν λόγω αιτήσεων σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής εντός 10 εργάσιμων ημερών από την παραλαβή τους. Η εν λόγω προθεσμία μπορεί να παραταθεί σε 15 εργάσιμες ημέρες σε μεμονωμένες περιπτώσεις, όταν αυτό δικαιολογείται, ιδίως λόγω της ανάγκης να εξεταστούν συμπληρωματικά έγγραφα ή να επαληθευθεί διαφορετικά αν πληρούνται τα κριτήρια επιλογής.

Με την επιφύλαξη του πρώτου εδαφίου, και εφόσον δεν έχει αποσταλεί η πρόσκληση υποβολής προσφορών για την πρώτη συγκεκριμένη προμήθεια στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να παρατείνουν την περίοδο αξιολόγησης υπό την προϋπόθεση ότι κατά την παραταθείσα περίοδο αξιολόγησης δεν εκδίδεται πρόσκληση υποβολής προσφορών. Η διάρκεια της παράτασης που προτίθενται να εφαρμόσουν επισημαίνεται στα έγγραφα της προμήθειας από τους αναθέτοντες φορείς.

Οι αναθέτοντες φορείς ενημερώνουν, το ταχύτερο δυνατόν, τον ενδιαφερόμενο οικονομικό φορέα σχετικά με την αποδοχή του ή την απόρριψή του από το δυναμικό σύστημα αγορών.

6. Οι αναθέτοντες φορείς προσκαλούν όλους τους συμμετέχοντες που έχουν γίνει δεκτοί να υποβάλουν προσφορά για κάθε συγκεκριμένη προμήθεια στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, σύμφωνα με το άρθρο 74. Εφόσον το δυναμικό σύστημα αγορών έχει διαιρεθεί σε κατηγορίες έργων, προϊόντων ή υπηρεσιών, οι αναθέτοντες φορείς καλούν όλους τους συμμετέχοντες που έχουν γίνει δεκτοί στην κατηγορία που αντιστοιχεί στην ειδική οικεία προμήθεια, να υποβάλουν προσφορές.

Αναθέτουν τη σύμβαση στον προσφέροντα που έχει υποβάλει την καλύτερη προσφορά βάσει των κριτηρίων ανάθεσης που ορίζονται στη προκήρυξη του διαγωνισμού για το δυναμικό σύστημα αγορών, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, ή, σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, στην πρόσκληση υποβολής προσφορών. Τα κριτήρια αυτά μπορούν, κατά περίπτωση, να προσδιορίζονται με μεγαλύτερη ακρίβεια στην πρόσκληση υποβολής προσφορών.

7. Οι αναθέτοντες φορείς οι οποίοι, δυνάμει του άρθρου 80, επικαλούνται λόγους αποκλεισμού και κριτήρια επιλογής που προβλέπονται στο πλαίσιο της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, δύνανται, ανά πάσα στιγμή κατά την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών, να απαιτούν από τους συμμετέχοντες που έχουν γίνει δεκτοί να καταθέτουν ανανεωμένη και επικαιροποιημένη υπεύθυνη δήλωση όπως προβλέπεται στο άρθρο 59 παράγραφος 1 της εν λόγω οδηγίας, εντός πέντε εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία διαβίβασης της αίτησης.

Οι παράγραφοι 2 έως 4 του εν λόγω άρθρου 59 εφαρμόζονται στο σύνολο της περιόδου ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών.

8. Οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών στην προκήρυξη του διαγωνισμού. Ενημερώνουν την Επιτροπή για οποιαδήποτε αλλαγή στην περίοδο ισχύος, μέσω των κατάλληλων τυποποιημένων εντύπων:

α) εάν η περίοδος ισχύος μεταβάλλεται χωρίς να παύει η λειτουργία του συστήματος, μέσω του εντύπου που χρησιμοποιείται αρχικά για την προκήρυξη διαγωνισμού για το δυναμικό σύστημα αγορών·

β) εάν παύει η λειτουργία του συστήματος, μέσω της γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης που αναφέρεται στο άρθρο 70.

9. Στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς καθώς και στους συμμετέχοντες στο δυναμικό σύστημα αγορών δεν επιβάλλονται έξοδα πριν ή στη διάρκεια της περιόδου ισχύος του συστήματος.

Άρθρο 53

Ηλεκτρονικοί πλειστηριασμοί

1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν ηλεκτρονικούς πλειστηριασμούς, στους οποίους παρουσιάζονται νέες, μειωμένες τιμές και/ή νέες αξίες όσον αφορά ορισμένα στοιχεία των προσφορών.

Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτοντες φορείς διοργανώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό με τη μορφή επαναληπτικής ηλεκτρονικής διαδικασίας, διεξαγόμενης έπειτα από προκαταρκτική πλήρη αξιολόγηση των προσφορών, η οποία επιτρέπει την ταξινόμησή τους με βάση αυτόματες μεθόδους αξιολόγησης.

Ορισμένες συμβάσεις υπηρεσιών ή έργων οι οποίες έχουν ως αντικείμενο υπηρεσίες πνευματικού δημιουργού όπως ο σχεδιασμός έργων, τα οποία δεν μπορούν να καταταγούν χρησιμοποιώντας μεθόδους αυτόματης αξιολόγησης, δεν θα αποτελούν αντικείμενο ηλεκτρονικών πλειστηριασμών.

2. Στις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες, με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αποφασίζουν ότι, πριν από την ανάθεση σύμβασης, διεξάγεται ηλεκτρονικός πλειστηριασμός, όταν τα το περιεχόμενο των εγγράφων της προμήθειας και ιδίως οι τεχνικές προδιαγραφές της, μπορούν να καθορισθούν με ακρίβεια.

Υπό τους ίδιους όρους, ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να χρησιμοποιηθεί και κατά τη διεξαγωγή νέου διαγωνισμού μεταξύ των συμβαλλομένων μερών συμφωνίας-πλαισίου, όπως προβλέπεται στο άρθρο 51 παράγραφος 2, καθώς και κατά τη διεξαγωγή διαγωνισμού για την ανάθεση συμβάσεων στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών, όπως αναφέρεται στο άρθρο 52.

3. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός βασίζεται σε ένα από τα ακόλουθα στοιχεία των προσφορών:

α) μόνον στις τιμές όταν η σύμβαση ανατίθεται αποκλειστικά βάσει της τιμής,

β) στις τιμές και/ή τις νέες αξίες των χαρακτηριστικών των προσφορών που επισημαίνονται στα έγγραφα της προμήθειας, εφόσον η σύμβαση ανατίθεται βάσει της βέλτιστης σχέσης τιμής/ποιότητας ή βάσει της προσφοράς με το χαμηλότερο κόστος σύμφωνα με μια προσέγγιση βασιζόμενη στη σχέση αποδοτικότητας-κόστους.

4. Οι αναθέτοντες φορείς που αποφασίζουν να κάνουν χρήση ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, το αναφέρουν στην προκήρυξη διαγωνισμού, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ή, σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, στην πρόσκληση υποβολή προσφορών. Τα έγγραφα της προμήθειας περιλαμβάνουν τουλάχιστον τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα VII.

5. Οι αναθέτοντες φορείς, πριν να προβούν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, διενεργούν μια πρώτη πλήρη αξιολόγηση των προσφορών σύμφωνα με το επιλεγμένο κριτήριο ή τα κριτήρια ανάθεσης και με τη στάθμισή τους, όπως έχουν καθορισθεί.

Η προσφορά θεωρείται παραδεκτή όταν έχει υποβληθεί από προσφέροντα που δεν έχει αποκλειστεί σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 1 ή το άρθρο 80 παράγραφος 1 και πληροί τα κριτήρια επιλογής των άρθρων 78 και 80, και του οποίου η προσφορά είναι σύμφωνη με τις τεχνικές προδιαγραφές, χωρίς να είναι αντικανονική ή απαράδεκτη,

Συγκεκριμένα, οι προσφορές που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις των εγγράφων της προμήθειας, παρελήφθησαν καθυστερημένα, όταν υπάρχουν αποδεικτικά στοιχεία αθέμιτης πρακτικής ή διαφθοράς ή κρίνονται από την αναθέτουσα αρχή αφύσικα χαμηλές, θεωρούνται αντικανονικές. Συγκεκριμένα, οι προσφορές που υποβάλλονται από προσφέροντες οι οποίοι δεν διαθέτουν τα απαιτούμενα προσόντα και προσφέροντες των οποίων η τιμή υπερβαίνει τον προϋπολογισμό της αναθέτουσας αρχής, όπως καθορίσθηκε και τεκμηριώθηκε πριν από τη δρομολόγηση της διαδικασίας προμήθειας, θεωρούνται απαράδεκτες.

Μια προσφορά δεν θεωρείται κατάλληλη εάν είναι άσχετη με τη σύμβαση, καθώς δεν είναι προδήλως σε θέση, χωρίς ουσιαστικές αλλαγές, να ικανοποιήσει τις ανάγκες και τις απαιτήσεις του αναθέτοντος φορέα, όπως καθορίζονται στα έγγραφα σχετικά με την προμήθεια. Μια αίτηση συμμετοχής δεν θεωρείται κατάλληλη όταν ο σχετικός οικονομικός φορέας πρόκειται ή μπορεί να αποκλειστεί δυνάμει των άρθρων 78 παράγραφος 1 ή 80 παράγραφος 1, ή δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που καθορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα σύμφωνα με τα άρθρα 78 ή 80.

Όλοι οι προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτές προσφορές καλούνται ταυτόχρονα και με ηλεκτρονικά μέσα να συμμετάσχουν στον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό, χρησιμοποιώντας, κατά την προσδιορισμένη ημερομηνία και ώρα, τα στοιχεία σύνδεσης σύμφωνα με τις οδηγίες που παρέχονται στην πρόσκληση. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός μπορεί να διεξάγεται σε διαδοχικές φάσεις. Ο ηλεκτρονικός πλειστηριασμός δεν αρχίζει προτού παρέλθουν δύο εργάσιμες ημέρες από την ημερομηνία αποστολής των προσκλήσεων.

6. Η πρόσκληση συνοδεύεται από το αποτέλεσμα της πλήρους αξιολόγησης της σχετικής προσφοράς, η οποία γίνεται σύμφωνα με τη στάθμιση που προβλέπεται στο άρθρο 85 παράγραφος 5 πρώτο εδάφιο.

Στην πρόσκληση αναφέρεται και ο μαθηματικός τύπος που θα χρησιμοποιηθεί κατά τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό για την αυτόματη ανακατάταξη των προσφορών σε συνάρτηση με τις νέες τιμές και/ή τις νέες αξίες που θα υποβληθούν. Πλην της περιπτώσεως κατά την οποία η οικονομικώς πλέον συμφέρουσα προσφορά βρίσκεται μόνο με βάση την τιμή, ο μαθηματικός αυτός τύπος περιλαμβάνει τους συντελεστές στάθμισης όλων των κριτηρίων που έχουν οριστεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, όπως αναφέρεται στη γνωστοποίηση που χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού ή σε άλλα έγγραφα της προμήθειας. Προς τούτο, όμως, τυχόν περιθώρια διακύμανσης περιορίζονται εκ των προτέρων σε συγκεκριμένη τιμή.

Σε περίπτωση που επιτρέπονται εναλλακτικές προσφορές, προβλέπεται χωριστός μαθηματικός τύπος για κάθε εναλλακτική προσφορά.

7. Κατά τη διάρκεια κάθε φάσης του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτοντες φορείς γνωστοποιούν αμέσως σε όλους τους προσφέροντες τις πληροφορίες εκείνες που τους δίνουν τουλάχιστον τη δυνατότητα να γνωρίζουν, ανά πάσα στιγμή, την αντίστοιχη κατάταξή τους. Μπορούν επίσης να γνωστοποιούν και άλλες πληροφορίες σχετικά με άλλες τιμές ή αξίες που υποβάλλονται, υπό τον όρο ότι αυτό επισημαίνεται στη συγγραφή υποχρεώσεων. Μπορούν επίσης, ανά πάσα στιγμή, να ανακοινώνουν τον αριθμό των συμμετεχόντων σε κάθε φάση του πλειστηριασμού. Ωστόσο, σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να γνωστοποιούν την ταυτότητα των προσφερόντων κατά τη διεξαγωγή των διαφόρων φάσεων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

8. Οι αναθέτοντες φορείς περατώνουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό σύμφωνα με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους:

α) κατά την προκαθορισμένη ημερομηνία και ώρα·

β) όταν δεν λαμβάνουν πλέον νέες τιμές ή νέες αξίες που να πληρούν τις απαιτήσεις όσον αφορά τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις, εφόσον έχουν ορίσει προηγουμένως το διάστημα που θα επιτρέψουν να παρέλθει από την παραλαβή της τελευταίας υποβολής πριν να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό· ή

γ) αφού ολοκληρωθεί ο προκαθορισμένος αριθμός φάσεων του πλειστηριασμού.

Εάν οι αναθέτοντες φορείς προτίθενται να περατώσουν τον ηλεκτρονικό πλειστηριασμό σύμφωνα με το στοιχείο γ) του πρώτου εδαφίου, ενδεχομένως σε συνδυασμό με τον τρόπο που προβλέπεται στο στοιχείο β), η πρόσκληση συμμετοχής στον πλειστηριασμό αναφέρει το χρονοδιάγραμμα κάθε φάσης του πλειστηριασμού.

9. Μετά την περάτωση του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, οι αναθέτοντες φορείς αναθέτουν τη σύμβαση σύμφωνα με το άρθρο 82, βάσει των αποτελεσμάτων του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού.

Άρθρο 54

Ηλεκτρονικοί κατάλογοι

1. Όταν απαιτείται χρήση ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ορίζουν ότι οι προσφορές πρέπει να υποβάλλονται υπό τη μορφή ηλεκτρονικού καταλόγου ή να περιλαμβάνουν ηλεκτρονικό κατάλογο.

Τα κράτη μέλη μπορούν να καταστήσουν υποχρεωτική τη χρήση ηλεκτρονικών καταλόγων για ορισμένα είδη προμηθειών.

Οι προσφορές που παρουσιάζονται υπό τη μορφή ηλεκτρονικού καταλόγου μπορούν να συνοδεύονται από άλλα έγγραφα, που συμπληρώνουν την προσφορά.

2. Οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι καταρτίζονται από τους υποψηφίους ή τους προσφέροντες με στόχο τη συμμετοχή τους σε μια δεδομένη διαδικασία προμήθειας σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές και τον μορφότυπο που έχει θεσπίσει ο αναθέτων φορέας.

Επιπλέον, οι ηλεκτρονικοί κατάλογοι συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις για τα εργαλεία ηλεκτρονικής επικοινωνίας όπως και με τυχόν επιπλέον απαιτήσεις που ορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα σύμφωνα με το άρθρο 40.

3. Εάν η παρουσίαση των προσφορών υπό τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων είναι αποδεκτή ή υποχρεωτική, οι αναθέτοντες φορείς:

α) το αναφέρουν στην προκήρυξη του διαγωνισμού, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, ή, σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, στην πρόσκληση υποβολή προσφορών ή συμμετοχής σε διαπραγμάτευση·

β) επισημαίνουν στα έγγραφα της προμήθειας όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 40 παράγραφος 6 όσον αφορά τον μορφότυπο, τον χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό εξοπλισμό και τις τεχνικές ρυθμίσεις και προδιαγραφές της σύνδεσης για τον κατάλογο.

4. Εάν έχει συναφθεί συμφωνία-πλαίσιο με περισσότερους του ενός οικονομικούς φορείς μετά την υποβολή προσφορών υπό τη μορφή ηλεκτρονικών καταλόγων, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να ορίζουν ότι η προκήρυξη νέου διαγωνισμού για συγκεκριμένες συμβάσεις λαμβάνει χώρα βάσει ενημερωμένων καταλόγων. Σε αυτή την περίπτωση, οι αναθέτοντες φορείς χρησιμοποιούν μία από τις ακόλουθες μεθόδους:

α) καλούν τους προσφέροντες να υποβάλουν εκ νέου τους ηλεκτρονικούς καταλόγους τους, προσαρμοσμένους στις απαιτήσεις της εν λόγω σύμβασης· ή

β) ενημερώνουν τους προσφέροντες ότι σκοπεύουν να συλλέξουν από τους ηλεκτρονικούς καταλόγους που έχουν ήδη υποβληθεί τις πληροφορίες που απαιτούνται ώστε να καταρτίσουν προσφορές προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις της συγκεκριμένης σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι η χρήση της εν λόγω μεθόδου έχει επισημανθεί στα έγγραφα της προμήθειας για τη συμφωνία-πλαίσιο.

5. Εάν οι αναθέτοντες φορείς προκηρύσσουν νέο διαγωνισμό για συγκεκριμένες συμβάσεις σύμφωνα με την παράγραφο 4 στοιχείο β), αναφέρουν στους διαγωνιζομένους την ημερομηνία και ώρα κατά την οποία σκοπεύουν να συλλέξουν τις πληροφορίες που απαιτούνται ούτως ώστε να αποτελέσουν προσφορές προσαρμοσμένες στις απαιτήσεις της εν λόγω συγκεκριμένης σύμβασης και παρέχουν στους προσφέροντες τη δυνατότητα να αρνηθούν την εν λόγω συλλογή πληροφοριών.

Οι αναθέτοντες φορείς προβλέπουν μια ικανοποιητική χρονική περίοδο μεταξύ της κοινοποίησης και της συλλογής των πληροφοριών.

Πριν από την ανάθεση της σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς παρουσιάζουν τις συλλεγείσες πληροφορίες στον ενδιαφερόμενο προσφέροντα, δίνοντάς του την ευκαιρία να αμφισβητήσει ή να επιβεβαιώσει ότι η προσφορά που προέκυψε με αυτόν τον τρόπο δεν περιέχει ουσιώδη σφάλματα.

6. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αναθέτουν συμβάσεις βάσει ενός δυναμικού συστήματος αγορών απαιτώντας οι προσφορές συγκεκριμένης σύμβασης να υποβάλλονται υπό μορφή ηλεκτρονικού καταλόγου.

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν επίσης να αναθέτουν συμβάσεις βάσει ενός δυναμικού συστήματος αγορών βάσει του στοιχείου β) της παραγράφου 4 και της παραγράφου 5, εφόσον η αίτηση συμμετοχής στο δυναμικό σύστημα αγορών συνοδεύεται από ηλεκτρονικό κατάλογο σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές και τον μορφότυπο που ορίζεται από τον αναθέτοντα φορέα. Στη συνέχεια, ο εν λόγω κατάλογος συμπληρώνεται από τους υποψηφίους, αφού ενημερωθούν για την πρόθεση του αναθέτοντος φορέα να καταρτίσει προσφορές μέσω της διαδικασίας του στοιχείου β) της παραγράφου 4.

Άρθρο 55

Κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών και κεντρικές αρχές προμηθειών

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να αποκτούν έργα, αγαθά ή/και υπηρεσίες από κεντρική αρχή προμηθειών η οποία παρέχει την κεντρική δραστηριότητα προμηθειών του άρθρου 2 σημείο 10 στοιχείο α).

Επίσης, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτοντες φορείς δύνανται να αποκτούν έργα, αγαθά και υπηρεσίες χρησιμοποιώντας συμβάσεις που ανατίθενται από κεντρική αρχή προμηθειών, μέσω δυναμικών συστημάτων αγορών που εκμεταλλεύεται κεντρική αρχή προμηθειών ή χρησιμοποιώντας συμφωνία-πλαίσιο που συνάπτεται από κεντρική αρχή προμηθειών προσφέρουσα την κεντρική δραστηριότητα προμηθειών του άρθρου 2 σημείο 10 στοιχείο β). Όταν ένα δυναμικό σύστημα αγορών το οποίο χειρίζεται μια κεντρική αρχή προμηθειών μπορεί να χρησιμοποιείται από λοιπούς αναθέτοντες φορείς, αυτό αναφέρεται στην προκήρυξη διαγωνισμού με την οποία συγκροτείται το εν λόγω δυναμικό σύστημα αγορών.

Σε σχέση με το πρώτο και δεύτερο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι ορισμένες προμήθειες πραγματοποιούνται με προσφυγή σε κεντρικές αρχές προμηθειών ή σε μία ή περισσότερες συγκεκριμένες κεντρικές αρχές προμηθειών.

2. Μια αναθέτουσα αρχή εκπληρώνει τις υποχρεώσεις της δυνάμει της παρούσας οδηγίας όταν αποκτά αγαθά ή υπηρεσίες από κεντρική αρχή προμηθειών προσφέρουσα την κεντρική δραστηριότητα προμηθειών του άρθρου 2 σημείο 10 στοιχείο α).

Επιπλέον, ο αναθέτων φορέας εκπληρώνει, επίσης, τις υποχρεώσεις του δυνάμει της παρούσας οδηγίας όταν αποκτά έργα, αγαθά ή υπηρεσίες χρησιμοποιώντας συμβάσεις που ανατίθενται από την κεντρική αρχή προμηθειών, χρησιμοποιώντας δυναμικά συστήματα αγορών που διαχειρίζεται η κεντρική αρχή προμηθειών ή χρησιμοποιώντας συμφωνία-πλαίσιο που συνάπτεται από την κεντρική αρχή προμηθειών που προσφέρει την κεντρική δραστηριότητα προμηθειών του άρθρου 2 σημείο 10 στοιχείο β).

Ωστόσο, ο οικείος αναθέτων φορέας είναι υπεύθυνος για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων δυνάμει της παρούσας οδηγίας για τα μέρη που διεξάγονται από τον ίδιο, όπως:

α) η ανάθεση σύμβασης στο πλαίσιο δυναμικού συστήματος αγορών το οποίο διαχειρίζεται κεντρική αρχή προμηθειών, ή

β) η διεξαγωγή νέου διαγωνισμού βάσει συμφωνίας-πλαισίου που έχει συναφθεί από κεντρική αρχή προμηθειών.

3. Όλες οι διαδικασίες προμήθειας που διεξάγονται από κεντρική αρχή προμηθειών εκτελούνται μέσω ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας, σύμφωνα με τις απαιτήσεις που καθορίζονται στο άρθρο 40.

4. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται, χωρίς να εφαρμόζουν τις διαδικασίες της παρούσας οδηγίας, να αναθέτουν δημόσια σύμβαση υπηρεσιών για την παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων προμηθειών σε κεντρική αρχή προμηθειών.

Αυτές οι συμβάσεις υπηρεσιών μπορεί επίσης να περιλαμβάνουν την παροχή επικουρικών δραστηριοτήτων προμηθειών.

Άρθρο 56

Περιστασιακές από κοινού προμήθειες

1. Δύο ή περισσότερες αναθέτουσες αρχές μπορούν να συμφωνούν να εκτελούν ορισμένες ειδικές προμήθειες από κοινού.

2. Στις περιπτώσεις όπου μια διαδικασία προμήθειας εκτελείται εξ ολοκλήρου από κοινού εξ ονόματος και για λογαριασμό όλων των οικείων αναθετόντων φορέων, οι εν λόγω φορείς είναι υπεύθυνοι από κοινού για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προκύπτουν από την παρούσα οδηγία. Τούτο ισχύει και σε περιπτώσεις όπου τη διαδικασία διαχειρίζεται ένας μόνος αναθέτων φορέας, ενεργώντας τόσο για δικό του λογαριασμό όσο και για λογαριασμό των λοιπών αναθετόντων φορέων.

Εάν η διεξαγωγή των διαδικασιών προμήθειας δεν πραγματοποιείται στο σύνολό της εξ ονόματος και για λογαριασμό των ενδιαφερόμενων αναθετόντων φορέων, οι αρχές έχουν από κοινού ευθύνη μόνο για τα μέρη εκείνα που εκτελούνται από κοινού. Κάθε αναθέτων φορέας φέρει την αποκλειστική ευθύνη για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών του σύμφωνα με την παρούσα οδηγία για τα μέρη που αναλαμβάνει ιδίω ονόματι και για δικό του λογαριασμό.

Άρθρο 57

Προμήθειες που αφορούν αναθέτουσες αρχές από διαφορετικά κράτη μέλη

1. Με την επιφύλαξη των άρθρων 28 έως 31, αναθέτοντες φορείς από διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν να ενεργούν από κοινού για την ανάθεση συμβάσεων, χρησιμοποιώντας έναν από τους τρόπους που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.

Οι αναθέτοντες φορείς δεν χρησιμοποιούν τα μέσα που προβλέπονται στο παρόν άρθρο με σκοπό την αποφυγή της εφαρμογής αναγκαστικών διατάξεων του δημοσίου δικαίου σύμφωνων με το ενωσιακό δίκαιο στις οποίες υπόκεινται στο κράτος μέλος τους.

2. Κανένα κράτος μέλος δεν απαγορεύει στους αναθέτοντες φορείς του να χρησιμοποιούν κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών προσφερόμενες από κεντρική αρχή προμηθειών εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος.

Όσον αφορά κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών που προσφέρονται από κεντρικές αρχές προμηθειών εγκατεστημένες σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο της αναθέτοντος φορέα, τα κράτη μέλη μπορούν, ωστόσο, να επιλέγουν να προσδιορίζουν ότι οι δικοί τους αναθέτοντες φορείς μπορούν να χρησιμοποιούν μόνο τις κεντρικές δραστηριότητες προμηθειών κατά τα οριζόμενα είτε στο στοιχείο α) είτε στο στοιχείο β) του άρθρου 2 σημείο 10.

3. Η παροχή κεντρικών δραστηριοτήτων προμηθειών από κεντρική αρχή προμηθειών εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος πραγματοποιείται σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η κεντρική αρχή προμηθειών.

Οι εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένη η κεντρική αρχή προμηθειών εφαρμόζονται επίσης στα ακόλουθα:

α) στην ανάθεση σύμβασης στο πλαίσιο του δυναμικού συστήματος αγορών,

β) στη διεξαγωγή νέου διαγωνισμού στο πλαίσιο συμφωνίας-πλαισίου.

4. Αναθέτοντες φορείς από διαφορετικά κράτη μέλη μπορούν από κοινού να αναθέτουν σύμβαση, να συνάπτουν συμφωνία-πλαίσιο ή να λειτουργούν δυναμικό σύστημα αγορών. Μπορούν επίσης να αναθέτουν συμβάσεις βάσει της συμφωνίας-πλαισίου ή του δυναμικού συστήματος αγορών. Εκτός αν τα απαραίτητα στοιχεία ρυθμίζονται από διεθνή συμφωνία μεταξύ των ενδιαφερομένων κρατών μελών, οι συμμετέχοντες αναθέτοντες φορείς συνάπτουν συμφωνία όπου προσδιορίζονται τα εξής:

α) οι ευθύνες των μερών και οι σχετικές εφαρμοστέες εθνικές διατάξεις·

β) η εσωτερική οργάνωση της διαδικασίας προμήθειας, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης της διαδικασίας, της κατανομής των έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πρόκειται να αποκτηθούν και της σύναψης των συμβάσεων.

Συμμετέχων αναθέτων φορέας εκπληρώνει τις υποχρεώσεις του δυνάμει της παρούσας οδηγίας όταν αγοράζει έργα, αγαθά ή υπηρεσίες από αναθέτοντα φορέα που είναι υπεύθυνος για τη διαδικασία προμήθειας. Για τον προσδιορισμό των ευθυνών και του εφαρμοστέου εθνικού δικαίου σύμφωνα με το στοιχείο α), οι συμμετέχοντες αναθέτοντες φορείς μπορούν να κατανείμουν συγκεκριμένες ευθύνες μεταξύ τους και να ορίσουν τις εφαρμοστέες διατάξεις των εθνικών δικαίων οποιουδήποτε από τα σχετικά κράτη μέλη τους. Η κατανομή ευθυνών και το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο αναφέρονται στα έγγραφα της προμήθειας για τις από κοινού ανατιθέμενες συμβάσεις.

5. Σε περίπτωση που αναθέτοντες φορείς από διαφορετικά κράτη μέλη έχουν συστήσει κοινή οντότητα, συμπεριλαμβανομένων των ευρωπαϊκών ομίλων εδαφικής συνεργασίας δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1] ή άλλων οντοτήτων που ιδρύονται δυνάμει της νομοθεσίας της Ένωσης, οι συμμετέχοντες αναθέτοντες φορείς συμφωνούν, μέσω απόφασης του αρμόδιου οργάνου της κοινής οντότητας, επί των εφαρμοστέων εθνικών κανόνων περί προμηθειών ενός από τα ακόλουθα κράτη μέλη:

α) οι εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου έχει την έδρα της η κοινή οντότητα·

β) οι εθνικές διατάξεις του κράτους μέλους όπου διεξάγει τις δραστηριότητές της η κοινή οντότητα.

Η συμφωνία που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο μπορεί είτε να εφαρμόζεται για αόριστο χρονικό διάστημα, όταν καθορίζεται στη συστατική πράξη της κοινής οντότητας, είτε να περιορίζεται σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, σε ορισμένα είδη συμβάσεων ή σε μία ή περισσότερες μεμονωμένες αναθέσεις συμβάσεων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ III

Διεξαγωγή της διαδικασίας

Τμήμα 1

Προετοιμασία

Άρθρο 58

Προκαταρκτικές διαβουλεύσεις της αγοράς

Πριν δρομολογήσουν διαδικασία προμήθειας, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να διεξάγουν διαβουλεύσεις με την αγορά, προκειμένου να προετοιμάζουν την προμήθεια και να ενημερώνουν τους οικονομικούς φορείς για τα σχέδια και τις απαιτήσεις τους όσον αφορά τις προμήθειες.

Για τον σκοπό αυτόν, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, επί παραδείγματι, να ζητούν ή να δέχονται τις συμβουλές ανεξάρτητων εμπειρογνωμόνων ή αρχών ή συμμετεχόντων της αγοράς. Οι εν λόγω συμβουλές μπορούν να χρησιμοποιούνται για τον σχεδιασμό και τη διεξαγωγή της διαδικασίας προμήθειας, εφόσον οι εν λόγω συμβουλές δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας.

[1] Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1082/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006, για τον ευρωπαϊκό όμιλο εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) (ΕΕ L 210 της 31.7.2006, σ. 19).

Άρθρο 59

Προηγούμενη εμπλοκή υποψηφίων ή προσφερόντων

Εάν ένας υποψήφιος, ένας προσφέρων ή μια επιχείρηση που σχετίζεται με υποψήφιο ή προσφέροντα έχει παράσχει συμβουλές στον αναθέτοντα φορέα, είτε εντός είτε εκτός του πλαισίου του άρθρου 58, ή έχει εμπλακεί με οποιονδήποτε τρόπο στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας, ο αναθέτων φορέας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει τη μη στρέβλωση του ανταγωνισμού λόγω της συμμετοχής του εν λόγω υποψηφίου ή προσφέροντα.

Τα εν λόγω μέτρα περιλαμβάνουν τη γνωστοποίηση στους λοιπούς υποψηφίους και προσφέροντες σχετικών πληροφοριών που ανταλλάχθηκαν στο πλαίσιο της προηγούμενης εμπλοκής του υποψηφίου ή του προσφέροντος στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας και τον προσδιορισμό επαρκών προθεσμιών για την παραλαβή των προσφορών. Ο ενδιαφερόμενος υποψήφιος ή προσφέρων αποκλείεται από τη διαδικασία μόνο εάν δεν υπάρχει άλλος τρόπος να διασφαλιστεί συμμόρφωση με την υποχρέωση τήρησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

Πριν από οποιονδήποτε τέτοιον αποκλεισμό, παρέχεται η ευκαιρία στους υποψηφίους ή τους προσφέροντες να αποδείξουν ότι η συμμετοχή τους στην προετοιμασία της διαδικασίας προμήθειας δεν είναι δυνατόν να προκαλέσει στρέβλωση του ανταγωνισμού. Τα μέτρα που λαμβάνονται τεκμηριώνονται στη χωριστή έκθεση που απαιτείται δυνάμει του άρθρου 100.

Άρθρο 60

Τεχνικές προδιαγραφές

1. Οι τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται στο παράρτημα VIII σημείο 1 παρατίθενται στα έγγραφα της προμήθειας. Οι τεχνικές προδιαγραφές ορίζουν τα χαρακτηριστικά που απαιτείται να έχουν τα έργα, οι υπηρεσίες ή τα αγαθά.

Τα εν λόγω χαρακτηριστικά μπορεί επίσης να αναφέρονται στην ειδική διαδικασία ή μέθοδο παραγωγής ή παροχής των ζητούμενων έργων, αγαθών ή υπηρεσιών ή σε ειδική διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής τους, ακόμη και αν οι παράγοντες αυτοί δεν αποτελούν μέρος της υλικής τους υπόστασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης και βρίσκονται σε αναλογία με την αξία και τους στόχους της.

Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να προσδιορίζουν αν θα απαιτηθεί μεταβίβαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Για όλες τις προμήθειες που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα, είτε πρόκειται για το ευρύ κοινό είτε για το προσωπικό της αναθέτοντος φορέα, οι τεχνικές προδιαγραφές καταρτίζονται με τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες.

Εάν έχουν εγκριθεί υποχρεωτικές απαιτήσεις προσβασιμότητας βάσει νομικής πράξης της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές, όσον αφορά τα κριτήρια προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρίες ή τον σχεδιασμό για όλους τους χρήστες, καθορίζονται με παραπομπή στις εν λόγω απαιτήσεις.

2. Οι τεχνικές προδιαγραφές εξασφαλίζουν ισότιμη πρόσβαση των οικονομικών φορέων στη διαδικασία προμήθειας και δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αδικαιολόγητων εμποδίων στο άνοιγμα των δημόσιων προμηθειών στον ανταγωνισμό.

3. Υπό την επιφύλαξη των υποχρεωτικών εθνικών τεχνικών κανόνων, εφόσον συμβιβάζονται με το δίκαιο της Ένωσης, οι τεχνικές προδιαγραφές διατυπώνονται με έναν από τους κατωτέρω τρόπους:

α) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, συμπεριλαμβανομένων των περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, υπό την προϋπόθεση ότι οι παράμετροι είναι επαρκώς ακριβείς ώστε να επιτρέπουν στους προσφέροντες να προσδιορίζουν το αντικείμενο της σύμβασης και στις αναθέτουσες αρχές να αναθέτουν τη σύμβαση·

β) με παραπομπή σε τεχνικές προδιαγραφές και, με σειρά προτεραιότητας, σε εθνικά πρότυπα που μεταφέρουν ευρωπαϊκά πρότυπα, ευρωπαϊκές τεχνικές αξιολογήσεις, κοινές τεχνικές προδιαγραφές, διεθνή πρότυπα, άλλα τεχνικά συστήματα αναφοράς που έχουν θεσπιστεί από ευρωπαϊκούς φορείς τυποποίησης ή —όταν αυτά δεν υπάρχουν— σε εθνικά πρότυπα, εθνικές τεχνικές εγκρίσεις ή εθνικές τεχνικές προδιαγραφές στον τομέα του σχεδιασμού, του υπολογισμού και της εκτέλεσης των έργων και της χρησιμοποίησης των αγαθών· κάθε παραπομπή συνοδεύεται από τη μνεία «ή ισοδύναμο»·

γ) ως επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις κατά τα οριζόμενα στο στοιχείο α), με παραπομπή, ως τεκμήριο συμμόρφωσης προς τις εν λόγω επιδόσεις ή λειτουργικές απαιτήσεις, στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο β)·

δ) με παραπομπή στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στο στοιχείο β) για ορισμένα χαρακτηριστικά και με παραπομπή στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο στοιχείο α) για άλλα χαρακτηριστικά.

4. Εκτός εάν δικαιολογείται από το αντικείμενο της σύμβασης, οι τεχνικές προδιαγραφές δεν περιέχουν μνεία συγκεκριμένης κατασκευής ή προέλευσης ή ιδιαίτερης μεθόδου κατασκευής που να χαρακτηρίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που παρέχονται από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα ούτε εμπορικού σήματος, διπλώματος ευρεσιτεχνίας, τύπου ή συγκεκριμένης καταγωγής ή παραγωγής που θα είχε ως αποτέλεσμα να ευνοούνται ή να αποκλείονται ορισμένες επιχειρήσεις ή ορισμένα προϊόντα. Η εν λόγω μνεία επιτρέπεται, κατ' εξαίρεση, όταν δεν είναι δυνατόν να γίνει αρκούντως ακριβής και κατανοητή περιγραφή του αντικειμένου της σύμβασης κατ' εφαρμογή της παραγράφου 3. Η εν λόγω μνεία συνοδεύεται από τους όρους «ή ισοδύναμο».

5. Όταν ο αναθέτων φορέας χρησιμοποιεί τη δυνατότητα παραπομπής στις τεχνικές προδιαγραφές που αναφέρονται στην παράγραφο 3 στοιχείο β), δεν απορρίπτει προσφορά με την αιτιολογία ότι τα έργα, τα αγαθά ή οι υπηρεσίες για τις οποίες υποβάλλεται προσφορά δεν πληρούν τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες έχει παραπέμψει, εφόσον ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών μέσων που αναφέρονται στο άρθρο 62, ότι οι λύσεις που προτείνει πληρούν κατά ισοδύναμο τρόπο τις απαιτήσεις που καθορίζονται από τις τεχνικές προδιαγραφές.

6. Όταν ο αναθέτων φορέας χρησιμοποιεί τη δυνατότητα που αναφέρεται στην παράγραφο 3 στοιχείο α) για τη διατύπωση των τεχνικών προδιαγραφών με αναφορά στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις, δεν απορρίπτει προσφορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών που πληρούν εθνικό πρότυπο το οποίο αποτελεί μεταφορά ευρωπαϊκού προτύπου, ευρωπαϊκή τεχνική έγκριση, κοινή τεχνική προδιαγραφή, διεθνές πρότυπο ή τεχνικό πλαίσιο αναφοράς που έχει καταρτιστεί από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης, εφόσον οι εν λόγω προδιαγραφές καλύπτουν τις επιδόσεις ή τις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει.

Ο προσφέρων αποδεικνύει στην προσφορά του, με κάθε ενδεδειγμένο μέσο, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 62, ότι το έργο, το αγαθό ή η υπηρεσία που πληροί το πρότυπο ανταποκρίνεται στις επιδόσεις ή στις λειτουργικές απαιτήσεις τις οποίες έχει ορίσει ο αναθέτων φορέας.

Άρθρο 61

Σήματα

1. Όταν οι αναθέτοντες φορείς σκοπεύουν να προβούν σε αγορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών με ειδικά περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά, μπορούν, στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τις προϋποθέσεις εκτέλεσης της σύμβασης, να απαιτούν συγκεκριμένο σήμα ως αποδεικτικό της συμμόρφωσης των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών προς τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) οι απαιτήσεις σήματος αφορούν αποκλειστικά τα κριτήρια που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης και που είναι κατάλληλα για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης·

β) οι απαιτήσεις σήματος βασίζονται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις,

γ) τα σήματα καθιερώνονται μέσω ανοικτής και διαφανούς διαδικασίας, στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλοι οι σχετικοί ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων των κρατικών οργανισμών, των καταναλωτών, των κοινωνικών εταίρων, των κατασκευαστών, των διανομέων και των μη κυβερνητικών οργανώσεων·

δ) τα σήματα είναι προσιτά για όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·

ε) οι απαιτήσεις σήματος καθορίζονται από τρίτο μέρος επί του οποίου ο οικονομικός φορέας που υποβάλλει αίτηση για το σήμα δεν μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή.

Όταν οι αναθέτοντες φορείς δεν απαιτούν, όσον αφορά έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες,να πληρούνται όλες οι απαιτήσεις σήματος, αναφέρουν περί ποίων απαιτήσεων σήματος πρόκειται.

Οι αναθέτοντες φορείς που απαιτούν συγκεκριμένο σήμα αποδέχονται όλα τα σήματα που επιβεβαιώνουν ότι τα έργα, τα αγαθά και οι υπηρεσίες πληρούν τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις.

Όταν ένας οικονομικός φορέας δεν είχε τεκμηριωμένα τη δυνατότητα να αποκτήσει το ειδικό σήμα που έχει υποδείξει ο αναθέτων φορέας ή ισοδύναμο σήμα εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, ο αναθέτων φορέας αποδέχεται άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, όπως, ενδεχομένως τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή, υπό την προϋπόθεση ότι ο συγκεκριμένος οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα προς παροχή έργα, αγαθά και υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις του ειδικού σήματος ή τις ειδικές απαιτήσεις που έχει υποδείξει ο αναθέτων φορέας.

2. Εάν ένα σήμα πληροί τις προϋποθέσεις της παραγράφου 1 στοιχεία β), γ), δ) και ε), αλλά ορίζει επιπλέον απαιτήσεις που δεν σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης, οι αναθέτοντες φορείς δεν απαιτούν το καθαυτό σήμα αλλά μπορούν να ορίζουν την τεχνική προδιαγραφή με παραπομπή στις λεπτομερείς προδιαγραφές του εν λόγω σήματος ή, εάν είναι αναγκαίο, σε τμήματα των σχετικών προδιαγραφών που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι κατάλληλα για τον ορισμό των χαρακτηριστικών του εν λόγω αντικειμένου.

Άρθρο 62

Εκθέσεις δοκιμών, πιστοποίηση και άλλα αποδεικτικά μέσα

1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να προσκομίζουν έκθεση δοκιμών από οργανισμό αξιολόγησης της πιστότητας ή πιστοποιητικό που έχει εκδοθεί από τέτοιον οργανισμό ως αποδεικτικό μέσο συμμόρφωσης με απαιτήσεις ή κριτήρια που αναφέρονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης της σύμβασης.

Σε περίπτωση που οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν την υποβολή πιστοποιητικών εκδιδόμενων από ειδικό οργανισμό αξιολόγησης της συμμόρφωσης οφείλουν να δέχονται επίσης πιστοποιητικά από άλλους ισοδύναμους οργανισμούς αξιολόγησης της συμμόρφωσης.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, οργανισμός αξιολόγησης της συμμόρφωσης είναι ο οργανισμός ο οποίος πραγματοποιεί δραστηριότητες αξιολόγησης της συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων βαθμονομήσεων, δοκιμών, πιστοποίησης και επιθεώρησης, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([1]).

2. Οι αναθέτοντες φορείς δέχονται και άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα, εκτός από αυτά που αναφέρονται στην παράγραφο 1, όπως τον τεχνικό φάκελο του κατασκευαστή, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε πρόσβαση στα πιστοποιητικά ή στις εκθέσεις δοκιμών που αναφέρονται στην παράγραφο 1 ή δεν είχε τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών, υπό τους όρους ότι για την αδυναμία πρόσβασης δεν ευθύνεται ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας και ότι ο ίδιος αποδεικνύει ότι τα έργα, αγαθά και υπηρεσίες πληρούν τις απαιτήσεις ή τα κριτήρια που ορίζονται στις τεχνικές προδιαγραφές, τα κριτήρια ανάθεσης ή τους όρους εκτέλεσης σύμβασης.

3. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών οποιεσδήποτε πληροφορίες σχετικά με τα στοιχεία και τα έγγραφα που υποβάλλονται σύμφωνα με το άρθρο 60 παράγραφος 6, το άρθρο 61 και τις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου. Οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους εγκατάστασης του οικονομικού φορέα κοινοποιούν τις σχετικές πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 102.

Άρθρο 63

Ανακοίνωση των τεχνικών προδιαγραφών

1. Οι αναθέτοντες φορείς διαθέτουν στους οικονομικούς φορείς που ενδιαφέρονται για την ανάληψη σύμβασης, κατόπιν αιτήσεώς τους, τις τεχνικές προδιαγραφές που ορίζονται συστηματικά στις συμβάσεις αγαθών, έργων ή υπηρεσιών τις οποίες αναθέτουν ή τις τεχνικές προδιαγραφές στις οποίες προτίθενται να παραπέμψουν για τις συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης. Οι εν λόγω προδιαγραφές καθίστανται διαθέσιμες με ηλεκτρονικά μέσα, μέσω ελεύθερης, άμεσης και πλήρους πρόσβασης, χωρίς χρέωση.

Ωστόσο, οι τεχνικές προδιαγραφές διαβιβάζονται και με άλλα μέσα πλην των ηλεκτρονικών μέσων όταν η ελεύθερη, άμεση και πλήρης πρόσβαση χωρίς χρέωση με ηλεκτρονικά μέσα σε ορισμένα έγγραφα της σύμβασης δεν είναι δυνατή για κάποιον από τους λόγους που εκτίθενται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 40 παράγραφος 1 ή όταν η ελεύθερη, άμεση και πλήρης πρόσβαση χωρίς χρέωση με ηλεκτρονικά μέσα σε ορισμένα έγγραφα της σύμβασης δεν είναι δυνατή διότι οι αναθέτοντες φορείς προτίθενται να εφαρμόσουν το άρθρο 39 παράγραφος 2.

2. Όταν αυτές οι τεχνικές προδιαγραφές καθορίζονται στα έγγραφα που τίθενται στη διάθεση των ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων με ηλεκτρονικά μέσα, μέσω ελεύθερης, άμεσης και πλήρους πρόσβασης, χωρίς χρέωση, αρκεί η παραπομπή στα εν λόγω έγγραφα.

Άρθρο 64

Εναλλακτικές προσφορές

1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιτρέπουν ή να απαιτούν από τους προσφέροντες να υποβάλλουν εναλλακτικές προσφορές που ανταποκρίνονται στις ελάχιστες απαιτήσεις που έχουν ορίσει οι εν λόγω αναθέτοντες φορείς.

Οι αναθέτοντες φορείς δηλώνουν στα έγγραφα της προμήθειας εάν επιτρέπουν ή απαιτούν εναλλακτικές προσφορές και, εν τοιαύτη περιπτώσει, τις ελάχιστες προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, καθώς και τον τρόπο υποβολής αυτών των προσφορών, ειδικότερα αν οι εναλλακτικές προσφορές αυτές μπορούν να υποβάλλονται μόνον στις περιπτώσεις που έχει επίσης υποβληθεί προσφορά που δεν συνιστά εναλλακτική προσφορά. Σε περίπτωση που επιτρέπονται ή απαιτούνται εναλλακτικές προσφορές, διασφαλίζουν επίσης ότι τα επιλεγμένα κριτήρια ανάθεσης μπορούν να εφαρμοστούν σε εναλλακτικές προσφορές που πληρούν τις εν λόγω ελάχιστες προϋποθέσεις καθώς και σε συμμορφούμενες προσφορές που δεν είναι εναλλακτικές.

2. Στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης συμβάσεων αγαθών ή υπηρεσιών, οι αναθέτοντες φορείς που έχουν επιτρέψει ή απαιτήσει εναλλακτικές προσφορές δεν απορρίπτουν μια εναλλακτική προσφορά με μοναδική αιτιολογία ότι, εάν επιλεγεί, θα οδηγήσει, αντίστοιχα, είτε στη σύναψη σύμβασης υπηρεσιών αντί σύμβασης αγαθών είτε στη σύναψη σύμβασης αγαθών αντί σύμβασης υπηρεσιών.

([1]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 765/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Ιουλίου 2008, για τον καθορισμό των απαιτήσεων διαπίστευσης και εποπτείας της αγοράς όσον αφορά την εμπορία των προϊόντων και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 339/93 του Συμβουλίου (ΕΕ L 218 της 13.8.2008, σ. 30).

Άρθρο 65

Υποδιαίρεση συμβάσεων σε παρτίδες

1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αποφασίζουν να αναθέτουν μια σύμβαση υπό τη μορφή χωριστών παρτίδων και μπορούν να προσδιορίζουν το μέγεθος και το αντικείμενο των παρτίδων αυτών.

Οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν στην προκήρυξη του διαγωνισμού, στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, ή, σε περίπτωση που χρησιμοποιείται ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού, στην πρόσκληση υποβολής προσφορών ή συμμετοχής σε διαπραγμάτευση, αν οι προσφορές μπορούν να υποβάλλονται σε μία ή περισσότερες παρτίδες ή στο σύνολό τους.

2. Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται, ακόμη και εάν οι προσφορές είναι δυνατόν να υποβάλλονται για πολλές ή για όλες τις παρτίδες, να περιορίζουν τον αριθμό των παρτίδων που μπορούν να ανατεθούν σε έναν προσφέροντα, υπό την προϋπόθεση ότι ο μέγιστος αριθμός των παρτίδων ανά προσφέροντα ορίζεται στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, υποβολής προσφορών ή διαπραγμάτευσης. Οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν στα έγγραφα της προμήθειας τα αντικειμενικά και χωρίς διακρίσεις κριτήρια ή τους κανόνες που προτίθενται να εφαρμόσουν για τον προσδιορισμό των παρτίδων που ανατίθενται, στην περίπτωση που η εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης θα είχε ως αποτέλεσμα την ανάθεση σε έναν προσφέροντα παρτίδων που υπερβαίνουν τον μέγιστο αριθμό.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι, σε περίπτωση που είναι δυνατή η ανάθεση περισσότερων της μιας παρτίδων στον ίδιο προσφέροντα, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αναθέτουν σύμβαση συνδυάζοντας διάφορες ή όλες τις παρτίδες, εφόσον έχουν αναφέρει στη γνωστοποίηση προκήρυξης της σύμβασης ή στην πρόσκληση για επιβεβαίωση ενδιαφέροντος, υποβολής προσφορών ή διαπραγμάτευσης ότι διατηρούν το δικαίωμα να το πράξουν και αναφέρουν τις παρτίδες ή ομάδες παρτίδων που μπορούν να συνδυαστούν.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να καθιστούν υποχρεωτική την ανάθεση συμβάσεων με τη μορφή χωριστών παρτίδων, υπό προϋποθέσεις καθοριζόμενες σύμφωνα με το εθνικό τους δίκαιο και τηρουμένου του ενωσιακού δικαίου. Εφαρμόζεται η παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο και, κατά περίπτωση, η παράγραφος 3.

Άρθρο 66

Καθορισμός προθεσμιών

1. Κατά τον καθορισμό των προθεσμιών παραλαβής των προσφορών και των αιτήσεων συμμετοχής, οι αναθέτοντες φορείς λαμβάνουν ιδίως υπόψη την πολυπλοκότητα της σύμβασης και τον χρόνο που απαιτείται για την προετοιμασία των προσφορών, υπό την επιφύλαξη των ελάχιστων προθεσμιών που καθορίζονται στα άρθρα 45 έως 49.

2. Εάν οι προσφορές μπορούν να συνταχθούν μόνον έπειτα από επιτόπια επίσκεψη ή από επιτόπια εξέταση εγγράφων προσαρτημένων στα έγγραφα της προμήθειας, οι προθεσμίες παραλαβής των προσφορών, οι οποίες είναι μεγαλύτερες από τις ελάχιστες προθεσμίες που προβλέπονται στα άρθρα 45 έως 49, ορίζονται κατά τρόπο ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για τη διατύπωση των προσφορών.

3. Οι αναθέτοντες φορείς παρατείνουν την προθεσμία παραλαβής των προσφορών, ούτως ώστε όλοι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς να μπορούν να λάβουν γνώση όλων των αναγκαίων πληροφοριών για την κατάρτιση των προσφορών στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν, για οποιοδήποτε λόγο, οι πρόσθετες πληροφορίες, αν και ζητήθηκαν από τον οικονομικό φορέα σε εύθετο χρόνο, δεν παρέχονται το αργότερο έξι ημέρες πριν από την προθεσμία παραλαβής των προσφορών. Σε περίπτωση επισπευσμένης ανοικτής διαδικασίας, σύμφωνα με το άρθρο 45 παράγραφος 3, η προθεσμία ορίζεται σε τέσσερις ημέρες,

β) όταν τα έγγραφα προμήθειας υφίστανται σημαντικές αλλαγές.

Η διάρκεια της παράτασης είναι ανάλογη με τη σπουδαιότητα των πληροφοριών ή των αλλαγών.

Όταν οι πρόσθετες πληροφορίες δεν έχουν ζητηθεί σε εύθετο χρόνο ή δεν έχουν σημασία για την προετοιμασία κατάλληλων προσφορών, δεν απαιτείται η εκ μέρους των αναθετόντων φορέων παράταση των προθεσμιών.

Τμήμα 2

Δημοσιότητα και διαφάνεια

Άρθρο 67

Περιοδικές ενδεικτικές προκηρύξεις

1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να δημοσιοποιούν τις προθέσεις τους για τη σχεδιαζόμενη προμήθεια δημοσιεύοντας περιοδική ενδεικτική προκήρυξη. Οι εν λόγω προκηρύξεις περιέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα VI μέρος Α τμήμα Ι. Δημοσιεύονται είτε από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης είτε από τους αναθέτοντες φορείς στο «προφίλ αγοραστή» τους σύμφωνα με το παράρτημα IX σημείο 2 στοιχείο β). Όταν η περιοδική ενδεικτική προκήρυξη δημοσιεύεται από τους αναθέτοντες φορείς στο «προφίλ αγοραστή» τους, οι αναθέτοντες φορείς αποστέλλουν γνωστοποίηση δημοσίευσής της στο «προφίλ αγοραστή» τους στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, σύμφωνα με το παράρτημα IX σημείο 3. Οι γνωστοποιήσεις περιέχουν τις πληροφορίες του παραρτήματος VI μέρος Β.

2. Όταν ο διαγωνισμός προκηρύσσεται μέσω περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης όσον αφορά κλειστές διαδικασίες και διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, η προκήρυξη πληροί όλες τις ακόλουθες απαιτήσεις:

α) αναφέρεται κατά τρόπο συγκεκριμένο στα αγαθά, τα έργα ή τις υπηρεσίες που θα αποτελέσουν το αντικείμενο της σύμβασης που πρόκειται να συναφθεί·

β) επισημαίνει ότι η σύμβαση θα ανατεθεί μέσω κλειστής ή διαδικασίας με διαπραγμάτευση, χωρίς μεταγενέστερη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, και καλεί τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να εκδηλώσουν το ενδιαφέρον τους·

γ) περιέχει, εκτός από τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα VI μέρος A τμήμα I, και τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα VI μέρος A τμήμα II·

δ) έχει αποσταλεί προς δημοσίευση μεταξύ 35 ημερών και 12 μηνών πριν από την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.

Οι ανωτέρω προκηρύξεις δεν δημοσιεύονται σε «προφίλ αγοραστή». Ωστόσο, η τυχόν πρόσθετη δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο σύμφωνα με το άρθρο 72 μπορεί να πραγματοποιηθεί σε «προφίλ αγοραστή».

Η περίοδος που καλύπτεται από την περιοδική ενδεικτική προκήρυξη διαρκεί κατ' ανώτατο όριο 12 μήνες από την ημερομηνία αποστολής της προς δημοσίευση. Ωστόσο, στην περίπτωση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, η περιοδική ενδεικτική προκήρυξη που αναφέρεται στο άρθρο 92 παράγραφος 1 στοιχείο β) μπορεί να καλύπτει περίοδο μεγαλύτερη των 12 μηνών.

Άρθρο 68

Ανακοινώσεις για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής

1. Όταν οι αναθέτοντες φορείς επιλέγουν να εφαρμόσουν σύστημα προεπιλογής, σύμφωνα με το άρθρο 77, για το σύστημα προεπιλογής συντάσσεται ανακοίνωση, όπως προβλέπεται στο παράρτημα X, η οποία αναφέρει το σκοπό τον οποίο εξυπηρετεί το σύστημα προεπιλογής και τις λεπτομέρειες της πρόσβασης στους κανόνες που το διέπουν.

2. Οι αναθέτοντες φορείς αναφέρουν στην ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής την περίοδο ισχύος του συστήματος προεπιλογής. Ενημερώνουν την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για οποιαδήποτε αλλαγή στην περίοδο ισχύος, μέσω των κατάλληλων τυποποιημένων εντύπων:

α) εάν η περίοδος ισχύος μεταβληθεί χωρίς να διακοπεί το σύστημα, μέσω του εντύπου για την ανακοίνωση της ύπαρξης συστήματος προεπιλογής·

β) εάν παύει η λειτουργία του συστήματος, μέσω της γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης που αναφέρεται στο άρθρο 70.

Άρθρο 69

Γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης

Οι γνωστοποιήσεις προκήρυξης σύμβασης χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού για όλες τις διαδικασίες. Περιέχουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στο σχετικό τμήμα του παραρτήματος XI και δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 71.

Άρθρο 70

Γνωστοποιήσεις ανάθεσης σύμβασης

1. Το αργότερο 30 ημέρες από τη σύναψη σύμβασης ή συμφωνίας-πλαισίου, μετά τη λήψη απόφασης για την ανάθεση ή τη σύναψή της, οι αναθέτοντες φορείς αποστέλλουν γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας προμήθειας.

Η εν λόγω γνωστοποίηση περιέχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα XII και δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 71.

2. Εάν η προκήρυξη διαγωνισμού για τη σχετική σύμβαση είχε γίνει υπό τη μορφή περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης και ο αναθέτων φορέας αποφασίσει να μην αναθέσει περαιτέρω συμβάσεις κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από την περιοδική ενδεικτική προκήρυξη, η γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης περιέχει σχετική επισήμανση.

Στην περίπτωση συμφωνιών-πλαισίων που συνάπτονται σύμφωνα με το άρθρο 51, οι αναθέτοντες φορείς απαλλάσσονται από την υποχρέωση αποστολής γνωστοποίησης με τα αποτελέσματα της διαδικασίας προμήθειας για κάθε σύμβαση που βασίζεται στη συμφωνία-πλαίσιο. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτοντες φορείς συγκεντρώνουν σε τριμηνιαία βάση τις γνωστοποιήσεις των αποτελεσμάτων των διαδικασιών προμήθειας για συμβάσεις που βασίζονται στη συμφωνία-πλαίσιο. Στην περίπτωση αυτή, οι αναθέτοντες φορείς αποστέλλουν τις συγκεντρωμένες γνωστοποιήσεις το αργότερο 30 ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου.

Οι αναθέτοντες φορείς αποστέλλουν τη γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης που βασίζεται σε δυναμικό σύστημα αγορών, το αργότερο 30 ημέρες μετά τη σύναψη κάθε σύμβασης. Μπορούν, ωστόσο, να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις αυτές σε τριμηνιαία βάση. Στην περίπτωση αυτή, αποστέλλουν τις συγκεντρωμένες γνωστοποιήσεις το αργότερο 30 ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου.

3. Οι πληροφορίες που παρέχονται σύμφωνα με το παράρτημα XII και προορίζονται να δημοσιευθούν, δημοσιεύονται σύμφωνα με το παράρτημα IX. Ορισμένες πληροφορίες σχετικά με τη σύναψη της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου μπορούν να μην δημοσιεύονται, όταν η γνωστοποίησή τους μπορεί να εμποδίσει την εφαρμογή των νόμων, να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, ή να θίξει νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων, ή τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ οικονομικών φορέων.

Στην περίπτωση συμβάσεων υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης («υπηρεσίες Ε&Α»), οι πληροφορίες σχετικά με τη φύση και την ποσότητα των υπηρεσιών μπορούν να περιοριστούν:

α) στην ένδειξη «υπηρεσίες Ε&Α» σε περίπτωση που η σύμβαση έχει ανατεθεί με διαδικασία με διαπραγμάτευση χωρίς προκήρυξη διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 50 στοιχείο β)·

β) πληροφορίες τουλάχιστον τόσο αναλυτικές όσο αναφέρονται στη προκήρυξη που χρησιμοποιήθηκε ως μέσο για την προκήρυξη του διαγωνισμού.

4. Οι πληροφορίες που παρέχονται σύμφωνα με το παράρτημα XII και δηλώνονται ως μη δημοσιεύσιμες, δημοσιεύονται μόνο σε απλουστευμένη μορφή και σύμφωνα με το παράρτημα IX για στατιστικούς λόγους.

Άρθρο 71

Σύνταξη και λεπτομέρειες δημοσίευσης των γνωστοποιήσεων

1. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 67 έως 70 περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που προβλέπονται στα παραρτήματα VI μέρος Α, VI μέρος Β, X, XI και XII υπό τη μορφή τυποποιημένων εντύπων, συμπεριλαμβανομένων των τυποποιημένων εντύπων για τα διορθωτικά.

Η Επιτροπή καταρτίζει τα τυποποιημένα αυτά έντυπα μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 105.

2. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 67 έως 70 συντάσσονται, διαβιβάζονται με ηλεκτρονικά μέσα στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δημοσιεύονται σύμφωνα με το παράρτημα IX. Οι γνωστοποιήσεις δημοσιεύονται το αργότερο πέντε ημέρες μετά την αποστολή τους. Τα έξοδα δημοσίευσης των γνωστοποιήσεων από την Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης βαρύνουν την Ένωση.

3. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 67 έως 70 δημοσιεύονται εξ ολοκλήρου στην ή στις επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης, που επιλέγει ο αναθέτων φορέας. Αυθεντικό θεωρείται μόνο το ή τα κείμενα που δημοσιεύονται στην εν λόγω γλώσσα ή γλώσσες. Περίληψη των σημαντικότερων στοιχείων κάθε γνωστοποίησης δημοσιεύεται και στις λοιπές επίσημες γλώσσες των θεσμικών οργάνων της Ένωσης.

4. Η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης διασφαλίζει ότι συνεχίζεται η δημοσίευση του πλήρους κειμένου και της περίληψης των περιοδικών ενδεικτικών διακηρύξεων που αναφέρονται στο άρθρο 67 παράγραφος 2, των προκηρύξεων διαγωνισμού για τη θέσπιση ενός δυναμικού συστήματος αγορών όπως αναφέρονται στο άρθρο 52 παράγραφος 4 στοιχείο α), καθώς και των ανακοινώσεων για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής που χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 4 στοιχείο β):

α) σε περίπτωση που πρόκειται για περιοδικές ενδεικτικές προκηρύξεις, για 12 μήνες ή μέχρι την παραλαβή γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης όπως προβλέπεται στο άρθρο 70 παράγραφος 2 στην οποία αναφέρεται ότι δεν θα ανατεθούν περαιτέρω συμβάσεις κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου που καλύπτεται από την προκήρυξη του διαγωνισμού. Ωστόσο, στην περίπτωση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, η περιοδική ενδεικτική προκήρυξη που αναφέρεται στο άρθρο 92 παράγραφος 1 στοιχείο β) εξακολουθεί να δημοσιεύεται μέχρι τα τέλη της αρχικά αναφερθείσας περιόδου ισχύος ή μέχρι την παραλαβή γνωστοποίησης ανάθεσης σύμβασης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 70, στην οποία αναφέρεται ότι δεν θα ανατεθούν περαιτέρω συμβάσεις κατά τη διάρκεια της δωδεκάμηνης περιόδου που καλύπτεται από την προκήρυξη του διαγωνισμού,

β) σε περίπτωση που πρόκειται για προκηρύξεις διαγωνισμών για τη δημιουργία δυναμικού συστήματος αγορών, κατά την περίοδο ισχύος του δυναμικού συστήματος αγορών·

γ) σε περίπτωση ανακοινώσεων για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, την περίοδο ισχύος τους.

5. Οι αναθέτοντες φορείς οφείλουν να είναι σε θέση να αποδεικνύουν την ημερομηνία αποστολής των γνωστοποιήσεων.

Η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης χορηγεί στον αναθέτοντα φορέα βεβαίωση της παραλαβής της γνωστοποίησης και της δημοσίευσης των πληροφοριών που του διαβίβασε, επισημαίνοντας την ημερομηνία της εν λόγω δημοσίευσης. Η βεβαίωση αυτή συνιστά απόδειξη της δημοσίευσης.

6. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να δημοσιεύουν προκηρύξεις για συμβάσεις έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών που δεν υπόκεινται στην προβλεπόμενη στην παρούσα οδηγία υποχρέωση δημοσίευσης, υπό την προϋπόθεση ότι οι εν λόγω προκηρύξεις αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης με ηλεκτρονικά μέσα, με τον μορφότυπο και σύμφωνα με τις λεπτομέρειες διαβίβασης που αναφέρονται στο παράρτημα IX.

Άρθρο 72

Δημοσίευση σε εθνικό επίπεδο

1. Οι προκηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 67 έως 70 καθώς και οι πληροφορίες που περιέχουν δεν δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο πριν από την ημερομηνία δημοσίευσης σύμφωνα με το άρθρο 71. Ωστόσο, η δημοσίευση μπορεί να πραγματοποιείται σε κάθε περίπτωση σε εθνικό επίπεδο, όταν οι αναθέτοντες φορείς δεν έχουν ενημερωθεί σχετικά με τη δημοσίευση εντός 48 ωρών από την επιβεβαίωση της παραλαβής της γνωστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 71.

2. Οι γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δεν περιλαμβάνουν πληροφορίες άλλες από εκείνες που περιέχονται στις γνωστοποιήσεις που αποστέλλονται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή», αλλά αναφέρουν την ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης που εστάλη στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της δημοσίευσης στο «προφίλ αγοραστή».

3. Οι περιοδικές ενδεικτικές διακηρύξεις δεν δημοσιεύονται στο «προφίλ αγοραστή» πριν από την αποστολή στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης της γνωστοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευσή τους υπό τη μορφή αυτή. Αναφέρουν δε την ημερομηνία αυτής της αποστολής.

Άρθρο 73

Ηλεκτρονική διάθεση των εγγράφων της προμήθειας

1. Οι αναθέτοντες φορείς προσφέρουν ελεύθερη, άμεση, πλήρη και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση στα έγγραφα της προμήθειας από την ημερομηνία δημοσίευσης της γνωστοποίησης σύμφωνα με το άρθρο 71 ή την ημερομηνία αποστολής της πρόσκλησης επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος.

Σε περίπτωση που το μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού είναι η ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, η εν λόγω πρόσβαση παρέχεται το συντομότερο δυνατόν και το αργότερο κατά την αποστολή της πρόσκλησης υποβολής προσφορών ή συμμετοχής σε διαπραγμάτευση. Το κείμενο της γνωστοποίησης ή των προσκλήσεων διευκρινίζει τη διαδικτυακή διεύθυνση εκ της οποίας διατίθενται τα έγγραφα της προμήθειας.

Όταν δεν μπορεί να προσφερθεί ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα προμηθειών για έναν από τους λόγους που αναφέρονται στο άρθρο 40 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της παρούσας οδηγίας, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αναφέρουν στη γνωστοποίηση ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος ότι τα σχετικά έγγραφα της προμήθειας θα διαβιβαστούν με μέσα άλλα πλην των ηλεκτρονικών μέσων, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του παρόντος άρθρου. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία υποβολής προσφορών παρατείνεται κατά πέντε ημέρες, εκτός από περιπτώσεις των οποίων ο επείγων χαρακτήρας είναι δεόντως αιτιολογημένος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 45 παράγραφος 3 και όταν η προθεσμία ορίζεται με αμοιβαία συμφωνία δυνάμει του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 46 ή του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 47.

Όταν δεν είναι δυνατόν να παρέχεται ελεύθερη, άμεση και πλήρης δωρεάν ηλεκτρονική πρόσβαση σε ορισμένα έγγραφα για την προμήθεια διότι οι αναθέτοντες φορείς έχουν σκοπό να εφαρμόζουν το άρθρο 39 παράγραφος 2, αναφέρουν στην προκήρυξη ή στην πρόσκληση επιβεβαίωσης ενδιαφέροντος, ή σε περίπτωση που το μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού είναι η ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, ποια μέτρα απαιτούν τα οποία αποσκοπούν στην προστασία του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών, και πώς μπορεί να παρέχεται πρόσβαση στα σχετικά έγγραφα. Στην περίπτωση αυτή, η προθεσμία υποβολής προσφορών παρατείνεται κατά πέντε ημέρες, εκτός από περιπτώσεις των οποίων ο επείγων χαρακτήρας είναι δεόντως αιτιολογημένος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 45 παράγραφος 3 και όταν η προθεσμία ορίζεται με αμοιβαία συμφωνία δυνάμει του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 46 ή του δευτέρου εδαφίου της παραγράφου 2 του άρθρου 47.

2. Εφόσον ζητούνται εγκαίρως, οι αναθέτοντες φορείς παρέχουν σε όλους τους προσφέροντες που συμμετέχουν στη διαδικασία προμήθειας συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τις προδιαγραφές και τυχόν δικαιολογητικά έγγραφα, το αργότερο έξι ημέρες πριν από τη λήξη της προθεσμίας που έχει οριστεί για την παραλαβή των προσφορών. Σε περίπτωση ταχείας ανοικτής διαδικασίας όπως αναφέρεται στο άρθρο 45 παράγραφος 3, η προθεσμία αυτή ανέρχεται σε τέσσερις ημέρες.

Άρθρο 74

Προσκλήσεις σε υποψηφίους

1. Στις κλειστές διαδικασίες, στις διαδικασίες ανταγωνιστικού διαλόγου, στις συμπράξεις καινοτομίας και στις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, οι αναθέτοντες φορείς προσκαλούν ταυτοχρόνως και γραπτώς τους επιλεγέντες υποψηφίους να υποβάλουν τις προσφορές τους, να συμμετάσχουν στο διάλογο ή σε διαπραγμάτευση.

Εάν ως μέσον προκήρυξης διαγωνισμού χρησιμοποιείται περιοδική ενδεικτική προκήρυξη, σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 4 στοιχείο α), οι αναθέτοντες φορείς προσκαλούν ταυτοχρόνως και γραπτώς τους οικονομικούς φορείς που έχουν εκδηλώσει το ενδιαφέρον τους να επιβεβαιώσουν ότι εξακολουθούν να ενδιαφέρονται.

2. Οι προσκλήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν παραπομπή στην ηλεκτρονική διεύθυνση στην οποία διατίθενται απευθείας με ηλεκτρονικά μέσα τα έγγραφα της προμήθειας. Οι προσκλήσεις συνοδεύονται από τα έγγραφα της προμήθειας, εφόσον τα εν λόγω έγγραφα δεν καθίστανται αντικείμενο ελεύθερης, άμεσης, πλήρους και δωρεάν πρόσβασης για τους λόγους που εκτίθενται στο άρθρο 73 παράγραφος 1 τρίτο ή τέταρτο εδάφιο και δεν διατίθενται ήδη με οποιονδήποτε άλλο τρόπο. Επιπλέον, οι προσκλήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που ορίζονται στο παράρτημα XIII.

Άρθρο 75

Ενημέρωση των αιτούντων προεπιλογή, των υποψηφίων και των προσφερόντων

1. Οι αναθέτοντες φορείς ενημερώνουν, το συντομότερο δυνατόν, όλους τους υποψηφίους και τους προσφέροντες για τις αποφάσεις που λαμβάνονται σχετικά με τη σύναψη συμφωνίας-πλαισίου, την ανάθεση της σύμβασης ή την αποδοχή σε ένα δυναμικό σύστημα αγορών, συμπεριλαμβανομένων των λόγων για τους οποίους αποφάσισαν να μη συνάψουν συμφωνία-πλαίσιο, να μην αναθέσουν σύμβαση για την οποία προκηρύχθηκε διαγωνισμός, ή να αρχίσουν νέα διαδικασία ή να μη θέσουν σε εφαρμογή δυναμικό σύστημα αγορών.

2. Κατόπιν αιτήσεως του υποψηφίου ή προσφέροντος, οι αναθέτοντες φορείς γνωστοποιούν το συντομότερο δυνατόν και σε κάθε περίπτωση εντός 15 ημερών από την παραλαβή γραπτής αίτησης:

α) σε τυχόν απορριφθέντες υποψηφίους, τους λόγους για την απόρριψη της αίτησης συμμετοχής τους,

β) σε τυχόν απορριφθέντες προσφέροντες, τους λόγους για την απόρριψη της προσφοράς τους· στις δε περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 60 παράγραφοι 5 και 6, αιτιολογούν επίσης την απόφασή τους περί μη ισοδυναμίας ή την απόφασή τους ότι τα έργα, οι προμήθειες ή οι υπηρεσίες δεν ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις περί απόδοσης ή λειτουργίας,

γ) σε προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τα χαρακτηριστικά και τα σχετικά πλεονεκτήματα της επιλεγείσας προσφοράς, καθώς και την επωνυμία του αναδόχου ή των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας-πλαισίου,

δ) σε προσφέροντες που έχουν υποβάλει παραδεκτή προσφορά, τη διεξαγωγή και την πρόοδο των διαπραγματεύσεων και του διαλόγου με τους προσφέροντες.

3. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να αποφασίζουν να μη γνωστοποιήσουν ορισμένες πληροφορίες που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, σχετικά με την ανάθεση της σύμβασης, τη σύναψη της συμφωνίας-πλαισίου ή την αποδοχή σε δυναμικό σύστημα αγορών, εφόσον η κοινολόγηση θα αποτελούσε εμπόδιο για την εφαρμογή των νόμων ή θα ήταν αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον ή θα έθιγε νόμιμα εμπορικά συμφέροντα δημόσιων ή ιδιωτικών οικονομικών φορέων, ή θα μπορούσε να θίξει τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ οικονομικών φορέων.

4. Οι αναθέτοντες φορείς που θεσπίζουν και διαχειρίζονται σύστημα προεπιλογής ενημερώνουν τους αιτούντες ως προς την απόφαση που λαμβάνουν σχετικά με την προεπιλογή εντός έξι μηνών.

Εάν για την απόφαση σχετικά με την προεπιλογή, απαιτείται διάστημα άνω του τετραμήνου από την κατάθεση της αίτησης προεπιλογής, ο αναθέτων φορέας γνωστοποιεί στον αιτούντα, μέσα σε δύο μήνες από την κατάθεση αυτή, τους λόγους που δικαιολογούν την παράταση της προθεσμίας και την ημερομηνία κατά την οποία θα γίνει δεκτή ή θα απορριφθεί η αίτησή του.

5. Οι αιτούντες η αίτηση προεπιλογής των οποίων απορρίπτεται πρέπει να ενημερώνονται, το συντομότερο δυνατόν, και εντός δεκαπέντε ημερών το αργότερο από την ημερομηνία της απορριπτικής απόφασης, ως προς την απορριπτική απόφαση και ως προς τους λόγους της απόφασης αυτής. Οι λόγοι αυτοί πρέπει να βασίζονται στα κριτήρια προεπιλογής, που ορίζονται στο άρθρο 77 παράγραφος 2.

6. Οι αναθέτοντες φορείς που θεσπίζουν και διαχειρίζονται σύστημα προεπιλογής μπορούν να περατώνουν τη διαδικασία προεπιλογής ενός οικονομικού φορέα μόνο για λόγους που στηρίζονται στα κριτήρια προεπιλογής, που αναφέρονται στο άρθρο 77 παράγραφος 2. Η πρόθεση περάτωσης της διαδικασίας προεπιλογής κοινοποιείται γραπτώς στον οικονομικό φορέα τουλάχιστον δεκαπέντε ημέρες πριν από την ημερομηνία που προβλέπεται για την περάτωση της διαδικασίας προεπιλογής, με μνεία του λόγου ή των λόγων που οδήγησαν σε αυτήν.

Τμήμα 3

Επιλογή των συμμετεχόντων και ανάθεση των συμβάσεων

Άρθρο 76

Γενικές αρχές

1. Για τους σκοπούς της επιλογής των συμμετεχόντων στις διαδικασίες προμήθειας εφαρμόζονται οι ακόλουθοι κανόνες:

α) οι αναθέτοντες φορείς που έχουν θεσπίσει κανόνες και κριτήρια αποκλεισμού των προσφερόντων ή των υποψηφίων σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 1 ή με το άρθρο 80 παράγραφος 1, αποκλείουν τους οικονομικούς φορείς που προσδιορίζονται σύμφωνα με τους εν λόγω κανόνες και πληρούν τα εν λόγω κριτήρια·

β) επιλέγουν τους προσφέροντες και τους υποψηφίους σύμφωνα με τους αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που θεσπίζονται δυνάμει των άρθρων 78 και 80·

γ) στις κλειστές διαδικασίες, στις διαδικασίες με διαπραγμάτευση με προκήρυξη διαγωνισμού, στους ανταγωνιστικούς διαλόγους και στις συμπράξεις καινοτομίας, περιορίζουν, ενδεχομένως, τον αριθμό των επιλεγέντων υποψηφίων δυνάμει των στοιχείων α) και β) της παρούσας παραγράφου, σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 2.

2. Όταν η έναρξη του διαγωνισμού πραγματοποιείται με ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής και ενόψει της επιλογής των συμμετεχόντων σε διαδικασίες προμήθειας για τις ειδικές συμβάσεις που αποτελούν αντικείμενο της προκήρυξης του διαγωνισμού, οι αναθέτοντες φορείς:

α) επιλέγουν τους οικονομικούς φορείς σύμφωνα με το άρθρο 77·

β) εφαρμόζουν τις διατάξεις της παραγράφου 1 που αφορούν τις κλειστές ή με διαπραγμάτευση διαδικασίες, τους ανταγωνιστικούς διαλόγους ή τις συμπράξεις καινοτομίας στους εν λόγω οικονομικούς φορείς.

3. Οι αναθέτοντες φορείς δεν μπορούν, όταν επιλέγουν τους συμμετέχοντες σε μια διαδικασία κλειστή ή με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικό διάλογο ή σε μια σύμπραξη καινοτομίας, όταν λαμβάνουν την απόφασή τους για την προεπιλογή ή όταν αναπροσαρμόζουν τα κριτήρια και τους κανόνες προεπιλογής:

α) να επιβάλλουν διοικητικούς, τεχνικούς ή χρηματοοικονομικούς όρους σε ορισμένους οικονομικούς φορείς, εφόσον δεν θα τους επέβαλλαν σε άλλους·

β) να απαιτούν δοκιμές ή αποδεικτικά στοιχεία για θέματα ως προς τα οποία υπάρχουν ήδη αντικειμενικές αποδείξεις.

4. Όταν οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση που πρέπει να υποβάλλονται από τους οικονομικούς φορείς είναι ή εμφανίζονται ελλιπείς ή λανθασμένες, ή λείπουν συγκεκριμένα έγγραφα, οι αναθέτοντες φορείς δύνανται, εκτός εάν προβλέπεται άλλως από την εθνική νομοθεσία για την εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, να απαιτούν από τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να υποβάλλουν, να συμπληρώνουν, να αποσαφηνίζουν ή να ολοκληρώνουν τις σχετικές πληροφορίες ή τεκμηρίωση εντός εύλογης προθεσμίας υπό την προϋπόθεση ότι οι αιτήσεις αυτές υποβάλλονται σε πλήρη συμμόρφωση με τις αρχές της ίσης μεταχείρισης και της διαφάνειας.

5. Οι αναθέτοντες φορείς ελέγχουν τη συμβατότητα των προσφορών που έχουν υποβάλει οι επιλεγμένοι προσφέροντες προς τους κανόνες και τις απαιτήσεις που ισχύουν για τις προσφορές και αναθέτουν τη σύμβαση βάσει των κριτηρίων που προβλέπονται στα άρθρα 82 και 84, λαμβάνοντας υπόψη το άρθρο 64.

6. Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να αποφασίζουν να μην αναθέσουν σύμβαση στον προσφέροντα ο οποίος υποβάλλει την καλύτερη προσφορά, όταν διαπιστώνουν ότι η προσφορά δεν τηρεί τις ισχύουσες υποχρεώσεις που προβλέπονται στο άρθρο 36 παράγραφος 2.

7. Σε ανοικτές διαδικασίες, οι αναθέτοντες φορείς μπορεί να αποφασίσουν να εξετάσουν τις προσφορές πριν από την επαλήθευση της καταλληλότητας των προσφερόντων, εφόσον τηρούνται οι σχετικές διατάξεις των άρθρων 76 έως 84, συμπεριλαμβανομένου του κανόνα ότι η σύμβαση δεν θα ανατεθεί σε προσφέροντα που θα έπρεπε να έχει αποκλειστεί δυνάμει του άρθρου 80 ή που δεν πληροί τα κριτήρια επιλογής που ορίζει ο αναθέτων φορέας, σύμφωνα με το άρθρο 78 παράγραφος 1 και το άρθρο 80.

Τα κράτη μέλη μπορούν να αποκλείουν τη χρήση της διαδικασίας του πρώτου εδαφίου ή να την περιορίζουν σε ορισμένα είδη προμηθειών ή σε ειδικές περιπτώσεις.

8. Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 103 για την τροποποίηση του καταλόγου του παραρτήματος XIV, εφόσον κρίνεται απαραίτητο, με σκοπό την προσθήκη νέων διεθνών συμφωνιών που έχουν επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη ή σε περίπτωση που οι αναφερόμενες υφιστάμενες διεθνείς συμφωνίες δεν απολαύουν πλέον της επικύρωσης του συνόλου των κρατών μελών ή έχουν υποστεί άλλες τροποποιήσεις, επί παραδείγματι όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής, το περιεχόμενο ή την ονομασία τους.

Ενότητα 1

Προεπιλογή και ποιοτική επιλογή

Άρθρο 77

Συστήματα προεπιλογής

1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν, εφόσον το επιθυμούν, να θεσπίζουν και να διαχειρίζονται σύστημα προεπιλογής των οικονομικών φορέων.

Οι αναθέτοντες φορείς, οι οποίοι θεσπίζουν ή διαχειρίζονται ένα σύστημα προεπιλογής εξασφαλίζουν τη δυνατότητα των οικονομικών φορέων να υποβάλλουν, ανά πάσα στιγμή, αίτηση για προεπιλογή.

2. Το σύστημα που προβλέπεται στην παράγραφο 1 είναι δυνατόν να περιλαμβάνει διάφορα στάδια προεπιλογής.

Οι αναθέτοντες φορείς θεσπίζουν αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή οικονομικών φορέων που υποβάλουν αίτηση για προεπιλογή, καθώς και αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια για τη λειτουργία του συστήματος προεπιλογής, που καλύπτουν θέματα όπως η εγγραφή στο σύστημα, η περιοδική επικαιροποίηση των προεπιλογών, αν υπάρχουν, και η διάρκεια του συστήματος.

Όταν τα εν λόγω κριτήρια και κανόνες περιέχουν τεχνικές προδιαγραφές, εφαρμόζονται τα άρθρα 60 έως 62. Τα κριτήρια και κανόνες είναι δυνατόν να αναπροσαρμόζονται, εάν παρίσταται ανάγκη.

3. Τα κριτήρια και κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο 2 παρέχονται, κατ' αίτηση, στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς. Η αναπροσαρμογή αυτών των κριτηρίων και κανόνων ανακοινώνεται στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς.

Εάν ένας αναθέτων φορέας κρίνει ότι το σύστημα προεπιλογής ορισμένων τρίτων φορέων ή οργανισμών ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του, ανακοινώνει στους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς τις επωνυμίες των εν λόγω τρίτων φορέων ή οργανισμών.

4. Τηρείται μητρώο των προεπιλεγέντων οικονομικών φορέων· το μητρώο αυτό μπορεί να χωρίζεται σε κατηγορίες ανάλογα με τα είδη των συμβάσεων για τις οποίες ισχύει η προεπιλογή.

5. Όταν η προκήρυξη του διαγωνισμού γίνεται με ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής, οι συγκεκριμένες συμβάσεις έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών που καλύπτονται από το σύστημα προεπιλογής ανατίθενται με κλειστές διαδικασίες ή διαδικασίες με διαπραγμάτευση, όπου όλοι οι προσφέροντες ή οι συμμετέχοντες επιλέγονται μεταξύ των υποψηφίων που έχουν ήδη προεπιλεγεί βάσει ενός τέτοιου συστήματος.

6. Οποιαδήποτε τέλη χρεώνονται σε σχέση με τις αιτήσεις προεπιλογής ή με την επικαιροποίηση ή τη διατήρηση ήδη χορηγηθείσας προεπιλογής σύμφωνα με το σύστημα προεπιλογής είναι ανάλογες του παραγόμενου κόστους.

Άρθρο 78

Κριτήρια ποιοτικής επιλογής

1. Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να θεσπίζουν αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια αποκλεισμού και επιλογής των προσφερόντων ή των υποψηφίων· οι εν λόγω κανόνες και κριτήρια είναι στη διάθεση των ενδιαφερόμενων οικονομικών φορέων.

2. Εάν οι αναθέτοντες φορείς χρειάζεται να εξασφαλίσουν μια κατάλληλη ισορροπία μεταξύ των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών της διαδικασίας προμήθειας και των πόρων που απαιτούνται για την εκτέλεσή της, μπορούν, σε κλειστές διαδικασίες ή σε διαδικασίες με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικούς διαλόγους ή σε συμπράξεις καινοτομίας, να θεσπίσουν αντικειμενικούς κανόνες και κριτήρια που αντανακλούν την ανάγκη αυτή και να επιτρέψουν στον αναθέτοντα φορέα να μειώσει τον αριθμό των υποψηφίων που θα προσκληθούν να υποβάλουν προσφορές ή να συμμετάσχουν σε διαπραγμάτευση. Ο αριθμός των επιλεγέντων υποψηφίων πρέπει οπωσδήποτε να λαμβάνει υπόψη την ανάγκη εξασφάλισης επαρκούς ανταγωνισμού.

Άρθρο 79

Στήριξη στις ικανότητες άλλων φορέων

1. Εάν οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των οικονομικών φορέων που υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής σε ένα σύστημα προεπιλογής περιλαμβάνουν απαιτήσεις σχετικά με την οικονομική και χρηματοπιστωτική ικανότητα του οικονομικού φορέα, ή με τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητές του, ο οικονομικός φορέας μπορεί, οσάκις απαιτείται, να στηρίζεται στις δυνατότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με τους εν λόγω φορείς. Όσον αφορά τα κριτήρια αναφορικά με τους τίτλους σπουδών και επαγγελματικών προσόντων του παρόχου υπηρεσιών ή του εργολήπτη ή των διευθυντικών στελεχών της επιχείρησης ή της οικείας επαγγελματικής πείρας, οι οικονομικοί φορείς δύνανται ωστόσο να στηρίζονται μόνο στις ικανότητες άλλων φορέων εφόσον οι τελευταίοι εκτελούν τα έργα ή παρέχουν τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι εν λόγω ικανότητες. Όταν ένας οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, πρέπει να αποδεικνύει στον αναθέτοντα φορέα ότι θα διαθέτει τα μέσα αυτά καθ' όλη την περίοδο ισχύος του συστήματος προεπιλογής, π.χ. με την παρουσίαση δέσμευσης εκ μέρους των εν λόγω φορέων.

Εφόσον, δυνάμει του άρθρου 80 της παρούσας οδηγίας, οι αναθέτοντες φορείς αναφέρονται στα κριτήρια εξαίρεσης ή επιλογής που προβλέπονται από την οδηγία 2014/24/ΕΕ, οι αναθέτοντες φορείς επαληθεύουν σύμφωνα με το άρθρο 80 παράγραφος 3 της παρούσας οδηγίας εάν οι άλλοι φορείς στην ικανότητα των οποίων ο οικονομικός φορέας προτίθεται να στηρίζεται πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής ή εάν υφίστανται λόγοι εξαίρεσης, στους οποίους αναφέρονται οι αναθέτοντες φορείς δυνάμει του άρθρου 57 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Ο αναθέτων φορέας απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει φορέα έναντι του οποίου συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, τους οποίους ανέφερε ο αναθέτων φορέας. Ο αναθέτων φορέας δύναται να απαιτήσει, ή να υποχρεωθεί από το κράτος μέλος να απαιτήσει, από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει φορέα έναντι του οποίου συντρέχουν μη υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, τους οποίους ανέφερε ο αναθέτων φορέας.

Όταν οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, ο αναθέτων φορέας μπορεί να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα και τους φορείς αυτούς να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.

Υπό τους ιδίους όρους, ένας όμιλοοικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 37 παράγραφος 2, μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στον όμιλο ή άλλων φορέων.

2. Εάν οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτές διαδικασίες, σε κλειστές διαδικασίες, σε διαδικασίες με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικούς διαλόγους ή σε συμπράξεις καινοτομίας, περιλαμβάνουν απαιτήσεις σχετικά με την οικονομική και χρηματοπιστωτική ικανότητα του οικονομικού φορέα, ή με τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητές του, ο οικονομικός φορέας μπορεί, οσάκις απαιτείται και για μια συγκεκριμένη σύμβαση, να στηρίζεται στις δυνατότητες άλλων φορέων, ασχέτως της νομικής φύσης των δεσμών του με τους εν λόγω φορείς. Όσον αφορά τα κριτήρια αναφορικά με τους τίτλους σπουδών και επαγγελματικών προσόντων του παρόχου υπηρεσιών ή του εργολήπτη ή των διευθυντικών στελεχών της επιχείρησης ή της οικείας επαγγελματικής πείρας, οι οικονομικοί φορείς δύνανται ωστόσο να στηρίζονται μόνο στις ικανότητες άλλων φορέων εφόσον οι τελευταίοι εκτελούν τα έργα ή παρέχουν τις υπηρεσίες για τις οποίες απαιτούνται οι εν λόγω ικανότητες. Όταν ένας οικονομικός φορέας επιθυμεί να στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων, πρέπει να αποδεικνύει στον αναθέτοντα φορέα ότι διαθέτει τα απαραίτητα μέσα, π.χ. με την παρουσίαση σχετικής δέσμευσης εκ μέρους των εν λόγω φορέων.

Εφόσον, δυνάμει του άρθρου 80 της παρούσας οδηγίας, οι αναθέτοντες φορείς αναφέρονται στα κριτήρια εξαίρεσης ή επιλογής που προβλέπονται από την οδηγία 2014/24/ΕΕ, οι αναθέτοντες φορείς επαληθεύουν σύμφωνα με το άρθρο 80 παράγραφος 3 της παρούσας οδηγίας εάν οι άλλοι φορείς στην ικανότητα των οποίων ο οικονομικός φορέας προτίθεται να στηρίζεται πληρούν τα σχετικά κριτήρια επιλογής ή εάν υφίστανται λόγοι εξαίρεσης, στους οποίους αναφέρονται οι αναθέτοντες φορείς δυνάμει του 57 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Ο αναθέτων φορέας απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει φορέα που δεν πληροί σχετικό κριτήριο επιλογής ή έναντι του οποίου συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, τους οποίους ανέφερε ο αναθέτων φορέας. Ο αναθέτων φορέας δύναται να απαιτήσει, ή να υποχρεωθεί από το κράτος μέλος να απαιτήσει, από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει φορέα έναντι του οποίου συντρέχουν μη υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού, τους οποίους ανέφερε ο αναθέτων φορέας.

Όταν οικονομικός φορέας στηρίζεται στις ικανότητες άλλων φορέων όσον αφορά τα κριτήρια που σχετίζονται με την οικονομική και χρηματοοικονομική επάρκεια, ο αναθέτων φορέας μπορεί να ζητήσει από τον οικονομικό φορέα και τους φορείς αυτούς να είναι από κοινού υπεύθυνοι για την εκτέλεση της σύμβασης.

Υπό τους ιδίους όρους, ένας όμιλοοικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 37, μπορεί να στηρίζεται στις ικανότητες των συμμετεχόντων στον όμιλο ή άλλων φορέων

3. Στην περίπτωση συμβάσεων έργων, συμβάσεων υπηρεσιών και εργασιών τοποθέτησης και εγκατάστασης στο πλαίσιο σύμβασης αγαθών, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να απαιτούν την εκτέλεση ορισμένων κρίσιμων καθηκόντων απευθείας από τον ίδιο τον προσφέροντα ή, σε περίπτωση που η προσφορά υποβάλλεται από κοινοπραξία οικονομικών φορέων, όπως αναφέρεται στο άρθρο 37 παράγραφος 2, από έναν από τους συμμετέχοντες στην κοινοπραξία αυτή.

Άρθρο 80

Χρήση των λόγων αποκλεισμού και των κριτηρίων επιλογής που προβλέπονται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ

1. Οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των οικονομικών φορέων που υποβάλλουν αίτηση προεπιλογής σε ένα σύστημα προεπιλογής, καθώς και οι αντικειμενικοί κανόνες και τα κριτήρια για τον αποκλεισμό και την επιλογή των υποψηφίων και των προσφερόντων σε ανοικτές διαδικασίες, σε κλειστές διαδικασίες, σε διαδικασίες με διαπραγμάτευση, σε ανταγωνιστικούς διαλόγους ή σε συμπράξεις καινοτομίας, μπορούν να περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που παρατίθενται στο άρθρο 57 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτήν.

Όταν ένας αναθέτων φορέας είναι αναθέτουσα αρχή, τα εν λόγω κριτήρια και κανόνες περιλαμβάνουν τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στο άρθρο 57 παράγραφοι 1 και 2 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

Εφόσον απαιτείται από τα κράτη μέλη, τα εν λόγω κριτήρια και κανόνες περιλαμβάνουν επιπλέον τους λόγους αποκλεισμού που απαριθμούνται στο άρθρο 57 παράγραφος 4 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο εν λόγω άρθρο.

2. Τα κριτήρια και οι κανόνες που αναφέρονται στην παράγραφο του παρόντος άρθρου 1 μπορούν να περιλαμβάνουν τα κριτήρια επιλογής που παρατίθενται στο άρθρο 58 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ με τους όρους και τις προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτήν, ιδιαίτερα όσον αφορά τα όρια για τις απαιτήσεις που αφορούν τους ετήσιους κύκλους εργασιών, όπως προβλέπεται στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του εν λόγω άρθρου.

3. Για τον σκοπό της εφαρμογής των παραγράφων 1 και 2 του παρόντος άρθρου, εφαρμόζονται τα άρθρα 59 έως 61 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

Άρθρο 81

Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης

1. Οι αναθέτοντες φορείς, εάν απαιτούν την προσκόμιση πιστοποιητικών εκδιδόμενων από ανεξάρτητους οργανισμούς που βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με ορισμένα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας, συμπεριλαμβανομένης της προσβασιμότητας για άτομα με ειδικές ανάγκες, παραπέμπουν σε συστήματα διασφάλισης ποιότητας βασιζόμενα στη σχετική σειρά ευρωπαϊκών προτύπων που έχουν πιστοποιηθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς. Αναγνωρίζουν δε ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς εδρεύοντες σε άλλα κράτη μέλη. Επίσης, κάνουν δεκτά άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα διασφάλισης ποιότητας, εφόσον ο ενδιαφερόμενος οικονομικός φορέας δεν είχε τη δυνατότητα να αποκτήσει τα εν λόγω πιστοποιητικά εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, υπό την προϋπόθεση ότι τα προτεινόμενα μέτρα διασφάλισης ποιότητας πληρούν τα απαιτούμενα πρότυπα διασφάλισης ποιότητας.

2. Εάν οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν την υποβολή πιστοποιητικών εκδιδομένων από ανεξάρτητους οργανισμούς που να βεβαιώνουν ότι ο οικονομικός φορέας συμμορφώνεται με συγκεκριμένα συστήματα ή πρότυπα όσον αφορά την περιβαλλοντική διαχείριση, παραπέμπουν στο σύστημα οικολογικής διαχείρισης και ελέγχου (EMAS) της Ένωσης ή σε άλλα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης που έχουν αναγνωριστεί σύμφωνα με το άρθρο 45 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1221/2009 ή σε άλλα πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα που έχουν εκδοθεί από διαπιστευμένους οργανισμούς. Αναγνωρίζουν δε ισοδύναμα πιστοποιητικά από οργανισμούς εδρεύοντες σε άλλα κράτη μέλη.

Όταν ο οικονομικός φορέας τεκμηριωμένα δεν είχε πρόσβαση στα εν λόγω πιστοποιητικά ή δεν είχε τη δυνατότητα να τα αποκτήσει εντός των σχετικών προθεσμιών για λόγους για τους οποίους δεν ευθύνεται ο ίδιος, ο αναθέτων φορέας αποδέχεται επίσης άλλα αποδεικτικά μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης, υπό την προϋπόθεση ότι ο οικονομικός φορέας αποδεικνύει ότι τα συγκεκριμένα μέτρα είναι ισοδύναμα με εκείνα που απαιτούνται βάσει του εφαρμοστέου συστήματος ή προτύπου περιβαλλοντικής διαχείρισης.

3. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών, κάθε πληροφορία σχετικά με τα έγγραφα που προσκομίζονται ως στοιχεία αποδεικτικά της συμμόρφωσης με ποιοτικά και περιβαλλοντικά πρότυπα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2.

Ενότητα 2

Ανάθεση της σύμβασης

Άρθρο 82

Κριτήρια ανάθεσης των συμβάσεων

1. Με την επιφύλαξη των εθνικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων σχετικά με την τιμή ορισμένων αγαθών ή την αμοιβή ορισμένων υπηρεσιών, οι αναθέτοντες φορείς βασίζουν την ανάθεση των συμβάσεων στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

2. Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά σύμφωνα με τη γνώμη του αναθέτοντος φορέα προσδιορίζεται βάσει της τιμής ή του κόστους, με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής, σύμφωνα με το άρθρο 83 και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητας, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων συμπεριλαμβανομένων, μεταξύ άλλων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών και/ή κοινωνικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης σύμβασης. Στα κριτήρια αυτά μπορούν να περιλαμβάνονται, φερ' ειπείν:

α) η ποιότητα, περιλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά και η εμπορία και οι σχετικοί όροι της·

β) η οργάνωση, τα προσόντα και η πείρα του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται η εκτέλεση της σύμβασης, σε περίπτωση που η ποιότητα του διατεθέντος προσωπικού μπορεί να έχει σημαντική επίδραση στο επίπεδο απόδοσης της σύμβασης· ή

γ) η εξυπηρέτηση μετά την πώληση και η τεχνική συνδρομή, οι όροι παράδοσης, όπως η ημερομηνία παράδοσης, η διαδικασία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης, οι δεσμεύσεις όσον αφορά τα εξαρτήματα και η ασφάλεια του εφοδιασμού.

Το στοιχείο του κόστους δύναται επίσης να λαμβάνει τη μορφή σταθερής τιμής ή κόστους βάσει του οποίου οι οικονομικοί φορείς θα ανταγωνίζονται αποκλειστικά και μόνο βάσει ποιοτικών κριτηρίων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτοντες φορείς δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης ή να περιορίζουν τη χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθετόντων φορέων ή ορισμένα είδη συμβάσεων.

3. Τα κριτήρια ανάθεσης θεωρούνται ότι συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης εφόσον συνδέονται με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που θα παρασχεθούν στο πλαίσιο της σύμβασης σε σχέση με οποιαδήποτε πτυχή της και σε οποιοδήποτε από τα στάδια του κύκλου ζωής της, περιλαμβανομένων και των παραγόντων που εμπλέκονται:

α) στη συγκεκριμένη διαδικασία παραγωγής, διάθεσης ή εμπορίας των εν λόγω έργων, αγαθών ή υπηρεσιών· ή

β) στη συγκεκριμένη διαδικασία άλλου σταδίου του κύκλου ζωής της,

έστω και αν οι εν λόγω παράγοντες δεν αποτελούν μέρος της υλικής υπόστασής της.

4. Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στον εν λόγω αναθέτοντα φορέα. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης. Εάν υπάρχουν αμφιβολίες, οι αναθέτοντες φορείς επαληθεύουν αποτελεσματικά την ακρίβεια των πληροφοριών και αποδείξεων τις οποίες παρέχουν οι προσφέροντες.

5. Ο αναθέτων φορέας διευκρινίζει στα έγγραφα της προμήθειας τη σχετική στάθμιση που προσδίδει σε καθένα από τα κριτήρια που έχουν επιλεγεί για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, εκτός εάν αυτό καθορίζεται μόνο βάσει της τιμής.

Η στάθμιση αυτή μπορεί να εκφράζεται με την πρόβλεψη περιθωρίου διακύμανσης με το κατάλληλο μέγιστο εύρος.

Εάν δεν είναι δυνατή η στάθμιση για αντικειμενικούς λόγους, ο αναθέτων φορέας αναφέρει τα κριτήρια με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας.

Άρθρο 83

Κοστολόγηση κύκλου ζωής

1. Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής καλύπτει, στον βαθμό που αρμόζει, ένα μέρος ή το σύνολο των ακόλουθων ειδών κόστους κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής ενός προϊόντος, μιας υπηρεσίας ή ενός έργου

α) κόστος που βαρύνει τον αναθέτοντα φορέα ή άλλους χρήστες, όπως:

i) το κόστος που σχετίζεται με την απόκτηση,

ii) το κόστος χρήσης, όπως για την κατανάλωση ενέργειας και άλλων πόρων,

iii) το κόστος συντήρησης,

iv) το κόστος που αφορά το τέλος του κύκλου ζωής, όπως το κόστος της συλλογής και της ανακύκλωσης·

β) το κόστος που οφείλεται σε περιβαλλοντικές εξωτερικές παρενέργειες που συνδέονται με το προϊόν, την υπηρεσία ή τις εργασίες στη διάρκεια του κύκλου ζωής, εφόσον η χρηματική αξία του μπορεί να προσδιοριστεί και να επαληθευτεί· στο κόστος αυτό μπορεί να περιλαμβάνεται το κόστος των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και άλλων εκπομπών ρύπων, καθώς και το κόστος για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.

2. Όταν μια αναθέτουσα αρχή αξιολογεί το κόστος χρησιμοποιώντας προσέγγιση κοστολόγησης του κύκλου ζωής, αναφέρει στα έγγραφα της προμήθειας τα δεδομένα που πρέπει να υποβάλουν οι προσφέροντες και τη μέθοδο που θα χρησιμοποιήσει για την κοστολόγηση του κύκλου ζωής βάσει των εν λόγω δεδομένων.

Η μέθοδος που χρησιμοποιείται για την αξιολόγηση του κόστους που οφείλεται σε περιβαλλοντικές εξωτερικές παρενέργειες οφείλει να πληροί το σύνολο των ακόλουθων προϋποθέσεων:

α) βασίζεται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις. Συγκεκριμένα, όταν δεν έχει εκπονηθεί για επαναλαμβανόμενη ή συνεχή εφαρμογή, δεν συνεπάγεται αδικαιολόγητα ευνοϊκή ή δυσμενή μεταχείριση ορισμένων οικονομικών φορέων·

β) είναι προσιτή σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·

γ) τα απαιτούμενα δεδομένα μπορούν να παρασχεθούν με εύλογες προσπάθειες από φυσιολογικά επιμελείς οικονομικούς φορείς, περιλαμβανομένων των φορέων τρίτων χωρών που είναι μέρη της ΣΔΠ ή άλλων διεθνών συμφωνιών από τις οποίες δεσμεύεται η Ένωση.

3. Στις περιπτώσεις όπου με νομοθετική πράξη της Ένωσης έχει καταστεί υποχρεωτική μια κοινή μέθοδος υπολογισμού του κόστους του κύκλου ζωής, η εν λόγω κοινή μέθοδος εφαρμόζεται για την αξιολόγηση του κόστους κύκλου ζωής.

Κατάλογος των εν λόγω νομοθετικών και, κατά περίπτωση, των κατ' εξουσιοδότηση πράξεων με τις οποίες συμπληρώνονται περιλαμβάνεται στο παράρτημα XV.

Ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις σύμφωνα με το άρθρο 103 σχετικά με την ενημέρωση του εν λόγω καταλόγου, όταν απαιτείται ενημέρωση του καταλόγου λόγω είτε της θέσπισης νέας νομοθεσίας που καθιστά υποχρεωτική μια κοινή μέθοδο είτε της κατάργησης ή τροποποίησης της υφιστάμενης νομοθεσίας.

Άρθρο 84

Ασυνήθιστα χαμηλές προσφορές

1. Όταν οι προσφορές φαίνονται ασυνήθιστα χαμηλές σε σχέση με τα έργα, τα αγαθά ή τις υπηρεσίες, οι αναθέτοντες φορείς απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να εξηγήσουν την τιμή ή το κόστος που προτείνουν στην προσφορά.

2. Οι εξηγήσεις που αναφέρονται στην παράγραφο 1 μπορούν να αφορούν ιδίως:

α) τα οικονομικά χαρακτηριστικά της μεθόδου κατασκευής, των παρεχόμενων υπηρεσιών ή της διαδικασίας παρασκευής·

β) τις επιλεγείσες τεχνικές λύσεις ή τις εξαιρετικά ευνοϊκές συνθήκες που διαθέτει ο προσφέρων, για την προμήθεια των προϊόντων ή την παροχή των υπηρεσιών ή για την εκτέλεση του έργου

γ) την πρωτοτυπία των αγαθών, των υπηρεσιών ή του έργου που προτείνονται από τον προσφέροντα·

δ) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 36 παράγραφος 2·

ε) τη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του άρθρου 88·

στ) το ενδεχόμενο χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα.

3. Η αναθέτουσα αρχή αξιολογεί τις παρεχόμενες πληροφορίες σε συνεννόηση με τον προσφέροντα. Μπορεί να απορρίψει την προσφορά μόνο εάν τα παρεχόμενα στοιχεία δεν εξηγούν κατά τρόπο ικανοποιητικό το χαμηλό επίπεδο της τιμής ή του κόστους που προτείνεται, λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Οι αναθέτουσες αρχές απορρίπτουν την προσφορά, εάν διαπιστώσουν ότι η προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή, διότι δεν συμμορφώνεται με τις ισχύουσες υποχρεώσεις του άρθρου 36 παράγραφος 2.

4. Εάν ο αναθέτων φορέας διαπιστώνει ότι μια προσφορά είναι ασυνήθιστα χαμηλή λόγω χορήγησης κρατικής ενίσχυσης στον προσφέροντα, η προσφορά μπορεί να απορρίπτεται αποκλειστικά για αυτόν τον λόγο μόνο μετά από διαβούλευση με τον προσφέροντα και εφόσον αυτός δεν είναι σε θέση να αποδείξει, εντός επαρκούς προθεσμίας την οποία ορίζει ο αναθέτων φορέας, ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι σύμφωνη με την εσωτερική αγορά κατά την έννοια του άρθρου 107 ΣΛΕΕ. Σε περίπτωση όπου ο αναθέτων φορέας απορρίπτει προσφορά υπό τις συνθήκες αυτές, ενημερώνει σχετικώς την Επιτροπή.

5. Εφόσον τους ζητηθεί, τα κράτη μέλη θέτουν στη διάθεση άλλων κρατών μελών, στο πλαίσιο διοικητικής συνεργασίας, κάθε πληροφορία που έχουν στη διάθεσή τους, όπως νόμους, κανονισμούς, συλλογικές συμβάσεις καθολικής ισχύος ή εθνικά τεχνικά πρότυπα σχετικά με τα δικαιολογητικά και τα έγγραφα που προσκομίζονται σε σχέση με τις λεπτομέρειες που αναφέρονται στην παράγραφο 2.

Τμήμα 4

Προσφορές που περιέχουν προϊόντα καταγωγής τρίτων χωρών και σχέσεις με τις χώρες αυτές

Άρθρο 85

Προσφορές που περιέχουν προϊόντα καταγωγής τρίτων χωρών

1. Το παρόν άρθρο ισχύει για τις προσφορές που περιέχουν προϊόντα καταγωγής τρίτων χωρών με τις οποίες η Ένωση δεν έχει συνάψει, σε πολυμερή ή διμερή πλαίσια, συμφωνία που να εξασφαλίζει αντίστοιχη και ουσιαστική πρόσβαση των ενωσιακών επιχειρήσεων στις αγορές των εν λόγω τρίτων χωρών. Εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων της Ένωσης και των κρατών μελών της έναντι τρίτων χωρών.

2. Κάθε προσφορά που υποβάλλεται για την ανάθεση σύμβασης προμήθειας αγαθών μπορεί να απορρίπτεται όταν το μέρος των προϊόντων, καταγωγής τρίτων χωρών, όπως καθορίζεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1], υπερβαίνει το 50 % της συνολικής αξίας των προϊόντων που συνιστούν την εν λόγω προσφορά.

Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, τα λογισμικά που χρησιμοποιούνται στον εξοπλισμό των δικτύων τηλεπικοινωνιών θεωρούνται ως προϊόντα.

3. Με την επιφύλαξη του δευτέρου εδαφίου της παρούσας παραγράφου, μεταξύ δύο ή περισσότερων προσφορών που είναι ισοδύναμες σύμφωνα με τα κριτήρια ανάθεσης που καθορίζονται στο άρθρο 82, προτιμάται η προσφορά που δεν μπορεί να απορριφθεί κατ' εφαρμογήν της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου. Το ύψος των προσφορών αυτών θεωρείται ισοδύναμο, για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, εφόσον η διαφορά των τιμών δεν υπερβαίνει το 3 %.

Ωστόσο, δεν προτιμάται προσφορά έναντι άλλης, δυνάμει του πρώτου εδαφίου, όταν η αποδοχή της θα υποχρέωνε τον αναθέτοντα φορέα να αποκτήσει εξοπλισμό με διαφορετικά τεχνικά χαρακτηριστικά από εκείνα του ήδη υφισταμένου εξοπλισμού, πράγμα που θα οδηγούσε σε ασυμβατότητα ή τεχνικές δυσχέρειες κατά τη χρήση ή τη συντήρηση ή σε δυσανάλογες δαπάνες.

4. Για τους σκοπούς του παρόντος άρθρου, προκειμένου να καθορισθεί η αναλογία προϊόντων, καταγωγής τρίτων χωρών, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2, δεν λαμβάνονται υπόψη οι τρίτες χώρες στις οποίες έχει επεκταθεί το ευεργέτημα της παρούσας οδηγίας με απόφαση του Συμβουλίου, σύμφωνα με την παράγραφο 1.

5. Έως την 31η Δεκεμβρίου 2015 και στη συνέχεια κάθε χρόνο, η Επιτροπή διαβιβάζει ετήσια έκθεση στο Συμβούλιο σχετικά με τη σημειωθείσα πρόοδο στις πολυμερείς ή διμερείς διαπραγματεύσεις για την πρόσβαση των επιχειρήσεων της Ένωσης στις αγορές των τρίτων χωρών στους τομείς που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, σχετικά με τα τυχόν αποτελέσματα αυτών των διαπραγματεύσεων και σχετικά με την πρακτική εφαρμογή όλων των συναφθεισών συμφωνιών.

Άρθρο 86

Σχέσεις με τρίτες χώρες στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων έργων, αγαθών και υπηρεσιών

1. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τις τυχόν γενικού χαρακτήρα δυσχέρειες που συναντούν και αναφέρουν οι επιχειρήσεις τους, εκ του νόμου ή εκ των πραγμάτων, στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν την ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών σε τρίτες χώρες.

2. Η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο μέχρι τις 18 Απριλίου 2019 και στη συνέχεια σε τακτά χρονικά διαστήματα, σχετικά με το άνοιγμα των συμβάσεων υπηρεσιών στις τρίτες χώρες καθώς και σχετικά με την πορεία των διαπραγματεύσεων με τις χώρες αυτές για το εν λόγω θέμα, ιδίως στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ).

3. Η Επιτροπή προσπαθεί να επανορθώσει την κατάσταση, προσεγγίζοντας την τρίτη χώρα, όταν διαπιστώνει, είτε με βάση τις εκθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο 2 είτε με βάση άλλα στοιχεία, ότι η εν λόγω τρίτη χώρα, όσον αφορά την ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών:

α) δεν εξασφαλίζει στις επιχειρήσεις της Ένωσης πραγματική πρόσβαση αντίστοιχη με εκείνη που εξασφαλίζει η Ένωση στους προμηθευτές αυτών των τρίτων χωρών·

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 952/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 2013, για τη θέσπιση του ενωσιακού τελωνειακού κώδικα (ΕΕ L 269 της 10.10.2013, σ. 1).

β) δεν επιφυλάσσει στις επιχειρήσεις από την Ένωση εθνική μεταχείριση ή τις ίδιες ανταγωνιστικές δυνατότητες που διατίθενται στις εθνικές επιχειρήσεις, ή

γ) επιφυλάσσει σε επιχειρήσεις άλλων τρίτων χωρών μεταχείριση πιο ευνοϊκή από αυτή των επιχειρήσεων της Ένωσης.

4. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν την Επιτροπή για τις τυχόν δυσχέρειες που συναντούν και αναφέρουν οι επιχειρήσεις τους, εκ του νόμου ή εκ των πραγμάτων, και οι οποίες οφείλονται στη μη τήρηση των διεθνών διατάξεων εργατικού δικαίου που αναφέρονται στο παράρτημα XIV στην προσπάθειά τους να εξασφαλίσουν την ανάθεση συμβάσεων σε τρίτες χώρες.

5. Υπό τους όρους που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4, η Επιτροπή, μπορεί ανά πάσα στιγμή, να προτείνει στο Συμβούλιο να εκδώσει εκτελεστική πράξη προκειμένου να ανασταλεί ή να περιορισθεί, για διάστημα οριζόμενο στην εν λόγω εκτελεστική πράξη, η ανάθεση συμβάσεων υπηρεσιών:

α) σε επιχειρήσεις που υπόκεινται στο δίκαιο της εν λόγω τρίτης χώρας·

β) σε επιχειρήσεις που συνδέονται με τις επιχειρήσεις που ορίζονται στο στοιχείο α), η έδρα των οποίων βρίσκεται στην Ένωση αλλά δεν έχουν άμεση και πραγματική σχέση με την οικονομία κράτους μέλους·

γ) σε επιχειρήσεις που υποβάλλουν προσφορές σχετικά με υπηρεσίες προερχόμενες από την εν λόγω τρίτη χώρα.

Το Συμβούλιο αποφασίζει με ειδική πλειοψηφία το συντομότερο δυνατόν.

Η Επιτροπή μπορεί να προτείνει τα εν λόγω μέτρα είτε με δική της πρωτοβουλία είτε κατόπιν αιτήματος κράτους μέλους.

6. Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται με την επιφύλαξη των υποχρεώσεων της Ένωσης έναντι τρίτων χωρών οι οποίες απορρέουν από διεθνείς συμφωνίες σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις, ιδίως στο πλαίσιο του ΠΟΕ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

Εκτέλεση της σύμβασης

Άρθρο 87

Όροι εκτέλεσης της σύμβασης

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιβάλλουν ειδικούς όρους σχετικά με την εκτέλεση της σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι συνδέονται με το αντικείμενο της σύμβασης κατά την έννοια του άρθρου 82 παράγραφος 3 και επισημαίνονται στην προκήρυξη διαγωνισμού ή στα έγγραφα της προμήθειας. Οι εν λόγω όροι μπορούν να περιλαμβάνουν οικονομικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές παραμέτρους ή παραμέτρους που αφορούν την καινοτομία και την απασχόληση.

Άρθρο 88

Υπεργολαβία

1. Η τήρηση των υποχρεώσεων του άρθρου 36 παράγραφος 2 από υπεργολάβους εξασφαλίζεται μέσω ενδεδειγμένης δράσης των αρμόδιων εθνικών αρχών που ενεργούν εντός των ορίων της ευθύνης και της αρμοδιότητάς τους.

2. Στα έγγραφα της προμήθειας, ο αναθέτων φορέας μπορεί να ζητεί ή μπορεί να υποχρεώνεται από κράτος μέλος να ζητεί από τον προσφέροντα να αναφέρει στην προσφορά του το τμήμα της σύμβασης που προτίθεται να αναθέσει υπό μορφή υπεργολαβίας σε τρίτους, καθώς και τους υπεργολάβους που προτείνει.

3. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν κατόπιν αιτήσεως του υπεργολάβου και όταν το επιτρέπει η φύση της σύμβασης, ότι ο αναθέτων φορέας μεταφέρει τις οφειλόμενες πληρωμές απευθείας στον υπεργολάβο για τις υπηρεσίες, τις προμήθειες ή τα έργα που παρείχε στον οικονομικό φορέα στον οποίο ανατέθηκε η σύμβαση (κύριο εργολάβο). Τα μέτρα αυτά μπορούν να περιλαμβάνουν κατάλληλους μηχανισμούς που επιτρέπουν στον κύριο εργολάβο να εγείρει αντιρρήσεις ως προς αδικαιολόγητες πληρωμές. Οι ρυθμίσεις που αφορούν αυτόν τον τρόπο πληρωμής ορίζονται στα έγγραφα της προμήθειας.

4. Οι παράγραφοι 1 έως 3 δεν αίρουν την ευθύνη του κύριου εργολάβου.

5. Στις περιπτώσεις των συμβάσεων έργων και όσον αφορά τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν σε εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία του αναθέτοντος φορέα, μετά την ανάθεση της σύμβασης και το αργότερο κατά την έναρξη της εκτέλεσής της, ο αναθέτων φορέας απαιτεί από τον κύριο εργολάβο να του αναφέρει την επωνυμία, τα στοιχεία επικοινωνίας και τους νομικούς εκπροσώπους των υπεργολάβων του, οι οποίοι δραστηριοποιούνται στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες, εφόσον είναι γνωστά τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Ο αναθέτων φορέας απαιτεί από τον κύριο εργολάβο να του κοινοποιεί οποιαδήποτε αλλαγή των πληροφοριών αυτών, κατά τη διάρκεια της σύμβασης καθώς και τις υποχρεωτικές πληροφορίες σχετικά με τυχόν νέους υπεργολάβους τους οποίους ο κύριος εργολάβος χρησιμοποιεί εν συνεχεία στα εν λόγω έργα και υπηρεσίες.

Παρά το πρώτο εδάφιο, τα κράτη μέλη μπορούν να επιβάλλουν την υποχρέωση ενημέρωσης απευθείας στον κύριο εργολάβο.

Όταν απαιτείται για τους σκοπούς της παραγράφου 6 στοιχείο β) του παρόντος άρθρου, οι απαιτούμενες πληροφορίες συνοδεύονται από τις υπεύθυνες δηλώσεις των υπεργολάβων, σύμφωνα με το άρθρο 80 παράγραφος 3. Τα εκτελεστικά μέτρα βάσει της παραγράφου 8 του παρόντος άρθρου μπορούν να προβλέπουν ότι οι υπεργολάβοι οι οποίοι παρουσιάζονται μετά την ανάθεση της σύμβασης προσκομίζουν τα πιστοποιητικά και λοιπά δικαιολογητικά αντί της υπεύθυνης δήλωσης.

Το πρώτο εδάφιο δεν ισχύει για τους προμηθευτές.

Οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επεκτείνουν ή να υποχρεωθούν από τα κράτη μέλη να επεκτείνουν τις υποχρεώσεις του πρώτου εδαφίου, φερ' ειπείν:

α) στις συμβάσεις αγαθών, στις συμβάσεις υπηρεσιών, πλην όσων αφορούν υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν στις εγκαταστάσεις υπό την άμεση εποπτεία του αναθέτοντος φορέα ή στους προμηθευτές που συμμετέχουν σε συμβάσεις έργων ή υπηρεσιών,

β) στους υπεργολάβους των υπεργολάβων του κύριου εργολάβου και ούτω καθ' εξής στην αλυσίδα υπεργολαβίας.

6. Προκειμένου να μην αθετούνται οι υποχρεώσεις του άρθρου 36 παράγραφος 2, μπορούν να λαμβάνονται ενδεδειγμένα μέτρα, όπως:

α) Όταν το εθνικό δίκαιο κράτους μέλους προβλέπει μηχανισμό από κοινού ευθύνης μεταξύ υπεργολάβων και του κύριου εργολάβου, το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος μεριμνά ώστε να εφαρμόζονται οι συναφείς κανόνες σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 36 παράγραφος 2·

β) Οι αναθέτουσες αρχές μπορούν, σύμφωνα με το άρθρο 80 παράγραφος 3 της παρούσας οδηγίας, να επαληθεύσουν ή να υποχρεωθούν από το κράτος μέλος να επαληθεύσουν αν συντρέχουν λόγοι αποκλεισμού υπεργολάβων, σύμφωνα με το άρθρο 57 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ. Εν προκειμένω, η αναθέτουσα αρχή απαιτεί από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού του. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί να απαιτήσει ή να υποχρεωθεί από το κράτος μέλος να απαιτήσει από τον οικονομικό φορέα να αντικαταστήσει έναν υπεργολάβο, όταν από την επαλήθευση προκύπτει ότι συντρέχουν μη υποχρεωτικοί λόγοι αποκλεισμού του.

7. Τα κράτη μέλη μπορούν να θεσπίζουν αυστηρότερους κανόνες περί ευθύνης ή περαιτέρω ρυθμίσεις στο εθνικό δίκαιο σχετικά με τις απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους, χωρίς αυτοί να υποχρεούνται να ζητούν αυτή την απευθείας πληρωμή.

8. Τα κράτη μέλη τα οποία έχουν επιλέξει να προβλέπουν μέτρα σύμφωνα με τις παραγράφους 3, 5 ή 6 καθορίζουν, με νομοθετικές, κανονιστικές ή διοικητικές διατάξεις και τηρώντας το δίκαιο της Ένωσης, τους εκτελεστικούς όρους για τα εν λόγω μέτρα. Με τον τρόπο αυτό, τα κράτη μέλη μπορούν να περιορίζουν τη δυνατότητα εφαρμογής, παραδείγματος χάριν, όσον αφορά ορισμένα είδη συμβάσεων, ορισμένες κατηγορίες αναθετόντων φορέων ή οικονομικών φορέων ή ορισμένα ποσά.

Άρθρο 89

Τροποποίηση συμβάσεων κατά τη διάρκειά τους

1. Οι συμβάσεις και οι συμφωνίες-πλαίσια μπορούν να τροποποιούνται χωρίς νέα διαδικασία προμήθειας, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, προβλέπονται στα έγγραφα της αρχικής προμήθειας με τη μορφή σαφών, ακριβών και ρητών ρητρών αναθεώρησης, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, ρητρών αναθεώρησης τιμών ή προαιρέσεων. Οι εν λόγω ρήτρες ορίζουν το πεδίο και τη φύση των ενδεχόμενων τροποποιήσεων ή προαιρέσεων, καθώς και τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Δεν προβλέπουν τροποποιήσεις ή προαιρέσεις που θα μπορούσαν να μεταβάλουν τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου,

β) για πρόσθετα έργα, υπηρεσίες ή αγαθά του αρχικού εργολάβου, ανεξαρτήτως αξίας τους, τα οποία έχουν καταστεί αναγκαία και δεν περιλαμβάνονταν στην αρχική προμήθεια, όταν η αλλαγή εργολάβου:

i) δεν μπορεί να γίνει για οικονομικούς ή τεχνικούς λόγους, π.χ. απαιτήσεις εναλλαξιμότητας ή διαλειτουργικότητας με τον εξοπλισμό, το λογισμικό, τις υπηρεσίες ή τις εγκαταστάσεις που αποκτήθηκαν με την αρχική προμήθεια, και

ii) θα συνεπαγόταν σημαντική αναστάτωση ή ουσιαστική επικάλυψη δαπανών για τον αναθέτοντα φορέα·

γ) όταν πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

i) η ανάγκη τροποποίησης προέκυψε λόγω περιστάσεων που δεν ήταν δυνατόν να προβλεφθούν από επιμελή αναθέτοντα φορέα,

ii) η τροποποίηση δεν μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης·

δ) όταν νέος εργολάβος αντικαθιστά εκείνον στον οποίο ανατέθηκε αρχικά η σύμβαση από τον αναθέτοντα φορέα, συνεπεία:

i) ρητής ρήτρας αναθεώρησης ή προαίρεσης, σύμφωνα με το στοιχείο α),

ii) μερικής ή ολικής διαδοχής του αρχικού εργολάβου, κατόπιν εταιρικής αναδιάρθρωσης, περιλαμβανομένων της εξαγοράς, της συγχώνευσης και της αφερεγγυότητας, από άλλο οικονομικό φορέα ο οποίος πληροί τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής που καθορίστηκαν αρχικά, εφόσον η διαδοχή δεν συνεπάγεται άλλες ουσιώδεις τροποποιήσεις της σύμβασης και δεν έχει στόχο την αποφυγή της εφαρμογής της παρούσας οδηγίας, ή

iii) όταν ο ίδιος ο αναθέτων φορέας αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις του κύριου εργολάβου έναντι των υπεργολάβων του και η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στο εθνικό δίκαιο, σύμφωνα με το άρθρο 88·

ε) όταν οι τροποποιήσεις, ανεξαρτήτως της χρηματικής αξίας τους, δεν είναι ουσιώδεις κατά την έννοια της παραγράφου 4.

Οι αναθέτοντες φορείς που τροποποιούν σύμβαση στις περιπτώσεις των στοιχείων β) και γ) της παρούσης παραγράφου προβαίνουν στη δημοσίευση της σχετικής ανακοίνωσης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Η εν λόγω ανακοίνωση περιέχει τις πληροφορίες που προβλέπονται στο παράρτημα XVI και δημοσιεύεται σύμφωνα με το άρθρο 71.

2. Επίσης, και χωρίς να απαιτείται επαλήθευση αν τηρούνται οι προϋποθέσεις των στοιχείων α) έως δ) της παραγράφου 4, οι συμβάσεις μπορούν να τροποποιούνται επίσης χωρίς νέα διαδικασία προμήθειας, σύμφωνα με την παρούσα οδηγία, όταν η αξία της τροποποίησης είναι κατώτερη και των δύο ακόλουθων τιμών:

i) των κατώτατων ορίων του άρθρου 15· και

ii) του 10 % της αξίας της αρχικής σύμβασης όσον αφορά τις συμβάσεις υπηρεσιών και αγαθών και του 15 % της αξίας της αρχικής σύμβασης όσον αφορά τις συμβάσεις έργων.

Ωστόσο, η τροποποίηση δεν μπορεί να μεταβάλλει τη συνολική φύση της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου. Όταν επέρχονται διαδοχικές τροποποιήσεις, η αξία τους εκτιμάται βάσει της καθαρής σωρευτικής αξίας των διαδοχικών τροποποιήσεων.

3. Για τον υπολογισμό της τιμής που προβλέπεται στην παράγραφο 2, η προσαρμοσμένη τιμή είναι η τιμή αναφοράς όταν η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα τιμαριθμικής αναπροσαρμογής.

4. Η τροποποίηση σύμβασης ή απόφασης-πλαισίου κατά τη διάρκειά της θεωρείται ουσιώδης κατά την έννοια του στοιχείου ε) της παραγράφου 1, όταν καθιστά τη σύμβαση ή την απόφαση-πλαίσιο ουσιωδώς διαφορετική, ως προς το χαρακτήρα, από εκείνη η οποία συνήφθη αρχικώς. Εν πάση περιπτώσει, με την επιφύλαξη των παραγράφων 1 και 2, η τροποποίηση θεωρείται ουσιώδης όταν πληρούται μια ή περισσότερες από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) η τροποποίηση εισάγει όρους οι οποίοι, εάν αποτελούσαν μέρος της αρχικής διαδικασίας προμήθειας, θα είχαν οδηγήσει στη συμμετοχή διαφορετικών υποψηφίων από αυτούς που επιλέχθηκαν αρχικώς ή στην αποδοχή άλλης προσφοράς από εκείνη που επελέγη αρχικώς ή θα προσέλκυαν επιπλέον συμμετέχοντες στη διαδικασία προμήθειας,

β) η τροποποίηση αλλάζει την οικονομική ισορροπία της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου υπέρ του εργολάβου κατά τρόπο που δεν προβλεπόταν στην αρχική σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο,

γ) η τροποποίηση επεκτείνει σημαντικά το αντικείμενο της σύμβασης ή της συμφωνίας-πλαισίου,

δ) όταν νέος εργολάβος αντικαθιστά εκείνον στον οποίο ο αναθέτων φορέας είχε αναθέσει αρχικώς τη σύμβαση σε περιπτώσεις διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στο στοιχείο δ) της παραγράφου 1.

5. Απαιτείται νέα διαδικασία προμήθειας σύμφωνα με την παρούσα οδηγία για τροποποιήσεις των διατάξεων σύμβασης έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών ή συμφωνίας-πλαισίου κατά τη διάρκειά της διαφορετικές από τις προβλεπόμενες στις παραγράφους 1 και 2.

Άρθρο 90

Λύση συμβάσεων

Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτοντες φορείς έχουν τη δυνατότητα, τουλάχιστον στις ακόλουθες περιστάσεις και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζει το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο, να καταγγέλλουν μια σύμβαση έργων, προμηθειών ή υπηρεσιών κατά τη διάρκεια της εκτέλεσής της, εφόσον αποδειχθεί ότι:

α) η σύμβαση έχει υποστεί ουσιώδη τροποποίηση η οποία θα απαιτούσε νέα διαδικασία προμήθειας δυνάμει του άρθρου 89·

β) ο εργολάβος, τη στιγμή της ανάθεσης της σύμβασης, αντιμετώπιζε μια από τις καταστάσεις που αναφέρονται στο άρθρο 57 παράγραφος 1 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και, ως τούτου, θα έπρεπε να έχει αποκλειστεί από τη διαδικασία της προμήθειας δυνάμει του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 80 παράγραφος 1 της παρούσας οδηγίας·

γ) η σύμβαση δεν έπρεπε να ανατεθεί στον εργολάβο λόγω σοβαρής αθέτησης των υποχρεώσεων από τις Συνθήκες και την παρούσα οδηγία, σύμφωνα με απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 258 ΣΛΕΕ.

ΤΙΤΛΟΣ III

ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ I

Κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

Άρθρο 91

Ανάθεση συμβάσεων για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες

Οι συμβάσεις για κοινωνικές και άλλες ειδικές υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστίασης ή ορισμένες νομικές, σωστικές ή διοικητικές υπηρεσίες, οι οποίες αναφέρονται στο παράρτημα XVII ανατίθενται σύμφωνα με το παρόν κεφάλαιο εφόσον η αξία των συμβάσεων ισούται ή υπερβαίνει το κατώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 15 στοιχείο γ).

Άρθρο 92

Δημοσίευση γνωστοποιήσεων

1. Οι αναθέτοντες φορείς που προτίθενται να αναθέσουν σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 91 γνωστοποιούν την πρόθεσή τους αυτή με οποιονδήποτε από τους ακόλουθους τρόπους:

α) μέσω γνωστοποίησης προκήρυξης σύμβασης, ή

β) μέσω περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξη ς η οποία δημοσιεύεται συνεχώς. Η περιοδική ενδεικτική προκήρυξη αναφέρεται ειδικά στους τύπους υπηρεσιών που θα αποτελέσουν το αντικείμενο της προς ανάθεση σύμβασης. Αναφέρει ότι οι συμβάσεις θα ανατεθούν χωρίς περαιτέρω δημοσίευση και καλεί τους ενδιαφερόμενους οικονομικούς φορείς να εκδηλώσουν γραπτώς το ενδιαφέρον τους, ή

γ) μέσω γνωστοποίησης για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής το οποίο θα δημοσιεύεται συνεχώς.

Τα πρώτο εδάφιο, ωστόσο, δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που θα μπορούσε να έχει χρησιμοποιηθεί διαδικασία με διαπραγμάτευση, σύμφωνα με το άρθρο 50, χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού για την ανάθεση σύμβασης υπηρεσιών.

2. Οι αναθέτοντες φορείς που ανέθεσαν σύμβαση για τις υπηρεσίες που αναφέρονται στο άρθρο 91 γνωστοποιούν το αποτέλεσμα με γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης. Μπορούν, ωστόσο, να συγκεντρώνουν τις γνωστοποιήσεις αυτές σε τριμηνιαία βάση. Στην περίπτωση αυτή, αποστέλλουν τις συγκεντρωμένες γνωστοποιήσεις το αργότερο 30 ημέρες μετά τη λήξη εκάστου τριμήνου.

3. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2 του παρόντος άρθρου περιλαμβάνουν τις πληροφορίες που αναφέρονται στο παράρτημα XVIII, στα μέρη Α, Β, Γ ή Δ αντιστοίχως, χρησιμοποιώντας τα τυποποιημένα έντυπα. Η Επιτροπή καταρτίζει τα τυποποιημένα έντυπα μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 105.

4. Οι γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στο παρόν άρθρο δημοσιεύονται σύμφωνα με το άρθρο 71.

Άρθρο 93

Αρχές της ανάθεσης συμβάσεων

1. Τα κράτη μέλη θεσπίζουν εθνικούς κανόνες για την ανάθεση συμβάσεων δυνάμει του παρόντος κεφαλαίου, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι αναθέτοντες φορείς τηρούν τις αρχές της διαφάνειας και της ίσης μεταχείρισης των οικονομικών φορέων. Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να καθορίζουν τους εφαρμοστέους διαδικαστικούς κανόνες, υπό τον όρο ότι οι κανόνες αυτοί επιτρέπουν στους αναθέτοντες φορείς να λαμβάνουν υπόψη τις ιδιαιτερότητες των σχετικών υπηρεσιών.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να λαμβάνουν υπόψη την ανάγκη διασφάλισης της ποιότητας, της συνέχειας, της δυνατότητας πρόσβασης, του οικονομικά προσιτού χαρακτήρα, της διαθεσιμότητας και της πληρότητας των υπηρεσιών, τις ειδικές ανάγκες των διαφόρων κατηγοριών χρηστών, συμπεριλαμβανομένων των μειονεκτουσών και των ευάλωτων ομάδων, τη συμμετοχή και την ενδυνάμωση των χρηστών και την καινοτομία. Τα κράτη μέλη μπορούν επίσης να προβλέπουν ότι η επιλογή του παρόχου υπηρεσιών γίνεται βάσει της προσφοράς με τη βέλτιστη σχέση τιμής/ποιότητας, λαμβανομένων υπόψη των κριτηρίων ποιότητας και βιωσιμότητας για τις κοινωνικές υπηρεσίες.

Άρθρο 94

Αποκλειστικές συμβάσεις για ορισμένες υπηρεσίες

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτοντες φορείς που είναι αναθέτουσες αρχές δύνανται να παραχωρούν το δικαίωμα των οργανισμών να συμμετέχουν σε διαδικασίες ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων αποκλειστικά και μόνο στις αναφερόμενες στο άρθρο 91 υγειονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές υπηρεσίες που καλύπτονται από τους κωδικούς CPV 75121000-0, 75122000-7, 75123000-4, 79622000-0, 79624000-4, 79625000-1, 80110000-8, 80300000-7, 80420000-4, 80430000-7, 80511000-9, 80520000-5, 80590000-6, από 85000000-9 έως 85323000-9, 92500000-6, 92600000-7, 98133000-4, 98133110-8.

2. Ο προβλεπόμενος στην παράγραφο 1 οργανισμός πρέπει να πληροί όλες τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) έχει ως στόχο την εκτέλεση αποστολής δημόσιας υπηρεσίας που συνδέεται με την αναφερόμενη στην παράγραφο 1 παροχή υπηρεσιών,

β) τα κέρδη επενδύονται εκ νέου ώστε να επιτευχθεί ο στόχος του οργανισμού. Η διανομή ή αναδιανομή κερδών θα πρέπει να γίνεται σε συμμετοχική βάση,

γ) οι δομές διαχείρισης ή ευθύνης του οργανισμού που εκτελεί τη σύμβαση βασίζονται στην ιδία ευθύνη των υπαλλήλων ή σε συμμετοχικές αρχές ή απαιτούν την ενεργό συμμετοχή υπαλλήλων, χρηστών ή φορέων, και

δ) δεν έχει ανατεθεί στον οργανισμό από τη συγκεκριμένη αναθέτουσα αρχή σύμβαση για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες σύμφωνα με το παρόν άρθρο κατά την τελευταία τριετία.

3. Η μέγιστη διάρκεια της σύμβασης δεν υπερβαίνει τα τρία έτη.

4. Η προκήρυξη διαγωνισμού παραπέμπει στο παρόν άρθρο.

5. Παρά τις διατάξεις του άρθρου 108, η Επιτροπή αξιολογεί τον αντίκτυπο του παρόντος άρθρου και υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έως τις 18 Απριλίου 2019.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ II

Κανόνες που διέπουν τους διαγωνισμούς μελετών

Άρθρο 95

Πεδίο εφαρμογής

1. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται σε διαγωνισμούς μελετών που διοργανώνονται στο πλαίσιο διαδικασίας προμήθειας για μια σύμβαση υπηρεσιών, εφόσον η εκτιμώμενη αξία της σύμβασης, εκτός ΦΠΑ, συμπεριλαμβανομένων οποιωνδήποτε τυχόν βραβείων ή καταβολής ποσών στους συμμετέχοντες, ισούται με ή είναι μεγαλύτερη από το ποσό που παρατίθεται στο άρθρο 15 στοιχείο α).

2. Το παρόν κεφάλαιο εφαρμόζεται σε όλους τους διαγωνισμούς μελετών όπου το συνολικό ποσό των βραβείων διαγωνισμού και της καταβολής ποσών στους συμμετέχοντες, συμπεριλαμβανομένης της εκτιμώμενης αξίας εκτός ΦΠΑ της σύμβασης υπηρεσιών η οποία μπορεί να συναφθεί στη συνέχεια δυνάμει του άρθρου 50 στοιχείο ι) αν ο αναθέτων φορέας δεν αποκλείει μια τέτοιου είδους ανάθεση στη προκήρυξη του διαγωνισμού, ισούται με ή είναι μεγαλύτερο από το ποσό που παρατίθεται στο άρθρο 15 στοιχείο α).

Άρθρο 96

Γνωστοποιήσεις

1. Οι αναθέτοντες φορείς που σκοπεύουν να διοργανώσουν διαγωνισμό μελετών εξαγγέλλουν την πρόθεσή τους αυτή μέσω γνωστοποίησης προκήρυξης διαγωνισμού.

Εάν σκοπεύουν να αναθέσουν επακόλουθη σύμβαση υπηρεσιών δυνάμει του άρθρου 50 στοιχείο ι) εξαγγέλλουν την πρόθεσή τους αυτή στη γνωστοποίηση προκήρυξης διαγωνισμού.

Οι αναθέτοντες φορείς που διενήργησαν διαγωνισμό μελετών γνωστοποιούν το αποτέλεσμα της σχετικής διαδικασίας μέσω γνωστοποίησης προκήρυξης διαγωνισμού.

2. Η προκήρυξη διαγωνισμού περιλαμβάνει τις πληροφορίες που παρατίθενται στο παράρτημα XIX και η γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων διαγωνισμού μελετών περιλαμβάνει τις πληροφορίες που παρατίθενται στο παράρτημα XX, σε σχήμα τυποποιημένου εντύπου. Η Επιτροπή καταρτίζει τα εν λόγω τυποποιημένα έντυπα μέσω εκτελεστικών πράξεων. Οι εκτελεστικές αυτές πράξεις εκδίδονται σύμφωνα με τη συμβουλευτική διαδικασία του άρθρου 105.

Η γνωστοποίηση των αποτελεσμάτων διαγωνισμού μελετών διαβιβάζεται στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός 30 ημερών από τη λήξη του διαγωνισμού.

Εάν η γνωστοποίηση πληροφοριακών στοιχείων για το αποτέλεσμα του διαγωνισμού εμποδίζει την εφαρμογή των νόμων, είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον ή βλάπτει τα νόμιμα εμπορικά συμφέροντα ενός συγκεκριμένου οικονομικού φορέα, δημόσιου ή ιδιωτικού, ή θα μπορούσε να θίξει τις συνθήκες θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ οικονομικών φορέων, τα στοιχεία αυτά είναι δυνατόν να μη δημοσιεύονται.

3. Το άρθρο 71 παράγραφοι 2 έως 6 εφαρμόζεται και στις διακηρύξεις και γνωστοποιήσεις σχετικά με διαγωνισμούς μελετών.

Άρθρο 97

Κανόνες σχετικά με τη διοργάνωση διαγωνισμών μελετών, την επιλογή των συμμετεχόντων και την κριτική επιτροπή

1. Για τη διοργάνωση των διαγωνισμών, οι αναθέτοντες φορείς εφαρμόζουν διαδικασίες προσαρμοσμένες στις διατάξεις του τίτλου I και του παρόντος κεφαλαίου.

2. Το δικαίωμα συμμετοχής στους διαγωνισμούς μελετών δεν περιορίζεται:

α) με αναφορά στην επικράτεια ή σε τμήμα της επικράτειας κράτους μέλους·

β) από το γεγονός ότι οι συμμετέχοντες θα έπρεπε να είναι, δυνάμει της νομοθεσίας του κράτους μέλους όπου διοργανώνεται ο διαγωνισμός μελετών, είτε φυσικά είτε νομικά πρόσωπα.

3. Εάν για έναν διαγωνισμό μελετών προβλέπεται περιορισμός του αριθμού των συμμετεχόντων, οι αναθέτοντες φορείς θεσπίζουν σαφή και αμερόληπτα κριτήρια επιλογής. Εν πάση περιπτώσει, ο αριθμός υποψηφίων που καλούνται να συμμετάσχουν είναι επαρκής ώστε να εξασφαλίζεται πραγματικός ανταγωνισμός.

4. Η κριτική επιτροπή απαρτίζεται αποκλειστικά από φυσικά πρόσωπα ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό μελετών. Όταν απαιτείται από τους συμμετέχοντες στον διαγωνισμό να διαθέτουν συγκεκριμένο επαγγελματικό προσόν, το ένα τρίτο τουλάχιστον των μελών της κριτικής επιτροπής διαθέτει το ίδιο ή ισοδύναμο προσόν.

Άρθρο 98

Αποφάσεις της κριτικής επιτροπής

1. Η κριτική επιτροπή είναι αδέσμευτη κατά τη λήψη των αποφάσεών της ή κατά τις γνωμοδοτήσεις της.

2. Η κριτική επιτροπή εξετάζει τις μελέτες και τα σχέδια που υποβάλλονται από τους υποψηφίους με τρόπο ανώνυμο και βασιζόμενη αποκλειστικά στα κριτήρια που επισημαίνονται στη γνωστοποίηση προκήρυξης του διαγωνισμού.

3. Η κριτική επιτροπή καταχωρίζει σε πρακτικό που υπογράφεται από τα μέλη της την κατάταξη των μελετών στην οποία καταλήγει σύμφωνα με τα χαρακτηριστικά κάθε έργου, καθώς και τις παρατηρήσεις της και κάθε σημείο που μπορεί να χρειάζεται αποσαφήνιση.

4. Τηρείται ανωνυμία μέχρι τη γνωμοδότηση ή τη λήψη απόφασης από την κριτική επιτροπή.

5. Οι υποψήφιοι μπορούν να καλούνται, εάν χρειάζεται, να απαντήσουν σε ερωτήσεις που έχει καταχωρίσει στο πρακτικό της η κριτική επιτροπή, προς διευκρίνιση οποιουδήποτε στοιχείου των έργων.

6. Συντάσσονται πλήρη πρακτικά του διαλόγου μεταξύ των μελών της κριτικής επιτροπής και των υποψηφίων.

ΤΙΤΛΟΣ IV

ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Άρθρο 99

Επιβολή

1. Προκειμένου να διασφαλιστεί η ορθή και αποτελεσματική εφαρμογή, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τουλάχιστον τα καθήκοντα που περιγράφονται στο παρόν άρθρο να εκτελούνται από μία ή περισσότερες αρχές, οργανισμούς ή δομές. Κοινοποιούν στην Επιτροπή όλες τις αρχές ή δομές που είναι επιφορτισμένες με τα εν λόγω καθήκοντα.

2. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι παρακολουθείται η εφαρμογή των κανόνων περί δημοσίων προμηθειών.

Όταν οι αρχές ή οι δομές παρακολούθησης εντοπίζουν, ιδία πρωτοβουλία ή κατόπιν λήψης πληροφοριών, συγκεκριμένες παραβιάσεις ή συστημικά προβλήματα, έχουν την εξουσία να υποδεικνύουν τα προβλήματα αυτά στις αρχές λογιστικού ελέγχου των κρατών, στα δικαστήρια ή σε άλλες αρμόδιες αρχές ή δομές, όπως είναι ο διαμεσολαβητής, τα κοινοβούλια των κρατών ή οι επιτροπές τους.

3. Τα αποτελέσματα των δραστηριοτήτων παρακολούθησης σύμφωνα με την παράγραφο 2 τίθενται στη διάθεση του κοινού με τα κατάλληλα μέσα πληροφόρησης. Τα αποτελέσματα τίθενται επίσης στη διάθεση της Επιτροπής. Φερ' ειπείν, μπορούν να ενσωματώνονται στις εκθέσεις παρακολούθησης που προβλέπονται στο δεύτερο εδάφιο της παρούσας παραγράφου.

Μέχρι τις 18 Απριλίου 2017 και στη συνέχεια ανά τριετία, τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή έκθεση παρακολούθησης η οποία περιλαμβάνει, κατά περίπτωση, πληροφορίες σχετικά με τις συχνότερες αιτίες πλημμελούς εφαρμογής ή έλλειψης ασφάλειας δικαίου, περιλαμβανομένων ενδεχόμενων διαρθρωτικών ή επαναλαμβανόμενων προβλημάτων στην εφαρμογή των κανόνων, το επίπεδο της συμμετοχής ΜΜΕ στις δημόσιες προμήθειες, καθώς και την πρόληψη, τον εντοπισμό και τη δέουσα αναφορά περιπτώσεων απάτης, διαφθοράς, σύγκρουσης συμφερόντων και άλλων ανάλογων σοβαρών παρατυπιών στον τομέα των προμηθειών.

Η Επιτροπή μπορεί, το συχνότερο ανά τριετία, να ζητεί από τα κράτη μέλη να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των εθνικών πολιτικών τους για τις στρατηγικές προμήθειες.

Για τους σκοπούς της παρούσας παραγράφου, ως «ΜΜΕ» νοούνται οι επιχειρήσεις όπως ορίζονται στη σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής [1].

Βάσει των δεδομένων που λαμβάνει δυνάμει της παρούσας παραγράφου, η Επιτροπή εκδίδει σε τακτική βάση έκθεση σχετικά με την εφαρμογή και τις βέλτιστες πρακτικές των εν λόγω πολιτικών στην εσωτερική αγορά.

4. Τα κράτη μέλη μεριμνούν για:

α) τη δωρεάν παροχή ενημέρωσης και καθοδήγησης σχετικά με την ερμηνεία και την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες, ώστε να βοηθούνται οι αναθέτουσες αρχές και οι οικονομικοί φορείς, ιδίως οι ΜΜΕ, στην ορθή εφαρμογή των κανόνων της Ένωσης περί δημοσίων προμηθειών· και

β) την παροχή στήριξης στις αναθέτουσες αρχές όσον αφορά το σχεδιασμό και τη διεξαγωγή των διαδικασιών προμήθειας.

5. Με την επιφύλαξη των γενικών διαδικασιών και μεθόδων εργασίας που έχει θεσπίσει η Επιτροπή για την επικοινωνία και τις επαφές της με τα κράτη μέλη, τα κράτη μέλη ορίζουν ένα σημείο αναφοράς για τη συνεργασία τους με την Επιτροπή όσον αφορά την εφαρμογή της νομοθεσίας περί δημοσίων προμηθειών.

[1] Σύσταση 2003/361/ΕΚ της Επιτροπής, της 6ης Μαΐου 2003, σχετικά με τον ορισμό των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων (ΕΕ L 124 της 20.5.2003, σ. 36).

6. Τουλάχιστον κατά τη διάρκεια της σύμβασης, οι αναθέτουσες αρχές διατηρούν αντίγραφα όλων των συμβάσεων που συνάπτονται και των οποίων η αξία ισούται ή είναι μεγαλύτερη από:

α) 1 000 000 EUR, όταν πρόκειται για συμβάσεις αγαθών ή συμβάσεις υπηρεσιών·

β) 10 000 000 EUR, όταν πρόκειται για συμβάσεις έργων.

Οι αναθέτουσες αρχές παρέχουν πρόσβαση στις εν λόγω συμβάσεις· ωστόσο, μπορούν να αρνούνται την πρόσβαση σε συγκεκριμένα έγγραφα ή στοιχεία, στον βαθμό και υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στους εφαρμοστέους ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες σχετικά με την πρόσβαση σε έγγραφα και την προστασία των δεδομένων.

Άρθρο 100

Χωριστές εκθέσεις σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων

1. Οι αναθέτοντες φορείς διατηρούν τις κατάλληλες πληροφορίες για κάθε σύμβαση ή συμφωνία-πλαίσιο που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία και κάθε υλοποίηση δυναμικού συστήματος αγορών. Οι εν λόγω πληροφορίες τους επιτρέπουν, σε μεταγενέστερη φάση, να αιτιολογήσουν τις αποφάσεις τους σχετικά με:

α) την προεπιλογή και την επιλογή οικονομικών φορέων και την ανάθεση των συμβάσεων·

β) την εφαρμογή διαδικασιών διαπραγμάτευσης χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού σύμφωνα με το άρθρο 50·

γ) τη μη εφαρμογή των κεφαλαίων II έως IV του τίτλου II δυνάμει των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στα κεφάλαια II και III του τίτλου I·

δ) εφόσον απαιτείται, τους λόγους για τους οποίους χρησιμοποιήθηκαν για την ηλεκτρονική υποβολή άλλα μέσα επικοινωνίας πλην των ηλεκτρονικών.

Εφόσον η γνωστοποίηση ανάθεσης σύμβασης που συντάσσεται σύμφωνα με το άρθρο 70 ή το άρθρο 92 παράγραφος 2 περιέχει τις πληροφορίες που απαιτούνται στην παρούσα παράγραφο, οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να παραπέμπουν στη γνωστοποίηση αυτή.

2. Οι αναθέτοντες φορείς τεκμηριώνουν την πρόοδο της διεξαγωγής όλων των διαδικασιών προμήθειας είτε πραγματοποιούνται με ηλεκτρονικά μέσα είτε όχι. Προς τον σκοπό αυτό, μεριμνούν για τη διατήρηση επαρκούς τεκμηρίωσης ώστε να μπορούν να αιτιολογούν τις αποφάσεις που λαμβάνονται σε όλα τα στάδια της διαδικασίας προμήθειας, όπως, επί παραδείγματι, τεκμηρίωσης για τις επικοινωνίες με οικονομικούς φορείς και τις εσωτερικές συζητήσεις, την προετοιμασία των εγγράφων της προμήθειας, τον διάλογο ή τη διαπραγμάτευση (εφόσον διεξήχθη), την επιλογή και την ανάθεση της σύμβασης. Η τεκμηρίωση διατηρείται τουλάχιστον για μία τριετία από την ημερομηνία ανάθεσης της σύμβασης.

3. Οι πληροφορίες ή η τεκμηρίωση, ή τα κύρια στοιχεία τους, γνωστοποιούνται στην Επιτροπή ή στις εθνικές αρχές, οργανισμούς ή δομές που αναφέρονται στο άρθρο 99 κατόπιν αιτήματός τους.

Άρθρο 101

Εθνικές εκθέσεις και στατιστικά στοιχεία

1. Η Επιτροπή επανεξετάζει την ποιότητα και την πληρότητα των στοιχείων που μπορούν να εξαχθούν από τις αναφερόμενες στα άρθρα 67 έως 71, 92 και 96 γνωστοποιήσεις που δημοσιεύονται συμφώνως προς το παράρτημα IX.

Σε περίπτωση που η ποιότητα και η πληρότητα των στοιχείων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου δεν είναι σύμφωνες με τις υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 67 παράγραφος 1, το άρθρο 68 παράγραφος 1, το άρθρο 69, το άρθρο 70 παράγραφος 1, το άρθρο 92 παράγραφος 3 και το άρθρο 96 παράγραφος 2, η Επιτροπή ζητεί συμπληρωματικές πληροφορίες από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Εντός ευλόγου χρονικού διαστήματος, τα σχετικά κράτη μέλη παρέχουν τα ελλείποντα στατιστικά στοιχεία που ζητεί η Επιτροπή.

2. Μέχρι τις 18 Απριλίου 2017 και στη συνέχεια ανά τριετία τα κράτη μέλη διαβιβάζουν στην Επιτροπή στατιστική έκθεση σχετικά με τις προμήθειες που θα καλύπτονταν από την παρούσα οδηγία εάν η αξία τους υπερέβαινε το σχετικό κατώτατο όριο που ορίζεται στο άρθρο 15, μαζί με εκτίμηση της συγκεντρωτικής συνολικής αξίας των εν λόγω προμηθειών εντός της καλυπτόμενης περιόδου. Η εν λόγω εκτίμηση μπορεί ιδίως να στηρίζεται στα δεδομένα που διατίθενται σύμφωνα με τις εθνικές απαιτήσεις περί δημοσίευσης ή σε εκτιμήσεις που βασίζονται σε δειγματοληψίες.

Η εν λόγω έκθεση μπορεί να ενσωματώνεται στην έκθεση που αναφέρεται στο άρθρο 99 παράγραφος 3.

Άρθρο 102

Διοικητική συνεργασία

1. Τα κράτη μέλη προσφέρουν αμοιβαία υποστήριξη μεταξύ τους και θεσπίζουν μέτρα για την αποτελεσματική συνεργασία τους, προκειμένου να διασφαλίσουν την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με ζητήματα που αναφέρονται στα άρθρα 62, 81 και 84. Οι εν λόγω αρχές διασφαλίζουν τον εμπιστευτικό χαρακτήρα των πληροφοριών που ανταλλάσσουν.

2. Οι αρμόδιες αρχές όλων των ενδιαφερόμενων κρατών μελών ανταλλάσσουν πληροφορίες σύμφωνα με τη νομοθεσία για την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που προβλέπεται στην οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1] και την οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [2].

3. Προκειμένου να δοκιμασθεί η καταλληλότητα της χρήσης του συστήματος πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά (ΣΠΕΑ), το οποίο θεσπίσθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1024/2012, με σκοπό την ανταλλαγή πληροφοριών που καλύπτει η παρούσα οδηγία, θα δρομολογηθεί πιλοτικό πρόγραμμα, το αργότερο έως τις 18 Απριλίου 2015.

ΤΙΤΛΟΣ V

ΑΝΑΤΙΘΕΜΕΝΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ, ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΕΣ ΕΞΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 103

Άσκηση των ανατιθέμενων αρμοδιοτήτων

1. Η εξουσία να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις ανατίθεται στην Επιτροπή υπό τους όρους του παρόντος άρθρου.

2. Η προβλεπόμενη στα άρθρα 4, 17, 40, 41, 76 και 83 εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων ανατίθεται στην Επιτροπή για αόριστο χρονικό διάστημα από τις 17 Απριλίου 2014.

3. Η εξουσιοδότηση που προβλέπεται στα άρθρα 4, 17, 40, 41, 76 και 83 μπορεί να ανακληθεί ανά πάσα στιγμή από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο. Η απόφαση ανάκλησης περατώνει την εξουσιοδότηση που προσδιορίζεται στην εν λόγω απόφαση. Αρχίζει να ισχύει την επομένη της δημοσίευσης της απόφασης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ή σε μεταγενέστερη ημερομηνία που ορίζεται σε αυτήν. Δεν θίγει το κύρος των ήδη εν ισχύι κατ' εξουσιοδότηση πράξεων.

4. Μόλις εκδώσει μια κατ' εξουσιοδότηση πράξη, η Επιτροπή την κοινοποιεί ταυτοχρόνως στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.

5. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται δυνάμει των άρθρων 4, 17, 40, 41, 76 και 83 τίθεται σε ισχύ μόνον εφόσον δεν διατυπωθεί αντίρρηση από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο εντός δύο μηνών από την ημέρα που η πράξη κοινοποιείται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο ή αν, πριν λήξει αυτή η περίοδος, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενημερώσουν αμφότερα την Επιτροπή ότι δεν θα προβάλλουν αντιρρήσεις. Η περίοδος αυτή παρατείνεται κατά δύο μήνες κατόπιν πρωτοβουλίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 104

Διαδικασία επείγουσας ανάγκης

1. Η κατ' εξουσιοδότηση πράξη που εκδίδεται σύμφωνα με το παρόν άρθρο αρχίζει να ισχύει αμέσως και εφαρμόζεται εφόσον δεν έχει διατυπωθεί αντίρρηση σύμφωνα με την παράγραφο 2. Η κοινοποίηση της κατ' εξουσιοδότηση πράξης στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο εκθέτει τους λόγους για τους οποίους γίνεται χρήση της διαδικασίας επείγουσας ανάγκης.

2. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ή το Συμβούλιο δύνανται να προβάλουν αντιρρήσεις κατά της κατ' εξουσιοδότηση πράξης με τη διαδικασία του άρθρου 103 παράγραφος 5. Στην περίπτωση αυτή, η Επιτροπή καταργεί την πράξη αμέσως μόλις της κοινοποιηθεί η περί αντιρρήσεων απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.

Άρθρο 105

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Επιτροπή επικουρείται από τη Συμβουλευτική Επιτροπή Δημοσίων Συμβάσεων, η οποία έχει συσταθεί με την απόφαση 71/306/ΕΟΚ του Συμβουλίου [3]. Η εν λόγω επιτροπή αποτελεί επιτροπή κατά τη έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

3. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Άρθρο 106

Μεταφορά στο εθνικό δίκαιο και μεταβατικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις 18 Απριλίου 2016. Ανακοινώνουν αμέσως στην Επιτροπή το κείμενο των εν λόγω διατάξεων.

[1] Οδηγία 95/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ L 281 της 23.11.1995, σ. 31).

[2] Οδηγία 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ L 201 της 31.7.2002, σ. 37).

[3] Απόφαση 71/306/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1971, περί συστάσεως συμβουλευτικής επιτροπής για τις Συμβάσεις Δημοσίων Έργων (ΕΕ L 185 της 16.8.1971, σ. 15).

2. Παρά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλουν την εφαρμογή του άρθρου 40 παράγραφος 1 μέχρι τις 18 Οκτωβρίου 2018, πλην των περιπτώσεων όπου είναι υποχρεωτική η χρήση ηλεκτρονικών μέσων σύμφωνα με τα άρθρα 52, 53, 54, το άρθρο 55 παράγραφος 3, το άρθρο 71 παράγραφος 2 ή το άρθρο 73.

Παρά τα οριζόμενα στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου, τα κράτη μέλη μπορούν να αναβάλουν την εφαρμογή του άρθρου 40 παράγραφος 1 για τις κεντρικές αρχές προμηθειών σύμφωνα με το άρθρο 55 παράγραφος 3 μέχρι τις 18 Απριλίου 2017.

Εάν ένα κράτος μέλος επιλέξει να αναβάλει την εφαρμογή του άρθρου 40 παράγραφος 1, το εν λόγω κράτος μέλος προβλέπει ότι οι αναθέτοντες φορείς μπορούν να επιλέξουν μεταξύ των ακόλουθων μέσων επικοινωνίας για κάθε επικοινωνία και ανταλλαγή πληροφοριών:

α) ηλεκτρονικά μέσα, σύμφωνα με το άρθρο 40,

β) ταχυδρομείο ή άλλο κατάλληλο μέσο,

γ) φαξ,

δ) συνδυασμό αυτών των μέσων.

3. Όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν τα μέτρα που αναφέρονται στις παραγράφους 1 και 2, τότε περιέχουν παραπομπή στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από την παραπομπή αυτή κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος της αναφοράς αποφασίζεται από τα κράτη μέλη.

Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιωδών διατάξεων εσωτερικού δικαίου τις οποίες θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 107

Κατάργηση

Η οδηγία 2004/17/ΕΚ καταργείται από τις 18 Απριλίου 2016. Οι αναφορές στην καταργούμενη οδηγία θεωρούνται ότι γίνονται στην παρούσα οδηγία και διαβάζονται σύμφωνα με τον πίνακα αντιστοιχίας του παραρτήματος XXI.

Άρθρο 108

Επανεξέταση

Η Επιτροπή επανεξετάζει τις οικονομικές επιπτώσεις που έχει στην εσωτερική αγορά η εφαρμογή των κατώτατων ορίων που προβλέπονται στο άρθρο 15, ιδίως σε σχέση με παράγοντες όπως η διασυνοριακή ανάθεση συμβάσεων και το κόστος των συναλλαγών, και υποβάλλει σχετική έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο έως τις 18 Απριλίου 2019.

Η Επιτροπή, εφόσον είναι εφικτό και σκόπιμο, θα εξετάσει το ενδεχόμενο να προτείνει αύξηση των κατώτατων ποσών που ισχύουν βάσει της ΣΔΠ κατά τον επόμενο γύρο διαπραγματεύσεων. Σε περίπτωση οποιασδήποτε μεταβολής των εφαρμοστέων κατώτατων ορίων δυνάμει της ΣΔΠ, η έκθεση συνοδεύεται, εφόσον κρίνεται σκόπιμο, από νομοθετική πρόταση για την τροποποίηση των κατώτατων ορίων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 109

Έναρξη ισχύος

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή της στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Άρθρο 110

Αποδέκτες

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Στρασβούργο, 26 Φεβρουαρίου 2014.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο	*Για το Συμβούλιο*
Ο Πρόεδρος	*Ο Πρόεδρος*
M. SCHULZ	Δ. ΚΟΥΡΚΟΥΛΑΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΣΗΜΕΙΟ 2 ΣΤΟΙΧΕΙΟ Α)

Σε περίπτωση διισταμένων ερμηνειών μεταξύ CPV και NACE, εφαρμόζεται η ονοματολογία του CPV.

NACE [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
45			Κατασκευές	Το τμήμα αυτό περιλαμβάνει: νέες κατασκευές, αποκατάσταση και συνήθεις επισκευές.	45000000
	45.1		Προετοιμασία εργοταξίου		45100000
		45.11	Κατεδάφιση κτιρίων· εκτέλεση χωματουργικών εργασιών	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατεδάφιση κτιρίων και άλλων κατασκευών, — εκκαθάριση εργοταξίων, — χωματουργικά έργα: εκσκαφές, επιχωματώσεις, επιπέδωση και ισοπέδωση εργοταξίων, εκσκαφή τάφρων, αφαίρεση βράχων, ανατινάξεις κ.λπ. — προπαρασκευή εργοταξίων ορυχείων: — αφαίρεση υπερφορτίσεων και λοιπές εργασίες διαμόρφωσης και προετοιμασίας γηπέδων και χώρων εκμετάλλευσης ορυχείων. Η τάξη αυτή περιλαμβάνει επίσης: — αποστράγγιση εργοταξίων, — αποστράγγιση αγροτικών ή δασικών εκτάσεων.	45110000
		45.12	Δοκιμαστικές γεωτρήσεις	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — δοκιμαστικές διατρήσεις και γεωτρήσεις καθώς και πυρηνοληψία για κατασκευαστικούς, γεωφυσικούς, γεωλογικούς ή συναφείς σκοπούς. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — γεώτρηση φρεατίων άντλησης πετρελαίου ή φυσικού αερίου, βλέπε 11.20, — γεώτρηση φρεατίων ύδατος, βλέπε 45.25, — διάνοιξη φρεατίων, βλέπε 45.25, — αναζήτηση κοιτασμάτων πετρελαίου και φυσικού αερίου, γεωφυσική, γεωλογική και σεισμική έρευνα, βλέπε 74.20.	45120000

NACE [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
	45.2		Κατασκευή πλήρων κτιρίων και τεχνικών έργων ή μερών τους· έργα πολιτικού μηχανικού		45200000
		45.21	Κατασκευή κτιρίων και τεχνικών έργων πολιτικού μηχανικού	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευή κάθε τύπου κτιρίων κατασκευή τεχνικών έργων πολιτικού μηχανικού, — γεφυρών (περιλαμβανομένων και των γεφυρών για υπερυψωμένους αυτοκινητόδρομους), κοιλαδογεφυρών, σηράγγων και υπογείων διαβάσεων, — αγωγών και γραμμών επικοινωνιών και παροχής ηλεκτρικού ρεύματος για μεγάλες αποστάσεις, — αγωγών και γραμμών επικοινωνιών και παροχής ηλεκτρικού ρεύματος για αστικά κέντρα, — βοηθητικά αστικά έργα, — συναρμολόγηση και ανέγερση προκατασκευασμένων κατασκευών στο εργοτάξιο. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — υπηρεσίες συναφείς με την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου, βλέπε 11.20, — ανέγερση πλήρων προκατασκευασμένων κατασκευών από τμήματα ιδίας κατασκευής που δεν είναι από σκυρόδεμα, βλέπε τμήματα 20, 26 και 28, — κατασκευαστικά έργα (εκτός από κτίρια) σταδίων, κολυμβητηρίων, γυμναστηρίων, γηπέδων τένις, γηπέδων γκολφ και λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων, βλέπε 45.23, — εγκαταστάσεις παροχών σε κτίρια, βλέπε 45.3, — αποπεράτωση κτιρίων, βλέπε 45.4, — δραστηριότητες αρχιτέκτονος και πολιτικού μηχανικού, βλέπε 74.20, — διαχείριση κατασκευαστικών έργων, βλέπε 74.20.	45210000 εκτός από: – 45213316 45220000 45231000 45232000
		45.22	Κατασκευή στεγών και δομικών σκελετών κτιρίων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευή στεγών, — τοποθέτηση επικαλύψεων, — στεγανοποίηση στεγών.	45261000

NACE (1)					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
		45.23	Κατασκευή αυτοκινητοδρόμων, οδών, αεροδρομίων και αθλητικών εγκαταστάσεων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευή αυτοκινητοδρόμων, οδών αστικού και υπεραστικού δικτύου, άλλων αμαξιτών οδών και πεζοδρόμων, — κατασκευή σιδηροδρομικών έργων, — κατασκευή διαδρόμων αεροδρομίων, — κατασκευαστικά έργα (εκτός από κτίρια) σταδίων, κολυμβητηρίων, γυμναστηρίων, γηπέδων τένις, γηπέδων γκολφ και λοιπών αθλητικών εγκαταστάσεων, — διαγράμμιση οδικών επιφανειών και χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — προκαταρκτικά χωματουργικά έργα, βλέπε 45.11.	45212212 και DA03 45230000 εκτός από: – 45231000 – 45232000 – 45234115
		45.24	Κατασκευή υδραυλικών και λιμενικών έργων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευή: — υδάτινων οδών, λιμενικών και ποτάμιων έργων, λιμένων σκαφών αναψυχής (μαρίνες), κλεισιάδων κ.λπ. — φραγμάτων και αναχωμάτων, — βυθοκορήσεις, — υποβρύχια έργα.	45240000
		45.25	Εκτέλεση λοιπών κατασκευαστικών εργασιών ειδικής φύσης	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — κατασκευαστικές δραστηριότητες που εξειδικεύονται σε τομέα κοινό σε διάφορα είδη κατασκευών και απαιτούν ειδικευμένο προσωπικό ή εξοπλισμό, — κατασκευή θεμελιώσεων, περιλαμβανομένης και της έμπηξης πασσάλων, — γεώτρηση και κατασκευή φρεατίων ύδατος, εκσκαφή φρεάτων, — ανέγερση μη ιδιοκατασκευασμένων χαλύβδινων στοιχείων, — κάμψη χάλυβα, — οπτοπλινθοδομή και λιθοδομή,	45250000 45262000

NACE [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
				— ανέγερση και αποξήλωση ικριωμάτων και εξεδρών εργασίας, περιλαμβανομένης της εκμίσθωσης ικριωμάτων και εξεδρών εργασίας, — ανέγερση καπνοδόχων και βιομηχανικών κλιβάνων. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — εκμίσθωση ικριωμάτων χωρίς την ανέγερση και την αποξήλωσή τους, βλέπε 71.32	
	45.3		Εγκαταστάσεις παροχών σε κτίρια		45300000
		45.31	Καλωδιώσεις και ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: εγκατάσταση σε κτίρια και άλλες κατασκευές: — ηλεκτρικών καλωδιώσεων και εξαρτημάτων, — συστημάτων τηλεπικοινωνίας, — ηλεκτρικών εγκαταστάσεων θέρμανσης, — οικιακών κεραιών και σηματοληπτών, — συστημάτων συναγερμού πυρκαγιάς, — συστημάτων αντιδιαρρηκτικού συναγερμού, — ανελκυστήρων και κυλιομένων, — κλιμάκων αλεξικέραυνων κ.λπ.	45213316 45310000 εκτός από: – 45316000
		45.32	Μονώσεις	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εργασίες θερμομόνωσης, ηχομόνωσης ή μόνωσης κατά των δονήσεων σε κτίρια ή άλλα κατασκευαστικά έργα. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — στεγανοποίηση, βλέπε 45.22.	45320000
		45.33	Υδραυλικές εγκαταστάσεις	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εγκατάσταση σε κτίρια και άλλες κατασκευές: — υδραυλικού εξοπλισμού και ειδών υγιεινής, — εγκαταστάσεων φυσικού αερίου, — εξοπλισμού και αγωγών θέρμανσης, εξαερισμού, ψύξης ή κλιματισμού, — συστημάτων καταιονισμού (σπρίνκλερ).	45330000

NACE (1)					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
				Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — εγκατάσταση και επισκευή ηλεκτρικών εγκαταστάσεων θέρμανσης, βλέπε 45.31.	
		45.34	Λοιπές εγκαταστάσεις παροχών σε κτίρια	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εγκατάσταση συστημάτων φωτισμού και σηματοδότησης οδών, σιδηροδρόμων, αεροδρομίων και λιμένων, — εγκατάσταση σε κτίρια ή άλλες κατασκευές εξαρτημάτων και μόνιμων προσαρτημάτων που δεν κατατάσσονται αλλού.	45234115 45316000 45340000
	45.4		Αποπεράτωση κτιρίων		45400000
		45.41	Επιχρίσεις κονιαμάτων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — επίχριση σε κτίρια ή άλλες κατασκευές εσωτερικών και εξωτερικών γυψοκονιαμάτων ή γυψομαρμαροκονιαμάτων (στόκου), περιλαμβανομένων και των λεπτών πήχεων που χρησιμοποιούνται ως βάση για το κονίαμα.	45410000
		45.42	Λεπτοξυλουργικές εργασίες	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — τοποθέτηση μη ιδιοκατασκευασμένων θυρών, παραθύρων, πλαισίων για θύρες και παράθυρα, εξοπλισμένων κουζινών, κλιμακοστασίων, εξοπλισμού καταστημάτων και συναφών ειδών, από ξύλο ή άλλα υλικά, — εσωτερικά τελειώματα όπως οροφές, ξύλινες επενδύσεις τοίχων, κινητά χωρίσματα κ.λπ. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — διάστρωση παρκέτων και άλλων ξύλινων επενδύσεων δαπέδων, βλέπε 45.43.	45420000
		45.43	Επενδύσεις δαπέδων και τοίχων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — διάστρωση, πλακόστρωση, ανάρτηση ή τοποθέτηση σε κτίρια και άλλες κατασκευές: — επενδύσεις τοίχων ή τοποθέτηση κεραμικών, τσιμεντένιων ή λιθολαξευτών πλακιδίων τοίχου ή δαπέδου, — παρκέτων και άλλων ξύλινων επενδύσεων δαπέδων, ταπήτων και επενδύσεων δαπέδων από λινοτάπητες, — περιλαμβανομένων αυτών από ελαστικό ή πλαστικές ύλες, — επενδύσεων δαπέδων ή τοίχων από μωσαϊκό, μάρμαρο, γρανίτη ή σχιστόλιθο, — χάρτινων ταπετσαριών τοίχου.	45430000

NACE [1]					Κωδικός CPV
ΤΙΤΛΟΣ ΣΤ			ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ		
Τμήμα	Ομάδα	Τάξη	Ονομασία υπηρεσιών	Σημειώσεις	
		45.44	Χρωματισμοί και τοποθέτηση υαλοπινάκων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εσωτερικούς και εξωτερικούς χρωματισμούς κτιρίων, — χρωματισμούς έργων πολιτικού μηχανικού, — τοποθέτηση υαλοπινάκων, καθρεπτών κ.λπ. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — τοποθέτηση παραθύρων, βλέπε 45.42.	45440000
		45.45	Λοιπές εργασίες αποπεράτωσης κτιρίων	Η τάξη αυτή περιλαμβάνει: — εγκατάσταση ιδιωτικών κολυμβητηρίων, — ατμοκαθαρισμό, καθαρισμό με αμμορριπή και συναφείς δραστηριότητες για τις εξωτερικές επιφάνειες κτιρίων, — λοιπές εργασίες αποπεράτωσης κτιρίων και τελειωμάτων π.δ.κ.α. Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — εσωτερικό καθαρισμό κτιρίων και λοιπών κατασκευών, βλέπε 74.70.	45212212 και DA04 45450000
	45.5		Εκμίσθωση εξοπλισμού κατασκευών ή κατεδαφίσεων, μαζί με το χειριστή		45500000
		45.50	Εκμίσθωση εξοπλισμού κατασκευών ή κατεδαφίσεων, μαζί με το χειριστή	Η τάξη αυτή δεν περιλαμβάνει: — εκμίσθωση μηχανημάτων και εξοπλισμού κατασκευών και κατεδαφίσεων χωρίς χειριστή, βλέπε 71.32.	45500000

[1] Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 3037/90 του Συμβουλίου, της 9ης Οκτωβρίου 1990 (ΕΕ L 293 της 24.10.1990, σ. 1).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 4 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3

Τα δικαιώματα που έχουν εκχωρηθεί μέσω διαδικασίας στην οποία έχει διασφαλιστεί επαρκής δημοσιότητα και εφόσον η εκχώρηση βασίστηκε σε αντικειμενικά κριτήρια δεν συνιστούν «ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα» κατά την έννοια του άρθρου 4 της παρούσας οδηγίας. Ακολουθεί ένας κατάλογος με διαδικασίες που διασφαλίζουν ικανοποιητική εκ των προτέρων διαφάνεια για τη χορήγηση εξουσιοδοτήσεων με βάση άλλες νομοθετικές πράξεις της Ένωσης που δεν συνιστούν «ειδικά ή αποκλειστικά δικαιώματα» κατά την έννοια του άρθρου 4 της παρούσας οδηγίας:

α) χορήγηση εξουσιοδότησης για την εκμετάλλευση εγκαταστάσεων φυσικού αερίου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 της οδηγίας 2009/73/ΕΚ·

β) εξουσιοδότηση ή πρόσκληση υποβολής προσφορών για την κατασκευή νέων εγκαταστάσεων παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας σύμφωνα με την οδηγία 2009/72/ΕΚ·

γ) χορήγηση εξουσιοδότησης σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 9 της οδηγίας 97/67/ΕΚ για τις εξουσιοδοτήσεις που αφορούν ταχυδρομικές υπηρεσίες που δεν ανατίθενται ή δεν πρόκειται να ανατεθούν κατ' αποκλειστικότητα·

δ) διαδικασία για τη χορήγηση εξουσιοδότησης για την εκτέλεση δραστηριότητας που περιλαμβάνει την εκμετάλλευση υδρογονανθράκων σύμφωνα με την οδηγία 94/22/ΕΚ·

ε) δημόσιες συμβάσεις υπηρεσιών κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1370/2007 για την παροχή υπηρεσιών μεταφοράς επιβατών με λεωφορείο, τραμ, σιδηρόδρομο ή μετρό, οι οποίες έχουν ανατεθεί βάσει διαδικασίας διαγωνισμού σύμφωνα προς το άρθρο 5 παράγραφος 3 αυτού, υπό την προϋπόθεση ότι η χρονική του διάρκεια συνάδει με το άρθρο 4 παράγραφος 3 ή 4 του ανωτέρω κανονισμού.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 34 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3

Α. **Μεταφορά ή διανομή φυσικού αερίου ή θερμότητας**

Οδηγία 2009/73/ΕΚ

Β. **Παραγωγή, μεταφορά ή διανομή ηλεκτρικής ενέργειας**

Οδηγία 2009/72/ΕΚ

Γ. **Παραγωγή, μεταφορά ή διανομή πόσιμου νερού**

[Καμία]

Δ. **Αναθέτοντες φορείς στον τομέα των σιδηροδρομικών υπηρεσιών**

Σιδηροδρομικές εμπορευματικές μεταφορές

Οδηγία 2012/34/ΕΕ

Διεθνείς σιδηροδρομικές μεταφορές επιβατών

Οδηγία 2012/34/ΕΚ

Εθνικές σιδηροδρομικές μεταφορές επιβατών

[Καμία]

Ε. **Αναθέτοντες φορείς στον τομέα των υπηρεσιών αστικού σιδηροδρόμου, τραμ, τρόλεϊ ή λεωφορείου**

[Καμία]

ΣΤ. **Αναθέτοντες φορείς στον τομέα των ταχυδρομικών υπηρεσιών**

Οδηγία 97/67/ΕΚ

Ζ. **Εξόρυξη πετρελαίου ή φυσικού αερίου**

Οδηγία 94/22/ΕΚ

Η. **Αναζήτηση και εξόρυξη άνθρακα και άλλων στερεών καυσίμων**

[Καμία]

Θ. **Αναθέτοντες φορείς στον τομέα των εγκαταστάσεων θαλάσσιου λιμένα, λιμένα εσωτερικού πλωτού δικτύου ή άλλου τερματικού σταθμού**

[Καμία]

Ι. **Αναθέτοντες φορείς στον τομέα των αερολιμενικών εγκαταστάσεων**

[Καμία]

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 35

1. Οι εκτελεστικές πράξεις που αναφέρονται στο άρθρο 35 εκδίδονται εντός των ακόλουθων προθεσμιών:

   α) 90 εργάσιμες ημέρες στις περιπτώσεις που η ελεύθερη πρόσβαση σε συγκεκριμένη αγορά τεκμαίρεται με βάση το άρθρο 34 παράγραφος 3 πρώτο εδάφιο·

   β) 130 εργάσιμες ημέρες σε περιπτώσεις πλην των αναφερομένων στο στοιχείο α).

   Οι προθεσμίες που καθορίζονται στα στοιχεία α) και β) της παρούσας παραγράφου παρατείνονται για 15 εργάσιμες ημέρες όταν το αίτημα δεν συνοδεύεται από αιτιολογημένη και τεκμηριωμένη θέση που έλαβε ανεξάρτητη εθνική αρχή η οποία είναι αρμόδια για τη σχετική δραστηριότητα, η οποία αναλύει λεπτομερώς τις προϋποθέσεις για τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 34 παράγραφος 1 στη σχετική δραστηριότητα σύμφωνα με τις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 34.

   Οι εν λόγω προθεσμίες ξεκινούν την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά την ημερομηνία παραλαβής από την Επιτροπή του αιτήματος που αναφέρεται στο άρθρο 35 παράγραφος 1 ή, όταν οι πληροφορίες που πρέπει να συνοδεύουν το αίτημα είναι ελλιπείς, την πρώτη εργάσιμη ημέρα μετά την παραλαβή των ολοκληρωμένων πληροφοριών.

   Οι προθεσμίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο μπορούν να παραταθούν από την Επιτροπή με τη σύμφωνη γνώμη του κράτους μέλους ή του αναθέτοντος φορέα που υπέβαλε το αίτημα.

2. Η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος ή τον ενδιαφερόμενο αναθέτοντα φορέα ή από την ανεξάρτητη εθνική αρχή που αναφέρεται στην παράγραφο 1 ή από οποιαδήποτε άλλη αρμόδια εθνική αρχή να παράσχει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες ή να συμπληρώσει ή να διευκρινίσει τις πληροφορίες που υποβάλλονται εντός κατάλληλης προθεσμίας. Σε περίπτωση καθυστερημένων ή ημιτελών απαντήσεων, οι προθεσμίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 αναστέλλονται για την περίοδο από τη λήξη της προθεσμίας που ορίζεται στο αίτημα για την υποβολή πληροφοριών έως την παραλαβή των ολοκληρωμένων και ορθών πληροφοριών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

ΑΠΑΙΤΗΣΕΙΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ, ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ, ΤΩΝ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΠΡΟΕΠΙΛΟΓΗΣ ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΤΟΥΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥΣ

Τα εργαλεία και τα συστήματα ηλεκτρονικής παραλαβής προσφορών, αιτήσεων συμμετοχής, καθώς και σχεδίων και μελετών πρέπει κατ' ελάχιστο όριο να διασφαλίζουν, με τεχνικά μέσα και κατάλληλες διαδικασίες, ότι:

α) μπορεί να καθορίζεται με ακρίβεια η ώρα και η ημερομηνία της παραλαβής των προσφορών, αιτήσεων συμμετοχής, αιτήσεων προεπιλογής καθώς και σχεδίων και μελετών·

β) μπορεί να εξασφαλίζεται ευλόγως ότι κανείς δεν θα έχει πρόσβαση πριν από τις καθορισμένες ημερομηνίες στις πληροφορίες που διαβιβάζονται δυνάμει των ως άνω απαιτήσεων·

γ) μόνον τα εξουσιοδοτημένα πρόσωπα μπορούν να καθορίζουν ή να τροποποιούν τις ημερομηνίες αποσφράγισης των παραληφθεισών πληροφοριών·

δ) στις διάφορες φάσεις της διαδικασίας προεπιλογής, της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης ή ανάθεσης του διαγωνισμού, η πρόσβαση στο σύνολο ή σε μέρος των υποβαλλομένων πληροφοριών είναι δυνατή μόνον από δεόντως εξουσιοδοτημένα πρόσωπα·

ε) η παροχή πρόσβασης στις διαβιβαζόμενες πληροφορίες είναι δυνατή μόνο από εξουσιοδοτημένα πρόσωπα και μόνον μετά την προκαθορισμένη ημερομηνία·

στ) στις πληροφορίες που παρελήφθησαν και αποσφραγίσθηκαν κατ' εφαρμογή των εν λόγω απαιτήσεων έχουν πρόσβαση μόνον τα πρόσωπα τα εξουσιοδοτημένα να λάβουν γνώση,

ζ) σε περίπτωση παραβίασης ή απόπειρας παραβίασης των απαγορεύσεων ή των όρων πρόσβασης που αναφέρονται στα στοιχεία β) έως στ), μπορεί να εξασφαλίζεται ευλόγως ότι οι παραβιάσεις ή οι απόπειρες παραβίασης είναι σαφώς ανιχνεύσιμες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΜΕΡΟΣ Α

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 67)

I. **Πληροφορίες που πρέπει να περιλαμβάνονται σε κάθε περίπτωση**

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. α) Για τις συμβάσεις προμηθειών: είδος και ποσότητα ή αξία των παροχών ή των προς προμήθεια ειδών (κωδικοί CPV).

   β) Για τις συμβάσεις έργων: φύση και έκταση των παροχών, βασικά χαρακτηριστικά του έργου ή των τμημάτων που το απαρτίζουν (κωδικοί CPV).

   γ) Για τις συμβάσεις υπηρεσιών: υπολογιζόμενο συνολικό ποσό των αγορών σε καθεμία από τις προβλεπόμενες κατηγορίες υπηρεσιών (κωδικοί CPV).

4. Ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης ή αποστολής της γνωστοποίησης της δημοσίευσης της παρούσας προκήρυξης για το «προφίλ αγοραστή».

5. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

II. **Πρόσθετες πληροφορίες που παρέχονται όταν η γνωστοποίηση χρησιμοποιείται ως μέσον έναρξης διαγωνισμού ή που δικαιολογεί σύντμηση της προθεσμίας υποβολής υποψηφιότητας ή προσφοράς (άρθρο 67 παράγραφος 2)**

6. Μνεία του γεγονότος ότι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς πρέπει να εκδηλώνουν στον φορέα το ενδιαφέρον τους για την ή τις συμβάσεις.

7. Ηλεκτρονική ή διαδικτυακή διεύθυνση στην οποία θα υπάρχει ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση στα έγγραφα της προμήθειας.

   Όταν δεν διατίθεται ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση για τους λόγους που εκτίθενται στο άρθρο 73 παράγραφος 1 τρίτο και τέταρτο εδάφιο, παρατίθενται στοιχεία για τον τρόπο αξιολόγησης των εγγράφων της προμήθειας.

8. Διευκρίνιση, ενδεχομένως, ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

9. Προθεσμία παραλαβής των αιτήσεων για την πρόσκληση υποβολής προσφορών ή διαπραγμάτευσης.

10. Είδος και ποσότητα των προς παράδοση προϊόντων ή γενικά χαρακτηριστικά του έργου ή κατηγορία της υπηρεσίας και περιγραφή. Αναφέρατε, ενδεχομένως, εάν πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο. Να αναφέρονται επίσης οποιαδήποτε δικαιώματα προαιρέσεως για περαιτέρω ανάθεση συμβάσεων και η προσωρινή προθεσμία η οποία τάσσεται για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων καθώς και ο αριθμός των τυχόν παρατάσεων. Σε περίπτωση σειράς συμβάσεων προς ανάθεση ή συμβάσεων που πρόκειται να ανανεωθούν, να αναφέρεται επίσης το προσωρινό χρονοδιάγραμμα των προσεχών προκηρύξεων διαγωνισμού. Αναφέρατε κατά πόσον πρόκειται για αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση ή και για συνδυασμό αυτών.

11. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση προμηθειών και υπηρεσιών· εάν η σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, οι σχετικές πληροφορίες παρέχονται για κάθε τμήμα.

12. Προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης ή διάρκεια της σύμβασης υπηρεσιών και, ει δυνατόν, προθεσμία έναρξης.

13. Διεύθυνση στην οποία οι ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις πρέπει να εκδηλώνουν το ενδιαφέρον τους γραπτώς.

14. Τελική ημερομηνία παραλαβής εκδηλώσεων ενδιαφέροντος.

15. Γλώσσα ή γλώσσες στις οποίες πρέπει να συντάσσονται οι υποψηφιότητες ή προσφορές.

16. Όροι οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα και οικονομικές και τεχνικές εγγυήσεις που πρέπει να πληροί εκείνος στον οποίον ανατίθεται η σύμβαση.

17. α) Προσωρινή ημερομηνία, εφόσον είναι γνωστή, της έναρξης της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης ή των συμβάσεων.

β) Είδος της διαδικασίας ανάθεσης (κλειστές διαδικασίες, με χρήση ή μη δυναμικού συστήματος αγορών, ή ανταγωνιστικές διαδικασίες με διαπραγμάτευση).

18. Κατά περίπτωση, ειδικοί όροι στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση της σύμβασης ή των συμβάσεων.

19. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση του αν:

α) απαιτείται/γίνεται δεκτή η ηλεκτρονική υποβολή προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής·

β) θα χρησιμοποιηθούν ηλεκτρονικές παραγγελίες·

γ) θα χρησιμοποιηθεί ηλεκτρονική τιμολόγηση·

δ) θα γίνουν δεκτές ηλεκτρονικές πληρωμές.

20. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Διευκρινίσεις όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, εν ανάγκη, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας (φαξ) και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία είναι δυνατόν να λαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές.

21. Εάν είναι γνωστά, τα κριτήρια τα προβλεπόμενα στο άρθρο 82, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την ανάθεση της σύμβασης. Πλην των περιπτώσεων κατά τις οποίες η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βρίσκεται μόνο κριτήριο την τιμή. τα κριτήρια που συνιστούν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά καθώς και η στάθμιση των κριτηρίων αυτών ή, ενδεχομένως, η σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων αυτών αναφέρονται, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές ή δεν περιλαμβάνονται ούτε στην πρόσκληση για επιβεβαίωση ενδιαφέροντος που αναφέρεται στο άρθρο 67 παράγραφος 2 στοιχείο β) ούτε στην πρόσκληση για υποβολή προσφορών ή για διαπραγμάτευση.

ΜΕΡΟΣ Β

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗΣ ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΓΙΑ «ΠΡΟΦΙΛ ΑΓΟΡΑΣΤΗ» ΠΟΥ ΔΕΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΑΙ ΩΣ ΜΕΣΟ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗΣ ΣΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 67 παράγραφος 1)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Κωδικοί CVP.

4. Διεύθυνση του «προφίλ αγοραστή» στο διαδίκτυο (URL).

5. Ημερομηνία αποστολής της ειδοποίησης με την οποία ανακοινώνεται η δημοσίευση της προκαταρκτικής προκήρυξης στο «προφίλ αγοραστή».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ ΓΙΑ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥΣ ΠΛΕΙΣΤΗΡΙΑΣΜΟΥΣ (ΑΡΘΡΟ 53 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 4)

Εάν οι αναθέτοντες φορείς έχουν αποφασίσει να διεξαγάγουν ηλεκτρονικό πλειστηριασμό περιλαμβάνουν τουλάχιστον τα εξής στοιχεία στα έγγραφα για την προμήθεια:

α) τα στοιχεία, οι αξίες των οποίων θα αποτελέσουν αντικείμενο του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού, εφόσον τα εν λόγω στοιχεία είναι προσδιορίσιμα ποσοτικώς κατά τρόπον ώστε να εκφράζονται σε αριθμούς ή ποσοστά·

β) τα ενδεχόμενα όρια των αξιών που μπορούν να υποβάλλονται, όπως αυτά προκύπτουν από τις προδιαγραφές του αντικειμένου της σύμβασης·

γ) τις πληροφορίες που τίθενται στη διάθεση των προσφερόντων στη διάρκεια του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού και, ενδεχομένως, τη χρονική στιγμή που τίθενται στη διάθεσή τους·

δ) τις κατάλληλες πληροφορίες σχετικά με τη διεξαγωγή του ηλεκτρονικού πλειστηριασμού·

ε) τους όρους υπό τους οποίους οι προσφέροντες μπορούν να υποβάλουν τις προσφορές τους, ιδίως τις ελάχιστες διαφοροποιήσεις οι οποίες, ενδεχομένως, απαιτούνται για την υποβολή προσφορών·

στ) τις κατάλληλες πληροφορίες για το χρησιμοποιούμενο ηλεκτρονικό σύστημα και για τον τρόπο και τις τεχνικές προδιαγραφές της σύνδεσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

ΟΡΙΣΜΟΣ ΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοείται ως,

1. «τεχνική προδιαγραφή» ένα από τα ακόλουθα:

   α) όταν πρόκειται για συμβάσεις προμηθειών ή υπηρεσιών: η προδιαγραφή που περιέχεται σε έγγραφο το οποίο προσδιορίζει τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας, όπως τα επίπεδα ποιότητας, τα επίπεδα της περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, ο σχεδιασμός για όλες τις χρήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης για τα άτομα με αναπηρίες), και η αξιολόγηση της συμμόρφωσης, της καταλληλότητας, της χρήσης του προϊόντος, της ασφάλειας ή των διαστάσεών του, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων που ισχύουν για το προϊόν όσον αφορά την ονομασία πώλησης, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες για τους χρήστες, τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε οποιοδήποτε στάδιο του κύκλου ζωής της προμήθειας ή της υπηρεσίας, καθώς και τις διαδικασίες αξιολόγησης της συμμόρφωσης·

   β) όταν πρόκειται για συμβάσεις έργων: όλες οι τεχνικές απαιτήσεις που περιέχονται ιδίως στις συγγραφές υποχρεώσεων και καθορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά ενός υλικού, ενός προϊόντος ή μιας προμήθειας ειδών, και οι οποίες επιτρέπουν τον αντικειμενικό προσδιορισμό αυτών, έτσι ώστε να ανταποκρίνονται στη χρήση για την οποία προορίζονται από τον αναθέτοντα φορέα· τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν τα επίπεδα περιβαλλοντικής και κλιματικής επίδοσης, τον σχεδιασμό για όλες τις απαιτήσεις (συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας πρόσβασης ατόμων με αναπηρίες) και την αξιολόγηση της συμμόρφωσης, την επίδοση, την ασφάλεια ή τις διαστάσεις, συμπεριλαμβανομένων των διαδικασιών σχετικά με τη διασφάλιση της ποιότητας, την ορολογία, τα σύμβολα, τις δοκιμές και τις μεθόδους δοκιμών, τη συσκευασία, τη σήμανση και την επίθεση ετικετών, τις οδηγίες χρήσης καθώς και τις διαδικασίες και μεθόδους παραγωγής σε κάθε στάδιο του κύκλου ζωής των έργων· τα χαρακτηριστικά αυτά περιλαμβάνουν επίσης τους κανόνες μελέτης και υπολογισμού των έργων, τους όρους δοκιμής, ελέγχου και παραλαβής των έργων καθώς και τις κατασκευαστικές τεχνικές ή μεθόδους και κάθε άλλο όρο τεχνικού χαρακτήρα που ο αναθέτων φορέας είναι σε θέση να καθορίσει, μέσω γενικών ή ειδικών κανονιστικών διατάξεων, σχετικά με τα ολοκληρωμένα έργα καθώς και με τα υλικά ή τα στοιχεία που συνιστούν τα έργα αυτά·

2. «πρότυπο»: η τεχνική προδιαγραφή που έχει εγκριθεί από αναγνωρισμένο οργανισμό τυποποίησης, για επαναλαμβανόμενη ή διαρκή εφαρμογή, της οποίας όμως η τήρηση δεν είναι υποχρεωτική και η οποία εμπίπτει σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

   α) «διεθνές πρότυπο»: πρότυπο που έχει εγκριθεί από διεθνή οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

   β) «ευρωπαϊκό πρότυπο»: πρότυπο εγκεκριμένο από ευρωπαϊκό οργανισμό τυποποίησης που έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

   γ) «εθνικό πρότυπο»: πρότυπο που έχει εκδοθεί από εθνικό οργανισμό τυποποίησης και έχει τεθεί στη διάθεση του κοινού·

3. «ευρωπαϊκή τεχνική αξιολόγηση»: η τεκμηριωμένη αξιολόγηση των επιδόσεων ενός δομικού προϊόντος, σε συνάρτηση με τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του, σύμφωνα προς το αντίστοιχο έγγραφο ευρωπαϊκής αξιολόγησης, όπως ορίζεται στο σημείο 12 του άρθρου 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου [1]·

4. «κοινή τεχνική προδιαγραφή»: η τεχνική προδιαγραφή στον τομέα ΤΠΕ που έχει εκπονηθεί σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 του κανονισμού (ΕΕ) 1025/2012·

5. «τεχνικό πλαίσιο αναφοράς»: κάθε παραδοτέο το οποίο εκπονείται από τους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης, πλην των ευρωπαϊκών προτύπων, σύμφωνα με διαδικασίες προσαρμοσμένες στην εξέλιξη των αναγκών της αγοράς.

---

[1] Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 305/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2011, για τη θέσπιση εναρμονισμένων όρων εμπορίας προϊόντων του τομέα των δομικών κατασκευών και για την κατάργηση της οδηγίας 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου (ΕΕ L 88 της 4.4.2011, σ. 5).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IX

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

1. **Δημοσίευση γνωστοποιήσεων**

Οι διακηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 67, 68, 69, 70, 92 και 96 πρέπει να αποστέλλονται από τους αναθέτοντες φορείς στην Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και να δημοσιεύονται σύμφωνα με τους ακόλουθους κανόνες:

α) Οι διακηρύξεις και γνωστοποιήσεις που αναφέρονται στα άρθρα 67, 68, 69, 70, 92 και 96 δημοσιεύονται μέσω της Υπηρεσίας Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή από τους αναθέτοντες φορείς στην περίπτωση περιοδικών ενδεικτικών διακηρύξεων που δημοσιεύονται για το «προφίλ αγοραστή», σύμφωνα με το άρθρο 67 παράγραφος 1.

Οι αναθέτοντες φορείς δύνανται επιπλέον να δημοσιεύουν τις πληροφορίες αυτές μέσω του διαδικτύου στο σημείο «προφίλ αγοραστή», όπως προβλέπεται στο σημείο 2 στοιχείο β) κατωτέρω.

β) Η Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης χορηγεί στον αναθέτοντα φορέα τη βεβαίωση της δημοσίευσης των πληροφοριών που αναφέρεται στο άρθρο 71 παράγραφος 5.

2. **Δημοσίευση συμπληρωματικών ή πρόσθετων πληροφοριών**

α) Εκτός και εάν προβλέπεται διαφορετικά στο τρίτο και τέταρτο εδάφιο της παραγράφου 1 του άρθρου 73, οι αναθέτοντες φορείς δημοσιεύουν στο διαδίκτυο το πλήρες κείμενο των εγγράφων της προμήθειας.

β) Το προφίλ αγοραστή μπορεί να περιλαμβάνει στις περιοδικές ενδεικτικές διακηρύξεις που αναφέρονται στο άρθρο 67 παράγραφος 1, πληροφορίες για τις τρέχουσες προκηρύξεις, τις προγραμματιζόμενες αγορές, τις συμβάσεις που έχουν συναφθεί, τις διαδικασίες που έχουν ακυρωθεί, καθώς και κάθε άλλη χρήσιμη γενική πληροφορία, όπως αρμόδιο επικοινωνίας, αριθμό τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, ταχυδρομική διεύθυνση και ηλεκτρονική διεύθυνση. Το «προφίλ αγοραστή» μπορεί επίσης να περιοδικές ενδεικτικές γνωστοποιήσεις που χρησιμοποιούνται ως μέσο προκήρυξης του διαγωνισμού, και δημοσιεύονται σε εθνικό επίπεδο δυνάμει του άρθρου 72.

3. **Μορφή και λεπτομέρειες της ηλεκτρονικής διαβίβασης διακηρύξεων**

Η μορφή και οι λεπτομέρειες διαβίβασης των διακηρύξεων με ηλεκτρονικά μέσα που έχουν θεσπιστεί από την Επιτροπή είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση διαδικτύου «http://simap.eu.int».

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ X

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΡΟΕΠΙΛΟΓΗΣ

[όπως αναφέρεται στο άρθρο 44 παράγραφος 4 στοιχείο β) και στο άρθρο 68]

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Διευκρίνιση, ενδεχομένως, ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

4. Σκοπός του συστήματος προεπιλογής (περιγραφή των προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων ή κατηγοριών αυτών, τα οποία θα αποτελέσουν αντικείμενο συμβάσεων μέσω του συστήματος – κωδικοί CPV). Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση προμηθειών και υπηρεσιών.

5. Όροι που πρέπει να πληρούν οι οικονομικοί φορείς για την προεπιλογή τους βάσει του συστήματος και μέθοδοι σύμφωνα με τις οποίες ελέγχεται η τήρηση των προϋποθέσεων αυτών. Στις περιπτώσεις όπου η περιγραφή των εν λόγω όρων και μεθόδων ελέγχου είναι εκτενής και βασίζεται σε έγγραφα, στα οποία έχουν πρόσβαση οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς, αρκεί περιληπτική αναφορά των κυριότερων προϋποθέσεων και μεθόδων καθώς και παραπομπή στα σχετικά έγγραφα.

6. Χρονικό διάστημα για το οποίο ισχύει το σύστημα προεπιλογής και διατυπώσεις για την ανανέωσή του.

7. Μνεία του γεγονότος ότι η προκήρυξη χρησιμοποιείται ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού.

8. Διεύθυνση όπου μπορούν να ζητούνται περαιτέρω πληροφορίες και τεκμηρίωση σχετικά με το σύστημα προεπιλογής (αν είναι διαφορετική από αυτή που αναφέρεται στο σημείο 1).

9. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Διευκρινίσεις όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, εν ανάγκη, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας (φαξ) και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία είναι δυνατόν να λαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές.

10. Εάν είναι γνωστά, τα κριτήρια τα προβλεπόμενα στο άρθρο 82, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την ανάθεση της σύμβασης. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βρίσκεται μόνο με βάση την τιμή, τα κριτήρια που συνιστούν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά καθώς και η στάθμιση των κριτηρίων αυτών ή, ενδεχομένως, η σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων αυτών αναφέρονται, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές ή δεν περιλαμβάνονται στην πρόσκληση για υποβολή προσφορών ή για διαπραγμάτευση.

11. Εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση του αν:

    α) απαιτείται/γίνεται δεκτή η ηλεκτρονική υποβολή προσφορών ή αιτήσεων συμμετοχής·

    β) θα χρησιμοποιηθούν ηλεκτρονικές παραγγελίες·

    γ) θα χρησιμοποιηθεί ηλεκτρονική τιμολόγηση·

    δ) θα γίνουν δεκτές ηλεκτρονικές πληρωμές.

12. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XI

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 69)

Α. ΑΝΟΙΚΤΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Διευκρίνιση, ενδεχομένως, ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

4. Φύση της σύμβασης (προμήθειες, έργα ή υπηρεσίες· να αναφέρεται, κατά περίπτωση, εάν πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο ή για δυναμικό σύστημα αγορών), περιγραφή (κωδικοί CPV. Κατά περίπτωση, να αναφέρεται κατά πόσον η υποβολή προσφορών ζητείται για αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση ή για συνδυασμό αυτών.

5. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση προμηθειών και υπηρεσιών.

6. Για τις προμήθειες και τα έργα:

   α) Είδος και ποσότητα των προς παράδοση προϊόντων (κωδικοί CPV). Να αναφέρονται ιδίως οποιαδήποτε δικαιώματα προαιρέσεως για περαιτέρω ανάθεση συμβάσεων και, ει δυνατόν, η προσωρινή προθεσμία, η οποία τάσσεται για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων προαιρέσεως καθώς και ο αριθμός των τυχόν παρατάσεων. Σε περίπτωση σειράς συμβάσεων προς ανάθεση ή συμβάσεων που πρόκειται να ανανεωθούν, να αναφέρονται επίσης, ει δυνατόν, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα των προσεχών προκηρύξεων διαγωνισμού για τα ζητούμενα προϊόντα ή το είδος και η έκταση των υπηρεσιών και τα γενικά χαρακτηριστικά του έργου (κωδικοί CPV).

   β) Αναφορά της δυνατότητας ή μη των προμηθευτών να υποβάλουν προσφορά για μερική και/ή για όλα τα ζητούμενα προϊόντα.

   Εάν, όσον αφορά τις συμβάσεις έργων, το έργο ή η σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, αναφορά των τμημάτων κατά τάξη μεγέθους και της δυνατότητας υποβολής προσφορών για ένα, περισσότερα ή και για όλα τα τμήματα.

   γ) Για τις συμβάσεις έργων: πληροφορίες για το στόχο του έργου ή της σύμβασης, στην περίπτωση που αυτή αφορά και την εκπόνηση μελετών.

7. Για τις υπηρεσίες:

   α) Είδος και ποσότητα των προϊόντων που θα παρασχεθούν. Να αναφέρονται ιδίως οποιαδήποτε δικαιώματα προαιρέσεως για περαιτέρω ανάθεση συμβάσεων και, ει δυνατόν, η προσωρινή προθεσμία η οποία τάσσεται για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων προαιρέσεως καθώς και ο αριθμός των τυχόν παρατάσεων. Σε περίπτωση σειράς συμβάσεων προς ανάθεση ή συμβάσεων που πρόκειται να ανανεωθούν, να αναφέρεται επίσης, ει δυνατόν, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα των προσεχών προκηρύξεων διαγωνισμού για τις ζητούμενες υπηρεσίες.

   β) Διευκρινίζεται κατά πόσον η εκτέλεση της υπηρεσίας παραχωρείται, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, σε μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία.

   γ) Μνεία των σχετικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων.

   δ) Διευκρινίζεται αν τα νομικά πρόσωπα είναι υποχρεωμένα να δηλώσουν τα ονόματα και τα επαγγελματικά προσόντα του προσωπικού που θα είναι επιφορτισμένο με την εκτέλεση της υπηρεσίας.

   ε) Διευκρινίζεται κατά πόσον οι πάροχοι των υπηρεσιών μπορούν να υποβάλλουν προσφορά για μέρος των ζητούμενων υπηρεσιών.

8. Εάν είναι γνωστό, διευκρινίζεται το αν η υποβολή της (των) εναλλακτικής(-ών) προσφοράς(-ών) επιτρέπεται ή όχι.

9. Προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης ή διάρκεια της σύμβασης υπηρεσιών και, ει δυνατόν, προθεσμία έναρξης.

10. Ηλεκτρονική διεύθυνση ή διεύθυνση διαδικτύου στην οποία θα υπάρχει ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση στα έγγραφα της προμήθειας.

    Όταν δεν διατίθεται ελεύθερη, άμεση, πλήρης και δωρεάν πρόσβαση για τους λόγους που εκτίθενται στο άρθρο 73 παράγραφος 1 τρίτο και τέταρτο εδάφιο, παρατίθενται στοιχεία για τον τρόπο αξιολόγησης των εγγράφων της προμήθειας.

11. α) Καταληκτική ημερομηνία για την παραλαβή των προσφορών ή των ενδεικτικών προσφορών στην περίπτωση υλοποίησης δυναμικού συστήματος αγοράς.

    β) Διεύθυνση στην οποία διαβιβάζονται.

    γ) Γλώσσα ή γλώσσες στις οποίες συντάσσονται.

12. α) Κατά περίπτωση, πρόσωπα που επιτρέπεται να παρίστανται στην αποσφράγιση των προσφορών.

β) Ημερομηνία, ώρα και τόπος αποσφράγισης των προσφορών.

13. Ενδεχομένως, απαιτούμενες εγγυήσεις.

14. Βασικοί όροι χρηματοδότησης και πληρωμής και/ή παραπομπές στις σχετικές κανονιστικές διατάξεις.

15. Κατά περίπτωση, νομική μορφή την οποία θα πρέπει να περιβληθεί η κοινοπραξία οικονομικών φορέων, εφόσον της ανατεθεί η σύμβαση.

16. Ελάχιστοι όροι οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα που πρέπει να πληροί ο οικονομικός φορέας στον οποίο ανατίθεται η σύμβαση.

17. Χρονικό διάστημα κατά το οποίο ο προσφέρων δεσμεύεται από την προσφορά του.

18. Κατά περίπτωση, ειδικοί όροι στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση της σύμβασης ή των συμβάσεων.

19. Κριτήρια, προβλεπόμενα στο άρθρο 82, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την ανάθεση της σύμβασης. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βρίσκεται μόνο με βάση την τιμή, τα κριτήρια που συνιστούν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά καθώς και η στάθμιση των κριτηρίων αυτών ή, ενδεχομένως, η σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων αυτών επισημαίνονται, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές.

20. Κατά περίπτωση, ημερομηνία ή ημερομηνίες και παραπομπή ή παραπομπές στη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης ή της αποστολής της γνωστοποίησης της δημοσίευσης της παρούσας προκήρυξης για το «προφίλ αγοραστή» στην οποία αναφέρεται η σύμβαση.

21. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Διευκρινίσεις όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, εν ανάγκη, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας (φαξ) και ηλεκτρονική διεύθυνση του τμήματος από το οποίο δυνατόν να λαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές.

22. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης από τον αναθέτοντα φορέα.

23. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

Β. ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Διευκρίνιση, ενδεχομένως, ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

4. Φύση της σύμβασης (προμήθειες, έργα ή υπηρεσίες· αναφέρατε, κατά περίπτωση, εάν πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο), περιγραφή (κωδικοί CPV). Κατά περίπτωση, να αναφέρεται κατά πόσον η υποβολή προσφορών ζητείται για αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση ή για συνδυασμό αυτών.

5. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση προμηθειών και υπηρεσιών.

6. Για τις προμήθειες και τα έργα:

α) Είδος και ποσότητα των προς παράδοση προϊόντων (κωδικοί CPV). Να αναφέρονται ιδίως οποιαδήποτε δικαιώματα προαιρέσεως για περαιτέρω ανάθεση συμβάσεων και, ει δυνατόν, η προσωρινή προθεσμία, η οποία τάσσεται για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων προαιρέσεως καθώς και ο αριθμός των τυχόν παρατάσεων. Σε περίπτωση σειράς συμβάσεων προς ανάθεση ή συμβάσεων που πρόκειται να ανανεωθούν, να αναφέρονται επίσης, ει δυνατόν, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα των προσεχών προκηρύξεων διαγωνισμού για τα ζητούμενα προϊόντα ή το είδος και η έκταση των υπηρεσιών και τα γενικά χαρακτηριστικά του έργου (κωδικοί CPV).

β) Αναφορά της δυνατότητας ή μη των προμηθευτών να υποβάλουν προσφορά για μερικά και/ή για όλα τα ζητούμενα προϊόντα.

Εάν, όσον αφορά τις συμβάσεις έργων, το έργο ή η σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, αναφορά των τμημάτων κατά τάξη μεγέθους και της δυνατότητας υποβολής προσφορών για ένα, περισσότερα ή και για όλα τα τμήματα.

γ) Πληροφορίες για το στόχο του έργου ή της σύμβασης, στην περίπτωση που αυτή αφορά και την εκπόνηση μελετών.

7. Για τις υπηρεσίες:

α) Είδος και ποσότητα των προϊόντων που θα παρασχεθούν. Να αναφέρονται ιδίως οποιαδήποτε δικαιώματα προαιρέσεως για περαιτέρω ανάθεση συμβάσεων και, ει δυνατόν, η προσωρινή προθεσμία η οποία τάσσεται για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων προαιρέσεως καθώς και ο αριθμός των τυχόν παρατάσεων. Σε περίπτωση σειράς συμβάσεων προς ανάθεση ή συμβάσεων που πρόκειται να ανανεωθούν, να αναφέρεται επίσης, ει δυνατόν, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα των προσεχών προκηρύξεων διαγωνισμού για τις ζητούμενες υπηρεσίες.

β) Διευκρινίζεται κατά πόσον η εκτέλεση της υπηρεσίας παραχωρείται, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, σε μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία.

γ) Μνεία των σχετικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων.

δ) Διευκρινίζεται αν τα νομικά πρόσωπα είναι υποχρεωμένα να δηλώσουν τα ονόματα και τα επαγγελματικά προσόντα του προσωπικού που θα είναι επιφορτισμένο με την εκτέλεση της υπηρεσίας.

ε) Διευκρινίζεται κατά πόσον οι πάροχοι των υπηρεσιών μπορούν να υποβάλλουν προσφορά για μέρος των ζητούμενων υπηρεσιών.

8. Εάν είναι γνωστό, διευκρινίζεται το αν η υποβολή της (των) εναλλακτικής(-ών) προσφοράς(-ών) επιτρέπεται ή όχι.

9. Προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης ή διάρκεια της σύμβασης και, ει δυνατόν, προθεσμία έναρξης.

10. Κατά περίπτωση, νομική μορφή την οποία θα πρέπει να περιβληθεί η κοινοπραξία οικονομικών φορέων, εφόσον της ανατεθεί η σύμβαση.

11. α) Καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής.

β) Διεύθυνση στην οποία διαβιβάζονται.

γ) Γλώσσα ή γλώσσες στις οποίες συντάσσονται.

12. Καταληκτική ημερομηνία για την αποστολή των προσκλήσεων υποβολής των προσφορών.

13. Ενδεχομένως, απαιτούμενες εγγυήσεις.

14. Βασικοί όροι χρηματοδότησης και πληρωμής και/ή παραπομπές στις σχετικές κανονιστικές διατάξεις.

15. Πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση του οικονομικού φορέα και ελάχιστοι όροι οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα που πρέπει αυτός να πληροί.

16. Κριτήρια, προβλεπόμενα στο άρθρο 82, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την ανάθεση της σύμβασης. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βρίσκεται μόνο με βάση την τιμή, τα κριτήρια που συνιστούν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά καθώς και η στάθμιση των κριτηρίων αυτών ή, ενδεχομένως, η σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων αυτών επισημαίνονται, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές ή δεν επισημαίνονται στην πρόσκληση για υποβολή προσφορών.

17. Κατά περίπτωση, ειδικοί όροι στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση της σύμβασης ή των συμβάσεων.

18. Κατά περίπτωση, ημερομηνία ή ημερομηνίες και παραπομπή ή παραπομπές στη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης ή της αποστολής της γνωστοποίησης της δημοσίευσης της παρούσας προκήρυξης για το «προφίλ αγοραστή» στην οποία αναφέρεται η σύμβαση.

19. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Διευκρινίσεις όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, εν ανάγκη, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας (φαξ) και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία είναι δυνατόν να λαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές.

20. Ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης από τους αναθέτοντες φορείς.

21. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

Γ. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΜΕ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Διευκρίνιση, ενδεχομένως, ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

4. Φύση της σύμβασης (προμήθειες, έργα ή υπηρεσίες· αναφέρατε, κατά περίπτωση, εάν πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο), περιγραφή (κωδικοί CPV). Κατά περίπτωση, να αναφέρεται κατά πόσον η υποβολή προσφορών ζητείται για αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση ή για συνδυασμό αυτών.

5. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση προμηθειών και υπηρεσιών.

6. Για τις προμήθειες και τα έργα:

α) Είδος και ποσότητα των προς παράδοση προϊόντων (κωδικοί CPV). Να αναφέρονται ιδίως οποιαδήποτε δικαιώματα προαιρέσεως για περαιτέρω ανάθεση συμβάσεων και, ει δυνατόν, η προσωρινή προθεσμία, η οποία τάσσεται για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων προαιρέσεως καθώς και ο αριθμός των τυχόν παρατάσεων. Σε περίπτωση σειράς συμβάσεων προς ανάθεση ή συμβάσεων που πρόκειται να ανανεωθούν, να αναφέρονται επίσης, ει δυνατόν, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα των προσεχών προκηρύξεων διαγωνισμού για τα ζητούμενα προϊόντα ή το είδος και η έκταση των υπηρεσιών και τα γενικά χαρακτηριστικά του έργου (κωδικοί CPV).

β) Αναφορά της δυνατότητας ή μη των προμηθευτών να υποβάλουν προσφορά για μερικά και/ή για όλα τα ζητούμενα προϊόντα.

Εάν, όσον αφορά τις συμβάσεις έργων, το έργο ή η σύμβαση υποδιαιρείται σε τμήματα, αναφορά των τμημάτων κατά τάξη μεγέθους και της δυνατότητας υποβολής προσφορών για ένα, περισσότερα ή και για όλα τα τμήματα.

γ) Για τις συμβάσεις έργων: πληροφορίες για το στόχο του έργου ή της σύμβασης, στην περίπτωση που αυτή αφορά και την εκπόνηση μελετών.

7. Για τις υπηρεσίες:

α) Είδος και ποσότητα των υπηρεσιών που θα παρασχεθούν. Να αναφέρονται ιδίως οποιαδήποτε δικαιώματα προαιρέσεως για περαιτέρω ανάθεση συμβάσεων και, ει δυνατόν, η προσωρινή προθεσμία η οποία τάσσεται για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων προαιρέσεως καθώς και ο αριθμός των τυχόν παρατάσεων. Σε περίπτωση σειράς συμβάσεων προς ανάθεση ή συμβάσεων που πρόκειται να ανανεωθούν, να αναφέρεται επίσης, ει δυνατόν, το προσωρινό χρονοδιάγραμμα των προσεχών προκηρύξεων διαγωνισμού για τις ζητούμενες υπηρεσίες.

β) Διευκρινίζεται κατά πόσον η εκτέλεση της υπηρεσίας παραχωρείται, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, σε μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία.

γ) Μνεία των σχετικών νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων.

δ) Διευκρινίζεται αν τα νομικά πρόσωπα είναι υποχρεωμένα να δηλώσουν τα ονόματα και τα επαγγελματικά προσόντα του προσωπικού που θα είναι επιφορτισμένο με την εκτέλεση της υπηρεσίας.

ε) Διευκρινίζεται κατά πόσον οι πάροχοι των υπηρεσιών μπορούν να υποβάλλουν προσφορά για μέρος των ζητούμενων υπηρεσιών.

8. Εάν είναι γνωστό, διευκρινίζεται το αν η υποβολή της (των) εναλλακτικής(-ών) προσφοράς(-ών) επιτρέπεται ή όχι.

9. Προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης ή διάρκεια της σύμβασης και, ει δυνατόν, προθεσμία έναρξης.

10. Κατά περίπτωση, νομική μορφή την οποία θα πρέπει να περιβληθεί η κοινοπραξία οικονομικών φορέων, εφόσον της ανατεθεί η σύμβαση.

11. α) Καταληκτική ημερομηνία παραλαβής των αιτήσεων συμμετοχής.

β) Διεύθυνση στην οποία διαβιβάζονται.

γ) Γλώσσα ή γλώσσες στις οποίες συντάσσονται.

12. Κατά περίπτωση, απαιτούμενες εγγυήσεις.

13. Βασικοί όροι χρηματοδότησης και πληρωμής και/ή παραπομπές στις σχετικές κανονιστικές διατάξεις.

14. Πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση του οικονομικού φορέα και ελάχιστοι όροι οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα που πρέπει αυτός να πληροί.

15. Κριτήρια, προβλεπόμενα στο άρθρο 82, τα οποία θα χρησιμοποιηθούν για την ανάθεση της σύμβασης. Εκτός από την περίπτωση κατά την οποία η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά βρίσκεται μόνο με κριτήριο την τιμή, τα κριτήρια που συνιστούν την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά καθώς και η στάθμιση των κριτηρίων αυτών ή, ενδεχομένως, η σειρά σπουδαιότητας των κριτηρίων αυτών επισημαίνονται, εφόσον δεν περιλαμβάνονται στις προδιαγραφές ή δεν επισημαίνονται στην πρόσκληση για συμμετοχή σε διαπραγμάτευση.

16. Κατά περίπτωση, ονόματα και διευθύνσεις των οικονομικών φορέων που έχουν ήδη επιλεγεί από τον αναθέτοντα φορέα.

17. Κατά περίπτωση, ειδικοί όροι στους οποίους υπόκειται η εκτέλεση της σύμβασης ή των συμβάσεων.

18. Κατά περίπτωση, ημερομηνία ή ημερομηνίες και παραπομπή ή παραπομπές στη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* της περιοδικής ενδεικτικής προκήρυξης ή της αποστολής της γνωστοποίησης της δημοσίευσης της παρούσας προκήρυξης για το «προφίλ αγοραστή» στην οποία αναφέρεται η σύμβαση.

19. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Διευκρινίσεις όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, εν ανάγκη, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας (φαξ) και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία είναι δυνατόν να λαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές.

20. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης από τον αναθέτοντα φορέα.

21. Ενδεχομένως, άλλες σχετικές πληροφορίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XII

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΑΝΑΘΕΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 70)

I. **Πληροφορίες για τη δημοσίευση στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*** [1]

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Είδος της σύμβασης (προμήθειες, έργα ή υπηρεσίες και κωδικοί CPV· αναφέρατε, κατά περίπτωση, εάν πρόκειται για συμφωνία-πλαίσιο).

4. Συνοπτική τουλάχιστον περιγραφή του είδους και της ποσότητας των προϊόντων, έργων ή των παρεχομένων υπηρεσιών.

5. α) Μορφή της προκήρυξης διαγωνισμού (προκήρυξη για την ύπαρξη διαδικασίας προεπιλογής, περιοδική ενδεικτική προκήρυξης, πρόσκληση υποβολής προσφορών).

   β) Ημερομηνία ή ημερομηνίες και παραπομπή ή παραπομπές στη δημοσίευση της προκήρυξης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

   γ) Εάν πρόκειται για συμβάσεις που συνάπτονται χωρίς προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού, μνεία της σχετικής διάταξης του άρθρου 50.

6. Διαδικασία σύναψης συμβάσεων (ανοικτή, κλειστή ή με διαπραγμάτευση).

7. Αριθμός των παραληφθεισών προσφορών, όπου καθορίζεται

   α) ο αριθμός των προσφορών που ελήφθησαν από οικονομικούς φορείς που είναι ΜΜΕ·

   β) ο αριθμός των προσφορών που ελήφθησαν από το εξωτερικό·

   γ) ο αριθμός των προσφορών που ελήφθησαν ηλεκτρονικά.

   Σε περίπτωση πολλαπλών αναθέσεων (τμήματα, πολλαπλές συμφωνίες-πλαίσια), οι εν λόγω πληροφορίες παρέχονται για κάθε ανάθεση.

8. Ημερομηνία της σύναψης της σύμβασης ή των συμβάσεων ή της συμφωνίας ή συμφωνιών- πλαισίου κατόπιν αποφάσεως για την ανάθεση ή τη σύναψή τους.

9. Αντίτιμο που καταβλήθηκε για αγορές ευκαιρίας σύμφωνα με το άρθρο 50 στοιχείο η).

10. Για κάθε ανάθεση, επωνυμία, διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναδόχου ή των αναδόχων, συμπεριλαμβανομένων:

    α) πληροφοριών σχετικά με το εάν ο ανάδοχος είναι ΜΜΕ·

    β) πληροφοριών σχετικά με το εάν η σύμβαση ανατέθηκε σε κοινοπραξία.

11. Αναφέρατε, κατά περίπτωση, εάν η σύμβαση αποτέλεσε ή μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο υπεργολαβίας.

12. Αντίτιμο που καταβλήθηκε ή αντίτιμο της υψηλότερης και της χαμηλότερης προσφοράς που ελήφθη υπόψη κατά την ανάθεση της σύμβασης.

13. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Διευκρινίσεις όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, εν ανάγκη, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας (φαξ) και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία είναι δυνατόν να λαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές.

14. Προαιρετικές πληροφορίες:

    — αξία και τμήμα της σύμβασης το οποίο μπορεί να ανατίθεται με υπεργολαβία σε τρίτους,

    — κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης.

[1] Τα στοιχεία των σημείων 6, 9 και 11 θεωρούνται μη δημοσιεύσιμα εφόσον ο αναθέτων φορέας κρίνει ότι η δημοσίευσή τους θίγει ευαίσθητο εμπορικό συμφέρον.

II. **Πληροφορίες που δεν προορίζονται για δημοσίευση**

15. Αριθμός ανατεθεισών συμβάσεων (σε περίπτωση που μια ανάθεση έχει γίνει σε περισσότερους του ενός προμηθευτές).

16. Αξία κάθε ανατεθείσας σύμβασης.

17. Χώρα καταγωγής του προϊόντος ή της υπηρεσίας (κοινοτική ή εκτός Κοινότητας και, στη δεύτερη περίπτωση, κατάταξη ανά τρίτη χώρα).

18. Κριτήριο ανάθεσης που χρησιμοποιείται:

19. Η σύμβαση ανατέθηκε σε προσφέροντα που είχε υποβάλει εναλλακτική προσφορά, σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 1;

20. Υπήρξαν προσφορές που δεν επελέγησαν διότι ήταν υπερβολικά χαμηλές σύμφωνα με το άρθρο 84;

21. Ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης από τον αναθέτοντα φορέα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIII

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΥΠΟΒΟΛΗΣ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΔΙΑΛΟΓΟ, ΣΕ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ Ή ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 74

1. Η πρόσκληση υποβολής προσφορών, συμμετοχής σε διάλογο ή διαπραγμάτευσης δυνάμει του άρθρου 74 πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον:

α) την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας παραλαβής των προσφορών, τη διεύθυνση στην οποία πρέπει να διαβιβασθούν και τη γλώσσα ή τις γλώσσες στις οποίες πρέπει να συνταχθούν·

Ωστόσο, στην περίπτωση συμβάσεων που συνάπτονται μέσω ανταγωνιστικού διαλόγου ή σύμπραξης καινοτομίας, οι εν λόγω πληροφορίες δεν περιλαμβάνονται στην πρόσκληση συμμετοχής σε διαπραγμάτευση αλλά επισημαίνονται στην πρόσκληση υποβολής προσφορών·

β) στην περίπτωση του ανταγωνιστικού διαλόγου, την ημερομηνία που έχει καθοριστεί και τη διεύθυνση για την έναρξη της φάσης των διαβουλεύσεων, καθώς και τη γλώσσα ή τις γλώσσες που θα χρησιμοποιηθούν·

γ) παραπομπή σε οποιαδήποτε δημοσιευθείσα προκήρυξη διαγωνισμού·

δ) τα στοιχεία κάθε προκήρυξης διαγωνισμού που έχει δημοσιευθεί ήδη·

ε) τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης όταν δεν περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής που χρησιμεύει ως μέσο προκήρυξης διαγωνισμού·

στ) τη σχετική στάθμιση των κριτηρίων ανάθεσης της σύμβασης ή, ενδεχομένως, τη φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας αυτών των κριτηρίων, σε περίπτωση που δεν περιλαμβάνονται στην προκήρυξη διαγωνισμού, στην ανακοίνωση για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής ή στις προδιαγραφές.

2. Όταν η έναρξη διαγωνισμού πραγματοποιείται με περιοδική ενδεικτική προκήρυξη, οι αναθέτοντες φορείς καλούν εκ των υστέρων όλους τους υποψηφίους να επιβεβαιώσουν το ενδιαφέρον τους βάσει λεπτομερών πληροφοριών σχετικά με την εν λόγω σύμβαση, πριν να αρχίσει η επιλογή των προσφερόντων ή των συμμετεχόντων σε διαπραγμάτευση.

Η πρόσκληση αυτή περιλαμβάνει τουλάχιστον τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) φύση και ποσότητα, συμπεριλαμβανομένων όλων των δικαιωμάτων προαιρέσεως για συμπληρωματικές συμβάσεις και, ει δυνατόν, την εκτιμώμενη προθεσμία η οποία τάσσεται για την άσκηση των εν λόγω δικαιωμάτων προαιρέσεως· εάν πρόκειται για ανανεώσιμες συμβάσεις, φύση και ποσότητα, και, ει δυνατόν, την κατά προσέγγιση προθεσμία δημοσίευσης μεταγενέστερων διακηρύξεων διαγωνισμών για έργα, προμήθειες ή υπηρεσίες που προκηρύσσονται·

β) είδος της διαδικασίας: κλειστή ή με διαπραγμάτευση·

γ) ενδεχομένως, ημερομηνία έναρξης ή ολοκλήρωσης της παράδοσης των αγαθών, της εκτέλεσης των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών·

δ) όταν δεν μπορεί να παρέχεται ηλεκτρονική πρόσβαση, διεύθυνση και ημερομηνία λήξης της προθεσμίας για την κατάθεση των αιτήσεων των ενδιαφερομένων να λάβουν τα έγγραφα της σύμβασης καθώς και γλώσσα ή γλώσσες στις οποίες πρέπει να συντάσσονται·

ε) διεύθυνση του αναθέτοντος φορέα·

στ) όροι οικονομικού και τεχνικού χαρακτήρα, χρηματοοικονομικές εγγυήσεις και πληροφορίες που απαιτούνται από τους οικονομικούς φορείς·

ζ) είδος της σύμβασης που αποτελεί αντικείμενο της πρόσκλησης υποβολής προσφορών: αγορά, χρηματοδοτική μίσθωση, μίσθωση ή μίσθωση-πώληση ή συνδυασμός των ανωτέρω συμβάσεων· και

η) κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης και στάθμιση αυτών ή, ενδεχομένως, τα κριτήρια αυτά κατά σειρά σπουδαιότητας, σε περίπτωση που δεν περιλαμβάνονται στην ενδεικτική προκήρυξη ή στις προδιαγραφές ή στην πρόσκληση προς υποβολή προσφορών ή προς διαπραγμάτευση.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIV

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 36 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2

— Σύμβαση ΔΟΕ 87 περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος

— Σύμβαση ΔΟΕ 98 περί συνδικαλιστικού δικαιώματος και συλλογικών διαπραγματεύσεων

— Σύμβαση ΔΟΕ 29 σχετικά με την αναγκαστική εργασία

— Σύμβαση ΔΟΕ 105 σχετικά με την κατάργηση της αναγκαστικής εργασίας

— Σύμβαση ΔΟΕ 138 για την ελάχιστη ηλικία απασχόλησης

— Σύμβαση ΔΟΕ 111 για την εισαγωγή διακρίσεων (εργασία και απασχόληση)

— Σύμβαση ΔΟΕ 100 σχετικά με την ίση αμοιβή

— Σύμβαση ΔΟΕ 182 σχετικά με τις χειρότερες μορφές παιδικής εργασίας

— Σύμβαση της Βιέννης για την προστασία της στιβάδας του όζοντος και πρωτόκολλο του Μόντρεαλ για τις ουσίες που καταστρέφουν τη στιβάδα του όζοντος

— Σύμβαση της Βασιλείας για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και της διάθεσής τους (σύμβαση της Βασιλείας)

— Σύμβαση της Στοκχόλμης για τους έμμονους οργανικούς ρύπους (σύμβαση της Στοκχόλμης για τους ΕΟΡ)

— Σύμβαση σχετικά με τη διαδικασία συναίνεσης μετά από ενημέρωση όσον αφορά ορισμένα επικίνδυνα χημικά προϊόντα και φυτοφάρμακα στο διεθνές εμπόριο (UNEP/FAO) (σύμβαση ΣΜΕ), Ρότερνταμ, 10.9.1998 και τα τρία σχετικά περιφερειακά πρωτόκολλα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XV

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 83 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3

Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVI

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 89 παράγραφος 1)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Κωδικοί CPV.

4. Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση προμηθειών και υπηρεσιών.

5. Περιγραφή της προμήθειας πριν και μετά την τροποποίηση: φύση και έκταση των έργων, φύση και ποσότητα ή αξία των αγαθών, φύση και έκταση των υπηρεσιών.

6. Εάν συντρέχει περίπτωση, αύξηση της τιμής που προκλήθηκε από την τροποποίηση.

7. Περιγραφή των περιστάσεων που κατέστησαν αναγκαία την τροποποίηση.

8. Ημερομηνία της απόφασης ανάθεσης της σύμβασης.

9. Εάν συντρέχει περίπτωση, επωνυμία, διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του νέου οικονομικού φορέα ή των νέων οικονομικών φορέων.

10. Πληροφορίες σχετικά με το αν η σύμβαση σχετίζεται με έργο και/ή πρόγραμμα που χρηματοδοτείται με πόρους της Ένωσης.

11. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Διευκρινίσεις όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, ενδεχομένως, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας καθώς και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται αυτές οι πληροφορίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVII

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 91

Κωδικός CPV	Περιγραφή
75200000-8· 75231200-6· 75231240-8· 79611000-0· 79622000-0 [Υπηρεσίες διάθεσης προσωπικού οικιακών βοηθών]· 79624000-4 [Υπηρεσίες προμήθειας νοσηλευτικού προσωπικού] και 79625000-1 [Υπηρεσίες προμήθειας ιατρικού προσωπικού] από 85000000-9 έως 85323000-9· 98133100-5, 98133000-4· 98200000-5 και· 98500000-8 [Νοικοκυριά που απασχολούν οικιακό βοηθητικό προσωπικό] και 98513000-2 έως 98514000-9 [Υπηρεσίες ανθρώπινου δυναμικού για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες πρακτορείων διάθεσης εργατικού δυναμικού για οικιακές εργασίες, υπηρεσίες υπαλληλικού προσωπικού γραφείων για οικιακές εργασίες, Προσωρινό προσωπικό για οικιακές εργασίες, Υπηρεσίες οικιακής βοήθειας και Οικιακές υπηρεσίες]	Υγεία, κοινωνικές και συναφείς υπηρεσίες
85321000-5 και 85322000-2, 75000000-6 [Υπηρεσίες δημόσιας διοίκησης, άμυνας και κοινωνικής ασφάλισης], 75121000-0, 75122000-7, 75124000-1· από 79995000-5 έως 79995200-7· από 80000000-4 Υπηρεσίες εκπαίδευσης και επιμόρφωσης έως 80660000-8· από 92000000-1 έως 92700000-8 79950000-8 [Υπηρεσίες διοργάνωσης εκθέσεων και συνεδρίων], 79951000-5 [Υπηρεσίες οργάνωσης σεμιναρίων], 79952000-2 [Υπηρεσίες εκδηλώσεων], 79952100-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης πολιτιστικών εκδηλώσεων], 79953000-9 [Υπηρεσίες οργάνωσης φεστιβάλ], 79954000-6 [Υπηρεσίες οργάνωσης πάρτι], 79955000-3 [Υπηρεσίες οργάνωσης επιδείξεων μόδας], 79956000-0 [Υπηρεσίες οργάνωσης εμπορικών εκθέσεων και εκθέσεων]	Διοικητικές κοινωνικές, εκπαιδευτικές, υγειονομικές και πολιτιστικές υπηρεσίες
75300000-9	Υπηρεσίες υποχρεωτικής κοινωνικής ασφάλισης ([1])
75310000-2, 75311000-9, 75312000-6, 75313000-3, 75313100-4, 75314000-0, 75320000-5, 75330000-8, 75340000-1	Υπηρεσίες παροχής επιδομάτων
98000000-3, 98120000-0· 98132000-7· 98133110-8 και 98130000-3	Λοιπές κοινοτικές, κοινωνικές και ατομικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών που παρέχουν οι συνδικαλιστικές οργανώσεις, οι πολιτικές οργανώσεις, οι οργανώσεις νέων και οι λοιπές υπηρεσίες συλλογικών οργανώσεων
98131000-0	Θρησκευτικές υπηρεσίες
55100000-1 έως 55410000-7· 55521000-8 έως 55521200-0 [55521000-8 Υπηρεσίες τροφοδοσίας ιδιωτικών οικιών με έτοιμα φαγητά, 55521100-9 Υπηρεσίες παροχής γευμάτων κατ' οίκον από την κοινωνική πρόνοια, 55521200-0 Υπηρεσίες παράδοσης γευμάτων] 55510000-8 [Υπηρεσίες καντίνας], 55511000-5 [Υπηρεσίες καντίνας και άλλες υπηρεσίες καφετέριας περιορισμένης πελατείας], 55512000-2 [Υπηρεσίες διαχείρισης καντίνας], 55523100-3 [Υπηρεσίες σχολικών γευμάτων], 55520000-1[Υπηρεσίες τροφοδοσίας με έτοιμα φαγητά], 55522000-5 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας εταιρειών μεταφορών με έτοιμα φαγητά], 55523000-2 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας άλλων επιχειρήσεων ή ιδρυμάτων με έτοιμα γεύματα], 55524000-9 [Υπηρεσίες τροφοδοσίας σχολείων με έτοιμα γεύματα]	Υπηρεσίες ξενοδοχείων και εστιατορίων
79100000-5 έως 79140000-7· 75231100-5·	Νομικές υπηρεσίες στον βαθμό που δεν αποκλείονται βάσει του άρθρου 21 στοιχείο γ)
75100000-7 έως 75120000-3· 75123000-4· 75125000-8 έως 75131000-3	Λοιπές διοικητικές και κρατικές υπηρεσίες
75200000-8 έως 75231000-4	Παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο

Κωδικός CPV	Περιγραφή
75231210-9 έως 75231230-5· 75240000-0 έως 75252000-7· 794300000-7· 98113100-9	Υπηρεσίες φυλακών, δημόσιας ασφάλειας και διάσωσης, στο βαθμό που δεν αποκλείονται, βάσει του άρθρου 21 στοιχείο η)
79700000-1 έως 79721000-4 [Υπηρεσίες ερευνών και ασφάλειας, Υπηρεσίες ασφάλειας, Υπηρεσίες παρακολούθησης συστημάτων συναγερμού, Υπηρεσίες φύλαξης, Υπηρεσίες επιτήρησης, Υπηρεσίες συστήματος ανίχνευσης, Υπηρεσίες ανεύρεσης φυγόδικων, Υπηρεσίες περιπόλου, Υπηρεσίες παράδοσης υπηρεσιακού διακριτικού σήματος, Ανακριτικές υπηρεσίες και Υπηρεσίες γραφείου ιδιωτικής αστυνομίας] 79722000-1[Υπηρεσίες γραφολογίας], 79723000-8 [Υπηρεσίες ανάλυσης απορριμμάτων]	Υπηρεσίες ερευνών και ασφαλείας
98900000-2 [Παροχή υπηρεσιών από οργανισμούς και φορείς εκτός επικράτειας] και 98910000-5 [Παροχή ειδικών υπηρεσιών προς διεθνείς οργανισμούς και φορείς]	Διεθνείς υπηρεσίες
64000000-6 [Υπηρεσίες ταχυδρομείων και τηλεπικοινωνιών], 64100000-7 [Υπηρεσίες κρατικών και ιδιωτικών ταχυδρομείων], 64110000-0 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες], 64111000-7 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν εφημερίδες και περιοδικά], 64112000-4 Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν επιστολές], 64113000-1 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες που αφορούν δέματα], 64114000-8 [Ταχυδρομικές υπηρεσίες συναλλαγής με το κοινό], 64115000-5 [Υπηρεσίες ενοικίασης ταχυδρομικών θυρίδων], 64116000-2 [Υπηρεσίες ποστ ρεστάντ], 64122000-7 [Υπηρεσίες ενδοϋπηρεσιακής αλληλογραφίας και ταχυδρόμησης]	Ταχυδρομικές υπηρεσίες
50116510-9 [Υπηρεσίες αναγόμωσης ελαστικών], 71550000-8 [Υπηρεσίες σιδηρουργού]	Διάφορες υπηρεσίες

(1) Οι υπηρεσίες αυτές δεν καλύπτονται από την παρούσα οδηγία εάν παρέχονται ως μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού ενδιαφέροντος· Τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να οργανώνουν την παροχή υποχρεωτικών κοινωνικών υπηρεσιών ή άλλων υπηρεσιών είτε ως υπηρεσιών γενικού οικονομικού ενδιαφέροντος είτε ως μη οικονομικών υπηρεσιών γενικού ενδιαφέροντος.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XVIII

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΠΡΟΚΗΡΥΞΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΠΟΥ ΑΦΟΡΟΥΝ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

(όπως αναφέρονται στο άρθρο 92)

Μέρος Α Διακήρυξη διαγωνισμού

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Περιγραφή των υπηρεσιών ή κατηγοριών αυτών και, όπου κρίνεται κατάλληλο, των συναφών έργων και προμηθειών, οι οποίες θα αποτελέσουν αντικείμενο συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένης αναφοράς στις σχετικές ποσότητες ή τιμές, αριθμός(-οί) αναφοράς στους κωδικούς CPV.

4. Κωδικός NUTS για το κύριο τόπο εκτέλεσης των υπηρεσιών.

5. Διευκρίνιση, ενδεχομένως, ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευόμενης απασχόλησης.

6. Κύριοι όροι που πρέπει να πληρούν οι οικονομικοί φορείς για τη συμμετοχή τους, ή, κατά περίπτωση, ηλεκτρονική διεύθυνση από την οποία μπορούν να ληφθούν λεπτομερείς πληροφορίες.

7. Προθεσμία επικοινωνίας με τον αναθέτοντα φορέα σχετικά με τη συμμετοχή.

8. Ενδεχομένως, άλλα πληροφοριακά στοιχεία.

Μέρος Β Περίοδος ενδεικτικής γνωστοποίησης

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα.

2. Σύντομη περιγραφή της σχετικής σύμβασης περιλαμβανομένων των αριθμών αναφοράς των κωδικών CPV.

3. Στον βαθμό που είναι ήδη γνωστοί:

   α) ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση προμηθειών και υπηρεσιών·

   β) το χρονοδιάγραμμα παράδοσης ή παροχής αγαθών, έργων ή υπηρεσιών και η διάρκεια της σύμβασης·

   γ) οι προϋποθέσεις συμμετοχής, στις οποίες περιλαμβάνονται:

      εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας,

      εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση του κατά πόσον η παροχή της υπηρεσίας αφορά αποκλειστικά, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία·

   δ) σύντομη περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών της διαδικασίας ανάθεσης.

4. Μνεία του γεγονότος ότι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς πρέπει να εκδηλώνουν στον αναθέτοντα φορέα το ενδιαφέρον τους για την ή τις συμβάσεις και της τελικής ημερομηνίας παραλαβής εκδηλώσεων ενδιαφέροντος και διεύθυνση στην οποία διαβιβάζονται οι εκδηλώσεις ενδιαφέροντος.

Μέρος Γ Γνωστοποιήσεις για την ύπαρξη συστήματος προεπιλογής

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα.

2. Σύντομη περιγραφή της σχετικής σύμβασης περιλαμβανομένων των αριθμών αναφοράς των κωδικών CPV.

3. Στον βαθμό που είναι ήδη γνωστοί:

α) Ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο εκτέλεσης των έργων σε περίπτωση έργων ή ο κωδικός NUTS για τον κύριο τόπο παράδοσης ή εκτέλεσης σε περίπτωση προμηθειών και υπηρεσιών,

β) το χρονοδιάγραμμα παράδοσης ή παροχής αγαθών, έργων ή υπηρεσιών και η διάρκεια της σύμβασης,

γ) οι προϋποθέσεις συμμετοχής, στις οποίες περιλαμβάνονται

εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση ότι πρόκειται για σύμβαση που μπορεί να ανατεθεί μόνο σε προστατευόμενα εργαστήρια ή να εκτελεσθεί μόνο στο πλαίσιο προγραμμάτων προστατευμένων θέσεων εργασίας,

εάν συντρέχει περίπτωση, διευκρίνιση του κατά πόσον η παροχή της υπηρεσίας αφορά αποκλειστικά, βάσει νομοθετικών, κανονιστικών ή διοικητικών διατάξεων, μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία·

δ) σύντομη περιγραφή των βασικών χαρακτηριστικών της διαδικασίας ανάθεσης.

4. Μνεία του γεγονότος ότι οι ενδιαφερόμενοι οικονομικοί φορείς πρέπει να εκδηλώνουν στον αναθέτοντα φορέα το ενδιαφέρον τους για την ή τις συμβάσεις και της τελικής ημερομηνίας παραλαβής εκδηλώσεων ενδιαφέροντος και διεύθυνση στην οποία διαβιβάζονται οι εκδηλώσεις ενδιαφέροντος.

5. Χρονικό διάστημα για το οποίο ισχύει το σύστημα προεπιλογής και διατυπώσεις για την ανανέωσή του.

Μέρος Δ Γνωστοποίηση συναφθείσας σύμβασης

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Συνοπτική τουλάχιστον περιγραφή του είδους και της ποσότητας των υπηρεσιών και, όπου κρίνεται κατάλληλο, των παρεμπιπτόντων έργων και των παρεχομένων προμηθειών.

4. Παραπομπή στη δημοσίευση της διακήρυξης στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

5. Αριθμός των παραληφθεισών προσφορών.

6. Όνομα και διεύθυνση του ή των επιλεγμένων οικονομικών φορέων.

7. Ενδεχομένως, άλλα πληροφοριακά στοιχεία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XIX

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 96 παράγραφος 1)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.

2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.

3. Περιγραφή του αντικειμένου της μελέτης (κωδικοί CPV).

4. Είδος της διαδικασίας του διαγωνισμού: ανοικτή ή κλειστή.

5. Σε περίπτωση ανοικτής διαδικασίας: τελική προθεσμία υποβολής των μελετών.

6. Σε περίπτωση κλειστής διαδικασίας:

   α) προβλεπόμενος αριθμός συμμετεχόντων ή ψαλίδα·

   β) ενδεχομένως, επωνυμία των ήδη επιλεγέντων συμμετεχόντων·

   γ) κριτήρια επιλογής των συμμετεχόντων·

   δ) καταληκτική ημερομηνία για την παραλαβή των αιτήσεων συμμετοχής.

7. Διευκρινίζεται, ενδεχομένως, εάν η συμμετοχή παραχωρείται μόνο σε μια συγκεκριμένη επαγγελματική κατηγορία.

8. Κριτήρια που εφαρμόζονται κατά την αξιολόγηση των μελετών.

9. Ενδεχομένως, ονόματα των επιλεγέντων μελών της κριτικής επιτροπής.

10. Διευκρινίζεται εάν η απόφαση της κριτικής επιτροπής είναι δεσμευτική για τον αναθέτοντα φορέα.

11. Ενδεχομένως, αριθμός και ύψος των προς απονομή βραβείων.

12. Διευκρινίζεται, ενδεχομένως, εάν οι πληρωμές πρέπει να καταβληθούν σε όλους τους συμμετέχοντες.

13. Διευκρινίζεται εάν οι τυχόν συμβάσεις που ακολουθούν μετά τον διαγωνισμό, θα ανατεθούν στο βραβευόμενο ή στους βραβευόμενους.

14. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Διευκρινίσεις όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, εν ανάγκη, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας (φαξ) και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία είναι δυνατόν να λαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές.

15. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης.

16. Άλλες σχετικές πληροφορίες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XX

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΙΣ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

(όπως αναφέρεται στο άρθρο 96 παράγραφος 1)

1. Επωνυμία, αριθμός ταυτοποίησης (εφόσον προβλέπεται στην εθνική νομοθεσία), διεύθυνση συμπεριλαμβανομένου του κωδικού NUTS, τηλέφωνο, αριθμός τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση και διεύθυνση διαδικτύου του αναθέτοντος φορέα και, εάν διαφέρουν, της υπηρεσίας από την οποία μπορούν να λαμβάνονται πρόσθετες πληροφορίες.
2. Κύρια ασκούμενη δραστηριότητα.
3. Περιγραφή του αντικειμένου της μελέτης (κωδικοί CPV).
4. Συνολικός αριθμός συμμετεχόντων.
5. Αριθμός αλλοδαπών συμμετεχόντων.
6. Νικητής ή νικητές του διαγωνισμού.
7. Ενδεχομένως, απονεμηθέν βραβείο/απονεμηθέντα βραβεία.
8. Άλλες σχετικές πληροφορίες.
9. Αναφορά των στοιχείων της προκήρυξης του διαγωνισμού μελετών.
10. Επωνυμία και διεύθυνση του αρμοδίου οργάνου για τις διαδικασίες προσφυγής και, κατά περίπτωση, διαμεσολάβησης. Διευκρινίσεις όσον αφορά τις προθεσμίες υποβολής των προσφυγών ή, εν ανάγκη, επωνυμία, διεύθυνση, αριθμοί τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας (φαξ) και ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία είναι δυνατόν να λαμβάνονται οι πληροφορίες αυτές.
11. Ημερομηνία αποστολής της γνωστοποίησης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ XXI

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑΣ

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 1	—
Άρθρο 2, πρώτη περίοδος	Άρθρο 1, παράγραφος 1
Άρθρο 2, σημείο 1	Άρθρο 1, παράγραφος 2 στοιχείο α)
Άρθρο 2, σημείο 2	Άρθρο 1, παράγραφος 2 στοιχείο β) πρώτη περίοδος
Άρθρο 2, σημείο 3	Άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο β), δεύτερη περίοδος
Άρθρο 2, σημείο 4	Άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο γ)
Άρθρο 2, σημείο 5	Άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ), πρώτο εδάφιο
Άρθρο 2, σημείο 6	Άρθρο 1, παράγραφος 7, πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 2, σημείο 7	Άρθρο 1, παράγραφος 7, τρίτο εδάφιο
Άρθρο 2, σημείο 8	Άρθρο 1, παράγραφος 7, τρίτο εδάφιο
Άρθρο 2, σημείο 9	Άρθρο 34, παράγραφος 1
Άρθρο 2, σημείο 10	Άρθρο 1, παράγραφος 8
Άρθρο 2, σημείο 11	—
Άρθρο 2, σημείο 12	Άρθρο 1, παράγραφος 8
Άρθρο 2, σημείο 13	—
Άρθρο 2, σημείο 14	Άρθρο 1, παράγραφος 11
Άρθρο 2, σημείο 15	Άρθρο 1, παράγραφος 12
Άρθρο 2, σημείο 16	—
Άρθρο 2, σημείο 17	Άρθρο 1, παράγραφος 10
Άρθρο 2, σημείο 18	—
Άρθρο 2, σημείο 19	—
Άρθρο 2, σημείο 20	—
Άρθρο 3, παράγραφος 1	Άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α), πρώτο εδάφιο
Άρθρο 3, παράγραφος 2	—
Άρθρο 3, παράγραφος 3	—
Άρθρο 3, παράγραφος 4	Άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α), δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 4, παράγραφος 1	Άρθρο 2, παράγραφος 2
Άρθρο 4, παράγραφος 2	Άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο β)
Άρθρο 4, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο	Άρθρο 2, παράγραφος 3
Άρθρο 4, παράγραφος 3, δεύτερο και τρίτο εδάφιο	—
Άρθρο 4, παράγραφος 4	—
Άρθρο 5, παράγραφος 1	—
Άρθρο 5, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο	—

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 5, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 1, παράγραφος 2, στοιχείο δ), δεύτερο και τρίτο εδάφιο
Άρθρο 5, παράγραφος 3	—
Άρθρο 5, παράγραφος 4, πρώτο και δεύτερο εδάφιο	—
Άρθρο 5, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο	—
Άρθρο 5, παράγραφος 5	—
Άρθρο 6, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο	—
Άρθρο 6, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο	Άρθρο 9, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 6, παράγραφος 2	Άρθρο 9, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο α)	Άρθρο 9, παράγραφος 2
Άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο β)	—
Άρθρο 6, παράγραφος 3, στοιχείο γ)	Άρθρο 9, παράγραφος 3
Άρθρο 7	Άρθρο 3 παράγραφοι 1 και 3, άρθρο 4 παράγραφος 1, άρθρο 7 στοιχείο α)
Άρθρο 8	Άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2
Άρθρο 9, παράγραφος 1	Άρθρο 3, παράγραφος 3
Άρθρο 9, παράγραφος 2	Άρθρο 3, παράγραφος 4
Άρθρο 10	Άρθρο 4
Άρθρο 11	Άρθρο 5, παράγραφος 1
—	Άρθρο 5, παράγραφος 2
Άρθρο 12	Άρθρο 7, στοιχείο β)
Άρθρο 13, παράγραφος 1	Άρθρο 6, παράγραφος 1 και παράγραφος 2, στοιχείο γ) στο τέλος
Άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο α)	Άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο α)
Άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο β)	Άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο β)
Άρθρο 13, παράγραφος 2, στοιχείο γ), σημεία i) και ii)	Άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο γ), πρώτη και δεύτερη περίπτωση
—	Άρθρο 6, παράγραφος 2, στοιχείο γ), δεύτερη, τέταρτη, πέμπτη και έκτη περίπτωση
Άρθρο 14, στοιχείο α)	Άρθρο 7, στοιχείο α)
Άρθρο 14, στοιχείο β)	Άρθρο 7, στοιχείο α)
—	Άρθρο 8
—	Παράρτημα I - X
Άρθρο 15	Άρθρα 16 και 61
Άρθρο 16, παράγραφος 1	Άρθρο 17, παράγραφος 1· άρθρο 17, παράγραφος 8
Άρθρο 16, παράγραφος 2	—
Άρθρο 16, παράγραφος 3	Άρθρο 17, παράγραφος 2· άρθρο 17, παράγραφος 8
Άρθρο 16, παράγραφος 4	—
Άρθρο 16, παράγραφος 5	Άρθρο 17, παράγραφος 3
Άρθρο 16, παράγραφος 6	—

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 16, παράγραφος 7	Άρθρο 17, παράγραφοι 4 και 5
Άρθρο 16, παράγραφος 8	Άρθρο 17, παράγραφος 6, στοιχείο α), πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 16, παράγραφος 9	Άρθρο 17, παράγραφος 6, στοιχείο β), πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 16, παράγραφος 10	Άρθρο 17, παράγραφος 6, στοιχείο α), τρίτο εδάφιο και παράγραφος 6, στοιχείο β), τρίτο εδάφιο
Άρθρο 16, παράγραφος 11	Άρθρο 17, παράγραφος 7
Άρθρο 16, παράγραφος 12	Άρθρο 17, παράγραφος 9
Άρθρο 16, παράγραφος 13	Άρθρο 17, παράγραφος 10
Άρθρο 16, παράγραφος 14	Άρθρο 17, παράγραφος 11
Άρθρο 17	Άρθρο 69
Άρθρο 18, παράγραφος 1	Άρθρο 19, παράγραφος 1
Άρθρο 18, παράγραφος 2	Άρθρο 19, παράγραφος 2
Άρθρο 19, παράγραφος 1	Άρθρο 20, παράγραφος 1· άρθρο 62, σημείο 1
Άρθρο 19, παράγραφος 2	Άρθρο 20, παράγραφος 2
Άρθρο 20	Άρθρο 22· άρθρο 62, σημείο 1
Άρθρο 21, στοιχείο α)	Άρθρο 24, στοιχείο α)
Άρθρο 21, στοιχείο β)	Άρθρο 24, στοιχείο β)
Άρθρο 21, στοιχείο γ)	—
Άρθρο 21, στοιχείο δ)	Άρθρο 24, στοιχείο γ)
Άρθρο 21, στοιχείο ε)	—
Άρθρο 21, στοιχείο στ)	Άρθρο 24, στοιχείο δ)
Άρθρο 21, στοιχείο ζ)	—
Άρθρο 21, στοιχείο η)	—
Άρθρο 21, στοιχείο θ)	—
Άρθρο 22	Άρθρο 25
Άρθρο 23	Άρθρο 26
Άρθρο 24, παράγραφος 1	Άρθρο 22α
Άρθρο 24, παράγραφος 2	Άρθρο 21· άρθρο 62, σημείο 1
Άρθρο 24, παράγραφος 3	Άρθρο 21· άρθρο 62, σημείο 1
Άρθρο 25	—
Άρθρο 26	—
Άρθρο 27, παράγραφος 1	Άρθρο 22α στο τέλος, άρθρο 12 της οδηγίας 2009/81/ΕΚ
Άρθρο 27, παράγραφος 2	—
Άρθρο 28	—
Άρθρο 29, παράγραφος 1	Άρθρο 23, παράγραφος 1
Άρθρο 29, παράγραφος 2	Άρθρο 23, παράγραφος 1
Άρθρο 29, παράγραφος 3	Άρθρο 23, παράγραφος 2

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 29, παράγραφος 4	Άρθρο 23, παράγραφος 3, στοιχεία α) έως γ)
Άρθρο 29, παράγραφος 5	Άρθρο 23, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 29, παράγραφος 6	Άρθρο 23, παράγραφος 3, τρίτο εδάφιο
Άρθρο 30	Άρθρο 23, παράγραφος 4
Άρθρο 31	Άρθρο 23, παράγραφος 5
Άρθρο 32	Άρθρο 24, στοιχείο ε)
Άρθρο 33, παράγραφοι 1 και 2	Άρθρο 27
Άρθρο 33, παράγραφος 3	—
Άρθρο 34, παράγραφος 1, πρώτη και δεύτερη περίοδος	Άρθρο 30, παράγραφος 1· άρθρο 62, σημείο 2
Άρθρο 34, παράγραφος 1, τρίτη περίοδος	—
Άρθρο 34, παράγραφος 1, τέταρτη περίοδος	Άρθρο 30, παράγραφος 2, αιτιολογική σκέψη 41
Άρθρο 34, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο	Άρθρο 30, παράγραφος 2
Άρθρο 34, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο	—
Άρθρο 34, παράγραφος 3	Άρθρο 30, παράγραφος 3
Άρθρο 35, παράγραφος 1	Άρθρο 30, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο· παράγραφος 5, πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 35, παράγραφος 2	Άρθρο 30, παράγραφος 5, πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 35, παράγραφος 3	Άρθρο 30, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο· παράγραφος 5, τέταρτο εδάφιο· άρθρο 62, σημείο 2)
—	Άρθρο 30, παράγραφος 4, τρίτο εδάφιο
Άρθρο 35, παράγραφος 4	—
Άρθρο 35, παράγραφος 5	Άρθρο 30, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 35, παράγραφος 6	Άρθρο 30, παράγραφος 6, τρίτο και τέταρτο εδάφιο
Άρθρο 36, παράγραφος 1	Άρθρο 10
Άρθρο 36, παράγραφος 2	—
Άρθρο 37	Άρθρο 11
Άρθρο 38, παράγραφος 1	Άρθρο 28, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 38, παράγραφος 2	Άρθρο 28, δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 39	Άρθρο 13
Άρθρο 40, παράγραφος 1	Άρθρο 48, παράγραφοι 1, 2 και 4· άρθρο 64, παράγραφος 1
Άρθρο 40, παράγραφος 2	—
Άρθρο 40, παράγραφος 3	Άρθρο 48, παράγραφοι 3· άρθρο 64, παράγραφος 2
Άρθρο 40, παράγραφος 4	—
Άρθρο 40, παράγραφος 5	—
Άρθρο 40, παράγραφος 6	Άρθρο 48, παράγραφος 5 και 6· αρθρο 64, παράγραφος 3
Άρθρο 40, παράγραφος 7, πρώτο εδάφιο	Άρθρο 70, παράγραφος 2, στοιχείο στ) και δεύτερο εδάφιο

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 40, παράγραφος 7, δεύτερο και τρίτο εδάφιο	
Άρθρο 41, παράγραφος 1	Άρθρο 1, παράγραφος 13
Άρθρο 41, παράγραφος 2	Άρθρο 70, παράγραφος 2, στοιχεία γ) και δ)· άρθρο 70, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 42	—
Άρθρο 43	Άρθρο 12
Άρθρο 44, παράγραφος 1	Άρθρο 40, παράγραφοι 1 και 2
Άρθρο 44, παράγραφος 2	Άρθρο 40, παράγραφος 2
Άρθρο 44, παράγραφος 3	—
Άρθρο 44, παράγραφος 4	Άρθρο 42, παράγραφοι 1 και 3, στοιχείο β)
Άρθρο 44, παράγραφος 5	Αρχή του άρθρου 40 παράγραφος 3
Άρθρο 45, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο	Άρθρο 1, παράγραφος 9, στοιχείο α)
Άρθρο 45, παράγραφος 1, δεύτερο και τρίτο εδάφιο	Άρθρο 45, παράγραφος 2
Άρθρο 45, παράγραφος 2	Άρθρο 45, παράγραφος 4
Άρθρο 45, παράγραφος 3	—
Άρθρο 45, παράγραφος 4	—
Άρθρο 46	Άρθρο 1, παράγραφος 9, στοιχείο β)· άρθρο 45, παράγραφος 3
Άρθρο 47	Άρθρο 1, παράγραφος 9, στοιχείο γ)· άρθρο 45, παράγραφος 3
Άρθρο 48	—
Άρθρο 49	—
Άρθρο 50, στοιχείο α)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο α)
Άρθρο 50, στοιχείο β)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο β)
Άρθρο 50, στοιχείο γ)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο γ)
Άρθρο 50, στοιχείο δ)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο δ)
Άρθρο 50, στοιχείο ε)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο ε)
Άρθρο 50, στοιχείο στ)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο ζ)
Άρθρο 50, στοιχείο ζ)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο η)
Άρθρο 50, στοιχείο η)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο ι)
Άρθρο 50, στοιχείο θ)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο ια)
Άρθρο 50, στοιχείο ι)	Άρθρο 40, παράγραφος 3, στοιχείο ιβ)
Άρθρο 51, παράγραφος 1, πρώτο και δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 14, παράγραφος 1· άρθρο 1, παράγραφος 4
Άρθρο 51, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο	—
Άρθρο 51, παράγραφος 2, πρώτο και δεύτερο εδάφιο	—
Άρθρο 51, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο	Άρθρο 14, παράγραφος 4
Άρθρο 52, παράγραφος 1	Άρθρο 1, παράγραφος 5· άρθρο 15, παράγραφος 1

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 52, παράγραφος 2	Άρθρο 15, παράγραφος 2
Άρθρο 52, παράγραφος 3	Άρθρο 15, παράγραφος 2, τελευταία περίοδος
Άρθρο 52, παράγραφος 4	Άρθρο 15, παράγραφος 3
Άρθρο 52, παράγραφος 5	Άρθρο 15, παράγραφος 4
Άρθρο 52, παράγραφος 6	Άρθρο 15, παράγραφος 6
Άρθρο 52, παράγραφος 7	—
Άρθρο 52, παράγραφος 8	—
Άρθρο 52, παράγραφος 9	Άρθρο 15, παράγραφος 7, τρίτο εδάφιο
Άρθρο 53, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο	Άρθρο 1, παράγραφος 6· άρθρο 56, παράγραφος 1
Άρθρο 53, παράγραφος 1, δεύτερο και τρίτο εδάφιο	Άρθρο 1, παράγραφος 6
Άρθρο 53, παράγραφος 2	Άρθρο 56, παράγραφος 2
Άρθρο 53, παράγραφος 3	Άρθρο 56, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο
Άρθρο 53, παράγραφος 4	Άρθρο 56, παράγραφος 3
Άρθρο 53, παράγραφος 5	Άρθρο 56, παράγραφος 4
Άρθρο 53, παράγραφος 6	Άρθρο 56, παράγραφος 5
Άρθρο 53, παράγραφος 7	Άρθρο 56, παράγραφος 6
Άρθρο 53, παράγραφος 8	Άρθρο 56, παράγραφος 7
Άρθρο 53, παράγραφος 9	Άρθρο 56, παράγραφος 8
Άρθρο 54	—
Άρθρο 55, παράγραφος 1	Άρθρο 29, παράγραφος 1
Άρθρο 55, παράγραφος 2	Άρθρο 29, παράγραφος 2
Άρθρο 55, παράγραφος 3	—
Άρθρο 55, παράγραφος 4	Άρθρο 29, παράγραφος 2
Άρθρο 56	—
Άρθρο 57	—
Άρθρο 58	Αιτιολογική σκέψη 15
Άρθρο 59	—
Άρθρο 60, παράγραφος 1	Άρθρο 34, παράγραφος 1
Άρθρο 60, παράγραφος 2	Άρθρο 34, παράγραφος 2
Άρθρο 60, παράγραφος 3	Άρθρο 34, παράγραφος 3
Άρθρο 60, παράγραφος 4	Άρθρο 34, παράγραφος 8
Άρθρο 60, παράγραφος 5	Άρθρο 34, παράγραφος 4
Άρθρο 60, παράγραφος 6	Άρθρο 34, παράγραφος 5
Άρθρο 61, παράγραφος 1	Άρθρο 34, παράγραφος 6

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 61, παράγραφος 2	Άρθρο 34, παράγραφος 6
Άρθρο 62, παράγραφος 1	Άρθρο 34, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο· παράγραφος 5, δεύτερο και τρίτο εδάφιο· παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο· παράγραφος 7
Άρθρο 62, παράγραφος 2	Άρθρο 34, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο· παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 62, παράγραφος 3	—
Άρθρο 63	Άρθρο 35
Άρθρο 64, παράγραφος 1	Άρθρο 36, παράγραφος 1
Άρθρο 64, παράγραφος 2	Άρθρο 36, παράγραφος 2
Άρθρο 65	—
Άρθρο 66, παράγραφος 1	Άρθρο 45, παράγραφος 1
Άρθρο 66, παράγραφος 2	Άρθρο 45, παράγραφος 9
—	Άρθρο 45, παράγραφος 10
Άρθρο 66, παράγραφος 3	Άρθρο 45, παράγραφος 9
Άρθρο 67, παράγραφος 1	Άρθρο 41, παράγραφοι 1 και 2
Άρθρο 67, παράγραφος 2	Άρθρο 42, παράγραφος 3· άρθρο 44, παράγραφος 1
Άρθρο 68	Άρθρο 41, παράγραφος 3
Άρθρο 69	Άρθρο 42, παράγραφος 1, στοιχείο γ)· άρθρο 44, παράγραφος 1
Άρθρο 70, παράγραφος 1	Άρθρο 43, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο· άρθρο 44, παράγραφος 1
Άρθρο 70, παράγραφος 2	Άρθρο 43, παράγραφος 1, δεύτερο και τρίτο εδάφιο
Άρθρο 70, παράγραφος 3	Άρθρο 43, παράγραφοι 2 και 3
Άρθρο 70, παράγραφος 4	Άρθρο 43, παράγραφος 5
Άρθρο 71, παράγραφος 1	Άρθρο 44, παράγραφος 1· Άρθρο 70, παράγραφος 1, στοιχείο β)
Άρθρο 71, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος	Άρθρο 44, παράγραφοι 2, 3
Άρθρο 71, παράγραφος 2, δεύτερη και τρίτη περίοδος	Άρθρο 44, παράγραφος 4, δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 71, παράγραφος 3	Άρθρο 44, παράγραφος 4, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 71, παράγραφος 4	—
Άρθρο 71, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο	Άρθρο 44, παράγραφος 6
Άρθρο 71, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο	Άρθρο 44, παράγραφος 7
Άρθρο 71, παράγραφος 6	Άρθρο 44, παράγραφος 8
Άρθρο 72, παράγραφος 1	Άρθρο 44, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 72, παράγραφοι 2 και 3	Άρθρο 44, παράγραφος 5, δεύτερο και τρίτο εδάφιο
Άρθρο 73, παράγραφος 1	Άρθρο 45, παράγραφος 6
Άρθρο 73, παράγραφος 2	Άρθρο 46, παράγραφος 2

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 74, παράγραφος 1	Άρθρο 47, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος και παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 74, παράγραφος 2	Άρθρο 47, παράγραφος 1, δεύτερη περίοδος και παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 75, παράγραφος 1	Άρθρο 49, παράγραφος 1
Άρθρο 75, παράγραφος 2	Άρθρο 49, παράγραφος 2, πρώτο και δεύτερο εδάφιο
Άρθρο 75, παράγραφος 3	Άρθρο 49, παράγραφος 2, τρίτο εδάφιο
Άρθρο 75, παράγραφοι 4, 5 και 6	Άρθρο 49, παράγραφοι 3, 4 και 5
Άρθρο 76, παράγραφος 1	Άρθρο 51, παράγραφος 1
Άρθρο 76, παράγραφος 2	Άρθρο 51, παράγραφος 2
Άρθρο 76, παράγραφος 3	Άρθρο 52, παράγραφος 1
Άρθρο 76, παράγραφος 4	—
Άρθρο 76, παράγραφος 5	Άρθρο 51, παράγραφος 3
Άρθρο 76, παράγραφος 6	—
Άρθρο 76, παράγραφος 7	—
Άρθρο 76, παράγραφος 8	—
Άρθρο 77, παράγραφος 1	Άρθρο 53, παράγραφος 1
Άρθρο 77, παράγραφος 2	Άρθρο 53, παράγραφος 2
Άρθρο 77, παράγραφος 3	Άρθρο 53, παράγραφος 6
Άρθρο 77, παράγραφος 4	Άρθρο 53, παράγραφος 7
Άρθρο 77, παράγραφος 5	Άρθρο 53, παράγραφος 9
Άρθρο 77, παράγραφος 6	—
Άρθρο 78, παράγραφος 1	Άρθρο 54, παράγραφοι 1 και 2
Άρθρο 78, παράγραφος 2	Άρθρο 54, παράγραφος 3
Άρθρο 79, παράγραφος 1	Άρθρο 53, παράγραφοι 4 και 5
Άρθρο 79, παράγραφος 2	Άρθρο 54, παράγραφοι 5 και 6
Άρθρο 79, παράγραφος 3	—
Άρθρο 80, παράγραφος 1	Άρθρο 53, παράγραφος 3· άρθρο 54, παράγραφος 4
Άρθρο 80, παράγραφος 2	—
Άρθρο 80, παράγραφος 3	Άρθρο 53, παράγραφος 3· άρθρο 54, παράγραφος 4
Άρθρο 81, παράγραφος 1	Άρθρο 52, παράγραφος 2
Άρθρο 81, παράγραφος 2	Άρθρο 52, παράγραφος 3
Άρθρο 81, παράγραφος 3	—
Άρθρο 82, παράγραφος 1	Άρθρο 55, παράγραφος 1
Άρθρο 82, παράγραφος 2	Άρθρο 55, παράγραφος 1
Άρθρο 82, παράγραφος 3	—
Άρθρο 82, παράγραφος 4	Αιτιολογική σκέψη 1· αιτιολογική σκέψη 55, τρίτο εδάφιο.

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 82, παράγραφος 5	Άρθρο 55, παράγραφος 2
Άρθρο 83	—
Άρθρο 84, παράγραφος 1	Άρθρο 57, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 84, παράγραφος 2, στοιχείο α)	Άρθρο 57, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α)
Άρθρο 84, παράγραφος 2, στοιχείο β)	Άρθρο 57, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β)
Άρθρο 84, παράγραφος 2, στοιχείο γ)	Άρθρο 57, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο γ)
Άρθρο 84, παράγραφος 2, στοιχείο δ)	Άρθρο 57, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο δ)
Άρθρο 84, παράγραφος 2, στοιχείο ε)	—
Άρθρο 84, παράγραφος 2, στοιχείο στ)	Άρθρο 57, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο ε)
Άρθρο 84, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο	Άρθρο 57, παράγραφος 2
Άρθρο 84, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο	—
Άρθρο 84, παράγραφος 4	Άρθρο 57, παράγραφος 3
Άρθρο 84, παράγραφος 5	—
Άρθρο 85, παράγραφοι 1, 2, 3, 4 και άρθρο 86	Άρθρο 58, παράγραφοι 1 έως 4· άρθρο 59
Άρθρο 85, παράγραφος 5	Άρθρο 58, παράγραφος 5
Άρθρο 87	Άρθρο 38
Άρθρο 88, παράγραφος 1	—
Άρθρο 88, παράγραφος 2	Άρθρο 37, πρώτη περίοδος
Άρθρο 88, παράγραφος 3	—
Άρθρο 88, παράγραφος 4	Άρθρο 37, δεύτερη περίοδος
Άρθρο 88, παράγραφοι 5 έως 8	—
Άρθρο 89	—
Άρθρο 90	—
Άρθρο 91	—
Άρθρο 92	—
Άρθρο 93	—
Άρθρο 94	—
Άρθρο 95	Άρθρο 61
Άρθρο 96, παράγραφος 1	Άρθρο 63, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 96, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο	Άρθρο 63, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 96, παράγραφος 2, δεύτερο και τρίτο εδάφιο	Άρθρο 63, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, πρώτη και δεύτερη περίοδος
Άρθρο 96, παράγραφος 3	Άρθρο 63, παράγραφος 2
Άρθρο 97, παράγραφος 1	Άρθρο 65, παράγραφος 1
Άρθρο 97, παράγραφος 2	Άρθρο 60, παράγραφος 2
Άρθρο 97, παράγραφοι 3 και 4	Άρθρο 65, παράγραφοι 2 και 3
Άρθρο 98	Άρθρο 66

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Άρθρο 99, παράγραφος 1	Άρθρο 72, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 99, παράγραφοι 2 έως 6	—
Άρθρο 100	Άρθρο 50
Άρθρο 101	—
Άρθρο 102	—
Άρθρο 103	Άρθρο 68, παράγραφοι 3 και 4
Άρθρο 104	Άρθρο 68, παράγραφος 5
Άρθρο 105, παράγραφοι 1 και 2	Άρθρο 68, παράγραφοι 1 και 2
Άρθρο 105, παράγραφος 3	—
Άρθρο 106, παράγραφος 1	Άρθρο 71, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο
Άρθρο 106, παράγραφος 2	—
Άρθρο 106, παράγραφος 3	Άρθρο 71, παράγραφος 1, τρίτο εδάφιο
Άρθρο 107	Άρθρο 73
Άρθρο 108	—
Άρθρο 109	Άρθρο 74
Άρθρο 110	Άρθρο 75
—	Παράρτημα I έως X
Παράρτημα I (εκτός πρώτη περίοδος)	Παράρτημα XII (εκτός υποσημείωση 1)
Πρώτη περίοδος του παραρτήματος I	Υποσημείωση 1 στο παράρτημα XII
Παράρτημα II	—
Παράρτημα III, σημεία Α, Β, Γ, Ε, ΣΤ, Ζ, Η, Θ και Ι	Παράρτημα XI
Παράρτημα III, σημείο Δ	—
Παράρτημα IV, σημείο 1, πρώτο έως τρίτο εδάφιο	Άρθρο 30, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο
Παράρτημα IV, σημείο 1, τέταρτο εδάφιο	—
Παράρτημα IV, σημείο 2	Άρθρο 30, παράγραφος 6, πρώτο εδάφιο, δεύτερο περίοδος
Παράρτημα V, στοιχεία α) - στ)	Παράρτημα XXIV, στοιχεία β) - η)
Παράρτημα V, στοιχείο ζ)	—
Παράρτημα VI	Παράρτημα XV
Παράρτημα VII	Άρθρο 56, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, στοιχεία α) - στ)
Παράρτημα VIII, εκτός το σημείο 4	Παράρτημα XXI, εκτός το σημείο 4
Παράρτημα VIII, σημείο 4	Παράρτημα XXI, σημείο 4
Παράρτημα IX	Παράρτημα XX
Παράρτημα X	Παράρτημα XIV
Παράρτημα XI	Παράρτημα XIII
Παράρτημα XII	Παράρτημα XVI
Παράρτημα XIII, σημείο 1	Άρθρο 47, παράγραφος 4

Η παρούσα οδηγία	Οδηγία 2004/17/ΕΚ
Παράρτημα XIII, σημείο 2	Άρθρο 47, παράγραφος 5
Παράρτημα XIV	Παράρτημα XXIII
Παράρτημα XV	—
Παράρτημα XVI	Παράρτημα XVI
Παράρτημα XVII	Παράρτημα XVII
Παράρτημα XVIII	—
Παράρτημα XIX	Παράρτημα XVIII
Παράρτημα XX	Παράρτημα XIX
Παράρτημα XXI	Παράρτημα XXVI
—	Παράρτημα XXII
—	Παράρτημα XXV

Signature Not Verified
Digitally signed by Theodoros Moumouris
Date: 2010.06.23 18:35:27 EEST
Reason: Signed PDF (embedded)
Location: Athens, Ethniko Typografio

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΕΥΧΟΣ ΠΡΩΤΟ **Αρ. Φύλλου 95**

23 Ιουνίου 2010

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 3855

Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄
ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

Άρθρο 1
Σκοπός

Με τις διατάξεις του παρόντος νόμου εναρμονίζεται η ελληνική νομοθεσία με την Οδηγία 2006/32/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 2006 «για την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση και τις ενεργειακές υπηρεσίες και για την κατάργηση της Οδηγίας 93/76/ΕΟΚ του Συμβουλίου» (ΕΕ L 114/64), που αποσκοπεί στην οικονομικά αποτελεσματική βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση ενέργειας και στην ανάπτυξη αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού:

α) καθορίζονται εθνικοί στόχοι εξοικονόμησης ενέργειας, θεσπίζεται το απαραίτητο θεσμικό και νομικό πλαίσιο και προβλέπονται τα αντίστοιχα χρηματοοικονομικά μέσα για την επίτευξη των στόχων αυτών, παρέχονται τα κατάλληλα κίνητρα και προβλέπονται οι αναγκαίοι μηχανισμοί ενεργειακής απόδοσης για την άρση των φραγμών και των ατελειών της αγοράς που παρεμποδίζουν την αποδοτική τελική χρήση της ενέργειας και

β) δημιουργούνται οι συνθήκες για την ανάπτυξη και την προώθηση της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών και άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στον τελικό καταναλωτή.

Άρθρο 2
Πεδίο εφαρμογής

1. Ο παρών νόμος εφαρμόζεται:

α) στους παρόχους ενεργειακών υπηρεσιών και άλλων μέτρων βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης, στους διανομείς ενέργειας, στους διαχειριστές δικτύων διανομής και στις επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας,

β) στους τελικούς καταναλωτές, σύμφωνα με τον ορισμό του άρθρου 3,

γ) στις ένοπλες δυνάμεις, στο μέτρο που η εφαρμογή του παρόντος νόμου δεν αντίκειται στη φύση και στον κύριο στόχο των δραστηριοτήτων τους, όπως ιδίως στις κτιριακές υποδομές και στα οχήματα μεταφοράς του πολιτικού προσωπικού τους. Από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου εξαιρούνται τα υλικά που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για στρατιωτικούς σκοπούς, καθώς και οι κτιριακές υποδομές συγκεκριμένου προορισμού που απαιτούν ειδική κατασκευή (π.χ. στρατιωτικά καταφύγια, αποθήκες πυρομαχικών κ.ά.).

2. Για τον προσδιορισμό και τον έλεγχο του ενδεικτικού στόχου σύμφωνα με τα άρθρα 4 και 5, στην έννοια του τελικού καταναλωτή δεν περιλαμβάνονται οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις κατηγορίες που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Η.Π.54409/2632/27.12.2004 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων (ΦΕΚ 1931 Β΄), που εκδόθηκε σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/87/ΕΚ «σχετικά με τη θέσπιση συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της Κοινότητας και την τροποποίηση της Οδηγίας 96/61/ΕΚ του Συμβουλίου», του Συμβουλίου της 13ης Οκτωβρίου 2003.

Άρθρο 3
Ορισμοί

Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου, οι ακόλουθοι ορισμοί έχουν την εξής έννοια:

α) «Ενέργεια»: Κάθε μορφή εμπορικώς διαθέσιμης ενέργειας, όπως η ηλεκτρική ενέργεια, το φυσικό αέριο (συμπεριλαμβανομένου του υγροποιημένου φυσικού αερίου), το υγραέριο, κάθε καύσιμο που χρησιμοποιείται για θέρμανση και ψύξη (συμπεριλαμβανομένης της τηλεθέρμανσης και της τηλεψύξης), ο άνθρακας, ο λιγνίτης, η τύρφη, τα καύσιμα κίνησης (εξαιρουμένων των καυσίμων των αεροσκαφών και των πλοίων) και η βιομάζα όπως ορίζεται στην περίπτωση 8 του άρθρου 2 του ν. 3468/2006 (ΦΕΚ 129 Α΄).

β) «Ενεργειακή απόδοση»: Ο λόγος της εκροής επιδόσεων, υπηρεσιών, αγαθών ή ενέργειας προς την εισροή ενέργειας.

γ) «Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης»: Η βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση λόγω τεχνολογικών, οικονομικών ή και αλλαγών στη συμπεριφορά των τελικών καταναλωτών.

δ) «Εξοικονόμηση ενέργειας»: Η ποσότητα της εξοικονομούμενης ενέργειας, η οποία προσδιορίζεται με τη μέτρηση ή και τον κατ' εκτίμηση υπολογισμό της κατανάλωσης πριν και μετά την υλοποίηση ενός ή περισσότερων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, με ταυτόχρονη εξασφάλιση της σταθερότητας των εξωτερικών συνθηκών που επηρεάζουν την ενεργειακή κατανάλωση.

ε) «Ενεργειακή υπηρεσία»: Το φυσικό όφελος, χρησιμότητα ή πλεονέκτημα που προκύπτει από το συνδυασμό ενέργειας με ενεργειακά αποδοτική τεχνολογία ή και δράση, η οποία δύναται να περιλαμβάνει την εγκατάσταση, λειτουργία, συντήρηση και τον έλεγχο που απαιτούνται για την παροχή της υπηρεσίας αυτής βάση συμβάσεως. Η εν λόγω υπηρεσία, υπό κανονικές συνθήκες, οδηγεί αποδεδειγμένα σε επαληθεύσιμη (με μέτρηση ή εκτίμηση) βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης ή και εξοικονόμηση πρωτογενούς ενέργειας.

στ) «Μηχανισμοί βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης»: Τα μέσα που χρησιμοποιούνται από το Δημόσιο ή τον ευρύτερο δημόσιο τομέα για τη δημιουργία υποστηρικτικού πλαισίου ή κινήτρων για τους συντελεστές της αγοράς, προκειμένου να παρέχουν και να αγοράζουν ενεργειακές υπηρεσίες και άλλα μέτρα βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης.

ζ) «Προγράμματα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης»: Οι δραστηριότητες που εστιάζονται σε ομάδες τελικών καταναλωτών και στοχεύουν σε επαληθεύσιμη (με μέτρηση ή εκτίμηση) βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

η) «Μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης»: Οι δράσεις που κατά κανόνα οδηγούν σε επαληθεύσιμη (με μέτρηση ή εκτίμηση) βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης.

θ) «Επιχείρηση Ενεργειακών Υπηρεσιών» (ΕΕΥ): Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που παρέχει ενεργειακές υπηρεσίες ή και άλλα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης στις εγκαταστάσεις ή τα κτίρια του τελικού καταναλωτή, αναλαμβάνοντας επιχειρηματικό και οικονομικό κίνδυνο. Το οικονομικό αντάλλαγμα για την παρεχόμενη υπηρεσία βασίζεται, εν όλω ή εν μέρει, στην επίτευξη της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και στην τήρηση των λοιπών συμβατικών όρων ενεργειακής απόδοσης.

ι) «Σύμβαση ενεργειακής απόδοσης» (ΣΕΑ): Η συμφωνία που καταρτίζεται εγγράφως μεταξύ του δικαιούχου και του παρόχου ενεργειακής υπηρεσίας (κατά κανόνα ΕΕΥ), με αντικείμενο την εφαρμογή μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και σύμφωνα με την οποία το οικονομικό αντάλλαγμα του παρόχου για την πραγματοποιούμενη επένδυση συναρτάται από το μεταξύ αυτών συμβατικά οριζόμενο επίπεδο βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

ια) «Χρηματοδότηση από Τρίτους»: Η συμφωνία, στην οποία συμμετέχει Τρίτος, επιπλέον του προμηθευτή ενέργειας και του δικαιούχου, ο οποίος χρηματοδοτεί το μέτρο βελτίωσης της ενεργειακής υπηρεσίας και για το σκοπό αυτό χρεώνει ποσό ισοδύναμο προς μέρος της εξοικονόμησης ενέργειας που επιτυγχάνεται μέσω του μέτρου αυτού. Ο εν λόγω Τρίτος μπορεί να είναι ή όχι η ΕΕΥ.

ιβ) «Ενεργειακός έλεγχος»: Η συστηματική διαδικασία από την οποία προκύπτει επαρκής γνώση του υφιστάμενου συνόλου χαρακτηριστικών ενεργειακής κατανάλωσης ενός κτιρίου ή μιας ομάδας κτιρίων, μιας βιομηχανικής δραστηριότητας ή και εγκατάστασης, καθώς και ιδιωτικών και δημόσιων υπηρεσιών. Με τον ενεργειακό έλεγχο εντοπίζονται και προσδιορίζονται ποσοτικά οι οικονομικά αποτελεσματικές δυνατότητες εξοικονόμησης ενέργειας και συντάσσεται σχετική έκθεση αποτελεσμάτων.

ιγ) «Χρηματοοικονομικά μέσα για την εξοικονόμηση ενέργειας»: Τα χρηματοοικονομικά μέσα, όπως ταμεία, επιδοτήσεις, φορολογικές ελαφρύνσεις, δάνεια, Χρηματοδότηση από Τρίτους, συμβάσεις ενεργειακής απόδοσης, συμβάσεις εγγυημένης εξοικονόμησης ενέργειας και άλλες συναφείς συμβάσεις, τα οποία διατίθενται στην αγορά από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς για τη μερική ή την πλήρη κάλυψη του αρχικού κόστους υλοποίησης των μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

ιδ) «Τελικός καταναλωτής»: Το Δημόσιο και ο ευρύτερος δημόσιος τομέας και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που καταναλώνει ενέργεια για δική του τελική χρήση και στον οποίο παρέχονται ενεργειακές υπηρεσίες.

ιε) «Διανομέας ενέργειας»: Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που είναι υπεύθυνο για τη μεταφορά ενέργειας, με σκοπό τη διάθεσή της σε τελικούς καταναλωτές και σταθμούς διανομής, που πωλούν ενέργεια σε τελικούς καταναλωτές. Διανομείς ενέργειας δεν θεωρούνται οι διαχειριστές δικτύων διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου της περ. ιστ΄ του παρόντος άρθρου.

ιστ) «Διαχειριστής δικτύου διανομής»: Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο, που είναι υπεύθυνο για την εκμετάλλευση, τη διασφάλιση της συντήρησης και εφόσον απαιτείται, για την ανάπτυξη του δικτύου διανομής ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου σε μια συγκεκριμένη περιοχή και κατά περίπτωση, των διασυνδέσεών του με άλλα δίκτυα και για τη διασφάλιση της μακροχρόνιας δυνατότητας του δικτύου να ανταποκρίνεται σε εύλογη ζήτηση ηλεκτρικής ενέργειας ή φυσικού αερίου.

ιζ) «Επιχείρηση λιανικής πώλησης ενέργειας»: Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που πωλεί ενέργεια σε τελικούς καταναλωτές.

ιη) «Μικροδιανομέας, μικρός διαχειριστής δικτύων διανομής και μικρή επιχείρηση λιανικής πώλησης»: Το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που διανέμει ή πωλεί ενέργεια σε τελικούς καταναλωτές λιγότερη από το ισοδύναμο των 75 γιγαβατωρών (GWh) ενέργειας ετησίως ή απασχολεί λιγότερο από δέκα άτομα ή του οποίου ο ετήσιος κύκλος εργασιών ή ο ετήσιος ισολογισμός δεν υπερβαίνει τα 2.000.000 ευρώ.

ιθ) «Λευκά πιστοποιητικά»: πιστοποιητικά τα οποία εκδίδονται από ανεξάρτητους πιστοποιημένους φορείς που πιστοποιούν και επιβεβαιώνουν την εξοικονόμηση ενέργειας που προκύπτει ως αποτέλεσμα εφαρμογής μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄
ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΜΕΣΑ ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Άρθρο 4
Γενικός στόχος

1. Για την περίοδο μέχρι το τέλος του έτους 2016 θεσπίζεται εθνικός ενδεικτικός στόχος εξοικονόμησης

ενέργειας, σε ποσοστό 9% της μέσης ετήσιας τελικής ενεργειακής κατανάλωσης αναφοράς. Ο εθνικός ενδεικτικός στόχος εξοικονόμησης ενέργειας, ο οποίος αποτυπώνεται στα Σχέδια Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης του άρθρου 6, επιτυγχάνεται με τη βοήθεια ενεργειακών υπηρεσιών και άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και υπολογίζεται σύμφωνα με τη μεθοδολογία και τις διατάξεις του άρθρου 5. Για τον υπολογισμό της εξοικονόμησης ενέργειας σε εθνικό επίπεδο, σε σχέση με τον εθνικό ενδεικτικό στόχο εξοικονόμησης ενέργειας, λαμβάνονται υπόψη μετρήσεις από 1ης Ιανουαρίου 2008.

2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται:

α) το ενεργειακό περιεχόμενο των καυσίμων για τελική χρήση,

β) ο τρόπος και η διαδικασία για τη μέτρηση και την επαλήθευση της εξοικονόμησης ενέργειας, καθώς και η εξειδίκευση της μεθοδολογίας μέτρησης και επαλήθευσης της εξοικονομούμενης ενέργειας,

γ) ενδεικτικός κατάλογος επιλέξιμων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

Άρθρο 5
Μεθοδολογία υπολογισμού του εθνικού ενδεικτικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας

1. Για τον υπολογισμό του εθνικού ενδεικτικού στόχου ορίζεται μέση ετήσια τελική ενεργειακή κατανάλωση αναφοράς, η οποία προκύπτει από το μέσο όρο της ετήσιας εγχώριας τελικής ενεργειακής κατανάλωσης κατά την πενταετία 2001-2005 και αφορά τους καταναλωτές που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος νόμου. Η μέση ετήσια τελική ενεργειακή κατανάλωση αναφοράς ισούται με το ποσό ενέργειας που διανεμήθηκε ή πωλήθηκε στους τελικούς καταναλωτές κατά την ανωτέρω πενταετία, χωρίς προσαρμογή για βαθμοημέρες, διαρθρωτικές αλλαγές ή μεταβολές παραγωγής.

2. Ο εθνικός ενδεικτικός στόχος εξοικονόμησης ενέργειας εκφράζει την προκύπτουσα απόλυτη ποσότητα ενέργειας προς εξοικονόμηση σε γιγαβατώρες (GWh), υπολογίζεται άπαξ και παραμένει σταθερός ως το τέλος του 2016. Ο εθνικός αυτός ενδεικτικός στόχος, θα είναι το αποτέλεσμα της ετήσιας εξοικονόμησης ενέργειας που επιτυγχάνεται σωρευτικά κατά τη χρονική περίοδο που ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4, μέσω της προσφοράς ενεργειακών υπηρεσιών και άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης.

3. Για τον υπολογισμό της ετήσιας εξοικονόμησης ενέργειας κατά τη χρονική περίοδο που ορίζεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4, μπορεί να λαμβάνεται υπόψη η εξοικονόμηση ενέργειας που έχει προκύψει κατά την περίοδο ενός συγκεκριμένου έτους μετά την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, η οποία είναι αποτέλεσμα της εφαρμογής μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης που έχουν ληφθεί σε προηγούμενο έτος, αλλά όχι πριν από το 1995 και η οποία παρουσιάζει διάρκεια. Σε ορισμένες περιπτώσεις, όταν το δικαιολογούν οι περιστάσεις, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη μέτρα που έχουν δρομολογηθεί πριν από το 1995, αλλά όχι πριν από το 1991. Τα μέτρα τεχνολογικής φύσεως πρέπει είτε να επικαιροποιούνται ώστε να λαμβάνονται υπόψη οι τεχνολογικές εξελίξεις, είτε να προσαρμόζονται μετά από συγκριτική αξιολόγηση με αντίστοιχα τεχνολογικά μέτρα.

4. Η εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται πρέπει να είναι επαληθεύσιμη και μετρήσιμη ή εναλλακτικά να υπολογίζεται βάσει εκτιμήσεων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο προηγούμενο άρθρο.

Άρθρο 6
Σχέδια Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης - Κίνητρα και άλλα μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης

1. Για την επίτευξη του εθνικού ενδεικτικού στόχου που περιγράφεται στην παράγραφο 1 του άρθρου 4 λαμβάνονται οικονομικώς εφικτά, εύλογα και αποδοτικά μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, στο πλαίσιο υλοποίησης Σχεδίων Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (ΣΔΕΑ).

Στα ΣΔΕΑ περιγράφονται τα μέτρα ενεργειακής απόδοσης που σχεδιάζονται για την επίτευξη του εθνικού ενδεικτικού στόχου, για την παροχή ενημέρωσης και συμβουλών, καθώς και οι δράσεις που αναδεικνύουν τον υποδειγματικό ρόλο του δημόσιου τομέα κατά το άρθρο 8.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και των καθ' ύλην αρμόδιων Υπουργών, η οποία δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εγκρίνονται τα ΣΔΕΑ τα οποία υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

2. Με το πρώτο ΣΔΕΑ καθορίζεται ο εθνικός ενδεικτικός στόχος, καθώς και ενδιάμεσος εθνικός ενδεικτικός στόχος εξοικονόμησης ενέργειας μέχρι το 2010. Στο πρώτο ΣΔΕΑ εμπεριέχεται επίσης επισκόπηση της εθνικής στρατηγικής για την επίτευξη του ενδιάμεσου και του γενικού στόχου.

3. Το δεύτερο και τρίτο ΣΔΕΑ υποβάλλονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή το αργότερο έως τις 30 Ιουνίου 2011 και έως τις 30 Ιουνίου 2014 αντιστοίχως. Τα ΣΔΕΑ βασίζονται στα διαθέσιμα κάθε φορά στοιχεία, συμπληρωμένα με εκτιμήσεις και περιλαμβάνουν:

α) ενδελεχή ανάλυση και αξιολόγηση του προηγούμενου ΣΔΕΑ,

β) τελικά αποτελέσματα σχετικά με την επίτευξη των στόχων εξοικονόμησης ενέργειας, που ορίζονται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 4,

γ) σχέδια για επιπρόσθετα μέτρα και τις προβλεπόμενες συνέπειές τους, τα οποία εξετάζουν οποιαδήποτε υφιστάμενη ή αναμενόμενη απόκλιση από το στόχο και

δ) τη χρήση εναρμονισμένων δεικτών ενεργειακής απόδοσης και επιδόσεων αναφοράς, τόσο για την αποτίμηση των μέτρων που ελήφθησαν στο παρελθόν όσο και για τις εκτιμώμενες επιπτώσεις των μέτρων που σχεδιάζονται για το μέλλον, όπως αυτοί διαμορφώνονται κάθε φορά από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, θεσπίζονται χρηματοοικονομικά μέσα ή και άλλα κίνητρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, καθώς και εν γένει για την ανάπτυξη της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών. Η απόφαση αυτή, πριν την υπογραφή και τη θέση της σε ισχύ, κοινοποιείται προς έγκριση

στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 108 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Με όμοια απόφαση χορηγούνται ενισχύσεις ήσσονος σημασίας σύμφωνα με τις διατάξεις του Απαλλακτικού Κανονισμού (ΕΚ) 1998/2006 (ΕΕ L 379/5) για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση και την ανάπτυξη της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών και καθορίζεται το περιεχόμενο των ενισχύσεων, η διαδικασία, τα όργανα και οι προϋποθέσεις καταβολής τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 7
Ευθύνη επίβλεψης του εθνικού ενδεικτικού στόχου και των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης

1. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής έχει το γενικό έλεγχο και την αρμοδιότητα επίβλεψης της υλοποίησης των ενεργειών για την επίτευξη του εθνικού ενδεικτικού στόχου εξοικονόμησης ενέργειας, μέσω της παροχής ενεργειακών υπηρεσιών και άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, για τα οποία εκπονεί σχετική έκθεση αποτελεσμάτων. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, έχει επίσης τη διοικητική, διαχειριστική και εκτελεστική αρμοδιότητα της εφαρμογής των απαιτήσεων ενεργειακής απόδοσης των άρθρων 6 και 8.

2. Για το έργο που περιγράφεται στην προηγούμενη παράγραφο και για την τεχνική και επιστημονική υποστήριξή του, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής επιτρέπεται να συνάπτει προγραμματικές συμβάσεις για τις οποίες ισχύουν οι διατάξεις των παραγράφων 2α και 3 του άρθρου 225 του ν. 3463/2006 (ΦΕΚ 114 Α΄), με το κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών και Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΚΑΠΕ). Η υποστήριξη εκ μέρους του ΚΑΠΕ, ιδίως μέσω της εκπόνησης μελετών, σχεδίων δράσης και εθνικών εκθέσεων, αφορά στην εκπλήρωση των εθνικών υποχρεώσεων που απορρέουν από τον παρόντα νόμο και εν γένει από την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία που σχετίζεται με ζητήματα ενεργειακής αποδοτικότητας των κτιρίων, εξοικονόμησης ενέργειας, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συμπαραγωγής.

Άρθρο 8
Ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση στο Δημόσιο και ευρύτερο δημόσιο τομέα

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ρυθμίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις για τη σταδιακή εφαρμογή συστήματος ενεργειακής διαχείρισης σε όλους τους οργανισμούς του Δημόσιου και ευρύτερου δημόσιου τομέα, ώστε να επιτυγχάνεται συστηματική και συνεχής βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης. Οι αρχές, απαιτήσεις και κατευθυντήριες οδηγίες του συστήματος ενεργειακής διαχείρισης καθορίζονται βάσει αντίστοιχου Διεθνούς ή Ευρωπαϊκού Προτύπου (ΕΝ 16001), όπως αυτά κάθε φορά επικαιροποιούνται.

Με όμοια απόφαση θεσπίζονται μέτρα βελτίωσης και τίθενται οι ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης για τις προμήθειες του Δημοσίου και των φορέων του ευρύτερου δημόσιου τομέα, και χρησιμοποιώντας, κατά περίπτωση, τη μεθοδολογία ελαχιστοποίησης του κόστους κύκλου ζωής των προμηθευόμενων ειδών ή συναφείς μεθόδους, ώστε να διασφαλίζεται η οικονομική αποτελεσματικότητά του. Οι ανωτέρω απαιτήσεις αφορούν τουλάχιστον:

α) στην αγορά νέου εξοπλισμού με αποδοτική κατανάλωση ενέργειας σε όλες τις καταστάσεις λειτουργίας, καθώς και στην κατάσταση αναμονής,

β) στην αντικατάσταση ή αναβάθμιση υφιστάμενου εξοπλισμού, κατά τα οριζόμενα στο στοιχείο α΄.

Με την απόφαση αυτή ρυθμίζονται επίσης οι προϋποθέσεις και η διαδικασία για την αντικατάσταση ή αναβάθμιση μη ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού σε λειτουργία και η προληπτική συντήρηση υφιστάμενου ηλεκτρομηχανολογικού εξοπλισμού.

Οι αντίστοιχες προμήθειες εξοπλισμού που δεν συμφωνούν με τις προδιαγραφές και τα πρότυπα που εξειδικεύονται με την ανωτέρω απόφαση δεν θεωρούνται δημόσια δαπάνη, δεν εκκαθαρίζονται και δεν ενταλματοποιούνται από τις αρμόδιες Υπηρεσίες Δημοσιονομικού Ελέγχου.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται μέτρα μείωσης της ενεργειακής κατανάλωσης των κτιρίων του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και των δικτύων ηλεκτροφωτισμού δημόσιων κοινόχρηστων χώρων. Ειδικότερα, ρυθμίζονται οι απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης κατά την αγορά, εκμίσθωση ή ανέγερση κτιρίων ή τμημάτων τους, η υποχρεωτική χρήση φυσικού αερίου, εφόσον υπάρχει διαθεσιμότητα δικτύου, η υποχρεωτική σταδιακή εγκατάσταση κεντρικών θερμικών ηλιακών συστημάτων ή άλλων τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η εγκατάσταση συστημάτων διαχείρισης ενέργειας, καθώς και η χρήση ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων φωτισμού. Ομοίως ρυθμίζονται οι απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης των δικτύων ηλεκτροφωτισμού δημόσιων κοινόχρηστων χώρων με τη χρήση ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων τηλεδιαχείρισης φωτισμού.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης, Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής θεσπίζεται Κανονισμός προμηθειών για τα οχήματα όλων των κατηγοριών του Δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων καταρτίζεται κατάλογος προδιαγραφών ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων, χρησιμοποιώντας, κατά περίπτωση, τη μεθοδολογία ελαχιστοποίησης του κόστους κύκλου ζωής ή συναφείς μεθόδους για να διασφαλίζεται η οικονομική αποτελεσματικότητά του.

Με όμοια απόφαση ρυθμίζονται:

α) η ποσόστωση καθαρών οχημάτων, όπως ηλεκτρικά, υβριδικά, φυσικού αερίου, βιοκαυσίμου, υδρογόνου στις δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς,

β) η διαδικασία αντικατάστασης των παλαιών μεσαίων και βαρέων οχημάτων του Δημοσίου και ευρύτερου δη-

μόσιου τομέα δημοσίας χρήσης άνω των 3,5 τόνων και ηλικίας άνω της δεκαετίας ή μετατροπής των κινητήρων τους σε κινητήρες φυσικού αερίου,

γ) η διαδικασία προμήθειας οχημάτων με βάση την ετικέτα οικονομίας καυσίμου, ως κριτήριο επιλογής,

δ) οι όροι και τα κριτήρια εφαρμογής εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την προώθηση των αρχών της οικονομικής οικολογικής και ασφαλούς οδήγησης προς τους οδηγούς των οχημάτων που χρησιμοποιούνται από τους οργανισμούς του Δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα.

4. Το Δημόσιο και οι φορείς του ευρύτερου δημόσιου τομέα υποχρεούνται στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ τους σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές που εφαρμόζουν για τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης. Προς το σκοπό αυτόν, το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής συγκεντρώνει τις ανωτέρω πληροφορίες από τους αρμόδιους φορείς και συνεργάζεται με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ανταλλαγή και διάδοση των πληροφοριών αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄
ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΠΟΔΟΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΕΛΙΚΗ ΧΡΗΣΗ

Άρθρο 9
Υποχρεώσεις των διανομέων ενέργειας, διαχειριστών δικτύων διανομής και επιχειρήσεων λιανικής πώλησης ενέργειας

1. Οι διανομείς ενέργειας, οι διαχειριστές δικτύων διανομής και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας υποχρεούνται να παρέχουν, ετησίως, στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής τις απαραίτητες συγκεντρωτικές στατιστικές πληροφορίες σχετικά με τους τελικούς καταναλωτές τους, προκειμένου να σχεδιάζονται και να υλοποιούνται προγράμματα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και να προάγονται και να παρακολουθούνται οι ενεργειακές υπηρεσίες και άλλα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης. Στα στοιχεία που παρέχονται πρέπει να περιλαμβάνονται πληροφορίες, για την κατανάλωση των τελικών χρηστών, συμπεριλαμβανομένων, κατά περίπτωση, των χαρακτηριστικών φορτίου, του διαχωρισμού και της γεωγραφικής θέσης των πελατών τους, καθώς και των ενεργειακών υπηρεσιών, ελέγχων και άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης που έχουν παρασχεθεί, αμέσως ή εμμέσως. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής δύναται να ζητεί πρόσθετες πληροφορίες από τους ανωτέρω υπόχρεους, τηρώντας την εμπιστευτικότητα των προσωπικών δεδομένων και των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών που έρχονται σε γνώση του.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής εξειδικεύονται τα στοιχεία που οφείλουν να παρέχουν οι ανωτέρω υπόχρεοι, ο χρόνος υποβολής τους και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

2. Οι διανομείς ενέργειας, οι διαχειριστές δικτύων διανομής και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας, αμέσως ή και εμμέσως, δι' άλλων παρόχων ενεργειακών υπηρεσιών ή μέτρων βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης, υποχρεούνται:

α) να προσφέρουν στους τελικούς καταναλωτές τους σε ανταγωνιστικές τιμές ενεργειακές υπηρεσίες ή και

β) να προσφέρουν στους τελικούς καταναλωτές τους σε ανταγωνιστικές τιμές ενεργειακούς ελέγχους διενεργούμενους με ανεξάρτητο τρόπο ή μέτρα βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης, σύμφωνα με το άρθρο 13 και

γ) να δέχονται να εγκατασταθούν στα δίκτυα ηλεκτροφωτισμού δημόσιων κοινόχρηστων χώρων συστήματα τηλεδιαχείρισης και εξοικονόμησης ενέργειας.

3. Αν δεν συμμορφωθούν προς τις διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων, με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 5.000 - 250.000 ευρώ. Για το ύψος του επιβαλλόμενου προστίμου λαμβάνονται υπόψη ως κριτήρια ιδίως η βαρύτητα της παράβασης, οι συνέπειες που προκύπτουν από αυτή, ο βαθμός υπαιτιότητας και η τυχόν υποτροπή του παραβάτη.

Με απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής αναπροσαρμόζεται το ύψος του ανωτέρω προστίμου και καθορίζεται η διαδικασία επιβολής του, η υποβολή και εξέταση των ενστάσεων, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

4. Οι διανομείς ενέργειας, οι διαχειριστές δικτύων διανομής και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας της περίπτωσης ιη΄ του άρθρου 3, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος άρθρου και υποχρεούνται, εντός τριών (3) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, να προσκομίσουν στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής υπεύθυνη δήλωση του ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α΄), στην οποία να αναφέρεται η πλήρωση μιας τουλάχιστον από τις προϋποθέσεις εξαίρεσης της περίπτωσης ιη΄ του άρθρου 3, με συνημμένα τα σχετικά αποδεικτικά έγγραφα.

5. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται ύστερα από πρόταση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, δύναται να συσταθεί Ταμείο, που έχει τη μορφή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου, για την επιδότηση προγραμμάτων και άλλων μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, καθώς και για την ανάπτυξη αγοράς παροχής ενεργειακών υπηρεσιών ή μέτρων βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης, με σκοπό την εξυπηρέτηση των στόχων της εθνικής ενεργειακής πολιτικής για ορθολογική χρήση και εξοικονόμηση ενέργειας. Ειδικότερα, αντικείμενο δραστηριότητας του Ταμείου αποτελεί η ενθάρρυνση των επενδύσεων και η ενίσχυση των πάσης φύσεως δραστηριοτήτων που σκοπεύουν στην εξοικονόμηση, στην ορθολογική χρήση ενέργειας, στον περιορισμό χρήσης ενεργοβόρων παραγωγικών διαδικασιών, στην ανάπτυξη αγοράς παροχής ενεργειακών υπηρεσιών. Για το σκοπό αυτόν, το Ταμείο επιδοτεί το ίδιο ή εξασφαλίζει δυνατότητες χρηματοδότησης επιχειρηματικών σχεδίων, επενδύσεων και προγραμμάτων που συνδέονται με τη βιώσιμη χρήση της ενέργειας και την αειφόρο ανάπτυξη. Οι πόροι του Ταμείου προέρχονται κυρίως από εισφορές των διανομέων ενέργειας, των διαχειριστών δικτύων διανομής και των επιχειρήσεων λιανικής πώλησης ενέργειας κατά την έννοια του παρόντος νόμου. Το Ταμείο μπορεί να συγχρηματοδοτείται από κοινοτικά προγράμματα. Οι πόροι του Ταμείου είναι διαθέσιμοι σε όλους τους παρόχους μέτρων βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, όπως ΕΕΥ, ανεξάρτητους ενεργειακούς συμβούλους, διανομείς

ενέργειας, διαχειριστές δικτύων διανομής, επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας και εγκαταστάτες, καθώς και στους τελικούς καταναλωτές.

Με το ίδιο διάταγμα καθορίζονται η διαδικασία σύστασης, οργάνωσης, διοίκησης και λειτουργίας του Ταμείου, οι πόροι, ο τρόπος και η διαδικασία χρηματοδότησής του, καθώς και κάθε άλλο σχετικό θέμα.

Άρθρο 10
Μητρώο και Κώδικας Δεοντολογίας ΕΕΥ

1. Συνιστάται Μητρώο ΕΕΥ στο οποίο καταχωρούνται οι ΕΕΥ που παρέχουν ενεργειακές υπηρεσίες και άλλα μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την έννοια του παρόντος νόμου.

2. Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής καθορίζονται η υπηρεσία που είναι αρμόδια για την τήρηση του Μητρώου ΕΕΥ, ο τρόπος οργάνωσης, η διαδικασία, τα κριτήρια και τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την καταχώρηση στις μερίδες του Μητρώου ΕΕΥ, ζητήματα σχετικά με την ενημέρωση, τη διαγραφή και την τροποποίηση των καταχωρήσεων, ο τρόπος διαχείρισης και αξιοποίησης των στοιχείων του Μητρώου, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα. Τα κριτήρια ένταξης στο Μητρώο ΕΕΥ αφορούν ιδίως στην τεχνική και οικονομική επάρκεια της ΕΕΥ και στην εμπειρία της σε έργα βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης.

Με όμοια απόφαση καθορίζονται επίσης, οι προϋποθέσεις σύστασης και λειτουργίας των ΕΕΥ, τα κριτήρια που διέπουν την εκτέλεση του έργου τους, τα ασυμβίβαστα με το έργο τους, οι εις βάρος τους διοικητικές κυρώσεις, τα όργανα που επιβάλλουν αυτές, οι σχετικές διαδικασίες, καθώς και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα.

3. Με όμοια απόφαση, θεσπίζεται Κώδικας Δεοντολογίας ΕΕΥ σχετικά με τις αρχές και τις δεσμεύσεις που οφείλουν να τηρούν οι καταχωρημένες στο αντίστοιχο μητρώο ΕΕΥ, προκειμένου να επιτευχθεί η εύρυθμη λειτουργία και η σωστή ανάπτυξη της αγοράς ενεργειακών υπηρεσιών.

4. Στο μητρώο ΕΕΥ καταχωρίζονται στοιχεία των ΣΕΑ για την παρακολούθηση επίτευξης του εθνικού ενδεικτικού στόχου της παραγράφου 1 του άρθρου 4 και τηρώντας την εμπιστευτικότητα των προσωπικών δεδομένων και των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών που περιέχονται σε αυτές.

Άρθρο 11
Εκούσιες Συμφωνίες

Για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης τομέων τελικής κατανάλωσης ενέργειας, συνάπτονται εκούσιες συμφωνίες μεταξύ ιδιωτικών φορέων ή μεταξύ αυτών και φορέων του Δημοσίου ή υιοθετούνται άλλα σχήματα προσανατολισμένα στη λειτουργία της αγοράς, όπως τα λευκά πιστοποιητικά. Οι εκούσιες συμφωνίες υποβάλλονται προς αξιολόγηση στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, από το οποίο εποπτεύονται, μέσω της υποβολής τακτικών εκθέσεων για την επίτευξη του προβλεπόμενου στόχου ή για τυχόν αναθεωρημένα ή και πρόσθετα μέτρα, όταν οι στόχοι δεν επιτυγχάνονται ή δεν αναμένεται να επιτευχθούν.

Με την επιφύλαξη της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών που περιέχονται σε αυτές, οι ανωτέρω συμφωνίες δημοσιεύονται πριν από την εφαρμογή τους στον ειδικό διαδικτυακό χώρο του άρθρου 12 που τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και περιλαμβάνουν πρόσκληση προς τους ενδιαφερόμενους για την υποβολή παρατηρήσεων, σύμφωνα και με τα οριζόμενα στο επόμενο άρθρο.

Άρθρο 12
Διαθεσιμότητα πληροφοριών

1. Για την πληροφόρηση των ενδιαφερόμενων φορέων της αγοράς, δημιουργείται ειδικός διαδικτυακός χώρος, που τηρείται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, μέσω του οποίου παρέχεται ενημέρωση σχετικά με τους μηχανισμούς ενεργειακής απόδοσης, τα χρηματοοικονομικά μέσα και τα τρέχοντα προγράμματα εξοικονόμησης ενέργειας, τις εκούσιες συμφωνίες, το ισχύον κάθε φορά νομοθετικό πλαίσιο, τα μητρώα φυσικών ή νομικών προσώπων που σχετίζονται με την παροχή ενεργειακών υπηρεσιών και ελέγχων, τις βέλτιστες πρακτικές, το εκπαιδευτικό υλικό, τις δράσεις δημοσιότητας, καθώς και κάθε άλλο μέτρο στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος νόμου, με την επιφύλαξη προστασίας των προσωπικών δεδομένων και των εμπορικά ευαίσθητων πληροφοριών.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας και Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, θεσπίζονται κίνητρα για τους φορείς της αγοράς για να παρέχουν ενεργειακές υπηρεσίες, πληροφορίες και συμβουλές προς τους τελικούς πελάτες σχετικά με τη βελτίωση της ενεργειακής τους απόδοσης κατά την τελική χρήση, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συγκρισιμότητα των πληροφοριών και την προώθηση συνθηκών ισότιμου ανταγωνισμού.

3. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής διαθέτει στους υφιστάμενους ή δυνητικούς αγοραστές ενεργειακών υπηρεσιών και άλλων μέτρων βελτίωσης ενεργειακής απόδοσης του Δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, υποδείγματα συμβάσεων σχετικά με τα χρηματοοικονομικά μέσα για την εξοικονόμηση ενέργειας με τους ελάχιστους υποχρεωτικούς όρους. Τα μέρη δύνανται να θέτουν επιπλέον όρους που δεν έρχονται σε αντίθεση με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο και το ελάχιστο περιεχόμενο της σύμβασης.

Άρθρο 13
Ρύθμιση τιμολογίων και άλλες υποχρεώσεις για την ενίσχυση της ενεργειακής αποδοτικότητας

Κατά την έγκριση των τιμολογίων πρόσβασης στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου σύμφωνα με τη διαδικασία που καθορίζεται στο ν. 2773/1999 (ΦΕΚ 286 Α΄) και στο ν. 3428/2005 (ΦΕΚ 313 Α΄) αντιστοίχως, καταργούνται τα στοιχεία των τιμολογίων αυτών που προκαλούν άσκοπη αύξηση της διακινούμενης ενέργειας. Δύναται να επιβάλλονται στους κατόχους αδειών του ν. 2773/1999 και στις επιχειρήσεις φυσικού αερίου του ν. 3428/2005 αντιστοίχως, υποχρεώσεις παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, που αφορούν στην ενεργειακή αποδοτικότητα, κατά τη διαδικασία του άρθρου 28 του ν. 3426/2005 (ΦΕΚ 309 Α΄) και του άρθρου 34 του ν. 3428/2005.

Κατ' εξαίρεση των αναφερομένων στην προηγούμενη παράγραφο, διατηρούνται τα στοιχεία των τιμολογίων που εξυπηρετούν κοινωνικό σκοπό, εφόσον οι δυσμενείς επιπτώσεις στα δίκτυα μεταφοράς και διανομής λόγω των στοιχείων αυτών είναι οι ελάχιστες δυνατές και δεν είναι δυσανάλογες προς τον κοινωνικό σκοπό.

Άρθρο 14
Ενεργειακοί Έλεγχοι

1. Οι ενεργειακοί έλεγχοι σχεδιάζονται για να εντοπίζουν δυνητικά μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης και εφαρμόζονται κατά ανεξάρτητο τρόπο σε όλους τους τελικούς καταναλωτές, συμπεριλαμβανομένων των μικρών οικιακών και εμπορικών πελατών και των μικρομεσαίων πελατών του βιομηχανικού τομέα. Για τα κτίρια οι ενεργειακοί έλεγχοι διεξάγονται από ΕΕΥ και ενεργειακούς επιθεωρητές κατά την έννοια του ν. 3661/2008 (ΦΕΚ 89 Α΄). Για τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις οι έλεγχοι διεξάγονται σύμφωνα με τις διατάξεις της Δ6/Β/ΥΚ/11038/8.7.1999 κοινής απόφασης των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων (ΦΕΚ 1526 Β΄), ώστε να επιτυγχάνονται αποτελεσματικές και υψηλής ποιότητας παρεχόμενες υπηρεσίες. Ειδικότερα, για τη διαδικασία των ενεργειακών επιθεωρήσεων στον κτιριακό τομέα εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 3661/2008 καθώς και ο Κανονισμός Ενεργειακής Απόδοσης Κτιρίων, ο οποίος εγκρίθηκε με την Δ6/Β/οικ 5825/9.4.2010 (ΦΕΚ 407 Β΄).

2. Η διενέργεια ενεργειακών ελέγχων στο πλαίσιο συστημάτων που βασίζονται σε εκούσιες συμφωνίες μεταξύ ενδιαφερόμενων φορέων και φορέων του Δημοσίου, διεξάγονται σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παραγράφου 1.

3. Τα τμήματα της αγοράς με υψηλό κόστος συναλλαγών και όχι πολύπλοκες εγκαταστάσεις του βιομηχανικού τομέα, είναι δυνατόν να προσεγγίζονται και με άλλα μέτρα, όπως ερωτηματολόγια και ηλεκτρονικά προγράμματα, που διατίθενται μέσω του διαδικτύου ή αποστέλλονται ταχυδρομικά.

Άρθρο 15
Μετρητές και αναλυτικοί λογαριασμοί για την κατανάλωση ενέργειας

1. Οι διανομείς ενέργειας, οι διαχειριστές δικτύων διανομής και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας που έχουν την ευθύνη εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης μετρητών ηλεκτρικής ενέργειας, φυσικού αερίου, τηλεθέρμανσης, τηλεψύξης και ζεστού νερού χρήσης για οικιακή κατανάλωση, παρέχουν στους τελικούς καταναλωτές ατομικούς μετρητές που απεικονίζουν την πραγματική ενεργειακή τους κατανάλωση και παρέχουν πληροφορίες για τον πραγματικό χρόνο χρήσης, όταν αυτό είναι οικονομικώς εύλογο και ανάλογο προς τη δυνητική εξοικονόμηση ενέργειας και σύμφωνα με τις εκάστοτε διαθέσιμες τεχνολογικές δυνατότητες στον τομέα της μέτρησης.

2. Οι ανωτέρω φορείς υποχρεούνται να διαθέτουν σε ανταγωνιστική τιμή τους ατομικούς αυτούς μετρητές ένα (1) έτος μετά από την έναρξη ισχύος του παρόντος, στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) σε κάθε νέα σύνδεση, κατά την κατασκευή νέων κτιρίων ή τη ριζική ανακαίνιση υφιστάμενων κτιρίων, κατά την έννοια του άρθρου 2 του ν.3661/2008,

β) κατά την αντικατάσταση υφιστάμενου μετρητή και

γ) σε κάθε νέα σύνδεση κατά την κατασκευή δικτύων ηλεκτροφωτισμού δημόσιων κοινόχρηστων χώρων ή τη ριζική ανακαίνιση υφιστάμενων δικτύων ηλεκτροφωτισμού τέτοιων χώρων.

3. Οι κάτοχοι άδειας προμήθειας ηλεκτρικής ενέργειας κατά τις διατάξεις του ν. 2773/1999, οι επιχειρήσεις φυσικού αερίου που ασκούν δραστηριότητα προμήθειας φυσικού αερίου κατά τις διατάξεις του ν. 2364/1995 (ΦΕΚ 252 Α΄) και του ν. 3428/2005, καθώς και οι κάτοχοι άδειας διανομής θερμικής ενέργειας κατά τις διατάξεις του ν. 3175/2003 (ΦΕΚ 207 Α΄) υποχρεούνται, μέσα σε ένα (1) έτος από την έναρξη ισχύος του παρόντος, να περιλαμβάνουν στους λογαριασμούς τους προς τους τελικούς καταναλωτές, τα ακόλουθα στοιχεία:

α) την πραγματική κατανάλωση ενέργειας και την αντίστοιχη πραγματική τιμή,

β) συγκριτικά στοιχεία της κατανάλωσης του πελάτη κατά τη χρονική περίοδο που αφορά ο λογαριασμός σε σχέση με την κατανάλωσή του κατά την ίδια περίοδο του προηγούμενου έτους και

γ) στοιχεία επικοινωνίας οργανώσεων καταναλωτών, φορέων και οργανισμών, καθώς και διευθύνσεις διαδικτυακών τόπων, μέσω των οποίων είναι δυνατόν να λαμβάνονται πληροφορίες σχετικά με διαθέσιμα μέτρα βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, τυπικά χαρακτηριστικά ενεργειακής κατανάλωσης ή και τεχνικές προδιαγραφές για ενεργειακό εξοπλισμό.

4. Από την εφαρμογή των παραγράφων 1 και 2 εξαιρούνται οι διανομείς ενέργειας, οι διαχειριστές δικτύων διανομής και οι επιχειρήσεις λιανικής πώλησης ενέργειας της περ. ιη΄ του άρθρου 3.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄
ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 16
Συμβάσεις Ενεργειακής Απόδοσης

1. Η Σύμβαση Ενεργειακής Απόδοσης (ΣΕΑ) καταρτίζεται εγγράφως μεταξύ του τελικού καταναλωτή και της Επιχείρησης Ενεργειακών Υπηρεσιών (ΕΕΥ) και περιλαμβάνει τα τυπικά στοιχεία μιας σύμβασης, όπως προβλέπονται στο ν. 2251/1994 (ΦΕΚ 191 Α΄) για την προστασία των καταναλωτών. Στη ΣΕΑ ρυθμίζονται ιδίως τα ακόλουθα:

α) ο σχεδιασμός και η διαχείριση της παρεχόμενης ενεργειακής υπηρεσίας και του ενεργειακού έργου,

β) η μεθοδολογία εκτίμησης της εξοικονομούμενης ενέργειας και αποτίμησης του προκύπτοντος συνολικού οικονομικού οφέλους,

γ) η αγορά, εγκατάσταση και θέση σε λειτουργία του απαραίτητου ενεργειακού εξοπλισμού, όπως ηλεκτρομηχανολογικά και ηλεκτρονικά συστήματα, καθώς και τα υλικά κτιριακού κελύφους, σταθερά ή μη, που βελτιώνουν την ενεργειακή απόδοση κατά την τελική χρήση,

δ) η διαχείριση, ο τρόπος λειτουργίας του εξοπλισμού και η συντήρησή του,

ε) το συνολικό κόστος του έργου, το οποίο αποτελείται από το κόστος προμήθειας και εγκατάστασης του απαραίτητου εξοπλισμού, το κόστος λειτουργίας και συντήρησής του, το κόστος χρηματοδότησης και την αμοιβή της ΕΕΥ,

στ) η διαδικασία αποτίμησης του ενεργειακού οφέλους και

ζ) ο τρόπος και χρόνος αποπληρωμής.

2. Στη ΣΕΑ μπορεί να συμμετέχει και τρίτος, ιδίως τράπεζες ή άλλοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί προ-

κειμένου να χρηματοδοτήσουν την παρεχόμενη ενεργειακή υπηρεσία.

Ο τελικός καταναλωτής αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταβάλει στην ΕΕΥ ή στον ως άνω τρίτο χρηματοδότη, όταν είναι άλλος από την ΕΕΥ, συμβατικό οικονομικό αντάλλαγμα της παρεχόμενης ενεργειακής υπηρεσίας με βάση την εξοικονόμηση ενέργειας που επιτυγχάνεται. Το οικονομικό αντάλλαγμα της ΕΕΥ συνίσταται σε ποσοστό επί του οικονομικού οφέλους που προκύπτει από την εξοικονόμηση ενέργειας του τελικού καταναλωτή.

Ειδικότερα στα δίκτυα ηλεκτροφωτισμού δημόσιων κοινόχρηστων χώρων, λόγω της αδυναμίας παρακολούθησης της ενδεχόμενης αύξησης του φορτίου από πλευράς του φορέα, η εξοικονόμηση ενέργειας θα πιστοποιείται από τακτικούς επιτόπιους ελέγχους.

3. Η ΕΕΥ υποχρεούται να διασφαλίζει την εξοικονόμηση ενέργειας και το οικονομικό όφελος καθ' όλη τη διάρκεια του συμβατικού χρόνου, η επίτευξη των οποίων επαληθεύεται σε τακτά χρονικά διαστήματα που καθορίζονται επακριβώς στη ΣΕΑ. Αντίθετη συμφωνία των μερών είναι αυτοδικαίως άκυρη.

Σε περίπτωση που το οικονομικό όφελος από την εξοικονόμηση ενέργειας είναι μικρότερο από το συμβατικά καθορισμένο, η ΕΕΥ είναι υποχρεωμένη να καταβάλει στον τελικό καταναλωτή τη διαφορά ή αυτός να καταβάλει οικονομικό αντάλλαγμα μικρότερο από το συμφωνηθέν, υπό τον όρο ότι ο τελευταίος λειτουργεί τον ενεργειακό εξοπλισμό σύμφωνα με τους όρους της μεταξύ τους σύμβασης.

Σε περίπτωση που το οικονομικό όφελος από την εξοικονόμηση ενέργειας υπερβαίνει το συμφωνηθέν, ο τελικός καταναλωτής καρπώνεται το υπερβάλλον, εκτός αν έχει συμφωνηθεί διαφορετικά.

4. Ο τελικός καταναλωτής επιτρέπει στην ΕΕΥ την πρόσβαση στις εγκαταστάσεις του σε χρονικά διαστήματα που καθορίζονται στη ΣΕΑ, προκειμένου η ΕΕΥ να προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την ορθή λειτουργία, τη συντήρηση και την επιβεβαίωση των τεχνικών παραμέτρων του ενεργειακού εξοπλισμού.

5. Στη ΣΕΑ δύναται να προβλέπεται η πώληση του ενεργειακού εξοπλισμού και η παρακράτηση ή μη της κυριότητάς του, καθώς και η χρηματοδοτική ή η εν γένει εκμίσθωσή του. Με τη λήξη του συμβατικού χρόνου, ο ενεργειακός εξοπλισμός δύναται να μεταβιβάζεται κατά κυριότητα στον τελικό καταναλωτή, σύμφωνα με τα ειδικότερα οριζόμενα στη ΣΕΑ.

6. Η μεταβίβαση κυριότητας του ενεργειακού εξοπλισμού σε τρίτους, καθώς και η παραχώρηση άλλου εμπράγματου δικαιώματος επ' αυτού, εφόσον συναινεί εγγράφως ο τελικός καταναλωτής και δεν θίγονται δικαιώματα που έλκει από τη ΣΕΑ είναι δυνατή από τη σχετική καταχώριση των στοιχείων της, σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 10.

Στην περίπτωση που η ΣΕΑ περιέχει συμφωνία μεταφοράς τεχνολογίας, καταχωρίζεται και στον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας σύμφωνα με το άρθρο 22 του ν. 1733/1987 (ΦΕΚ 171 Α΄), εκτός από την καταχώριση της παραγράφου 4 του άρθρου 10.

7. Ο ενεργειακός εξοπλισμός εγκαθίσταται και λειτουργεί είτε στην εγκατάσταση του τελικού καταναλωτή είτε σε χώρο που ορίζεται στη ΣΕΑ. Ο τελικός καταναλωτής ή η ΕΕΥ κατά περίπτωση, λαμβάνει τις απαιτούμενες από το νόμο άδειες για την εγκατάσταση και τη λειτουργία του ενεργειακού εξοπλισμού, σύμφωνα με τη διαδικασία και τους όρους της κείμενης κάθε φορά νομοθεσίας. Η σχετική δαπάνη βαρύνει την ΕΕΥ.

8. Το Δημόσιο και τα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα καταρτίζουν εγγράφως ΣΕΑ με ΕΕΥ, κατά τις διατάξεις του παρόντος άρθρου, λαμβάνοντας υπόψη και την κείμενη εθνική και κοινοτική νομοθεσία περί δημοσίων συμβάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των διατάξεων για τις Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Δικαίου (ΣΔΙΤ).

Άρθρο 17
Εμπράγματες Ασφάλειες

1. Επιτρέπεται η σύσταση ενέχυρου, στο πλαίσιο ΣΕΑ, μεταξύ του τελικού καταναλωτή και της ΕΕΥ επί του κινητού ενεργειακού εξοπλισμού, κατά τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα και χωρίς την παράδοση της κατοχής του πράγματος, κατά τις διατάξεις του ν. 2844/2000 (ΦΕΚ 220 Α΄). Στην περίπτωση αυτή, η έγγραφη συμφωνία του τελικού καταναλωτή ως ενεχυριαστή και της ΕΕΥ, ως ενεχυρούχου δανειστή, καταχωρείται στο Δημόσιο βιβλίο του άρθρου 3 του ν. 2844/2000, σύμφωνα με τις ειδικότερες προϋποθέσεις που εκεί ορίζονται, εφαρμοζομένων κατά τα λοιπά των διατάξεων του Αστικού Κώδικα.

2. Σε περίπτωση που η ΕΕΥ αναλάβει την υποχρέωση αγοράς ενεργειακού εξοπλισμού με χρηματοδότηση από τρίτο, στο πλαίσιο ΣΕΑ, κατά τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 16 για τη διαρκή και μόνιμη εξυπηρέτηση της εγκατάστασης του τελικού καταναλωτή, η απαίτηση του τρίτου για τη χορηγούμενη χρηματοδότηση δύναται να εξασφαλίζεται με τη σύσταση υποθήκης επί του ως άνω εξοπλισμού στην εγκατάσταση του τελικού καταναλωτή και με τη συναίνεση αυτού, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 4112/1929.

Άρθρο 18
Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

1. Ως επισπεύδον Υπουργείο για τη χάραξη Εθνικής Πολιτικής και την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, βάσει των ρυθμίσεων της κοινοτικής νομοθεσίας, ορίζεται το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ), το οποίο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, συνεργάζεται με τα συναρμόδια Υπουργεία και φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα για την προώθηση των απαραίτητων νομοθετικών ρυθμίσεων και τη λήψη των αναγκαίων μέτρων που απαιτούνται για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις.

2. Για την πραγματοποίηση του συντονιστικού έργου του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, την εναρμόνιση των πολιτικών που ασκούνται από τα συναρμόδια Υπουργεία, καθώς επίσης τη χάραξη Εθνικής Πολιτικής και την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων συστήνεται ενδεκαμελής Διυπουργική Επιτροπή. Η Επιτροπή αποτελείται από:

α) Τρεις (3) εκπροσώπους του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με τους αναπληρωτές τους.

β) Δύο (2) εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας με τους αναπληρωτές τους.

γ) Δύο (2) εκπροσώπους του Υπουργείου Οικονομικών με τους αναπληρωτές τους.

δ) Δύο (2) εκπροσώπους του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων με τους αναπληρωτές τους.

ε) Δύο (2) εκπροσώπους του Υπουργείου Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης με τους αναπληρωτές τους.

3. Στη Διυπουργική Επιτροπή μπορεί να συμμετέχουν, αναλόγως του θέματος και εφόσον κρίνεται από την Επιτροπή αναγκαίο και εκπρόσωποι άλλων κατά περίπτωση Υπουργείων ή εκπρόσωποι άλλων φορέων του δημόσιου ή ιδιωτικού τομέα ή εκπρόσωποι πανεπιστημιακών ιδρυμάτων ή επιστημονικών ιδρυμάτων και οργανισμών, εκπρόσωποι Συνδέσμου Ελλήνων Βιομηχάνων ή άλλων αντίστοιχων Συνδέσμων ή Ενώσεων ή Επιμελητηρίων που ορίζονται με απόφαση του οικείου Συνδέσμου ή Επιμελητηρίου, εκπρόσωποι οργανώσεων Προστασίας Περιβάλλοντος ή Συλλόγων Καταναλωτών.

4. Τα μέλη της Διυπουργικής Επιτροπής προτείνονται από τα Υπουργεία που εκπροσωπούν και ορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής (ΥΠΕΚΑ). Με την ίδια απόφαση ορίζεται ο Πρόεδρος της Επιτροπής και ο αναπληρωτής του, καθορίζονται θέματα λειτουργίας της, ο τρόπος λήψης αποφάσεων και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την πραγματοποίηση του έργου της. Με την πιο πάνω απόφαση ορίζεται η γραμματειακή υποστήριξη της Επιτροπής που αποτελείται από έναν υπάλληλο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με τον αναπληρωτή του, καθώς και η νομική υποστήριξη της Επιτροπής που αποτελείται από ένα μέλος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους που υπηρετεί στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

5. Με απόφαση του αρμόδιου Υπουργού που εκδίδεται ύστερα από πρόταση της Διυπουργικής Επιτροπής συγκροτούνται σε κάθε αρμόδιο Υπουργείο επί μέρους ομάδες εργασίας προκειμένου να συνδράμουν τη Διυπουργική Επιτροπή στο έργο της, στα επί μέρους θέματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων που άπτονται της αρμοδιότητας των Υπουργείων τους.

6. Η Διυπουργική Επιτροπή έχει μεταξύ άλλων τις ακόλουθες αρμοδιότητες:

α) την εκπόνηση Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και την υποβολή προτάσεων για τη χάραξη εθνικής πολιτικής μέσα σε προθεσμία δεκαοχτώ (18) μηνών από την έναρξη της λειτουργίας της. Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης εγκρίνεται από το Υπουργικό Συμβούλιο,

β) την έγκαιρη ενημέρωση των προμηθευτών του δημόσιου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα, καθώς και άλλων ενδιαφερομένων,

γ) την εξέταση σύνταξης περιβαλλοντικών κριτηρίων ή την υιοθέτηση αυτών που έχουν εκδοθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή,

δ) την επιλογή προϊόντων, υπηρεσιών και έργων στα οποία θα εφαρμοστούν περιβαλλοντικά κριτήρια,

ε) την αξιολόγηση, παρακολούθηση της εφαρμογής και επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Σχεδίου Δράσης στη χώρα μας,

στ) την εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τον αρμόδιο Υπουργό κάθε αναγκαίας νομοθετικής ρύθμισης και τροποποίησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, όπου απαιτείται, καθώς και της λήψης των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και την πραγματοποίηση του σκοπού τους,

ζ) την εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τον αρμόδιο Υπουργό της πρόσκλησης ειδικών εμπειρογνωμόνων και επιστημόνων οι οποίοι ασχολούνται με την έρευνα σε θέματα που άπτονται του σκοπού της Επιτροπής με σκοπό την τεχνική και επιστημονική υποστήριξή της,

η) την εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής και τον αρμόδιο Υπουργό, της ανάθεσης μελετών και προγραμμάτων, για την προώθηση της εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και του έργου της Επιτροπής, της οργάνωσης ή συμμετοχής σε σεμινάρια, προγράμματα,διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και διάδοση των αρχών και εφαρμογών των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων.

7. Οι συνεδριάσεις της Διυπουργικής Επιτροπής, καθώς και των επί μέρους Ομάδων Εργασίας που προβλέπεται ότι μπορεί να συσταθούν, γίνονται εντός του κανονικού ωραρίου εργασίας χωρίς αμοιβή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄
ΤΡΟΠΟΠΟΙΟΥΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 19
Θέματα Γενικής Γραμματείας Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος

Οι θέσεις και το προσωπικό που μεταφέρθηκαν στη Γενική Γραμματεία Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής με το άρθρο 2 παρ. 5 του π.δ. 24/2010 (ΦΕΚ 56 Α΄) αποτελούν θέσεις και προσωπικό της Κεντρικής Υπηρεσίας του Υπουργείου, η οποία παρέχει διοικητική, οικονομική και γενικώς λειτουργική υποστήριξη στην ανωτέρω Γενική Γραμματεία.

Άρθρο 20
Τροποποιούμενες διατάξεις

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 27 του ν. 2773/1999 (ΦΕΚ 286 Α΄), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 17 του ν. 3426/2005 (ΦΕΚ 309 Α΄), προστίθεται νέα περίπτωση δ΄ ως ακολούθως:

«δ. Η συχνότητα τιμολόγησης βάσει πραγματικής κατανάλωσης.»

Οι περιπτώσεις δ΄ έως και θ΄ της ως άνω παραγράφου 2 του άρθρου 27 του ν. 2773/1999, αναριθμούνται σε ε΄ έως και ι΄ αντιστοίχως.

Άρθρο 21
Καταργούμενες διατάξεις

Οι διατάξεις της 21475/4707/30.7.1998 κοινής απόφασης των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων «Περιορισμός των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, με τον καθορισμό μέτρων και όρων για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των κτιρίων» (ΦΕΚ 880 Β΄) καταργούνται.

Άρθρο 22
Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του παρόντος νόμου αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός εάν άλλως ορίζεται σε επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 18 Ιουνίου 2010

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ, ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΣΗΣ
ΚΑΙ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΡΑΓΚΟΥΣΗΣ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓ. ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ, ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΝΑΥΤΙΛΙΑΣ

ΛΟΥΚΙΑ-ΤΑΡΣΙΤΣΑ ΚΑΤΣΕΛΗ

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

ΚΩΝ/ΝΑ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗ

ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΕΠΠΑΣ

Θεωρήθηκε και τέθηκε η Μεγάλη Σφραγίδα του Κράτους.

Αθήνα, 21 Ιουνίου 2010

Ο ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΚΑΣΤΑΝΙΔΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΠΩΛΗΣΗΣ Φ.Ε.Κ.

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Βασ. Όλγας 227	**23104 23956**	**ΚΟΜΟΤΗΝΗ** - Δημοκρατίας 1	**25310 22858**
ΠΕΙΡΑΙΑΣ - Ευρυπίδου 63	**210 4135228**	**ΛΑΡΙΣΑ** - Διοικητήριο	**2410 597449**
ΠΑΤΡΑ - Κορίνθου 327	**2610 638109**	**ΗΡΑΚΛΕΙΟ** - Πεδιάδος 2	**2810 300781**
ΙΩΑΝΝΙΝΑ - Διοικητήριο	**26510 87215**	**ΜΥΤΙΛΗΝΗ** - Πλ. Κωνσταντινουπόλεως 1	**22510 46654**

ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ ΦΥΛΛΩΝ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΟΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

Σε έντυπη μορφή:

- Για τα Φ.Ε.Κ. από 1 έως 16 σελίδες σε 1 € προσαυξανόμενη κατά 0,20 € για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο ή μέρος αυτού.
- Για τα φωτοαντίγραφα Φ.Ε.Κ. σε 0,15 € ανά σελίδα.

Σε μορφή DVD/CD:

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α΄	150 €	40 €	15 €
Β΄	300 €	80 €	30 €
Γ΄	50 €	-	-
Υ.Ο.Δ.Δ.	50 €	-	-
Δ΄	110 €	30 €	-

Τεύχος	Ετήσια έκδοση	Τριμηνιαία έκδοση	Μηνιαία έκδοση
Α.Α.Π.	110 €	30 €	-
Ε.Β.Ι.	100 €	-	-
Α.Ε.Δ.	5 €	-	-
Δ.Δ.Σ.	200 €	-	20 €
Α.Ε.-Ε.Π.Ε. και **Γ.Ε.Μ.Η.**	-	-	100 €

- Η τιμή πώλησης μεμονωμένων Φ.Ε.Κ. σε μορφή cd-rom από εκείνα που διατίθενται σε ψηφιακή μορφή και μέχρι 100 σελίδες, σε 5 € προσαυξανόμενη κατά 1 € ανά 50 σελίδες.
- Η τιμή πώλησης σε μορφή cd-rom/dvd, δημοσιευμάτων μιας εταιρείας στο τεύχος Α.Ε.-Ε.Π.Ε. και Γ.Ε.ΜΗ. σε 5 € ανά έτος.

ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΙ ΑΠΟΣΤΟΛΗ Φ.Ε.Κ.: Τηλεφωνικά: 210 4071010 - fax: 210 4071010 - internet: http://www.et.gr

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ Φ.Ε.Κ.

Τεύχος	Έντυπη μορφή	Ψηφιακή μορφή
Α΄	225 €	190 €
Β΄	320 €	225 €
Γ΄	65 €	Δωρεάν
Υ.Ο.Δ.Δ.	65 €	Δωρεάν
Δ΄	160 €	80 €
Α.Α.Π.	160 €	80 €
Ε.Β.Ι.	65 €	33 €

Τεύχος	Έντυπη μορφή	Ψηφιακή μορφή
Α.Ε.Δ.	10 €	Δωρεάν
Α.Ε.-Ε.Π.Ε. και **Γ.Ε.Μ.Η.**	2.250 €	645 €
Δ.Δ.Σ.	225 €	95 €
Α.Σ.Ε.Π.	70 €	Δωρεάν
Ο.Π.Κ.	-	Δωρεάν
Α΄ + Β΄ + Δ΄ + Α.Α.Π.	-	450 €

- Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. (έντυπη μορφή) θα αποστέλλεται σε συνδρομητές ταχυδρομικά, με την επιβάρυνση των 70 €, ποσό το οποίο αφορά τα ταχυδρομικά έξοδα..
- Για την παροχή πρόσβασης μέσω διαδικτύου σε Φ.Ε.Κ. προηγουμένων ετών και συγκεκριμένα στα τεύχη: α) Α, Β, Δ, ΑΑΠ, Ε.Β.Ι. και Δ.Δ.Σ, η τιμή προσαυξάνεται, πέραν του ποσού της ετήσιας συνδρομής του 2007, κατά 40 € ανά έτος και ανά τεύχος και β) για το τεύχος Α.Ε.-Ε.Π.Ε. & Γ.Ε.ΜΗ, κατά 60 € ανά έτος παλαιότητας.

- Η καταβολή γίνεται σε όλες τις Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.). Το πρωτότυπο διπλότυπο (έγγραφο αριθμ. πρωτ. 9067/28.2.2005 2η Υπηρεσία Επιτρόπου Ελεγκτικού Συνεδρίου) με φροντίδα των ενδιαφερομένων, πρέπει να αποστέλλεται ή να κατατίθεται στο Εθνικό Τυπογραφείο (Καποδιστρίου 34, Τ.Κ. 104 32 Αθήνα).
- Σημειώνεται ότι φωτοαντίγραφα διπλοτύπων, ταχυδρομικές Επιταγές για την εξόφληση της συνδρομής, δεν γίνονται δεκτά και θα επιστρέφονται.
- Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα μέλη της Ένωσης Ιδιοκτητών Ημερησίου Τύπου Αθηνών και Επαρχίας, οι τηλεοπτικοί και ραδιοφωνικοί σταθμοί, η Ε.Σ.Η.Ε.Α, τα τριτοβάθμια συνδικαλιστικά Όργανα και οι τριτοβάθμιες επαγγελματικές ενώσεις δικαιούνται έκπτωσης πενήντα τοις εκατό (50%) επί της ετήσιας συνδρομής (τρέχον έτος + παλαιότητα).
- Το ποσό υπέρ ΤΑ.Π.Ε.Τ. [5% επί του ποσού συνδρομής (τρέχον έτος + παλαιότητα)], καταβάλλεται ολόκληρο (Κ.Α.Ε. 3512) και υπολογίζεται πριν την έκπτωση.
- Στην Ταχυδρομική συνδρομή του τεύχους Α.Σ.Ε.Π. δεν γίνεται έκπτωση.

Πληροφορίες για δημοσιεύματα που καταχωρούνται στα Φ.Ε.Κ. στο τηλ.: 210 527900.
Φωτοαντίγραφα παλαιών Φ.Ε.Κ.: Μάρνη 8, τηλ.: 210 8220885, 210 8222924, 210 5279050.
Οι πολίτες έχουν τη δυνατότητα ελεύθερης ανάγνωσης των δημοσιευμάτων που καταχωρούνται σε όλα τα τεύχη της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως πλην εκείνων που καταχωρούνται στο τεύχος Α.Ε.-Ε.Π.Ε. από την ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου (www.et.gr)

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΑΠΟ 08:00 ΜΕΧΡΙ 13:00

01000952306100012

ΑΠΟ ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΟΥ 34 * ΑΘΗΝΑ 104 32 * ΤΗΛ. 210 52 79 000 * FAX 210 52 21 004
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: http://www.et.gr – e-mail: webmaster.et@et.gr

Signature Not Verified
Digitally signed by KONSTANTINOS MOSCHONAS
Date: 2021.02.09 11:25:56 EET
Reason: Signed PDF (embedded)
Location: Athens, Ethniko Typografio

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

8 Φεβρουαρίου 2021 | ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ | Αρ. Φύλλου **466**

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 14900

Έγκριση σχεδίου Δράσης για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις.

**ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ -
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΑΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις, ως ισχύουν:

1.1 Του ν. 2690/1999 «Κύρωση του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και άλλες διατάξεις» (Α΄ 45).

1.2 Του ν. 3861/2010 «Ενίσχυση της διαφάνειας με την υποχρεωτική ανάρτηση νόμων και πράξεων των κυβερνητικών, διοικητικών και αυτοδιοικητικών οργάνων στο διαδίκτυο "Πρόγραμμα Διαύγεια" και άλλες διατάξεις» (Α΄ 112).

1.3 Του άρθρου 24 του ν. 4342/2015 «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, ενσωμάτωση στο Ελληνικό Δίκαιο της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 "Για την ενεργειακή απόδοση, την τροποποίηση των Οδηγιών 2009/125/ΕΚ και 2010/30/ΕΕ και την κατάργηση των Οδηγιών 2004/8/ΕΚ και 2006/32/ΕΚ", όπως τροποποιήθηκε από την Οδηγία 2013/12/ΕΕ του Συμβουλίου της 13ης Μαΐου 2013 "Για την προσαρμογή της Οδηγίας 2012/27/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την ενεργειακή απόδοση, λόγω της προσχώρησης της Δημοκρατίας της Κροατίας" και άλλες διατάξεις» (Α΄ 143).

1.4 Του ν. 4354/2015 «Διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων, μισθολογικές ρυθμίσεις και άλλες επείγουσες διατάξεις εφαρμογής της συμφωνίας δημοσιονομικών στόχων και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων» (Α΄ 176).

1.5 Του ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών (προσαρμογή στις Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ)» (Α΄ 147).

1.6 Του ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α΄ 133).

1.7 Του άρθρου 90 του π.δ. 63/2005 «Κωδικοποίηση της νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα» (Α΄ 98).

1.8 Του π.δ. 80/2016 «Ανάληψη υποχρεώσεων από τους διατάκτες» (Α΄ 145).

1.9 Του π.δ. 132/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Υ.Π.ΕΝ.)» (Α΄ 160).

1.10 Του π.δ. 147/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης» (Α΄ 192).

1.11 Του π.δ. 80/2019 «Διορισμός του Κυριάκου Μητσοτάκη του Κωνσταντίνου, Αρχηγού του Κόμματος της "Νέας Δημοκρατίας" (Ν.Δ.) ως Πρωθυπουργού» (Α΄ 118).

1.12 Του π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους - Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α΄ 119).

1.13 Του π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α΄ 121).

1.14 Του π.δ. 84/2019 «Σύσταση και κατάργηση Γενικών Γραμματειών και Ειδικών Γραμματειών/Ενιαίων Διοικητικών Τομέων Υπουργείων» (Α΄ 123).

1.15 Του π.δ. 1/2021 «Αποδοχή παραίτησης Υπουργών, Αναπληρωτή Υπουργού και Υφυπουργών» (Α΄ 1).

1.16 Του π.δ. 2/2021 «Διορισμός Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α΄ 2).

2. Τις αποφάσεις:

2.1 Την υπ’ αρ. 117036/17-11-2015 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού «Μεταβίβαση του δικαιώματος υπογραφής “Με εντολή Υπουργού” στο Γενικό Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή» (Β΄ 2490).

2.2 Την υπ’ αρ. 63955/239/8-6-2017 απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Συγκρότηση και Ορισμός Μελών Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις» (Υ.Ο.Δ.Δ. 277).

2.3 Την υπ’ αρ. 39442/10-4-2018 απόφαση του Υπουργού και του Υφυπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Τροποποίηση της υπ’ αρ. 63955/239/8-6-2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 277) απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης “Συγκρότηση και Ορισμός Μελών Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις”» (Υ.Ο.Δ.Δ. 223).

2.4 Την υπ’ αρ. 54507/22-5-2019 απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης «Τροποποίηση της υπ’ αρ. 63955/239/8-6-2017 (Υ.Ο.Δ.Δ. 277) απόφασης του Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης “Συγκρότηση και Ορισμός Μελών Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις”» (Υ.Ο.Δ.Δ. 338).

2.5 Την υπ’ αρ. 79595/30-7-2019 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Διορισμός μετακλητού Γενικού Γραμματέα Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων» (Υ.Ο.Δ.Δ. 507).

3. Το υπ’ αρ. 129022/4-12-2020 έγγραφο της Προέδρου της Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις με το οποίο διαβίβασε το σχέδιο της στρατηγικής.

4. Την υπό στοιχεία Γ16/2020 γνώμη της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων.

5. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της παρούσας δεν προκαλείται δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, αποφασίζουμε:

Εγκρίνουμε το σχέδιο Στρατηγικής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, το οποίο προσαρτάται στην παρούσα και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος αυτής.

Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων (2021– 2023)

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2020

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

2.1 Η περιβαλλοντική πολιτική, η νομοθεσία και οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των ΠΔΣ

2.2 Περιβαλλοντική πολιτική, νομοθεσία και πρωτοβουλίες για τις ΠΔΣ σε εθνικό επίπεδο.

2.3 Η Ελλάδα και ΠΔΣ – Αποτίμηση υφιστάμενης κατάστασης

3. ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3.1 Μεθοδολογική προσέγγιση

3.2 Γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

3.3 Δυνατότητες, μέσα και εναλλακτικοί τρόποι επίτευξης των ανωτέρω στόχων

3.4 Έρευνα Αγοράς

3.5 Αναλυτική παρουσίαση ως προς τα επιλεγμένα προϊόντα/υπηρεσίες και τα περιβαλλοντικά κριτήρια

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

4.1 Επιτροπή Διοίκησης και παρακολούθησης της Υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

4.2 Επικαιροποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης

4.3 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών

4.4 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1
Στοιχεία συμβάσεων για προμήθεια αγαθών και παροχή υπηρεσιών για τα έτη 2015 - 2019

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2
Κριτήρια για τις Δημόσιες Συμβάσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις (ΠΔΣ) ορίζονται[1] από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ως *«η διαδικασία με την οποία οι δημόσιες αρχές επιδιώκουν να συνάψουν συμβάσεις για αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μικρότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ’ όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, σε σύγκριση με αγαθά, υπηρεσίες και έργα που επιτελούν την ίδια πρωταρχική λειτουργία τα οποία θα αποτελούσαν το αντικείμενο της σύμβασης υπό άλλες συνθήκες»*.

Οι δημόσιες δαπάνες σε αγαθά, υπηρεσίες και δημόσια έργα αντιπροσωπεύουν περίπου το 14% του Ευρωπαϊκού ΑΕΠ, ήτοι 1,8 τρις ευρώ ετησίως[2]. Οι δαπάνες αυτές αφορούν, μεταξύ άλλων, στις προμήθειες ηλεκτρονικού και ηλεκτρολογικού υλικού, συσκευών πληροφορικής, κατασκευές, κλωστοϋφαντουργία, τρόφιμα, ενέργεια, χαρτί, έπιπλα, μεταφορές και υλικά καθαρισμού. Όλα αυτά τα αγαθά, οι υπηρεσίες και τα έργα έχουν σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις κατά τη διάρκεια του συνολικού κύκλου ζωής τους, από την παραγωγή, τη χρήση έως και την απόσυρσή τους. Είναι υπεύθυνα για αυξημένες εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, τη ρύπανση, τη μείωση της βιοποικιλότητας και την εξάντληση των φυσικών πόρων.

Οι αναθέτουσες αρχές και οι αναθέτοντες φορείς είναι οι μεγαλύτεροι αγοραστές αγαθών, υπηρεσιών και έργων, και ως εκ τούτου οι δημόσιες συμβάσεις αποτελούν ισχυρό εργαλείο εφαρμογής περιβαλλοντικών, κοινωνικών και οικονομικών πολιτικών. Χρησιμοποιώντας την αγοραστική τους δύναμη για να προμηθευτούν αγαθά, υπηρεσίες και έργα με μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, μπορεί να συμβάλουν σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο στην επίτευξη εθνικών και διεθνών στόχων βιωσιμότητας και περιβαλλοντικής πολιτικής. Οι στόχοι αυτοί σχετίζονται με τη λελογισμένη χρήση των πόρων μέσω της βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής αγαθών στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό αυτής.

Οι ΠΔΣ μπορούν να αποτελέσουν σημαντικό παράγοντα προώθησης της καινοτομίας, παρέχοντας πραγματικά κίνητρα για την ανάπτυξη πράσινων προϊόντων και υπηρεσιών. Επιπλέον, οι ΠΔΣ μπορούν να συμβάλουν στην εξοικονόμηση πόρων για τον δημόσιο τομέα, ιδιαίτερα όταν συνεκτιμηθεί το κόστος του κύκλου ζωής του αγαθού, της υπηρεσίας ή του έργου και όχι μόνο η τιμή αγοράς.

Οι ΠΔΣ είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις αρχές της Κυκλικής Οικονομίας. Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή οι αναφερόμενες ως Κυκλικές Δημόσιες Συμβάσεις μπορούν να οριστούν[3] «οι διαδικασίες με τις οποίες οι δημόσιες αρχές προμηθεύονται αγαθά ή αναθέτουν έργα και υπηρεσίες που επιδιώκουν να συνεισφέρουν σε κλειστούς κύκλους ενέργειας και υλικών εντός των αλυσίδων εφοδιασμού, ενώ παράλληλα ελαχιστοποιούνται ή/και αποφεύγονται οι αρνητικές περιβαλλοντικές συνέπειες και η δημιουργία αποβλήτων καθ’ ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους». Μπορούν να διαδραματίσουν βασικό ρόλο στην κυκλική οικονομία και για τον λόγο αυτό η Επιτροπή ενθαρρύνει τον ρόλο αυτό μέσω δράσεών της στις ΠΔΣ, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση σε συναφείς πτυχές, όπως η ανθεκτικότητα και η δυνατότητα επισκευής, και δίνοντας το παράδειγμα στις δικές της προμήθειες[4].

Ειδικότερα, η σταδιακή εφαρμογή περιβαλλοντικών κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις αναμένεται να συμβάλλει στα εξής:

---

[1] Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την επιτροπή των Περιφερειών «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος», {SEC(2008) 2124}, {SEC(2008) 2125}, {SEC(2008) 2126}, COM(2008) 400 τελικό, Βρυξέλλες, 16.7.2008

[2] https://ec.europa.eu/environment/gpp/what_en.htm

[3] Public Procurement for a Circular Economy, European Commission, 2017

[4] Ανακοίνωση COM(2015) 614 final της Ευρωπαϊκής Επιτροπής «Το κλείσιμο του κύκλου – Ένα Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία»

- Στη μείωση του ενεργειακού και οικολογικού αποτυπώματος, συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου.
- Στη μείωση των αρνητικών επιπτώσεων στο περιβάλλον.
- Στη συμβολή στην αειφορική και αποδοτικότερη χρήση των φυσικών πόρων και της ενέργειας.
- Στην προώθηση της καινοτομίας και της ανταγωνιστικότητας.
- Στην εξοικονόμηση δημοσίων πόρων, λαμβάνοντας υπόψη το κόστος του κύκλου ζωής.
- Στην τόνωση της ζήτησης των δευτερογενών υλικών, ενισχύοντας την εγχώρια επιχειρηματικότητα, τις περιβαλλοντικές τεχνολογίες, τις υπηρεσίες επισκευής και επαναχρησιμοποίησης, καθώς και το κυκλικό πρότυπο παραγωγής και κατανάλωσης αντί του γραμμικού.
- Στην ενίσχυση της κοινωνικής ευαισθητοποίησης για τα θέματα της προστασίας του περιβάλλοντος, στην αναπαραγωγή και επέκταση του μοντέλου προμηθειών και στον ιδιωτικό τομέα.

2. ΠΛΑΙΣΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ

2.1. Η περιβαλλοντική πολιτική, η νομοθεσία και οι πρωτοβουλίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τομέα των ΠΔΣ

Α) Η Ευρωπαϊκή περιβαλλοντική πολιτική

Σε διεθνές επίπεδο η περιβαλλοντική πολιτική εστιάζει στην επίτευξη των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) 2030 και σχετίζεται ιδίως με τον στόχο 6 «Καθαρό νερό και αποχέτευση», τον στόχο 7 «Φθηνή και καθαρή ενέργεια», τον στόχο 9 «Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές», τον στόχο 11 «Βιώσιμες πόλεις και κοινότητες», τον στόχο 12 «Υπεύθυνη κατανάλωση και παραγωγή», τον στόχο 13 «Δράση για το κλίμα», τον στόχο 14 «Ζωή στο νερό» και τον στόχο 15 «Ζωή στη στεριά».

Η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης βασίζεται σε προγράμματα δράσης από τα μέσα της δεκαετίας του 1970. Το τρέχον 7ο Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα Δράσης, που υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τον Νοέμβριο του 2013, καλύπτει το διάστημα έως και το 2020[5]. Το πρόγραμμα αυτό θέτει εννέα (9) στόχους προτεραιότητας, καθώς και τρόπους δράσης:

1. Προστασία, διατήρηση και ενίσχυση του φυσικού κεφαλαίου της Ένωσης.
2. Μετατροπή της Ένωσης σε μια πράσινη και ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών και αποδοτικής χρήσης των πόρων.
3. Προστασία των πολιτών της Ένωσης από περιβαλλοντικές πιέσεις και κινδύνους για την υγεία και την ευημερία.
4. Μεγιστοποίηση των οφελών της περιβαλλοντικής νομοθεσίας της Ένωσης μέσω της βελτίωσης της εφαρμογής της.
5. Βελτίωση της βάσης γνώσεων και αποδεικτικών στοιχείων για την περιβαλλοντική πολιτική της Ένωσης.
6. Διασφάλιση των επενδύσεων στην περιβαλλοντική και την κλιματική πολιτική και αντιμετώπιση του περιβαλλοντικού εξωτερικού κόστους.
7. Βελτίωση της ενσωμάτωσης της περιβαλλοντικής διάστασης και της συνοχής των πολιτικών.
8. Ενίσχυση της αειφορίας των πόλεων της Ένωσης.

[5] Υπ’ αρ. 1386/2013/ΕΕ απόφαση του Ευρωπαικού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ης Νοεμβρίου 2013, σχετικά με γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας», L 354/171.

9. Αύξηση της αποτελεσματικότητας της Ένωσης, όσον αφορά στην αντιμετώπιση διεθνών περιβαλλοντικών και κλιματικών προκλήσεων[6].

Επιπλέον, οι ευρωπαϊκοί στόχοι για την κλιματική αλλαγή περιλαμβάνουν:

Α) τους στόχους «Ευρώπη 2020»: Μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 20% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990 ή κατά 30%, εάν πληρούνται οι εξής όροι: αύξηση του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική μας κατανάλωση ενέργειας σε 20% και αύξηση κατά 20% της ενεργειακής απόδοσης[7].

Β) τους στόχους «Ευρώπη 2030»: Μείωση των εκπομπών των αερίων του θερμοκηπίου κατά 40% σε σχέση με τα επίπεδα του 1990 έως το έτος 2030, αύξηση του ποσοστού των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην τελική κατανάλωση ενέργειας στο 32% και επιδίωξη αύξησης της ενεργειακής απόδοσης κατά 32.5%[8,].

Τον Νοέμβριο του 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε τη μακροπρόθεσμη στρατηγική της για το 2050[9], ενώ τον Δεκέμβριο του 2019 παρουσίασε την «Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»[10] (European Green Deal). Η Πράσινη Συμφωνία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα της στρατηγικής της ΕΕ για την υλοποίηση του θεματολογίου των Ηνωμένων Εθνών για το 2030 και των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης[11].

Το όραμα της Επιτροπής για ένα κλιματικά ουδέτερο μέλλον έως το 2050 καλύπτει σχεδόν όλες τις πολιτικές της ΕΕ και συνάδει με τον στόχο της να συγκρατηθεί η αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη αρκετά κάτω από τους 2°C και να συνεχιστούν οι προσπάθειες διατήρησής της στον 1,5 °C. Στοχεύει πλέον στην αύξηση του ενωσιακού στόχου της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου ως το 2030, τουλάχιστον στο 50 με 55 % σε σύγκριση με το 1990, με υπεύθυνο τρόπο.

Βασικός στόχος του νέου πλαισίου πολιτικής είναι να δώσει ώθηση στην ανάπτυξη πρωτοπόρων αγορών για κλιματικά ουδέτερα και κυκλικά προϊόντα, εντός και εκτός της ΕΕ.

Σύμφωνα με την «Ευρωπαϊκή πράσινη Συμφωνία»: *«Το σχέδιο δράσης για την κυκλική οικονομία θα περιλαμβάνει μια πολιτική «βιώσιμων προϊόντων» για τη στήριξη του κυκλικού σχεδιασμού βάσει κοινής μεθοδολογίας και αρχών. Θα δίνει προτεραιότητα στη μείωση και την επανάχρηση των υλικών πριν από την ανακύκλωσή τους. Θα προάγει νέα επιχειρηματικά μοντέλα και θα ορίζει ελάχιστες απαιτήσεις για την πρόληψη της διάθεσης στην αγορά της ΕΕ επιβλαβών για το περιβάλλον προϊόντων. Επίσης θα ενισχύει τη διευρυμένη ευθύνη του παραγωγού.*

Οι δημόσιες αρχές, συμπεριλαμβανομένων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ, θα πρέπει να δώσουν το παράδειγμα και να διασφαλίσουν τον οικολογικό χαρακτήρα των προμηθειών τους. Η Επιτροπή θα προτείνει περαιτέρω νομοθεσία και καθοδήγηση για οικολογικές δημόσιες προμήθειες.».

Β) Περιβαλλοντική διάσταση του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων

Το ισχύον νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις (Οδηγίες 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, L 94/65[12] και 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβούλιου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, L 94/243[13]) παρέχει τη δυνατότητα στις αναθέτουσες αρχές να λαμβάνουν υπόψη περιβαλλοντικούς παράγοντες στη διαδικασία επιλογής προμηθειών ή υπηρεσιών. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης της σύμβασης, καθώς και κατά την εκτέλεση αυτής. Στόχος των κανόνων περί

[6] http://ec.europa.eu/environment/pubs/pdf/factsheets/7eap/el.pdf
[7] https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2020_el
[8] https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2030_en
[9] https://ec.europa.eu/clima/policies/strategies/2050_el
[10] Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2019) 640 final «Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία»
[11] https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld
[12] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32014L0024
[13] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/el/TXT/?uri=CELEX:32014L0025

αποκλεισμού και επιλογής είναι να διασφαλίζεται ελάχιστο επίπεδο συμμόρφωσης των αναδόχων και των υπεργολάβων με την περιβαλλοντική νομοθεσία. Διατίθενται τεχνικές όπως: α) η κοστολόγηση του κύκλου ζωής, β) ο προσδιορισμός βιώσιμων διαδικασιών παραγωγής και γ) η χρήση περιβαλλοντικών κριτηρίων ανάθεσης (πράσινα κριτήρια, οικολογικά πρότυπα, πρότυπα διασφάλισης συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης), που συνδράμουν τις αναθέτουσες αρχές στον εντοπισμό των περιβαλλοντικά αρτιότερων προσφορών.

Γ) Κυκλική διάσταση του θεσμικού πλαισίου των δημοσίων συμβάσεων

Στα κριτήρια που προτείνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα κράτη - μέλη, προκειμένου να γίνουν οι δημόσιες προμήθειες πράσινες[14], συμπεριλαμβάνονται τρία στοιχεία, τα οποία ενσωματώνουν βασικές αρχές της κυκλικής οικονομίας:

1) Εστίαση στην παροχή υπηρεσιών και λιγότερο στην προμήθεια αγαθών.

2) Εστίαση στον (οικο)σχεδιασμό των προϊόντων, στις φάσεις χρήσης τους και στο τέλος του κύκλου ζωής τους.

3) Εστίαση στον διάλογο με την αγορά.

Στο ίδιο κείμενο συνδέεται η αντιμετώπιση των κυριότερων πηγών εκπομπών ρύπων με τις ΠΔΣ ειδικότερα στον διαμοιρασμό ηλεκτρικού εξοπλισμού και οχημάτων, στη μείωση της απώλειας τροφίμων, σε αναζωογονητικές και υγιεινές τροφικές αλυσίδες, στα παθητικά κτίρια, στον αστικό σχεδιασμό και στις ΑΠΕ.

Δ) Τομεακή νομοθεσία

Η ειδική ανά τομέα νομοθεσία της ΕΕ[15] δημιουργεί δεσμευτικές υποχρεώσεις σχετικά με την προμήθεια ορισμένων αγαθών και υπηρεσιών, καθορίζοντας, για παράδειγμα, ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, τα οποία πρέπει να τηρούνται. Επί του παρόντος, εφαρμόζονται δεσμευτικές διατάξεις, μεταξύ άλλων, στους ακόλουθους τομείς:

- Στον εξοπλισμό γραφείου τεχνολογιών πληροφορικής – Τα προϊόντα τεχνολογιών πληροφορικής που προμηθεύονται οι αρχές της κεντρικής δημόσιας διοίκησης πρέπει να πληρούν τις πιο πρόσφατες ελάχιστες απαιτήσεις ενεργειακής απόδοσης που προβλέπονται στον κανονισμό για το ενωσιακό σήμα EnergyStar (υπ’ αρ. (ΕΚ) 106/2008 Κανονισμός του Ευρωπαικού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Ιανουαρίου 2008 σχετικά με το κοινοτικό πρόγραμμα επισήμανσης της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού γραφείου, L 39/1)[16].

- Στα οχήματα οδικών μεταφορών – Όλες οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να λαμβάνουν υπόψη την ενέργεια που χρησιμοποιείται για λειτουργικούς σκοπούς, καθώς και τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των οχημάτων στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης συμβάσεων. Επίσης, υπάρχει κοινή μεθοδολογία για τον υπολογισμό του λειτουργικού κόστους καθ’ όλη τη διάρκεια ζωής τους και τίθενται ελάχιστα ποσοστά προμηθειών καθαρών οχημάτων για το διάστημα μέχρι το 2025 και μέχρι το 2030 (Οδηγία 2009/33/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009 σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών, L 120/5, όπως τροποποιήθηκε με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161 της 20ης Ιουνίου 2019, L 188/116 [17]). Επίσης θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η Νομοθεσία για την Ηλεκτροκίνηση Ν. 4710/2020 ΦΕΚ 142 Α΄ με σκοπό : α) την επέκταση της χρήσης των οχημάτων χαμηλών και μηδενικών εκπομπών, β) την ανάπτυξη υποδομών επαναφόρτισης, ιδίως δημοσίως προσβάσιμων, γ) την διαμόρφωση ρυθμιστικού πλαισίου για την αγορά ηλεκτροκίνησης.

---

[14] “Green Public Procurement and the EU Action Plan for the Circular Economy”, DG for Internal Policies, Study for the ENVI Committee, European Parliament, 2017

[15] http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook_2016_el.pdf

[16] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32008R0106&from=EN

[17] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:02009L0033-20190801

- Στα κτίρια – Στα δημόσια κτίρια εφαρμόζονται ελάχιστα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης, τα οποία καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο βάσει κοινής μεθοδολογίας της ΕΕ[18].
- **Στη χρήση πλαστικών προιόντων** - Με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως 20 του Ν.4736/2020 ΦΕΚ 200 Α΄) εναρμονίζεται η εθνική νομοθεσία προς τις διατάξεις της Οδηγίας(ΕΕ) 2019/904 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και τουΣυμβουλίου της 5ης Ιουνίου 2019 σχετικά με τη μείωση των επιπτώσεων ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον (L 155) και θεσπίζονται μέτρα για την πρόληψη και τη μείωση του αντικτύπου ορισμένων πλαστικών προϊόντων στο περιβάλλον, ιδίως στο υδάτινο περιβάλλον και την ανθρώπινη υγεία, καθώς και την προώθηση της μετάβασης στην κυκλική οικονομία με καινοτόμα και βιώσιμα επιχειρηματικά μοντέλα, προϊόντα και υλικά,συμβάλλοντας έτσι στην ανάπτυξη της οικονομίας και την αποδοτική λειτουργία της εσωτερικής αγοράς. Στο άρθρο 19 καθορίζονται οι εξουσιοδοτικές διατάξεις για την εφαρμογή των άρθρων 1- 18 του εν λόγω Νόμου.

Ε) Ευρωπαϊκή Επιτροπή και ΠΔΣ

Το 2003 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με την υιοθέτηση της Ολοκληρωμένης Πολιτικής Προϊόντων (ΟΠΠ)[19] ως αναπόσπαστο μέρος της στρατηγικής για τη βιώσιμη ανάπτυξη στην ΕΕ, κάλεσε τα κράτη - μέλη να καταρτίσουν Εθνικά Σχέδια Δράσης (ΕΣΔ). Αναλυτικά περιοδικά στοιχεία για τα ΕΣΔ των κρατών μελών παρουσιάζονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στους παρακάτω συνδέσμους:

- (National GPP Action Plans (policies and guidelines) 2020. Διαθέσιμο διαδικτυακά: https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/200311_GPP_NAPs_March_2020.pdf
- UPDATE ON GPP ACTIVITIES BY MEMBERS OF THE GPP ADVISORY GROUP.2018. Διαθέσιμο διαδικτυακά:http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/copenhagen_12-13_june_2018/180611_Update_GPP_Member_States.pdf
- UPDATE ON GPP ACTIVITIES BY MEMBERS OF THE GPP ADVISORY GROUP.2018. Διαθέσιμο διαδικτυακά:http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/190110_Update%20GPP%20Member%20States.pdf

Βασική κατεύθυνση στα κράτη – μέλη για την κατάρτιση και υλοποίηση του σχεδίου δράσης για τις ΠΔΣ έδωσε η ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος» (COM/2008/400 τελικό) και τα συνοδευτικά αυτής[20][21][22][23]. Η εν λόγω ανακοίνωση έχει ως γενικό στόχο την παροχή κατευθύνσεων για τη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τις καταναλωτικές συνήθειες του δημοσίου τομέα και για τη χρήση ΠΔΣ, προκειμένου να προωθηθεί η καινοτομία στον τομέα των περιβαλλοντικών τεχνολογιών, προϊόντων και υπηρεσιών.

Οι ειδικοί στόχοι της Επιτροπής συνίστανται στην άρση των εμποδίων στα οποία προσκρούει η υιοθέτηση των ΠΔΣ και αφορούν:

---

[18] https://ec.europa.eu/energy/en/topics/energy-efficiency/energy-performance-of-buildings

[19] Ανακοίνωση της Επιτροπής για την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων - Οικοδομώντας στην συνεκτίμηση του περιβαλλοντικού κύκλου ζωής - COM/2003/0302 τελικό

[20] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008DC0400&qid=1551116955547&from=EN

[21] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008SC2124&qid=1551115815809&from=EN

[22] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008SC2125&qid=1551115815809&from=EN

[23] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52008SC2126&qid=1551115815809&from=EN

– Στον καθορισμό της διαδικασίας θέσπισης κοινών κριτηρίων για τις ΠΔΣ,

– Στην ενημέρωση για τον υπολογισμό του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων,

– Στην κατάρτιση νομικών και επιχειρησιακών κατευθυντηρίων γραμμών,

– Στην πολιτική υποστήριξη με τον καθορισμό πολιτικού στόχου συναρτώμενου με δείκτες και την εξασφάλιση μετέπειτα παρακολούθησης.

Για την προώθηση των ΠΔΣ υποστηρίχτηκε η θέσπιση ενιαίας δέσμης κριτηρίων, η οποία περιορίζει σημαντικά τη διοικητική επιβάρυνση για τους οικονομικούς φορείς και τις αναθέτουσες αρχές που συνάπτουν ΠΔΣ. Τα κοινά κριτήρια για τις ΠΔΣ είναι ιδιαίτερα επωφελή, τόσο για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε περισσότερα του ενός κράτη - μέλη, όσο και για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (με περιορισμένες δυνατότητες να χειρίζονται ποικίλες διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων). Έχουν καθοριστεί πράσινα κριτήρια για την προμήθεια προϊόντων και την παροχή υπηρεσιών, τα οποία μπορούν να ενσωματωθούν απευθείας στα τεύχη προκήρυξης των σχετικών διαγωνισμών. Τα εν λόγω κριτήρια για τις ΠΔΣ αναθεωρούνται και επικαιροποιούνται τακτικά, ώστε να λαμβάνονται υπόψη τα πιο πρόσφατα επιστημονικά δεδομένα σχετικά με τα προϊόντα, τις νέες τεχνολογίες, τις εξελίξεις στην αγορά και τις αλλαγές στη νομοθεσία. Τα περισσότερα κριτήρια είναι διαθέσιμα σε όλες τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ. Υπάρχει επίσης σχετικό εκπαιδευτικό βοήθημα (Training Toolkit)[24].

Τα πράσινα κριτήρια της ΕΕ βασίστηκαν σε υφιστάμενα ευρωπαϊκά και εθνικά κριτήρια χορήγησης του οικολογικού σήματος, κατά περίπτωση, καθώς και σε στοιχεία από φορείς της βιομηχανίας και της κοινωνίας των πολιτών. Εκπονήθηκαν από ομάδα εμπειρογνωμόνων, στην οποία συμμετείχαν αντιπρόσωποι των κρατών - μελών που δραστηριοποιούνται στον τομέα των ΠΔΣ. Στα καθορισθέντα κριτήρια γίνεται διάκριση μεταξύ «στοιχειωδών» και «αναλυτικών» κριτηρίων. Τα «στοιχειώδη» κριτήρια έχουν καταρτιστεί για να διευκολυνθεί η εφαρμογή της διαδικασίας, καθώς επικεντρώνονται στα κύρια πεδία περιβαλλοντικών επιδόσεων ενός προϊόντος και αποβλέπουν στην ελαχιστοποίηση του διοικητικού κόστους για τις επιχειρήσεις. Τα «αναλυτικά» κριτήρια λαμβάνουν υπόψη περισσότερες πτυχές ή υψηλότερα επίπεδα των περιβαλλοντικών επιδόσεων και μπορούν να χρησιμοποιούνται από αναθέτουσες αρχές που επιθυμούν να στηρίξουν περαιτέρω την επίτευξη των στόχων για το περιβάλλον και την καινοτομία. Δεδομένου ότι τα «στοιχειώδη» κριτήρια αποτελούν το θεμέλιο των «αναλυτικών» κριτηρίων, η διάκριση που γίνεται μεταξύ αυτών των δύο κατηγοριών αντικατοπτρίζει διαφορές όσον αφορά στον βαθμό φιλοδοξίας για τα πράσινα προϊόντα και τη διαθεσιμότητά τους, ενώ αμφότερες οι κατηγορίες αποσκοπούν στην εξέλιξη των αγορών προς την ίδια κατεύθυνση. Μια διαδικασία διαγωνισμού θεωρείται «πράσινη» αν έχει ως αποτέλεσμα τη σύναψη σύμβασης που πληροί τα «στοιχειώδη» κριτήρια ΠΔΣ.

Για την εκτίμηση του βαθμού υιοθέτησης των ΠΔΣ είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθούν ποσοτικοί και ποιοτικοί δείκτες με γνώμονα τις επιπτώσεις.

Οι κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών και τα πράσινα κριτήρια αυτών παρουσιάζονται αναλυτικά στη σχετική ιστοσελίδα της ΕΕ (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

2.2 Περιβαλλοντική πολιτική, νομοθεσία και πρωτοβουλίες για τις ΠΔΣ σε εθνικό επίπεδο

Οι Ευρωπαϊκές Οδηγίες 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις έχουν ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο με τον ν. 4412/2016 «Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών» (Α΄ 147). Κυριότερα άρθρα για την προώθηση της εφαρμογής των ΠΔΣ είναι το άρθρο 55 με τίτλο «Σήματα» (άρθρο 43 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ), το άρθρο 82 με τίτλο «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρο 62 Οδηγίας 2014/24/ΕΕ)», το άρθρο 87 με τίτλο «Κοστολόγηση του κύκλου ζωής (άρθρο 68 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)», το άρθρο 283 με τίτλο «Σήματα (άρθρο 61 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)», το άρθρο 309 με τίτλο «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθρο 81 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)» και το άρθρο 312 με τίτλο «Κοστολόγηση του κύκλου ζωής (άρθρο 83 Οδηγίας 2014/25/ΕΕ)».

[25] http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

Ως προς τις τομεακές πολιτικές, σημειώνεται ότι έχουν εκδοθεί το 4ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης (υπ’ αρ. ΔΕΠΕΑ/Γ/οικ. 171872/2.3.2018 απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας - Β’ 1001), σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 4342/2015 (Α’ 143) με τον οποίο έχει ενσωματωθεί στην ελληνική νομοθεσία η Οδηγία 2012/27/ΕΕ καθώς και το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (υπ’ αρ. 4/31.12.2019 απόφαση του ΚΥΣΟΙΠ, Β’ 4893), η Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία[25] και η Εθνική Στρατηγική για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη. Επιπλέον, περιλαμβάνονται δράσεις για τις ΠΔΣ στην Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις.

Η θέσπιση πράσινων κριτηρίων για δημόσιες συμβάσεις αγαθών και υπηρεσιών συνδέεται με την ύπαρξη ειδικού νομοθετικού πλαισίου σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος, εκκινώντας από τα έργα και τις μελέτες και καταλήγοντας στην προώθηση του αειφορικού σχεδιασμού και της ανάπτυξης.

Προς την κατεύθυνση αυτή προβλέπεται η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων, σύμφωνα με ένα πλέγμα διατάξεων[26], η προώθηση πράσινων βιώσιμων πρακτικών, όπως η απονομή του οικολογικού σήματος της ΕΕ (EU ECOLABEL) για προϊόντα και υπηρεσίες και, επιπλέον, υποστηρίζεται η εφαρμογή των Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης[27] στις επιχειρήσεις (Οικολογική Διαχείριση και Έλεγχος της ΕΕ – EMAS).

Για την εφαρμογή των διατάξεων για την προώθηση των ΠΔΣ έχουν εκδοθεί οι εξής υπουργικές αποφάσεις: η υπ’ αρ. 63955/08-06-2017 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 277), η υπ’ αρ. 39442/10-04-2018 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 223), η υπ’ αρ. 54507/22-05-2019 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 338) και η υπ’ αρ. 129059/12-12-2019 υπουργική απόφαση (ΥΟΔΔ 1090). Οι αποφάσεις αυτές προβλέπουν τη συγκρότηση, τη σύνθεση και το έργο Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις. Για την υποβοήθηση του έργου της Επιτροπής έχουν συσταθεί Ομάδες Εργασίας με τις υπό στοιχεία Π1/1070/3.3.2011 (ΑΔΑ: 4Α11Φ-2Σ) και 7182/22.1.2018 (ΑΔΑ: ΩΘΝΠ465ΧΙ8-0Τ3) αποφάσεις.

Συγκεκριμένα η Επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις, αποτελείται από έντεκα μέλη, που εκπροσωπούν το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Πρόεδρος και 2 μέλη), το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας (Αντιπρόεδρος και ένα μέλος), το Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών (δύο μέλη), το Υπουργείο Εσωτερικών (ένα μέλος), το Υπουργείο Υγείας (ένα μέλος) και την Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων (δύο μέλη). Ως επισπεύδουσα υπηρεσία για τη χάραξη Εθνικής Πολιτικής και την εκπόνηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, βάσει των ρυθμίσεων της ενωσιακής νομοθεσίας, ορίζεται η Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Οι αρμοδιότητες της Επιτροπής είναι, κατά κύριο λόγο, οι εξής:

- Η εκπόνηση σχεδίου δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και η υποβολή προτάσεων για τη χάραξη εθνικής πολιτικής.

---

[25] http://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=R7N5HFvj2dM%3d&tabid=37&language=el-GR

[26] http://www.ypeka.gr/el-gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%91%CE%B4%CE%B5%CE%B9%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%B7%CF%83%CE%B7

[27] http://www.ypeka.gr/el-gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1

- Η επιλογή προϊόντων, υπηρεσιών και έργων στα οποία εφαρμόζονται περιβαλλοντικά κριτήρια.
- Η εξέταση σύνταξης περιβαλλοντικών κριτηρίων ή υιοθέτησης των πράσινων κριτηρίων της ΕΕ.
- Η έγκαιρη ενημέρωση των εμπλεκομένων, όπως των αναθέτουσων αρχών και των οικονομικών φορέων της χώρας.
- Η αξιολόγηση, η παρακολούθηση της εφαρμογής και η επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Σχεδίου Δράσης,
- Η εισήγηση προς την πολιτική ηγεσία κάθε αναγκαίας νομοθετικής ρύθμισης και τροποποίησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, όπου απαιτείται, καθώς και της λήψης των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και την πραγματοποίηση του σκοπού τους,
- Η εισήγηση προς την πολιτική ηγεσία για την ανάθεση μελετών, την οργάνωση ή τη συμμετοχή σε σεμινάρια, προγράμματα, διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και διάδοση των αρχών και εφαρμογών των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων, την πρόσκληση ειδικών εμπειρογνωμόνων και επιστημόνων με σκοπό την τεχνική και επιστημονική υποστήριξή της και τη συγκρότηση σε κάθε αρμόδιο υπουργείο επιμέρους ομάδων εργασίας για την παροχή συνδρομής στο έργο της Επιτροπής και στα επιμέρους θέματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων που άπτονται της αρμοδιότητας των εμπλεκομένων Υπουργείων.

Η ανωτέρω Επιτροπή εισηγήθηκε το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης, το οποίο συντάχθηκε κατά τρόπο ώστε να βοηθήσει μεσοπρόθεσμα τον δημόσιο τομέα να σχεδιάσει και να εφαρμόσει επιτυχώς τις ΠΔΣ. Παράλληλα, το Εθνικό Σχέδιο Δράσης ενδιαφέρει και τον ιδιωτικό τομέα, αφού βοηθάει τους οικονομικούς φορείς, και ιδιαίτερα τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις , να κατανοήσουν καλύτερα τις περιβαλλοντικές απαιτήσεις που ενσωματώνονται σταδιακά στις δημόσιες συμβάσεις.

2.3 Ελλάδα και ΠΔΣ – Αποτίμηση υφιστάμενης κατάστασης

Η πρώτη αναφορά της ελληνικής νομοθεσίας στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων έγινε το 2010, και συγκεκριμένα στο άρθρο 18 του ν. 3855/2010 «Μέτρα για τη βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης κατά την τελική χρήση, ενεργειακές υπηρεσίες και άλλες διατάξεις» (Α΄ 95), το οποίο στη συνέχεια τροποποιήθηκε με το άρθρο 24 του ν. 4342/2015 (Α΄ 143).

Σχετικά με τις δράσεις για ΠΔΣ σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο, πραγματοποιούνται αξιοσημείωτες δράσεις από τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης σε συνεργασία με άλλους φορείς και μέσα στο πλαίσιο συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων στον τομέα της βιώσιμης και της πράσινης ανάπτυξης, (Interreg MED, Life, Σύμφωνο των Δημάρχων, Πράσινο Ταμείο κ.λπ.). Εφαρμογές σε συγκεκριμένες κατηγορίες, όπως ο οδικός φωτισμός και η εξοικονόμηση ενέργειας, έχουν προηγηθεί και υλοποιούνται μέσω ποικίλων δράσεων σε φορείς τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως η συνεργασία του Κέντρου Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ) με το Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων[28,29] και το Πρόγραμμα Jessica. Επίσης, έχει ξεκινήσει η ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων μέσω της χρηματοδότησης του προγράμματος «εξοικονομώ».

Σε εθνικό επίπεδο, χάρη σε ένα ευρύ φάσμα μεταρρυθμίσεων, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος προς ένα πιο διαφανές, οικονομικά αποδοτικό και φιλικό προς τις επιχειρήσεις σύστημα δημοσίων συμβάσεων. Ο ν. 4412/2016 και η υποχρεωτική εφαρμογή του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων για την προμήθεια αγαθών, την παροχή υπηρεσιών και τα δημόσια έργα

[28] http://www.cres.gr/kape/news/deltia/deltio_typoy_alex_orest.htm

[29] http://www.cres.gr/kape/pdf/press/%CE%9F%CE%94%CE%97%CE%93%CE%9F%CE%A3%20%CE%9C%CE%95%CE%9B%CE%95%CE%A4%CE%A9%CE%9D%20-%20%CE%9F%CE%94%CE%9F%CE%A6%CE%A9%CE%A4%CE%99%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3.pdf

οδήγησαν σε εκσυγχρονισμό και απλοποίηση των διαδικασιών. Η εφαρμογή των κεντρικών αγορών μέσω των Εθνικών Κεντρικών Αρχών Αγορών (ΕΚΑΑ) ξεκίνησε το 2017 και εξελίσσεται συστηματικά. Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις (2016) έχει θέσει τον οδικό χάρτη και αναφέρεται ρητά σε δράσεις για τις ΠΔΣ.

Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων ως Εθνική Κεντρική Αρχή Αγορών έχει ήδη από το 2017 υιοθετήσει πράσινα κριτήρια στις τεχνικές προδιαγραφές μίας σειράς προϊόντων, για τα οποία συνήψε Συμφωνίες Πλαίσιο Τα προϊόντα αυτά ήταν: φωτοαντιγραφικό χαρτί, Η/Υ και οθόνες, ενεργειακά αποδοτικά κλιματιστικά μηχανήματα, λαμπτήρες led εσωτερικού φωτισμού, έπιπλα γραφείου, καθώς και ελαστικά επίσωτρα αυτοκινήτων, φορτηγών και λεωφορείων, συνολικής αξίας 87.250.762,68 ευρώ. Επίσης, πράσινα κριτήρια έχουν ενσωματωθεί στις Συμφωνίες Πλαίσιο που έχουν ήδη σχεδιαστεί για εξοπλισμό απεικόνισης, ιδίως για πολυμηχανήματα, εκτυπωτές και σαρωτές. Οι παραπάνω Συμφωνίες Πλαίσιο αφορούσαν στις ανάγκες κεντρικών κυβερνητικών αρχών (Υπουργείων, Ενόπλων Δυνάμεων και Σωμάτων Ασφαλείας), τόσο στην περιοχή της Αττικής, όσο και σε πανελλήνια γεωγραφική κατανομή, με αποτέλεσμα οι αρχές αυτές να είναι ήδη ευαισθητοποιημένες στα θέματα των ΠΔΣ.

Η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων έχει επίσης προωθήσει τις ΠΔΣ στις αναθέτουσες αρχές στην Ελλάδα ως εταίρος του συγχρηματοδοτούμενου έργου GRASPINNO (InterregMED 2014-2021), τριετούς διάρκειας (2016 -2019). Το έργο GRASPINNO αφορά σε πράσινες δημόσιες συμβάσεις για την ενεργειακή αναβάθμιση δημοσίων κτιρίων και στο πλαίσιο αυτό για την προώθηση των ΠΔΣ και των δράσεων του έργου διενεργήθηκαν επτά ενημερωτικές εκδηλώσεις σε όλη την Ελλάδα, και συγκεκριμένα δύο εκδηλώσεις στην Αθήνα και από μία εκδήλωση σε Θεσσαλονίκη, Κοζάνη, Καρδίτσα, Μυτιλήνη, και Ηράκλειο Κρήτης. Για την επόμενη τριετία (2020-2023) η Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων συμμετέχει ως εταίρος στο οριζόντιο πρόγραμμα του InterregMED για την πράσινη ανάπτυξη με στόχο να παρακολουθεί και να κεφαλαιοποιεί τα αποτελέσματα των δράσεων και τις εξελίξεις στον τομέα αυτό σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Όσον αφορά στις δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των έργων, των μελετών και των τεχνικών υπηρεσιών, είναι γνωστό ότι στη χώρα μας εφαρμόζεται ειδικό νομοθετικό πλαίσιο, σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της προώθησης του βιώσιμου σχεδιασμού και της ανάπτυξης. Στην κατεύθυνση αυτή, προβλέπεται η υποχρέωση τήρησης της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων σύμφωνα με ένα πλέγμα νομοθετικών διατάξεων.

Τόσο στη φάση της μελέτης όσο και στις φάσεις της κατασκευής, λειτουργίας και συντήρησης δημοσίων έργων έχουν υιοθετηθεί βέλτιστες πρακτικές “οικολογικού σχεδιασμού”, οι αρχές του οποίου περιλαμβάνουν συνοπτικά και ενδεικτικά (α) τη βελτιστοποίηση της χωροθέτησης και σχεδιασμού, (β) την κατάλληλη επιλογή υλικών και την προτίμηση της χρήσης φιλικών προς το περιβάλλον προϊόντων, (γ) την ελαχιστοποίηση της κατανάλωσης μη ανανεώσιμων ενεργειακών πόρων, (δ) την προστασία και τη διατήρηση των υδάτινων πόρων, (ε) την προώθηση της περιβαλλοντικής ποιότητας και (στ) τη βελτιστοποίηση των πρακτικών λειτουργίας και συντήρησης.

Η τήρηση της διαδικασίας περιβαλλοντικής αδειοδότησης έργων και δραστηριοτήτων ολοκληρώνεται με την έκδοση Αποφάσεων Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ), με την οποία επιβάλλονται προϋποθέσεις, όροι, περιορισμοί και διαφοροποιήσεις για την πραγματοποίηση του έργου ή της δραστηριότητας, αναφορικά με την προστασία του περιβάλλοντος. Ειδικότερα, οι όροι αυτοί αφορούν στη θέση, το μέγεθος, το είδος, την εφαρμοζόμενη τεχνολογία και τα γενικά τεχνικά χαρακτηριστικά. Επίσης, επιβάλλονται αναγκαία επανορθωτικά ή προληπτικά μέτρα και δράσεις παρακολούθησης των περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων ή και αντισταθμιστικά μέτρα.

Οι όροι αφορούν, κατά σειρά προτεραιότητας, στην αποφυγή ή ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων και στην επανόρθωση ή αποκατάσταση του περιβάλλοντος. Αν, παρά την εφαρμογή όλων των ανωτέρω όρων, διαπιστώνονται επιπτώσεις στο περιβάλλον και εφόσον αυτές αξιολογηθούν ως σημαντικές,

δύναται να επιβάλλονται συμπληρωματικά αντισταθμιστικά μέτρα ή και τέλη κατά την έννοια της παρ. 1 του άρθρου 17 του ν. 4014/2011 (Α΄ 209).

Η περιβαλλοντική αδειοδότηση υλοποιείται μέσω σύγχρονων διαδικασιών και βελτιωμένης ποιότητας περιβαλλοντικών μελετών, λόγω θέσπισης προδιαγραφών ανά είδος έργου και κατηγορία μελέτης. Σε κάθε περίπτωση, ο φορέας του έργου ή της δραστηριότητας δεν απαλλάσσεται από την υποχρέωση τήρησης των διατάξεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας, ανεξαρτήτως από την ύπαρξη σχετικής ρητής αναφοράς στους συγκεκριμένους περιβαλλοντικούς όρους του έργου ή της δραστηριότητας.

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι όλη η διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης γίνεται ηλεκτρονικά και κάθε έργο ή δραστηριότητα λαμβάνει αυτόματα έναν μοναδικό χαρακτηριστικό αριθμό που καλείται «Περιβαλλοντική Ταυτότητα», η οποία το συνοδεύει σε όλη τη διάρκεια ζωής του και σε αυτήν συμπεριλαμβάνονται όλες οι πληροφορίες που αφορούν στις περιβαλλοντικές «επιδόσεις» του έργου ή της δραστηριότητας, όπως επιβληθέντα πρόστιμα, διοικητικές κυρώσεις, εκθέσεις επιθεωρήσεων και μετρήσεις εκπομπών.

Πέραν των ανωτέρω που προβλέπονται από την υφιστάμενη εθνική νομοθεσία, στο πλαίσιο διαγωνισμών δημοσίων συμβάσεων έργων και μελετών είναι ζητούμενο η περαιτέρω διαδικασία «πρασινίσματος» με τη χρήση επιπλέον περιβαλλοντικών και πράσινων κριτηρίων και για τα χρησιμοποιούμενα υλικά. Σε αυτή την κατεύθυνση έχει αποτυπωθεί στα πρότυπα τεύχη διακηρύξεων έργων και μελετών της ΕΑΑΔΗΣΥ και πιο συγκεκριμένα στο άρθρο 22 των διακηρύξεων έργων με τίτλο **«**Κριτήρια ποιοτικής επιλογής», με ιδιαίτερη αναφορά στην παρ. 22.Ε. και στο άρθρο 19 των διακηρύξεων μελετών με τίτλο «Κριτήρια επιλογής» με ιδιαίτερη αναφορά στην παρ. 19.4 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» η δυνατότητα προαιρετικής επιλογής. Η προαναφερόμενη παρ. 22.Ε. εφαρμόζεται με τη διακριτική ευχέρεια της αναθέτουσας αρχής και συμπληρώνεται, εφόσον προβλέπεται, σύμφωνα με το άρθρο 82 του ν. 4412/2016. Επισημαίνεται ότι όλες οι απαιτήσεις πρέπει να σχετίζονται και να είναι ανάλογες με το αντικείμενο της σύμβασης (άρθρο 75 παρ. 1 ν. 4412/2016).

Στο άρθρο 82 του ν. 4412/2016 «Πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης» αναφέρονται τα πιστοποιητικά που αφορούν σε πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και περιβαλλοντικής διαχείρισης που δύνανται οι αναθέτουσες αρχές να απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς στο πλαίσιο ανάθεσης μιας δημόσιας σύμβασης.

Έως σήμερα, σύμφωνα με στοιχεία του ΕΣΗΔΗΣ – Δημόσια Έργα, σε πολλούς διαγωνισμούς έργων, μελετών και παροχής τεχνικών και λοιπών συναφών επιστημονικών υπηρεσιών γίνεται χρήση του προαναφερόμενου κριτηρίου επιλογής που αφορά στα «πρότυπα διασφάλισης ποιότητας και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης».

Επίσης, προωθείται ενεργά η υιοθέτηση του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Σήματος (EU Ecolabel) για προϊόντα και υπηρεσίες που έχουν μικρότερο περιβαλλοντικό αντίκτυπο καθ’ όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους. Τα προϊόντα/ υπηρεσίες[30] στις οποίες είχε απονεμηθεί το οικολογικό σήμα έως και το έτος 2019 παρουσιάζονται σε πίνακα στην ιστοσελίδα του ΥΠΕΝ.

Αναφορικά με το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου (Eco Management and Audit Scheme – EMAS[31]), στη χώρα μας υπάρχουν πέντε εταιρείες – επαληθευτές περιβάλλοντος

[30] http://www.ypeka.gr/el-gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1/%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%AE%CE%BC%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%95%CE%95-EU-Ecolabel

[31] http://www.ypeka.gr/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%AC%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD/%CE%A0%CE%B5%CF%81%CE%B9%CE%B2%CE%B1%CE%BB%CE%BB%CE%BF%CE%BD%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AC-%CE%95%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BB%CE%B5%CE%AF%CE%B1-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-

διαπιστευμένες από το Εθνικό Σύστημα Διαπίστευσης (ΕΣΥΔ). Στο Μητρώο EMAS είναι καταχωρημένοι 36 οργανισμοί με 1.333 εγκαταστάσεις.

3. ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΣΙΝΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ

3.1 Μεθοδολογική προσέγγιση

Για την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τις ΠΔΣ υιοθετήθηκε σε πρώτο επίπεδο η μεθοδολογία που προτείνεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Εγχειρίδιο «Buying green! A handbook on green public procurement»), δηλαδή βαθμιαία προσέγγιση και επιλογή ενός περιορισμένου αριθμού ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, λαμβάνοντας υπόψη τρεις βασικούς παράγοντες: α) τον δημοσιονομικό αντίκτυπο, β) τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και γ) το δυναμικό επίδρασης στην αγορά.

Για την εκτίμηση του δημοσιονομικού αντίκτυπου και κατά συνέπεια του δυναμικού επίδρασης στην αγορά αξιοποιήθηκαν στοιχεία που αντλήθηκαν από το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (ΚΗΜΔΗΣ) και το Εθνικό Σύστημα Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ). Συγκεκριμένα, αξιοποιήθηκαν στοιχεία αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων, την αξία τους και το πλήθος των φορέων (αναθετουσών αρχών) για τα έτη 2015 έως 2019.

Σε δεύτερο επίπεδο προς την κατεύθυνση της επιλογής των ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, κρίθηκε σκόπιμο να ληφθούν υπόψη και άλλοι δευτερεύοντες παράγοντες όπως:

- η διαθεσιμότητα στην αγορά των περιβαλλοντικά προτιμότερων εναλλακτικών λύσεων
- η ύπαρξη καταρτισμένων κριτηρίων και η σχετική ευκολία επαλήθευσης αυτών
- τα θέματα κόστους
- η δυνατότητα ενίσχυσης της εγχώριας παραγωγής και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων
- οι πρακτικές πτυχές, όπως αν υπάρχουν σημαντικές συμβάσεις που πρόκειται να ανανεωθούν ή αν διενεργήθηκαν στο παρελθόν διαγωνισμοί με περιβαλλοντικά κριτήρια.

Επίσης, λήφθηκε υπόψη η από 1-4-2019 έκθεση της ομάδας εργασίας, που συγκροτήθηκε στο τέως Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης για την υποβοήθηση του έργου της Επιτροπής, η οποία εκπόνησε μία μελέτη – πρόταση για την επιλογή και την προώθηση των προϊόντων και υπηρεσιών στα οποία θα μπορούσαν να εφαρμοστούν περιβαλλοντικά κριτήρια.

Επιπλέον, για την εκπόνηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης λήφθηκαν υπόψη εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς πολιτικές σχετικές με το περιβάλλον, ιδίως:

- Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) της Agenda 2030 των Ηνωμένων Εθνών.
- Το τρέχον 7ο Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Πολιτικής της ΕΕ για το διάστημα μέχρι το έτος 2020
- Οι Στόχοι «Ευρώπη 2030»
- Η Μακροπρόθεσμη Στρατηγική της ΕΕ για το 2050 και η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία[32]
- Το νέο Σχέδιο Δράσης της ΕΕ για την Κυκλική Οικονομία[33]
- Η Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική
- Η Εθνική Στρατηγική για τις Δημόσιες Συμβάσεις

%CE%9C%CE%AD%CF%83%CE%B1/%CE%A3%CF%8D%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CE%9F%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%BB%CE%BF%CE%B3%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82-%CE%94%CE%B9%CE%B1%CF%87%CE%B5%CE%AF%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CE%95%CE%BB%CE%AD%CE%B3%CF%87%CE%BF%CF%85-EMAS

[32] Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής COM(2019) 640 final «Η Ευρωπαϊκή πράσινη Συμφωνία»

[35] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:9903b325-6388-11ea-b735-1aa75ed71a1.0019.02/DOC_1&format=PDF

- Η Εθνική Στρατηγική για την Κυκλική Οικονομία
- Το 4ο Εθνικό Σχέδιο Δράσης Ενεργειακής Απόδοσης
- Το Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) -(υπ΄ αρ. 4/23.12.2019 απόφαση ΚΥΣΟΙΠ, Β’ 4893)

3.2 Γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Οι γενικοί στόχοι του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για την προώθηση των ΠΔΣ είναι:

1) Η καθιέρωση και η εφαρμογή ενός στοιχειώδους επιπέδου υιοθέτησης πράσινων κριτηρίων στις δημόσιες συμβάσεις προϊόντων, υπηρεσιών και έργων.
2) Η σταδιακή αύξηση της προμήθειας πράσινων προϊόντων και παροχής πράσινων υπηρεσιών στη διάρκεια της επόμενης τριετίας σε καθορισμένους τομείς αγαθών, υπηρεσιών και έργων.
3) Η ευρύτερη ενσωμάτωση της εκτίμησης του κόστους του κύκλου ζωής των προϊόντων στις δημόσιες συμβάσεις.
4) Η διάδοση του περιβαλλοντικού και του οικονομικού οφέλους που αποφέρουν οι ΠΔΣ.
5) Η ενεργή συμμετοχή των εμπλεκομένων, όπως των αναθετουσών αρχών και των οικονομικών φορέων, στη διαδικασία των ΠΔΣ.
6) Η παρακολούθηση της επίτευξης των στόχων και η επικαιροποίησή τους για τη βέλτιστη εφαρμογή του Σχεδίου Δράσης και την προσαρμογή αυτού στα εθνικά, ευρωπαϊκά και διεθνή δεδομένα στο πεδίο αυτό.

3.3 Δυνατότητες, μέσα και εναλλακτικοί τρόποι επίτευξης των ανωτέρω στόχων

Η ανάθεση των δημοσίων συμβάσεων πραγματοποιείται στη βάση συγκεκριμένων κανόνων που προσδιορίζουν τα κριτήρια ανάθεσης κατά τη διαδικασία επιλογής οικονομικών φορέων και τα οποία αποτυπώνονται στα έγγραφα της σύμβασης. Ειδικότερα, προβλέπεται στο άρθρο 86 του ν. 4412/2016, με το οποίο ενσωματώνεται στο εθνικό δίκαιο το άρθρο 67 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ, ως βασικό κριτήριο ανάθεσης των δημόσιων συμβάσεων η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά. Για την εφαρμογή του παρόντος κριτηρίου εφαρμόζονται επιμέρους κριτήρια με την προϋπόθεση ότι τα κριτήρια αυτά:

- Συνδέονται με το αντικείμενο της Σύμβασης (άρθρο 86 παρ. 8).
- Θέτουν εύλογους περιορισμούς στην ελευθερία επιλογής κάθε αναθέτουσας αρχής και διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού (άρθρο 86 παρ. 9).
- Ευθυγραμμίζονται με τις αρχές της διαφάνειας, της ίσης μεταχείρισης και της αποφυγής των διακρίσεων (αιτιολογική σκέψη 90 της Οδηγίας 2014/24/ΕΕ).
- Βασίζονται στα προβλεπόμενα από την Κατευθυντήρια Οδηγία 11 της ΕΑΑΔΗΣΥ.

Η αναθέτουσα αρχή δύναται να εξειδικεύει το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς:

- Είτε βάσει τιμής (ισχύον κριτήριο της χαμηλότερης τιμής, μειοδοσία),
- είτε βάσει κόστους (με χρήση προσέγγισης αποτελεσματικότητας σε σχέση με το κόστος, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής σύμφωνα με το άρθρο 87 του ν. 4412/2016),
- και μπορεί να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας - τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει κριτηρίων, ποιοτικών, περιβαλλοντικών ή και κοινωνικών, που συνδέονται με το αντικείμενο της συγκεκριμένης δημόσιας σύμβασης.

Στα κριτήρια αυτά μπορεί να περιλαμβάνονται ιδίως η ποιότητα, συμπεριλαμβανομένης της τεχνικής αξίας, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, η προσβασιμότητα, ο σχεδιασμός για όλους τους χρήστες, τα κοινωνικά, περιβαλλοντικά και καινοτόμα χαρακτηριστικά, η εμπορία και οι σχετικοί όροι (άρθρο 86 του ν. 4412/2016).

Τα κριτήρια ανάθεσης δεν έχουν ως αποτέλεσμα την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στην εν λόγω αναθέτουσα αρχή. Διασφαλίζουν τη δυνατότητα αποτελεσματικού ανταγωνισμού και συνοδεύονται από προδιαγραφές που επιτρέπουν την αποτελεσματική επαλήθευση των πληροφοριών που παρέχονται από τους προσφέροντες, προκειμένου να αξιολογείται ο βαθμός συμμόρφωσής τους προς τα κριτήρια ανάθεσης (παρ. 9 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016).

Στην κατεύθυνση της υποβοήθησης των αναθετουσών αρχών μπορεί να εκδοθούν οι εγκύκλιοι των παρ. 15 και 16 του άρθρου 86 του ν. 4412/2016 για τη στάθμιση των επί μέρους κριτηρίων ανάθεσης και τους συντελεστές βαρύτητάς τους και οι αποφάσεις των παρ. 4 και 5 του άρθρου 87, για τους τρόπους προσδιορισμού και μέτρησης του κόστους του κύκλου ζωής. Η ενσωμάτωση πράσινων κριτηρίων στη διαμόρφωση της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη τιμής και η κοστολόγηση του κύκλου ζωής είναι ουσιαστικό μέσο εφαρμογής πράσινων δημοσίων συμβάσεων έργων, μελετών, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, έχοντας θέσει ως προτεραιότητα την προώθηση των ΠΔΣ, προχώρησε ήδη από το έτος 2008, στη σύνταξη πράσινων κριτηρίων για διάφορες ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών, σε συνεργασία με τα κράτη - μέλη. Το εγχείρημα αυτό αποσκοπούσε στην επίτευξη καλής ισορροπίας μεταξύ περιβαλλοντικών επιδόσεων, εκτιμήσεων κόστους, διαθεσιμότητας στην αγορά και ευκολίας επαλήθευσης, ώστε οι αναθέτουσες αρχές να μπορούν να χρησιμοποιήσουν επιμέρους κριτήρια με περιβαλλοντικό χαρακτήρα.

Με το σκεπτικό ότι τα κριτήρια που χρησιμοποιούν τα κράτη μέλη πρέπει να είναι παρόμοια, ώστε να αποφεύγεται η στρέβλωση της ενιαίας αγοράς και η μείωση των πρακτικών αθέμιτου ανταγωνισμού σε επίπεδο Ε.Ε., αναπτύχθηκαν περισσότερα από είκοσι κοινά πράσινα κριτήρια, προσδοκώντας δευτερευόντως στη διευκόλυνση των αναθετουσών αρχών, αλλά και στη μείωση του διοικητικού φόρτου.

Στο πλαίσιο αυτό, οι τομείς προτεραιότητας, για την εφαρμογή των πράσινων κριτηρίων, επελέγησαν με ανάλυση πολλαπλών κριτηρίων, όπως η ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων στο περιβάλλον, τα κόστη δημόσιων δαπανών, ο ενδεχόμενος αντίκτυπος στους προμηθευτές, η πολιτική ευαισθησία, η ύπαρξη άλλων σχετικών και εύχρηστων κριτηρίων, η διαθεσιμότητα της αγοράς και η οικονομική αποτελεσματικότητα.

Τα κριτήρια όπως αποτυπώνονται στη σχετική ιστοσελίδα της Γενικής Διεύθυνσης Περιβάλλοντος της ΕΕ (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm) ενημερώνονται τακτικά και αφορούν στις ομάδες που ακολουθούν, σύμφωνα με την τελευταία ενημέρωση (30.07.2020):

1. Προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού εσωτερικών χώρων.
2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες.
3. Χαρτί φωτοαντιγραφικό και γραφής.
4. Κέντρα δεδομένων, αίθουσες διακομιστών και υπηρεσίες cloud.
5. Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ).
6. Ηλεκτρική ενέργεια.
7. Τρόφιμα, υπηρεσίες τροφοδοσίας και μηχανήματα αυτόματης πώλησης.
8. Έπιπλα.
9. Εξοπλισμός απεικόνισης, αναλώσιμα και υπηρεσίες εκτύπωσης.
10. Σχεδιασμός, κατασκευή και διαχείριση κτηρίων, γραφείων.
11. Χρώματα, βερνίκια και υλικά οριζόντιας σήμανσης οδών.
12. Συντήρηση δημοσίων χώρων
13. Σχεδιασμός, κατασκευή και συντήρηση οδών.
14. Οδικός φωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας.
15. Οδικές μεταφορές.
16. Βρύσες κουζίνας και μπάνιου.

17. Προϊόντα και υπηρεσίες κλωστοϋφαντουργίας.
18. Αποχωρητήρια και ουρητήρια με καταιονισμό νερού.
19. Υποδομές επεξεργασίας λυμάτων.
20. Υδρονικοί θερμαντήρες.

Σύμφωνα με το άρθρο 55 του ν. 4412/2016, όταν οι αναθέτουσες αρχές σκοπεύουν να προβούν σε αγορά έργων, αγαθών ή υπηρεσιών με ειδικά περιβαλλοντικά, κοινωνικά ή άλλα χαρακτηριστικά, μπορούν, στις τεχνικές προδιαγραφές, στα κριτήρια ανάθεσης ή στους όρους εκτέλεσης της σύμβασης, να απαιτούν συγκεκριμένο σήμα ως αποδεικτικό ότι τα έργα, οι υπηρεσίες ή τα αγαθά συμμορφώνονται στα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, εφόσον πληρούνται όλες οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Οι απαιτήσεις σήματος αφορούν αποκλειστικά στα κριτήρια που σχετίζονται με το αντικείμενο της σύμβασης και είναι κατάλληλες για τον προσδιορισμό των χαρακτηριστικών των έργων, των αγαθών ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης.

β) Οι απαιτήσεις σήματος βασίζονται σε κριτήρια που μπορούν να επαληθευτούν με αντικειμενικό τρόπο και δεν εισάγουν διακρίσεις.

γ) Τα σήματα καθιερώνονται μέσω ανοικτής και διαφανούς διαδικασίας, στην οποία έχουν δικαίωμα συμμετοχής όλοι οι ενδιαφερόμενοι, συμπεριλαμβανομένων κρατικών οργανισμών καταναλωτών, κοινωνικών εταίρων, κατασκευαστών, διανομέων και μη κυβερνητικών οργανώσεων.

δ) Τα σήματα είναι προσιτά σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

ε) Οι απαιτήσεις σήματος καθορίζονται από τρίτο μέρος (third party), επί του οποίου ο οικονομικός φορέας που υποβάλλει αίτηση για το σήμα, δεν μπορεί να ασκήσει αποφασιστική επιρροή.

Ένας τρόπος αξιοποίησής τους είναι η χρησιμοποίηση ορισμένων κριτηρίων οικολογικών σημάτων ως ελάχιστων απαιτήσεων στις προδιαγραφές και κατόπιν, στο στάδιο της αξιολόγησης, η απονομή μορίων στα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που συμμορφώνονται με τα περισσότερα από τα συναφή κριτήρια οικολογικών σημάτων.

Η αναθέτουσα αρχή δεν επιτρέπεται να απαιτεί από τους προσφέροντες να διαθέτουν συγκεκριμένη πιστοποίηση ή συγκεκριμένο σήμα στο στάδιο της ανάθεσης, χωρίς να προβλέπει και τα ισοδύναμα αυτών. Αντιθέτως, η αναθέτουσα αρχή οφείλει να λάβει υπόψη και οποιοδήποτε άλλο μέσο απόδειξης της ανταπόκρισης στα κριτήρια στα οποία βασίζονται οι προσφέροντες.

Επίσης, σε ορισμένες περιπτώσεις ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης (ΣΠΔ) μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως αποδεικτικό μέσο κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης στα κριτήρια ανάθεσης και τη βαθμολόγηση. Στο στάδιο της ανάθεσης, μια προσφορά που προτείνει την εφαρμογή ορισμένων μέτρων βάσει ενός ΣΠΔ μπορεί να θεωρηθεί ουσιώδης. Είναι σημαντικό η αναθέτουσα αρχή να διασφαλίσει την αποφυγή επικαλύψεων με αξιολογήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο στάδιο της επιλογής.

3.4 Έρευνα αγοράς

Δεδομένου ότι η υιοθέτηση των ΠΔΣ απαιτεί κατά γενικό κανόνα βαθμιαία προσέγγιση και η επιλογή ενός μικρού αριθμού ομάδων προϊόντων και υπηρεσιών, στις οποίες θα επικεντρωθούν αρχικά οι ΠΔΣ, είναι η μέθοδος που προτείνεται από την ΕΕ, για το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης επιλέχθηκαν δεκαπέντε κατηγορίες προϊόντων/ υπηρεσιών/ δημοσίων έργων, οκτώ από τις οποίες είναι δεσμευτικής εφαρμογής.

Συγκεκριμένα επιλέχθηκαν οι εξής κατηγορίες με δεσμευτική εφαρμογή:

1. Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής
2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες

3. Εξοπλισμός απεικόνισης
4. Εσωτερικός φωτισμός – λαμπτήρες LED
5. Κλιματιστικά μηχανήματα
6. Λιπαντικά (αναγεννημένα και βιοαποικοδομήσιμα)
7. Μεταφορικά μέσα, δηλαδή οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς
8. Οδοφωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας

και επιπλέον σε προαιρετικό επίπεδο (μη δεσμευτικής εφαρμογής):

1. Έπιπλα
2. Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας
3. Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημόσιων χώρων
4. Υποδομές διαχείρισης λυμάτων
5. Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης.
6. Σχεδιασμός οδοποιίας, κατασκευή και συντήρηση
7. Σχεδιασμός κτηρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση

Για την επιλογή των κατηγοριών προϊόντων και υπηρεσιών ελήφθησαν υπόψη οι τέσσερις βασικοί παράγοντες που θέτει και η ΕΕ με το Εγχειρίδιο «Buying green! A handbook on green public procurement»:

- ✓ Το δυναμικό επίδρασης στην αγορά.
- ✓ Η ύπαρξη επαρκών κριτηρίων σε ομάδες προϊόντων και υπηρεσιών σε ευρωπαϊκό ή διεθνές επίπεδο.
- ✓ Ο δημοσιονομικός αντίκτυπος.
- ✓ Οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

Για τον εντοπισμό των αγαθών με μεγάλο δημοσιονομικό αντίκτυπο και κατά συνέπεια μεγάλη επίδραση στην αγορά αξιοποιήθηκαν στοιχεία από το Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων (Κ.ΗΜ.ΔΗΣ). Τα στοιχεία αντλήθηκαν από το Υποσύστημα Επιτελικής Πληροφόρησης (Business Intelligence) του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ), όπως αυτά καταχωρήθηκαν αρμοδίως από τις αναθέτουσες αρχές στο ΚΗΜΔΗΣ. Συγκεκριμένα αντλήθηκαν στοιχεία αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων, την αξία και το πλήθος των φορέων (αναθετουσών αρχών) κατά τα διαθέσιμα έτη 2015, 2016, 2017, 2018 και 2019 για τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών που η ΕΕ έχει θεσπίσει πράσινα κριτήρια και ταυτόχρονα αποτελούν αρμοδιότητα της Γενικής Διεύθυνσης Δημοσίων Συμβάσεων.

Μετά από επεξεργασία των ανωτέρω στοιχείων παρουσιάζονται στο Παράρτημα 1 οι ομάδες των αγαθών με το μεγαλύτερο πλήθος συμβάσεων, τη μεγαλύτερη αξία συμβάσεων και τη ζήτηση από το μεγαλύτερο πλήθος αναθετουσών αρχών.

Από τον πίνακα και τα σχετικά διαγράμματα του Παραρτήματος 1 φαίνεται ότι η κατηγορία «προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού» κατέχει την 1η θέση σε σειρά κατάταξης αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών και το πλήθος και την αξία των συμβάσεων για τα έτη 2015-2019 Έχουν, επομένως, τον υψηλότερο δημοσιονομικό αντίκτυπο, συγκριτικά με τις υπόλοιπες ομάδες αγαθών που εξετάστηκαν. Παράλληλα, παρατηρήθηκε ότι η κατηγορία αυτή έχει μεγάλο δυναμικό επίδρασης στην αγορά, καθώς αποτελεί πάγια ανάγκη όλων των αναθετουσών αρχών. Επίσης, τόσο η χρήση των προϊόντων καθαρισμού όσο και ο τρόπος της παροχής των υπηρεσιών καθαρισμού έχουν ισχυρό περιβαλλοντικό αντίκτυπο και ενδεχόμενες αρνητικές συνέπειες στην υγεία των εργαζομένων. Πρέπει ωστόσο να σημειωθεί ότι η επαλήθευση της τήρησης των απαιτήσεων στον τομέα της παροχής υπηρεσιών καθαρισμού αποτελεί μια δύσκολη διαδικασία, η δυσκολία της οποίας ενισχύεται από την απουσία κάποιου αναγνωρισμένου πιστοποιητικού ποιότητας παροχής υπηρεσιών αυτής της κατηγορίας. Για τον λόγο αυτό η κατηγορία αυτή ορίστηκε ως πιλοτική δράση

του παρόντος Εθνικού Σχεδίου, με την προοπτική να τεθούν ποσοτικοί στόχοι για αυτήν στην επόμενη αναθεώρηση του παρόντος.

Η κατηγορία «τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας» έχει επίσης υψηλό δημοσιονομικό αντίκτυπο, καθώς κατέχει τη 2η θέση αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών, το πλήθος και την αξία των συμβάσεων για τα έτη 2015 -2019. Ο δημόσιος τομέας προμηθεύεται μεγάλες ποσότητες τροφίμων κάθε χρόνο για γεύματα σε παιδικούς σταθμούς, νοσοκομεία, ένοπλες δυνάμεις, σωφρονιστικά ιδρύματα, κυλικεία προσωπικού ή τροφοδοσία σε συνεδριάσεις και εκδηλώσεις. Ο τομέας αυτός σχετίζεται άμεσα και με τον τομέα της γεωργίας, που αποτελεί σημαντικό τομέα της ευρωπαϊκής οικονομίας και έχει αυξημένο περιβαλλοντικό αποτύπωμα, στο οποίο συμβάλλουν σημαντικά η μεταφορά, η συσκευασία και η αποθήκευση των τροφίμων (εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, υποβάθμιση του εδάφους και των υδάτων, βιοποικιλότητα, απόβλητα). Παράλληλα, στον τομέα αυτό υπάρχει εγχώρια παραγωγή προϊόντων και δραστηριοποιείται ικανός αριθμός οικονομικών φορέων. Τόσο στον τομέα της τροφοδοσίας, όσο και στον τομέα των τροφίμων, πρέπει να ληφθεί επίσης υπόψη ότι οι περισσότερες πράσινες απαιτήσεις επαληθεύονται σχετικά εύκολα, καθώς υπάρχουν αναγνωρισμένα πιστοποιητικά. Παράλληλα, αξίζει να σημειωθεί ότι η διενέργεια διαγωνισμών για τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας με πράσινα κριτήρια, έχουν ισχυρό θετικό κοινωνικό αντίκτυπο όταν πρόκειται για την κάλυψη των αναγκών ευαίσθητων ομάδων πληθυσμού, όπως είναι τα παιδιά και οι ασθενείς. Η κατηγορία αυτή ορίστηκε ως πιλοτική δράση του παρόντος Εθνικού Σχεδίου, με την προοπτική να τεθούν ποσοτικοί στόχοι για αυτήν στην επόμενη αναθεώρηση του παρόντος.

Η κατηγορία «φωτοαντιγραφικό χαρτί και χαρτί γραφής», επίσης, παρουσιάζει σχετικά υψηλό δημοσιονομικό αντίκτυπο, καθώς κατέχει την 3η θέση αναφορικά με το πλήθος των αναθετουσών αρχών και αναφορικά με το πλήθος των συμβάσεων. Η συνολική συμβατική αξία σε σχέση με τις άλλες κατηγορίες δεν είναι τόσο υψηλή λόγω του σχετικά χαμηλού κόστους του, ωστόσο το φωτοαντιγραφικό χαρτί αποτελεί πάγια ανάγκη των αναθετουσών αρχών, ενώ ο ισχυρός περιβαλλοντικός αντίκτυπος που έχει και τα σημαντικά οικολογικά οφέλη που προκύπτουν από τη χρήση χαρτιού με «πράσινα χαρακτηριστικά» καθιστούν την εν λόγω επιλογή ενδεδειγμένη. Παράλληλα, με την προσπάθεια στροφής του δημόσιου τομέα προς την ηλεκτρονικοποίηση των διοικητικών διαδικασιών και την εξαρχής μείωση της κατανάλωσης χαρτιού, η προμήθεια φωτοαντιγραφικού χαρτιού με πράσινα χαρακτηριστικά έχει ήδη εφαρμοστεί στη χώρα μας σε μεμονωμένες περιπτώσεις αναθετουσών αρχών, αλλά και σε επίπεδο εθνικών κεντρικών αγορών (συμφωνίες πλαίσιο για την Κεντρική Κυβέρνηση). Υπάρχει, επομένως, ήδη ένα ικανό επίπεδο ωριμότητας για την ενσωμάτωση της κατηγορίας αυτής στο παρόν Σχέδιο Δράσης.

Οι κατηγορίες «ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες», «εξοπλισμός απεικόνισης», «εσωτερικός φωτισμός – λαμπτήρες LED» και «κλιματιστικά μηχανήματα» δεν εμφανίζουν υψηλή θέση κατάταξης στον Πίνακα 1 και τα σχετικά διαγράμματα, δεδομένου ότι αποτελούν μέρος του πάγιου εξοπλισμού των αναθετουσών αρχών που δεν προχωρούν σε αντικατάστασή του σε σύντομα τακτά χρονικά διαστήματα, παρά μόνο σε ειδικές περιπτώσεις. Οι κατηγορίες αυτές όμως αφορούν σε προϊόντα που σχετίζονται άμεσα με την ενεργειακή κατανάλωση και τον θόρυβο και έχουν έντονο περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Δεδομένου μάλιστα ότι αυτά τα προϊόντα αποτελούν τεχνολογικά μέσα, που είναι αναπόσπαστα με την καθημερινή εργασία των υπαλλήλων γραφείου, καθίσταται αναγκαίο να αποτελέσουν μέρος του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Επιπλέον, οι τεχνολογικές εξελίξεις των προϊόντων αυτών σε σχέση με τα περιβαλλοντικά κριτήρια έχουν εφαρμοστεί ευρέως στην ευρωπαϊκή αγορά και συμμορφώνονται με όλες τις σχετικές Ευρωπαϊκές Οδηγίες και Κανονισμούς.

Η κατηγορία «μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)» δεν θα μπορούσε να μην συμπεριλαμβάνεται στο παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης, αφού έχουν ήδη τεθεί ποσοτικοί στόχοι από την ΕΕ για τη χώρα μας μέσω της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1161 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 2019 για την τροποποίηση της οδηγίας 2009/33/ΕΚ σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών.

Η κατηγορία «λιπαντικά» περιλαμβάνει την προμήθεια λιπαντικών προερχόμενων από αναγεννημένα βασικά έλαια, καθώς και από βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά.
Για τα αναγεννημένα λιπαντικά σύμφωνα με τα κριτήρια της ΕΕ προβλέπεται η προμήθεια αυτών κατ’ ελάχιστον σε ποσοστό 25%.
Τα λιπαντικά προερχόμενα από αναγεννημένα βασικά έλαια οφείλουν να καλύπτουν τις ίδιες προδιαγραφές με τα πρωτογενή, καθώς προορίζονται για τις ίδιες με αυτά χρήσεις.
Σύμφωνα με το νέο Εθνικό Σχέδιο Διαχείρισης Αποβλήτων (ΠΥΣ 39/31.8.2020 – ΦΕΚ 185 Α’) σε ό,τι αφορά στα απόβλητα (λιπαντικών) ελαίων (ΑΕ) προκύπτει ότι ο στόχος αναγέννησής τους που τίθεται από την εθνική νομοθεσία (ΠΔ 82/2004) έχει επιτευχθεί από το 2015, ενώ πρακτικά έχει επιτευχθεί και ο στόχος που είχε θέσει το προγενέστερο ΕΣΔΑ.
Το νέο ΕΣΔΑ θέτει ως στόχο διαχείρισης του ρεύματων των ΑΕ την άρση όλων των περιορισμών με σκοπό την περαιτέρω ανάπτυξη της αγοράς αναγεννημένων ελαίων.
Στο πλαίσιο αυτό ενδεικτικά προτείνει μέτρα και δράσεις όπως μεταξύ άλλων: α) την ενθάρρυνση της χρήσης τους από δημόσιους φορείς (π.χ. μέσω διαγωνισμών/ συμβάσεων προμήθειάς τους βάσει συγκεκριμένων προδιαγραφών, β) τη νομοθετική ρύθμιση για την προώθηση στην αγορά των αναγεννημένων βασικών ορυκτελαίων και γ) τη θέσπιση οικονομικών κινήτρων για την προμήθεια/ χρήση τους.
Σε ό,τι αφορά στα βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά, για λόγους περιβαλλοντικής προστασίας, εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος, της υγείας και ασφάλειας του τοπικού πληθυσμού και για την εφαρμογή των αρχών της βιώσιμης ανάπτυξης προτείνεται οι εταιρίες, που πραγματοποιούν έργα (π.χ. οδικά έργα, λιμενικά, εξορυκτικά, κ.ά.), υπόγειες και υπέργειες εκσκαφές και άλλες εργασίες σε περιοχές όπου τελούν υπό καθεστώς προστασίας (όπως δασικό περιβάλλον, βιοποικιλότητα, υγρότοποι, ρέματα, παράκτιες ζώνες κλπ), να προμηθεύονται λιπαντικά/ γράσα ειδικών χαρακτηριστικών βιοαποδόμησης για μηχανήματα και εξοπλισμό, ώστε να μην προκληθεί περιβαλλοντική επιβάρυνση σε περίπτωση αστοχίας του και διαρροή των λιπαντικών αυτών στο έδαφος, στον υδροφόρο ορίζοντα ή άλλον περιβαλλοντικά ευαίσθητο αποδέκτη, όπως θάλασσα, ποτάμι και λίμνη.

Οι πράσινες δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των δημόσιων κτιρίων και των δημόσιων δρόμων αποτελούν υψίστης σημασίας εργαλείο στρατηγικής, για τον μετριασμό των επιπτώσεων του δομημένου περιβάλλοντος (κτήρια, δρόμοι κ.λπ.) στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής. Το δομημένο περιβάλλον ευθύνεται περίπου για το 40% του συνόλου των ρύπων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι σημαντικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις που προκύπτουν από τη λειτουργία κτιρίων γραφείων εξαιτίας της κατανάλωσης ενέργειας (συστήματα φωτισμού, θέρμανσης, ψύξης και αερισμού, αυτοματισμοί κ.α.) και εξαιτίας των δομικών υλικών κατά την κατασκευή τους (δάπεδα, στέγες, δομή, εξωτερικοί τοίχοι κ.α.), επιβάλλουν την προσθήκη της κατηγορίας «σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση» στο Εθνικό Σχέδιο. Η ανακύκλωση και η επαναχρησιμοποίηση δομικών υλικών και προϊόντων, καθώς και ολόκληρων δομικών στοιχείων, μπορούν να συμβάλουν σημαντικά στη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του δομημένου περιβάλλοντος και στην ανάπτυξη των αρχών της κυκλικής οικονομίας.

Παράλληλα η παραγωγή αποβλήτων από εκσκαφές, κατεδαφίσεις και κατασκευές αποτελεί μια από τις πιο σημαντικές κατηγορίες αποβλήτων από πλευράς όγκου. Σύμφωνα με τον ΕΣΔΑ η παραγωγή στη χώρα ανέρχεται σε 4,9 εκ. τόνους το έτος 2018, ενώ για τα έτη 2025 και 2030 υπερβαίνει τους 5,5 εκ. τόνους/έτος. Για αυτόν τον λόγο έχουν ήδη προβλεφθεί στον ΕΣΔΑ μέτρα για την αύξηση του όγκου των ανακυκλούμενων ΑΕΚΚ σε δημόσια και άλλα έργα, με στόχο την αύξηση της επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης σε επίπεδο χώρας. Επιπροσθέτως, η ανάκτηση και χρήση ανακυκλωμένων υλικών, όπως αδρανών προσμειγμάτων από απόβλητα εκσκαφών, κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΕΚΚ), συμβάλει στην ανάπτυξη της αγοράς δευτερογενών υλικών, η οποία αποτελεί

βασική κατεύθυνση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, του νέου Ευρωπαϊκού Σχεδίου Δράσης για την Κυκλική Οικονομία, καθώς και των εθνικών στόχων της Ελλάδας για την κυκλική οικονομία.

Στο πλαίσιο αυτό και σε συμφωνία με τις διεθνείς τάσεις και τις εθνικές δεσμεύσεις, αποτελεί καίρια επιδίωξη, τα αδρανή υλικά που χρησιμοποιούνται για τα δημόσια έργα και τα δημόσια κτίρια, να προέρχονται, σε ένα μικρό αρχικά ποσοστό (15%), από τα ανακτώμενα αδρανή υλικά των ΑΕΚΚ, που βαθμιαία θα αυξάνεται, όσο η οικονομία βελτιώνεται. Για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι απαραίτητη η θέσπιση των τεχνικών προδιαγραφών των αδρανών υλικών, τα οποία εξέρχονται των μονάδων επεξεργασίας ΑΕΚΚ, σε εθνικό επίπεδο, ώστε τα απόβλητα ΑΕΚΚ να αποτελούν προϊόντα ειδικών προδιαγραφών.

Η κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» περιλαμβάνει δημόσιους χώρους όπως οδοί, δρόμοι και λεωφόροι, ποδηλατόδρομοι, πεζόδρομοι, πεζοδρόμια, υπόγειες διαβάσεις, κλίμακες, πλατείες, τεχνητοί κήποι και πάρκα - σιντριβάνια, λίμνες και τεχνητές λίμνες. Η κατηγορία αυτή δεν περιλαμβάνει φυσικά πάρκα και δάση, λιμένες, κανάλια, ακτογραμμές κ.λπ..

Όσον αφορά στην περίπτωση της «συντήρησης δημόσιων χώρων» και ειδικότερα στην κατηγορία «προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημοσίων χώρων» περιλαμβάνεται η αγορά προϊόντων και υπηρεσιών κηπουρικής, η οποία περιέχει μεταξύ άλλων τα βελτιωτικά εδάφους, τις υπηρεσίες κηπουρικής και τα κλαδέματα, τη φύτευση φυτών και δένδρων, τις υπηρεσίες χορτοκάλυψης και σποράς και την άρδευση.

Οι κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις από τα προϊόντα και τις υπηρεσίες κηπουρικής, κατά τη διάρκεια του κύκλου ζωής των προϊόντων και υπηρεσιών συντήρησης δημοσίων χώρων είναι:

- Η ρύπανση του εδάφους και των υδάτων, ο ευτροφισμός, η βιοσυσσώρευση και η βιομεγέθυνση επικίνδυνων ουσιών με αρνητικές και ακόμη και τοξικές συνέπειες στο περιβάλλον λόγω της ακατάλληλης χρήσης προϊόντων φυτοπροστασίας.
- Η κατάχρηση μη ανανεώσιμων πόρων, όπως η τύρφη, στα βελτιωτικά εδάφους.
- Η υψηλή κατανάλωση πόσιμου νερού.
- Η παραγωγή μεγάλης ποσότητας οργανικών αποβλήτων.
- Η παραγωγή μεγάλης ποσότητας απορριμμάτων συσκευασίας.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προωθεί τη χρήση υλικών που προέρχονται από ανακύκλωση των βιολογικών αποβλήτων από τη χωριστή συλλογή, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 της οδηγίας 2008/98/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, όπου ειδικότερα αναφέρεται στη λιπασματοποίηση ή την αναερόβια χώνευση βιοαποδομήσιμων αποβλήτων κήπων και πάρκων, αποβλήτων τροφίμων και μαγειρείων από σπίτια, εστιατόρια, παρόχους υπηρεσιών εστίασης και χώρους πωλήσεων λιανικής, τα οποία συλλέγονται χωριστά. Η Ελληνική Κυβέρνηση προς την κατεύθυνση αυτή και στο πλαίσιο της κυκλικής οικονομίας έχει αναπτύξει και υλοποιεί ένα ολοκληρωμένο σχέδιο συλλογής και επεξεργασίας βιοαποβλήτων, με την ανάπτυξη του συστήματος συλλογής του καφέ κάδου, καθώς και τη δημοπράτηση μονάδων επεξεργασίας βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) ανά την επικράτεια.

Προκειμένου να προωθηθούν βασικές πτυχές της κυκλικής οικονομίας στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την προώθηση των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και σε συμφωνία με τις διεθνείς τάσεις και την εθνική στρατηγική διαχείρισης των βιοαποβλήτων, συνιστά καίρια επιδίωξη η υποχρέωση τα βελτιωτικά εδάφους που χρησιμοποιεί ο δημόσιος τομέας να προέρχονται κατά προτεραιότητα από τις εξόδους των Μονάδων Επεξεργασίας Βιοαποβλήτων (ΜΕΒΑ) ανά την επικράτεια, όταν αυτά πληρούν τα απαιτούμενα τεχνικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά, όπως αυτά περιγράφονται στην εργαλειοθήκη της ΕΕ.

Η κατηγορία «Οδικός φωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας» αποτελεί μέρος του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης με ποσοτικούς στόχους σε δεσμευτική βάση. Η κατηγορία αυτή έχει ιδιαίτερη σημασία καθώς βρίσκεται σε εξέλιξη η έκδοση των Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας των Δήμων. Επιπλέον, σε συνέχεια όσων επισημάνθηκαν στην ενότητα 2.3, σε πρόσφατο δελτίο του

ΚΑΠΕ[34] αναφέρεται ότι στα πλαίσια προγραμματικής σύμβασης μεταξύ του Ταμείου Παρακαταθηκών & Δανείων και του ΚΑΠΕ θα παρέχεται τεχνική και οικονομική υποστήριξη στους ΟΤΑ για την βελτίωση της ενεργειακής αποδοτικότητας στις εγκαταστάσεις οδοφωτισμού των ΟΤΑ Α’ & Β’ Βαθμού. Ο οδοφωτισμός αποτελεί σημαντικό κομμάτι της κατανάλωσης ηλεκτρικής ενέργειας των Δήμων και η σωστή διαχείριση είτε στα πλαίσια της συντήρησης των υφιστάμενων εγκαταστάσεων είτε στα πλαίσια νέων έργων μπορεί να οδηγήσει σε μείωση του λειτουργικού κόστους, σε βελτίωση των επιπέδων φωτεινότητας και της εικόνας της πόλης αλλά και σε διασφάλιση της οδικής ασφάλειας. Στο πλαίσιο του προγράμματος του ΚΑΠΕ έχουν εγκατασταθεί ή εγκαθίστανται περί τα 250.000 φωτιστικά σώματα και λαμπτήρες νέας τεχνολογίας, αποφέροντας μείωση της εγκατεστημένης ισχύος κατά 18 MW και ετήσια εξοικονόμηση ηλεκτρικής ενέργειας κατά 65%. Αντίστοιχα στοιχεία μπορούν να αντληθούν από τη βάση δεδομένων του ΕΣΗΔΗΣ καθώς και από τις εργασίες του Δικτύου Δάφνη. Στην τεχνική έκθεση και την πρόταση για πράσινα κριτήρια του JRC “Revision of the EU Green Public Procurement Criteria for Road Lighting and Traffic Signals” [35] προτείνονται στοιχειώδη και αναλυτικά κριτήρια και συγκρίνονται διάφορα σενάρια για την αναβάθμιση του οδοφωτισμού ως προς το τεχνικό εύρος αυτής και ως προς την χρονική διάρκεια αποτίμησης κόστους-ωφέλειας. Τα συμπέρασματα θεωρούνται πολύ χρήσιμα στο πλαίσιο της διαδικασία επιλογής από τους Δήμους της εκάστοτε επιθυμητής λύσης.

Οι κατηγορίες «έπιπλα», «προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας», «προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών χώρων (καθαρισμός, κηπουρική)» και «ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (υγειονομικός ΗΗΕ)» αποτελούν μέρος του παρόντος Εθνικού Σχεδίου Δράσης με ποσοτικούς στόχους σε προαιρετική βάση. Για τις κατηγορίες αυτές, που αποτελούν συνήθεις πάγιες ανάγκες των αναθετουσών αρχών, ο δημοσιονομικός αντίκτυπος και το περιβαλλοντικό αποτύπωμα είναι αξιοσημείωτα, ωστόσο οι συνθήκες της αγοράς και η ετοιμότητα των αναθετουσών αρχών δεν είναι αρκετά ώριμες, ώστε να τεθούν υποχρεωτικοί ποσοτικοί στόχοι για αυτά.

Τέλος, στο πλαίσιο της σταδιακής εφαρμογής των ΠΔΣ το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης θέτει ποσοτικούς στόχους, βαθμιαία αυξανόμενους για την επόμενη τριετία, αλλά και βαθμιαία εφαρμοζόμενους από τις αναθέτουσες αρχές. Συγκεκριμένα, οι υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης είναι το πρώτο έτος οι κεντρικές κυβερνητικές αρχές, το δεύτερο έτος οι μη κεντρικές κυβερνητικές αναθέτουσες αρχές και το τρίτο έτος οι αναθέτοντες φορείς, προκειμένου το Εθνικό Σχέδιο Δράσης να εφαρμοστεί σταδιακά από το εθνικό στο περιφερειακό επίπεδο. Αυτό το μοντέλο σταδιακής προσαρμογής έχει δοκιμαστεί στη χώρα μας με επιτυχία στην περίπτωση της ηλεκτρονικοποίησης των Δημοσίων Συμβάσεων.

3.5 Αναλυτική παρουσίαση ως προς τα επιλεγμένα προϊόντα/υπηρεσίες και τα περιβαλλοντικά κριτήρια

Α) <u>Γενικές οδηγίες προς τις αναθέτουσες αρχές για την υλοποίηση ΠΔΣ</u>

1. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης για προμήθεια προϊόντων, παροχή υπηρεσιών και δημόσια έργα, οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να ενσωματώνουν κριτήρια που χαρακτηρίζουν το προϊόν, την υπηρεσία ή το έργο «πράσινο» και αξιολογούνται με κατάλληλους συντελεστές βαρύτητας, ώστε να δίνουν προβάδισμα στις «πράσινες» λύσεις.
2. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετούν, κατά κύριο λόγο, ως κριτήριο ανάθεσης την από οικονομική άποψη συμφερότερη προσφορά βάσει του κόστους με ανάλυση κόστους -

[34] http://www.cres.gr/cres/files/news_files/deltia_2018/tpd_kape.pdf
[35] https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/191119_Final%20Report%20GPP%20criteria%20public%20space%20maintenance.pdf

αποτελεσματικότητας, όπως της κοστολόγησης του κύκλου ζωής (παράρτημα 4). Το κριτήριο ανάθεσης μπορεί, επίσης, να περιλαμβάνει τη βέλτιστη σχέση ποιότητας–τιμής, η οποία εκτιμάται βάσει ειδικότερων κριτηρίων, συμπεριλαμβανομένων μεταξύ άλλων περιβαλλοντικών πτυχών που συνδέονται με το αντικείμενο της δημόσιας σύμβασης.

3. Τα «πράσινα» χαρακτηριστικά, ο τρόπος βαθμολόγησής τους καθώς και η αναφορά σε οικολογικά πρότυπα και πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης θα πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετούν όρους που προωθούν την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των προϊόντων. Πρέπει, επίσης, να εξασφαλίζουν την εναλλακτική διαχείριση αποβλήτων, όπως συσκευασιών, ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών αποβλήτων, φορητών ηλεκτρικών στηλών (μπαταριών) και ελαστικών, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις που αυτή είναι υποχρεωτική βάσει της σχετικής νομοθεσίας.
4. Οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας τόσο ως αγοραστές κατά την προετοιμασία και τον σχεδιασμό μίας δημόσιας σύμβασης, όσο και ως καταναλωτές κατά τη διάρκεια χρήσης των προϊόντων ή παροχής της υπηρεσίας. Στο πλαίσιο αυτό τα διοικητικά έγγραφα και κάθε άλλου τύπου έγγραφα μπορούν να διακινούνται κατά το δυνατόν περισσότερο με ηλεκτρονικά μέσα, ώστε να αποφεύγεται η εκτύπωση ή η φωτοαντιγραφή τους. Εφόσον η εκτύπωση των εγγράφων είναι απαραίτητη, τότε αυτή μπορεί να γίνεται και στις δύο όψεις του φύλλου χαρτιού και τα χρησιμοποιημένα να συλλέγονται προς ανακύκλωση.
5. Σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο, ο δημόσιος τομέας μπορεί να εφαρμόσει ανάλογες αρχές «κυκλικότητας» στις δημόσιες συμβάσεις, όπως τη χρηματοδοτική μίσθωση. Ο δημόσιος τομέας μπορεί να καλύπτει τις ανάγκες του σε εξοπλισμό μηχανοργάνωσης, σε ιατρικό και νοσοκομειακό εξοπλισμό και σε μηχανοκίνητα οχημάτα με συμβάσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και κυρίως με συμβάσεις λειτουργικής χρηματοδοτικής μίσθωσης. Στην περίπτωση των συμβάσεων λειτουργικής χρηματοδοτικής μίσθωσης, κατά τη λήξη του συμβατικού χρόνου παρέχεται στα ως άνω πρόσωπα το δικαίωμα της αγοράς ή της ανανέωσης της μίσθωσης, χωρίς επιπλέον να αποκλείονται η δωρεά προϊόντων ή η αγορά μεταχειρισμένων προϊόντων.
6. Κατά τον σχεδιασμό και την προετοιμασία των εγγράφων μίας Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης για παροχή υπηρεσιών ηλεκτρικής ενέργειας, οι αναθέτουσες αρχές οφείλουν να λαμβάνουν υπόψη τα στοιχειώδη κριτήρια της ΕΕ για αυτή την κατηγορία, καθώς και τον τρόπο επαλήθευσής τους.
7. Πέραν των ανωτέρω, οι αναθέτουσες αρχές ενθαρρύνονται να υιοθετήσουν τα προτεινόμενα πράσινα κριτήρια της ΕΕ για όλες τις κατηγορίες προϊόντων και υπηρεσιών (**https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm**) και να καταχωρούν στο Κεντρικό Ηλεκτρονικό Μητρώο Δημοσίων Συμβάσεων τις ΠΔΣ, για κάθε περίπτωση προϊόντος, υπηρεσίας και δημοσίων έργων, κατά την οποία έχουν εφαρμόσει τα κριτήρια αυτά.

Β) Πίνακας υλοποίησης Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Πίνακας Β1.

Πίνακας Υλοποίησης Εθνικού Σχεδίου Δράσης			
Παραδοτέο	**Ορόσημο**	**Χρονοδιάγραμμα**	**Υπεύθυνος/οι Φορέας/εις Υλοποίησης**
Επικύρωση Σχεδίου Δράσης	Κοινή Υπουργική Απόφαση	31-12-2020	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Δημιουργία Λογότυπου	Λογότυπο ολοκληρωμένο και έτοιμο προς χρήση	31-03-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Ενημερωτικό Υλικό (Οδηγός κλπ)	Ενημερωτικό υλικό διαθέσιμο για χρήση	31-03-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
Δημιουργία ιστοσελίδας	Λειτουργία ιστοσελίδας	31-01-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Δημιουργία και λειτουργία help desk	Δημιουργία και λειτουργία help desk για αναθέτουσες αρχές και επιχειρήσεις	31-01-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων Τον συντονισμό του help desk θα τον εχει το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων
Ενημερωτικές εκδηλώσεις	Διοργάνωση τουλάχιστον δύο ενημερωτικών εκδηλώσεων το πρώτο έτος	31-12-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
	Διοργάνωση τουλάχιστον δύο ενημερωτικών εκδηλώσεων το δεύτερο έτος	31-12-2022	
	Διοργάνωση τουλάχιστον δύο ενημερωτικών εκδηλώσεων το τρίτο έτος	31-12-2023	
Διενέργεια διαγωνισμών για τουλάχιστον τρεις κατηγορίες αγαθών των Πινάκων Β2 και Β3	Σύνταξη, δημοσίευση διακηρύξεων και διενέργεια διαγωνισμών	Από την έγκριση του παρόντος και μέχρι 30-9-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων)

Διενέργεια πιλοτικών διαγωνισμών για δύο αγαθά στον τομέα των προμηθειών υγείας	Σύνταξη, δημοσίευση διακηρύξεων και διενέργεια διαγωνισμών	31-12-2021	Υπουργείο Υγείας
Διερεύνηση τεχνικών προδιαγραφών για χρήση ανακτώμενων αδρανών από μονάδες ΑΕΚΚ στα δημόσια έργα	Σύσταση ομάδας εργασίας και ανάλυση βέλτιστων πρακτικών και υφιστάμενης κατάστασης	30-06-2021	Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης
Εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών για πλαστικές σακούλες απορριμμάτων μίας χρήσης.	Εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών για πλαστικές σακούλες απορριμμάτων μίας χρήσης	31-03-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας
Μελέτη μεθόδου κοστολόγησης του κύκλου ζωής για τουλάχιστον μία κατηγορία αγαθών.	Σύνταξη μελέτης εφαρμογής	30-6--2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων), Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων
Μελέτη πιλοτικής εφαρμογής πράσινων κριτηρίων σε διαγωνισμούς για τρόφιμα / υπηρεσίες τροφοδοσίας.	Έρευνα αγοράς, διαβούλευση με τους εμπλεκομένους φορείς, εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών.	30-06-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων)
Μελέτη πιλοτικής εφαρμογής πράσινων κριτηρίων σε διαγωνισμούς προϊόντα και εξοπλισμός καθαρισμού και υπηρεσίες καθαρισμού	Έρευνα αγοράς, διαβούλευση με τους εμπλεκομένους φορείς, εκπόνηση ενιαίων τεχνικών προδιαγραφών.	31-12-2021	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Γενική Διεύθυνση Δημοσίων Συμβάσεων)
Έκθεση ΔΕΘ	Παρουσίαση στη ΔΕΘ	ΔΕΘ 2021 - 86η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης ΔΕΘ 2022 - 87η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης ΔΕΘ 2023 - 88η Διεθνής Έκθεση Θεσσαλονίκης	Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υπουργείο Εσωτερικών, Υπουργείο Υποδομών και Μεταφορών, Υπουργείο Υγείας, Ενιαία Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Συμβάσεων

1η Ετήσια αναφορά παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Υποβολή και έγκριση 1ης ετήσιας αναφοράς παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	30-06-2022	Επιτροπή για ΠΔΣ
2η Ετήσια αναφορά παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Δημοσιοποίηση 2ης ετήσιας αναφοράς παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	30-06-2023	Επιτροπή για ΠΔΣ
3η Ετήσια αναφορά παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	Δημοσιοποίηση 3ης ετήσιας αναφοράς παρακολούθησης και αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης	30-06-2024	Επιτροπή για ΠΔΣ
Επικαιροποιημένο Εθνικό Σχέδιο Δράσης	Εκπόνηση επικαιροποιημένου Εθνικού Σχεδίου Δράσης	31-12-2024	Επιτροπή για ΠΔΣ

Εθνικοί Στόχοι προώθησης των Πράσινων Δημοσίων Συμβάσεων

Στη συνέχεια παρουσιάζονται σε μορφή πίνακα οι ποσοτικοί στόχοι για την τριετία 2021 έως και 2023 για τις κατηγορίες δημοσίων συμβάσεων δεσμευτικής και μη δεσμευτικής εφαρμογής, καθώς και οι υπεύθυνοι φορείς για την υλοποίησή τους. **Οι ποσοτικοί στόχοι αναφέρονται στο σύνολο των δημοσίων συμβάσεων που θα προκηρύσσονται κατ’ έτος ανά κατηγορία και ανά φορέα υλοποίησης**.
Μια διαδικασία διαγωνισμού θεωρείται «πράσινη», εφόσον είχε ως αποτέλεσμα τη σύναψη σύμβασης που πληροί κατ’ ελάχιστον τα κριτήρια του Παραρτήματος 2 του παρόντος για κάθε κατηγορία αγαθών, υπηρεσιών και δημοσίων έργων.
Το σύνολο των πράσινων κριτηρίων (στοιχειώδη και αναλυτικά) που έχει θεσπίσει η ΕΕ αναλύονται στη σχετική ιστοσελίδα (https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm).

Πίνακας Β2

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών δεσμευτικής εφαρμογής	**Εθνικοί Στόχοι κατ’ έτος**		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές κυβερνητικές αρχές	**Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές**	**Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες φορείς**
Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής 1α) Χαρτί από ανακτημένες ίνες 1β) Χαρτί από παρθένες ίνες αειφόρου συγκομιδής	1α) 20% 1β) 80%	1α) 30% 1β) 70%	1α) 40% 1β) 60%
Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες 2α) Ηλεκτρονικοί υπολογιστές 2β) Οθόνες	2α) 50% 2β) 50%	2α) 50% 2β) 50%	2α) 50% 2β) 50%
Εξοπλισμός απεικόνισης (εκτυπωτές, σαρωτές, πολυμηχανήματα φωτοαντιγραφής, εκτύπωσης και σάρωσης)	50%	50%	50%
Εσωτερικός φωτισμός - Λαμπτήρες LED	50%	50%	50%
Κλιματιστικά μηχανήματα	50%	50%	50%

Λιπαντικά : 1α) Αναγεννημένα 1β) Βιοαποικοδομήσιμα	1α) 20% 1β) 50%	1α) 20% 1β) 50%	1α) 20% 1β) 50%
Μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)	Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161, όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο	Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161 όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο	Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα με την Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161 όπως αυτή θα ενσωματωθεί στο εθνικό δίκαιο
Οδοφωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας (αφορά οδούς αρμοδιότητας Δήμων και Περιφερειών)	----------	50%	----------

Πίνακας Β3

Κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών μη δεσμευτικής εφαρμογής	**Εθνικοί Στόχοι κατ’ έτος**		
	Έναρξη από 1.1.2021 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Κεντρικές κυβερνητικές αρχές	**Έναρξη από 1.1.2022 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Μη κεντρικές αναθέτουσες αρχές**	**Έναρξη από 1.1.2023 Υπεύθυνοι φορείς υλοποίησης: Αναθέτοντες φορείς**
Έπιπλα	50%	50%	50%
Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας	50%	50%	50%
Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημοσίων χώρων (Καθαρισμός, κηπουρική)	50%	50%	50%
Υποδομές διαχείρισης λυμάτων	------	20%	20%
Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ)	50%	50%	50%
Σχεδιασμός οδοποιίας, κατασκευή και συντήρηση	15%	25%	40%
Σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση	15%	25%	40%

4. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΡΑΣΗΣ

4.1 Επιτροπή για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Όπως προβλέπεται στον ν. 4342/2015, αρμόδιο όργανο για την αξιολόγηση, παρακολούθηση της εφαρμογής και επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του Σχεδίου Δράσης ορίζεται ενδεκαμελής Επιτροπή και αναφέρονται αναλυτικά οι αρμοδιότητές της. Η συνολική διαχείριση και ο συντονισμός του Σχεδίου Δράσης αναφέρονται στα εξής:

- στην έγκριση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Περιβάλλοντος και Ενέργειας.
- στην εισήγηση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο Υπουργό κάθε αναγκαίας νομοθετικής ρύθμισης και τροποποίησης του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου, όπου απαιτείται, καθώς και της λήψης των αναγκαίων μέτρων για την εφαρμογή των διατάξεων για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις και την πραγματοποίηση του σκοπού τους,
- στην έγκαιρη ενημέρωση των προμηθευτών των δημοσίων φορέων, καθώς και άλλων ενδιαφερομένων,
- στην αξιολόγηση, την παρακολούθηση της εφαρμογής και την επικαιροποίηση της εθνικής πολιτικής και του σχεδίου δράσης στη χώρα μας,
- στην εισήγηση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τον κατά περίπτωση συναρμόδιο Υπουργό της ανάθεσης μελετών και προγραμμάτων, για την προώθηση της εφαρμογής των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και του έργου της Επιτροπής, της οργάνωσης ή συμμετοχής σε σεμινάρια, προγράμματα, διαλέξεις ή δημόσιες συζητήσεις για την ενημέρωση, την ανάπτυξη και διάδοση των αρχών και εφαρμογών των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων και
- στη γνωμοδότηση προς τον κατά περίπτωση αρμόδιο Υπουργό για τη συγκρότηση επιμέρους ομάδων εργασίας στο Υπουργείο του για την παροχή συνδρομής στο έργο της επιτροπής και στα επιμέρους θέματα των Πράσινων Δημόσιων Συμβάσεων που άπτονται της αρμοδιότητάς του.

4.2 Επικαιροποίηση Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης θα επικαιροποιείται ανά τριετία. Στην περίπτωση που στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα, κριθεί ότι λόγω επικαιροποίησης της ευρωπαϊκής νομοθεσίας ή των εθνικών στόχων για μείωση του αποτυπώματος άνθρακα, προσαρμογή και μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, επίτευξη κυκλικότητας στη οικονομία και εν γένει μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος του δημοσίου απαιτούνται επιπλέον δράσεις, το παρόν Εθνικό Σχέδιο Δράσης δύναται να επικαιροποιείται ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες, ποτέ όμως πέραν της τριετίας.

4.3 Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών

Οι δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών, αποτελούν τον πυρήνα της επιτυχίας υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Για τον λόγο αυτό, έχουν προβλεφθεί απτές δράσεις, η υλοποίηση των οποίων αναμένεται να συνδράμει στην επίτευξη κυκλικότητας της οικονομίας στον τομέα των δημοσίων συμβάσεων. Ακολουθεί συνοπτική περιγραφή των εν λόγω δράσεων, των αναμενόμενων αποτελεσμάτων, οροσήμων και παραδοτέων.

Α) Δημιουργία λογοτύπου

Το λογότυπο των ΠΔΣ, το οποίο θα δημιουργηθεί το πρώτο εξάμηνο υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης, είναι μία κρίσιμη πτυχή της προώθησης των ΠΔΣ. Θα είναι ένα μικρό διακριτικό σήμα που θα

αντιπροσωπεύει τις ΠΔΣ και θα χρησιμοποιείται με σκοπό να τις επικοινωνήσει στους εμπλεκομένους και να τις κάνει αναγνωρίσιμες. Πρέπει να συνδυάζει τα τυπογραφικά και γραφιστικά στοιχεία με τέτοιο τρόπο, ώστε αφενός να εκφράζει απόλυτα τη φιλοσοφία, το όραμα, τις αξίες και τους στόχους των ΠΔΣ και αφετέρου να προσελκύει το κοινό στο οποίο απευθύνεται. Πρέπει να είναι σχεδιασμένο με απλές φόρμες και γεωμετρικά σχήματα και με τα κατάλληλα χρώματα, να είναι πάντα πιστό στους κανόνες σχεδιασμού του, δηλαδή να μην παρουσιάζεται με διαφορετικό μέγεθος και διαφορετικά χρώματα, και να παραμένει αμετάβλητο σε κάθε μορφή οπτικής επικοινωνίας, είτε αυτή είναι έντυπη, είτε ηλεκτρονική. Πρέπει, επίσης, να είναι στην ελληνική και την αγγλική Γλώσσα.

Β) Κατασκευή και λειτουργία ιστοσελίδας

Η ιστοσελίδα θεωρείται βασικό κανάλι για την εξωστρέφεια, την επικοινωνία και την προβολή του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Ως εκ τούτου, αμέσως μετά την έναρξη υλοποίησης του θα σχεδιαστεί και θα αναπτυχθεί ιστοσελίδα, η οποία θα είναι προσβάσιμη στο ευρύ κοινό. Το περιεχόμενο της ιστοσελίδας θα καταγράφεται στην ελληνική και αγγλική γλώσσα.

Η ιστοσελίδα θα προσφέρει επικαιροποιημένες πληροφορίες στις αναθέτουσες αρχές, στις επιχειρήσεις, σε θεσμικούς φορείς, σε κοινωνικούς φορείς και γενικότερα σε κάθε ενδιαφερόμενο, σχετικά με δράσεις για τις ΠΔΣ, την πρόοδο υλοποίησης των επιμέρους δράσεων και τα αποτελέσματα υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

Η ιστοσελίδα αυτή θα αποτελεί επίσης ένα χώρο αλληλεπίδρασης των ενδιαφερόμενων μερών για συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων με τη μορφή forum. Παράλληλα θα υπάρχει η δυνατότητα διεπαφών με υπάρχουσες ιστοσελίδες και Portal του ΥΠΕΝ (LIFE IP Circular Greece) και άλλων Φορέων και Υπουργείων για διευκόλυνση της πρόσβασης και διάχυσης της πληροφορίας.

Γ) Δημοσιοποίηση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Το Εθνικό Σχέδιο Δράσης αμέσως μετά την έγκρισή του θα δημοσιοποιηθεί στους ιστοχώρους των Υπουργείων Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Περιβάλλοντος και Ενέργειας, Υποδομών και Μεταφορών, Υγείας, Εσωτερικών και της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων. Παράλληλα, το σχέδιο δράσης θα αποσταλλεί στους δημοσίους φορείς σε ηλεκτρονική μορφή (PDF) τον πρώτο μήνα υλοποίησης ενώ θα αναρτηθεί στην ιστοσελίδα για τις ΠΔΣ και στην ιστοσελίδα του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων (www.promitheus.gov.gr). Επιπλέον, το εν λόγω Σχέδιο Δράσης, θα αποσταλεί εντός τριών μηνών από την έναρξη υλοποίησής του, στους αρμόδιους ευρωπαϊκούς και διεθνείς φορείς προς ενημέρωσή τους.

Δ) Δράσεις εμπλοκής, ενημέρωσης, ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης των ενδιαφερομένων μερών

Για τους σκοπούς της ενημέρωσης των δημόσιων φορέων, των επιχειρήσεων και των πολιτών, θα διοργανωθούν σε βάθος τριετίας, τουλάχιστον έξι θεματικά ενημερωτικά και εκπαιδευτικά σεμινάρια (δύο κατ’ έτος), στα οποία θα προσκληθούν τα ενδιαφερόμενα μέρη, προκειμένου να συμμετάσχουν, να ενημερωθούν, να εκπαιδευτούν και να ευαισθητοποιηθούν για τις Πράσινες και Κυκλικές Δημόσιες Συμβάσεις. Για τον σκοπό αυτό θα αναπτυχθεί και θα παραχθεί ενημερωτικό υλικό, προκειμένου να υπάρξει ορθή ενημέρωση και εκπαίδευση των ενδιαφερομένων μερών. Το ενημερωτικό υλικό θα περιλαμβάνει μεταξύ άλλων ενημερωτικά φυλλάδια που θα επικοινωνούν τις παραπάνω δράσεις και θα ενημερώνουν για τις διαδικασίες των πράσινων δημόσιων συμβάσεων. Το ενημερωτικό υλικό θα παραχθεί και σε ηλεκτρονική μορφή, ώστε να διοχετευτεί σε δημόσιους φορείς και ιδιωτικούς φορείς.

Στόχοι είναι:

- η ανάπτυξη δεξιοτήτων στις αναθέτουσες αρχές για τα οφέλη και τις δυνατότητες από την εφαρμογή των ΠΔΣ,

- η ενημέρωση των εκπροσώπων της αγοράς και των επιχειρηματιών για την πρόθεση του δημόσιου τομέα να προχωρήσει στο «πρασίνισμα» των δημοσίων συμβάσεων, αλλά και για τα οφέλη που προκύπτουν για τους διαφόρους κλάδους από την πιστοποίηση των προϊόντων και την προώθηση της παραγωγής περιβαλλοντικά φιλικά προϊόντων καθώς και η προσαρμογή της ελληνικής αγοράς στα νέα δεδομένα και
- η ενημέρωση του κοινού για τα περιβαλλοντικά και εν δυνάμει κοινωνικά οφέλη από την αγορά περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων που θα συνδράμει παράλληλα στην ευαισθητοποίηση και ανάπτυξη περιβαλλοντικής κουλτούρας της κοινωνίας και ιδιαίτερα της νεολαίας.

Για τους σκοπούς της διοργάνωσης των σεμιναρίων, θα χρησιμοποιηθούν κυρίως ηλεκτρονικά μέσα και οι απαραίτητες συμβάσεις θα υλοποιηθούν με πράσινα κριτήρια, όπως αυτά έχουν τεθεί στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης.

Επίσης οι υπάλληλοι των αναθετουσών αρχών και των αναθετόντων φορέων θα επιμορφώνονται στο Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης (ΕΚΔΔΑ), παρακολουθώντας το πιστοποιημένο επιμορφωτικό πρόγραμμα με τίτλο «Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις: Αρχές και πλαίσιο εφαρμογής».

Σε συνεργασία με υφιστάμενες δομές του Δημοσίου θα διοργανωθούν ενημερωτικές και επιμορφωτικές εκδηλώσεις σε όλη την ελληνική επικράτεια, καθώς και σεμινάρια κατάρτισης και θα διακινηθεί χρήσιμο υλικό, όπως ενημερωτικά φυλλάδια, οδηγοί καλών πρακτικών Πράσινων και Κυκλικών Δημοσίων Συμβάσεων, εφαρμογές ανάλυσης κύκλου ζωής προϊόντων, υπηρεσιών και έργων.

Τέτοιες δομές είναι:

- η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης,
- το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης,
- το Εθνικό Κέντρο Περιβάλλοντος και Αειφόρου Ανάπτυξης (ΥΠΕΝ).

Αποδέκτες των δράσεων αυτών θα είναι φορείς του δημοσίου και της αυτοδιοίκησης, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, καθώς και εμπλεκόμενοι φορείς της παραγωγής σε εφαρμογή προγράμματος που θα επεξεργαστεί η Επιτροπή.

Επιπλέον, θα γίνει προσπάθεια ένταξης των ενημερωτικών εκδηλώσεων σε τρέχουσες εκδηλώσεις όπως το Φόρουμ Κυκλικής Οικονομίας, Εθνικά-Διεθνή συνέδρια, εκδηλώσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις ΠΔΣ, εκδηλώσεις του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης για την προώθηση του εγχειριδίου για τις πράσινες δημόσιες συμβάσεις, η ετήσια εκδήλωση της Κεντρικής Ένωσης Δήμων Ελλάδας (ΚΕΔΕ), προκειμένου να ελαχιστοποιηθεί το περιβαλλοντικό και οικονομικό αποτύπωμα αυτών.

Στη Διεθνή Έκθεση Θεσσαλονίκης (ΔΕΘ) κάθε συναρμόδιο Υπουργείο θα προωθεί και θα ενημερώνει τους πολίτες, τις αναθέτουσες αρχές και τις επιχειρήσεις για το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τις ΠΔΣ, διαθέτοντας ενημενρωτικό υλικό στο περίπτερο του, αλλά και εντάσσοντας ενημερωτικές εκδηλώσεις για τις ΠΔΣ στο πρόγραμμα των εκδηλώσεων του Υπουργείου για τη ΔΕΘ.

Θα συνδιοργανωθούν κύκλοι σεμιναρίων με την Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), προκειμένου να εκπαιδευτούν οι δημοτικοί υπάλληλοι στις πράσινες δήμοσιες συμβάσεις.

Μετά την ετήσια έκθεση αξιολόγησης τα αποτελέσματα μπορούν να ανακοινώνονται στην ιστοσελίδα των ΠΔΣ, στα αρμόδια Υπουργεία, αλλά και στον τύπο (έντυπο και ηλεκτρονικό).

4.4 Παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της πορείας υλοποίησης αποτελεί τη σημαντικότερη παράμετρο για την επιτυχία του Εθνικού Σχεδίου Δράσης. Για τον σκοπό αυτό, έχουν τεθεί ποσοτικοί δείκτες

παρακολούθησης και αξιολόγησης (KPIs-Key Performance indicators), οι οποίοι θα ελέγχονται σε συνεχή βάση, ενώ θα αναφέρονται σε ετήσια βάση (ήτοι κάθε 12 μήνες).

Η επιλογή των δεικτών βασίστηκε στις προτάσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατάρτιση δεικτών μέτρησης για τις ΠΔΣ, όπως αυτές αναλύονται στην ανακοίνωσή της «Οι δημόσιες συμβάσεις στην υπηρεσία του περιβάλλοντος» (COM (2008) 400, δημοσιευμένη στις 16-07-2008). Τα εργαλεία του Εθνικού Συστήματος Ηλεκτρονικών Δημοσίων Συμβάσεων και του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων επιτρέπουν τη συλλογή και επεξεργασία στατιστικών στοιχείων προς αυτή την κατεύθυνση. Με τη συμπλήρωση κατάλληλου πεδίου στο ηλεκτρονικό περιβάλλον του Κεντρικού Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων οι αναθέτουσες αρχές θα καταχωρίζουν στο σύστημα τις ΠΔΣ που διενεργούν και αυτομάτως θα κωδικοποιούνται για στατιστική επεξεργασία.

Στον πίνακα που ακολουθεί καταγράφονται οι δείκτες που υιοθετούνται με το παρόν κείμενο.

Δείκτες Παρακολούθησης και Αξιολόγησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης			
Α/Α	**KPIs**	**Μονάδα Μέτρησης**	**Μέθοδος Μέτρησης**
1	Ο αριθμός των ΠΔΣ που προκηρύσσονται ανά φορέα και ανά κατηγορία των Πινάκων Β2 και Β3 κατ’ έτος σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των δημόσιων συμβάσεων που προκηρύσσονται ανά φορέα και ανά κατηγορία των Πινάκων Β2 και Β3 κατ’ έτος.	% ποσοστό	**Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ΕΣΗΔΗΣ:** http://www.eprocurement.gov.gr
2	Ο αριθμός των ΠΔΣ που συμβασιοποιούνται ανά φορέα και ανά κατηγορία των Πινάκων Β2 και Β3 κατ’ έτος σε σχέση με τον συνολικό αριθμό των δημόσιων συμβάσεων που συμβασιοποιούνται ανά φορέα και ανά κατηγορία των Πινάκων Β2 και Β3 κατ’ έτος.	% ποσοστό	**Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ ΕΣΗΔΗΣ:** http://www.eprocurement.gov.gr
3	Ο συνολικός αριθμός των ΠΔΣ σε σχέση με το συνολικό αριθμό των δημόσιων συμβάσεων	% ποσοστό	**Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ ΕΣΗΔΗΣ:** http://www.eprocurement.gov.gr
4	Η συνολική αξία των ΠΔΣ	ευρώ	**Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ ΕΣΗΔΗΣ:** http://www.eprocurement.gov.gr
5	Η συνολική αξία των ΠΔΣ σε σχέση με τη συνολική αξία των δημόσιων συμβάσεων	% ποσοστό	**Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ ΕΣΗΔΗΣ:** http://www.eprocurement.gov.gr
6	Ο αριθμός των φορέων που προκηρρύσουν ΠΔΣ ανά έτος	αριθμός	**Ετήσια στοιχεία από ΚΗΜΔΗΣ/ ΕΣΗΔΗΣ:** http://www.eprocurement.gov.gr
7	Ο αριθμός φορέων/ ατόμων που ενημερώθηκαν/εκπαιδεύτηκαν σε εκδηλώσεις/σεμινάρια ανά έτος	αριθμός	**Στοιχεία από το Εθνικό Κέντρο Δημόσιας Διοίκησης και από τους φορείς διοργάνωσης των σεμιναρίων**

Στοιχεία σχετικά με την εξέλιξη της πορείας υλοποίησης δύναται να ζητούνται από τις αναθέτουσες αρχές μέσω στοχευμένων ερωτηματολογίων, τα οποία οι αναθέτουσες αρχές θα καλούνται να συμπληρώνουν σε ετήσια βάση. Θα συγκροτείται Επιτροπή για την ανάλυση δεδομένων και εξαγωγή αποτελεσμάτων προς υποβοήθηση του έργου της Επιτροπής για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις

Σαν αποτέλεσμα των ανωτέρω, θα προκύψουν τρεις ετήσιες συνοπτικές εκθέσεις, στις οποίες θα περιγράφεται η πορεία εξέλιξης της υλοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Δράσης.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1
Στοιχεία συμβάσεων για προμήθεια αγαθών και παροχή υπηρεσιών για τα έτη 2015-2019

ΠΙΝΑΚΑΣ 1: Στοιχεία (ΕΣΗΔΗΣ) για τα έτη 2015-2019

		ΕΤΟΣ	ΠΛΗΘΟΣ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ	ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΑΞΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΩΝ ΑΡΧΩΝ
1	Εξοπλισμός απεικόνισης	2015	681	2.879.475,52	512
		2016	850	8.559.830,98	599
		2017	751	3.626.146,87	567
		2018	819	6.405.822,19	631
		2019	856	8.690.581,65	594
			3.957	**30.161.857,21**	**2.903**
2	Τρόφιμα και υπηρεσίες τροφοδοσίας	2015	3.751	109.392.259,60	1.099
		2016	4.494	126.030.752,11	1.177
		2017	3.682	98.561.158,35	1.144
		2018	3.504	123.978.330,25	1.187
		2019	3.388	133.334.852,02	1.094
			18.819	**591.297.352,33**	**5.701**
3	Προϊόντα και υπηρεσίες κηπουρικής	2015	868	11.788.155,09	567
		2016	1.052	22.023.381,74	615
		2017	1.016	11.728.377,50	597
		2018	1.103	19.635.183,30	661
		2019	1.266	30.317.035,43	659
			5.305	**95.492.133,06**	**3.099**
4	Έπιπλα	2015	389	3.638.688,56	247
		2016	387	6.066.075,72	258
		2017	504	3.489.441,87	321
		2018	558	4.300.106,10	393
		2019	504	5.308.838,45	350
			2.342	**22.803.150,70**	**1.569**
5	Προϊόντα και υπηρεσίες καθαρισμού	2015	5.234	124.905.049,17	1.655
		2016	6.665	278.700.997,00	1.968
		2017	5.029	97.650.569,08	1.850
		2018	4.647	103.120.307,75	1.855
		2019	4.638	111.853.493,27	1.807
			26.213	**716.230.416,27**	**9.135**
6	Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής	2015	1.253	10.957.349,79	729
		2016	1.381	16.932.464,86	754
		2017	1.335	15.663.214,83	882

		2018	1.164	18.104.238,80	825
		2019	1.170	24.796.440,77	746
			6.303	**86.453.709,05**	**3.936**
7	Μεταφορικά (Εκτός οχημάτων)	2015	1.245	20.691.313,21	585
		2016	1.433	23.527.882,65	644
		2017	1.113	21.982.363,53	601
		2018	1.054	24.945.728,14	584
		2019	946	37.911.421,12	542
			5.791	**129.058.708,65**	**2.956**
8	Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας	2015	1.098	10.524.784,61	453
		2016	1.340	12.565.813,67	536
		2017	642	8.353.036,79	480
		2018	655	19.217.265,04	484
		2019	557	11.682.783,11	425
			4.292	**62.343.683,22**	**2.378**
9	Υπολογιστές και οθόνες	2015	497	7.929.471,27	265
		2016	614	6.085.869,04	303
		2017	591	3.589.226,63	406
		2018	808	13.767.917,39	456
		2019	749	12.545.569,36	460
			3.259	**43.918.053,69**	**1.890**
10	Εσωτερικός φωτισμός	2015	1.017	14.279.966,79	374
		2016	1.127	10.975.940,22	409
		2017	1.033	9.616.893,50	669
		2018	997	13.430.121,65	645
		2019	1.132	25.124.523,41	700
			5.306	**73.427.445,57**	**2.797**

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1: Συνολική αξία συμβάσεων ανά κατηγορία αγαθών για το σύνολο των ετών 2015-2019

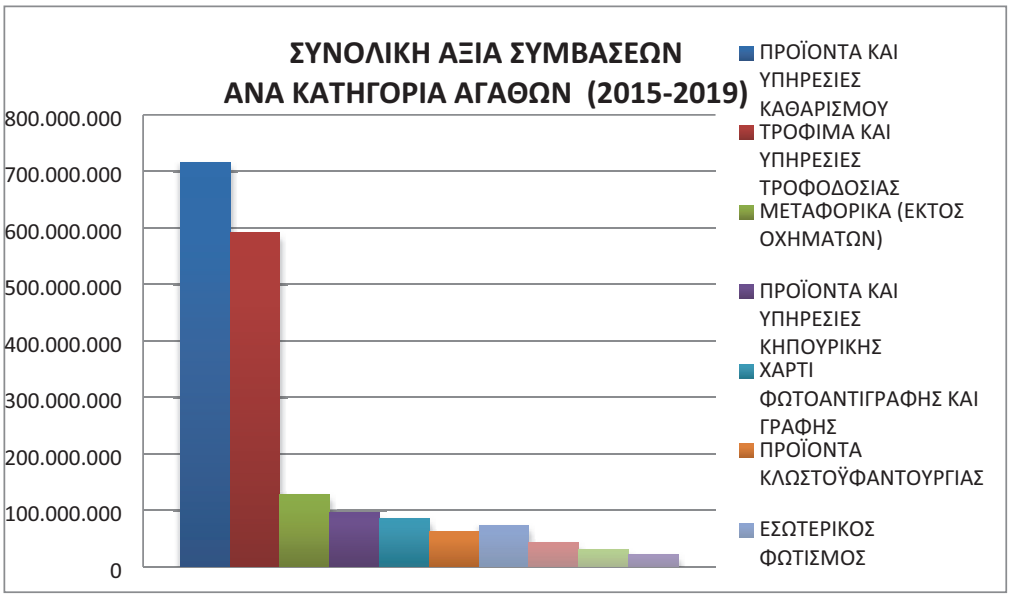

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2: Πλήθος συμβάσεων για το σύνολο των ετών 2015-2019 ανά κατηγορία αγαθών

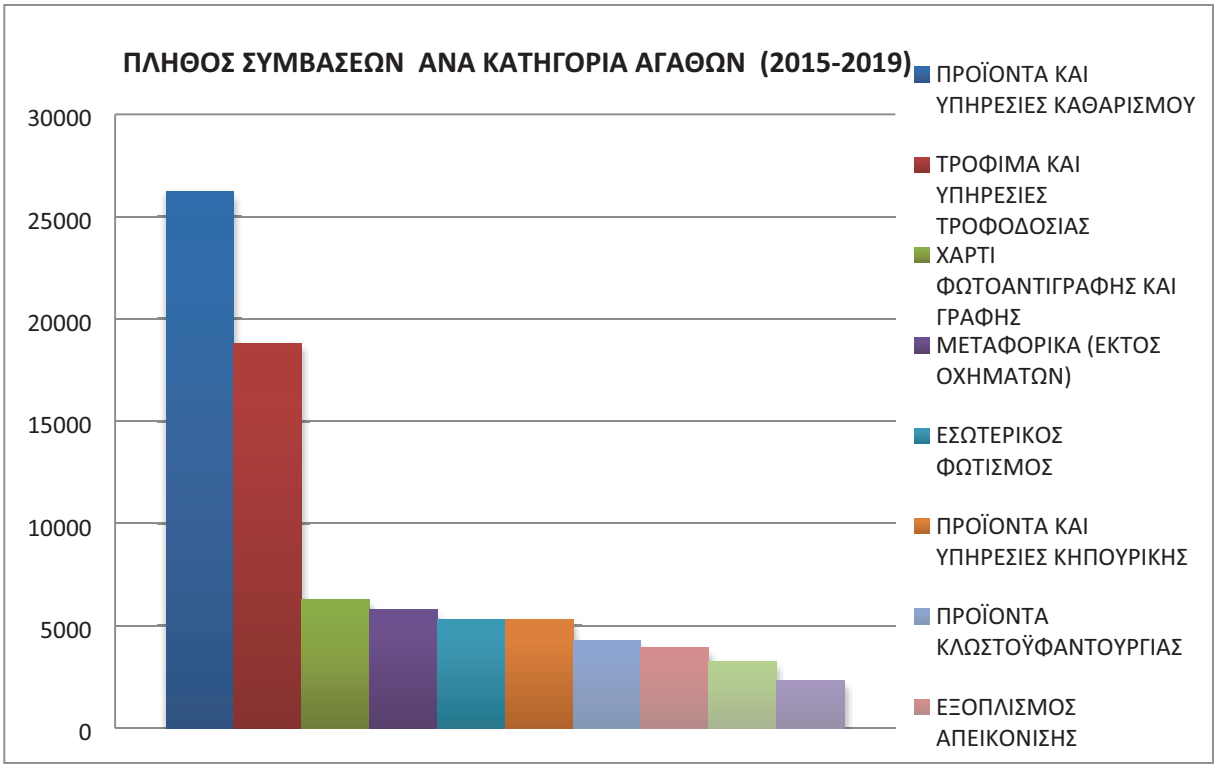

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 3: Πλήθος αναθετουσών αρχών που έχουν συνάψει συμβάσεις για κάθε κατηγορία αγαθών κατά το χρονικό διάστημα 2015-2019.

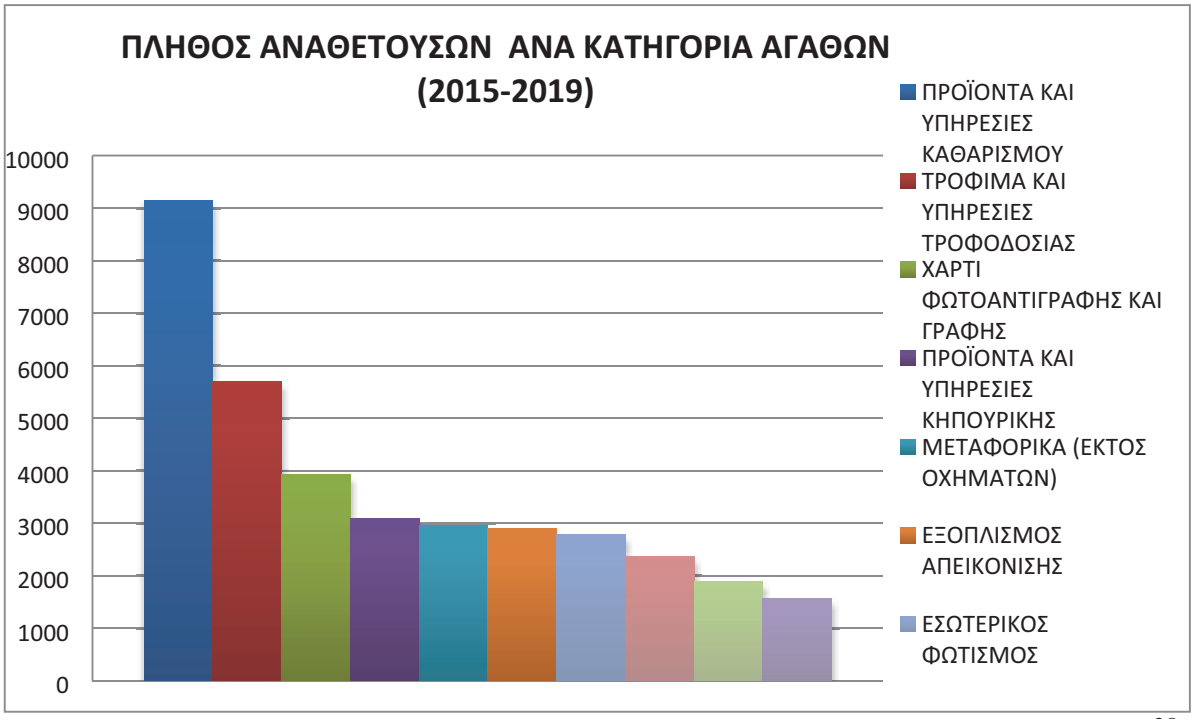

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4: Μέση συμβατική αξία ανά σύμβαση συνολικά κατά το χρονικό διάστημα 2015-2019.

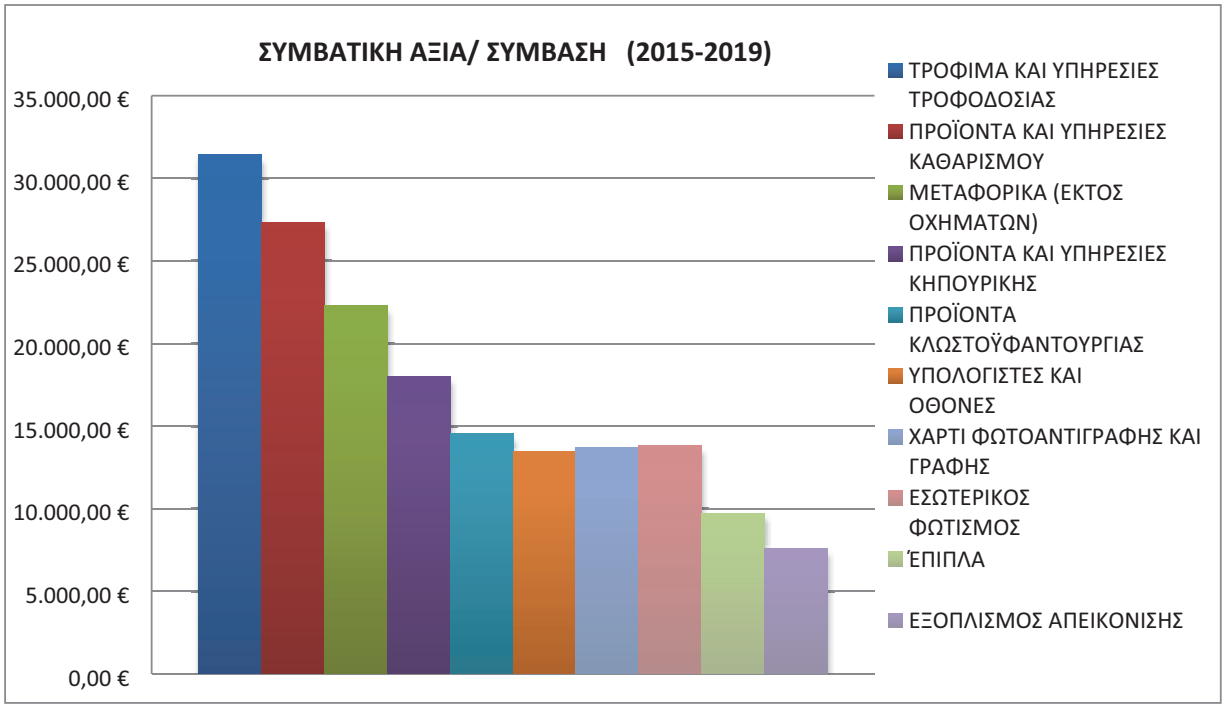

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2
Κριτήρια για τις Πράσινες Δημόσιες Συμβάσεις του Εθνικού Σχεδίου Δράσης

1. Χαρτί φωτοαντιγραφής και γραφής

Αυτή η ομάδα προϊόντων περιλαμβάνει άγραφο χαρτί που προορίζεται για γραφή, εκτύπωση και παραγωγή φωτοαντιγράφων (έως 170g/m2), το οποίο πωλείται σε φύλλα ή ρολά για κανονική χρήση γραφείου.
Δεν περιλαμβάνονται τελικά προϊόντα χαρτιού, όπως σημειωματάρια, τετράδια σχεδίου, ημερολόγια, εγχειρίδια, κ.λπ.
Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-07-2020.

1α) Χαρτί από ανακτημένες ίνες
Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Το χαρτί πρέπει να είναι φτιαγμένο από 100% ανακτημένες ίνες χαρτιού. Οι ανακτημένες ίνες χαρτιού περιλαμβάνουν ανακυκλωμένες ίνες μετά από την κατανάλωση ή / και ανακυκλωμένες ίνες πριν από την κατανάλωση από χαρτοβιομηχανίες, επίσης γνωστές ως αποκόμματα χαρτοποίησης. Οι ανακυκλωμένες ίνες μετά από την κατανάλωση είναι δυνατόν να προέρχονται από καταναλωτές, γραφεία, τυπογραφεία, βιβλιοδετεία, ή παρεμφερή.	Όλα τα προϊόντα που φέρουν οποιοδήποτε οικολογικό σήμα τύπου Ι, όπως το οικολογικό σήμα της ΕΕ, μπορούν να χρησιμεύσουν ως αποδεικτικό μέσο εφόσον προσδιορίζεται ότι το χαρτί είναι φτιαγμένο από 100% ανακτημένες ίνες χαρτιού. Γίνεται επίσης δεκτό κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή πρακτικό δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό.
Το χαρτί πρέπει να είναι τουλάχιστον ECF, χωρίς χλώριο στο αρχικό στάδιο (Elemental Chlorine Free). Χαρτί TCF χωρίς χλώριο (Total Chlorine Free) και χαρτί PCF επεξεργασμένο χωρίς χλώριο (Processed Chlorine Free) γίνονται επίσης δεκτά.	Όλα τα προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ θεωρείται ότι συμμορφώνονται. Άλλα εθνικά οικολογικά σήματα τύπου Ι που ικανοποιούν το ανωτέρω κριτήριο μπορούν, επίσης, να γίνουν δεκτά. Γίνεται επίσης δεκτό κάθε άλλο κατάλληλο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή πρακτικό δοκιμών από αναγνωρισμένο οργανισμό.
Για την εγγύηση της καταλληλότητας του προσφερόμενου χαρτιού για μηχανές γραφείου απαιτείται η παροχή δείγματος του προϊόντος στην αναθέτουσα αρχή για τη διεξαγωγή δοκιμών ποιότητας.	Πρακτική δοκιμασία – Εργαστηριακοί έλεγχοι

1β) Χαρτί από παρθένες ίνες νόμιμης συγκομιδής
Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Οι παρθένες ίνες ξύλου για την παραγωγή χαρτοπολτού πρέπει να προέρχονται από νόμιμες πηγές.	Πιστοποιητικά διαδικασιών σύνδεσης της πρώτης ύλης με το τελικό προϊόν (chain of custody) για τις πιστοποιημένες ως FSC, PEFC ίνες ξύλου ή κάθε άλλο ισοδύναμο αποδεικτικό μέσο γίνονται δεκτά ως απόδειξη της συμμόρφωσης. Εάν το ξύλο προέρχεται από χώρα η οποία έχει υπογράψει εθελοντική συμφωνία εταιρικής σχέσης (VPA) με την ΕΕ, η άδεια FLEGT μπορεί να χρησιμεύσει ως απόδειξη της νομιμότητας.
Το χαρτί πρέπει να είναι τουλάχιστον χωρίς χλώριο στο αρχικό στάδιο (Elemental Chlorine Free).	Τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή

2. Ηλεκτρονικοί υπολογιστές και οθόνες

Τα κριτήρια για υπολογιστές και οθόνες περιλαμβάνουν υπολογιστές και συσκευές απεικόνισης:

Σταθεροί υπολογιστές

- Επιτραπέζιοι υπολογιστές (συμπεριλαμβάνονται ενοποιημένοι επιτραπέζιοι υπολογιστές και ελαφρά τερματικά)
- Εξυπηρετητές μικρής κλίμακας
- Σταθμοί εργασίας

Συσκευές απεικόνισης

- Οθόνες υπολογιστών

Φορητοί επιτραπέζιοι μικροϋπολογιστές

- Φορητοί υπολογιστές (συμπεριλαμβάνονται οι υπολογιστές τύπου μίνι notebook)
- Φορητοί υπολογιστές με αποσπώμενη οθόνη
- Υπολογιστές-ταμπλέτες
- Φορητοί υπολογιστές «όλα σε ένα»
- Κινητά ελαφρά τερματικά

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-07-2020.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Ελάχιστες ενεργειακές επιδόσεις για υπολογιστές: Οι επιδόσεις ενεργειακών επιδόσεων των υπολογιστών πληρούν τις απαιτήσεις ενεργειακών επιδόσεων της τελευταίας έκδοσης του προτύπου Energy Star (http://www.eu-energystar.org/specifications.htm)	Ο συμμετέχων παρέχει εκθέσεις δοκιμών οι οποίες έχουν διενεργηθεί σύμφωνα με τις μεθόδους δοκιμών που ορίζονται στην τελευταία έκδοση του προτύπου Energy Star. Οι εκθέσεις αυτές παρέχονται με την ανάθεση της σύμβασης ή νωρίτερα εφόσον ζητηθούν. Μοντέλα τα οποία έχουν επιλεγεί για το Energy Star και έχουν καταχωριστεί στη βάση δεδομένων του προγράμματος θεωρείται ότι συμμορφώνονται.Οι καταχωρίσεις του Energy Star σύμφωνα με την τελευταία έκδοση στις ΗΠΑ είναι επίσης αποδεκτές, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν διενεργηθεί δοκιμές σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις ισχύος εισόδου. Προϊόντα τα οποία φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ για προσωπικούς υπολογιστές, φορητούς υπολογιστές και υπολογιστές-ταμπλέτες ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου Ι το οποίο πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνονται.

Ελάχιστες ενεργειακές επιδόσεις για οθόνες: Οι επιδόσεις ενεργειακών επιδόσεων των υπολογιστών πληρούν τις απαιτήσεις ενεργειακών επιδόσεων της τελευταίας έκδοσης του προτύπου Energy Star (http://www.eu-energystar.org/specifications.htm)	Ο συμμετέχων παρέχει εκθέσεις δοκιμών οι οποίες έχουν διενεργηθεί σύμφωνα με τις μεθόδους δοκιμών που ορίζονται στην τελευταία έκδοση του προτύπου Energy Star. Μοντέλα τα οποία έχουν επιλεγεί για το Energy Star και έχουν καταχωριστεί στη βάση δεδομένων του προγράμματος θεωρείται ότι συμμορφώνονται. Οι καταχωρίσεις του Energy Star στις ΗΠΑ είναι επίσης αποδεκτές, υπό την προϋπόθεση ότι έχουν διενεργηθεί δοκιμές σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές απαιτήσεις ισχύος εισόδου. Προϊόντα που διαθέτουν σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληρούν τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνονται.
Δήλωση για τον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του REACH: Ο συμμετέχων δηλώνει την παρουσία οποιωνδήποτε ουσιών περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του REACH και οι οποίες βρίσκονται σε συγκέντρωση μεγαλύτερη του 0,1 % (κατά βάρος) στο συνολικό προϊόν και σε καθένα από τα ακόλουθα υποσυστήματα: -Πλήρης μητρική πλακέτα (συμπεριλαμβανομένων των CPU, RAM, μονάδων γραφικών)· -Μονάδα οπτικής απεικόνισης (περιλαμβανομένων μονάδων με οπισθοφωτισμό)· -Περιβλήματα και στεφάνες· -Εξωτερικό πληκτρολόγιο, ποντίκι και/ή επιφάνεια αφής (trackpad)· -Εξωτερικά καλώδια εναλλασσόμενου και συνεχούς ρεύματος (συμπεριλαμβανομένων προσαρμογέων και πακέτων μπαταριών.	Ο συμμετέχων παρέχει δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών: Ο συμμετέχων παρέχει κατ' ελάχιστον εγγύηση δύο ετών η οποία ισχύει από την παράδοση του προϊόντος. Η εγγύηση αυτή καλύπτει την επισκευή ή αντικατάσταση και περιλαμβάνει συμφωνία παροχής υπηρεσιών με επιλογή παραλαβής και επιστροφής ή επιτόπου επισκευής. Η εγγύηση εγγυάται ότι τα προϊόντα συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της σύμβασης χωρίς επιπλέον κόστος. Περιλαμβάνεται επίσης η κάλυψη ελαττωμάτων των μπαταριών .	Ο συμμετέχων υποβάλλει γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.

Δυνατότητα επισκευής και αντικατάστασης κατασκευαστικών στοιχείων και μερών: **Α) Συνεχής διαθεσιμότητα ανταλλακτικών:** Ο συμμετέχων εγγυάται τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, συμπεριλαμβανομένων κατ'ελάχιστον αυτών που ορίζονται στο κριτήριο TS5β), για τρία τουλάχιστον χρόνια από την ημερομηνία αγοράς. **Β) Σχεδιασμός με γνώμονα τη δυνατότητα επισκευής:** Εφόσον έχει εφαρμογή, τα ακόλουθα μέρη είναι εύκολα προσβάσιμα και μπορούν να αντικατασταθούν με τη χρήση ευρέως διαθέσιμων εργαλείων, όπως κατσαβίδια, σπάτουλες, λαβίδες ή τσιμπίδες): Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές: (i) HDD/SSD, (ii) Μνήμη, (iii) Επαναφορτιζόμενη μπαταρία Οθόνες: (i) Συγκρότημα οθόνης και μονάδες οπισθοφωτισμού υγρών κρυστάλλων (LCD), (ii) Πλακέτες τυπωμένου κυκλώματος ισχύος και ελέγχου, (iii) Βάσεις (δεν συμπεριλαμβάνονται οι ενσωματωμένες στο περίβλημα). Οι υπολογιστές-ταμπλέτες και οι φορητοί υπολογιστές με αποσπώμενη οθόνη εξαιρούνται όσον αφορά τα μέρη υπολογιστών i) και ii). Ο συμμετέχων παρέχει σαφείς οδηγίες αποσυναρμολόγησης και επισκευής, ώστε να καταστεί δυνατή η μη καταστρεπτική αποσυναρμολόγηση προϊόντων για τον σκοπό της αντικατάστασης βασικών κατασκευαστικών στοιχείων ή μερών για αναβαθμίσεις ή επισκευές. Οι οδηγίες θα είναι διαθέσιμες σε έντυπη μορφή ή μέσω της ιστοσελίδας του κατασκευαστή. **Γ) Ευκολία αντικατάστασης επαναφορτιζόμενων μπαταριών:** Οι επαναφορτιζόμενες μπαταρίες δεν είναι κολλημένες ή συγκολλημένες σε φορητά προϊόντα. Είναι δυνατή η αντικατάσταση της επαναφορτιζόμενης μπαταρίας από επαγγελματία χρήστη ή πάροχο υπηρεσιών επισκευής.Στις οδηγίες χρήσης ή στον δικτυακό τόπο του κατασκευαστή παρέχονται οδηγίες για τον τρόπο αφαίρεσης των πακέτων επαναφορτιζόμενων μπαταριών.	Α) Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση ότι συμβατά ανταλλακτικά, συμπεριλαμβανομένων των επαναφορτιζόμενων μπαταριών (εφόσον έχει εφαρμογή), θα είναι διαθέσιμα στην αναθέτουσα αρχή ή μέσω παρόχου υπηρεσιών. Εξοπλισμός ο οποίος φέρει οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνεται. Β) Ο συμμετέχων παρέχει εγχειρίδιο το οποίο περιλαμβάνει αναλυτικό διάγραμμα της συσκευής και στο οποίο απεικονίζονται τα μέρη που μπορούν να προσπελαστούν και να αντικατασταθούν, καθώς και τα απαιτούμενα εργαλεία. Επίσης παρέχεται επιβεβαίωση για τα μέρη που καλύπτονται από συμφωνίες παροχής υπηρεσιών στο πλαίσιο της εγγύησης. Εξοπλισμός ο οποίος φέρει οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνεται. Γ) Ο συμμετέχων απεικονίζει τον τρόπο τοποθέτησης της μπαταρίας στο προϊόν, τα βήματα που απαιτούνται για την αφαίρεση, καθώς και τις σημάνσεις του καλύμματος. Παρέχεται επίσης αντίγραφο των σχετικών οδηγιών χρήσης. Η αναθέτουσα αρχή διατηρεί το δικαίωμα να ζητήσει οπτική εξέταση μιας τυχαίας επιλογής των υπό προμήθεια προϊόντων. Εξοπλισμός ο οποίος φέρει οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνεται.

Σήμανση για τα πλαστικά περιβλήματα, τα περικαλύμματα και τις στεφάνες: Τα εξωτερικά πλαστικά περιβλήματα, τα περικαλύμματα και οι στεφάνες βάρους άνω των 100 γραμμαρίων και εμβαδού επιφανείας άνω των 50 cm2 φέρουν σήμανση κατά τα πρότυπα ISO 11469 και ISO 1043-1.	Ο συμμετέχων αναφέρει τα πλαστικά μέρη κατά το βάρος τους, την πολυμερή σύνθεση και τη σήμανση κατά τα πρότυπα ISO 11469 και ISO 1043. Οι διαστάσεις και η θέση της σήμανσης απεικονίζονται οπτικά. Εξοπλισμός ο οποίος φέρει οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 και πληροί τις προβλεπόμενες απαιτήσεις θεωρείται ότι συμμορφώνεται.

3. Εξοπλισμός απεικόνισης (εκτυπωτές, σαρωτές, πολυμηχανήματα φωτοαντιγραφής, εκτύπωσης και σάρωσης)

Η ομάδα προϊόντων «εξοπλισμός απεικόνισης» περιλαμβάνει προϊόντα τα οποία διατίθενται στην αγορά για επαγγελματική ή οικιακή χρήση, ή και τα δύο, και των οποίων η λειτουργία είναι μία ή και οι δύο από τις ακόλουθες:
α) παράγουν εκτυπωμένες εικόνες με μορφή έντυπων εγγράφων ή φωτογραφιών μέσω μιας διαδικασίας σήμανσης είτε από ψηφιακές εικόνες, που παρέχονται από μια διεπαφή δικτύου/κάρτας, είτε από έντυπο μέσω διαδικασίας σάρωσης/αντιγραφής,
β) παράγουν ψηφιακές εικόνες από έντυπο μέσω διαδικασίας σάρωσης/αντιγραφής.

Τα κριτήρια δεν καλύπτουν τους ακόλουθους τύπους προϊόντων: συσκευές φαξ, ψηφιακούς πολυγράφους (digital duplicators), συσκευές γραμματοσήμανσης (mailing machines).
Ο εξοπλισμός απεικόνισης μπορεί να ταξινομηθεί ανά τύπο και αυτοί οι διαφορετικοί τύποι περιλαμβάνονται στο πεδίο των κριτηρίων:

1. **Εκτυπωτής**: Ένα προϊόν του οποίου η κύρια λειτουργία είναι η παραγωγή χαρτιού από ηλεκτρονική είσοδο. Ένας εκτυπωτής μπορεί να λαμβάνει πληροφορίες από υπολογιστές ενός χρήστη ή σε δίκτυο ή από άλλες συσκευές εισόδου (π.χ. ψηφιακές φωτογραφικές μηχανές). Αυτός ο ορισμός προορίζεται να καλύψει προϊόντα που διατίθενται στην αγορά ως εκτυπωτές και εκτυπωτές που μπορούν να αναβαθμιστούν στο πεδίο για να ανταποκρίνονται στον ορισμό μιας πολυλειτουργικής συσκευής (πολυμηχανήματα, multifunctional device MFD).
2. **Φωτοαντιγραφικό μηχάνημα:** Ένα προϊόν του οποίου η μοναδική λειτουργία είναι να παράγει διπλότυπα χαρτιού από πρωτότυπα χαρτιού. Αυτός ο ορισμός προορίζεται να καλύψει προϊόντα που διατίθενται στην αγορά ως φωτοαντιγραφικά και αναβαθμίσιμα ψηφιακά φωτοαντιγραφικά (UDCs).
3. **Πολυμηχάνημα (MFD):** Ένα προϊόν που εκτελεί δύο ή περισσότερες από τις βασικές λειτουργίες ενός εκτυπωτή, σαρωτή, φωτοαντιγραφικού ή φαξ. Ένα MFD μπορεί να έχει έναν φυσικό ενσωματωμένο παράγοντα μορφής ή μπορεί να αποτελείται από έναν συνδυασμό λειτουργικά ενσωματωμένων στοιχείων. Η λειτουργικότητα αντιγραφής MFD θεωρείται ότι διαφέρει από τη λειτουργία αντιγραφής ευκολίας ενός φύλλου που προσφέρεται μερικές φορές από μηχανήματα φαξ. Αυτός ο ορισμός περιλαμβάνει προϊόντα που διατίθενται στο εμπόριο ως MFD και «προϊόντα πολλαπλών λειτουργιών» (MFP).
4. **Σαρωτής:** Ένα προϊόν του οποίου η κύρια λειτουργία είναι η μετατροπή πρωτοτύπων χαρτιού σε ηλεκτρονικές εικόνες που μπορούν να αποθηκευτούν, να επεξεργαστούν, να μετατραπούν ή να μεταδοθούν, κυρίως σε περιβάλλον προσωπικών υπολογιστών. Αυτός ο ορισμός προορίζεται να καλύψει προϊόντα που διατίθενται στην αγορά ως σαρωτές
5. **Επαγγελματικό προϊόν απεικόνισης:** Εκτυπωτής ή MFD που διατίθεται στο εμπόριο όπως προορίζεται για την παραγωγή παραδοτέων για πώληση, με τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:
   α) υποστηρίζει χαρτί με βάρος μεγαλύτερο ή ίσο με 141 g/m^2,
   β) με δυνατότητα A3,
   γ) εάν το προϊόν είναι μονοχρωματικό , μονόχρωμη ταχύτητα προϊόντος ίση ή μεγαλύτερη από 86 ipm,
   δ) εάν το προϊόν είναι έγχρωμο, έγχρωμη ταχύτητα προϊόντος ίση ή μεγαλύτερη από 50 ipm,
   ε) ανάλυση εκτύπωσης 600 x 600 κουκκίδες ανά ίντσα ή μεγαλύτερη για κάθε χρώμα,
   στ) βάρος του βασικού μοντέλου μεγαλύτερο από 180 kg
   και πέντε από τις ακόλουθες πρόσθετες δυνατότητες για έγχρωμα προϊόντα ή τέσσερα για μονοχρωματικά προϊόντα, που περιλαμβάνονται ως βασικός εξοπλισμός ή ως αξεσουάρ:
   ζ) χωρητικότητα χαρτιού ίση ή μεγαλύτερη από 8.000 φύλλα
   η) ψηφιακή μπροστινή πλευρά (DFE)
   θ) διάτρηση οπών,

ι) τέλεια πρόσδεση ή δέσιμο δακτυλίου (ή παρόμοια, όπως ταινία ή σύρμα, αλλά όχι συρραφή συρραφής)
ια) δυναμική μνήμη τυχαίας προσπέλασης (DRAM) ίση ή μεγαλύτερη από 1.024 MB.
ιβ) πιστοποίηση χρώματος τρίτου μέρους (π.χ. IDEAlliance Digital Press Certification, FOGRA Validation Printing System Certification ή Japan ColourDigital Printing Certification, εάν το προϊόν είναι έγχρωμο) και
ιγ) συμβατό με επικαλυμμένο χαρτιού (coated paper).
Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που είχε προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-7-2020.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Διαχείριση ποιότητας και περιβαλλοντική διαχείριση	Πιστοποιητικά διαχείρισης ποιότητας ISO 9001 και συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO14001 της κατασκευάστριας εταιρίας
Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH	Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.
Ασφαλής συλλογή, εξυγίανση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού	Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [ΑΗΗΕ, WasteElectricalandElectronicEquipment (WEEE)], ((ν.2939/2001 (Α΄ 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών για τουλάχιστον δύο έτη.	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση για τουλάχιστον δύο έτη σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.
Μειωμένη κατανάλωση ενέργειας	Πιστοποίηση EnergyStar, TUV Energy Efficiency ή ισοδύναμη στην αντίστοιχη έκδοση για πολυμηχανήματα, εκτυπωτές, σαρωτές. Τεχνικό φυλλάδιο ή βεβαίωση κατασκευαστή.
Εκτύπωση και σάρωση διπλής όψης (για πολυμηχανήματα και εκτυπωτές). Ο εξοπλισμός απεικόνισης πρέπει να διαθέτει μονάδα αυτόματης εκτύπωσης /αντιγραφής διπλής όψης.	Τεχνικό φυλλάδιο ή βεβαίωση κατασκευαστή.

Ο εξοπλισμός απεικόνισης πρέπει να προσφέρει ως τυπικό χαρακτηριστικό την αυτόματη δυνατότητα εκτύπωσης δύο ή περισσότερων σελίδων ενός εγγράφου σε ένα φύλλο χαρτιού.	Ο προσφέρων πρέπει να παρέχει τεκμηρίωση που δηλώνει ότι πληρούται η απαίτηση. Τα προϊόντα που διαθέτουν σχετικό οικολογικό σήμα τύπου 1 που πληροί τις αναφερόμενες απαιτήσεις θα θεωρείται ότι συμμορφώνονται.

4. Λαμπτήρες LED εσωτερικού φωτισμού

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που είχε προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της το 2017.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Οι λαμπτήρες LED (αντικατάστασης για υπάρχουσες εγκαταστάσεις και για νέες και ανακαινισμένες εγκαταστάσεις) θα έχουν φωτεινή απόδοση ισοδύναμη ή μεγαλύτερη από την ελάχιστη απόδοση της ενεργειακής τάξης Α.	Ετικέτα λαμπτήρα της οριζόμενης ενεργειακής τάξης ή καλύτερης. Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου Ι θεωρείται ότι συμμορφώνονται, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω οικολογικό σήμα πληροί τις απαιτήσεις που απαριθμούνται ανωτέρω. Θα γίνουν αποδεκτά άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα όπως η δήλωση απόδοσης λαμπτήρα του κατασκευαστή (lumens ανά Watt) και ο υπολογισμός από τον οποίο θα προκύπτει ότι ισοδυναμεί ή υπερβαίνει την ελάχιστη τιμή για την οριζόμενη ενεργειακή τάξη.
Οι λαμπτήρες LED (αντικατάστασης για υπάρχουσες εγκαταστάσεις και για νέες και ανακαινισμένες εγκαταστάσεις) δεν πρέπει να έχουν διάρκεια ζωής μικρότερη από 20000h.	Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου Ι θεωρείται ότι συμμορφώνονται, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω οικολογικό σήμα πληροί τις απαιτήσεις που απαριθμούνται ανωτέρω. Θα γίνονται δεκτά και άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα όπως το αποτέλεσμα της δοκιμής διάρκειας ζωής λαμπτήρων σύμφωνα με τη διαδικασία δοκιμών του προτύπου EN 50285.
Απαιτήσεις που αφορούν τη συσκευασία: Απαγορεύεται η χρήση πολυστρωματικών (επικολλητών) υλικών και σύνθετων πλαστικών υλών. Όταν χρησιμοποιούνται χαρτοκιβώτια και κυψελωτά χαρτοκιβώτια, πρέπει να είναι κατασκευασμένα κατά 50% από ανακυκλωμένα υλικά. Όταν χρησιμοποιούνται πλαστικές ύλες, αυτές είναι κατασκευασμένες κατά 50% από ανακυκλωμένα υλικά.	Τα προϊόντα που φέρουν οικολογικό σήμα τύπου Ι θεωρείται ότι συμμορφώνονται, με την προϋπόθεση ότι το εν λόγω οικολογικό σήμα πληροί τις απαιτήσεις που απαριθμούνται ανωτέρω. Άλλα κατάλληλα αποδεικτικά μέσα θα πρέπει επίσης να γίνονται αποδεκτά, όπως για παράδειγμα γραπτά αποδεικτικά στοιχεία από τον ανάδοχο ότι πληρούνται οι απαιτήσεις.
Ο προσφέρων πρέπει να παράσχει οδηγίες όσον αφορά τον τρόπο αντικατάστασης των λαμπτήρων.	Ο προσφέρων πρέπει να παράσχει γραπτές οδηγίες στην αναθέτουσα αρχή.
Εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης	Πιστοποιητικά συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO14001 της κατασκευάστριας εταιρίας.
Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH	Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.

Ασφαλής συλλογή, εξυγίανση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού.	Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [ΑΗΗΕ, Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE)], (ν.2939/2001 (Α΄ 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.

5. Κλιματιστικά μηχανήματα

Η ομάδα προϊόντων «κλιματιστικά μηχανήματα» περιλαμβάνει προϊόντα τα οποία διατίθενται στην αγορά ως επιτοίχια κλιματιστικά μηχανήματα διαιρούμενου τύπου (split type).

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που είχε προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της το 2017 και κάποια εθνικά κριτήρια.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Εφαρμογή συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης	Πιστοποιητικά συστήματος περιβαλλοντικής διαχείρισης κατά EMAS ή ISO 14001 της κατασκευάστριας εταιρίας
Μειωμένη κατανάλωση ενέργειας	• Πιστοποιήσεις ενεργειακής κατανάλωσης ENERGYSTAR, TUV Energy Efficiency. • Λειτουργία εξοικονόμησης ενέργειας (πχ. ECO) • Τύπος Inverter με Ενεργειακή Σήμανση: Ενεργειακή Κλάση A+ (μέση εποχή θέρμανσης) (στη θέρμανση) ή ανώτερη και A++ (στην ψύξη) ή ανώτερη
Περιορισμός των επιπέδων επικίνδυνων ουσιών που περιέχονται	Ψυκτικό υγρό: R410A, R32 ή άλλο ψυκτικό μέσο της κατηγορίας των υδρογονανθράκων, που δεν έχει απαγορευθεί η χρήση του.
Δήλωση για τον κατάλογο ουσιών του Κανονισμού REACH	Πιστοποίηση σύμφωνα με την Οδηγία RoHS. Δήλωση με την οποία γνωστοποιεί συγκεκριμένες ουσίες οι οποίες είναι παρούσες.
Ασφαλής συλλογή, εξυγίανση, επαναχρησιμοποίηση και ανακύκλωση εξοπλισμού	Ο προμηθευτής οφείλει να συμμετέχει σε εγκεκριμένο σύστημα εναλλακτικής διαχείρισης αποβλήτων ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού [ΑΗΗΕ, Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE)], (ν.2939/2001 (Α΄ 179), Οδηγία 2002/96/Ε.Κ. (L 37)). Στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν είναι εγγεγραμμένος στο ανωτέρω σύστημα ως παραγωγός, αλλά είναι διανομέας (διακινητής) ηλεκτρικού και ηλεκτρονικού εξοπλισμού (ΗΗΕ), σύμφωνα με τους ορισμούς στο προαναφερόμενο νομικό πλαίσιο, τότε στην τεχνική του προσφορά δηλώνει ποιος είναι ο παραγωγός των ΗΗΕ και υποβάλλει τη σχετική βεβαίωση του παραγωγού.
Εγγύηση και συμφωνίες παροχής υπηρεσιών	Γραπτή δήλωση ότι τα υπό προμήθεια προϊόντα συνοδεύονται από εγγύηση σε συμμόρφωση με τις προδιαγραφές της σύμβασης και τις απαιτήσεις παροχής υπηρεσιών.

6. Λιπαντικά

Τα λιπαντικά (ορυκτέλαια/αναγεννημένα ορυκτέλαια ή βιοαποικοδομήσιμα) χρησιμοποιούνται σε κινητήρες για τη μείωση της τριβής, πρόσφυσης, απαγωγή θερμότητας, ελάττωση φθοράς ή διάβρωσης, όταν εφαρμόζονται σε μια επιφάνεια ή εισάγονται ανάμεσα σε δύο επιφάνειες που βρίσκονται σε σχετική κίνηση μεταξύ τους, ή μεταδίδουν μηχανική ισχύ, σύμφωνα με απόφαση (ΕΕ) 2018/1702 της 8ης Νοεμβρίου 2018.

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για τις οικολογικές δημόσιες συμβάσεις στον τομέα των οδικών μεταφορών και στη συντήρηση δημόσιων χώρων.

Α. Αναγεννημένα λιπαντικά

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Η ανακύκλωση και η αναγέννηση των χρησιμοποιημένων λιπαντικών θα πρέπει να γίνεται με τη μέθοδο της απόσταξης υπό κενό-υδρογόνωση, εφαρμόζοντας συγχρόνως την οδηγία 2010/75/ΕC της ΕΕ για χρήση των Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών BAT (Best Available Techniques/Technology) περί βιομηχανικών εκπομπών.	Τα αναγεννημένα βασικά έλαια οφείλουν να καλύπτουν τις ίδιες προδιαγραφές με τα πρωτογενή βασικά ορυκτέλαια, δηλ. να έχουν τις ίδιες φυσικοχημικές ιδιότητες (π.χ. Ιξώδες, Σημείο Ανάφλεξης, Οσμή, κλπ). Ο προμηθευτής οφείλει να προσκομίσει όλα τα διαθέσιμα στοιχεία για τις διαδικασίες που ακολουθεί στη παραγωγή των αναγεννημένων λιπαντικών για την αποφυγή και, όταν αυτό δεν είναι δυνατόν, τη μείωση των εκπομπών στην ατμόσφαιρα, τα ύδατα και το έδαφος, καθώς και για την πρόληψη της παραγωγής αποβλήτων, ώστε να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας του περιβάλλοντος.
Για την εγγύηση της καταλληλόλητας του προσφερόμενου λιπαντικού απαιτείται τεχνικός φάκελος της εταιρίας.	Ο τεχνικός φάκελος θα πρέπει να περιέχει όλες τις τεχνικές πληροφορίες για το προσφερόμενο λιπαντικό, και οι οποίες θα πρέπει να είναι σύμφωνες με τις απαιτήσεις του κατασκευαστή του οχήματος /μηχανήματος, για τη χρήση του οποίου προορίζονται, όπως συμβαίνει όταν το λιπαντικό που προσφέρεται δεν περιέχει αναγεννημένο έλαιο. Θα αναφέρεται επίσης το ποσοστό του αναγεννημένου ελαίου που περιέχεται στο προσφερόμενο λιπαντικό.
Καταχώρηση των αναγεννημένων βασικών ελαίων σύμφωνα με τον κανονισμό REACH, όπως συμβαίνει και με τα πρωτογενή ορυκτέλαια.	Απαιτείται πιστοποιητικό του Γενικού Χημείου του Κράτους, όπου θα αναφέρεται η ένταξη του αναγεννημένου λιπαντικού στον κανονισμό REACH.

Β. Βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά

Ως Βιοαποικοδομήσιμα ορίζονται τα λιπαντικά που πληρούν το κριτήριο 3 της ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΕ2018/1702 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ της 8ης Νοεμβρίου 2018 για τον καθορισμό των κριτηρίων απονομής του οικολογικού σήματος της ΕΕ σε λιπαντικά.

Για τα εκτελούμενα στο πλαίσιο των δημοσίων συμβάσεων έργα (όπως οδικά έργα, λιμενικά έργα, έργα υποδομών, κ.ά.) σε περιοχές που τελούν υπό καθεστώς προστασίας, τα οποία περιλαμβάνουν τη χρήση λιπαντικών ελαίων/ γράσων σε συγκεκριμένα μηχανήματα και υφίσταται κίνδυνος διαρροής τους στο έδαφος, ή στα εσωτερικά, επιφανειακά, μεταβατικά, παράκτια και υπόγεια ύδατα, απαιτείται η χρήση λιπαντικών που να καλύπτουν τις ελάχιστες προδιαγραφές περιβαλλοντικών κριτηρίων ανά κατηγορία λιπαντικού ελαίου/ γράσου, όπως ορίζονται στον παρακάτω πίνακα:

Κατηγορία Λιπαντικού	**Περιβαλλοντικό κριτήριο αποδοχής πιστοποιημένο από διακριβωμένο εργαστήριο**
Υδραυλικά λιπαντικά (Hydraulic oils)	• Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%, • οικολογικό σήμα της ΕΕ (κατά προτίμηση) ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I*
Βαλβολίνες (Gear Oils & Open Gear Oils)	• Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%
Αξονικά Λιπαντικά Πλοίων (Stern Tube Oils)	• Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%, • οικολογικό σήμα της ΕΕ (κατά προτίμηση) ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I
Υδραυλικά Λιπαντικά Υδρο-Τουρμπινών	• Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%, • οικολογικό σήμα της ΕΕ (κατά προτίμηση) ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I
Αλυσοπρίονων (Chainsaw Oil)	• Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%
Λιπαντικών για συμπιεστές και πνευματικά εργαλεία (Compressor Oils)	• Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%
Λιπαντικά για μετασχηματιστές και δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας (Transformer Oils)	• Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>80%
Λιπαντικά για εξωλέμβιες δίχρονες μηχανές (2T-Outboard Engine Oil)	• Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το προτυπο OECD 301 B>60% • οικολογικό σήμα της ΕΕ (κατά προτίμηση) ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου I
Γράσο	• Βιοαποικοδόμηση σύμφωνα με το πρότυπο OECD 301 B>60%

Στις μηχανές θα επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται αναγεννημένα και/ή βιοαποικοδομήσιμα λιπαντικά, κατά περίπτωση, σε ποσοστά που ορίζονται από την παρούσα.

Σε περίπτωση που δεν υπάρχει διαθέσιμο προϊόν των παραπάνω κατηγοριών που να ικανοποιεί / πληροί τις απαιτήσεις απόδοσης / προδιαγραφών του κατασκευαστή του εξοπλισμού (ακόμη και τις ελάχιστες), προτεραιότητα θα πρέπει να δίνεται στην τήρηση των προδιαγραφών λίπανσης έναντι των απαιτήσεων για βιο-αποικοδομησιμότητα του λιπαντικού.

**Ο Διεθνής Οργανισμός Τυποποίησης (ISO) αναγνωρίζει τρεις τύπους οικολογικής σήμανσης. Τα οικολογικά σήματα τύπου Ι είναι αυτά που βασίζονται στα κριτήρια ελέγχου τρίτων οργανισμών με βάση την ανάλυση κύκλου ζωής ενός προϊόντος και απονέμονται από ανεξάρτητους οργανισμούς σε παραγωγούς και κατασκευαστές που αποδεδειγμένα χρησιμοποιούν πρακτικές και πρώτες ύλες «φιλικές προς το περιβάλλον» με σκοπό τα προϊόντα τους να διαφοροποιηθούν σημαντικά έναντι ανταγωνιστικών προϊόντων στον ίδιο κλάδο*

7. Μεταφορικά μέσα (οχήματα και υπηρεσίες μεταφοράς)

Η ομάδα προϊόντων «Μεταφορικά μέσα» περιλαμβάνει τα οχήματα και τις υπηρεσίες μεταφοράς που υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής της Οδηγίας (ΕΕ) 2019/1161 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/33/ΕΚ σχετικά με την προώθηση καθαρών και ενεργειακώς αποδοτικών οχημάτων οδικών μεταφορών. Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για την κατηγορία αυτή θεωρούνται οι ελάχιστες απαιτήσεις που θέτει η Οδηγία (ΕΕ) 2019/1161.

Πίνακας 2: Όρια εκπομπών για καθαρά ελαφρά οχήματα

Κατηγορίες οχημάτων	Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2025		Από την 1η Ιανουαρίου 2026	
	CO_2 g/km	RDE εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων (1) ως ποσοστό των ορίων εκπομπών (2)	CO_2 g/km	RDE εκπομπές ατμοσφαιρικών ρύπων (1) ως ποσοστό των ορίων εκπομπών (2)
M_1	50	80 %	0	α.α.
M_2	50	80 %	0	α.α.
N_1	50	80 %	0	α.α.

(1) Δηλωθείσες μέγιστες τιμές εκπομπών υπό πραγματικές συνθήκες οδήγησης (RDE) σωματιδίων σε αριθμό σωματιδίων (PN) ανά χιλιόμετρο και οξειδίων του αζώτου (NOx) σε mg/km όπως αναφέρονται στο σημείο 48.2 του πιστοποιητικού συμμόρφωσης, όπως περιγράφεται στο παράρτημα IX της οδηγίας 2007/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (*) τόσο για πλήρεις όσο και για αστικές διαδρομές RDE.

(2) Τα ισχύοντα όρια εκπομπών προβλέπονται στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 715/2007 ή στους κανονισμούς που τον διαδέχθηκαν.

(*) Οδηγία 2007/46/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Σεπτεμβρίου 2007, για τη θέσπιση πλαισίου για την έγκριση των μηχανοκίνητων οχημάτων και των ρυμουλκουμένων τους, και των συστημάτων, κατασκευαστικών στοιχείων και χωριστών τεχνικών μονάδων που προορίζονται για τα οχήματα αυτά (Οδηγία — πλαίσιο) (ΕΕ L 263 της 9.10.2007, σ. 1).

8. Οδοφωτισμός και σηματοδότες κυκλοφορίας

Οδικός φωτισμός: Τα κατωτέρω κριτήρια καλύπτουν την προμήθεια εξοπλισμού φωτισμού για:

- οδικό φωτισμό σε νέες εγκαταστάσεις φωτισμού

- τοποθέτηση φωτιστικών σωμάτων σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις φωτισμού

- τοποθέτηση διαφορετικών φωτεινών πηγών ή διατάξεων ελέγχου σε υφιστάμενα φωτιστικά σώματα ή

- απλή αντικατάσταση φωτεινών πηγών, λαμπτήρων ή φωτιστικών σωμάτων με όμοια προϊόντα σε υφιστάμενες εγκαταστάσεις φωτισμού.

Σύμφωνα με το πρότυπο EN 13201-1, ο όρος «οδικός φωτισμός» αναφέρεται σε σταθερές εγκαταστάσεις φωτισμού που προορίζονται να παρέχουν καλή ορατότητα στους χρήστες εξωτερικών χώρων κυκλοφορίας κατά τις ώρες του σκότους, συμβάλλοντας στην οδική ασφάλεια, τη ροή της κυκλοφορίας και τη δημόσια ασφάλεια.

Εξαιρούνται ρητώς οι εγκαταστάσεις φωτισμού για σήραγγες, σταθμούς διοδίων, διώρυγες και θυροφράγματα, ιδιωτικούς χώρους στάθμευσης αυτοκινήτων, εμπορικούς ή βιομηχανικούς εξωτερικούς χώρους, αθλητικές εγκαταστάσεις, μνημεία και προσόψεις κτιρίων.

Οι κατωτέρω τεχνικοί ορισμοί παρατίθενται ως συνδρομή για την εφαρμογή των κριτηρίων:

- «απόδοση φωτιστικού σώματος»: ο λόγος της φωτεινής ισχύος από το φωτιστικό (σε lumen) προς την κατανάλωση ισχύος (σε Watt).
- «σηματοδότες κυκλοφορίας»: περιλαμβάνονται κόκκινα, κίτρινα και πράσινα φωτεινά σήματα οδικής κυκλοφορίας με διαφράγματα 200 mm και 300 mm, σύμφωνα με το πρότυπο EN 12368. Τα φορητά φωτεινά σήματα αποκλείονται ρητώς.

Γενική απαίτηση αποτελεί η εναρμόνιση με το πρότυπο ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-05-07-02-00:2018 για ιστούς φωτισμού και φωτιστικά σώματα (B’ 4607/2019). Επιπλέον ισχύει η ΤΟΤΕΕ 2018 «Σχεδιασμός και έλεγχος εγκαταστάσεων φωτισμού» (http://portal.tee.gr/portal/page/portal/SCIENTIFIC_WORK/tech_odigies_totee/totee_odofotismou_Layout%201.pdf) .

Ειδικότερα για τους λαμπτήρες τεχνολογίας LED, σύμφωνα με τα παραπάνω, απαιτείται η εναρμόνιση των φωτεινών πηγών και του φωτιστικού με τα πρότυπα LM-80-08 και TM-21-11 (έχουν επικαιροποιηθεί με τα πρότυπα LM-84 και TM-28). Για τύπους λαμπτήρων οι οποίοι δεν αναφέρονται στο πρότυπο ΕΛΟΤ ΤΠ 1501-05-07-02-00:2018, απαιτείται η εναρμόνιση με τα αντίστοιχα εθνικά ή/και ευρωπαϊκά πρότυπα.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020). Η παρούσα προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα. Η σειρά των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν αντανακλά κατ’ ανάγκην τη σειρά της σπουδαιότητάς τους:

Βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις στη διάρκεια του κύκλου ζωής του οδικού φωτισμού	Προτεινόμενη προσέγγιση της ΕΕ για τις ΠΔΣ όσον αφορά τον οδικό φωτισμό
✓ Εκπομπές CO_2 και άλλων αερίων θερμοκηπίου ως αποτέλεσμα της κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος κατά τη χρήση του οδικού φωτισμού. ✓ Εκπομπή αερίων οξίνισης ως αποτέλεσμα της κατανάλωσης ηλεκτρικού ρεύματος κατά τη χρήση του οδικού φωτισμού. ✓ Περιορισμός της ορατότητας των άστρων λόγω της προς τα άνω εκπεμπόμενης φωτεινής ισχύος από φωτιστικά σώματα χωρίς κάλυμμα και της αντανάκλασης από το έδαφος. ✓ Αποδιοργάνωση της συμπεριφοράς των νυκτόβιων ειδών με δυνητικά δυσμενείς επιπτώσεις για τη βιοποικιλότητα, ιδίως από το κυανό φως. ✓ Μη αποδοτική χρήση πόρων σε περιπτώσεις στις οποίες απαιτείται αντικατάσταση προϊόντων ή εξαρτημάτων πριν από το τέλος της δηλωμένης διάρκειας ζωής τους λόγω, π.χ., της χρήσης τσιπ LED κατώτερης ποιότητας (και τιμής) και των δυσκολιών στην επισκευή ή λόγω κακής εγκατάστασης.	✓Προμήθεια φωτιστικών σωμάτων, λαμπτήρων ή φωτεινών πηγών που υπερβαίνουν τις ελάχιστες τιμές απόδοσης για τα φωτιστικά σώματα. ✓Ενθάρρυνση της χρήσης εξοπλισμού ρύθμισης και μετρήσεων της έντασης φωτισμού προκειμένου να διασφαλίζεται ότι η κατανάλωση ενέργειας μιας συγκεκριμένης εγκατάστασης φωτισμού μπορεί να βελτιστοποιείται και να παρακολουθείται σε πραγματικό χρόνο. ✓Επιβολή υποχρέωσης για όλα τα φωτιστικά σώματα να έχουν μηδενικό (0,0) ποσοστό προς τα άνω εκπεμπόμενης φωτεινής ισχύος (Upward Light Output Ratio, RULO) και, συνολικά, διασφάλιση ότι το 97 % του φωτός προσπίπτει προς τα κάτω υπό γωνία 75,5° προς την κατακόρυφο με στόχο τη μείωση της οπτικής όχλησης και της θάμβωσης. ✓Ενθάρρυνση της υποχρεωτικής ρύθμισης έντασης φωτισμού σε χώρους που αποτελούν αντικείμενο ανησυχίας και θέσπιση ορίων στην αναλογία του κυανού φωτός (δείκτης G) σε λαμπτήρες/φωτιστικά σώματα. ✓Προμήθεια ανθεκτικού και κατάλληλου εξοπλισμού οδικού φωτισμού με δυνατότητα επισκευής, ο οποίος καλύπτεται από εγγύηση ή εκτεταμένη εγγύηση. ✓Καθορισμός ελάχιστων απαιτήσεων για τον υπεύθυνο έγκρισης της εγκατάστασης φωτισμού.

Επισημαίνεται ότι ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στα στοιχειώδη και αναλυτικά κριτήρια για την απόδοση του φωτιστικού σώματος, για τη θερμοκρασία χρώματος λαμπτήρα/φωτεινής πηγής, καθώς και για τη διάρκεια ζωής των λαμπτήρων/φωτεινών πηγών και φωτιστικών σωμάτων, ανάλογα με την επιλογή σεναρίου σχεδιασμού της εγκατάστασης[36].

36 https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/tbr/190125_JRC115406_eugpp_road_lighting_technical_report.pdf

9. Έπιπλα

Η κατηγορία προϊόντων «έπιπλα» αναφέρεται στα έπιπλα γραφείου και περιλαμβάνει τις ελεύθερες ή εντοιχισμένες μονάδες των οποίων η πρωταρχική λειτουργία είναι η αποθήκευση, τοποθέτηση ή ανάρτηση αντικειμένων και/ή η παροχή επιφανειών όπου οι χρήστες μπορούν να αναπαύονται, να κάθονται, να μελετούν ή να εργάζονται, για χρήση σε εσωτερικούς ή σε εξωτερικούς χώρους.
Τα κριτήρια διακρίνονται σε τρεις ευρείες ενότητες, ανάλογα με το αντικείμενο της σύμβασης:
Α) υπηρεσίες αναπαλαίωσης υφιστάμενων χρησιμοποιημένων επίπλων,
Β) προμήθεια καινούριων ειδών επίπλωσης
Γ) προμήθεια υπηρεσιών τέλους ζωής των επίπλων.
Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-7-2020.

Α) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για συμβάσεις παροχής υπηρεσιών αναπαλαίωσης υφιστάμενων χρησιμοποιημένων επίπλων.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Απαιτήσεις αναπαλαίωσης Ο συμμετέχων αναπαλαιώνει τα είδη επίπλωσης που παρέχει η αναθέτουσα αρχή σύμφωνα με τις προβλεπόμενες απαιτήσεις. Ανάλογα με το είδος των επίπλων προς αναπαλαίωση και την κατάσταση των υφιστάμενων επίπλων, η δημόσια αρχή παρέχει όσο το δυνατόν περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις εργασίες που πρέπει να διενεργηθούν (λ.χ. επαναψεκασμός των μεταλλικών μερών, επισκευή και/ή επαναφινίρισμα ξύλινων επιφανειών, επανεπένδυση ταπετσαρίας, μετατροπές γραφείων κλπ.).	Ο συμμετέχων παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με τις εργασίες αναπαλαίωσης που πρέπει να διενεργηθούν.
Ανθεκτικά καλύμματα ταπετσαρίας (ισχύει μόνο για ταπετσαρισμένα έπιπλα) (Το εν λόγω κριτήριο εφαρμόζεται μόνον όταν οι εργασίες αναπαλαίωσης περιλαμβάνουν την εισαγωγή ή αντικατάσταση καλυμμάτων ταπετσαρίας). Ο συμμετέχων χρησιμοποιεί καλυπτικά υλικά ταπετσαρίας, τα οποία μπορεί να βασίζονται στο δέρμα, σε προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας ή επιχρισμένα υφάσματα.	Τα υλικά ταπετσαρίας που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για υφάσματα, όπως θεσπίζεται στην απόφαση 2014/350/ΕΕ της Επιτροπής ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων θεωρείται ότι συμμορφώνονται.
Διογκωτικά μέσα (ισχύει μόνο για ταπετσαρισμένα έπιπλα) Όπου χρησιμοποιούνται αφρώδη πληρωτικά υλικά σε ταπετσαρίες επίπλων, δεν χρησιμοποιούνται αλογονωμένες οργανικές ενώσεις ως διογκωτικά ή ως βοηθητικά διογκωτικών στην κατασκευή τέτοιων πληρωτικών υλικών.	Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση του κατασκευαστή του αφρώδους υλικού με την οποία βεβαιώνεται ότι δεν χρησιμοποιούνται οι εν λόγω ουσίες.

Εγγύηση για αναπαλαιωμένα προϊόντα επίπλου Ο συμμετέχων παρέχει κατ’ ελάχιστον διετή εγγύηση (και μεγαλύτερης διάρκειας για αντικείμενα μεγαλύτερης αξίας) με έναρξη ισχύος από την ημερομηνία παράδοσης του προϊόντος. Η εγγύηση αυτή καλύπτει την επισκευή ή αντικατάσταση και περιλαμβάνει συμφωνία παροχής υπηρεσιών με επιλογή παραλαβής και επιστροφής ή επιτόπου επισκευής. Η εγγύηση εγγυάται ότι τα αγαθά συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της σύμβασης χωρίς επιπλέον κόστος.	Ο συμμετέχων παρέχει έγγραφη δήλωση για την προαναφερόμενη εγγύηση. Ο συμμετέχων υποβάλλει αντίγραφο της εγγύησης. Υποβάλλει επίσης δήλωση ότι καλύπτει το κόστος συμμόρφωσης των αγαθών στο πλαίσιο των συμβατικών προδιαγραφών.

Β) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για συμβάσεις προμήθειας καινούριων επίπλων

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Προμήθεια νόμιμης ξυλείας για την κατασκευή επίπλων Όλες οι ποσότητες ξυλείας που χρησιμοποιούνται για έπιπλα πρέπει να έχουν υλοτομηθεί νομίμως σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) 995/2010 («κανονισμός της ΕΕ για την ξυλεία»). Η ξυλεία ή τα προϊόντα ξυλείας που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΕ) 995/2010 θα πρέπει είτε να καλύπτονται από άδειες FLEGT είτε από σχετικές άδειες ή πιστοποιητικά CITES ή να υπόκεινται σε σύστημα δέουσας επιμέλειας που εφαρμόζεται από τον συμμετέχοντα, το οποίο παρέχει πληροφορίες σχετικά με τη χώρα υλοτόμησης, το είδος, τις ποσότητες, στοιχεία του προμηθευτή και πληροφορίες σχετικά με τη συμμόρφωση με τη σχετική εθνική νομοθεσία. Όταν διαπιστώνεται κίνδυνος παράνομης ξυλείας στην αλυσίδα εφοδιασμού, το σύστημα δέουσας επιμέλειας θα πρέπει να προσδιορίζει διαδικασίες για τον μετριασμό του κινδύνου.	Η αναθέτουσα αρχή δικαιούται να διενεργεί επιτόπιους ελέγχους όσον αφορά τη συμμόρφωση με με τον κανονισμό (ΕΕ) 995/2010 για το σύνολο ή για προκαθορισμένο υποσύνολο των προϊόντων επίπλου που περιέχουν ξύλο και χρησιμοποιούνται δυνάμει της σύμβασης. Εάν του ζητηθεί, ο ανάδοχος θα πρέπει να παρέχει στοιχεία τα οποία αποδεικνύουν τη συμμόρφωση με τον κανονισμό της ΕΕ για την ξυλεία. Η ξυλεία που καλύπτεται από έγκυρες άδειες FLEGT ή σχετικές άδειες και πιστοποιητικά CITES της ΕΕ θεωρείται ότι έχει υλοτομηθεί νομίμως σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 995/2010. Επίσης γίνονται δεκτές πιστοποιήσεις με βάση τα συστήματα επισήμανσης FSC και PEFC.
Εκπομπές φορμαλδεΰδηςαπό πετάσματα με βάση το ξύλο Οι εκπομπές φορμαλδεΰδης από οποιοδήποτε πέτασμα με βάση το ξύλο, στη μορφή που αυτό χρησιμοποιείται στο προϊόν επίπλου (δηλαδή γυμνό, επιστρωμένο, επενδεδυμένο, καλυμμένο με ξυλόφυλλο), το οποίο κατασκευάστηκε με χρήση ρητινών με βάση τη φορμαλδεΰδη, θα	Πρέπει να παρέχεται δήλωση από τον προμηθευτή πετασμάτων με βάση το ξύλο, στην οποία δηλώνεται ότι τα πετάσματα που παρέχονται συμμορφώνονται με το όριο εκπομπής Ε1, υποστηριζόμενη από εκθέσεις δοκιμών που έχουν πραγματοποιηθεί σύμφωνα με τα πρότυπα EN 717-1, EN 717-2 / EN ISO 12460-3 ή EN 120 / EN ISO 12460-59. Τα προϊόντα επίπλου που έχουν λάβει το

πρέπει να είναι ίσες ή χαμηλότερες από τις οριακές τιμές Ε1 για τις εκπομπές φορμαλδεΰδης, όπως ορίζεται στο παράρτημα Β του EN 13986.	οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχεικαθοριστεί με την απόφαση (ΕΕ) 2016/1332 της Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικάσήματα ISO 14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.
Αναφορά υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του REACH Ο συμμετέχων δηλώνει την παρουσία οποιωνδήποτε ουσιών περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του Κανονισμού REACH και οι οποίες βρίσκονται σε συγκέντρωση μεγαλύτερη του 0,1 % (κατά βάρος) στο προϊόν και σε καθένα από τα συστατικά στοιχεία/υλικά αυτού.	Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση στην οποία προσδιορίζει την παρουσία οποιωνδήποτε ουσιών περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του REACH, σύμφωνα με την πιο πρόσφατη έκδοση του καταλόγου κατά την ημερομηνία δημοσίευσης της πρόσκλησης υποβολής προσφορών.
Διογκωτικά μέσα **(ισχύει μόνο για ταπετσαρισμένα έπιπλα)** Όπου χρησιμοποιούνται αφρώδη πληρωτικά υλικά σε ταπετσαρίες επίπλων, δεν χρησιμοποιούνται αλογονωμένες οργανικές ενώσεις ως διογκωτικά ή ως βοηθητικά διογκωτικών στην κατασκευή τέτοιων πληρωτικών υλικών.	Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση του κατασκευαστή του αφρώδους πληρωτικού υλικού με την οποία βεβαιώνεται ότι δεν έχουν χρησιμοποιηθεί οι εν λόγω ενώσεις. Τα ταπετσαρισμένα έπιπλα που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχει καθοριστεί με την απόφαση (ΕΕ) 2016/1332 της Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.
Καταλληλότητα προς χρήση Το προϊόν επίπλου συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που προβλέπονται στις πιο πρόσφατες εκδόσεις των προτύπων ΕΝ του ενδεικτικού καταλόγου προτύπων, που ακολουθεί τον παρόν πίνακα, όσον αφορά την ανθεκτικότητα, τις απαιτήσεις διαστάσεων, την ασφάλεια και την αντοχή του προϊόντος: η αναθέτουσα αρχή πρέπει να κάνει αναφορά σε συγκεκριμένα πρότυπα από τον ενδεικτικό κατάλογο ή άλλες πηγές που έχουν τη μεγαλύτερη συνάφεια με τα παρεχόμενα έπιπλα.	Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση συμμόρφωσης με τυχόν σχετικά πρότυπα ΕΝ, υποστηριζόμενη από εκθέσεις δοκιμών είτε από τον κατασκευαστή του επίπλου είτε από τους προμηθευτές των συστατικών στοιχείων/υλικών, κατά περίπτωση. Τα προϊόντα επίπλου που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχει καθοριστεί με την απόφαση (ΕΕ) 2016/1332 της Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.
Σχεδιασμός για αποσυναρμολόγηση και επισκευή Ο συμμετέχων παρέχει σαφείς οδηγίες αποσυναρμολόγησης και επισκευής (π.χ. έντυπο ή ηλεκτρονικό αντίγραφο, βίντεο), ώστε να καταστεί δυνατή η μη καταστρεπτική αποσυναρμολόγηση του προϊόντος επίπλου για τον σκοπό της αντικατάστασης συστατικών στοιχείων/μερών.	Ο συμμετέχων παρέχει εγχειρίδιο το οποίο περιλαμβάνει αναλυτικό διάγραμμα του προϊόντος και στο οποίο απεικονίζονται τα μέρη που μπορούν να αφαιρεθούν και να αντικατασταθούν, καθώς και τα απαιτούμενα εργαλεία. Τα προϊόντα επίπλου που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχει καθοριστεί με την απόφαση 2016/1332/ΕΕ της

Οι ενέργειες αποσυναρμολόγησης και αντικατάστασης θα πρέπει να είναι τέτοιες ώστε να μπορούν να εκτελεστούν με κοινά και απλά εργαλεία χειρός και ανειδίκευτη εργασία.	Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO 14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.
Εγγύηση προϊόντος και ανταλλακτικά Ο συμμετέχων παρέχει κατ' ελάχιστον εγγύηση τριών ετών η οποία ισχύει από την ημερομηνία παράδοσης του προϊόντος. Η εγγύηση αυτή καλύπτει την επισκευή ή αντικατάσταση και περιλαμβάνει συμφωνία παροχής υπηρεσιών με επιλογή παραλαβής και επιστροφής ή επιτόπου επισκευής. Η εγγύηση εγγυάται ότι τα αγαθά συμμορφώνονται με τις προδιαγραφές της σύμβασης χωρίς επιπλέον κόστος. Ο συμμετέχων εγγυάται τη διαθεσιμότητα ανταλλακτικών, ή στοιχείων που επιτυγχάνουν ισοδύναμη λειτουργία, για χρονική περίοδο τουλάχιστον τριών ετών από την ημερομηνία παράδοσης του προϊόντος επίπλου. Παρέχονται τα στοιχεία επικοινωνίας που θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για να διευθετηθεί η παράδοση των ανταλλακτικών.	Ο συμμετέχων υποβάλλει έγγραφη δήλωση στην οποία περιγράφεται αναλυτικά η προσφερόμενη περίοδος και αναφέρεται ότι τα αγαθά συμμορφώνονται με τις συμβατικέςπροδιαγραφές, περιλαμβανομένων όλων των υποδεικνυόμενων χρήσεων. Ο συμμετέχων υποβάλλει δήλωση με την οποία βεβαιώνεται ότι θα διατίθενται συμβατά ανταλλακτικά στην αναθέτουσα αρχή ή μέσω παρόχου υπηρεσιών. Τα προϊόντα επίπλου που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ για έπιπλα, όπως έχει καθοριστεί με την απόφαση 2016/1332 της Επιτροπής, ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα ISO14024 τύπου Ι που ικανοποιούν απευθείας τις απαιτήσεις που παρατίθενται, ή με τη χρήση ισοδύναμων μεθόδων, θεωρείται ότι συμμορφώνονται.

Ενδεικτικός κατάλογος προτύπων επίπλου EN (καταρτίστηκε από την τεχνική επιτροπή CEN/TC 207 για τα έπιπλα).

EN 1021-1: Έπιπλα - Εκτίμηση της αναφλεξιμότητας του ταπετσαρισμένου επίπλου - Μέρος 1: Πηγή ανάφλεξης: καιόμενο τσιγάρο
EN 1021-2: Έπιπλα - Εκτίμηση της αναφλεξιμότητας του ταπετσαρισμένου επίπλου - Μέρος 2: Πηγή ανάφλεξης:ισοδύναμο φλόγας σπίρτου
Σημείωση: Το πρότυπο EN 1021-2 απαιτεί χαμηλότερο επίπεδο ευφλεκτότητας σε σχέση με το EN 1021-1. Αυτό μπορεί να οδηγήσει στη χρήση χημικών επιβραδυντικών φλόγας τα οποία μπορεί να έχουν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, την υγεία, την ανθεκτικότητα και την ποιότητα των προϊόντων, και μπορεί να οδηγήσει σε αύξηση του κόστους. Συνεπώς, η δημόσια αρχή θα πρέπει να εξετάζει, ανάλογα με τη σκοπούμενη χρήση και τη θέση των επίπλων, τα επίπεδα ευφλεκτότητας που πρέπει να απαιτήσει.
Έπιπλα γραφείου
EN 527-1: Έπιπλα γραφείου - Τραπέζια εργασίας και γραφεία - Μέρος 1: Διαστάσεις
EN 527-2: Έπιπλα γραφείου - Τραπέζια εργασίας και γραφεία - Μέρος 2: Μηχανικές απαιτήσεις ασφάλειας
EN 1023-2: Έπιπλα γραφείου - Διαχωριστικά χώρου - Μέρος 2: Μηχανικές απαιτήσεις ασφάλειας
EN 1335-1: Έπιπλα γραφείου - Καθίσματα εργασίας γραφείου - Μέρος 1: Διαστάσεις - Προσδιορισμός διαστάσεων
EN 1335-2: Έπιπλα γραφείου - Καθίσματα εργασίας γραφείου - Μέρος 2: Απαιτήσεις ασφάλειας
EN 14073-2: Έπιπλα γραφείου - Έπιπλα αποθήκευσης - Μέρος 2: Απαιτήσεις ασφάλειας
EN 14074: Έπιπλα γραφείου - Τραπέζια και γραφεία και έπιπλα αποθήκευσης - Μέθοδοι δοκιμών για τον προσδιορισμό της αντοχής και της ανθεκτικότητας των κινούμενων μερών (μετά τη δοκιμή, το εξάρτημα δεν πρέπει να έχει υποστεί ζημιές και πρέπει να συνεχίζει να λειτουργεί όπωςπροβλέπεται).

Έπιπλα καθισμάτων

EN 1022: Οικιακά έπιπλα - Καθίσματα - Προσδιορισμός της ευστάθειας

EN 12520: Έπιπλα - Αντοχή, ανθεκτικότητα και ασφάλεια - Απαιτήσεις για καθίσματα οικιακής χρήσης

EN 12727: Έπιπλα - Στοιχισμένα καθίσματα - Μέθοδοι δοκιμών και απαιτήσεις αντοχής και ανθεκτικότητας

EN 13759: Έπιπλα - Μηχανισμοί λειτουργίας για καθίσματα και καναπέδες-κρεβάτια - Μέθοδοι δοκιμής

EN 14703: Έπιπλα - Σύνδεσμοι για καθίσματα μη οικιακής χρήσης συνδεδεμένα εν σειρά - Απαιτήσεις αντοχής και μέθοδοι δοκιμής

EN 16139: Έπιπλα - Αντοχή, ανθεκτικότητα και ασφάλεια - Απαιτήσεις για καθίσματα μη οικιακής χρήσης

Τραπέζια

EN 15372 Έπιπλα - Αντοχή, ανθεκτικότητα και ασφάλεια - Απαιτήσεις για τραπέζια μη οικιακής χρήσης

Έπιπλα αποθήκευσης

EN 16121: Έπιπλα αποθήκευσης για μη οικιακή χρήση - Απαιτήσεις για την ασφάλεια, αντοχή, ανθεκτικότητα και
ευστάθεια

Γ) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για συμβάσεις παροχής υπηρεσιών τέλους ζωής του επίπλου

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Συγκέντρωση και επαναχρησιμοποίηση υφιστάμενων επίπλων Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να περιλαμβάνει στην πρόσκληση υποβολής προσφορών αξιολόγηση της κατάστασης των επίπλων που πρέπει να συγκεντρωθούν, στην οποία μπορεί επίσης να προσδιορίζεται ένας ελάχιστος στόχος επαναχρησιμοποίησης προς επίτευξη (λ.χ. 50 % των παρεχόμενων επίπλων). Οι συμμετέχοντες συγκεντρώνουν τα έπιπλα απευθείας από χώρο που προσδιορίζεται από την αναθέτουσα αρχή και παρέχουν υπηρεσίες επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης για τα έπιπλα που έχουν φτάσει στο τέλος της διάρκειας ζωής τους. Ο συμμετέχων υποβάλλει περιγραφή του τρόπου με τον οποίο προτίθεται να παρατείνει τη διάρκεια ζωής του επίπλου διαθέτοντάς το για επαναχρησιμοποίηση. Τα είδη επίπλωσης/τα στοιχεία επίπλων που θεωρείται ότι δεν είναι κατάλληλα για επαναχρησιμοποίηση, και σύμφωνα με τη γνώση της αναθέτουσας αρχής σχετικά με τις κατάλληλες εγκαταστάσεις ανακύκλωσης της περιοχής, επιλέγεται μία εκ των ακόλουθων επιλογών: **Επιλογή α.** Τα είδη επίπλωσης/τα στοιχεία επίπλων που δεν είναι εφικτό να επαναχρησιμοποιηθούν αποσυναρμολογούνται σε ροές υλικών, κατ’ ελάχιστον πλαστικά, μέταλλα, υφάσματα και ξύλο, προτού αποσταλούν στις διάφορες εγκαταστάσεις ανακύκλωσης. Τυχόν εναπομείναντα υλικά αποστέλλονται σε εγκαταστάσεις ανάκτησης της ενέργειας, όταν υπάρχουν τέτοιες εγκαταστάσεις σε επίπεδο περιφέρειας. **Επιλογή β.** Τα μεταλλικά μέρη από είδη επίπλωσης/στοιχεία επίπλων που δεν είναι εφικτό να επαναχρησιμοποιηθούν ανακυκλώνονται και τα εναπομείναντα μέρη του προϊόντος	Ο συμμετέχων προσκομίζει αναλυτικά στοιχεία σχετικά με τις ρυθμίσεις που αφορούν τη συγκέντρωση των επίπλων, καθώς και για τις οδούς επαναχρησιμοποίησης και ανακύκλωσης που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν. Σε αυτά περιλαμβάνονται τα στοιχεία όλων των μερών που εμπλέκονται στην επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των επίπλων.

επίπλου αποστέλλονται σε εγκαταστάσεις ανάκτησης της ενέργειας, όταν υπάρχουν τέτοιες εγκαταστάσεις σε επίπεδο περιφέρειας.	

10.Προϊόντα κλωστοϋφαντουργίας

Τα κριτήρια για τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα περιλαμβάνουν τα ακόλουθα προϊόντα, στα οποία συγκαταλέγονται τελικά προϊόντα, καθώς και ενδιάμεσα προϊόντα και αξεσουάρ:

- κλωστοϋφαντουργικά είδη ρουχισμού και αξεσουάρ: στολές, ενδύματα εργασίας, μέσα ατομικής προστασίας (ΜΑΠ) και αξεσουάρ, τα οποία αποτελούνται από υφασμένες, μη υφασμένες ή πλεκτές υφαντικές ίνες, σε κατά βάρος αναλογία τουλάχιστον 80 %·
- κλωστοϋφαντουργικά είδη εσωτερικών χώρων: κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα για χρήση σε εσωτερικούς χώρους τα οποία αποτελούνται από υφασμένες, μη υφασμένες ή πλεκτές υφαντικές ίνες, σε κατά βάρος αναλογία τουλάχιστον 80 %. Περιλαμβάνονται κλινοσκεπάσματα, πετσέτες, τραπεζομάντιλα και πετσέτες φαγητού και κουρτίνες.
- κλωστοϋφαντουργικές ίνες, νήματα, υφάσματα και πλεκτά φύλλα: ημικατεργασμένα προϊόντα που προορίζονται για χρήση σε κλωστοϋφαντουργικά είδη ρουχισμού και αξεσουάρ και σε κλωστοϋφαντουργικά είδη εσωτερικών χώρων, συμπεριλαμβανομένων των υφασμάτων για ταπετσαρίες και των υφασμάτων για στρωματόπανα πριν από την εφαρμογή των υποθεμάτων και τις κατεργασίες που συνδέονται με το τελικό προϊόν·
- στοιχεία χωρίς ίνες: ημικατεργασμένα προϊόντα που πρόκειται να ενσωματωθούν σε κλωστοϋφαντουργικά είδη ρουχισμού και αξεσουάρ και σε κλωστοϋφαντουργικά είδη εσωτερικών χώρων. Περιλαμβάνονται φερμουάρ, κουμπιά και άλλα εξαρτήματα, καθώς και μεμβράνες, επιστρώσεις και πολυστρώσεις που αποτελούν μέρος της δομής των ειδών ρουχισμού ή των κλωστοϋφαντουργικών ειδών εσωτερικών χώρων και μπορεί να έχουν επίσης λειτουργικό σκοπό.

Για τους σκοπούς των κριτηρίων αυτών, στις υφαντικές ίνες συγκαταλέγονται οι φυσικές ίνες, οι συνθετικές ίνες και οι τεχνητές ίνες κυτταρίνης. Το πεδίο των υφαντικών ινών για τις οποίες προβλέπονται κριτήρια ΠΔΣ έχει ως εξής:

- φυσικές ίνες: ίνες από βαμβάκι και άλλες φυσικές κυτταρινούχες ίνες από σπόρους, ίνες από μαλλί και άλλες κερατινούχες ίνες
- συνθετικές ίνες: πολυαμιδικές και πολυεστερικές ίνες
- τεχνητές ίνες κυτταρίνης: lyocell, modal και βισκόζη.

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-7-2020.

Ελάχιστα πράσινα κριτήρια

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Ίνες βαμβακιού Τα προϊόντα βαμβακιού που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση της σύμβασης πρέπει να έχουν ελάχιστη περιεκτικότητα της τάξης του 20% είτε σε βιολογικό βαμβάκι ή σε βαμβάκι ολοκληρωμένης διαχείρισης επιβλαβών οργανισμών (ΟΔΕΟ)	Η προέλευση του βαμβακιού και το περιεχόμενο των προϊόντων θα εξακριβώνονται κατά την παράδοση μέσω συστήματος πιστοποίησης τρίτων για την παραγωγή βαμβακιού ΟΔΕΟ ή βιολογικού βαμβακιού, σε συνδυασμό με τεκμηριωμένα αρχεία συναλλαγών που επιτρέπουν την εξακρίβωση και τον εντοπισμό έως το σημείο πιστοποίησης της περιεκτικότητας σε βαμβάκι μεμονωμένων στοιχείων ή παρτίδων προϊόντων.

Μάλλινες ίνες Το κριτήριο αυτό συνιστάται να χρησιμοποιείται μόνο όταν η περιεκτικότητα των κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων σε μαλλί είναι μεγαλύτερη από 50 %. Οι απορρίψεις λυμάτων από την απολίπανση μαλλιού, είτε άμεσα από την επεξεργασία εντός των εγκαταστάσεων είτε έμμεσα από τηνεπεξεργασία λυμάτων εκτός των εγκαταστάσεων, μετρούμενες σε g COD (χημικώς απαιτούμενο οξυγόνο)/kg μη απολιπασμένου μαλλιού πρέπει να είναι ≤25 g για χονδρό μαλλί ή μαλλί αρνιού και ≤45 g για λεπτό μαλλί.	Κατά την παράδοση των προϊόντων ο προσφέρων θα παράσχει συμμορφούμενα δεδομένα παρακολούθησης σχετικά με τις παρτίδες υπό επεξεργασία από τις οποίες προέρχεται το μαλλί που χρησιμοποιείται κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Οι μετρήσεις COD θα σχετίζονται με τη διακινούμενη ποσότητα μαλλιού σε kg στη ροή λυμάτων σε λίτρα από κάθε επεξεργασμένη παρτίδα μαλλιού.
Δήλωση για τον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του REACH Ο προσφέρων πρέπει να δηλώσει την παρουσία οποιωνδήποτε ουσιών περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών του Κανονισμού REACH και οι οποίες βρίσκονται σε συγκέντρωση μεγαλύτερη του 0,1 % (κατά βάρος) στο τελικό προϊόν.	Ο προσφέρων πρέπει να παράσχει έγκυρη δήλωση βάσει του άρθρου 33 παράγραφος 2 του κανονισμού REACH κατά την παράδοση του τελικού προϊόντος ή προϊόντων. Εάν δηλωθεί η παρουσία ουσιών που περιλαμβάνονται στον κατάλογο υποψήφιων προς αδειοδότηση ουσιών, οι ουσίες αυτές πρέπει να προσδιοριστούν. Τα προϊόντα που έχουν λάβει το οικολογικό σήμα της ΕΕ ή άλλα σχετικά οικολογικά σήματα τύπου Ι θεωρείται ότι συμμορφώνονται.
Πρότυπα ανθεκτικότητας Τα κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα πρέπει να πληρούν απαιτήσεις ανθεκτικότητας: • **Μεταβολή διαστάσεων** [EN ISO 6330 (οικιακή πλύση) ή ισοδύναμο, ή ISO 15797 (βιομηχανικά πλυντήρια ρούχων) ή ισοδύναμο σε συνδυασμό με το EN ISO 5077 ή ισοδύναμο μετά από 3 πλύσεις] : Υφαντά υφάσματα - Βαμβάκι και μείγμα βαμβακιού +/-3,0 % - Μείγμα μαλλιού +/- 2,0 % - Συνθετικές ίνες +/- 2,0 % - Κλινοσκεπάσματα και πετσέτες +/-8,0 % • **Αντοχή χρωματισμών στο πλύσιμο** [ISO 15797 ή ισοδύναμο σε συνδυασμό με το ISO 105 C06 ή ισοδύναμο]: 3-4 για αλλαγή χρώματος και λέκιασμα • **Αντοχή χρωματισμών στον ιδρώτα** [ISO 15797 ή ισοδύναμο (κατά περίπτωση) σε συνδυασμό με το ISO 105 E04 (όξινο και αλκαλικό, σύγκριση με ύφασμα πολλών ινών) ή ισοδύναμο]: 3-4 για αλλαγή χρώματος και λέκιασμα, 4 για σκούρα χρώματα (πρότυπο βάθος χρώματος > 1/1) • **Αντοχή χρωματισμών σε υγρή τριβή** [ISO 15797 ή ισοδύναμο σε συνδυασμό με το ISO 105 X12 ή	Για κάθε σχέδιο προϊόντος ή είδος ενδύματος εργασίας, ο προσφέρων θα προσκομίζει κατά την παράδοση των προϊόντων εκθέσεις δοκιμών που διενεργήθηκαν. Με τις εκθέσεις θα εξακριβώνεται ότι κάθε τύπος ή μοντέλο προϊόντος πληροί τις καθορισμένες απαιτήσεις ανθεκτικότητας.

ισοδύναμο]: Επίπεδο 2-3 • **Αντοχή στον εφελκυσμό** [EN ISO 13934 (μέθοδος αποκόλλησης λωρίδας) ή ισοδύναμο]: 2,0 για <50% βαμβάκι N/(g/m2), 1,8 για 50% βαμβάκι N/(g/m2), Ελάχιστες επιδόσεις 400 N • **Αντοχή ραφών** [EN ISO 13935 (μέθοδος αποκόλλησης λωρίδας) ή ισοδύναμο.]: 100 N στη διάσπαση	
Επιλογή υφασμάτων για ελαχιστοποίηση της χρήσης ενέργειας κατά το στέγνωμα και το σιδέρωμα (Για κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα που θα πλένονται σε καθημερινή ή εβδομαδιαία βάση) Το ύφασμα που θα επιλεγεί θα έχει ποσοστό κατακράτησης υγρασίας μετά την κλώση κάτω από 35% και βαθμό λειότητας μετά τη βαφή SA3 για υφάσματα με περιεκτικότητα 50% σε βαμβάκι και SA4 όταν η περιεκτικότητα σε βαμβάκι είναι <50 %.	Κατά την παράδοση των προϊόντων ο προσφέρων θα παράσχει έκθεση δοκιμής η οποία θα αποδεικνύει τις επιδόσεις του υφάσματος ή των υφασμάτων σύμφωνα με τις ακόλουθες μεθόδους: · ποσοστό κατακράτησης υγρασίας: διαδικασία πλύσης EN ISO 15797 (ή ισοδύναμο). · ευκολία φροντίδας: όψη μετά την πλύση και το στέγνωμα EN ISO 15487 (ή ισοδύναμο).

11.Προϊόντα και υπηρεσίες συντήρησης εξωτερικών δημοσίων χώρων (Καθαρισμός, κηπουρική)

Η κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» περιλαμβάνει τους ακόλουθους δημόσιους χώρους:
- οδοί, δρόμοι και λεωφόροι
- ποδηλατόδρομοι
- πεζόδρομοι, συμπεριλαμβανομένων πεζοδρομίων, υπόγειων διαβάσεων, κλιμάκων, πλατειών κ.λπ.
- τεχνητοί κήποι και πάρκα
- σιντριβάνια, λίμνες και τεχνητές λίμνες.

Στην κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» δεν περιλαμβάνονται:
- φυσικά πάρκα και δάση
- λιμένες, κανάλια, ακτογραμμές κ.λπ.

Στην κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» δεν περιλαμβάνονται οι ακόλουθες δραστηριότητες:
- αντικατάσταση οδοστρώματος και αστικού εξοπλισμού
- επισκευή ή αντικατάσταση συστημάτων άρδευσης, σιντριβανιών, οδικών πινακίδων, αστικού εξοπλισμού και μηχανολογικού εξοπλισμού (π.χ. πύλες)
- συντήρηση αποχετευτικού συστήματος
- εργασίες βαφής και βαφής εκ νέου.

Οι κατηγορίες που περιλαμβάνονται στην κατηγορία προϊόντων «συντήρηση δημόσιων χώρων» και οι αντίστοιχοι κωδικοί CPV καλύπτουν τα ακόλουθα:
Κατηγορία 1: «Αγορά προϊόντων και υπηρεσιών καθαρισμού εξωτερικών χώρων»:
- Στα «προϊόντα καθαρισμού εξωτερικών χώρων» περιλαμβάνονται τα εξής: προϊόντα καθαρισμού γενικής χρήσης, υλικά χειμερινής συντήρησης οδών (αφαίρεση χιονιού και πάγου) κωδικός CPV 44113910-7, αντιπαγετικό αλάτι κωδικός CPV 34927100-2, προμήθειες/εξαρτήματα / μηχανικά μέρη, π.χ. βούρτσες, ρολά κ.λπ.
- «Υπηρεσίες καθαρισμού εξωτερικών χώρων»: Οι υπηρεσίες ορίζονται ως ακολούθως και καλύπτονται από τους ακόλουθους κωδικούς CPV: υπηρεσίες καθαρισμού και σάρωσης οδών που αντιστοιχούν στον κωδικό CPV 90610000: μηχανική ή χειροκίνητη σάρωση πεζοδρομίων, ποδηλατοδρόμων, οδών (άσφαλτος, οδόστρωμα) και παρόδιας υποδομής (λωρίδα έκτακτης ανάγκης, κράσπεδο, χώροι πρασίνου), υπηρεσίες καθαρισμού κάδων που αντιστοιχούν στον κωδικό CPV 90918000: απομάκρυνση απορριμμάτων από το έδαφος, συλλογή απορριμμάτων και διαλογή από τους κάδους, μηχανικός ή χειροκίνητος καθαρισμός με εκτόξευση νερού που αντιστοιχεί στον κωδικό CPV 42924730, συσκευές καθαρισμού με εκτόξευση νερού υπό πίεση και στον κωδικό 42924740-8 συσκευές καθαρισμού υψηλής πίεσης: καθαρισμός πρόσοψης/επιφάνειας, υπηρεσίες απομάκρυνσης επιτοίχιων παραστάσεων (γκράφιτι) που αντιστοιχούν στον κωδικό CPV 90690000:απομάκρυνση γκράφιτι, υπηρεσίες εκχιονισμού που αντιστοιχούν στον κωδικό CPV 90620000 και υπηρεσίες καθαρισμού από τον πάγο που αντιστοιχούν στον κωδικό 90630000: απομάκρυνση χιονιού και πάγου από πεζοδρόμια, ποδηλατοδρόμους και οδούς, καθαρισμός σιντριβανιών, λιμνών και τεχνητών λιμνών, καθαρισμός έπειτα από φυσικά καιρικά φαινόμενα (όπως καταιγίδες ή ισχυρές βροχοπτώσεις/χιονοπτώσεις).
Κατηγορία 2: «Αγορά προϊόντων και υπηρεσιών κηπουρικής»:
- Στα «προϊόντα κηπουρικής» περιλαμβάνονται τα εξής: βελτιωτικά εδάφους, καλλωπιστικά φυτά, συστήματα άρδευσης, ζιζανιοκτόνα και φυτοφάρμακα.
- «Υπηρεσίες κηπουρικής»: Οι υπηρεσίες ορίζονται ως ακολούθως και καλύπτονται από τους ακόλουθους κωδικούς CPV: κλάδεμα δένδρων που αντιστοιχεί στον κωδικό CPV 77341000, κλάδεμα θάμνων που αντιστοιχεί στον κωδικό CPV 77342000, φύτευση και αντικατάσταση φυτών και δένδρων: αντιστοιχεί στον κωδικό CPV 77330000, Υπηρεσίες επίδειξης φυτών· 03121100, Ζώντα φυτά, βολβοί, ρίζες και μοσχεύματα· 03440000, Δασοκομικά προϊόντα· 03441000, Διακοσμητικά φυτά, χορτάρια, βρύα και λειχήνες· 03451000, Φυτά· 03451100, Φυτά για φύτευση σε παρτέρια·

03451200, Βολβοί λουλουδιών· 03451300, Θάμνοι· 03452000, Δένδρα· 77314100, Υπηρεσίες χορτοκάλυψης· 77315000, Υπηρεσίες σποράς, λίπανση, καταπολέμηση των ζιζανίων και χρήση φυτοφαρμάκων: αντιστοιχεί εν μέρει στον κωδικό CPV 77312000, Υπηρεσίες εκκαθάρισης από αγριόχορτα, αντικατάσταση χλοοτάπητα, χειροκίνητη & αυτοματοποιημένη άρδευση.

Τα πράσινα κριτήρια που ακολουθούν βασίζονται στα στοιχειώδη πράσινα κριτήρια που προτείνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την κατηγορία αυτή σύμφωνα με την ενημέρωση της ιστοσελίδας της στις 30-7-2020.

Α) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αγορά προϊόντων και υπηρεσιών καθαρισμού εξωτερικών χώρων με μειωμένο περιβαλλοντικό αντίκτυπο:

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Χρήση προϊόντων καθαρισμού εξωτερικών χώρων με χαμηλές περιβαλλοντικές επιπτώσεις 1. Όλα τα προϊόντα καθαρισμού που χρησιμοποιούνται πρέπει να μην έχουν ταξινομηθεί και επισημανθεί ως προϊόντα οξείας τοξικότητας, ειδικής τοξικότητας στα όργανα-στόχους, ως ευαισθητοποιητικά του αναπνευστικού συστήματος ή του δέρματος, ως καρκινογόνα, μεταλλαξιογόνα ή τοξικά για την αναπαραγωγή ούτε ως επικίνδυνα για το περιβάλλον, ή εύφλεκτα, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων (στο εξής: κανονισμός CLP), ως εξής: - Οξεία τοξικότητα (Acute Tox.): Acute Tox. 1, Acute Tox. 2, Acute Tox. 3 - Ειδική τοξικότητα στα όργανα-στόχους — επανειλημμένη έκθεση (STOT RE): STOT RE 1 ή 2 - Ειδική τοξικότητα στα όργανα-στόχους — μία εφάπαξ έκθεση(STOT SE): STOT SE 1, 2 ή 3 - Ικανότητα καρκινογένεσης (Carc.): Carc. 1A, Carc. 1B, Carc. 2 - Μεταλλαξιγένεση των γεννητικών κυττάρων (Muta.): Muta. 1A, Muta. 1B, Muta. 2 - Τοξικότητα στο αναπαραγωγικό σύστημα (Repr.): Repr. 1A, Repr. 1B, Repr. 2 - Επικινδυνότητα για το υδάτινο περιβάλλον (Aquatic): Aquatic Acute 1, Aquatic Chronic 1 ή 2 - Ευαισθητοποίηση του αναπνευστικού (Resp. Sens.): Resp. Sens. 1, 1A ή 1B - Ευαισθητοποίηση του δέρματος (Skin Sens.): Skin Sens. 1, 1A ή 1B 2. Τα προϊόντα καθαρισμού πρέπει να συνοδεύονται από τα συνιστώμενα δοσομετρικά συστήματα (π.χ. αντλία, ογκομετρικός κύλινδρος) κατά περίπτωση. Στις πληροφορίες του δελτίου τεχνικών δεδομένων του δοσομετρικού συστήματος πρέπει να προσδιορίζεται η δόση και η διάταξη διανομής.	1. Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει δήλωση συμμόρφωσης με το παρόν κριτήριο, συνοδευόμενη από τα δελτία δεδομένων ασφάλειας υλικού. Προϊόντα τα οποία έχουν λάβει σχετικό οικολογικό σήμα ISO τύπου I που καλύπτει τις ίδιες απαιτήσεις θα θεωρούνται συμμορφούμενα. 2. Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει δήλωση συμμόρφωσης με το παρόν κριτήριο, συνοδευόμενη από τα δελτία τεχνικών δεδομένων.

Αποπαγωτικά προϊόντα και προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού Η αναθέτουσα αρχή πρέπει να διασφαλίζει ότι τα αποπαγωτικά προϊόντα και προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού που πρόκειται να παρασχεθούν είναι κατάλληλα για τη συντήρηση δημόσιων χώρων (π.χ. οδοί, πεζοδρόμια, ράμπες πρόσβασης αυτοκινήτων και άλλοι δημοτικοί χώροι πρόσβασης). Αποπαγωτικά προϊόντα και προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού που είναι ειδικά σχεδιασμένα για χρήση σε άλλες εφαρμογές, π.χ. στους διαδρόμους αερολιμένων, δεν καλύπτονται από τα παρακάτω. 1. Τα αποπαγωτικά προϊόντα και τα προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού πρέπει να περιέχουν ιόν χλωρίου (Cl-) σε ποσοστό μικρότερο του 1 %. 2. Τα αποπαγωτικά προϊόντα και τα προϊόντα απομάκρυνσης χιονιού πρέπει να μην έχουν ταξινομηθεί και επισημανθεί ως προϊόντα οξείας τοξικότητας, ειδικής τοξικότητας στα όργανα-στόχους, ως διαβρωτικά μετάλλων, ως ευαισθητοποιητικά του αναπνευστικού συστήματος ή του δέρματος, ως καρκινογόνα, μεταλλαξιογόνα ή τοξικά για την αναπαραγωγή ούτε ως επικίνδυνα για το περιβάλλον, σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1272/2008 για την ταξινόμηση, την επισήμανση και τη συσκευασία των ουσιών και των μειγμάτων (στο εξής: κανονισμός CLP), ως εξής: - Οξεία τοξικότητα (Acute Tox.): Acute Tox. 1, Acute Tox. 2, Acute Tox. 3 - Ειδική τοξικότητα στα όργανα-στόχους — επανειλημμένη έκθεση (STOT RE): STOT RE 1 ή 2 - Ειδική τοξικότητα στα όργανα-στόχους — μία εφάπαξ έκθεση(STOT SE): STOT SE 1, 2 ή 3 - Ικανότητα καρκινογένεσης (Carc.): Carc. 1A, Carc. 1B, Carc. 2 - Μεταλλαξιγένεση των γεννητικών κυττάρων (Muta.): Muta. 1A, Muta. 1B, Muta. 2 - Τοξικότητα στο αναπαραγωγικό σύστημα (Repr.): Repr. 1A, Repr. 1B, Repr. 2 - Επικινδυνότητα για το υδάτινο περιβάλλον (Aquatic): Aquatic Acute 1, Aquatic Chronic 1 ή 2, Aquatic Chronic 3 - Ευαισθητοποίηση του αναπνευστικού (Resp. Sens.): Resp. Sens. 1, 1A ή 1B - Ευαισθητοποίηση του δέρματος (Skin Sens.): Skin Sens. 1, 1A ή 1B	Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει στοιχεία (δελτίο δεδομένων ασφάλειας υλικού και ποσότητα) των προϊόντων που θα παρασχεθούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Προϊόντα που έχουν λάβει οικολογικό σήμα ISO τύπου I που καλύπτει τις ίδιες ειδικές απαιτήσεις θεωρούνται συμμορφούμενα.

Β) Ελάχιστα πράσινα κριτήρια για την αγορά προϊόντων και υπηρεσιών κηπουρικής με μειωμένη χρησιμοποίηση πόρων και ελάχιστες περιβαλλοντικές επιπτώσεις.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ/ ΟΡΟΙ ΣΥΜΒΑΣΗΣ	ΕΞΑΚΡΙΒΩΣΗ
Καλλωπιστικά φυτά Προκειμένου να μειωθεί η κατανάλωση νερού και λιπασμάτων, τα αγοραζόμενα καλλωπιστικά φυτά θα πρέπει να είναι φυτικά είδη κατάλληλα για τις τοπικές συνθήκες καλλιέργειας (π.χ. οξύτητα του εδάφους, μέση βροχόπτωση, διακύμανση της θερμοκρασίας κατά τη διάρκεια του έτους κ.λπ.). Η τοπική αρχή οφείλει να παρέχει κατάλογο των φυτικών ειδών που προσδιορίζονται ως κατάλληλα για τις τοπικές συνθήκες καλλιέργειας.	Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει πληροφορίες (ονομασία και ποσότητα) σχετικά με τα καλλωπιστικά φυτά που θα αγοραστούν κατά την εκτέλεση της σύμβασης.
Χωροκατακτητικά ξένα είδη Θα πρέπει να δίνεται προτεραιότητα στα ιθαγενή φυτικά είδη της περιοχής. Εάν φυτευτούν ξένα είδη, πρέπει να διασφαλιστεί ότι δεν θα μετατραπούν σε χωροκατακτητικά είδη και να ληφθούν υπόψη οι τοπικές ή εθνικές πολιτικές για τον έλεγχο των χωροκατακτητικών ξένων ειδών καθώς και οι ευρωπαϊκές πολιτικές για τα χωροκατακτητικά ξένα είδη [κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1143/2014]. Πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τοπικοί ή εθνικοί κατάλογοι χωροκατακτητικών ειδών, καθώς και ο ενωσιακός κατάλογος των χωροκατακτητικών ξένων ειδών που περιλαμβάνεται στον κανονισμό αριθ. 1143/2014.	Ο προσφέρων πρέπει να υποβάλει πληροφορίες (ονομασία) σχετικά με τα καλλωπιστικά φυτά που θα αγοραστούν.
Οργανικά συστατικά των βελτιωτικών εδάφους και του εδαφοκαλύμματος Τα ακόλουθα υλικά δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιούνται ως οργανικά συστατικά τελικού προϊόντος: – τύρφη· – υλικά που προέρχονται εν όλω ή εν μέρει από το οργανικό κλάσμα των μεικτών αστικών οικιακών αποβλήτων το οποίο έχει διαχωριστεί με μηχανική, φυσικοχημική, βιολογική και/ή μη αυτοματοποιημένη επεξεργασία· – υλικά που προέρχονται εν όλω ή εν μέρει από λάσπη η οποία προέρχεται από την επεξεργασία των αστικών λυμάτων και από λάσπη που προέρχεται από τη χαρτοβιομηχανία· – υλικά που προέρχονται εν όλω ή εν μέρει από ζωικά υποπροϊόντα της κατηγορίας 1 σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1069/2009.	Οι προσφέροντες πρέπει να υποβάλουν στοιχεία για την αναλυτική σύνθεση του προϊόντος, την προέλευση της οργανικής ύλης, καθώς και δήλωση συμμόρφωσης με τις ανωτέρω απαιτήσεις. Προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ για μέσα ανάπτυξης, βελτιωτικά εδάφους και εδαφοκάλυμμα σύμφωνα με την απόφαση 2015/2099/ΕΚ1 της Επιτροπής ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου Ι που ικανοποιεί τα αναφερόμενα κριτήρια θα θεωρούνται συμμορφούμενα. Θα γίνεται επίσης αποδεκτό κάθε άλλο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμής από ανεξάρτητο φορέα.
Επικίνδυνες ουσίες (βαρέα μέταλλα) σε βελτιωτικά εδάφους Η περιεκτικότητα του τελικού προϊόντος ή συστατικού στα ακόλουθα στοιχεία δεν πρέπει να υπερβαίνει τις τιμές που	Οι προσφέροντες πρέπει να υποβάλουν τις σχετικές εκθέσεις δοκιμών (EN 13650 ή ισοδύναμο, EN 16175 ή ισοδύναμο για τον Hg) που

αναφέρονται κατωτέρω, υπολογιζόμενες επί ξηρού βάρους (ΞΒ) του προϊόντος: Κάδμιο (Cd): 1,5 mg/kg (ΞΒ) Χρώμιο ολικό (Cr): 100 mg/kg (ΞΒ) Χαλκός (Cu): 200 mg/kg (ΞΒ) Υδράργυρος (Hg): 1 mg/kg (ΞΒ) Νικέλιο (Ni): 50 mg/kg (ΞΒ) Μόλυβδος (Pb): 120 mg/kg (ΞΒ) Ψευδάργυρος (Zn): 600 mg/kg (ΞΒ)	καταδεικνύουν ότι πληρούται το ανωτέρω κριτήριο. Προϊόντα που φέρουν το οικολογικό σήμα της ΕΕ για μέσα ανάπτυξης, βελτιωτικά εδάφους και εδαφοκάλυμμα σύμφωνα με την απόφαση 2015/2099/ΕΚ της Επιτροπής ή άλλο σχετικό οικολογικό σήμα τύπου Ι που ικανοποιεί τα αναφερόμενα κριτήρια θα θεωρούνται συμμορφούμενα. Θα γίνεται επίσης αποδεκτό κάθε άλλο πρόσφορο αποδεικτικό μέσο, όπως τεχνικός φάκελος του κατασκευαστή ή έκθεση δοκιμής από ανεξάρτητο φορέα.
Διαχείριση αποβλήτων κατά την παροχή υπηρεσιών κηπουρικής Τα απόβλητα που παράγονται κατά την παροχή υπηρεσιών κηπουρικής πρέπει να συλλέγονται χωριστά και να υποβάλλονται σε διαχείριση ως εξής (η αναθέτουσα αρχή μπορεί / θα πρέπει να περιορίζει τις επιλογές διαχείρισης σύμφωνα με τις τοπικές συνθήκες): • Όλα τα οργανικά απόβλητα (ξερά φύλλα, κλάδεμα, χόρτα) πρέπει να λιπασματοποιούνται επιτόπου, στις εγκαταστάσεις της εταιρείας ή μέσω ανάθεσης της πρακτικής αυτής σε επιχείρηση επεξεργασίας αποβλήτων. • Τα οργανικά απόβλητα ξύλου από κλαδιά κ.λπ. πρέπει να τεμαχίζονται επιτόπου ή στις εγκαταστάσεις της εταιρείας και να χρησιμοποιούνται για την κάλυψη του εδάφους στις συμφωνημένες περιοχές. Τα απορρίμματα συσκευασίας πρέπει να διαχωρίζονται στις υφιστάμενες κατηγορίες αστικών αποβλήτων και να μεταφέρονται από εξουσιοδοτημένους φορείς εκμετάλλευσης αποβλήτων σε κέντρο ανακύκλωσης εγκεκριμένο από τις τοπικές αρχές για τον χειρισμό και την επεξεργασία των διαφόρων κατηγοριών αποβλήτων (χαρτί, πλαστικό κ.λπ.). Ωστόσο, τα απορρίμματα συσκευασίας επικίνδυνων ουσιών, όπως προϊόντα φυτοπροστασίας, πρέπει να απορρίπτονται με ασφάλεια σε εγκεκριμένα σημεία συλλογής ή μέσω εξουσιοδοτημένης εταιρείας διαχείρισης στερεών αποβλήτων για περαιτέρω επεξεργασία. Πρέπει να τηρούνται αρχεία της διαχείρισης των αποβλήτων που παράγονται στο πλαίσιο των εργασιών κηπουρικής, τα οποία πρέπει επίσης να τίθενται στη διάθεση της αναθέτουσας αρχής για λόγους εξακρίβωσης.	Οι προσφέροντες πρέπει να υποβάλουν αναλυτική περιγραφή των απαιτούμενων εργασιών και διαδικασιών. Πρέπει να τηρούνται αρχεία της διαχείρισης των αποβλήτων που παράγονται στο πλαίσιο των εργασιών κηπουρικής, τα οποία πρέπει επίσης να τίθενται στη διάθεση της αναθέτουσας αρχής για λόγους εξακρίβωσης. Η αναθέτουσα αρχή δύναται να ορίσει κανόνες για κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης.

12.Υποδομές διαχείρισης λυμάτων

Η κατηγόρία αυτή αφορά στον προγραμματισμό, στη μελέτη, στην κατασκευή, στη λειτουργία και στον παροπλισμό των δικτύων αποχέτευσης, καθώς και των σταθμών επεξεργασίας λυμάτων και ιλύος που ορίζονται ως εξής:

Συστήματα/δίκτυα αποχέτευσης που χρησιμοποιούνται για τη συλλογή και τη μεταφορά οικιακών λυμάτων, λυμάτων βιομηχανικών και εμπορικών δραστηριοτήτων και ιδρυμάτων, και τα οποία μπορεί να περιλαμβάνουν δίκτυο αγωγών, λεκάνες συγκράτησης και αντλιοστάσια.

Επεξεργασία λυμάτων είναι η διαδικασία απομάκρυνσης των ρυπογόνων ουσιών από τα οικιακά, βιομηχανικά και εμπορικά λύματα. Η επεξεργασία λυμάτων μπορεί, εν γένει, να περιλαμβάνει τα εξής τέσσερα στάδια:

• *Πρωτοβάθμια επεξεργασία*, η οποία κατά κανόνα περιλαμβάνει τη διαλογή, την απομάκρυνση αδρανών υλικών και λιπών, και την καθίζηση αιωρούμενων στερεών υλικών. Τα υλικά που καθιζάνουν και τα υλικά που επιπλέουν απομακρύνονται και το υγρό που απομένει μπορεί να απορριφθεί ή να υποβληθεί σε δευτεροβάθμια επεξεργασία.

• *Δευτεροβάθμια επεξεργασία*, κατά την οποία απομακρύνεται η διαλυμένη και αιωρούμενη βιολογική ύλη, συμπεριλαμβανομένης της οργανικής ύλης.

• *Τριτοβάθμια επεξεργασία*, κατά την οποία αφαιρούνται το άζωτο και ο φώσφορος και η οποία μπορεί να περιλαμβάνει τόσο βιολογικές όσο και χημικές διεργασίες. Στο πλαίσιο της τριτοβάθμιας επεξεργασίας ενδέχεται να απαιτείται διαδικασία διαχωρισμού για την απομάκρυνση των μικροοργανισμών από τα επεξεργασμένα ύδατα πριν από την απόρριψη ή την πρόσθετη επεξεργασία.

• *Πρόσθετη επεξεργασία*, η οποία έπεται των διεργασιών πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας επεξεργασίας. Χρησιμοποιείται όταν η πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια επεξεργασία δεν μπορούν να επιτύχουν όλους τους απαιτούμενους στόχους. Ο σκοπός της πρόσθετης επεξεργασίας, στις περισσότερες περιπτώσεις, είναι η απομάκρυνση επιπλέον αζώτου ή φωσφόρου ή, όπου απαιτείται, η απομάκρυνση παθογόνων οργανισμών και/ή συγκεκριμένων επικίνδυνων ουσιών.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να αντικατοπτρίζουν τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020). Η προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα. Η σειρά των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν αντανακλά κατ’ ανάγκην τη σειρά της σπουδαιότητάς τους.

Κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις	**Προσέγγιση Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης**
Κατανάλωση ενέργειας ιδιώς τη φάση λειτουργίας, η οποία συντελεί στην εκπομπή αερίων θερμοκηπίου.	Αγορά εξοπλισμού με υψηλή ενεργειακή απόδοση.
	Αύξηση της ενεργειακής απόδοσης των μονάδων παραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας.
	Προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.
Έκλυση θρεπτικών ουσιών με τα επεξεργασμένα λύματα.	Αγορά εξοπλισμού με υψηλή αποδοτικότητα επεξεργασίας.
Έκλυση παθογόνων οργανισμών και / ή επικίνδυνων ουσιών με τα επεξεργασμένα λύματα.	

Εκπομπές από την αποτέφρωση ιλύος	Αγορά εξοπλισμού με υψηλή αποδοτικότητα επεξεργασίας καυσαερίων.
Κατανάλωση ύδατος	Παροχή κινήτρων για μείωση της κατανάλωσης ύδατος.
	Προώθηση της επαναχρησιμοποίησης των υδάτων και της χρήσης γκρίζου νερού/όμβριων υδάτων.

13.Ηλεκτρικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός χρησιμοποιούμενος στον τομέα της υγειονομικής περίθαλψης (Υγειονομικός ΗΗΕ)

Ο υγειονομικός ΗΗΕ περιλαμβάνει εξοπλισμό υψηλής και χαμηλής τάσης. Καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο φροντίδας που αναφέρεται στο άρθρο 1.2 της οδηγίας 93/42/ΕΟΚ περί ιατροτεχνολογικών προϊόντων. Η οδηγία περί ιατροτεχνολογικών προϊόντων περιλαμβάνει ιατροτεχνολογικά προϊόντα που προορίζονται, παραδείγματος χάριν, για την πρόληψη, τη διάγνωση, την παρακολούθηση της θεραπείας, την ανακούφιση και την αποκατάσταση. Κατά το πρότυπο EN IEC 60601-1, ο όρος «ιατροτεχνολογικός ηλεκτρικός εξοπλισμός» ορίζεται ως εξής:

- Ιατροτεχνολογικός ηλεκτρικός εξοπλισμός εφοδιασμένος με μία μόνο σύνδεση σε συγκεκριμένη ηλεκτρική παροχή (στατικός εξοπλισμός) που προορίζεται για τη διάγνωση, τη νοσηλεία ή την παρακολούθηση του ασθενούς που τελεί υπό ιατρική επίβλεψη, και ο οποίος έρχεται σε σωματική και ηλεκτρική επαφή με τον ασθενή και/ή μεταφέρει ενέργεια προς ή από τον ασθενή και/ή ανιχνεύει την εν λόγω μεταφορά ενέργειας προς ή από τον ασθενή. Ο εξοπλισμός περιλαμβάνει εξαρτήματα που ορίζονται από τον κατασκευαστή ως απαραίτητα για την κανονική χρήση του εξοπλισμού.

- Κινητός ιατροτεχνολογικός ηλεκτρικός εξοπλισμός που προορίζεται για μεταφορά από το ένα σημείο στο άλλο μεταξύ των περιόδων χρήσης, ο οποίος στηρίζεται σε δικούς του τροχούς ή άλλες αντίστοιχες διατάξεις.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020). Η παρούσα προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα. Η σειρά των περιβαλλοντικών επιπτώσεων δεν αντανακλά κατ’ ανάγκην τη σειρά της σπουδαιότητάς τους:

Κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις	**Προσέγγιση Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης**
Κατανάλωση ενέργειας κατά τη φάση της χρήσης (πχ. Εκπομπή αερίων του θερμοκηπίου και ατμοσφαιρική ρύπανση κατά την παραγωγή ενέργειας)	Αγορά ενεργειακά αποδοτικού εξοπλισμού.
	Αγορά εξοπλισμού που διαθέτει κατάσταση χαμηλής κατανάλωσης ρεύματος.
	Αγορά εξοπλισμού με μετρητική διάταξη.
	Διασφάλιση της κατάλληλης και ενεργειακά αποδοτικής λειτουργίας του εξοπλισμού μέσω αξιολόγησης των αναγκών και παροχή κατάρτισης για την ενεργειακή απόδοση.
Κατανάλωση νερού κατά τη φάση της χρήσης: συσκευές αιμοκάθαρσης, απολύμανσης (λειψυδρία).	Αγορά εξοπλισμού αιμοκάθαρσης και απολύμανσης που διασφαλίζει την αποδοτική χρήση του νερού.
Κατανάλωση αερίου κατά τη φάση της χρήσης: εξοπλισμός αναισθησίας (πχ εκπομπές αερίων θερμοκηπίου)	Αγορά εξοπλισμού αναισθησίας χαμηλής ροής.

Χρήση ψυκτικών υγρών σε ιατρικούς καταψύκτες (υπερθέρμανση του πλανήτη, καταστροφή του όζοντος)	Αγορά ιατρικών καταψυκτών που περιέχουν ψυκτικά υγρά με μειωμένο δυναμικό υπερθέρμανσης του πλανήτη (GWP).
Χρήση υλικών (Ανεπάρκεια πόρων)	Διάρκεια ζωής προϊόντος.
Περιεκτικότητα σε επικίνδυνες χημικές ουσίες.	Αγορά εξοπλισμού από προμηθευτές που διαθέτουν συστήματα διαχείρισης χημικών ουσιών.

14.Σχεδιασμός οδοποιίας, κατασκευή και συντήρηση

Η κατηγορία αυτή καλύπτει τη διαδικασία σύναψης συμβάσεων για τον σχεδιασμό, την κατασκευή και τη συντήρηση οδών.

Η **οδός** ορίζεται ως εξής:

«Δίαυλος επικοινωνίας (οδόστρωμα) ανοικτός στη δημόσια κυκλοφορία, που προορίζεται κυρίως για τη χρήση οδικών μηχανοκίνητων οχημάτων, ο οποίος χρησιμοποιεί μια άλλη σταθεροποιημένη βάση από αυτή των σιδηροδρομικών γραμμών ή λωρίδων διαδρόμου απογείωσης/προσγείωσης» (Eurostat, 2009)

Η **κατασκευή οδού** ορίζεται ως εξής:

«Η προετοιμασία και η κατασκευή οδού με χρήση υλικών, συμπεριλαμβανομένων συνδετικών από αδρανή και ασφαλτικών και υδραυλικών συνδετικών και προσθέτων που χρησιμοποιούνται για την υπόβαση, τη στρώση βάσης και τις επιφανειακές στρώσεις της οδού»

Η **συντήρηση οδού** ορίζεται ως εξής:

«όλες οι εργασίες που πραγματοποιούνται για τη συντήρηση και την αποκατάσταση της συντηρησιμότητας και του επιπέδου λειτουργίας οδών (λεξικό ορολογίας για οδικά δίκτυα και μεταφορές PIARC), με τις ακόλουθες δύο υποκατηγορίες:

- Η **συντήρηση ρουτίνας** ορίζεται ως εξής:

«όλες οι εργασίες που μπορούν να προγραμματίζονται σε περιοδική βάση με σκοπό τη διατήρηση ικανοποιητικού επιπέδου εξυπηρέτησης, το οποίο προσεγγίζει στον μέγιστο δυνατό βαθμό την αρχική κατάσταση, σύμφωνα με την κατηγορία στην οποία έχει ταξινομηθεί η οδός» (λεξικό ορολογίας για οδικά δίκτυα και μεταφορές PIARC)

- Η **προληπτική συντήρηση** και η **αποκατάσταση** ορίζονται ως εξής:

«οι εργασίες που εκτελούνται για τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της συντηρησιμότητας, καθώς και για την επέκταση της λειτουργικής διάρκειας ζωής μιας υφιστάμενης οδού» (λεξικό ορολογίας για οδικά δίκτυα και μεταφορές PIARC).

Η προληπτική συντήρηση εφαρμόζεται συνήθως σε οδοστρώματα που βρίσκονται σε καλή κατάσταση και έχουν σημαντική εναπομείνασα λειτουργική διάρκεια ζωής, χωρίς σημαντική μεταβολή της δομικής ικανότητας, ενώ η αποκατάσταση πραγματοποιείται όταν η δομική ικανότητα της υφιστάμενης εγκατάστασης έχει υποβαθμιστεί.

Η **ανακατασκευή οδού** ορίζεται ως εξής:

«οι εργασίες που εκτελούνται για την αναβάθμιση του δικτύου ή την αντικατάσταση ολόκληρου του οδικού τμήματος» (CEDR 2013). Από άποψη σύναψης σύμβασης, αυτό το στάδιο είναι παρεμφερές με το στάδιο της κατασκευής και, συνεπώς, αποτελεί αντικείμενο ειδικής πρόσκλησης υποβολής προσφορών.

Οι οδοί κατασκευάζονται σε στρώματα. Μπορούν να εντοπιστούν τρεις βασικοί τύποι κατασκευής οδού: εύκαμπτα οδοστρώματα, άκαμπτα οδοστρώματα και ημιάκαμπτα οδοστρώματα (Sherwood, 2001).

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020). Η παρούσα προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις	Προσέγγιση Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης
Αντίσταση κύλισης που οφείλεται στην αλληλεπίδτραση οδοστρώματος – οχημάτων και σχετική κατανάλωση καυσίμων και εκπομπές αερίων θερμοκηπίου κατά το στράδιο χρήσης μιας οδού.	Σχεδιασμός και κατασκευή για την επίτευξη χαμηλής αντίστασης κύλισης (σύμφωνα με τεχνικά αποδεκτές παραμέτρους αφαλείας) και χαμηλού επιπέδου σχετικής κατανάλωσης καυσίμων και εκπομπών σε αυτοκινητόδρουμους και λεωφόρους μέσω της βελτιστοποίησης της μακροϋφής [μετράται ως μέσο βάθος προφίλ (MPD)] και της παρακολούθησης της κατά το στάδιο της χρήσης της οδού.
Εξάντληση φυσικών πόρων, ενσωματωμένη ενέργεια και εκπομπές που συνδέονται με την κατασκευή και τη μεταφορά δομικών υλικών μιας οδού.	Σχεδιασμός και καθορισμός προδιαγραφών για τη μείωση των ενσωματωμένων επιπτώσεων και της χρήσης πόρων που συνδέονται με τα δομικά υλικά.
Υλικά και έδαφος εκσκαφής, συμπεριλαμβανομένου του επιφανειακού εδάφους, κατά τη διάρκεια εγκατάστασης εργοταξίου, χωματουργικών εργασιών και επίγειων εργασιών. Κατασκευή και κατεδάφιση της οδού.	Σχεδιασμός, καθορισμός προδιαγραφών και διαχείριση εργαταξίου για τη μεγιστοποίηση της επιτόπιας επαναχρησιμοποίησης των υλικών και του εδάφους εκσκαφής (συμπεριλαμβανομένου του επιφανειακού εδάφους), τη μεγιστοποίηση της επαναχρησιμοποίησης / ανακύκλωσης των αποβλήτων κατασκευών και κατεδαφίσεων (ΑΚΚ), καθώς και των αποβλήτων από άλλες βιομηχανικές διαδικασίες, και τη χρήση δομικών υλικών με υψηλό ανακυκλωμένο ή επαναχρησιμοποιήσιμο περιεχομενο, συμπεριλαμβανομέων των υποπροϊόντων.
Εκπομπές θορύβου από την κατασκευή, τη χρήση και τη συντήρηση της οδού.	Καθορισμός προσεγγίσεων για χαμηλότερες εκπομπές θορύβου (συμπεριλαμβανομένων λύσεων που βασίζονται στη φύση) κατά το στάδιο της κατασκευής, της χρήσης και της συντήρησης της οδού.
Ανθεκτικότητα των επιφανειακών στρώσεων του οδοστρώματος. Βελτιστοποίηση της στρατηγικής συντήρησης για τη διασφάλιση των επιθυμητών επιδόσεων όσον αφορά την αντίσταση κύλισης, την ανθεκτικότητα και τη μείωση του θορύβου.	Αύξηση της ανθεκτικότητας των υλικών και μείωση των αναγκών συντήρησης. Στρατηγικές συντήρησης και αποκατάστασης, συμπεριλαμβανομένου σχεδίου παρακολούθησης και σχεδίου συντήρησης.
Συμφόρηση λόγω εργασιών κατασκευής και συντήρησης.	Σχέδιο μετριασμού της κυκλοφοριακής συμφόρησης, συμπεριλαμβανομέμνων λύσεων , όπως εναλλακτικές οδοί, λωρίδες εναλλασσόμενης κατεύθυνσης και λωρίδες έκτακτης ανάγκης, το οποίο αξιολογείται με ανάλυση κόστους κύκλου ζωής.
Μόλυνση των υδάτων κατά τη διάρκεια της	Εισαγωγή εξαρτημάτων ελέγγχου μόλυνσης των

κατασκευής οδού και κατά το στάδιο της χρήσης. Συμβολή των οδοστρωμάτων στην πλημμύριση. Κατακερματισμός του οικοτόπου και κίνδυνοι για τη χλωρίδα και την πανίδα κατά το στάδιο χρήσης της οδού.	υδάτων και εξαρτημάτων ικανότητας συγκράτησης των ομβρίων υδάτων, συμπεριλαμβανομένων ήπων μεθόδων (πχ λύσεις που βρίσκονται στη φύση) στο σύστημα αποστράγγισης, συμπεριλαμβανομένου του ενδεχομένου δημιουργίας οικοτόπου, κυρίως με στόχο τον περιορισμό της απορροής στα συστήματα αποστράγγισης ομβρίων υδάτων και της συνολικής ποσότητας των υδάτων, που εισέρχεται στα τοπικά συστήματα αποστράγγισης ομβρίων υδάτων ή των επιφανειακών υδάτων, με αποτέλεσμα τη σημαντική μείωση των ζημιών που σχετίζονται με πλημμύρες.

15.Σχεδιασμός κτιρίων γραφείων, κατασκευή και διαχείριση

Η κατηγορία αυτή αφορά στη διαδικασία σύναψης συμβάσεων για κτίρια γραφείων, συμπεριλαμβανομένων του σχεδιασμού, της εγκατάστασης του εργοταξίου, της κατασκευής, της εξυπηρέτησης και της συνεχούς διαχείρισης των εν λόγω κτιρίων. Για τους σκοπούς των κριτηρίων, η ομάδα προϊόντων «κτίρια γραφείων» περιλαμβάνει κτίρια στα οποία διενεργούνται κυρίως διοικητικές, γραφειοκρατικές δραστηριότητες και δραστηριότητες γραφείου. Επίσης, το κτίριο γραφείων ορίζεται ως εξής:

«Κτίριο του οποίου η κύρια λειτουργία είναι η παροχή χώρου για διοικητικές, οικονομικές, επαγγελματικές υπηρεσίες ή υπηρεσίες εξυπηρέτησης πελατών. Ο χώρος του γραφείου πρέπει να αντιστοιχεί στο μεγαλύτερο μέρος της συνολικής ακαθάριστης έκτασης του κτιρίου. Το κτίριο μπορεί να περιλαμβάνει επίσης άλλα είδη χώρων, όπως αίθουσες συνεδριάσεων, αίθουσες εκπαίδευσης, εγκαταστάσεις προσωπικού ή αίθουσες τεχνικών εγκαταστάσεων.»

Τα κτίρια που απαρτίζονται από γραφεία θα εμπίπτουν στις ειδικές κατηγορίες χρήσης βάσει σχεδιασμού των κρατών μελών. Ο ορισμός του «μεγαλύτερου μέρους» μπορεί να διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών, αλλά γενικά αντιστοιχεί σε ποσοστό 50-80% του κτιρίου. Τα κριτήρια για τις ΠΔΣ δεν καλύπτουν χώρους στάθμευσης εκτός του φυσικού αποτυπώματος ή της περιμέτρου του κτιρίου. Οι ανακαινίσεις μεγάλης κλίμακας κτιρίων γραφείων εμπίπτουν επίσης στο πεδίο εφαρμογής των κριτηρίων. Οι εν λόγω ανακαινίσεις ορίζονται στην οδηγία για την ενεργειακή απόδοση των κτιρίων (2010/31/ΕΕ) ως περιπτώσεις κατά τις οποίες:

α) η συνολική δαπάνη της ανακαίνισης που αφορά το κέλυφος του κτιρίου ή τα τεχνικά συστήματά του υπερβαίνει το 25% της αξίας του κτιρίου, εξαιρουμένης της αξίας του οικοπέδου επί του οποίου έχει κατασκευαστεί το κτίριο· ή

β) υφίσταται ανακαίνιση άνω του 25% της επιφάνειας του κελύφους του κτιρίου.

Τα κριτηρία για αυτή την κατηγορία περιέχουν συστάσεις που εφαρμόζονται τόσο στην ανακαίνιση υπαρχόντων κτιρίων όσο και στην κατασκευή νέων.

Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να σχεδιάζουν ελάχιστα πράσινα κριτήρια για αυτή την κατηγορία κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνουν υπόψη τις βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, όπως αυτές αναλύονται στη σχετική έκθεση της ΕΕ στην τελευταία ενημέρωση της ιστοσελίδας της ΕΕ για τις ΠΔΣ (30-7-2020) . Η παρούσα προσέγγιση συνοψίζεται στον παρακάτω πίνακα:

Κυριότερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις	**Προσέγγιση Πράσινης Δημόσιας Σύμβασης**
Κατανάλωση πρωτογενούς ενέργειας και σχετικές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου κατά τη χρήση του κτιρίου και τις μετακινήσεις προς και από το κτίριο.	Σχεδιασμός και κατασκευή για την επίτευξη επιδόσεων υψηλής ενεργειακής απόδοσης και χαμηλών σχετικών εκπομπών CO_2.
	Εγκατάσταση τεχνολογιών υψηλής απόδοσης και ανανεώσιμης ενέργειας που χρησιμοποιούν τις ειδικές ευκαιρίες που προσφέρει η τοποθεσία για τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των εκπομπών CO_2.
Εξάντληση φυσικών πόρων, ενσωματωμένη ενέργεια και εκπομπές που συνδέονται με την κατασκευή και τη μεταφορά δομικών υλικών.	Σχεδιασμός και καθορισμός προδιαγραφών για τη μείωση των ενσωματωμένων επιπτώσεων και της χρήσης πόρων που συνδέονται με δομικά υλικά.

Παραγωγή αποβλήτων κατά την εγκατάσταση του εργοταξίου, την κατασκευή, τη χρήση και την κατεδάφιση του κτιρίου.	Σχεδιασμός, καθορισμός προδιαγραφών και διαχείριση εργοταξίου για την ελασχιστοποίηση των αποβλήτων κατασκευών και κατεδάφισης και για τη χρήση δομικών υλικών ή προϊόντων με υψηλό ανακυκλωμένο ή επαναχρησιμοποιημένο περιεχόμενο.
Επιδείνωση της ποιότητας του αέρα των εσωτερικών χώρων λόγω εκπομπών επικίνδυνων ουσιών από δομικά προϊόντα και της πρόσληψης σωματιδιακής ρύπανσης από το εξωτερικό περιβάλλον.	Καθορισμός προδιαγραφών διαρρύθμισης και φινιρισμάτων, που ελασχιστοποιούν τις επικίνδυνες εκπομπές στον αέρα εσωτερικών χώρων.
	Σχεδιασμός του αερισμού ώστε να εξασφαλίζεται υγιεινός αέρας και να ελαχιστοποιείται η πρόσληψη ατμοσφαιρικής ρύπανσης από το εξωτερικό περιβάλλον.
Ρύπανση του τοπικού περιβάλλοντος και επιδείνωση της ποιότητας του αέρα τοπικά λόγω εκπομπών από οχήματα, τα οποια χρησιμοποιούνται για τις μετακινήσεις προς και από το κτίριο.	Εφαρμογή σχεδίων μετακίνησης του προσωπικού για τη μείωση της χρήσης καυσίμων για τις μεταφορές και των εκπομπών CO_2, συμπεριλαμβανομένης υποδομής για την υποστήριξη των ηλεκτρικών οχημάτων και της ποδηλασίας.
Κατανάλωση ύδατος κατά τη χρήση του κτιρίου.	Καθορισμός προδιαγραφών και εγκατάσταση τεχνολογιών εξοικονόμησης υδάτων.
Κατανάλωση ενέργειας, κατανάλωση ύδατος και παραγωγή αποβλήτων.	Εγκατάσταση φυσικών και ηλεκτρονικών συστημάτων για την υποστήριξη της συνεχούς ελαχιστοποίησης της χρήσης ενέργειας, της χρήσης υδάτων και της παραγωγής αποβλήτων από τους διαχειριστές των εγκαταστάσεων και τους ενοίκους.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 4 Φεβρουαρίου 2021

Οι Υπουργοί

Ανάπτυξης και Επενδύσεων
ΣΠΥΡΙΔΩΝ - ΑΔΩΝΙΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ

Περιβάλλοντος και Ενέργειας
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΣΚΡΕΚΑΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α΄ 131 και π.δ. 29/2018/Α΄58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

• Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο www.et.gr.

• Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• **Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:**

Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.

Β. Κατ’ εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

• Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (www.et.gr). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ
Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)
Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)
Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

02004660802210080